

คำนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2549 โดยมีแนวคิดที่ยึด “**คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา**” และยึดหลัก “**ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**” มาใช้แนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ขณะเดียวกันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศสู่การเป็น “**สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน**” (Green and Happiness Society) และกำหนดแนวทางการดำเนินงานภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงที่ประเทศต้องปรับตัวในอนาคต และเพื่อก้าวไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนาในระยะยาว ประกอบด้วยการพัฒนาเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเชื่อมโยงบทบาทของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา สร้างศักยภาพชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองและเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน สร้างระบบการแข่งขันทางการลงทุนและการค้าที่เป็นธรรม รวมถึงอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล พร้อมทั้งเสริมสร้างให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการในทุกภาคส่วนของสังคม

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน รวมถึงต้องพัฒนาระบบและกลไกการติดตามประเมินผลที่มีตัวชี้วัดการพัฒนาในทุกระดับได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้ประกาศใช้มาเป็นเวลา 1 ปีแล้ว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้มอบหมายให้สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยเป็นที่ปรึกษาดำเนินโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผล ในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ขึ้น โดยนำเสนอผลการศึกษาใน 4 ส่วน ได้แก่ **ส่วนที่ 1**: การติดตามกระบวนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของหน่วยงานรัฐ และภาคีพัฒนา พร้อมทั้งผลการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคธุรกิจเอกชน **ส่วนที่ 2**: การติดตามผลการดำเนินงานตามแนวทางยุทธศาสตร์ของแผนฯ **ส่วนที่ 3**: การวัดผลสำเร็จของการพัฒนาตามเป้าหมายหลักของแผนฯ **ส่วนที่ 4**: กรอบการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

รายงานการศึกษาโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผล ในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน ที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานการศึกษา และคณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการฯ ทุกท่านที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทำให้รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์มีความครบถ้วน สมบูรณ์มากขึ้น คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
พฤศจิกายน 2551

สรุปสำหรับผู้บริหาร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2549 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่มีเป้าประสงค์และวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society) ภายใต้การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ 2) ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ 3) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและยั่งยืน 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และ 5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

ในปี 2550 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ซึ่งส่งผลกระทบที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำตัวชี้วัดผลการพัฒนาระดับกระบวนการแปลงแผนฯ และระดับผลลัพธ์ รวมทั้งการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และจัดทำเป็นรายงานศึกษาการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศ ในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลใน 3 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง : ศึกษาถึงการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน

ประการที่สอง : การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแนวทางยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ (Flagship Project)

ประการที่สาม : การประเมินผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ทั้งในภาพรวมและระดับยุทธศาสตร์ โดยใช้ตัวชี้วัดผลสำเร็จของยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 รวมทั้งการจัดทำ (ร่าง) กรอบการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนฯ ในการติดตามประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางของแผนฯ

1.1 การแปลงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ พบว่า แต่ละภาคีการพัฒนาได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในระดับที่แตกต่างกันตามความเข้าใจของแต่ละองค์กรเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ เช่น

(1) **ภาครัฐ** ได้น้อมนำมาใช้ในการดำเนินโครงการตามภารกิจหลักของหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่กระทบโดยฉับพลัน และเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สาธารณะ ซึ่งภาครัฐนับเป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการส่งเสริมการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อขยายวงกว้างไปสู่ภาคส่วนอื่นๆ

(2) **ภาคเอกชน** ได้น้อมนำมาใช้ต่อการดำเนินธุรกิจที่หวังผลประโยชน์ หรือผลกำไรในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น โดยดำเนินธุรกิจบนพื้นฐานของการแบ่งปัน ที่มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมเป็นธรรม ทั้งลูกค้า คู่ค้า ผู้ถือหุ้น และพนักงาน การขยายธุรกิจต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป รวมทั้งต้องเรียนรู้การตลาด ผลิตในสิ่งที่ตลาดต้องการ สร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่างและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง และมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ ตลอดจนการดำเนินการขององค์กรธุรกิจขนาดใหญ่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และร่วมส่งเสริมองค์กรธุรกิจขนาดเล็กให้สามารถยืนหยัดและพึ่งตนเองได้มากขึ้น

(3) **ภาคประชาชน** น้อมนำมาใช้เพื่อมุ่งเน้นให้ครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางใจ พึ่งพาตนเอง อย่างเต็มความสามารถ ไม่ทำอะไรเกินตัว ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งใฝ่รู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อความมั่นคงในอนาคตและเป็นที่พึ่งให้ผู้อื่นได้ในที่สุด

1.2 การแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนา

(1) **กระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ** ได้แก่ การนำไปกำหนดเป็นนโยบายรัฐบาล การจัดทำกรอบ แนวทางของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และจัดทำแผนงาน/โครงการในแผนปฏิรูปราชการ 4 ปี และแผนปฏิรูปราชการ 1 ปีของกระทรวงต่างๆ เพื่อนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การ จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี สำหรับปีงบประมาณ 2550 ซึ่งเป็นปีแรกของการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ และไม่มี การจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ได้มีการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การ จัดสรรงบประมาณ และมีการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ต่างๆ

(1.1) **การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของประเทศปี 2550 ตามแนวทางยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10** เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2550 กับแนวทางดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ทั้ง 5 ยุทธ

ศาสตร์ มีวงเงินงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1.03 ล้านล้านบาท (รวมงบบุคลากรและงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 78 แห่ง) พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงสุดคือร้อยละ 33.17 รองลงมาคือ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลฯ ร้อยละ 30.76 และยุทธศาสตร์การสร้างคามเข้มแข็งของชุมชนและสังคมฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณต่ำสุด ร้อยละ 1.70

(1.2) กระบวนการแปลงแผนของหน่วยงานภาครัฐ พิจารณาผ่านตัวชี้วัดกระบวนการแปลงแผน ได้แก่ 1) ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนฯ 2) การมีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ 3) วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ 4) การยอมรับเป็นงานสำคัญที่ดำเนินการต่อเนื่อง และ 5) การสร้างระบบการติดตามประเมินผล พบว่า

➤ **หน่วยงานภาครัฐมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ**
ฉบับที่ 10 ทุกกระทรวงมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ และนำไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดในยุทธศาสตร์การพัฒนาของแต่ละกระทรวง โดยมีวิธีการ / รูปแบบในการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เช่น การมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง เป็นต้น

➤ **ทุกหน่วยงานเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติในทุกกระทรวง** ทั้งในระดับกรม และสำนักงานในภูมิภาค โดยหน่วยงานมีการสื่อสารวัตถุประสงค์ของแผนฯ ร่วมกันทั้งภายในส่วนราชการของกระทรวง และจัดเวทียกร่างแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง โดยเชิญภาคีทุกภาคส่วนเข้าร่วม

➤ **ใช้วิธีการ/เครื่องมือในการแปลงแผนฯ หลากหลาย** ทั้งการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นในขั้นตอนการกำหนดยุทธศาสตร์กระทรวง โดยมีเครื่องมือที่สำคัญ ได้แก่ SWOT Analysis การประชุมผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) และการประชุมในระดับภูมิภาค เป็นต้น ทุกหน่วยงานยอมรับยุทธศาสตร์แผนฯ 10 เป็นงานสำคัญที่ต่อเนื่อง กระทรวงพิจารณาว่าภารกิจของตนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และ/หรือเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จะนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการ และแผนอื่นๆ ของกระทรวง

➤ **หน่วยงานส่วนใหญ่มีระบบการรายงานความก้าวหน้าแต่ยังขาดการสร้างระบบการติดตามประเมินผล** การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของหน่วยงานภายในกระทรวง ยังไม่มีระบบการติดตามประเมินผลสำเร็จตามแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายของแผนฯ ที่ชัดเจน หรือการรายงานการติดตามประเมินผลต่อหน่วยงานภายนอก เช่น กพร. สำนักงบประมาณ เป็นต้น

(2) กระบวนการแปลงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติของภาคเอกชน
ได้มีการนำแนวคิดของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 และการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งนโยบายของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการกิจและธุรกิจของหน่วยงานไปใช้ประกอบในการจัดทำแผนกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อการพัฒนาธุรกิจ และการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) มากขึ้น เช่น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ บริษัท บางจาก จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

(3) กระบวนการแปลงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติของภาคชุมชน
ได้ให้ความสำคัญกับการนำแนวทางของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ไปเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนของชุมชน เพื่อการพัฒนาในระดับพื้นที่อย่างสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับนโยบายและแผนขององค์กรในพื้นที่ เช่น แผนจังหวัด และแผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดทำแผนกลยุทธ์เฉพาะเรื่อง โดยให้ความสำคัญกับนโยบายของกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นนโยบายหลักของแผนฯ เช่น แผนพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ตอบสนองต่อแผนแม่บทด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(4) ปัญหาและอุปสรรคในการแปลงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ

❖ ความไม่สอดคล้องของระยะเวลาของแผน/ นโยบายต่างๆ ที่กระทรวงใช้ในการทำยุทธศาสตร์กระทรวง ทำให้กระทรวงมีปัญหาในการปรับแผน หรือนโยบายระดับชาติหลายๆ แผนไปใช้ให้สอดคล้องกัน

❖ ยังไม่มีการรายงานการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ที่เป็นระบบร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้แผนฯ มีการกำหนดเป้าหมายทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แต่ไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดและไม่มีการระบุหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์

❖ ภาคชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญของการนำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นทางการในรูปแบบของการนำไปจัดทำแผนมากนัก คงมีแต่เพียงการนำแนวทางไปปฏิบัติเลยโดยตรงตามความสนใจของชุมชนหรือการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

(5) ข้อเสนอแนะ

❖ ควรมีแนวทางการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ร่วมกันระหว่างภาคีภาครัฐและภาคีหุ้นส่วน เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และมีการรายงานผลพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

❖ ควรสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้จากภาครัฐและเจ้าภาพร่วม เพื่อให้ภาคชุมชนมีการนำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นทางการทั้งในการนำไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผนชุมชน และการนำไปเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน

➤ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีการแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติให้แพร่หลายมากขึ้นทั้งประเภทกิจกรรม และขนาดขององค์กรธุรกิจ

2 การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแนวทางยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแนวทางยุทธศาสตร์ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พิจารณาจากผลการดำเนินโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ซึ่งเป็นโครงการที่มีเป้าหมาย/ผลผลิตที่สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในปี 2550 มีผลการดำเนินงานโครงการ/ผลผลิตที่ส่งผลกระทบหรือให้ประโยชน์ต่อประชาชนในวงกว้าง โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

2.1 การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานเน้นหนักไปที่การพัฒนาความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม ผ่านโครงการที่สำคัญ ๆ เช่น โครงการคุณธรรมนำความรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทย มีการจัดหลักสูตรคุณธรรมและเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาทุกระดับ ส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ด้วยการส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดประชาชน จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว โดยจัดทำโครงการครอบครัวสมานฉันท์ เพื่อรณรงค์การใช้เวลาร่วมกันของครอบครัว การรณรงค์วันอาทิตย์เป็นวันครอบครัว จัดกิจกรรมสนับสนุนให้พัฒนาฝีมือศักยภาพแรงงานใหม่ ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน 40 ศูนย์ ในพื้นที่ 27 จังหวัด เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาศักยภาพ พึ่งพา สำหรับแนวทางการเสริมสร้างสุขภาวะของคนไทย ได้มีการดำเนินการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และการพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร รวมทั้งการประกาศใช้พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2550 นอกจากนี้ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ การพัฒนาภูมิปัญญาไทย สุขภาพวิถีไทย เพื่อพัฒนาการแพทย์ทางเลือกและการแพทย์แผนไทย เป็นต้น

2.2 การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การดำเนินงานจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเกษตรกรในการทำการเกษตรอย่างยั่งยืนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 23,500 ราย มีการจัดตั้งศูนย์หลัก 600 ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย 80 ศูนย์ ดำเนินโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคนและองค์ความรู้ในชุมชนให้เข้มแข็ง และการส่งเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว ได้ดำเนินงานผ่านกิจกรรมของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน 3,166 แห่ง การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชน และโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อต่อยอดความรู้รวมถึงพัฒนาระบบสารสนเทศ และรวบรวมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อคนใน

ชุมชน ดำเนินโครงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจของชุมชน และการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) ได้ดำเนินงานส่งเสริมให้หมู่บ้าน/ชุมชนรวมกลุ่มกันในการผลิตผลิตภัณฑ์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลักในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

2.3 การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
ความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแนวทางของยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย การพัฒนาสินค้าเกษตรและยกระดับคุณภาพผลผลิต โดยการจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทย การพัฒนาคุณภาพข้าว การส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน ในการปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม ได้มีการจัดทำแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพแห่งชาติของภาคอุตสาหกรรม พ.ศ. 2551-2555 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพ รวมทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคอุตสาหกรรมไทย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย และการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ รวมทั้ง การจัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาความสามารถของประเทศอย่างยั่งยืน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการระบบโลจิสติกส์รายสินค้าระยะเร่งด่วน ปี 2550 ที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาและการเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งสินค้ายุทธศาสตร์บางประเภท อีกทั้งการพัฒนาก่อสร้างหรือปรับปรุงกฎหมายต่างๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยใช้มาตรการจูงใจและบังคับ และการเพิ่มประสิทธิภาพและความครอบคลุมของการให้บริการของระบบการเงินฐานรากให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก

2.4 การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์และข้อมูลแผนที่ การบริหารจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการ ตั้งแต่พื้นที่ป่าต้นน้ำ ไปจนถึงการบริหารจัดการเพื่อป้องกันอุทกภัยในพื้นที่ป่าปลายน้ำ การจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ รวมถึงแผนการบรรเทาผลกระทบจากอุทกภัยและภัยแล้ง การดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้วยสันติวิธี มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้พื้นฐานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการจัดประชุมเครือข่ายนักเจรจาไกล่เกลี่ย การปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าที่ถูกทำลายเพื่อเป็นการช่วยรักษาสมดุลสิ่งแวดล้อมและฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร ในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและบำรุงให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้มีการป้องกันรักษาพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ รวมถึงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อรักษาความชุ่มชื้นของดินและกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรม ปรับปรุงแหล่งน้ำขนาดเล็ก พื้นที่และจัดทาระบบส่งน้ำในไร่นา แหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่งผลิตของชุมชน รวมทั้ง จัดทำโครงการสำรวจรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพระดับท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลร่วมกัน

2.5 การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ ผลการดำเนินงานที่สำคัญประกอบด้วย การรณรงค์สร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาลแก่เอกชน และประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม รวมทั้งมีการดำเนินงานร่วมกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ ผ่านโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญๆ เช่นการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและเกษตรกรรมยั่งยืนและพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชุมชนในการจัดทำแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่ 99 ตำบล ครอบคลุมผู้ได้รับประโยชน์ 444 ตำบล 226 อำเภอ 58 จังหวัด และการส่งเสริมบทบาทขององค์กรภาคเอกชนและภาคประชาชน ให้มีบทบาทควบคู่กับองค์กรภาครัฐในการพัฒนาศักยภาพของประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเข้มแข็ง รับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยได้จัดประชุม สัมมนา/ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ รวม 12 ครั้ง รวมทั้งการระดมข้อพิพาทชุมชนโดยเครือข่ายอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยเครือข่ายและอาสาสมัครที่เป็นคนกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ย โดยการนำวิธีจัดการความขัดแย้งมาใช้ในพื้นที่ 209 เครือข่าย 10 จังหวัด สามารถจัดการความขัดแย้งจำนวน 3,573 เรื่อง จากเรื่องที่มีในชุมชนจำนวน 3,751 เรื่อง โดยกระทรวงยุติธรรม เป็นต้น

3

การติดตามประเมินผลสำเร็จการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

การประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในช่วงปีแรก โดยคัดเลือกตัวชี้วัดผลลัพธ์ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์ (Goal-based) จากโครงการพัฒนาฐานข้อมูลของ สศช. ที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวม 77 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ 15 ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ 13 ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน 19 ตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 18 ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ 12 ตัวชี้วัด โดยสรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญได้ดังนี้

3.1 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีการพัฒนาที่ดีขึ้นโดยประชาชนสามารถเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ และการได้รับโอกาสทางการศึกษามากขึ้น มีการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนไทยมีการศึกษาสูงขึ้นจาก 8.6 ปี ในปี 2548 เป็น 8.7 ปี ในปี 2549 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินดีขึ้นโดย อัตราจำนวนคดีอาชญากรรมต่อประชากรแสนคนลดลงจาก 308 คดีในปี 2549 เหลือ 289 คดี ในปี 2550 ประเด็นที่ต้องแก้ไข คือ ปัญหายาเสพติดที่มีอัตราจำนวนคดียาเสพติดต่อประชากรแสนคนเพิ่มขึ้นจาก 177 คดี เป็น 327 คดี ในเวลาเดียวกัน และการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ถึงแม้ว่าจะมีหลักประกันสุขภาพครอบคลุมถึงร้อยละ 96.5 นอกจากนี้ ยังมีประเด็นการพัฒนาที่ต้องเร่งดำเนินการหลายประการ เช่น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยังต่ำกว่าเป้าหมายและมีแนวโน้มลดลงโดยตลอด โดยเฉพาะวิชาพื้นฐานทั้งคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพมากขึ้น

3.2 การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ มีแนวโน้มในทิศทางที่ดีขึ้นหลายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็งและเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย โดยจำนวนครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือหมู่บ้านต่อครัวเรือนทั้งประเทศเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 93.30 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 94.90 ในปี 2550 การเรียนรู้โดยชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24.80 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 36.36 ในปี 2550 ขณะที่การส่งเสริมให้ชุมชนจัดกระบวนการแผนชุมชน เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการชุมชน ยกกระดับชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพึ่งพาเองตนได้ จากการประเมินผลการจัดทำแผนชุมชนในแต่ละหมู่บ้านของ 69,110 หมู่บ้าน พบว่า มีหมู่บ้านที่มีแผนชุมชนผ่านตัวชี้วัดอยู่ในระดับดีมาก และระดับดีร้อยละ 72 หรือ 49,759 หมู่บ้าน และอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 28 หรือ 19,351 หมู่บ้าน สำหรับประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการพัฒนาที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและคุณภาพชีวิตบนฐานความเข้มแข็งของชุมชน และการใช้ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีดุลยภาพ

3.3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมากขึ้น โดยเศรษฐกิจมีอัตราการขยายตัวได้ดีในอัตราร้อยละ 4.8 ในปี 2550 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 รวมทั้ง การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับระบบเศรษฐกิจ การสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี อาทิ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปที่ลดลงเหลือร้อยละ 2.3 อัตราการว่างงานลดลงเหลือร้อยละ 1.4 ของกำลังแรงงาน สัดส่วนการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 32.28 สัดส่วนหนี้สาธารณะลดลงเหลือร้อยละ 37.87 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลเป็นร้อยละ 5.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รวมทั้งสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 17.9 สำหรับช่องว่างระหว่างรายได้และปัญหาความยากจนมีแนวโน้มดีขึ้น ส่วนการเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทยเปลี่ยนแปลงดีขึ้นเล็กน้อย

3.4 การพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังมีปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงในหลายด้าน พื้นที่ป่าไม้ของประเทศลดลงเหลือ 104.74 ล้านไร่ หรือร้อยละ 32.66 ในปี 2547 และมีพื้นที่ป่าชายเลนอยู่ประมาณ 1.72 ล้านไร่ แม้ว่าสภาพแวดล้อมยังคงมีปัญหายังต่อเนื่อง ทั้งปัญหาปริมาณและการกำจัดขยะที่เพิ่มขึ้น การกำจัดกากของเสียอันตราย ตลอดจนคุณภาพแหล่งน้ำ แต่ได้มีความพยายามในการดำเนินการแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นการนำของที่เหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ โดยมีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ของเสียอันตรายจากชุมชนและอุตสาหกรรมได้รับการจัดการอย่างถูกต้องร้อยละ 80 ของปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยมีประเด็นสำคัญที่ได้เร่งดำเนินการ เช่น การปรับระบบการผลิตและการบริโภคนิยมให้มีการนำทรัพยากรมาใช้โดยประหยัด จำนวนครัวเรือนไร้ที่ทำกินได้รับการจัดสรร

ที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น เป็นต้น ประเด็นที่ต้องเร่งปรับปรุงได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ยังขาดประสิทธิภาพ

3.5 การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มีความก้าวหน้าในหลายด้าน ในด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ประชาชนมีศักยภาพที่จะเข้าร่วมจัดการประเทศเพิ่มขึ้น โดยประชาชนมีการตื่นตัวทางการเมืองสูงขึ้น โดยในปี 2544 มีผู้มาใช้สิทธิ ร้อยละ 69.94 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74.45 ในปี 2550 นอกจากนี้ มีการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมไทย ด้านประสิทธิภาพภาครัฐ พบว่าภาคราชการสามารถดำเนินการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะที่ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์มีผลการดำเนินงานที่มีธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 69 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 71 ในปี 2549 ส่วนการกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนยังสามารถดำเนินการได้ช้ากว่าเป้าหมายของแผนฯ ประเด็นการคอร์รัปชันยังต้องเร่งแก้ไข เพราะคะแนนภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของไทยมีแนวโน้มลดลงจาก 3.8 คะแนนในปี 2548 เป็น 3.6 คะแนนในปี 2549 และ 3.3 คะแนนในปี 2550

3.6 แนวทางการพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

- » ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของกลุ่มเด็กและเยาวชน เร่งปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มงวด
- » สนับสนุนการทำแผนชุมชน การจัดสวัสดิการชุมชน พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีศักยภาพ ส่งเสริมชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทการอนุรักษ์ บริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่น
- » เร่งสร้างความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจ ส่งเสริมการส่งออกในตลาดใหม่ เร่งดำเนินมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยว ปรับโครงสร้างภาคการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับตลาดพัฒนาสมรรถนะการแข่งขันของประเทศ ผลักดันการใช้ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน แก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้
- » เร่งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงกฎระเบียบในการป้องกันอนุรักษ์และฟื้นฟูให้ทันสมัยและบังคับใช้อย่างจริงจัง พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อควบคุมมลพิษอย่างเข้มงวด
- » เร่งสร้างสมานฉันท์ของคนในชาติ เสริมและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย การเคารพสิทธิผู้อื่น เสริมสร้างมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ และการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน

4

กรอบการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2550-2554) ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ต้องอาศัยความร่วมมือในการสร้างพลังขับเคลื่อนระหว่างหน่วยงาน

ภาครัฐและระหว่างภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน รวมทั้ง ต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 อย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีกลไกและแนวทางการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย

4.1 กลไกการรายงานเพื่อการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 จัดตั้งขึ้นเพื่อให้หน่วยงานระดับกระทรวงรายงานผลการดำเนินงานในระดับยุทธศาสตร์ของระดับกระทรวงต่อสำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปีละ 1 ครั้ง โดยมีแนวทางการดำเนินงาน 2 ทางเลือก ได้แก่ กลไกการรายงานผลแบบ “ขอความร่วมมือ” และกลไกการรายงานผลแบบ “มติคณะรัฐมนตรี”

4.2 กรอบการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 เนื่องจากกระทรวง/กรม มีการจัดทำงบประมาณประจำปีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสำนักงบประมาณและยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ตามกระบวนการบริหารระบบงบประมาณแบบบูรณาการ (GFMIS) ของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง และต้องรายงานผลการดำเนินงานก่อนสิ้นปีงบประมาณต่อสำนักงบประมาณผ่านแบบฟอร์มรายงานผล (สงป.301) เป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว ดังนั้น จึงควรบูรณาการแบบฟอร์มการรายงานผลตามแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 เข้ากับแบบรายงานผล สงป.301 ของสำนักงบประมาณ

4.3 กรอบแนวทางการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาฐานข้อมูล สถิติ และตัวชี้วัดร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ การพัฒนาบุคลากรของ สศช. ด้านการติดตามประเมินผล การสาธิตและนำร่องการติดตามและรายงานผลเชิงยุทธศาสตร์แก่กระทรวง กรม และหน่วยงานในภูมิภาคและท้องถิ่นเป็นระยะ รวมถึงริเริ่มการส่งเสริมกลไกใหม่เพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนและการติดตามประเมินผลร่วมกันระหว่างหน่วยงานติดตามประเมินผลระดับชาติ ได้แก่ สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กับหน่วยงานดำเนินการทั้ง 20 กระทรวง และภาคีการพัฒนาภาคส่วนอื่นๆ เพื่อให้เกิดเอกภาพในการติดตามผล และเกิดการขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติจริงต่อไป

คำนำ

สรุปสำหรับผู้บริหาร

ก-ญ

บทที่ 1 บทนำ

1.1	หลักการและเหตุผล	1-1
1.2	วัตถุประสงค์โครงการ	1-2
1.3	ขอบเขตการดำเนินการ	1-3
1.4	ผลลัพธ์ของโครงการ	1-3
1.5	ระยะเวลาดำเนินโครงการ	1-4
1.6	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	1-4
1.7	การนำเสนอผลผลิตโครงการ	1-5

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลงแผนฯสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	2-1
2.2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2-30
2.3	สรุปและสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการดำเนินโครงการ	2-53

บทที่ 3 แนวทางการศึกษาโครงการ

3.1	ขอบเขตการดำเนินโครงการ	3-1
3.2	วิธีดำเนินโครงการ	3-5

บทที่ 4 การแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ

4.1 แนวทางการแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสู่การปฏิบัติ	4-1
4.2 การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับภาคส่วนต่างๆ	4-10
4.3 การแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ของภาคีการพัฒนา	4-30

บทที่ 5 การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแนวทางยุทธศาสตร์ของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

5.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้	5-2
5.2 ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐาน ที่มั่นคงของประเทศ	5-22
5.3 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	5-34
5.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและ การสร้างเสริมความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	5-62
5.5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ	5-84

บทที่ 6 การติดตามประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

6.1 ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ที่การพัฒนาคูณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้	6-2
6.2 ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็น รากฐานที่มั่นคงของประเทศ	6-36
6.3 ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	6-61

6.4	ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและ การสร้างควมมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	6-111
6.5	ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ	6-146

บทที่ 7 กรอบการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

7.1	กรอบการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	7-1
7.2	วัตถุประสงค์ของการติดตามประเมินผล	7-7
7.3	ความสำคัญของการติดตามประเมินผล	7-8
7.4	แนวทางการติดตามประเมินผล	7-8

บรรณานุกรม

ภาคผนวก ก : สรุปงบประมาณรายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ประจำปี
งบประมาณ 2550

ภาคผนวก ข : ผลการศึกษาการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ

ภาคผนวก ค : ผลการศึกษาภาพรวมการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ
ของภาคเอกชน

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2-1	งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550 จำแนกยุทธศาสตร์	
	การจัดสรรงบประมาณ	2-39
ตารางที่ 2-2	ตารางแสดงการแบ่งพื้นที่ของนครชนิดนี้เพื่อจัดทำแผนระดับท้องถิ่น	2-43
ตารางที่ 2-3	ตารางแสดงผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์-การวัดความสำเร็จ	2-44
ตารางที่ 3-1	แสดงรายละเอียดการจัดประชุมครั้งที่ 1	3-13
ตารางที่ 3-2	แสดงความรายละเอียดการจัดการประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2	3-18
ตารางที่ 4-1	งบประมาณรายจ่ายของประเทศไทยประจำปี 2550 จำแนกตามราย	
	ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	4-8
ตารางที่ 4-2	การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของภาครัฐ	
	ในปี 2550	4-13
ตารางที่ 4-3	การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของภาคประชาชน	
	ในปี 2550	4-21
ตารางที่ 4-4	การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของภาคเอกชน	
	ในปี 2550	4-25
ตารางที่ 4-5	แผนนโยบายที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการของกระทรวง	
	ในปีงบประมาณ 2550	4-31
ตารางที่ 4-6	สรุปภาพรวมเกี่ยวกับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ	
	ฉบับที่ 10 ของกระทรวงต่างๆ	4-39
ตารางที่ 4-7	กรณีศึกษากระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของ	
	ภาคเอกชนและภาคชุมชน	4-50
ตารางที่ 6.1-1	ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาคน	
	และสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้	6-4

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 6.1-2	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร อายุ 15-59 ปี พ.ศ.2545-2549	6-8
ตารางที่ 6.1-3	ผลการทดสอบ 4 วิชาหลัก จำแนกตามระดับชั้น ทั่วประเทศ พ.ศ. 2545-2549	6-9
ตารางที่ 6.1-4	ค่าระดับคะแนนด้านการศึกษานานาชาติกับประเทศไทย ปี 2545	6-11
ตารางที่ 6.1-5	จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในรอบปี จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้อินเทอร์เน็ต ปี 2547-2550	6-12
ตารางที่ 6.1-6	แสดงจำนวนผู้ป่วยภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม ทั้งประเทศและ รายภาคต่อประชากร 1,000 คน	6-12
ตารางที่ 6.1-7	อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรไทย พ.ศ. 2528-2550	6-13
ตารางที่ 6.1-8	อัตราการตายด้วยโรคที่ป้องกันได้ต่อประชากรแสนคน พ.ศ.2545- 2550	6-17
ตารางที่ 6.1-9	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของแรงงานในและนอกระบบ ปี 2548 และ 2550	6-18
ตารางที่ 6.1-10	อัตราประชากรที่มีหลักประกันสุขภาพและประชากรที่ยังไม่มีหลัก ประกันสุขภาพ	6-19
ตารางที่ 6.1-11	เปรียบเทียบจำนวนผู้มีงานทำ จำแนกเป็นรายภาค ปี พ.ศ. 2548 และ 2550	6-19
ตารางที่ 6.1-12	ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบจำแนกตามอุตสาหกรรม พ.ศ.2550	6-20
ตารางที่ 6.1-13	ดัชนีผลิตภาพแรงงานทุกสาขาอุตสาหกรรม ระดับประเทศในช่วงปี 2545-2550	6-21
ตารางที่ 6.1-14	ผลิตภาพแรงงานของประเทศไทย ระหว่างปี 2545-2550	6-22
ตารางที่ 6.1-15	สัดส่วนแรงงานตามระดับการศึกษา ระหว่างปี 2545-2550	6-23

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 6.1-16	ค่าใช้จ่ายและบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย ปี 2545-2550	6-25
ตารางที่ 6.1-17	สัดส่วนการหย่าร้าง ระหว่างปี 2545-2550	6-29
ตารางที่ 6.1-18	อัตราเด็กเร่ร่อนและถูกทอดทิ้งต่อเด็กแสนคน ระหว่างปี 2545-2550	6-29
ตารางที่ 6.1-19	สัดส่วนผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ระหว่างปี 2545-2550	6-31
ตารางที่ 6.1-20	แสดงสถานการณ์ผู้สูงอายุของประเทศไทย พ.ศ.2550	6-31
ตารางที่ 6.1-21	แสดงภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุของประเทศไทย พ.ศ.2550	6-31
ตารางที่ 6.1-22	จำนวนและอัตราการเกิดคดีอาชญากรรมและคดียาเสพติด ปี 2545-2550	6-33
ตารางที่ 6.2-1	ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ	6-38
ตารางที่ 6.2-2	ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือหมู่บ้านต่อครัวเรือน ทั้งประเทศ ระหว่างปี 2545-2550	6-43
ตารางที่ 6.2-3	ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการเรียนรู้โดยชุมชนต่อหมู่บ้านทั้งหมด ระหว่างปี 2544-2550	6-44
ตารางที่ 6.2-4	สัดส่วนของผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านต่อหมู่บ้าน ระหว่างปี 2544-2550	6-46
ตารางที่ 6.2-5	ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการของชุมชน ระหว่างปี 2545-2549	6-48
ตารางที่ 6.2-6	จำนวนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ระหว่างปี 2548-2550	6-52

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 6.2-7	การอนุมัติให้การส่งเสริมของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ระหว่างปี 2547-2550	6-54
ตารางที่ 6.2-8	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ระหว่างปี 2546-2550	6-55
ตารางที่ 6.2-9	จำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำ หมู่บ้าน (ทสม.) ระหว่างปี 2546-2550	6-57
ตารางที่ 6.3-1	ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	6-63
ตารางที่ 6.3-2	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิภาพการผลิตรวม ระหว่างปี 2545-2550	6-71
ตารางที่ 6.3-3	สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกของไทยต่อมูลค่าการส่งออกรวมของโลก ระหว่างปี 2545-2550	6-73
ตารางที่ 6.3-4	สัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี 2545-2550	6-75
ตารางที่ 6.3-5	การรับจดทะเบียน/จดทะเบียนข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญา ระหว่างปี 2545-2550	6-81
ตารางที่ 6.3-6	การส่งเสริมการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ระหว่างปี 2547-2550	6-81
ตารางที่ 6.3-7	ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี 2545-2550	6-82
ตารางที่ 6.3-8	สัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศ ระหว่างปี 2545-2550	6-84

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 6.3-9	สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร	
	ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี 2545-2550	6-86
ตารางที่ 6.3-10	อัตราเงินเฟ้อทั่วไป ระหว่างปี 2545-2550	6-89
ตารางที่ 6.3-11	อัตราการว่างงาน ระหว่างปี 2545-2550	6-91
ตารางที่ 6.3-12	สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	
	ระหว่างปี 2545-2550	6-91
ตารางที่ 6.3-13	สัดส่วนการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	
	ระหว่างปี 2545-2550	6-93
ตารางที่ 6.3-14	ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	
	ระหว่างปี 2545-2550	6-96
ตารางที่ 6.3-15	ความยืดหยุ่นพลังงาน ระหว่างปี 2545-2550	6-98
ตารางที่ 6.3-16	สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานทั้งหมด	
	ระหว่างปี 2545-2550	6-99
ตารางที่ 6.3-17	สัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	
	ระหว่างปี 2545-2550	6-101
ตารางที่ 6.3-18	ปริมาณการใช้น้ำมันในภาคขนส่งต่อปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมด	
	ระหว่างปี 2545-2550	6-102
ตารางที่ 6.3-19	สัดส่วนมูลค่าการผลิตโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อ	
	ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ระหว่างปี 2545-2550	6-104
ตารางที่ 6.3-20	ช่องว่างระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดและกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดตามควินไทล์	
	ระหว่างปี 2543-2550	6-106
ตารางที่ 6.3-21	สัดส่วนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมต่อแรงงานทั้งหมด	
	ระหว่างปี 2545-2550	6-107

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 6.4-1	ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนา บนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของ ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	6-113
ตารางที่ 6.4-2	ขนาดพื้นที่ป่าไม้ ระหว่างปี 2504-ปัจจุบัน	6-117
ตารางที่ 6.4-3	ขนาดพื้นที่ป่าชายเลน ระหว่างปี 2504-ปัจจุบัน	6-120
ตารางที่ 6.4-4	ขนาดพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรที่ได้รับการฟื้นฟูปรับปรุง ในช่วงปี 2547-2550	6-122
ตารางที่ 6.4-5	ขนาดพื้นที่ที่มีปัญหาการพังทลายที่ได้รับการแก้ไข ในช่วงปี 2547-2550	6-123
ตารางที่ 6.4-6	จำนวนครัวเรือนไรที่ดินทำกินที่ได้รับการจัดสรรที่ดิน ระหว่างปี 2547-2550	6-126
ตารางที่ 6.4-7	จำนวนโฉนดที่ดินที่ประชาชนได้รับ ระหว่างปี 2545-2550	6-128
ตารางที่ 6.4-8	ผลการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำที่ผ่านมาจนถึงสิ้นปี 2549 และ 2552	6-130
ตารางที่ 6.4-9	ปริมาณมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่ ระหว่างปี 2545-2550	6-132
ตารางที่ 6.4-10	ของเสียอันตรายจากชุมชนและอุตสาหกรรมที่ได้รับการกำจัด อย่างถูกต้อง ระหว่างปี 2544-2549	6-134
ตารางที่ 6.4-11	ปริมาณการนำเข้าปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร	6-135
ตารางที่ 6.4-12	ปริมาณการส่งออกปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตร	6-136
ตารางที่ 6.4-13	คุณภาพน้ำในแม่น้ำและแหล่งน้ำที่สำคัญ ระหว่างปี 2541-2550	6-138
ตารางที่ 6.4-14	ร้อยละของจำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นขนาดเล็กเกินมาตรฐาน ในปี 2548-2550	6-139

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 6.5-1	ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ	6-148
ตารางที่ 6.5-2	คะแนนความโปร่งใสของประเทศไทย พ.ศ.2538-2550	6-155
ตารางที่ 6.5-3	คะแนนความโปร่งใสของ 8 ประเทศในกลุ่มอาเซียน	6-156
ตารางที่ 6.5-4	อัตราข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการแสนคน ระหว่างปี 2545-2549	6-158
ตารางที่ 6.5-5	ร้อยละของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีธรรมาภิบาลของไทย ต่อบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด ระหว่างปี 2545-2549	6-160
ตารางที่ 6.5-6	ร้อยละของธรรมาภิบาลภาคเอกชน (IMD) ระหว่างปี 2545-2549	6-162
ตารางที่ 6.5-7	สถิติการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ ช่วงปี 2545-2550	6-163
ตารางที่ 6.5-8	สถิติการไปใช้สิทธิลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ทั่วประเทศ	6-164
ตารางที่ 6.5-9	แสดงอัตราเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ต่อองค์กรอิสระและ คกก. ข้อมูลข่าวสารของทางราชการต่อประชากรอายุ 18 ขึ้นไปแสนคน	6-165
ตารางที่ 6.5-10	จำนวนบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐลดลง ระหว่างปี 2545-2549	6-167
ตารางที่ 6.5-11	ร้อยละรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้ของรัฐบาล ปี 2545-2549	6-168
ตารางที่ 6.5-12	ร้อยละของภารกิจที่ถ่ายโอนสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2545-2550	6-170
ตารางที่ 6.5-13	จำนวนการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมสันติภาพ	6-171

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 7-1	แนวทางการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	7-9
ตารางที่ ก-1	สรุปงบประมาณรายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ประจำปีงบประมาณ 2550	ภาคผนวก ก-2
ตารางที่ ก-2	งบประมาณของยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทย สู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ประจำปี พ.ศ. 2550	ภาคผนวก ก-4
ตารางที่ ก-3	งบประมาณของยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและ สังคมให้เป็นฐานที่มั่นคงของประเทศ ประจำปี 2550	ภาคผนวก ก-23
ตารางที่ ก-4	งบประมาณยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและ ยั่งยืน ประจำปี 2550	ภาคผนวก ก-27
ตารางที่ ก-5	งบประมาณยุทธศาสตร์บนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและ การสร้างเสริมความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2550	ภาคผนวก ก-50
ตารางที่ ข-1	ความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	ภาคผนวก ข-2
ตารางที่ ข-2	การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติของกระทรวง ต่างๆ	ภาคผนวก ข-10
ตารางที่ ข-3	วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ จากระดับนโยบายสู่ การปฏิบัติ	ภาคผนวก ข-13
ตารางที่ ข-4	การยอมรับภารกิจของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นงานสำคัญที่ทำอย่างต่อเนื่อง	ภาคผนวก ข-18
ตารางที่ ข-5	การมีระบบติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์อย่าง เป็นระบบ	ภาคผนวก ข-23

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ค-1	ผลการดำเนินงานแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของภาคี หุ้นส่วนในปี 2550	ภาคผนวก ค-2
ตารางที่ ค-2	โครงการสำคัญของภาคีหุ้นส่วนที่ตอบสนองต่อแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	ภาคผนวก ค-9

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 2-1	แผนภาพแสดงกระบวนการ/ขั้นตอนนโยบาย	2-5
รูปที่ 2-2	แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติและขั้นตอนอื่น ๆ ในกระบวนการของนโยบาย	2-6
รูปที่ 2-3	แผนภาพแสดงปัจจัยที่มีผลต่อความถูกต้องในการแปลงนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	2-7
รูปที่ 2-4	ตัวแบบทั่วไปแสดงการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยแวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น	2-10
รูปที่ 2-5	แผนภาพแสดงตัวแบบทางด้านการจัดการของวอลเตอร์ วิลเลียม	2-11
รูปที่ 2-6	ตัวแบบกระบวนการแปลงแผนฯ ของจุมพล หนิมพานิช	2-12
รูปที่ 2-7	ตัวแบบกระบวนการของระบบราชการของ วรเดช จันทรร	2-13
รูปที่ 2-8	กระบวนการบริหารแผนยุทธศาสตร์ และขับเคลื่อนแผนฯ	2-15
รูปที่ 2-9	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประเมินกับประเภทการตัดสินใจและการนำไปใช้ประโยชน์	2-21
รูปที่ 2-10	เกณฑ์การแบ่งประเภทการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวนมิเตอร์และแวน ฮอร์น	2-46
รูปที่ 2-11	ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติในแนวคิดของแฮมเบิลตัน	2-49
รูปที่ 2-12	ตัวแบบกระบวนการแปลงแผนฯ จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติโดยประยุกต์จาก นักวิชาการด้านยุทธศาสตร์ทั้งในและต่างประเทศ	2-59
รูปที่ 3-1	ขอบเขตการดำเนินโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	3-2
รูปที่ 3-2	แสดงวิธีการศึกษาจัดทำโครงการฯ ระยะ 12 เดือน	3-4

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 3-3	ขอบเขตการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	3-8
รูปที่ 3-4	แนวทางการจัดทำตัวชี้วัดผลสำเร็จของกระบวนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ	3-15
รูปที่ 3-5	หลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่หนุนส่งกันเป็นวัฏจักรทั้งกระบวนการ	3-20
รูปที่ 4.1	กรอบการแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสู่การปฏิบัติ	4-2
รูปที่ 4-2	หลักการและเงื่อนไขปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4-10
รูปที่ 6.1-1	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย พ.ศ.2541-2549	6-8
รูปที่ 6.1-2	ผลการทดสอบค่าเฉลี่ย 4 วิชากลุ่ม จำแนกตามระดับชั้นทั่วประเทศ พ.ศ. 2545-2550	6-10
รูปที่ 6.1-3	แสดงอายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของคนไทย พ.ศ. 2528-2533 และ 2550	6-14
รูปที่ 6.1-4	แสดงอัตราการตายด้วย 5 โรคสำคัญที่ป้องกันได้ต่อประชากรแสนคน	6-17
รูปที่ 6.1-5	กราฟแสดงผลิตภาพแรงงานของประเทศไทย ระหว่างปี 2541-2548	6-23
รูปที่ 6.1-6	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย ปี 2544-2549	6-26
รูปที่ 6.1-7	กราฟแสดงจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากรหมื่นคน	6-27
รูปที่ 6.2-1	ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือหมู่บ้านต่อครัวเรือน ทั้งประเทศระหว่างปี 2545-2550	6-44
รูปที่ 6.2-2	ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการเรียนรู้โดยชุมชนต่อหมู่บ้านทั้งหมด ระหว่างปี 2544-2550	6-45
รูปที่ 6.2-3	สัดส่วนของผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านต่อหมู่บ้าน ระหว่างปี 2544-2550	6-46

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 6.2-4	ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการของชุมชนระหว่างปี 2545-2549	6-49
รูปที่ 6.2-5	จำนวนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนระหว่างปี 2548-2550	6-52
รูปที่ 6.2 -6	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ระหว่างปี 2546-2550	6-55
รูปที่ 6.2 -7	จำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำหมู่บ้าน (ทสม.) ระหว่างปี 2546-2550	6-58
รูปที่ 6.3-1	ผลิตภาพการผลิตรวมระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-71
รูปที่ 6.3-1	ผลิตภาพการผลิตรายสาขาระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-72
รูปที่ 6.3-2	สัดส่วนมูลค่าการส่งออกของไทยต่อมูลค่าการส่งออกรวมของโลก ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-73
รูปที่ 6.3-3	สัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2549	6-76
รูปที่ 6.3-4	ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของประเทศจำแนกตามแหล่งดำเนินการ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2549	6-77
รูปที่ 6.3-5	ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของประเทศ จำแนกตามสาขาการวิจัย ระหว่างปี พ.ศ. 2542 – 2548	6-78
รูปที่ 6.3-6	ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของรัฐบาล จำแนกตามสาขาเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2542	6-79
รูปที่ 6.3-7	ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของรัฐบาล จำแนกตามสาขาเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2544	6-79
รูปที่ 6.3-8	ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของรัฐบาล จำแนกตามสาขาเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2548	6-80
รูปที่ 6.3-9	ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-83

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ 6.3-10	สัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-85
รูปที่ 6.3-11	สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-87
รูปที่ 6.3-12	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-88
รูปที่ 6.3-13	อัตราเงินเฟ้อทั่วไประหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-90
รูปที่ 6.3-14	อัตราการว่างงานระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-91
รูปที่ 6.3-15	สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-92
รูปที่ 6.3-16	สัดส่วนการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-94
รูปที่ 6.3-17	การออมในสาขาต่างๆ ของภาคเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-94
รูปที่ 6.3-18	ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-97
รูปที่ 6.3-19	ความยืดหยุ่นพลังงานระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-98
รูปที่ 6.3-20	สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานทั้งหมด ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550	6-100
รูปที่ 6.3-21	สัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-101
รูปที่ 6.3-22	ปริมาณการใช้น้ำมันในภาคขนส่งต่อปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมด ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550	6-102
รูปที่ 6.3-23	สัดส่วนมูลค่าการผลิตโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2549	6-105

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 6.3-24	ช่องว่างระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดและกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุด ตามควินไทล์ ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2550
	6-107
รูปที่ 6.3-25	สัดส่วนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมต่อแรงงานทั้งหมด ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550
	6-108
รูปที่ 6.4-1	สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศในช่วงปี 2504 ถึงปัจจุบัน
	6-118
รูปที่ 6.4-2	ขนาดพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามประกาศต่อพื้นที่ประเทศ ระหว่างปี 2540 – ปัจจุบัน
	6-119
รูปที่ 6.4-3	ขนาดพื้นที่ป่าชายเลนระหว่างปี 2504 – ปัจจุบัน
	6-121
รูปที่ 6.4-4	ขนาดพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรที่ได้รับการฟื้นฟูปรับปรุง ในช่วงปี 2547-2550
	6-122
รูปที่ 6.4-5	ขนาดพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการพังทลายที่ได้รับการแก้ไข ในช่วงปี 2547 – 2550
	6-124
รูปที่ 6.4 -6	ข้อมูลจำนวนโฉนดที่ดินที่ประชาชนได้รับระหว่างปี 2545-2550
	6-128
รูปที่ 6.4 -7	ขนาดพื้นที่ชลประทานระหว่างปี 2549 และ 2550
	6-130
รูปที่ 6.4 -8	ปริมาณการนำเข้าปุ๋ยเคมีทางการเกษตร
	6-136
รูปที่ 6.4 -9	ปริมาณการนำเข้าสารกำจัดศัตรูพืช
	6-137
รูปที่ 6.4 -10	คุณภาพน้ำในแม่น้ำและแหล่งน้ำที่สำคัญ ระหว่างปี 2548 – 2550
	6-138
รูปที่ 6.5-1	กราฟคะแนนความโปร่งใสของประเทศไทย (TI) ระหว่างปี 2545-2550
	6-155
รูปที่ 6.5-2	กราฟคะแนนความโปร่งใสของประเทศไทย เทียบกับนานาชาติ ระหว่างปี 2545- 2550
	6-157
รูปที่ 6.5-3	แสดงอัตราข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการแสนคน ระหว่างปี 2545- 2549
	6-159
รูปที่ 6.5-4	กราฟแสดงร้อยละของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีธรรมาภิบาล ของไทยต่อบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด ระหว่างปี 2545- 2549
	6-161

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 6.5-5	กราฟแสดงร้อยละของธรรมาภิบาลภาคเอกชน (IMD) ระหว่างปี 2545- 2549	6-162
รูปที่ 6.5-6	แสดงอัตราเรื่อร้องเรียนและอุทธรณ์ต่อองค์กรอิสระ และ คกก.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการต่อประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไปแสนคน	6-166
รูปที่ 6.5-7	แสดงร้อยละรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้ของรัฐบาล ระหว่างปี 2545- 2549	6-169
รูปที่ 7-1	วงจร PDCA	7-2
รูปที่ 7-2	การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA	7-2
รูปที่ 7-3	แสดงกรอบการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากการศึกษาครั้งนี้	7-7

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศเนื่องจากได้เริ่มใช้แนวคิดและคุณค่าใหม่ที่สำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลาง” โดยใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นซึ่งต่อมาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้ัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการทัศน์การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจและสร้างฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก

ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบอย่างต่อเนื่อง โดยที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มีเป้าประสงค์และวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society) และประเทศสามารถดำรงอยู่ในประชาคมโลกอย่างมีเกียรติภูมิและมีศักดิ์ศรี โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไว้ 5 ยุทธศาสตร์ คือ

- 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
- 2) ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
- 3) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและยั่งยืน
- 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคีพัฒนาจากทุกภาคส่วนตามบทบาทความรับผิดชอบ เพื่อให้สามารถผนึกพลังความร่วมมือในการเอาหนทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนมาแปลงสู่แผนปฏิบัติการ

ระดับต่าง ๆ ที่สามารถนำไปขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างระบบการติดตามประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดและดัชนีวัดผลสำเร็จการพัฒนา ตลอดจนการกำหนดแผนที่นำทาง (roadmap) รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจในการติดตามประเมินผลแผนให้หน่วยงานราชการและภาคีการพัฒนาเห็นพ้องร่วมกัน และใช้เป็นแนวปฏิบัติในการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนฯ เพื่อการประเมินความก้าวหน้าและผลสำเร็จการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนฯ ทั้งในระดับภาพรวมและระดับยุทธศาสตร์

โดยที่ในขณะนี้ สศช. กำลังดำเนินการพัฒนาตัวชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลการพัฒนาในภาพรวมเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 ได้ ดังนั้นในปีงบประมาณ 2550 สศช. โดย สปผ. จึงดำเนินโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์โครงการ

- 1) เพื่อกำหนดกรอบการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้เป็นแนวทางการดำเนินงานติดตามประเมินผลร่วมกับหน่วยงานและภาคีภาครัฐ องค์กรอิสระ และภาคเอกชน
- 2) จัดทำตัวชี้วัดผลการพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ใน 2 ระดับ ทั้งระดับผลสำเร็จของกระบวนการการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ (process) และเชิงผลลัพธ์ (outcome)
- 3) การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในช่วงปีแรก
- 4) จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามประเมินผลดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลระดับแนวทาง/มาตรการของยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้มีความทันสมัย สะดวกต่อการสืบค้น เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและเผยแพร่ผลงานติดตามประเมินผลสู่สาธารณะ
- 5) เสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรด้านการติดตามประเมินผลการอบรม สศช. ให้เข้มแข็ง และสอดคล้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของ สศช.

1.3 ขอบเขตการดำเนินการ

1. กำหนดกรอบความคิดและพัฒนาตัวชี้วัด 2 ระดับ คือ ระดับกระบวนการดำเนินงาน การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ (process) และระดับผลลัพธ์ (outcome) ที่แสดงความสำเร็จของการดำเนินการตามแนวทาง/มาตรการทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการพัฒนาความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีการพัฒนาต่างๆ
2. จัดทำข้อมูลตัวชี้วัดและดัชนีประเมินผลการพัฒนาในระดับยุทธศาสตร์
3. จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการติดตามประเมินผลดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลระดับแนวทาง/มาตรการของยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้มีความทันสมัย สะดวกต่อการสืบค้น
4. ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในช่วงปีแรกของแผนฯ รวมถึงการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ
5. เสริมสร้างศักยภาพในการติดตามประเมินผลของ สศช. โดยจัดอบรมความรู้ในการติดตามประเมินผลกับเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการติดตามประเมินผลระดับแนวทาง /มาตรการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 การพัฒนาตัวชี้วัดและดัชนีวัดผลสำเร็จการพัฒนาระดับยุทธศาสตร์ สำหรับเจ้าหน้าที่/หน่วยงานเพื่อใช้กำกับการทำงานในระยะต่อไป

1.4 ผลลัพธ์ของโครงการ

4.1 ผลผลิต

- 1) ได้ตัวชี้วัดการแปลงแผนและดัชนีชี้วัดผลสำเร็จการพัฒนาในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
- 2) ได้ข้อมูลตัวชี้วัดการติดตามประเมินผลตามแนวทาง/มาตรการในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่ทันสมัย สะดวกต่อการใช้งาน
- 3) รายงานผลการศึกษา การติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของแผนฯ 10 ในช่วงปีแรก
- 4) การอบรมเจ้าหน้าที่ สศช. ในการติดตามประเมินผลฯ

4.2 ผลลัพธ์

- 1) สศช. สามารถดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน
- 2) มีการใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลเพื่อการติดตามประเมินผลที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน

1.5 ระยะเวลาดำเนินโครงการ

12 เดือน นับจากวันที่ลงนามในสัญญาว่าจ้างที่ปรึกษา

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) มีความเชื่อมโยงของระบบติดตามผล ดัชนีชี้วัด และระบบข้อมูลระหว่างยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยปฏิบัติ
- 2) มีระบบติดตามและประเมินผลการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในระดับยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาตามแผนฯ ให้สอดคล้องกับสถานะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- 3) สร้างเครือข่ายการติดตามประเมินผลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.7 การนำเสนอผลผลิตโครงการ

ลำดับรายงาน	กำหนดส่ง	จำนวน (ชุด)	สาระสำคัญของรายงาน
1. รายงานการศึกษา ขั้นต้น (Inception Report)	ภายใน 120 วัน นับ จากวันที่เริ่ม ดำเนินงานตามที่ กำหนดไว้ในสัญญา จ้าง	30	1) ทบทวนเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 2) กรอบแนวคิดการศึกษา 3) แผนการดำเนินงานโครงการ 4) กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน
2. รายงานการศึกษา ความก้าวหน้า (Progress Report)	ภายในเดือนที่ 5 นับ จากวันที่เริ่ม ดำเนินงานตาม สัญญาจ้าง	30	1) ประมวลสรุปเนื้อหาจากรายงานขั้นต้น 2) ประมวลสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 3) ความก้าวหน้าการศึกษากระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ 4) รายละเอียดขั้นตอนการศึกษา และแผนการดำเนินงาน ขั้นต่อไป
3. รายงานการศึกษา ชั้นกลาง (Interim Report)	ภายในเดือนที่ 7 นับ จากวันที่เริ่ม ดำเนินงานตาม สัญญาจ้าง	30	1) ประมวลเนื้อหาสรุปจากรายงานความก้าวหน้า 2) ผลการศึกษากระบวนการแปลงแผนภาคีภาครัฐ และภาคี นอกภาครัฐ 3) ความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในปีแรก 4) แผนการดำเนินงานขั้นตอนต่อไป
4. ร่างรายงาน การศึกษาฉบับ สมบูรณ์ (Draft Final Report)	ภายในเดือนที่ 10 นับจากวันที่เริ่ม ดำเนินงานตาม สัญญาจ้าง	30	1) รายละเอียดของผลการศึกษาที่ดำเนินการได้ทั้งหมดตาม รายงานขั้นต้น รายงานความก้าวหน้า และรายงานชั้นกลาง 2) การพัฒนาตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ในระดับยุทธศาสตร์ 3) กรอบการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 4) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ สศช. 5) แผนการดำเนินงานขั้นตอนต่อไป
5. รายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์ (Final Report)	ภายในเดือนที่ 12 นับจากวันที่เริ่ม ดำเนินงานตาม สัญญาจ้าง		จัดส่งผลผลิตทั้งหมด โดยมีเนื้อหาตามรายงานที่ 1-4 ที่มี ความสมบูรณ์ให้แก่ สศช. ได้แก่ 1) รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์และบทสรุปสำหรับผู้บริหาร จำนวน 100 เล่ม 2) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตามยุทธ ศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในช่วงปีแรกของ แผนฯ จำนวน 100 เล่ม 3) CD ROM ผลการศึกษาฉบับสมบูรณ์ จำนวน 100 แผ่น ฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลฯ เพื่ออัปโหลดบน เว็บไซต์จำนวน 1 ชุด

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินโครงการการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 แบ่งกรอบแนวคิดและทฤษฎีออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่หนึ่ง กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทบทวนกรอบแนวคิดตามรายละเอียดที่ปรากฏในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นหลัก ประกอบกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ได้แก่ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดความอยู่เย็นเป็นสุข แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมรัฐ) และแนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

กลุ่มที่สอง กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา/จัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผล ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ แนวคิดการแปลงแผนฯสู่การปฏิบัติ และแนวคิดการติดตามประเมินผล

นอกจากการนำเสนอแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแล้ว คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อนำเสนอรายละเอียดของแนวคิดทั้ง 2 กลุ่ม รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยจะดำเนินการสรุปภาพรวมของแนวคิดและทฤษฎีทั้งหมดที่ใช้ในการดำเนินโครงการ โดยจะนำเสนอไว้ในหัวข้อที่ 2.4 สรุปแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

ในการตรวจสอบว่าการพัฒนาประเทศเป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนฯ 10 หรือไม่ จำเป็นต้องมีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งในส่วนนี้จะกล่าวถึงกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการติดตามประเมินผล โดยมีลำดับเนื้อหา ได้แก่ แนวคิดการบริหารยุทธศาสตร์ แนวคิดการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ และแนวคิดการติดตามประเมินผล โดยมีรายละเอียดของแต่ละแนวคิด ดังนี้

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์

แผนยุทธศาสตร์ คือ กรอบทิศทาง วัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่จะนำไปใช้ในการจัดทำแผนการดำเนินงานในแต่ละด้านให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (กุลธน ธนาพงศธร, 2539:12)

ศุภชัย เยาอะประภาษ (2538) แบ่งองค์ประกอบของแผนยุทธศาสตร์ออกเป็น 10 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นทิศทางในระยะยาวซึ่งองค์กรต้องการ
- 2) พันธกิจ (Missions) เป็นจุดมุ่งหมายขั้นพื้นฐาน (Basic Purpose) และเป็นขอบเขตการปฏิบัติการขององค์กร
- 3) จุดมุ่งหมาย (Goals) หมายถึง ความมุ่งหมายระยะยาว หรือจุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการไปให้ถึง มีลักษณะเป็นนามธรรม อันเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และทิศทางสำหรับการปฏิบัติ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545 : 209)
- 4) วัตถุประสงค์ (Objectives) หมายถึง ความมุ่งหมายระยะสั้น มีขอบเขตเฉพาะ มีความชัดเจน และสามารถวัดได้ วัตถุประสงค์จะต้องครอบคลุมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545 : 209)
- 5) เป้าหมาย (Target) หมายถึง ความมุ่งหมายที่แสดงถึงผลสำเร็จในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือจุดมุ่งหมายรายทางตามช่วงเวลาต่างๆ ของการดำเนินงาน เป้าหมายควรครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545 : 209)
- 6) กลยุทธ์ (Strategies) เป็นแผนการกระทำหรือรูปแบบวิธีการปฏิบัติซึ่งกำหนดทิศทางที่สำคัญและจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร
- 7) นโยบาย (Policies) เป็นวิธีการซึ่งช่วยให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ประกอบด้วยแนวทาง (Guideline) กฎ (Rule) กระบวนการ (Procedures) ที่กำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- 8) มาตรฐาน (Standard) เป็นเป้าหมายการทำงานที่คาดหวังไว้ในระดับที่พอใจเป็นเกณฑ์ในการประเมินการทำงาน
- 9) กระบวนการ (Procedures) และการปฏิบัติการ (Operational) เป็น ลำดับขั้นหรือแนวทางในการปฏิบัติงานของแต่ละหน้าที่งานอย่างชัดเจนซึ่งจะทำให้กิจกรรมบรรลุผลสำเร็จ มีขอบเขตเกี่ยวกับกิจกรรมการปฏิบัติและทรัพยากรที่ต้องการเพื่อปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์
- 10) กฎ (Rules) เป็นข้อความที่ประกาศไว้ถึงสิ่งที่ควรหรือไม่ควรปฏิบัติในองค์กร

ยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy)

ยุทธศาสตร์ชาติ จัดเป็นแผนยุทธศาสตร์ประเภทหนึ่ง โดยเป็นยุทธศาสตร์ระดับสูงสุดของประเทศที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของประเทศ ซึ่งเมื่อบรรลุจุดมุ่งหมายแล้วจะสามารถพัฒนาประเทศ ปกป้องผลประโยชน์ และช่วยให้ประเทศมีความมั่นคง (www.vichakarn.com) โครงสร้างยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่

- 1) จุดมุ่งหมาย (Ends) หมายถึง ความมุ่งหมายของยุทธศาสตร์ เป็นกรอบแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของยุทธศาสตร์
- 2) หนทางปฏิบัติ (Ways) หมายถึง กลยุทธ์ หรือแนวทางในการปฏิบัติ/ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ โดยหนทางปฏิบัติเกิดจากการแปลงยุทธศาสตร์/นโยบายให้เป็นแนวทางการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น
- 3) วิธีการ (Means) หมายถึง มาตรการเฉพาะที่สนับสนุนหนทางปฏิบัติต่าง ๆ ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ จัดเป็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ โดยต้องมีการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ การแปลงแผนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ เป็นการนำยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติไปดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาที่ยุทธศาสตร์กำหนดไว้ โดยมีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบและวิธีการบริหารจัดการ

หลังจากดำเนินการแปลงแผนและปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ชาติแล้ว จำเป็นต้องมีการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าขณะนี้ได้มีการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ถึงระยะใดแล้ว เกิดอะไรขึ้นในภาคปฏิบัติ มีการดำเนินการตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนหรือไม่ มีการปฏิบัติตามขั้นตอน / กิจกรรม ที่กำหนดไว้หรือไม่ การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เป็นไปอย่างเหมาะสมเพียงไร อยู่ภายใต้ระยะเวลาและงบประมาณที่กำหนดไว้หรือไม่

กล่าวโดยสรุป การติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง

- 1) ความก้าวหน้าของการดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ว่าสิ่งที่ปฏิบัติไปแล้วนั้น มีผลมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่ อย่างไร

- 2) ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในระหว่างการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ เช่น ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาทางด้านเทคนิค และปัญหาอื่นๆ ที่ไม่ได้คาดคิดไว้
- 3) ผลกระทบที่ได้รับจากการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์มีอะไรบ้าง ทั้งในระดับจุลภาค (ระดับท้องถิ่น) และระดับมหภาค (ภาพรวมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ) มีข้อดี ข้อเสีย และผลสำเร็จอะไรบ้างที่สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฉบับต่อไปในอนาคต

2.1.2 แนวคิดการแปลงแผนฯ สู่อำนาจปฏิบัติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 จัดเป็นแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งในการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติจะต้องมีการสร้างทางเลือก การเปรียบเทียบทางเลือก การเลือกแนวทางปฏิบัติ รวมถึงการสร้างแผนสนับสนุน โดยยุทธศาสตร์จะถูกแปลงให้กลายเป็นนโยบายที่มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ในกรณีที่นโยบายมีกระบวนการสร้างและนำไปปฏิบัติโดยรัฐเป็นเจ้าภาพหลักเพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมต่อประเทศจะเรียกนโยบายดังกล่าวว่า “นโยบายสาธารณะ” (Public Policy) การแปลงยุทธศาสตร์เป็นนโยบายที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่รูปธรรม โดยมีรัฐเป็นเจ้าภาพและเกิดประโยชน์ส่วนรวมต่อประเทศ

ขั้นตอนนโยบาย

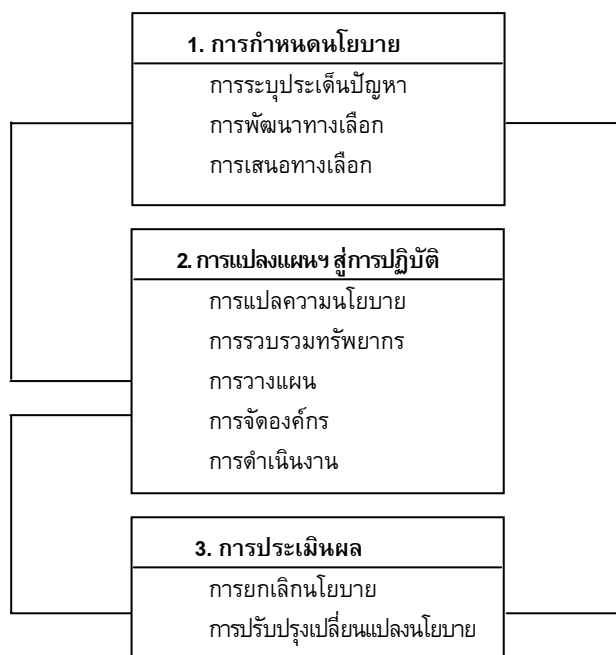
ขั้นตอนนโยบายหรือกระบวนการกำหนดนโยบาย หมายถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ โดยกระบวนการกำหนดนโยบาย มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง การกำหนดนโยบาย หมายถึง การระบุประเด็นปัญหา การพัฒนาทางเลือก และการเสนอทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย

ขั้นที่สอง การแปลงแผนฯ สู่อำนาจปฏิบัติ หมายถึง การแปลงความนโยบายให้อยู่ในรูปแบบที่วางแผนปฏิบัติได้ การรวบรวมทรัพยากร การวางแผน การจัดองค์กร และการดำเนินงาน

ขั้นที่สาม การประเมินผลนโยบาย หมายถึง การนำผลการประเมินไปใช้ ซึ่งอาจส่งผลไปสู่การยกเลิกหรือปรับเปลี่ยนนโยบายในที่สุด

กระบวนการกำหนดนโยบายทั้ง 3 ข้อ สามารถแสดงได้ดังนี้

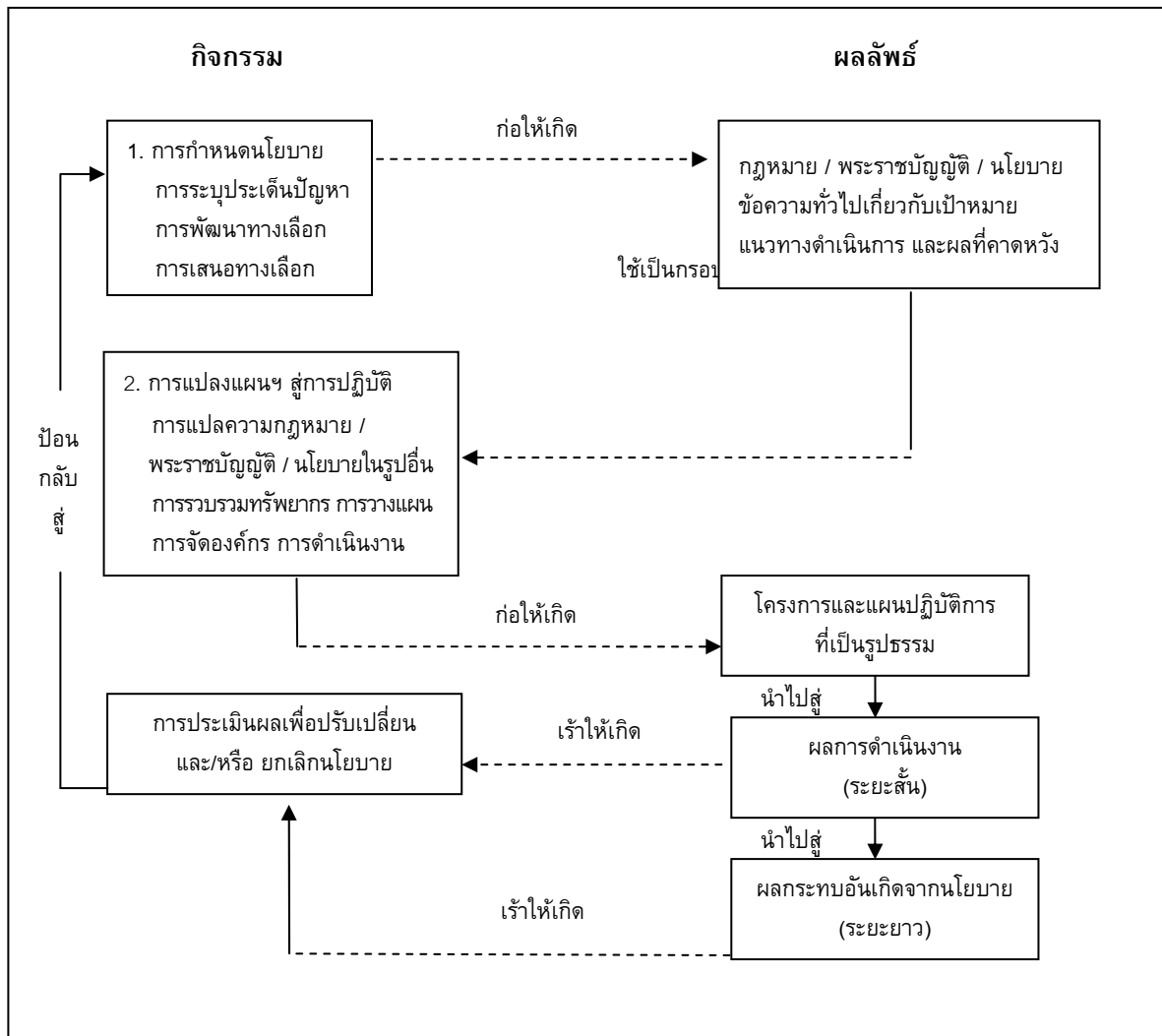

รูปที่ 2-1 แผนภาพแสดงกระบวนการ/ขั้นตอนนโยบาย

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการกำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก ทั้งนี้เพราะการแปลงแผนสู่การปฏิบัติเป็นการแปลงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งโดยปกติมักจะมีลักษณะที่กว้าง คลุมเครือ และกำกวม ให้เป็นโครงการ แผนงาน หรือกิจกรรมที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมาย นอกจากนั้น ยังมีการวางแผนการจัดองค์กร รวมทั้งการปฏิบัติการเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ของการแปลงแผนสู่การปฏิบัติกับขั้นตอนอื่นๆ ของกระบวนการกำหนดนโยบาย ดังแสดงในรูปที่ 2-2

วรเดช จันทรศร (2540 : 3) มีความเห็นว่า การแปลงแผนสู่การปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษา “องค์กรที่รับผิดชอบนโยบาย สามารถนำและกระตุ้นให้ใช้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญว่าปฏิบัติงานได้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่ แค่ไหนเพียงใด” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การแปลงแผนสู่การปฏิบัติให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง “ความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งหมดสามารถบรรลุผลลัพธ์ที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้”

รูป 2-2 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติและขั้นตอนอื่น ๆ ในกระบวนการของนโยบาย

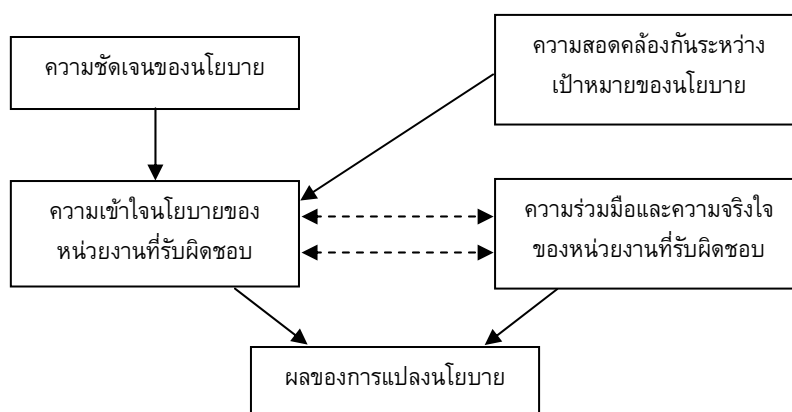
ขั้นตอนของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ

ในขั้นตอนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ วรเดช จันทรศร (2540 : 214) ได้จำแนกขั้นตอนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติไว้ 2 ขั้นตอน ครอบคลุมการนำนโยบายสาธารณะออกสู่การปฏิบัติทั้งระบบ ได้แก่ ขั้นตอนในระดับมหภาค (Macro) และขั้นตอนในระดับจุลภาค (Micro) ซึ่งแต่ละขั้นตอนจำแนกเป็นขั้นตอนย่อย ประกอบด้วยปัจจัยที่มีผลต่อการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติสรุปสาระสำคัญ ๆ ดังนี้

1) ขั้นตอนในระดับมหภาค มี 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1.1) ขั้นตอนการแปลงนโยบาย เมื่อฝ่ายการเมืองได้กำหนดนโยบาย ออกมาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งแล้ว ต้องมีการระบุหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อแปลงนโยบาย

ไปสู่การปฏิบัติ ในประเทศไทยหน่วยงานดังกล่าว ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้แปลงนโยบาย เพื่อให้หน่วยปฏิบัติในระดับล่างหรือระดับภูมิภาคและท้องถิ่นถือปฏิบัติความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับการแปลงนโยบายให้ตรงกับวัตถุประสงค์ นโยบายมีความชัดเจนประกอบกับการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบายมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย ให้ความร่วมมือกับฝ่ายการเมืองและมีความจริงใจที่จะนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

รูปที่ 2-3 แผนภาพแสดงปัจจัยที่มีผลต่อความถูกต้องในการแปลงนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1.2) ขั้นตอนการยอมรับ หมายถึง การดำเนินงานที่ทำให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามนโยบาย การที่หน่วยงานส่วนกลางจะทำให้หน่วยงานปฏิบัติ ในระดับล่างหรือระดับท้องถิ่นยอมรับและจัดทำแผนงาน หรือปฏิบัติสนองนโยบายนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ลักษณะของหน่วยงานท้องถิ่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของท้องถิ่น ตลอดจนประโยชน์ที่รัฐบาลควรจะให้กับหน่วยงานท้องถิ่นซึ่งปัจจัยหลังเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะสร้างความเต็มใจให้กับหน่วยงานท้องถิ่นในการรับนโยบายไปปฏิบัติ

2) ขั้นตอนในระดับจุลภาค มี 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

2.1) ขั้นการระดมพลัง ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญที่หน่วยงานในระดับท้องถิ่นจะต้องดำเนินการอยู่ 2 กิจกรรม คือ การพิจารณารับนโยบายและการแสวงหาความสนับสนุนโดยหน่วยงานท้องถิ่นจะพิจารณาว่านโยบายจากส่วนกลางมีความเหมาะสมและสามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นได้หรือไม่เพียงใดกรณีที่ท้องถิ่นพิจารณารับนโยบาย จะต้องมีการแสวงหาความสนับสนุนเพื่อสร้างความร่วมมือให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ

2.2) ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนนี้มีความครอบคลุมถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้มีการยอมรับแล้วออกมาในรูปของการปฏิบัติจริง จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวผู้ปฏิบัติหรือผู้ให้บริการตามโครงการโดยตรง

2.3) ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง การที่จะให้มีการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง หมายความว่า นโยบายนั้นจะต้องถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเป็นหน้าที่ประจำของผู้ปฏิบัติด้วยการหาวิธีทำให้นโยบายนั้นได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

การวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ

สำหรับความสำเร็จของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ วรเดช จันทรศร (2540 : 9) กล่าวว่า ความสำเร็จของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติสามารถวัดได้ 3 แนวทาง ในเงื่อนไขและสถานการณ์ที่ต่างกัน ได้แก่

- 1) วัดจากระดับความร่วมมือที่ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีต่อผู้ออกคำสั่งหรือผู้กำหนดนโยบาย ถ้าระดับของความร่วมมือมีสูงระดับของความสำเร็จในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติก็จะมีสูงตามไปด้วย การวัดในแนวทางนี้จะเกี่ยวข้องกับการประเมินพฤติกรรมของระบบราชการ จุดอ่อนของการวัดตามแนวทางนี้ก็คือ ไม่ว่าผู้ปฏิบัติจะให้ความร่วมมือมากเพียงใดย่อมไม่มีความหมาย ถ้าหากนโยบาย แผนงาน หรือโครงการนั้น ๆ ไม่มีผลการปฏิบัติที่แน่ชัดออกมา
- 2) ความสำเร็จของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติสามารถพิจารณาจากเงื่อนไขที่ว่า ได้มีการบรรลุผลการปฏิบัติตามนโยบาย ตามภาระหน้าที่ขององค์กรที่รับผิดชอบด้วยความราบรื่นและปราศจากปัญหา แนวทางนี้มีจุดอ่อนในแง่ที่ว่าในสภาพความเป็นจริงนโยบายที่ถูกนำไปปฏิบัติส่วนใหญ่ย่อมเผชิญกับปัญหาและความขัดแย้งแทบทั้งสิ้น
- 3) ความสำเร็จของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติสามารถพิจารณาได้จากการที่นโยบายนั้นได้ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติในระยะสั้น (short-run performance) และ/หรือ ก่อให้เกิดผลกระทบ (impact) ที่พึงปรารถนาหรือไม่ การวัดความสำเร็จของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติในแนวทางนี้มีข้อบ่งชี้ที่กว้าง และตรงประเด็นจึงเป็นที่ยอมรับมากที่สุด ในกลุ่มของนักวิชาการที่สนใจศึกษาการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม นอกจากแนวทางในการวัดความสำเร็จของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติแล้ว ความสำเร็จหรือล้มเหลวของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติยังเกี่ยวข้องกับประเด็นต่อไปนี้

- 1) ส่วนที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัญหาเบื้องต้นที่มักเกิดขึ้นในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ได้แก่ ความไม่ชัดเจนของวัตถุประสงค์ หรือการที่นโยบายมี

วัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ขาดวัตถุประสงค์ที่มีความเฉพาะเจาะจง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะนำไปสู่การปฏิบัตินโยบายที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ ซึ่งจะทำให้เกิดความล้มเหลวในที่สุด

- 2) การพัฒนามาตรการที่จะใช้เป็นเครื่องช่วยในการใช้ดุลยพินิจเพื่อตัดสินความสำเร็จและความล้มเหลวในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ได้แก่ การพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัตินโยบาย เช่น ปัจจัยในเรื่องงบประมาณต้องพิจารณาว่าหากในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากจะเป็นการคุ้มค่าหรือไม่ หากพิจารณาแล้วพบว่าไม่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจการปฏิบัตินโยบายดังกล่าวก็ถือว่าล้มเหลว หรือการพิจารณาผลจากการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติว่าให้ประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายเพียงสัดส่วนที่เล็กน้อยก็ถือว่าเป็นนโยบายที่ไม่คุ้มค่าในการนำไปปฏิบัติ
- 3) การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะใช้ประกอบในการวัดผลการปฏิบัติงานของนโยบาย ต้องเป็นข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริง แม่นตรง เชื่อถือได้ และมีความครอบคลุม โดยอาจทำในรูปของระบบตัวชี้วัดที่มีการให้ความหมาย และกระบวนการหรือวิธีการวัดที่ชัดเจน

ตัวแบบในการศึกษาการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ

เนื่องจากสังคมมนุษย์มีความเป็นพลวัต วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง คือ การลดรูปปรากฏการณ์จริงให้กลายเป็นตัวแบบ (Model) เพราะการสร้างและการทำความเข้าใจตัวแบบจะทำให้เรามองเห็นปรากฏการณ์อย่างเป็นองค์รวม รวมทั้งสามารถแยกพิจารณาในแต่ละส่วนได้อีกด้วย ในเรื่องของนโยบายสาธารณะก็เช่นกัน มีนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศหลายท่านได้เสนอแนวความคิดและตัวแบบเพื่อใช้ในการศึกษาเรื่องการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ตัวอย่างของตัวแบบการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เป็นที่รู้จักกันดี ได้แก่

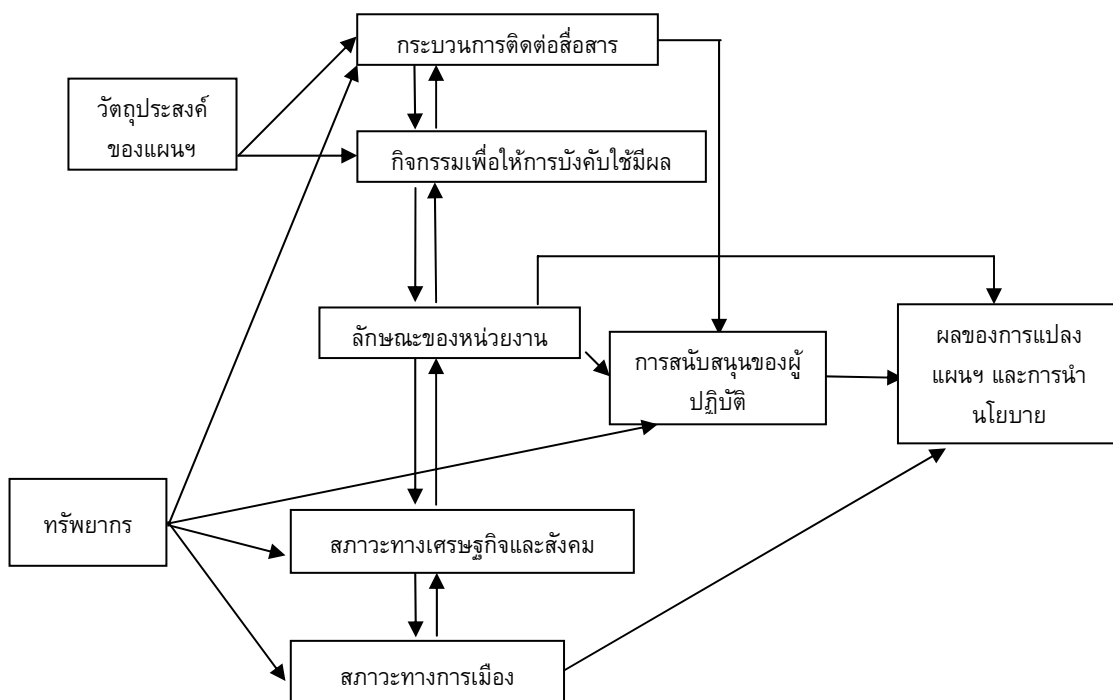
- 1) ตัวแบบทั่วไป ของแวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2538 : 20) ที่พัฒนามาจากตัวแบบการวิเคราะห์ระบบการเมืองของอีสตัน (Easton) ประยุกต์เข้าด้วยกันกับผลการศึกษาทางด้านทฤษฎีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงาน ตัวแบบทั่วไปเป็นตัวแบบที่ไม่ได้เน้นศึกษาในตัวแปรด้านหนึ่งด้านใดโดยเฉพาะ จึงเหมาะสำหรับการศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหาการแปลงแผนฯ ไปสู่ปฏิบัติ

ตัวแบบทั่วไปให้ความสำคัญกับปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่ กระบวนการในการสื่อสารข้อความ สมรรถนะขององค์กรที่แปลงแผนฯ และนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งความร่วมมือสนับสนุนของผู้ปฏิบัติในด้านการสื่อสารข้อความ ประสิทธิภาพของการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้ปฏิบัติว่าตนเองควรทำอย่างไรบ้าง ปัจจัยที่มีผลต่อความ

เข้าใจของผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจดีขึ้น ลักษณะของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติในแง่ของความรู้และความสามารถของตัวบุคคลที่อยู่ในหน่วยงานนั้น ตลอดจนความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือของผู้ปฏิบัติเอง

ในด้านสมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพของการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความสามารถของหน่วยงานปฏิบัติว่าจะทำงานให้ได้ตามคาดหวังเพียงใด ความสามารถดังกล่าวขึ้นอยู่กับความเพียงพอของทรัพยากรที่สนับสนุน กิจกรรมจูงใจที่จะทำให้มีการปฏิบัติดีขึ้น คุณภาพของบุคลากร ภาวะผู้นำ ความสำคัญของหน่วยงานนั้น ๆ ตลอดจนสภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองโดยทั่วไป

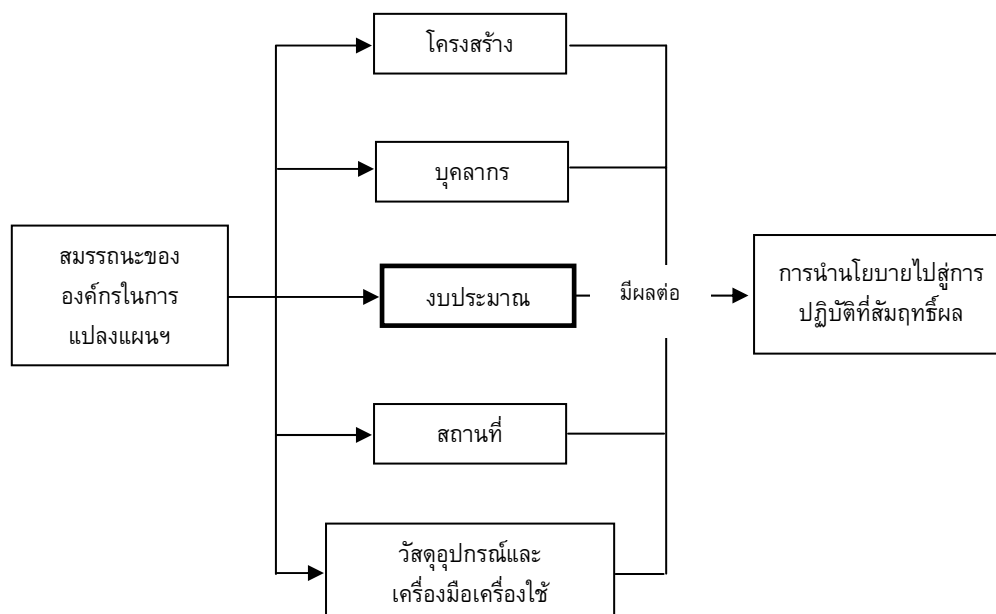
ในด้านตัวผู้ปฏิบัติ ประสิทธิภาพของการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีผลต่อระดับความร่วมมือของผู้ปฏิบัติเอง ซึ่งได้แก่ ความภาคภูมิใจของบุคคลที่มีต่อองค์กร ผลประโยชน์ส่วนตัว ตลอดจนความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากวิธีการปฏิบัติงานที่ทำอยู่เดิมด้วย

รูปที่ 2-4 ตัวแบบทั่วไปแสดงการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยแวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น

2) ตัวแบบทางด้านการจัดการ ของวอลเตอร์ วิลเลียม ให้ความสนใจไปที่สมรรถนะขององค์กร เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์กรที่รับผิดชอบในการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด ในแง่นี้กล่าว นโยบายที่จะประสบความสำเร็จ

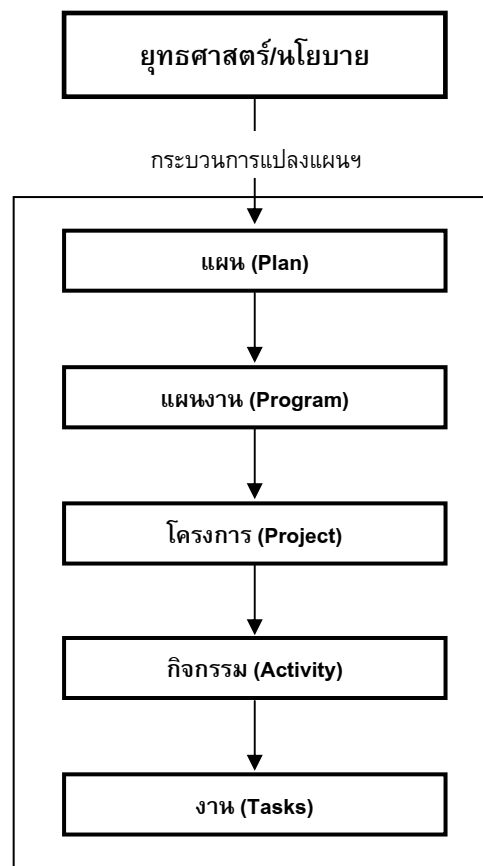
ได้จะต้องอาศัยโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม บุคลากรในองค์กรต้องมีความรู้ความสามารถทั้งด้านการบริหารและด้านเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้องค์กรต้องมีการวางแผนเตรียมการทางด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้และงบประมาณ

รูปที่ 2-5 แผนภาพแสดงตัวแบบทางด้านการจัดการของวอลเตอร์ วิลเลียม

3) ตัวแบบการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของ จุมพล หนิมพานิช (2547 : 165) เป็นตัวแบบที่อธิบายกระบวนการแปลงแผนฯ หรือ นโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยอธิบายว่า เมื่อมีการกำหนดยุทธศาสตร์ แผน หรือนโยบาย จะต้องมีการระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพราะความสำเร็จของนโยบายจะขึ้นอยู่กับความชัดเจนของนโยบาย ความสัมพันธ์ของเป้าหมาย ประกอบกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงแผน/นโยบายมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตลอดจนให้ความร่วมมือกับผู้กำหนดนโยบาย และมีความจริงใจที่จะนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพียงใด

เมื่อหน่วยงานรับทราบถึงภารกิจ ความรับผิดชอบที่พึงมีต่อการนำนโยบายนั้น ๆ ไปปฏิบัติ ก็ จะดำเนินการแปลงนโยบายเป็น แผน (Plan) แผนงาน (Program) และโครงการ (Project) ที่ประกอบด้วยกิจกรรม (Activity) และงาน (Tasks) โดย แผน หมายถึงแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ทำให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานทั้งหมด แผนงาน คือ การแยกส่วนการดำเนินงานในภาพรวมของแผนออกมาเป็นกลุ่มงานต่าง ๆ ในแต่ละแผนงานจะประกอบด้วยโครงการที่ต้องมีการดำเนินกิจกรรมและทำงาน ที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แผนงาน แผน และยุทธศาสตร์หรือนโยบายตามลำดับ กระบวนการแปลงแผนฯ ของจุมพล แสดงดังรูปที่ 2-6

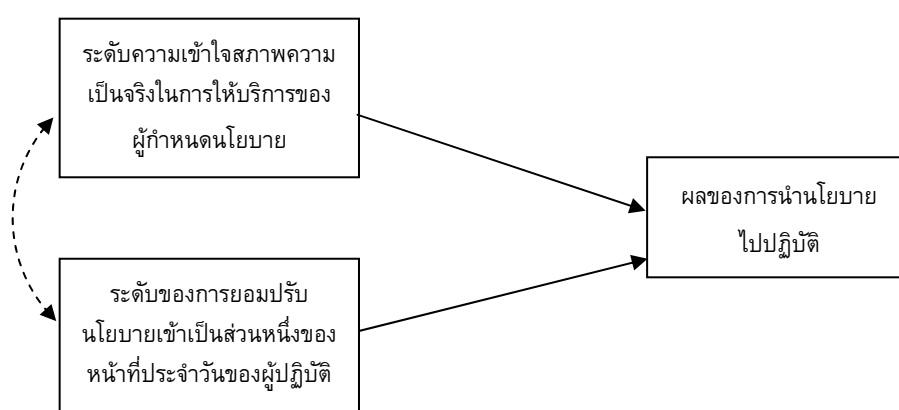
รูปที่ 2-6 ตัวแบบกระบวนการแปลงแผนฯ ของจุมพล หนิมพานิช

4) ตัวแบบการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ของวรเดช จันทรศร

วรเดช จันทรศร (2527 : 535-554) ได้สรุปตัวแบบในการศึกษาการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติรวม 5 ตัวแบบ ได้แก่ ตัวแบบยึดหลักเหตุผล ตัวแบบทางด้านการจัดการ ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร ตัวแบบด้านกระบวนการของระบบราชการ และตัวแบบทางการเมือง โดยตัวแบบการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของ วรเดช จันทรศร ที่มีความแตกต่างจากตัวแบบอื่น ๆ ที่ได้นำเสนอข้างต้น และเหมาะสมในการประยุกต์ใช้เพื่อการศึกษา ได้แก่ ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ

ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ พัฒนามาจากแนวคิดของนักสังคมวิทยาองค์กร ที่พยายามสร้างกรอบการมองหาสภาพความเป็นจริงทางสังคม (social reality) ในองค์กร ตัวแบบนี้เชื่อว่าอำนาจขององค์กรไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งทางรูปนัย (formal positions) แต่มีอยู่กระจัดกระจายในองค์กร ในทฤษฎีนี้หมายความว่าสมาชิกขององค์กรทุกคนมีอำนาจในแง่ของการใช้วิจารณญาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าราชการที่มีหน้าที่ต้องติดต่อและให้บริการประชาชน โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่อาจควบคุมได้ การยืดหยุ่นโครงการใหม่ ๆ ที่จะไปมีผลกระทบหรือเปลี่ยนแปลงการ

ปฏิบัติในชีวิตประจำวันของข้าราชการเหล่านี้มักไร้ผล นอกเสียจากข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติจะยอมรับหรือปรับเปลี่ยน และแนวทางปฏิบัติเหล่านั้นเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำวันเอง โดยนัยนี้ ความล้มเหลวของการแปลงแผนฯ และการน่านโยบายไปปฏิบัติจึงไม่ใช่เรื่องของการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพ แต่เกิดจากผู้กำหนดนโยบายหรือผู้บริหารโครงการที่ไม่เข้าใจว่าสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติเกิดขึ้นในลักษณะใดมากกว่า

รูปที่ 2-7 ตัวแบบกระบวนการของระบบราชการของ วรเดช จันทรศร

ปัญหาในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ

ปัญหาหลักที่อาจเกิดขึ้นในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติมี 5 ด้าน วรเดช จันทรศร (2540 : 49) คือ

1) ปัญหาทางด้านสมรรถนะ

เป็นการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากความสามารถของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัญหาด้านสมรรถนะจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยย่อย ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากร ปัจจัยเกี่ยวกับเงินทุน และปัจจัยเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนปัจจัยด้านวิทยาการ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในนโยบาย

2) ปัญหาทางการควบคุม

ความสามารถในการควบคุม หมายถึง ความสามารถในการวัดความก้าวหน้าหรือผล การปฏิบัติของนโยบาย ปัญหาของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติจะเพิ่มมากขึ้น หากผู้รับผิดชอบในนโยบายขาดความสามารถที่จะดำเนินการวัดผลหรือควบคุมผลงานของหน่วยปฏิบัติ

3) ปัญหาทางด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

การแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติจะเกิดปัญหามากถ้าสมาชิกในหน่วยปฏิบัติ ปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากการปฏิบัติ นโยบาย

4) ปัญหาทางด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์กับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง การปฏิสัมพันธ์จะเกิดขึ้นภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเมือง เน้นการเผชิญหน้า การแสวงหาการสนับสนุน การเจรจาต่อรองระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ

5) ปัญหาด้านความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ

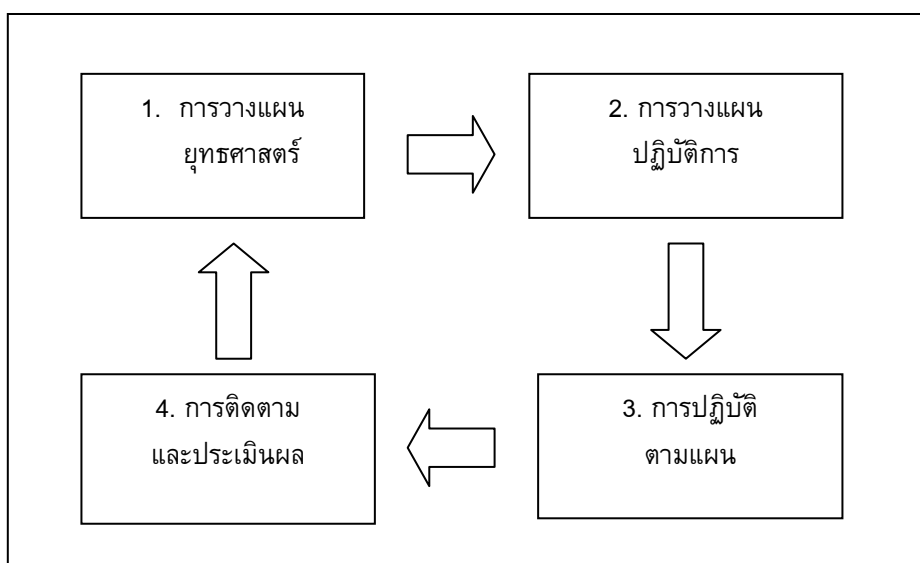
ผู้ให้ความสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ นักการเมือง ข้าราชการระดับสูง รวมทั้งสื่อมวลชน องค์กรหรือบุคคลสำคัญดังกล่าวอาจให้การสนับสนุนและต่อต้านการปฏิบัตินโยบายตามภาวะอำนาจและสถานการณ์

2.1.3 แนวคิดการติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการกำหนดนโยบาย กล่าวคือ เมื่อวางแผนและนำนโยบายไปปฏิบัติแล้ว จะต้องดำเนินการติดตามประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่ามีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้หรือไม่ และนำผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลมาแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อวางแผนและปรับปรุงการดำเนินการใหม่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

การติดตามประเมินผลนโยบาย เกี่ยวข้องกับกระบวนการวัดคุณค่าของผลของการดำเนินการตามนโยบายเพื่อที่จะนำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงก็คือ ขั้นตอนของการติดตามประเมินผลไม่ได้แยกเป็นเอกเทศออกจากขั้นตอนอื่นๆ ของนโยบาย

การติดตามประเมินผลจะทำให้ผู้กำหนดแผนทราบว่าการดำเนินการตามแผนที่วางไว้นั้น บรรลุผลหรือไม่ รวมทั้งทราบถึงประสิทธิภาพ (efficiency) ของการใช้ทรัพยากรและประสิทธิผล (effectiveness) ของการบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่ได้วางเอาไว้ ผลจากการติดตามนั้นจะนำไปสู่การปรับกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับพลวัตของสภาพแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การติดตามและประเมินผลไม่ใช่การสืบสวนหาความถูกต้องในระดับของการปฏิบัติ หรือการจ้องจับผิดแต่เป็นการพิจารณาความเหมาะสม ความเพียงพอ ของการปฏิบัติที่นำองค์กรหรือประเทศไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

รูปที่ 2-8 กระบวนการบริหารแผนยุทธศาสตร์ และขับเคลื่อนแผนฯ

ประเภทของการติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผลเป็นกระบวนการวิเคราะห์เงื่อนไขสถานการณ์การดำเนินการขององค์กร ทั้งก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และผลลัพธ์ของการพัฒนา ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนนั้น จะแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) การประเมินผลก่อนการดำเนินงาน (Pre-Evaluation) มีประเด็นในการประเมินที่สำคัญ 2 ประเด็น คือ

- ความสอดคล้องและเชื่อมโยงระหว่างแผนกลยุทธ์ที่กำหนดกับเป้าหมายที่ต้องการให้สำเร็จ (IF-Then-Causality)
- ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า (input) และวิธีปฏิบัติตามแผน (process) ว่ามีความพร้อม ความเหมาะสมหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำแผนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

2) การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานตามแผน (Formative On going-Evaluation) องค์กรต้องมีการกำหนดเป้าหมายในแผนทุกระดับเพื่อวัดความก้าวหน้า การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานตามแผนจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบความเที่ยงตรงของแผนว่ายังคงมีความสอดคล้องกับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ ทั้งในด้านของปัจจัยนำเข้า (input) และกระบวนการทำงาน (activity process) ทั้งนี้ เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ในการตัดสินใจปรับปรุง/พัฒนาแผน

3) การติดตามประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (Summative Post) เมื่อการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ในระดับต่าง ๆ ได้เสร็จสิ้นลง ตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติตามแผนคือ การประเมินผลความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนดนั่นเอง เช่น ถ้าเป็นระดับกระทรวง คือ การประเมินผลความสำเร็จตามเป้าหมายการบริการสาธารณะ ถ้าเป็นระดับกรม คือ การประเมินความสำเร็จของผลผลิต (output) ที่กำหนด ในการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผน จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดในทุกตัวชี้วัด เพื่อผลการประเมินที่เป็นรูปธรรม (เชิงปริมาณ) สิ่งที่สำคัญที่สุดในระบบการประเมินผล คือ การนำผลของการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจ โดยผลของการประเมินสามารถนำไปใช้ได้ 2 ลักษณะ คือ

- ตัดสินใจเพื่อเร่งรัด ชะลอ และยกเลิกการดำเนินงาน (re-development decision)
- ตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (fine-tuning decision)

ขั้นตอนการวัดผล

การติดตามประเมินผลเป็นกระบวนการวัดความสำเร็จของนโยบาย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ขั้นตอนของการวัดผลสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) แปลงวัตถุประสงค์หลักของแผนงานโครงการเป็นดัชนี โดยดำเนินการจากการระดมสมองผู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนและโครงการ
- 2) วิเคราะห์ กำหนดนิยาม ตลอดจนวิธีการและความเป็นไปได้ในการนำดัชนีที่กำหนดมาใช้
- 3) กำหนดที่มาของแหล่งข้อมูลที่จะเชื่อถือได้ กล่าวคือมีมาตรฐานในการจัดเก็บ มีความต่อเนื่องในการจัดเก็บ
- 4) กำหนดแนวการวิเคราะห์คำนวณ
- 5) กำหนดระยะเวลาการติดตามประเมินผล และการจัดทำรายงานการประเมินผล

จากการศึกษาขั้นตอนการวัดผลแสดงให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญในการวัดผล หรือการติดตามประเมินผลก็คือ ดัชนีชี้วัด โดยจำเป็นต้องแปลงวัตถุประสงค์หลักของนโยบาย/แผน ให้เป็นดัชนีชี้วัดด้วยการกำหนดนิยาม วิธีการและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เพื่อนำตัวชี้วัดที่ได้จากการวิเคราะห์ไปใช้ในการติดตามประเมินผลนโยบาย (โดยจะได้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับตัวชี้วัดต่อไป)

เทคนิคในการประเมินผล

ในการนำเสนอเทคนิคในการติดตามประเมินผล คณะผู้วิจัยเลือกนำเสนอเฉพาะเทคนิคการประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการในครั้งนี้ โดยเทคนิคดังกล่าว ได้แก่

1) ตารางเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) หรือ Log Frame หรือตารางเหตุผลสัมพันธ์ เป็นเทคนิคหนึ่งที่ใช้ในการจัดทำโครงการ หลักการสำคัญของ Log Frame คือ

- พิจารณาโครงการอย่างเป็นระบบ (แบบแผนงาน)
- เน้นการวิเคราะห์โครงการแบบ “ค่าใช้จ่ายเปรียบเทียบกับประสิทธิผล หรือสัมฤทธิ์ผล” (Cost – effectiveness)
- ใช้หลักตรรกวิทยา (เหตุและผล) ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญต่าง ๆ ของโครงการ
- มีตารางสรุปเนื้อหาสำคัญของโครงการเป็นกรอบ

กล่าวโดยสรุป Log Frame เป็นการเขียนโครงการอย่างเป็นระบบ โดยมองความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ของโครงการและสัมพันธ์กับแผนงานด้วยหลักเหตุผล พร้อมทั้งวิเคราะห์โครงการโดยใช้หลัก “ ค่าใช้จ่ายเปรียบเทียบกับประสิทธิผลที่จะได้รับจากโครงการ ” หรืออาจจะสรุปเป็นหลักการง่าย ๆ คือ หลักการแสดงความสัมพันธ์ในเชิงเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันและประสานกัน ทั้งในแนวดิ่ง (Vertical Logic) และแนวนอน (Horizontal Logic) ขององค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานของโครงการ โดยแสดงรายละเอียดในรูปตาราง 4 X 4 matrix ซึ่งมีตารางรวมทั้งสิ้น 16 ช่อง เพื่อให้ทราบว่าการนี้มีวัตถุประสงค์อย่างไร (what) จะดำเนินการอย่างไร (how) ปัจจัยสำคัญอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ และยังระบุไว้ด้วยว่าจะสามารถวัดผลงานและความสำเร็จของโครงการได้อย่างไร จะได้ข้อมูลมาจากแหล่งใดและโดยวิธีการใด

2) เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming Technique) เป็นเทคนิคที่นิยมใช้ในการจัดประชุมคณะทำงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมความคิดในประเด็นใดประเด็นหนึ่งโดยเฉพาะ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการระดมสมองได้นำเสนอความคิดเห็นโดยอิสระ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างแนวคิดใหม่ๆ และได้ข้อสรุปของเรื่องนั้นร่วมกัน

ในการระดมสมองต้องมีการเตรียมคำถามที่จะใช้อย่างระมัดระวัง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมระดมสมอง ได้มีโอกาสนำเสนอแนวคิดของตนหรือต่อยอดแนวคิดที่ผู้เข้าร่วมอื่นๆ ได้เสนอขึ้นมา ซึ่งแนวคิดเหล่านั้นจะถูกนำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ ในขณะที่กำลังระดมสมองความคิดเห็นที่ผู้เข้าร่วมแสดงออกต้องไม่ถูกประเมิน ไม่ว่ากรณีใดๆ เพราะถือว่าทุกความคิดมี

ความสำคัญเท่าเทียมกัน ข้อจำกัดของเทคนิคนี้ คือ ไม่เหมาะสำหรับการประชุมกลุ่มใหญ่ที่มีจำนวนผู้เข้าร่วมจำนวนมาก

3) การบริหารที่เน้นผลสัมฤทธิ์ (RBM) คือ วิธีการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์หรือผลการทำงานเป็นหลัก โดยมีการวัดผลการปฏิบัติงานด้วยตัวชี้วัดอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทำให้ผู้บริหารทราบผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่เป็นการควบคุมทิศทางการดำเนินงานให้มุ่งสู่วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กร ช่วยให้การบริหารการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเหมาะสม มีทิศทางในการปฏิบัติงาน มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานเมื่อเทียบกับแผนหรือเป้าหมาย สามารถรายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหาร และทำให้แก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ หากผลการปฏิบัติงานไม่น่าพึงพอใจ ผู้บริหารมีโอกาสปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้ทันที

4) เครื่องมือใบงานยุทธศาสตร์ (Balanced Scorecard : BSC) คือ การแปลงวิสัยทัศน์พันธกิจ/ภารกิจของกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จที่กำหนดกรอบสำหรับการติดตามประเมินผลกลยุทธ์และการบริหารจัดการ โดยในการติดตามประเมินผลความสำเร็จจะครอบคลุมทั้งมิติด้านการเงินและที่ไม่ใช่การเงินอย่างสมดุลกัน ในการติดตามประเมินผลความสำเร็จด้วย BSC จะพิจารณาใน 4 มุมมอง คือ

- The Learning and Growth Perspective เป็นมุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต เช่น การพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน ความพึงพอใจของพนักงาน การพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นต้น
- The Business Process Perspective เป็นมุมมองด้านกระบวนการทำงานภายในองค์กรเอง เช่น การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ การจัดโครงสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพ การประสานงานภายในองค์กร การจัดการด้านสายงานผลิตที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น
- The Customer Perspective เป็นมุมมองด้านลูกค้า เช่น ความพึงพอใจของลูกค้า ภาพลักษณ์ กระบวนการด้านการตลาด การจัดการด้านลูกค้าสัมพันธ์ เป็นต้น
- The Financial Perspective เป็นมุมมองด้านการเงิน เช่น การเพิ่มรายได้ ประสิทธิภาพในการผลิตที่มีต้นทุนต่ำและมีการสูญเสียระหว่างการผลิตน้อย การหาแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำ เป็นต้นประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้ Balanced Scorecard คือช่วยให้มองเห็นวิสัยทัศน์ของนโยบายได้ชัดเจน ได้รับการ

ความเห็นชอบและยอมรับจากผู้บริหารทุกระดับ ทำให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติงานได้สอดคล้องกันตามแผน รวมทั้งสามารถใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้มีการจัดแบ่งงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับแต่ละกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

5) การประเมินผลโครงการ โดยใช้ Context Input Process Product : **CIPP** หมายถึง กระบวนการที่มุ่งแสวงหาคำตอบว่านโยบาย/แผนงาน/โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด โดยมีมาตรฐานและเครื่องมือในการวัดที่แม่นยำและเชื่อถือได้ จุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการ คือ

- เพื่อสนับสนุนหรือยกเลิก การประเมินผลจะเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจว่าควรยกเลิกโครงการหรือสนับสนุนให้มีการขยายผลต่อไป โดยเฉพาะการมีโครงการใหม่ ๆ ซึ่งมีโอกาสจะผิดพลาดหรือล้มเหลวได้ง่าย ดังนั้นถ้าเราประเมินผลแล้วโครงการนั้นสำเร็จตามที่กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้ ก็ควรดำเนินการต่อไป แต่ถ้าประเมินผลแล้วโครงการนั้นมีปัญหา หรือมีผลกระทบเชิงลบมากกว่า ก็ควรยกเลิก
- เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามโครงการ ว่าเป็นไปตามที่กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด
- เพื่อปรับปรุงงาน หากนำโครงการไปปฏิบัติแล้ว พบว่าบางโครงการไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ ควรนำโครงการนั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยพิจารณาว่าโครงการนั้นบกพร่องในเรื่องใด และปรับปรุงแก้ไขให้ตรงประเด็น
- เพื่อศึกษาทางเลือก (Alternative) ในการนำโครงการไปปฏิบัติ ผู้บริหารโครงการต้องแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด ดังนั้นการประเมินผลจะเป็นการเปรียบเทียบทางเลือก ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดมาปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงให้น้อยลง

CIPP Model เป็นรูปแบบหนึ่งของการประเมินผล โดยประเด็นการประเมินแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ตามอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของ CIPP Model มีรายละเอียดดังนี้

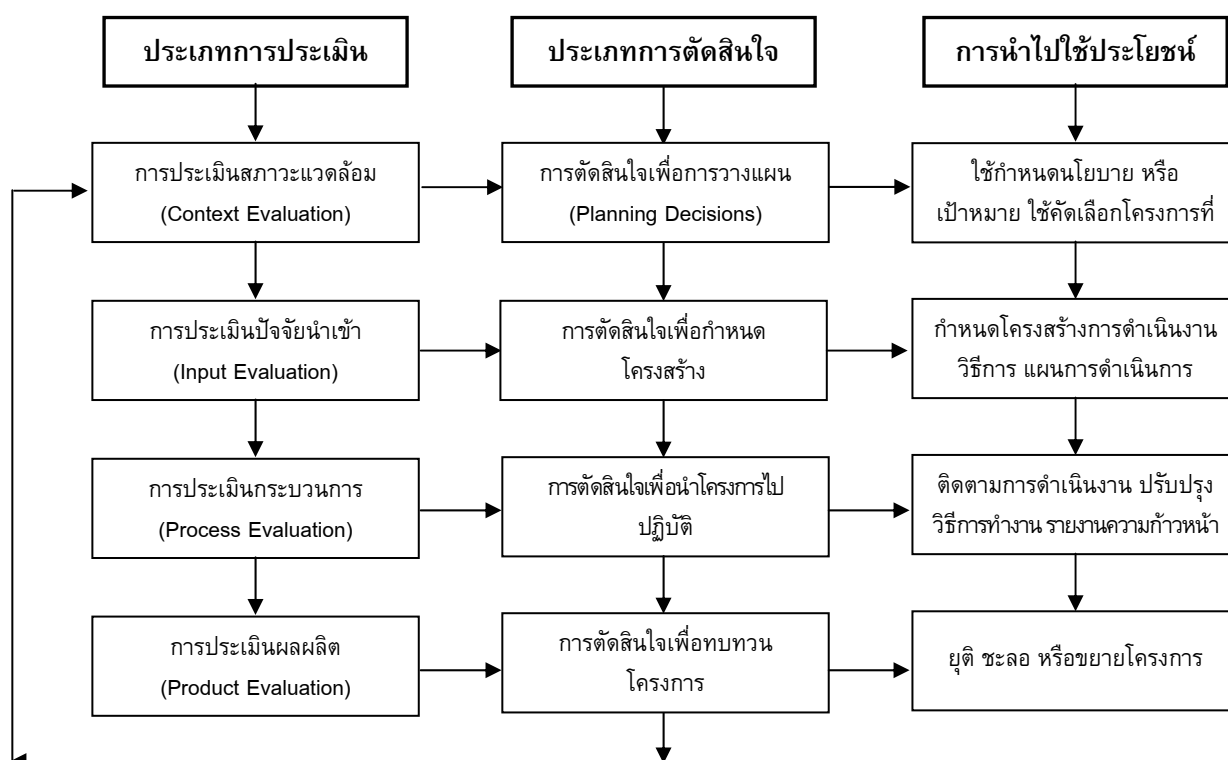
- การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ พิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

- การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ
- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไขปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน การประเมินกระบวนการนี้เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการค้นหาจุดแข็ง (strengths) และจุดด้อย (weakness) ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ
- การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมทั้งพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนของโครงการ

นอกจากนี้ ในการใช้ **CIPP Model** ต้องคำนึงถึงประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

- การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ ให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน
- การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยนำเข้าที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ
- การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
- การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decisions) เป็นการตัดสินใจเพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิต (Output) ที่เกิดขึ้น

จากประเด็นการประเมิน และประเภทของการตัดสินใจ สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประเมินกับประเภทการตัดสินใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ ดังรูปที่ 2-10

รูปที่ 2-9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประเมินกับประเภทการตัดสินใจ และการนำไปใช้ประโยชน์

กล่าวโดยสรุป เทคนิคในการติดตามประเมินผลที่ได้นำเสนอข้างต้น เป็นเทคนิคที่คณะผู้วิจัยเลือกใช้ประกอบในการดำเนินโครงการในครั้งนี้ รวมทั้งใช้เป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งที่จะใช้ในการอบรมบุคลากรของ สศช. เกี่ยวกับกระบวนการติดตามประเมินผลต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดในการติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัด หมายถึง ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของระบบการดำเนินงานส่วนใดส่วนหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เป็นสิ่งที่บ่งบอกสถานะหรือสภาพการณ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ผู้ศึกษาสนใจ ซึ่งการนำตัวแปรหรือข้อเท็จจริงต่างๆ มาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าจะสะท้อนให้เห็นสภาพการณ์ที่ต้องการศึกษาโดยรวม (วันเพ็ญ ผ่องกาย อ้างถึงใน www.unescobkk.org)

ลักษณะที่สำคัญของตัวชี้วัด

ลักษณะที่สำคัญของตัวชี้วัด มี 5 ประการ ได้แก่ (Johnstone, 1981 อ้างถึงใน www.unescobkk.org)

- 1) ตัวชี้วัดสามารถบอกรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่ง หรือสภาพที่ศึกษาอย่างกว้างๆ

- 2) ตัวชี้วัดมีลักษณะที่แตกต่างไปจากตัวแปร เนื่องจากตัวชี้วัดเกิดจากการรวมตัวแปรหลายๆ ตัวที่มีความสัมพันธ์กันเข้าด้วยกันเพื่อให้เห็นภาพรวมของสิ่งหรือสภาพที่ต้องการศึกษา แต่ตัวแปรจะให้รายละเอียดของสิ่งหรือสภาพที่ต้องการศึกษาเพียงด้านเดียวเพราะว่ามีลักษณะที่เฉพาะเจาะจง
- 3) ตัวชี้วัดจะต้องกำหนดเป็นปริมาณ ต้องแสดงสภาพที่ศึกษาเป็นค่าตัวเลข หรือ ปริมาณเท่านั้น ในการแปลความหมายค่าของตัวชี้วัดจะต้องนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นในการสร้างตัวชี้วัดจะต้องมีการกำหนดความหมายและเกณฑ์ของตัวชี้วัดอย่างชัดเจน
- 4) ตัวชี้วัดจะเป็นค่าชั่วคราว มีค่า ณ จุดเวลา หรือช่วงเวลานั้นๆ เมื่อเวลาเปลี่ยนไป ค่าตัวชี้วัดก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้
- 5) ตัวชี้วัดเป็นหน่วยพื้นฐานในการพัฒนาทฤษฎี

คุณสมบัติของตัวชี้วัดที่ดี

ศิริชัย กาญจนวาสี (2544 อ้างถึงใน www.unescobkk.org) กล่าวถึงคุณสมบัติของตัวชี้วัดที่ดี ดังนี้

- 1) ความตรง (validity) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องบ่งชี้ได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้
 - 1.1) มีความตรงประเด็น (relevant) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้ตรงประเด็น มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด
 - 1.2) ความเป็นตัวแทน (representative) ตัวชี้วัดจะต้องมีความเป็นตัวแทนคุณลักษณะที่ต้องการวัด หรือมีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างครบถ้วน
- 2) ความเที่ยง (reliability) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องบ่งชี้คุณลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือบ่งชี้ได้คงที่เมื่อดำเนินการวัดซ้ำในระยะเวลาเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้
 - 2.1) ความเป็นวัตถุวิสัย (objectivity) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวชี้วัดควรขึ้นอยู่กับสภาวะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึกตามอัตวิสัย
 - 2.2) มีความคลาดเคลื่อนต่ำ (minimum error) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้อย่างมีความคลาดเคลื่อนต่ำ ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

3) ความเป็นกลาง (neutrality) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องบ่งชี้ด้วยความเป็นกลาง ปราศจากความลำเอียง (bias) ไม่โน้มเอียงเข้าหาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำโดยการเน้นการบ่งชี้เฉพาะลักษณะความสำเร็จ หรือความล้มเหลว

4) ความไว (sensitivity) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องมีความไวต่อคุณลักษณะที่ต้องการวัด สามารถแสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยตัวชี้วัดจะต้องมีมาตรและหน่วยวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ

5) สะดวกในการนำไปใช้ (practicality) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้ ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

5.1) เก็บข้อมูลง่าย (availability) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องสามารถนำไปใช้วัด หรือ เก็บข้อมูลได้สะดวก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจ นับ วัด หรือ สังเกตได้ง่าย

5.2) แปลความหมายง่าย (interpretability) ตัวชี้วัดที่ดีควรให้ค่าการวัดที่มีจุดสูงสุดและต่ำสุด เข้าใจง่ายและสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

กล่าวได้ว่า ตัวชี้วัดที่ดีนั้นควรมีลักษณะเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สามารถวัดผลจากการกระทำได้ และไม่ก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อน โดยตัวชี้วัดที่พิสูจน์ได้เชิงรูปธรรม ได้แก่ ตัวชี้วัดทางด้านปริมาณ (Quantity) คุณลักษณะ (Quality) เวลา (Time) กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) และสถานที่ (Place)

นอกจากนี้ ข้อมูลที่สนับสนุนตัวชี้วัดควรอยู่ในรูปของตัวเลข ซึ่งสามารถปรากฏออกมาได้ในหลายลักษณะคือ จำนวน สัดส่วน อัตราส่วน อัตรา ร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยข้อมูลตัวเลขเหล่านั้นสามารถนำมาใช้ในการประเมินตามเกณฑ์ได้ (www.socsoc.go.th) ดังนี้

1) การเปรียบเทียบเกณฑ์สัมบูรณ์ เพื่อใช้วัดว่ากิจกรรมนั้นสามารถทำได้สมบูรณ์ครบถ้วนหรือไม่

2) การเปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้วัดว่ากิจกรรมนั้น สามารถทำได้ใกล้เคียงค่ามาตรฐานกลาง เช่น สูงกว่า เท่ากับ หรือต่ำกว่าค่ามาตรฐานกลาง

3) การเปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานเชิงนโยบาย เพื่อใช้วัดว่ากิจกรรมนั้น สามารถทำได้ใกล้เคียงปริมาณความต้องการที่กำหนดนโยบายของรัฐบาลหรือแผนของกระทรวง เช่น สูงกว่าแผน เท่ากับแผน หรือต่ำกว่าแผน

4) การเปรียบเทียบการเคลื่อนไหวเชิงพัฒนา เพื่อใช้วัดว่ากิจกรรมนั้นสามารถ ทำได้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ เช่น เรื่องร้องเรียนลดลงจาก 50 เรื่องเป็น 25 เรื่อง คิดเป็นลดลงร้อยละ

50 ซึ่งมักใช้ในกรณีที่ไม่มีหน่วยงานอื่น หรือมาตรฐานอื่นเพื่อเปรียบเทียบผลงาน จึงต้องเปรียบเทียบกับผลงานเดิม

กล่าวโดยสรุป ในการติดตามประเมินผลการแปลงแผนฯสู่การปฏิบัติ ตัวชี้วัดถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินกระบวนการวัดผลสำเร็จของนโยบาย รายละเอียดเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงรายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับตัวชี้วัดเท่านั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจการนำตัวชี้วัดไปใช้ในการติดตามประเมินผล จำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวชี้วัดการดำเนินงาน ซึ่งจะมีเนื้อหาที่สะท้อนกระบวนการนำตัวชี้วัดไปใช้

ตัวชี้วัดการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดการดำเนินงาน หมายถึง ข้อมูลเชิงประจักษ์หรือค่าทางสถิติที่เปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือวัดหรือตัวชี้บอกถึงกระบวนการดำเนินงานและผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ว่า เป็นไปตามภารกิจและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด เป็นการให้ข้อมูลสำหรับผู้บริหารเพื่อประสิทธิภาพในกระบวนการตัดสินใจ และการคาดการณ์เพื่อการวางแผนในอนาคต (วันเพ็ญ ผ่องกาย อ้างถึงใน www.unescobkk.org)

บทบาทของตัวชี้วัดการดำเนินงาน มี 5 ประการ ดังนี้ (Spee and Bormans, 1992, ; Veld and Spee, 1990 and Sizer et al., 1992 อ้างถึงใน www.unescobkk.org)

- 1) การติดตามภารกิจ (Monitoring) เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจภายในองค์กร
- 2) การประเมินผล (Evaluation) การดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด
- 3) การเป็นบทสนทนา (Dialogue) ที่ทรงคุณค่าในการติดต่อสื่อสารให้เป็นไป อย่างมีความหมาย แสดงให้เห็นถึงการดำเนินภารกิจขององค์กรที่เป็นอยู่
- 4) การเป็นเหตุผล (Rationalization) ที่มีบทบาทต่อกระบวนการวางแผนขององค์กร
- 5) การจัดสรรทรัพยากร (Resource Allocation) ให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีเหตุผล

แนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานหลัก (KPI)

การจัดทำดัชนีชี้วัดนั้นมีหลักที่สำคัญในการกำหนดตัวดัชนีชี้วัด คือหลัก SMART ได้แก่

- S = Specific หมายถึง ความเฉพาะเจาะจง สามารถอธิบายความหมายได้ชัดเจน
- M = Measurable หมายถึง สามารถวัดได้ คือต้องสามารถคำนวณเป็นตัวเลขได้

- A = Action-Oriented หมายถึง เน้นการดำเนินการ คือเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม การปฏิบัติที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ
- R = Realistic หมายถึง ทำให้เป็นจริงได้และมีความสมเหตุสมผล
- T = Time and Resource Constrained หมายถึง เวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ คือต้องมีการกำหนดเวลาของเป้าหมายที่แน่ชัดรวมทั้งปริมาณของทรัพยากรที่ต้องใช้

ตัวชี้วัดนั้นจะต้องง่ายต่อการประเมิน (simple) กล่าวคือควรที่จะง่ายต่อการรวบรวมข้อมูลและง่ายต่อการคำนวณเพื่อประมวลผล นอกจากนี้ ตัวชี้วัดต้องสามารถอธิบายสถานการณ์ได้อย่างชัดเจน (obvious) อันจะช่วยประเมินความเห็นต่อสมรรถนะขององค์กรและของความก้าวหน้าในการดำเนินการได้ ตลอดจนผลการดำเนินการที่เรากำลังติดตามประเมินผลอยู่ได้

ประเด็นสำคัญอีกประการในการกำหนดตัวชี้วัดคือการที่ตัวชี้วัดนั้นจะต้องช่วยให้หน่วยปฏิบัติการสามารถพัฒนาปรับปรุงแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างทันการณ์ (respond to authority) และตัวชี้วัดที่ดีจะต้องช่วยชี้นำแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือเร่งรัดการพัฒนาได้ (set guide dance)

ประเภทของตัวชี้วัดการดำเนินงาน

อมรวิรัช นาคทรพร (2539 อ้างถึงใน www.unescobkk.org) แบ่งประเภทของตัวชี้วัดการดำเนินงานออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

- 1) Input Indicators เป็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับทรัพยากรและมักให้ค่าในเชิงปริมาณ เช่น เงิน อาคาร/สถานที่ และอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงทรัพยากรมนุษย์ที่ถูกนำไปใช้ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัตินโยบาย
- 2) Process Indicators เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนการใช้ทรัพยากร หรือ ประโยชน์จากปัจจัยนำเข้าในการปฏิบัตินโยบาย รวมถึงตัวบ่งชี้ต่าง ๆ กระบวนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ
- 3) Output Indicators เป็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย เป็นผลที่เกิดขึ้นทันที วัดค่าในระยะสั้น และมักให้ค่าในเชิงปริมาณ
- 4) Outcome Indicators เป็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย เช่นเดียวกับ Output Indicators แต่มีข้อแตกต่างคือ Outcome Indicators เป็นการวัดผลสำเร็จในภาพรวมของนโยบาย ดังนั้น จึงมีระยะเวลาและขอบเขตการวัดผลที่ยาวนานกว่า รวมทั้งให้ผลกระทบเชิงคุณภาพมากกว่า

กล่าวได้ว่า การพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในฐานะที่เป็นเครื่องมือตรวจสอบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัตินโยบาย อย่างไรก็ตามเป็นการยากที่จะดำเนินการติดตามประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ วรเดช จันทรศร (2541 : 4) กล่าวถึงว่าในการติดตามประเมินผลอาจมีปัญหาดังต่อไปนี้

- 1) การติดตามประเมินผลส่วนใหญ่ขาดข้อมูลที่ถูกต้อง (valid) และน่าเชื่อถือ (reliable) โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากนโยบาย
- 2) การติดตามประเมินผลนโยบายในระดับประเทศมักละเลยความคิดเห็นของประชาชน ทำให้การติดตามประเมินผลกระทบในแวดวงจำกัด และตั้งอยู่บนฐานข้อมูลที่เป็นอคติ
- 3) ระบบการติดตามประเมินผลยังขาดมาตรฐานโดยเฉพาะเกณฑ์และดัชนีชี้วัด ที่ขาดความถูกต้องน่าเชื่อถือ รวมทั้งไม่สามารถสะท้อนปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติตามที่เป็นจริง
- 4) ปัญหาในเรื่องระเบียบวิธีวิจัย (methodology) โดยเฉพาะระเบียบวิธีในการกำหนด รูปแบบการประเมิน การเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูล การขาดเครื่องมือในการวัดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ และขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical data) ที่จะอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผล
- 5) ผู้ประเมินขาดความรู้และทักษะ ขาดพื้นฐานทางด้านวิชาการรองรับ ทำให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการประเมิน

ดังนั้น เพื่อให้การติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีประสิทธิภาพ ไม่เกิดปัญหาในการติดตามประเมินผลดังที่กล่าวมาข้างต้น จำเป็นต้องมีการจัดทำตัวชี้วัดการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ ทั้งในระดับกระบวนการดำเนินงาน และระดับผลลัพธ์ เพื่อนำตัวชี้วัดที่ได้จากการพัฒนาไปใช้ในการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ต่อไป

กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดสำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

สำหรับในการจัดทำตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 นั้น กระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่งคือการกำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัด เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้สามารถตัดสินใจได้ว่าตัวชี้วัดทุกตัวที่พัฒนาขึ้นครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องการประเมินผลแล้วหรือไม่ ซึ่งจากการทบทวนแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดของต่างประเทศ พบว่าวิธีการหรือ

กรอบแนวคิดในการจัดทำตัวชี้วัดมีอยู่หลายแนวทางแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการใช้ในการประเมินว่าต้องการนำไปใช้เพื่ออะไร ใครเป็นผู้ใช้ นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และลำดับความสำคัญของการพัฒนาที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ

โดยกรอบแนวคิดที่จะใช้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ของประเทศไทย จะอาศัยการทบทวนกรอบแนวคิดที่ประเทศไทยและนานาประเทศใช้เป็นกรอบในการพัฒนาตัวชี้วัด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการจัดทำตัวชี้วัดการพัฒนาประเทศเพื่อประเมินผลการพัฒนาว่ามีทิศทางที่มุ่งไปสู่ความยั่งยืนหรือไม่ จากนั้น จึงจะดำเนินการเลือกกรอบแนวคิดที่เหมาะสมและสามารถประเมินผลการดำเนินงานทั้งในระดับภาพรวมและตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้มากที่สุด

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดที่ประสบความสำเร็จของต่างประเทศ (Environment Canada:2001) สามารถจัดกลุ่มกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดออกเป็นหมวดหมู่หลักๆ ได้ดังนี้

- 1) กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์ (Goal-based) คือการใช้เป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนมาเป็นหลักในการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น ตั้งเป้าประสงค์ไว้ว่า จะเป็นการพัฒนาโดยให้ได้รับปัจจัยที่จำเป็นขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครอง จุดเด่นของกรอบแนวคิดลักษณะนี้คือ ทำให้สามารถลดจำนวนตัวชี้วัดให้เหลือเฉพาะที่จำเป็นและมีความสัมพันธ์กับเป้าประสงค์ของความยั่งยืนเท่านั้น และช่วยประเมินผลการพัฒนาว่ามีทิศทางไปสู่ความยั่งยืนหรือไม่ แต่จุดด้อยคือไม่สามารถบ่งชี้ถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจน
- 2) กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามประเด็นหรือปัญหา (Issue-based) เป็นการพัฒนาตัวชี้วัดโดยมีการจัดแบ่งตัวชี้วัดตามประเด็นและปัญหาของหัวข้อที่ต้องการให้ชี้วัด เช่น ประเด็นด้านการขยายตัวของเมือง การจัดการขยะมูลฝอย การสร้างงาน หรือแม้แต่ประเด็นด้านอาชญากรรมและความปลอดภัย กรอบแนวคิดนี้ค่อนข้างเป็นที่นิยมในการใช้พัฒนาตัวชี้วัดในชุมชนมากกว่ากรอบแนวคิดอื่น เพราะสามารถใช้ชี้วัดและนำไปเชื่อมโยงกับประเด็นอื่นๆ ได้โดยตรง นอกจากนี้ ยังสามารถใช้ตัวชี้วัดเพื่อบ่งชี้ประเด็นปัญหาที่เห็นว่ามีสำคัญได้ อย่างไรก็ตาม กรอบแนวคิดนี้กลับขาดโครงสร้างที่เชื่อมโยงกับความยั่งยืนหรือนโยบายด้านการพัฒนาต่างๆ ในขณะที่กรอบแนวคิดอื่นมี เนื่องจากมุ่งเน้นที่ประเด็นและปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่ามองด้านความยั่งยืนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนาฯ
- 3) กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามรายสาขา (Sectoral) เป็นกรอบแนวคิดที่จัดหมวดหมู่ของตัวชี้วัดตามรายสาขาที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของภาครัฐ เช่น

สาขาที่อยู่อาศัย สวัสดิการสังคม การนันทนาการ การคมนาคม และอื่นๆ ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่ค่อนข้างเหมาะสมสำหรับการพัฒนาตัวชี้วัดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการเมืองท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรเป็นผู้ใช้ตัวชี้วัดนี้ โดยนำไปพัฒนาตัวชี้วัดในแต่ละแผนกหรือฝ่าย ทำให้สามารถกำหนดความรับผิดชอบ (accountability) ของหน่วยงานเพื่อแก้ปัญหาหรือดำเนินการพัฒนาต่อเนื่องจากผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น ซึ่งบ่งชี้โดยตัวชี้วัดที่จัดทำตามกรอบแนวคิดนี้ อย่างไรก็ตาม จุดด้อยของกรอบแนวคิดนี้ คือ ตัวชี้วัดที่ได้จะค่อนข้างขาดความเชื่อมโยงระหว่างสาขา เนื่องจากมีการจัดแบ่งเป็นกลุ่มหมวดหมู่ดังกล่าว ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถประเมินผลการพัฒนาในภาพรวมได้

- 4) กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามมิติ (Domain-based) คือการจัดทำตัวชี้วัด โดยจัดหมวดหมู่ของตัวชี้วัดตามองค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีอยู่ 3 ส่วน คือ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม กรอบแนวคิดนี้มีจุดเด่นคือทำให้มั่นใจได้ว่าได้ตัวชี้วัดที่ครอบคลุมทั้ง 3 มิติของการพัฒนาและเป็นกรอบแนวคิดที่สามารถนำไปดัดแปลงเพื่อเพิ่มเติมองค์ประกอบอื่นที่จำเป็นสำหรับเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องของตัวชี้วัดทั้ง 3 มิติได้ เช่น เพิ่มเป็นตัวชี้วัดที่อยู่ในองค์ประกอบทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ (environment-economy) หรือเศรษฐกิจและสังคม (socio-economy) ซึ่งจะทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของการบูรณาการมิติ/องค์ประกอบต่างๆ ของความยั่งยืนได้อย่างชัดเจน
- 5) กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเหตุ-ผล (Causal or Cause-Effect) คือการจัดทำตัวชี้วัดที่สามารถบ่งชี้ถึงความเชื่อมโยงระหว่างเหตุและผล โดยจัดแบ่งตัวชี้วัดตามหมวดหมู่ของ แรงกดดัน (Stress/Pressure) สถานะ (Condition/State) และการตอบสนอง (Response) ตัวอย่างของกรอบแนวคิดกลุ่มนี้ คือ กรอบแนวคิดแบบ PSR (Pressure-State-Response) นั่นเอง โดยในกรอบแนวคิดนี้ได้แจกแจงลักษณะของตัวชี้วัดในหมวดต่างๆ ไว้ดังนี้
 - Stress indicators หรือตัวชี้วัดด้านความกดดัน ซึ่งทำหน้าที่บอกถึงสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น สาเหตุของความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ ความอยู่ดีมีสุขของสังคมที่ลดน้อยลง หรือสภาพทางเศรษฐกิจที่ถดถอย ซึ่งได้แก่ การสูญบุหรื หรือการสันดาปของเชื้อเพลิง
 - Condition indicators หรือตัวชี้วัดด้านสถานะ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานะหรือสภาพการณ์ของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งใดก็ตามที่ได้รับผลกระทบจากตัวชี้วัดด้านแรงกดดัน เช่น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลคะแนนการทดสอบ 4 วิชาหลัก คุณภาพอากาศและน้ำ เป็นต้น

- Response indicators หรือตัวชี้วัดด้านการตอบสนอง ซึ่งบ่งชี้ว่าสังคมหรือภาครัฐมีการตอบสนองอย่างไรต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือชี้วัดแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั่นเอง เช่น ชี้วัดการปรับปรุงระบบการขนส่งมวลชนที่จัดทำขึ้นเพื่อจำกัดการใช้เชื้อเพลิงจากฟอสซิล

ข้อดีของกรอบแนวคิดนี้ คือ สามารถบ่งชี้ถึงสาเหตุที่ทำให้ตัวชี้วัดบางตัวมีคะแนนมากขึ้น หรือระบุได้ว่าทำไมตัวชี้วัดบางตัวถึงคะแนนน้อยลง และแสดงให้เห็นว่านโยบายที่กำหนดขึ้นสามารถแก้ไขหรือลดปัญหาได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม ข้อเสียของกรอบแนวคิดนี้ คือ นอกจากจะทำให้ได้ตัวชี้วัดที่ค่อนข้างขาดความเชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาแล้ว ยังมีตัวชี้วัดบางตัวที่ไม่สามารถจัดเข้าหมวดใดหมวดหนึ่งดังกล่าวข้างต้นได้

- 6) กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดแบบผสมผสาน (Combination) ในทางปฏิบัติแล้ว จัดเป็นกรอบแนวคิดที่มีประโยชน์มากที่สุดสำหรับการพัฒนาตัวชี้วัด เพราะเป็นกรอบแนวคิดที่รวบรวมเฉพาะข้อดีของกรอบแนวคิดทั้ง 5 ข้อข้างต้นมาใช้ ในขณะที่ข้อด้อยของกรอบแนวคิดเหล่านั้นก็ถูกกำจัดออกไปเช่นกัน เช่น CMHC and Westland Resource Group ของแคนาดาได้พัฒนากรอบแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามมิติและตามรายสาขาขึ้น โดยให้ชื่อว่า Community Oriented Model of the Lived Environment (COMLE) ตัวชี้วัดในกรอบแนวคิดนี้จะถูกจัดหมวดหมู่ตามสาขาที่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ เช่น สาขาที่อยู่อาศัยและสาขาการคมนาคมขนส่ง และให้เชื่อมโยงกับเป้าประสงค์ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจ และความอยู่ดีมีสุขของสังคม

สำหรับกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดที่ได้มีการดำเนินงานในประเทศไทยนั้น พบว่า มีกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดที่หลากหลาย ทั้งกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดแบบผสมผสาน เช่น กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มีการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์การพัฒนาแต่แบ่งการพัฒนาออกเป็น 3 มิติ ตามหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่นเดียวกันกับกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุข หรือในการพัฒนาตัวชี้วัดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจที่ใช้กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์การพัฒนาผสมผสานไปกับกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามประเด็นที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของ “ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ” เป็นต้น

ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ประกอบกับการทบทวนกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดทั้งในและต่างประเทศแล้ว พบว่า เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายหลักของโครงการฯ คือ การจัดทำตัวชี้วัดที่สามารถติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศทั้งในระดับภาพรวมและเชื่อมโยงกับการประเมินผลการดำเนินงานตามรายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้ คณะผู้วิจัยจึงเสนอให้ใช้กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์ (Goal-based) ของการพัฒนา โดยการใช้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ

ฉบับที่ 10 เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาตัวชี้วัด ซึ่งจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดสำหรับการประเมินยุทธศาสตร์ซึ่งจัดทำโดยศูนย์บริการวิชาการ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้จัดทำตัวชี้วัดโดยการกำหนดตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับผลผลิตตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 เป็นสำคัญ

การคัดเลือกตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดการประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานตามแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ใช้เกณฑ์สำหรับการคัดเลือกตัวชี้วัดโดยคำนึงถึงความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 เป็นสำคัญ รวมถึงการนำไปใช้วิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาประเทศ เพื่อใช้ในการสร้างและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้สามารถบรรลุตามเป้าประสงค์ของการพัฒนาสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and happiness society) ต่อไปนี้

เกณฑ์การคัดเลือกตัวชี้วัดผลสำเร็จระดับยุทธศาสตร์ มีดังนี้

- 1) มีความเกี่ยวข้องหรือเป็นเหตุเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนา
- 2) สามารถแสดงภาพรวมหรือสะท้อนให้เห็นภาพรวมครอบคลุมตามเป้าหมายการพัฒนาได้
- 3) เข้าใจได้ง่ายและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผน การปฏิบัติ การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
- 4) สามารถวัดค่าได้ในเชิงปริมาณ และมีแหล่งข้อมูลสนับสนุน
- 5) มีความถี่ในการจัดเก็บในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน และข้อมูลมีความทันสมัย
- 6) มีจำนวนไม่มากเกินไป และหลีกเลี่ยงการใช้ตัวชี้วัดมากกว่า 1 ตัวในการชี้วัดเรื่องเดียวกัน

2.2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และเอกสารที่สามารถประยุกต์ใช้ในการทำความเข้าใจประเด็นการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้ โดยเอกสารที่คณะผู้วิจัยดำเนินการศึกษาทบทวน ได้แก่ 1) แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 2) ยุทธศาสตร์การจัดสรร

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550 และ 3) โครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. โดย ศูนย์บริการวิชาการ เศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รายละเอียดของเอกสารข้างต้น สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551

“แผนการบริหารราชการแผ่นดิน” คือ กรอบและแนวทางในการจัดทำแผนนิติบัญญัติ และแผนปฏิบัติราชการเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลา 4 ปี เกิดขึ้นจาก พ.ร.ฎ.เกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 13 และมาตรา 14 ที่กำหนดให้ คณะรัฐมนตรีต้องจัดทำมีแผนการบริหารราชการแผ่นดินครอบคลุมระยะเวลา 4 ปีของการบริหาร ราชการของคณะรัฐมนตรี โดยนำนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภามาดำเนินการให้สอดคล้อง กับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ แผนพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำให้อยู่ในความรับผิดชอบของสำนัก เลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานงบประมาณ และสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และต้องจัดทำแผนการบริหารราชการ แผ่นดินเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาภายใน 90 วัน นับจากวันที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อ รัฐสภา

มาตรา 15 ของ พ.ร.ฎ. เกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนด ว่า เมื่อมีการประกาศใช้บังคับแผนการบริหารราชการแผ่นดินแล้วให้สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีร่วมกันพิจารณาจัดทำแผนนิติบัญญัติ โดยมี รายละเอียดเกี่ยวกับกฎหมายที่จะต้องจัดทำขึ้นใหม่ หรือ กฎหมายที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม หรือ ยกเลิกเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน นอกจากนี้แล้วในมาตรา 16 ได้กำหนด เพิ่มเติมให้ส่วนราชการต้องจัดทำ “แผนปฏิบัติราชการ” ของตน โดยจัดทำเป็น แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และ แผนปฏิบัติราชการประจำปีที่มีความสอดคล้องกับ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน

การจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน จึงเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวคิด ของระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยโดยมุ่งเน้นให้คณะรัฐมนตรี หรือ ผู้บริหาร ราชการแผ่นดินฝ่ายการเมืองแสดงภาวะผู้นำเพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วางยุทธศาสตร์ และกำกับดูแลควบคุมให้ฝ่ายราชการประจำทำหน้าที่รับผิดชอบ ในการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล ดังนั้น แผนการบริหารราชการแผ่นดิน จึงเป็นแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาล (government strategic plan) ที่แสดงวิสัยทัศน์และทิศทางการทำงานของรัฐบาลในช่วงระยะเวลา 4 ปี ตามกรอบแนวทาง ที่ได้แถลงนโยบายไว้ต่อรัฐสภา และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีในการบริหารปกครองประเทศ โดยมี รายละเอียด ดังนี้

1. ประเด็นวาระในภาพรวมของรัฐบาล (government-wide agenda) หรือ ยุทธศาสตร์หลัก (strategic result areas) ที่มุ่งเน้น หรือให้ความสำคัญ เช่น ด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นต้น
2. เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ (strategic goals) ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (key performance indicators) และค่าเป้าหมาย (targets) ของแต่ละประเด็นวาระ/ยุทธศาสตร์หลัก เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำกับดูแลควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน
3. แผนผังเชิงยุทธศาสตร์ (strategy map) ที่แสดงให้เห็นภาพความสัมพันธ์เชื่อมโยงเชิงเหตุผล (logic model) ของกลยุทธ์/ตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือปัจจัยแห่งความสำเร็จ (critical success factors) ในแต่ละประเด็นวาระ/ยุทธศาสตร์หลัก

การจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดินจึงเป็นประโยชน์สำหรับเป็นแม่บท หรือการอ้างอิงในการบูรณาการเพื่อถ่ายทอดลงไปยังระดับพื้นที่ (area-based approach) และระดับกระทรวง (functional-based approach) เพื่อช่วยให้การบริหารราชการแผ่นดินเกิดความสอดคล้องและเชื่อมโยงกันในทุกมิติและทุกระดับโดยการถ่ายทอดลงไปยังระดับพื้นที่และระดับกระทรวงนั้น จะแบ่งเป็น

1. รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลเขตพื้นที่ หรือกลุ่มจังหวัด ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด/จังหวัด
2. รัฐมนตรีเจ้ากระทรวงดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ของกระทรวง (หรือแผนปฏิบัติการของกระทรวง ตามนัยของมาตรา 16 แห่ง พ.ร.ฎ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546)

ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่และกระทรวงนั้น จะต้องนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยจะกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นวาระเฉพาะ (area/functional agenda) หรือผลงานหลัก (key result areas) ที่ต้องการมุ่งเน้นหรือให้ความสำคัญ ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย แผนผังยุทธศาสตร์ของตนที่สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

นอกจากนี้ แผนการบริหารราชการแผ่นดินยังเป็นประโยชน์ในการจัดวางแผนนิติบัญญัติ (legislative program) แผนการเงินการคลังของรัฐบาล โดยเฉพาะการประมาณการเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายล่วงหน้าในระยะปานกลาง (medium-term forward estimation) และการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐด้วย

สรุปแล้วแผนการบริหารราชการแผ่นดินนั้น เป็นเครื่องมือสมัยใหม่ที่จะช่วยให้รัฐบาลสามารถบริหารปกครองประเทศในเชิงรุกได้อย่างเป็นระบบ เกิดการบูรณาการการเชื่อมโยง ซึ่งจะช่วยให้เกิดพลัง และสามารถขับเคลื่อนการทำงานของภาครัฐให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน จึงเป็นเสมือนกรอบแม่บทในการถ่ายทอดนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ ทั้งในระดับพื้นที่ (กลุ่มจังหวัด/จังหวัด) และระดับกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากร (เงิน/คน) ตลอดจนการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการบริหารราชการแผ่นดิน

ขั้นตอนในการจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเป็นไปตามหลักการสำคัญในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วย

1. เมื่อคณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้มีคณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการจัดทำรายงานสรุปสถานะของประเทศ และ คณะกรรมการรวบรวมข้อมูล
2. ให้ปลัดกระทรวงจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติราชการของกระทรวง และรวบรวมข้อมูลตามที่คณะกรรมการรวบรวมข้อมูลกำหนด ส่งให้คณะกรรมการรวบรวมข้อมูล ซึ่งถ้าจำเป็นจะกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการระดับต่ำกว่ากระทรวง/จังหวัดต้องจัดทำรายงานและรวบรวมข้อมูลส่งด้วยก็ได้
3. ในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นประธาน เว้นแต่นายกรัฐมนตรีจะสั่งการเป็นอย่างอื่น และให้นำข้อมูลจากคณะกรรมการรวบรวมข้อมูลมาประกอบการพิจารณา โดยต้องจัดทำร่างแผนการบริหารราชการแผ่นดินให้แล้วเสร็จและเสนอนายกรัฐมนตรีภายใน 30 วัน นับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ซึ่งเมื่อนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เสนอมติคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป จากนั้นเมื่อผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
4. ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ร่วมกันจัดทำแผนนิติบัญญัติ เพื่อเสนอมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบภายใน 120 วัน นับแต่วันที่แผนการบริหารราชการแผ่นดินประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ ในการพิจารณาให้ทั้ง 2 หน่วยงานประชุมร่วมกันโดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานการประชุม
5. ส่วนราชการจะต้องแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทราบถึงความจำเป็น ที่สมควรร้องขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภายังไม่ได้ให้ความเห็นชอบ ภายใน 30 วันนับแต่วันที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือมีการยุบสภา รวมทั้งกรณีที่ต้องจัดให้มีกฎหมายใหม่ แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมาย ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อให้เป็นไปตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

6. ให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี ภายในเวลาที่กำหนด และในระหว่างปฏิบัติตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ถ้าคณะรัฐมนตรีมีมติให้ปรับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้เหมาะสมกับนโยบายของรัฐบาล หรือให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินการแก้ไขแผนฯ ให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี และให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขแผนนิติบัญญัติ และแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินที่แก้ไขด้วย

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2548 จัดทำขึ้นเพื่อรองรับการทำงานตลอดช่วงระยะเวลาการบริหารราชการของรัฐบาล ดร. ทักษิณ ชินวัตร โดยยึดเจตนารมณ์ของคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2548 ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และแผนพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางหลักของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ประกอบด้วย หลักการสำคัญสามส่วน ประกอบด้วย แนวความคิดและทิศทางการบริหารประเทศ ยุทธศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดิน และกลไกการนำแผนการบริหารราชการแผ่นดินไปสู่การปฏิบัติ

ในส่วนของแนวคิดและทิศทางการบริหารประเทศนั้น แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ใช้แนวการบริหารจัดการโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยการกำหนดนโยบายและวางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมตอบสนองความต้องการของประชาชน สามารถรองรับต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลก สร้างโอกาส และวางรากฐานใหม่ให้แก่ประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง โดยเน้นการคืนความเข้มแข็งสู่ท้องถิ่น คืนความอุดมสมบูรณ์สู่สิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมให้มีความสมดุล สร้างภูมิคุ้มกันให้ระบบเศรษฐกิจ ปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำไปสู่สังคมเศรษฐกิจบนฐานความรู้โดยยึดหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

ยุทธศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วย 9 ประเด็นยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ 1) การขจัดความยากจน 2) การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ 3) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ 4) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ 6) การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี 7) การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม 8) การรักษาความมั่นคงของรัฐ และ 9) การรองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก โดยในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดความยากจน

ประเด็นยุทธศาสตร์การจัดความยากจน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดความยากจนของประเทศให้หมดไป โดยการบูรณาการการบริหารจัดการ งบประมาณ และการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาความยากจนทั้งระบบตั้งแต่บุคคล ชุมชน และประเทศ โดยการสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพ โอกาสในการเข้าถึงการศึกษา และแหล่งทุน ให้มีความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการแก้ไขปัญหา บริหารจัดการพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดสรรที่ทำกินพร้อมสาธารณูปโภคและแหล่งน้ำให้เกษตรกร รักษาเสถียรภาพด้านราคาโดยการบริหารจัดการด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาด ตลอดจนสร้างระบบการคุ้มครองทางสังคมให้แก่แรงงานนอกระบบและแรงงานภาคเกษตร ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนและสังคมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ และสังคมในอนาคต โดยการ 1) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาค้นหาความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม เตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการพัฒนาและการแข่งขันของประเทศ 2) อนุรักษ์ สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงาม และพัฒนาภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 3) เสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน 4) เสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม 5) เตรียมความพร้อมแก่สังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และ 5) พัฒนารุงเทพมหานครให้เป็นเมืองที่แข็งแกร่งและน่าอยู่

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนสังคมไทยให้ก้าวสู่เศรษฐกิจที่มีสมรรถนะสูง สมดุลและเอื้อต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตคนไทยทั้งในมิติความเข้มแข็งและความยั่งยืน โดยการปรับโครงสร้างภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มผลิตภาพและมูลค่าผลผลิตการเกษตรให้มีบทบาทในการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม โดยอาศัยเครือข่ายวิสาหกิจเป็นเครื่องมือ ใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ การค้า โดยยึดหลักการสร้างมูลค่าเพิ่ม มาตรฐานการบริการ โดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมภายใต้การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน นอกจากนี้แล้วยังมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ดำเนินไปบนฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการเพิ่มศักยภาพรัฐวิสาหกิจ โดยต้องรักษาวินัยและเสถียรภาพทางการเงินและการคลัง และต้องมีการพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินยุทธศาสตร์ชาติ

4. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติกับการอนุรักษ์และทดแทนอย่างเหมาะสม การคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและเป็นธรรมชาติ การฟื้นฟูทรัพยากรดิน และใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของเอกชนและชุมชนท้องถิ่น และการควบคุมมลพิษจากขยะ น้ำเสีย ฝุ่นละออง ก๊าซ กลิ่น และเสียง

5. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นประเด็นยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และการรักษาผลประโยชน์ของประเทศ โดยอาศัยการต่างประเทศและการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือ การส่งเสริมความสัมพันธ์กับนานาประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อมั่นของต่างประเทศต่อประเทศไทย การสร้างความสัมพันธ์ลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศและกลุ่มประเทศที่มีบทบาทสำคัญของโลก และยึดมั่นพันธกรณีและข้อผูกพันต่างๆ รวมทั้งข้อตกลงทางการค้าเสรี ที่ประเทศได้ทำไว้ในเวทีโลก และการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศและการทูตเพื่อประชาชน

6. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยต้องมีการพัฒนากระบวนการยุติธรรม การปรับปรุงพัฒนากฎหมายให้ประชาชนได้รับความเสมอภาคและเป็นธรรม สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างรวดเร็ว พัฒนาระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในภาคเอกชนและภาครัฐในทุกกระดับโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งเน้นประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

7. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาธิปไตย

ประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาธิปไตย ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในรูปแบบที่เหมาะสม การพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและสร้างความเข้มแข็งให้กับกระบวนการทางสังคม การส่งเสริมและพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

และการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเอง และตัดสินใจ ในกิจการของท้องถิ่นได้ รวมทั้งส่งเสริมองค์กรเอกชนในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและ ให้ความคิดเห็นด้านต่างๆ ต่อการดำเนินงานของรัฐ

8. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 8 การรักษาความมั่นคงของรัฐ

การรักษาความมั่นคงของรัฐ หมายถึง การรักษาไว้ซึ่งระบอบการปกครองแบบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สร้างจิตสำนึกและนำภาคประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการพัฒนาประเทศ พัฒนากองทัพให้มีประสิทธิภาพและความพร้อมในการรักษาอธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ และมีบทบาทในการร่วมพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ทั้งด้านแรงงาน ต่างชาติ การแก้ปัญหาชายแดน การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตและประชาชนในพื้นที่โดย เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การสร้างความสมานฉันท์ การอำนวยความสะดวกและ ความยุติธรรม ควบคู่ไปกับการขจัดความยากจน ตลอดจนร่วมมือกับนานาประเทศ โดยเฉพาะ ประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อความ ไม่สงบในบริเวณชายแดน

9. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 9 ยุทธศาสตร์รองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

ยุทธศาสตร์รองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลกดำเนินงานเพื่อให้รัฐบาลมี ความสามารถในการแก้ปัญหาและบริหารเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างเป็นระบบ และไม่ ก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงต่อเศรษฐกิจและวิถีชีวิตสังคมไทย ภายใต้สถานการณ์ที่ไม่สามารถ คาดการณ์ได้ล่วงหน้า อันเกิดจากภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคอุบัติใหม่ การเปลี่ยนแปลงของ เศรษฐกิจโลก และความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยบูรณาการทุกภาคส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ สามารถดำเนินการในกรณีฉุกเฉิน จำเป็น หรือ เร่งด่วนอย่างทันการณ์และมีประสิทธิภาพ

ในการดำเนินงานทั้ง 9 นโยบายได้มีการกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลัก และงบประมาณ สนับสนุนในแต่ละปีไว้อย่างชัดเจน โดยมีสัดส่วนการใช้งบประมาณร้อยละ 6, 51, 16, 6, 1, 3, 2, 10, และ 5 ตามลำดับ ส่วนแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลนั้นกำหนดไว้ 3 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การวัดผลการดำเนินงานตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วน ราชการต่างๆ ซึ่งเป็นการติดตามการทำงานตามลำดับขั้นการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในพระราช กฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 2) การติดตาม ประเมินผลแผนราชการแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วย การติดตามผลความก้าวหน้าประจำปี (annual review) การประเมินผลในระยะครึ่งแผน (mid-term evaluation) และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุด แผน (summative evaluation) และ 3) การตรวจสอบเชิงนโยบาย เพื่อทบทวน ตรวจสอบ วิเคราะห์ความเสี่ยง และประเมินสถานการณ์อย่างเป็นระบบ เพื่อเตรียมการป้องกันแก้ไขปัญหา ผลกระทบจากด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแผนการบริหารราชการแผ่นดินให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้แล้วแผนการบริหารราชการแผ่นดินยังได้มีการกำหนดแผนงาน/ โครงการที่ลำดับความสำคัญตามนโยบายรัฐบาลไว้อีกด้วย

2) ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550

ในการบริหารจัดการทางด้านรายจ่าย รัฐบาลได้นำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงาน การกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 จึงต้องพิจารณาถึงความพอประมาณความมีเหตุผล และจะต้องสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้เกิดเสถียรภาพแก่ระบบเศรษฐกิจ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการจัดทำงบประมาณรายจ่าย 5 ประการ ประกอบด้วย

- 1) ดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุล ในจำนวนเพียงพอที่จะรักษาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกำกับดูแลมิให้หนี้สาธารณะคงค้างมีสัดส่วนสูงเกินร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น
- 2) สนับสนุนให้หน่วยงานทบทวนการจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับหน้าที่และภารกิจตามที่มีบทบัญญัติไว้ รวมทั้งให้คำนึงถึงความเร่งด่วนของปัญหา และประโยชน์สุขที่จะไปถึงประชาชนโดยตรงเป็นสำคัญ
- 3) เร่งรัดการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ เพื่อควบคุมมิให้รายจ่ายประจำปีขยายตัวเกินความจำเป็น และสะท้อนความต้องการบริการสาธารณะของประชาชนอย่างแท้จริง
- 4) สร้างความโปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด และประสิทธิภาพในการลงทุนภาครัฐ และกำหนดรายจ่ายลงทุนในจำนวนไม่ต่ำกว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549
- 5) ให้ความสำคัญในการสร้างฐานรากความเจริญให้กระจายสู่พื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึงโดยส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเร่งรัดการถ่ายโอนภารกิจให้ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อประชาชน

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 รัฐบาลได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ ที่เชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล เพื่อให้กระทรวง ส่วนราชการ และหน่วยงานอื่นของรัฐใช้เป็นกรอบในการขอรับการจัดสรรงบประมาณ โดยพิจารณาทบทวนบทบาทและภารกิจของหน่วยงาน (Redeploy) และจัดลำดับความสำคัญที่จะต้องเริ่มดำเนินการตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2-1 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550 จำแนกตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ

หน่วย : ล้านบาท

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ – แผนงบประมาณรวม		งบประมาณ
งบประมาณทั้งสิ้น		1,566,200.0
1.	ยุทธศาสตร์การจัดความยากจนและพัฒนาชนบท	57,620.4
1.1	แผนงบประมาณจัดความยากจนและพัฒนาชนบท	57,620.4
2.	ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ	593,116.5
2.1	แผนงบประมาณสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตพัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม	314,930.8
2.2	แผนงบประมาณอนุรักษ์สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามและพัฒนาภูมิปัญญา	4,653.3
2.3	แผนงบประมาณเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน	178,889.4
2.4	แผนงบประมาณเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม	94,076.1
2.5	แผนงบประมาณเตรียมความพร้อมแก่สังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า	566.9
3.	ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างสมดุล	185,889.7
3.1	แผนงบประมาณปรับโครงสร้างภาคเกษตร	42,676.9
3.2	แผนงบประมาณปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม	8,548.2
3.3	แผนงบประมาณปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวการบริการและการค้า	11,924.9
3.4	แผนงบประมาณบริหารการเงินการคลัง	14,166.8
3.5	แผนงบประมาณต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	9,855.4
3.6	แผนงบประมาณพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีวิจัยและนวัตกรรม	17,381.4
3.7	แผนงบประมาณพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์	81,336.1
4.	ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	47,215.5
4.1	แผนงบประมาณสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	16,714.3
4.2	แผนงบประมาณคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	317.0
4.3	แผนงบประมาณบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ	29,081.1
4.4	แผนงบประมาณควบคุมมลพิษจากขยะน้ำเสีย ฝุ่นละออง ก๊าซ กลิ่น และเสียง	1,103.1
5.	ยุทธศาสตร์การปรับประสิทธิภาพการใช้พลังงาน	2,232.3
5.1	แผนงบประมาณเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน	351.7
5.2	แผนงบประมาณสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน	570.1
5.3	แผนงบประมาณใช้พลังงานทดแทน	1,310.5
6.	ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงและส่งเสริมธรรมาภิบาล	348,896.0
6.1	แผนงบประมาณรักษาความมั่นคงของรัฐ	145,646.9
6.2	แผนงบประมาณส่งเสริมธรรมาภิบาล	62,582.4
6.3	แผนงบประมาณกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	140,666.7
7.	ยุทธศาสตร์การปรับปรุงการบริหารงานภาครัฐ	331,229.6
7.1	แผนงบประมาณบริหารบุคลากรภาครัฐ	115,160.0
7.2	แผนงบประมาณบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ	176,636.3
7.3	แผนงบประมาณเพื่อรองรับกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ	39,433.3

การศึกษาทบทวนยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550 สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการพิจารณาหน่วยงานและโครงการที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 นำไปสู่การคัดเลือกโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ต่อไป

3) โครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช.

โครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. จัดทำโดยศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีขอบเขตการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย 4 เรื่องที่สำคัญ คือ

- 1) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารอบดัชนีหลัก และตัวชี้วัดการพัฒนา เพื่อใช้ประเมินผล การพัฒนาที่สะท้อนถึงความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย และเพื่อใช้ ประเมินผลตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
- 2) การเชื่อมโยงฐาน/แฟ้มข้อมูลกลางที่พัฒนาขึ้นกับฐานข้อมูลของ สศช. ที่กระจายอยู่ ในสำนักต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรของ สศช. สามารถใช้องค์ความรู้ร่วมกันผ่านระบบ อินเทอร์เน็ตและระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งพัฒนาฐานข้อมูลกลางของ สศช. ให้ สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) การพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลของ สศช.
- 4) การฝึกอบรมบุคลากร สศช. ในการใช้งานระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ (MIS) และระบบฐานข้อมูล

การดำเนินโครงการในครั้งนี้ ได้นำตัวชี้วัดที่พัฒนาได้จากขอบเขตการดำเนินโครงการใน ข้อที่ 1 ของโครงการพัฒนาฐานข้อมูลของ สศช. มาดำเนินการศึกษาต่อยอดในการประเมินผล สำเร็จเชิงผลลัพธ์การพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยคณะผู้วิจัยได้นำตัวชี้วัดความสำเร็จและตัวชี้วัดอ้อมที่ผ่านการคัดสรรแล้วจากโครงการฯ ดังกล่าว มาใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

2.2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาของต่างประเทศ

เพื่อให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพมากขึ้น คณะผู้วิจัยได้ศึกษายุทธศาสตร์ของ ต่างประเทศ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการประเมินยุทธศาสตร์และการแปลงแผนฯ สู่ การปฏิบัติ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้เพื่อทำความเข้าใจประเด็นที่ต้องการศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลสนับสนุนในการวางกรอบแนวทางการศึกษาโครงการ โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใน การดำเนินโครงการครั้งนี้ ได้แก่

กรณีศึกษาแผน City of Cities ประเทศออสเตรเลีย

เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย เป็นมหานครที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก ซึ่งมีการเจริญเติบโตอยู่ตลอดเวลา การเจริญเติบโตของเมืองดังกล่าวเป็นโจทย์สำคัญสำหรับรัฐบาลในการเตรียมการเพื่อตอบสนองต่อการขยายตัวของเมือง ด้วยเหตุนี้รัฐบาลออสเตรเลียจึงจัดทำแผนเพื่อรองรับการขยายตัวของมหานครแห่งนี้ขึ้น แผนดังกล่าวคือ แผน City of Cities ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์มหานคร (Metropolitan Strategy) โดยเป็นแผนเพื่อกำหนดทิศทางของซิดนีย์ที่จะสนับสนุนและรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจร่วมกับการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยแผนนี้ตั้งอยู่บนฐานของการคาดการณ์แนวโน้มสถิติประชากร และแนวโน้มทางเศรษฐกิจ

แผน City of Cities มีวัตถุประสงค์สำคัญในการบรรลุสู่ความเป็นเมืองที่สมดุลและยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายของแผน 5 ประการ ได้แก่

- 1) การพัฒนาที่อยู่อาศัย
- 2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
- 3) การเสริมสร้างความเป็นธรรม
- 4) การปกป้องสิ่งแวดล้อม
- 5) การปรับปรุงธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์มหานคร (Metropolitan Strategy) มีจุดมุ่งหมายในการสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเป็นกรอบกว้างๆ สำหรับส่งเสริมและบริหารจัดการการเติบโตของนครซิดนีย์ในระยะ 25 ปีข้างหน้า มีการกำหนดรายละเอียดของแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน แผนนี้ได้กำหนดปัจจัยสำหรับพัฒนาที่อยู่อาศัยในเขตเมือง การคมนาคมขนส่ง การจ้างงานและภาคอุตสาหกรรมในอนาคต นอกจากนี้แผนนี้ยังวางกรอบการประสานงานระหว่างรัฐบาลท้องถิ่นและรัฐบาลกลางเพื่อที่จะแปลงเป้าหมายและการปฏิบัติสู่แผนท้องถิ่น ในท้ายที่สุดยุทธศาสตร์เหล่านี้จะผลักดันอนาคตของนครซิดนีย์สู่เป้าหมายที่คาดหวังได้ และเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการดำเนินการต่อไปในการบริหารจัดการการเจริญเติบโตของเมืองให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ โดยวางแนวทางยุทธศาสตร์สำหรับการตัดสินใจของภาครัฐเพื่อผลักดันการบริการที่ดีที่สุดที่เป็นไปได้สู่ชุมชนและธุรกิจทั่วนครซิดนีย์

ยุทธศาสตร์มหานคร (Metropolitan Strategy) แบ่งเป็น 7 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและการจ้างงาน
- 2) ยุทธศาสตร์ศูนย์กลางและรอบนอก

- 3) ยุทธศาสตร์ที่อยู่อาศัย
- 4) ยุทธศาสตร์การขนส่ง
- 5) ยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ยุทธศาสตร์สวนและพื้นที่สาธารณะ
- 7) ยุทธศาสตร์ธรรมาภิบาลและการปฏิบัติ

แผน City of Cities หรือยุทธศาสตร์มหานคร (Metropolitan Strategy) ของเมืองชิตินี้ยมีเป้าหมายของแผนที่สำคัญ ได้แก่

- 1) พัฒนาที่อยู่อาศัยใหม่ 640,000 หลัง
- 2) การวางแผนเพื่อสร้างงานรองรับแรงงานใน 25-30 ปี
- 3) การพัฒนาที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม 7,500 เฮกเตอร์
- 4) เพิ่มพื้นที่การค้าและพาณิชยกรรม 6.8 ล้านตารางเมตร
- 5) พัฒนาพื้นที่ค้าปลีก 3.7 ล้านตารางเมตร

การแปลงแผน City of Cities สู่อำนาจปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์มหานคร (Metropolitan Strategy) เป็นยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการราว 10,000 ตารางกิโลเมตร ภายใต้การปกครองของรัฐบาลท้องถิ่น 43 เขตปกครอง เพื่อให้การนำยุทธศาสตร์มหานครไปปฏิบัติมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพทางภูมิศาสตร์ และภูมิสังคมที่แตกต่างกันของพื้นที่ ได้มีการแปลงแผนยุทธศาสตร์มหานคร ออกเป็นแผนย่อยเฉพาะพื้นที่ โดยการจัดแผนเฉพาะพื้นที่ที่มีเป้าหมายเพื่อแปลงแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลให้เป็นแผนที่เหมาะสมกับการปฏิบัติโดยรัฐบาลท้องถิ่น

การแปลงแผนยุทธศาสตร์มหานครไปสู่การจัดทำแผนท้องถิ่น ได้แบ่งพื้นที่ของเมืองชิตินี้ยออกเป็น 10 เขตย่อย โดยรวมเขตปกครองที่มีความคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน เช่น สภาพภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมทางสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ รูปแบบการจ้างงาน เป็นต้น และจัดทำแผนที่มีความเหมาะสมกับแต่ละเขตพื้นที่

รัฐบาลท้องถิ่นจะแต่งตั้งคณะกรรมการ Regional Organizations of Councils (ROCs) เพื่อทำหน้าที่ประสานความร่วมมือในการแปลงแผนยุทธศาสตร์มหานครระหว่างรัฐบาลท้องถิ่น และผลักดันแผนระดับท้องถิ่นสู่การปฏิบัติ โดยแผนยุทธศาสตร์ระดับท้องถิ่นจะมีรายละเอียดของแผน และแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง อย่างไรก็ตามเป้าหมายในการ

ดำเนินการตามแผนระดับท้องถิ่น เป็นเป้าหมายที่ตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายรวมของยุทธศาสตร์มหานคร ในการแบ่งพื้นที่เพื่อจัดทำแผนระดับท้องถิ่น มีรายละเอียด ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2-2 ตารางแสดงการแบ่งพื้นที่ของนครซิดนีย์เพื่อจัดทำแผนระดับท้องถิ่น

อนุภูมิภาค (Subregion)	พื้นที่เขตปกครอง (Local Government Area)	พัฒนาที่อยู่อาศัย (New Dwellings)	เป้าหมายการจ้างงาน (Employment Capacity Targets)
Sydney City	Sydney City	55,000	58,000 New Jobs
Inner North	Lane Cove, North Sydney, Ryde, Willoughby, Hunters Hill, Mosman	30,000	54,000 New Jobs
Inner West	Ashfield, Burwood, Canada Bay, Leichhardt, Strathfield	30,000	10,000 New Jobs
South	Kogarah, Hurstville, Canterbury, Rockdale, Sutherland, Marrickville	35,000	21,000 New Jobs
East	Botany Bay, Randwick, Waverley, Woollahra	20,000	17,500 New Jobs
North East	Pittwater, Warringah, Manly	17,300	16,000 New Jobs
North	Hornsby, Ku-ring-gai	21,000	8,000 New Jobs
North West	Baulkham Hills, Blacktown, Blue Mountains, Hawkesbury, Penrith	60,000 existing areas 60,000 NW growth centre 20,000 other Greenfield	99,000 New Jobs
West Central	Auburn, Bankstown, Fairfield, Holroyd, Parramatta	95,500	35,000 New Jobs
South West	Wollondilly, Camden, Campbelltown, Liverpool	40,000 existing areas 100,000 SW growth centre 15,000 other Greenfield	80,000 New Jobs
Central Coast	Gosford, Wyong	35,000 existing areas 21,000 Greenfield areas	55,000 New Jobs

การติดตามและประเมินผลรายปีและราย 5 ปี

กระทรวงนโยบายและแผน เป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับและติดตามประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์รายปีเพื่อให้แน่ใจว่าแต่ละอนุภูมิภาคย่อยสามารถบรรลุเป้าหมายและมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของยุทธศาสตร์ส่วนการติดตามประเมินผลครั้งใหญ่จะทำการทุก 5 ปี ร่วมกับการสำมะโนประชากรเพื่อสอบทวนสมมุติฐาน เป้าหมาย และกิจกรรมที่ยังต้องดำเนินการต่อไป ยุทธศาสตร์มหานครมีการขับเคลื่อนอย่างเป็นกระบวนการโดยมีการติดตามประเมินผลและปฏิบัติตามกรอบทิศทางของแผนฯ การประเมินความก้าวหน้าตามยุทธศาสตร์นั้นเป็นไปตามเป้าหมายทั้ง 5 ประการกล่าวคือ การอยู่อาศัย การเสริมสร้างขีดความสามารถในการ

แข่งขันทางเศรษฐกิจ การเสริมสร้างความเป็นธรรม การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการปรับปรุงธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกันเพื่อการทำให้อคริตินี้เป็นเมืองที่ยั่งยืน รายงานความก้าวหน้า คือ สื่อเผยแพร่ที่ใช้รายงานสถานภาพและผลการพัฒนาแก่ประชาคมและภาคีที่เกี่ยวข้อง

ผู้บริหารมหานคร (CEO) จะเป็นผู้ตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติการ การกำกับ และติดตามประเมินผลความก้าวหน้าโดยอยู่ในรูปการรายงานประสิทธิภาพการดำเนินงานซึ่งนำไปสู่การจัดเตรียมแผนงานและโครงสร้างพื้นฐาน กระบวนการนี้จะช่วยรัฐบาลในการจัดลำดับความสำคัญ รวมทั้งการพิจารณาปรับนโยบายซึ่งจำเป็นต่อการบรรลุผลตามวิสัยทัศน์และทำให้ยุทธศาสตร์อยู่ในทิศทางที่ถูกต้อง

รายงานความก้าวหน้าของแผนกลยุทธ์จะนำเสนอผลต่อรัฐบาลเป็นรายปีโดยรัฐมนตรีกระทรวงนโยบายและแผนร่วมกับการรายงานของผู้บริหารมหานคร (CEO) ซึ่งอยู่บนฐานของการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละเป้าหมายยุทธศาสตร์ รัฐบาลจะตอบสนองต่อรายงานโดยการรับรองหรือปรับเปลี่ยนการปฏิบัติการหรือโดยการพิจารณาปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ทูกรอบ 5 ปี การพิจารณาเป้าหมายยุทธศาสตร์ และการปฏิบัติการจะดำเนินการควบคู่กับการจัดทำสำมะโนประชากรซึ่งการพิจารณาจะรวมถึงเรื่องความเปลี่ยนแปลงของประชากร การเปลี่ยนแปลงของครัวเรือน แนวโน้มการย้ายถิ่น และแนวโน้มด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 2-3 ตารางแสดงผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ – การวัดความสำเร็จ

เป้าหมาย (Aim)	การวัดผล (Measure)	การเทียบวัด (Benchmark)
ความเป็นอยู่ (Liveability)	คุณภาพของการดำรงชีวิต รักษา ระดับหรือปรับปรุงดัชนีหรืออันดับของคุณภาพชีวิตของซิตินี้ ตามการจัดอันดับของ Mercer Human Resource Consulting global quality of living survey.	ในปี 2005 ซิตินี้อยู่ในอันดับที่ 8 จาก 260 เมืองด้านการสำรวจคุณภาพชีวิตที่ดี
การแข่งขันทางเศรษฐกิจ (Stengthen Economic Competitiveness)	การมีส่วนในเศรษฐกิจของประเทศ รักษาหรือปรับปรุงสัดส่วนหรือมูลค่าของการมีส่วนร่วมของซิตินี้ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)	ในปี 1998-99 สัดส่วนซิตินี้คิดเป็นร้อยละ 23 ของความมั่งคั่งส่วนเพิ่มของออสเตรเลีย รวมทั้งสิ้น \$1.3 ล้านล้านเหรียญ
ความเป็นธรรม (Fairness)	การเข้าถึงบริการ เพิ่มจำนวนร้อยละของประชากรซึ่งอาศัยอยู่ในขอบข่ายการเดินทางโดยการขนส่งของรัฐภายในระยะ 30 นาทีจากเมืองหรือศูนย์กลาง	ในปี 2005 ร้อยละ 80 ของประชากรของซิตินี้สามารถเดินทางสู่ศูนย์กลางโดยการขนส่งของรัฐ ภายใน 30 นาที
สิ่งแวดล้อม (Environment)	รอยเท้าทางนิเวศ ไม่มีการเพิ่มขึ้นของรอยเท้าทาง	ระหว่างปี 1994 ถึงปี 1999, รอยเท้าทางนิเวศของประชากร

เป้าหมาย (Aim)	การวัดผล (Measure)	การเทียบวัด (Benchmark)
	นิเวศต่อหัวในชดนี้	ซึ่งอาศัยอยู่ในชดนี้เพิ่มขึ้น 16% สู่ 7.4 เฮกเตอร์ต่อหัว.
ธรรมาภิบาล (Governance)	ยุทธศาสตร์มหานครและ สาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐาน	มีการกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์ มหานครและการกำหนดความ ต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคมขนส่งเพื่อ นำไปสู่ยุทธศาสตร์ประจำปีของรัฐ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ที่มา <http://www.metrostrategy.nsw.gov.au/dev/uploads/paper/introduction/index.html>

แผน City of Cities ของประเทศออสเตรเลีย เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน แผน City of Cities เกิดขึ้นจากความพยายามของรัฐในการแก้ปัญหาการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง รวมทั้งต้องการวางแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนและสมดุลให้แก่เมืองในอนาคต จากความต้องการดังกล่าวนำไปสู่การวางเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของแผนที่ชัดเจน รวมทั้งมีการแปลงแผนฯ สู่อำนาจปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลทั้งรายปี และราย 5 ปี ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การวางแผนยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปสู่การแปลงแผนยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ รวมถึงการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาประเทศ

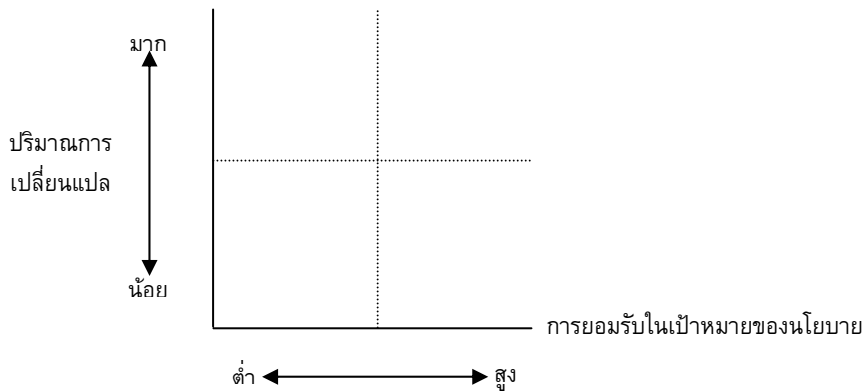
จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า แผน City of Cities ของประเทศออสเตรเลีย มีองค์ประกอบที่มองการพัฒนาอย่างรอบด้าน ได้แก่ 1) การอยู่อาศัย 2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ 3) การเสริมสร้างความเป็นธรรม 4) การปกป้องสิ่งแวดล้อม และ 5) ปรับปรุงธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการกำหนดเป้าหมายและการเทียบวัดผลเพื่อการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายร่วมกันในเชิงปริมาณ และเชิงรูปธรรม ซึ่งในโครงการนี้จะยึดหลักการพัฒนาอย่างรอบด้าน และหลักการกำหนดกระบวนการขับเคลื่อนเชิงปริมาณและเชิงรูปธรรมด้วยเช่นกัน

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975) ศึกษาการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีพื้นฐานมาจากหลักวิชาการ 3 ด้าน คือ

- 1) ทฤษฎีองค์กร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงองค์กร การควบคุมองค์กร องค์กรที่ซับซ้อน และการจัดองค์กรใหม่
- 2) ผลกระทบของนโยบาย
- 3) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ

แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น ได้นำผลที่ได้จากการศึกษามาออกแบบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Theory of Policy Implementation) โดยแบ่งการนำนโยบายออกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์การแบ่ง 2 เกณฑ์ คือ ปริมาณการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และระดับของการยอมรับในเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการแปลงแผน ฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติให้การยอมรับ

รูปที่ 2-10 เกณฑ์การแบ่งประเภทการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวนมิเตอร์ และแวน ฮอร์น

จากรูปที่ 2-10 สามารถแบ่งนโยบายออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

- 1) นโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงมาก และได้รับการยอมรับสูง
- 2) นโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงมาก และได้รับการยอมรับต่ำ
- 3) นโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อย และได้รับการยอมรับสูง
- 4) นโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อย และได้รับการยอมรับต่ำ

ผลการศึกษาของแวนมิเตอร์ และแวน ฮอร์น พบว่า ประเภทของนโยบายที่พบมากในการนำไปปฏิบัติ ได้แก่ “นโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อย และได้รับการยอมรับสูง” ส่วนประเภทของนโยบายที่ไม่ได้รับการนำไปปฏิบัติ ได้แก่ “นโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงมาก และได้รับการยอมรับต่ำ” นำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ต่อเมื่อนโยบายนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติเพียงเล็กน้อย ในขณะที่การยอมรับเป้าหมายของนโยบายมีสูง ในทางกลับกัน หากนโยบายนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติมาก และเป้าหมายของนโยบายไม่ค่อยได้รับการยอมรับก็จะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติล้มเหลวได้

ในปี 1979 แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของระบบนโยบายรัฐบาลกลาง โดยมีฐานคิดที่ว่า การปฏิบัติงานตามแผนเป็นเรื่องของการกำหนดว่าใครคือผู้ปกครอง ใครคือผู้ใช้จ่ายเงิน และใครคือผู้ที่ได้ประโยชน์ เป็นผลมาจากปัจจัย 3 ประการ คือ

- 1) สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ และสังคม

- 2) มาตรการในการกำหนดทรัพยากร ได้แก่ ความเพียงพอของเงิน และระดับความชัดเจนของมาตรฐานนโยบายและวัตถุประสงค์
- 3) สภาพแวดล้อมของนโยบายระดับชาติ ได้แก่ การสื่อความหมาย และการเปลี่ยนแปลงนโยบาย เป็นต้น

ผลจากการศึกษา แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้พัฒนาตัวแบบการศึกษาระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (A Model of the Policy Implementation Process) ขึ้น โดยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ คือ ปัจจัยด้านนโยบาย ได้แก่ (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย และ (2) ทรัพยากร ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 ประการเป็นตัวแปรภายนอก ในขณะที่ตัวแปรภายในที่ส่งผลต่อการปฏิบัติมี 4 ประการ คือ (1) การสื่อสารระหว่างองค์กร และกิจกรรมการผลักดันต่าง ๆ (2) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (3) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคม และ (4) ความเต็มใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

โรบิน แฮมเบิลตัน (Robin Hambleton, 1983) ศึกษาการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายและการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ และได้เสนอแนวคิดเรื่องระบบการวางแผนนโยบาย (Policy Planning System) ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ แฮมเบิลตันเสนอรูปแบบการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องระบบการวางแผนนโยบายโดยใช้ 3 ทฤษฎี ได้แก่

- 1) ทฤษฎีการวางแผนปฏิบัติการอย่างเป็นขั้นตอน (procedural planning theory)
- 2) ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร (inter-organisational theory)
- 3) ทฤษฎีวิฤตการณ์ทางการเงิน (theory of fiscal crisis)

ในการศึกษาของแฮมเบิลตัน ได้มีการนำปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติมาพิจารณา 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านการสื่อความหมายของนโยบาย (2) ปัจจัยด้านความหลากหลายของหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติ (3) ปัจจัยด้านมุมมองและอุดมคติของผู้ปฏิบัติ (4) ปัจจัยด้านทรัพยากร และ (5) ปัจจัยด้านการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนนโยบาย

แฮมเบิลตันได้พิจารณาถึงเทคนิคสำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือระบบของการวางแผนนโยบาย (policy planning system) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้อย่างแพร่หลายในหลายประเทศ ในการนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีหลักการที่สำคัญ คือ

- 1) การวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของนโยบายที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น และสำรวจหาความสัมพันธ์ระหว่างกัน

- 2) ความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่ว่า งานของภาครัฐจะต้องเกี่ยวข้องกับการประสานงานระหว่างแผนก หรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องสร้างให้เกิดความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- 3) การเน้นไปที่ตัวนโยบาย โดยเฉพาะบทบาทของนโยบายจากส่วนกลางซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางการเมืองที่มีต่อการพัฒนาการบริการสาธารณะในอนาคต
- 4) ความต้องการในการแปลงสภาพบทบาทของงบประมาณ จากที่เคยเป็นเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อควบคุมด้านการเงิน มาเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจที่มุ่งไปสู่การบรรลุในวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 5) ความเหมาะสมของนวัตกรรมและการทดลอง เพื่อเสนอแนวทางใหม่ ๆ ในการตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของประชาชน
- 6) ความเห็นพ้องต่อระบบการตรวจสอบประสิทธิภาพของนโยบาย โครงการ และการนำไปปฏิบัติ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต และนำกลับมาแก้ไขในขั้นตอนการกำหนดนโยบายใหม่อีกครั้ง

อย่างไรก็ตาม แอมเบิลตันได้ตั้งข้อสังเกตถึงระบบการวางแผนนโยบายว่าควรจะต้องระมัดระวังในเรื่องของการที่นโยบายแต่ละประเภทหรือแต่ละสาขา รวมถึงระบบการวางแผนในแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างดังกล่าว แอมเบิลตัน ได้ศึกษานโยบายหลายด้าน เช่น นโยบายด้านสุขภาพ นโยบายด้านบริการสังคม นโยบายด้านการใช้ที่ดิน และนโยบายด้านการลงทุนในที่อยู่อาศัย เป็นต้น

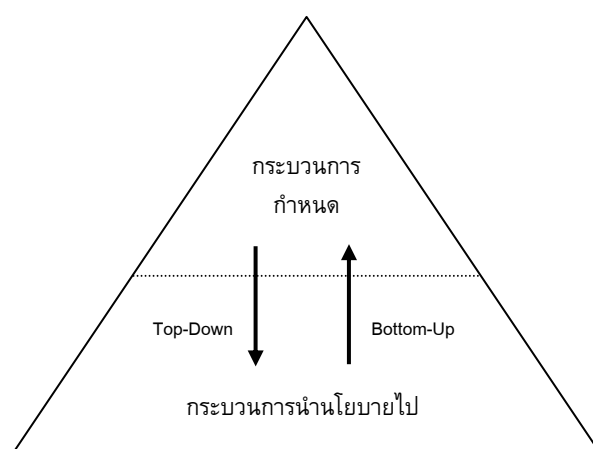
แอมเบิลตันได้ใช้ระบบการวางแผนนโยบายมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยอาศัยมุมมองของทฤษฎี 3 ประการที่ได้เสนอไปข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการใช้ระบบการวางแผนนโยบาย ดังนี้

ทฤษฎีการวางแผนปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดของระบบโดยทั่วไป เน้นการใช้ระบบการวางแผนนโยบายเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างสมเหตุสมผล มีขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง คือ การหาจุดมุ่งหมายของนโยบาย การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การแสวงหาทางเลือกของนโยบายโดยใช้วิธีตรรกะ การประเมินทางเลือกอย่างเป็นระบบ และการวัดสมรรถนะของนโยบาย ทฤษฎีการวางแผนปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนช่วยให้องค์กรสามารถนำประสบการณ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติมาปรับปรุงเมื่อมีการกำหนดนโยบายใหม่อีกครั้ง

ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร เน้นการใช้ระบบการวางแผนนโยบายเพื่อสร้างการพึ่งพากันและกัน และการเปลี่ยนทรัพยากรภายในองค์กรและระหว่างองค์กร ทรัพยากรดังกล่าวหมายรวมถึงกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรทางการเมือง และข้อมูลข่าวสาร เพื่อช่วยลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในหน่วยงานโดยอาศัยการเจรจาต่อรองในเรื่องของการใช้ทรัพยากรและผลประโยชน์ภายในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน

ทฤษฎีวิกฤตการณ์ทางการเงิน เน้นไปที่การใช้ระบบการวางแผนนโยบายเพื่อเสนอให้มีการควบคุมทรัพยากรทางการเงินแบบรวมอำนาจมากกว่าการให้อิสระแก่หน่วยงานท้องถิ่น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินขึ้น

ผลจากการศึกษา แอัมเบิลตันอธิบายถึงความสัมพันธ์ของการวางแผนนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมองกระบวนการทั้งสองออกเป็นแบบ Top-Down และ Bottom-Up คือ นโยบายและการนำไปปฏิบัติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน โดยการวางแผนนโยบายนั้นเป็นเสมือนกระบวนการที่อยู่ในระดับบนหรือฝ่ายบริหาร และการปฏิบัติเป็นเรื่องของระดับล่างและผู้ปฏิบัติต้องทำให้สำเร็จ โดยกระบวนการระดับบนและกระบวนการระดับล่างเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องกันโดยมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ และการต่อรองระหว่างกันตลอดเวลา

รูปที่ 2-11 ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติในแนวคิดของ แอัมเบิลตัน

ชีมา และ รอนดิเนลลี (Shema and Rondinealy, 1983) ศึกษาการนำนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นไปปฏิบัติ ในปี 1983 ได้สร้างกรอบแนวคิดที่เรียกว่า “กระบวนการส่งเสริมการกระจายอำนาจการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน”(Decentralization Program Implementation Process) ตัวแปรตามที่น่าสนใจคือ ผลการปฏิบัติงานและผลกระทบที่เกิดขึ้น ได้แก่ ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงาน การเปลี่ยนแปลง

ด้านสมรรถภาพทางการบริหารขององค์กรระดับท้องถิ่น ผลลัพธ์และผลอื่น ๆ ของโครงการ ส่วนตัวแปรอิสระประกอบไปด้วยตัวแปรภายในและตัวแปรภายนอก ตัวแปรภายใน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรการสนับสนุนด้านทรัพยากร และสมรรถนะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนตัวแปรภายนอก ได้แก่ เงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม

ผลจากการศึกษาของซีมา และ รอนดิเนลลี ได้ข้อค้นพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นไปปฏิบัติ ได้แก่ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และการออกแบบองค์กร การสนับสนุนด้านการเมือง งบประมาณ และด้านเทคนิคจากส่วนกลาง

ริชาร์ด เอลมอร์ (Richard F. Elmore, 1979) ได้พยายามเปรียบเทียบให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยดูจากเบื้องบนมายังเบื้องล่าง (forward mapping) และจากเบื้องล่างมายังเบื้องบน (backward mapping) การวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติจากเบื้องบนมายังเบื้องล่างมีที่มาจากพื้นฐานความเชื่อว่าผู้กำหนดนโยบายในระดับสูงจะมีความสามารถอย่างสำคัญในการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายได้ ในขณะที่การวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติจากเบื้องล่างมายังเบื้องบนให้ความสำคัญเริ่มต้นจากจุดที่ผู้ปฏิบัติในการให้บริการตามโครงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการ เอลมอร์ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาในแบบหลังจะช่วยให้เราสามารถมองปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ตรงกับสภาพความเป็นจริงในการให้บริการและสามารถกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากกว่าการศึกษาในแบบแรก

นอกจากนี้ จากการศึกษาเอลมอร์ได้พัฒนาตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเน้นไปที่นโยบายด้านสังคม 4 แบบ คือ

- 1) ตัวแบบด้านการจัดการระบบ (system management model) ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่าองค์กรควรดำเนินไปบนพื้นฐานของการเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กรอย่างสูงสุด (rational value maximizes) เช่น มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย มีโครงสร้างการควบคุมเป็นลำดับขั้น มีระบบการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน มีระบบการตรวจสอบ เป็นต้น
- 2) ตัวแบบด้านกระบวนการของระบบราชการ (bureaucratic process model) เป็นตัวแบบที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของสังคมในองค์กร ที่ประกอบด้วยข้าราชการระดับล่าง (street-level bureaucrats) จำนวนมากซึ่งปฏิบัติงานตามหน้าที่ประจำ และปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกันหรือแยกจากกันในแต่ละบุคคล

- 3) ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร (organizational development model) เป็นตัวแบบที่ผสมผสานกันระหว่างทฤษฎีด้านสังคมวิทยากับกายภาพขององค์กร เน้นไปที่การศึกษาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างความต้องการของแต่ละบุคคลกับความต้องการขององค์กร เอลมอร์กล่าวว่าการทำงานขององค์กรควรตอบสนองความต้องการของสังคม เพื่อให้เกิดการยอมรับในวัตถุประสงค์ขององค์กร องค์กรควรที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถควบคุมการดำเนินงานได้ด้วยตนเอง และทำให้อยากเข้าไปมีส่วนร่วมต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กร ซึ่งจะทำให้เกิดกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีความเห็นพ้องต้องกันระหว่างผู้กำหนดนโยบาย และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ
- 4) ตัวแบบด้านการเจรจาต่อรอง และความขัดแย้ง (conflict and bargaining model) ตัวแบบนี้แสดงให้เห็นว่าองค์กรเป็นเสมือนเวทีของความขัดแย้งจากหลาย ๆ บุคคลหรือหลาย ๆ กลุ่มบุคคล ซึ่งมีความต้องการผลประโยชน์ที่ต่างกัน ดังนั้น อำนาจขององค์กรจึงไม่คงที่ แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เป็นผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา การตัดสินใจขององค์กรจะต้องประกอบด้วยการต่อรองระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลให้เกิดแนวทางร่วมระหว่างหลายฝ่าย ดังนั้นองค์กรจึงมีความสลับซับซ้อนอย่างมากในเรื่องของการตัดสินใจ

กล่าวโดยสรุป แนวคิดของเอลมอร์ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติต้องประกอบด้วยกระบวนการที่มาจากทั้ง Top-Down และ Bottom-Up โดยในปี 1979 เอลมอร์ได้นำแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาถึงความสลับซับซ้อนของนโยบายกับระบบการควบคุมในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยศึกษาว่าผู้กำหนดนโยบายมีอิทธิพลอย่างไรในการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นการศึกษาว่าผู้กำหนดนโยบายจะเลือกแนวทางใดระหว่างแนวทางที่ใช้การกำกับควบคุม (regulation approach) ที่เน้นการควบคุมให้ปฏิบัติตามโดยใช้สายการบังคับบัญชา กับแนวทางการปฏิบัติตามขั้นตอนของแผนงาน (programmatic approach) ที่เน้นการสอบอำนาจ การควบคุม และการเพิ่มสมรรถนะในการจัดการด้านบริการ

การศึกษาของเอลมอร์ พบว่า ความสลับซับซ้อนของกระบวนการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติทำให้ผู้กำหนดนโยบายต้องกลับมาคิดว่าการที่เข้าไปควบคุม กระบวนการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสลับซับซ้อนมากเท่าใด การควบคุม การรวมอำนาจ การดูแลอย่างใกล้ชิด และการออกกฎเกณฑ์ข้อบังคับจะมีมากขึ้นเท่านั้น

เจมส์ ซอร์ก (James D. Sorg) ศึกษาแบบพฤติกรรมของข้าราชการระดับล่างในการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า สามารถจำแนกพฤติกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติของข้าราชการระดับล่างได้ 3 แบบ คือ

- 1) แบบตั้งใจและทำตามได้สำเร็จ (intentional compliance) มีพฤติกรรมตั้งใจปฏิบัติตามนโยบาย ผู้ที่มีพฤติกรรมแบบนี้จะพยายามตีความวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของนโยบาย และกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติออกมาเป็นพฤติกรรมและนำไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ
- 2) แบบตั้งใจแต่ทำไม่สำเร็จ (intentional non-compliance) เป็นพฤติกรรมที่ตั้งใจจะปฏิบัติตามนโยบาย แต่ปฏิบัติล้มเหลว ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากความไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบาย หรือการทำงานที่บกพร่อง
- 3) แบบตั้งใจจะไม่ทำตาม และไม่ทำตามได้สำเร็จ (unintentional non-compliance) เป็นพฤติกรรมที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติตามนโยบาย และสามารถหลีกเลี่ยงการปฏิบัติได้สำเร็จ สาเหตุมาจากการที่ผู้ปฏิบัติไม่เห็นด้วยหรือไม่ยอมรับนโยบาย

วเรช จันทรศร (2529, 488-507) ศึกษาวิจัยของเพรสแมน และวิลด์ฟสกี เกี่ยวกับปัญหาการนำนโยบายการจ้างงานชนกลุ่มน้อยไปปฏิบัติที่นครโอคแลนด์ (Oakland) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1973 พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ

- 1) จำนวนหน่วยงานที่เข้าร่วม การมีหน่วยงานเข้าร่วมในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจำนวนมาก ทำให้ยากลำบากในการประสานกิจกรรมให้ไปในทิศทางเดียวกัน แม้หน่วยต่าง ๆ จะเห็นพ้องต้องกันในด้านเป้าหมายนโยบาย แต่ก็จะมี ความขัดแย้งกันในด้านวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายเพราะแต่ละหน่วยงานต่างมีทัศนภาพ วัตถุประสงค์หลัก และมีความรู้สึกถึงความเร่งด่วนของโครงการต่างกัน
- 2) ความชัดเจนของโครงการ ซึ่งได้แก่ ความชัดเจนของเป้าหมาย (Clarified Goals) กลยุทธ์ (Strategy) และแนวปฏิบัติ (Guidelines) ต่าง ๆ หากปัจจัยด้านนี้มีความคลุมเครือ จะกลายเป็นเงื่อนไขให้กลุ่มผลประโยชน์มีโอกาสกระทำการให้การดำเนินการตอบสนองวัตถุประสงค์ของพวกเขา
- 3) ผู้ปฏิบัติงานคนสำคัญ (Key Actors) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับความสำเร็จ ของโครงการ เพราะบุคคลสำคัญเป็นผู้ที่เข้าใจภาพรวมและกิจกรรมของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติชัดเจน และพยายามผลักดันและสนับสนุนโครงการทุกวิถีทาง

จำนวนผู้ปฏิบัติงานคนสำคัญ คือ ปัจจัยส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ

นอกจากนี้ปัจจัยหลักเหล่านี้แล้ว การศึกษาของเพรสแมนและวิลด์ฟสก็ยังพบปัจจัยย่อยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ เช่น ความชัดเจนของหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม ผลกระทบต่อการดำเนินงานของหน่วยงานอื่น จำนวนประเด็นและจุดที่ต้องตัดสินใจ เป็นต้น

วรเดช จันทรศร ได้สรุปจากบทเรียนของความล้มเหลวของการนำนโยบายดังกล่าวว่า แนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จควรขึ้นอยู่กับนโยบายนั้น ๆ จะต้องอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีที่เหมาะสม (Sound Theory) เงื่อนไขที่นำความล้มเหลวมาสู่การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การขาดความเชื่อมโยงกันระหว่างกำหนดยุทธศาสตร์กับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติควรจะต้องมีความเชื่อมโยงกับการกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการบรรลุเป้าหมายของนโยบายควรมีการเลือกวิธีการที่หลีกเลี่ยงความสลับซับซ้อน (complexity) หรือวิธีการที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือประสานการปฏิบัติกับกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ให้น้อยลง คือ กลยุทธ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติควรตั้งอยู่บนรากฐานของวิธีการบรรลุได้โดยง่าย (simple) เท่าที่จะเป็นไปได้ และการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติควรเริ่มต้นด้วยการเน้นหนักในการวิเคราะห์ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งหน่วยการวิเคราะห์นี้เรียกว่า โครงสร้างของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (implementation structure)

2.3 สรุปและสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

ในการดำเนินโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 คณะผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งกรอบแนวคิดและทฤษฎีออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่หนึ่ง กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทบทวนกรอบแนวคิดตามรายละเอียดที่ปรากฏในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นหลัก ประกอบกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ได้แก่ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดความอยู่เย็นเป็นสุข แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมรัฐ) และแนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

กลุ่มที่สอง กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา/จัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผล ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ แนวคิดการแปลงแผนฯสู่การปฏิบัติ และแนวคิดการติดตามประเมินผล

นอกจากการนำเสนอแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแล้ว คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ กล่าวได้ว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 จัดเป็นแผนยุทธศาสตร์ชาติ ที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาประเทศ โดยมีกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ตั้งแต่การวิเคราะห์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งในบริบทโลกและประเทศไทย นำไปสู่การแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ จากนั้นจึงวางแผนยุทธศาสตร์โดยการกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนสะท้อนให้เห็นจากวิสัยทัศน์ของแผนฯ ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยแต่ละยุทธศาสตร์ต่างก็มีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมทั้งแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 จะมีกระบวนการของการวางแผนยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ แต่ไม่อาจกล่าวได้ว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นยุทธศาสตร์ที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาประเทศหากยังไม่ได้นำเอายุทธศาสตร์ดังกล่าวไปปฏิบัติ และดำเนินการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ ตลอดจนดำเนินการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

การแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ

ในการแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติสามารถวิเคราะห์ด้วยกระบวนการนโยบาย 3 ขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย อธิบายได้ว่า ในการระบุประเด็นปัญหานั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้มีการศึกษาทบทวนถึงผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา แนวโน้มและบริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาทั้งในสังคมโลก และสถานะของประเทศไทย ครอบคลุมทุกมิติทั้งมิติ

ด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา รวมถึงสามารถระบุประเด็นปัญหาของประเทศ นำไปสู่การพัฒนาทางเลือก ได้แก่ ยุทธศาสตร์หลัก 5 ยุทธศาสตร์ที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ประเทศที่ครอบคลุมทุกมิติ (สังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) เมื่อสามารถกำหนด นโยบายในรูปของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 แล้ว จะนำไปสู่ขั้นตอนของการแปลงแผนไปสู่ การปฏิบัติ

ขั้นตอนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ เป็นขั้นตอนสำคัญที่แสดงให้เห็นว่ายุทธศาสตร์ของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงมากน้อยเพียงใด ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของนักวิชาการไทย และนักวิชาการ ต่างประเทศ และได้นำจุดเด่นของแต่ละแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาโครงการ อย่างไรก็ตาม แนวคิดหลักที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของ วรเดช จันทรรพร เนื่องจากเป็นแนวคิดที่สามารถอธิบายกระบวนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติได้อย่างครอบคลุมทุก มิติ และทุกขั้นตอน รวมทั้งสามารถนำมาใช้ในการศึกษาภายในบริบทของสังคมไทยได้อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยในการดำเนินโครงการผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ วรเดช จันทรรพร ประกอบกับจุดเด่นจากทฤษฎีของนักวิชาการด้านยุทธศาสตร์ที่ได้นำเสนอข้างต้นมาเป็นกรอบใน การศึกษากระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ของภาคีการพัฒนา

จากการศึกษาแนวคิดการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ คณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ดังกล่าวเป็นปัจจัย/องค์ประกอบสำคัญที่ต้องพิจารณาในกระบวนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ เพื่อใช้ในการดำเนินโครงการในครั้งนี้ ปัจจัย/องค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่

- 1) ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนฯ
- 2) กระบวนการมีส่วนร่วมในการแปลงแผนฯ ของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ
- 3) วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ
- 4) การยอมรับเป็นยุทธศาสตร์ของแผนฯ เข้าเป็นงานประจำที่ทำอย่างต่อเนื่อง
- 5) การสร้างหรือกำหนดระบบการติดตามประเมินผล

ปัจจัย/องค์ประกอบข้างต้นจะถูกพัฒนาไปเป็นแนวคำถามที่ใช้ในการศึกษาว่าภาคีการ พัฒนามีการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร โดยผลจากการศึกษาดังกล่าว จะพัฒนาไปสู่การศึกษาในขั้นตอนต่อไป คือ กรณีที่ภาคีการพัฒนาที่ไม่ได้มีการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ ต้องศึกษาว่า เพราะอะไรหน่วยงานดังกล่าวจึงไม่มีกระบวนการแปลง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมให้ภาคีการพัฒนา ดังกล่าวนำยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปใช้เพื่อการปฏิบัติในปีต่อ ๆ ไป

ในกรณีของหน่วยงานที่มีการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ จะต้องศึกษาต่อไปว่า หลังจากมีการแปลงแผนฯ แล้ว หน่วยงานต่าง ๆ มีกระบวนการขับเคลื่อนอย่างไรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามแผน รวมทั้งมีกระบวนการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติ นโยบายอย่างไร

ขั้นตอนการติดตามประเมินผลนโยบาย หลังจากการศึกษากระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนา สามารถตอบคำถามว่าหน่วยงานใดมีหรือไม่มีการแปลงแผนฯ และนำไปปฏิบัติ กรณีหน่วยงานที่มีการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ ต้องดำเนินการติดตามประเมินผลการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ เพื่อทราบถึงผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ว่ามีความสำเร็จ หรือล้มเหลวอย่างไร สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

การติดตามประเมินผลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินการของแผนปฏิบัติการ/โครงการที่แปลงมาจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย ตลอดจนขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนฯ หรือไม่ มีการใช้ทรัพยากรอย่างไร และอยู่ในระยะเวลา ขอบประมาณตามที่กำหนดไว้หรือไม่

การดำเนินโครงการในครั้งนี้ เป็นการติดตามประเมินผลกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในระยะปีแรกของแผนพัฒนาฯ โดยการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ (Flagship Project) ของภาคีการพัฒนา เทคนิคที่ใช้ในการประเมินผลได้แก่

- 1) ตารางเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) เป็นเครื่องมือที่ประยุกต์ใช้เพื่อการเปรียบเทียบความสอดคล้องในมิติต่าง ๆ ของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับยุทธศาสตร์/นโยบาย/แผนของภาคีการพัฒนา
- 2) เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming Technique) เป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการจัดประชุม focus group ภาคีการพัฒนา 4 ครั้ง ในระยะของการดำเนินโครงการ
- 3) การบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ หรือ RBM (Results Based Management) ประยุกต์ใช้ในการวัดความสำเร็จของแผนฯ ด้วยตัวชี้วัด ทำให้ได้คำตอบว่ามีตัวชี้วัดอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมาย และนำไปสู่ความสำเร็จของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ

- 4) เครื่องมือไปงานยุทธศาสตร์ (Balanced Scorecard : BSC) ในการศึกษาครั้งนี้ ประยุกต์หลักการของ BSC มาใช้ โดยอาศัยหลักการพิจารณาองค์ประกอบในการ ผลักดันยุทธศาสตร์ให้สัมฤทธิ์ผล โดยมองผ่านมิติอย่างรอบด้าน ในมิติด้านการเงิน วิเคราะห์ได้ว่า ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เงิน/ งบประมาณ เป็นปัจจัยนำเข้าที่สำคัญในระยะเริ่มต้นของการแปลงแผนฯสู่การ ปฏิบัติ มิติด้านลูกค้าวิเคราะห์ได้ในขอบข่ายที่ว่า การดำเนินแผนงาน/โครงการที่ แปลงมาจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ผลกระทบต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด ส่วน มิติกระบวนการภายในองค์กรมุ่งเน้นที่การมีหนทางปฏิบัติ (mean) หรือวิธีการ ปฏิบัติแผนงาน/โครงการ ว่ามีแนวโน้มจะเกิดผลสัมฤทธิ์ได้มาก เช่น การทำ แผนงาน/โครงการแบบมีส่วนร่วม และการที่ภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ แผนงาน/โครงการ เป็นต้น และในมิติด้านการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับกระบวนการ เรียนรู้ร่วมกันจากการทำ focus group การสัมภาษณ์เชิงลึก และการตอบ แบบสอบถามเพื่อเรียนรู้ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและตัวชี้วัดร่วมกัน
- 5) Context Input Process Product : CIPP ใช้เป็นกรอบในการประเมินโครงการ โดย ประเมินกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติในรูปของโครงการ สำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ (Flagship Project) ตามประเด็นการประเมินของ CIPP Model ได้แก่ การประเมินสถานะแวดล้อม การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมิน กระบวนการ และการประเมินผลผลิต ซึ่งจากการประเมินตามประเด็นดังกล่าวจะ ช่วยให้เกิดความเข้าใจกระบวนการแปลงแผนฯ และการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้ง กระบวนการ ได้แก่ การวางแผนโครงการ การกำหนดโครงสร้างของโครงการ การ นำโครงการไปปฏิบัติ และการประเมินผลโครงการ

การติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ตามรายละเอียดข้างต้น จะ นำไปสู่การตอบคำถามที่สำคัญ ได้แก่

- 1) ความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 การ ปฏิบัติตามแผนฯ มีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด สามารถบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนหรือไม่
- 2) การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีข้อจำกัด หรือปัญหาและอุปสรรคอะไร
- 3) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีอะไรบ้าง มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอะไรและอย่างไร ในการแก้ไขปัญหาและ อุปสรรค เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนฯ

บทเรียนจากการดำเนินการคืออะไร สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแผนฯ หรือสร้างแผนฯ ใหม่ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร

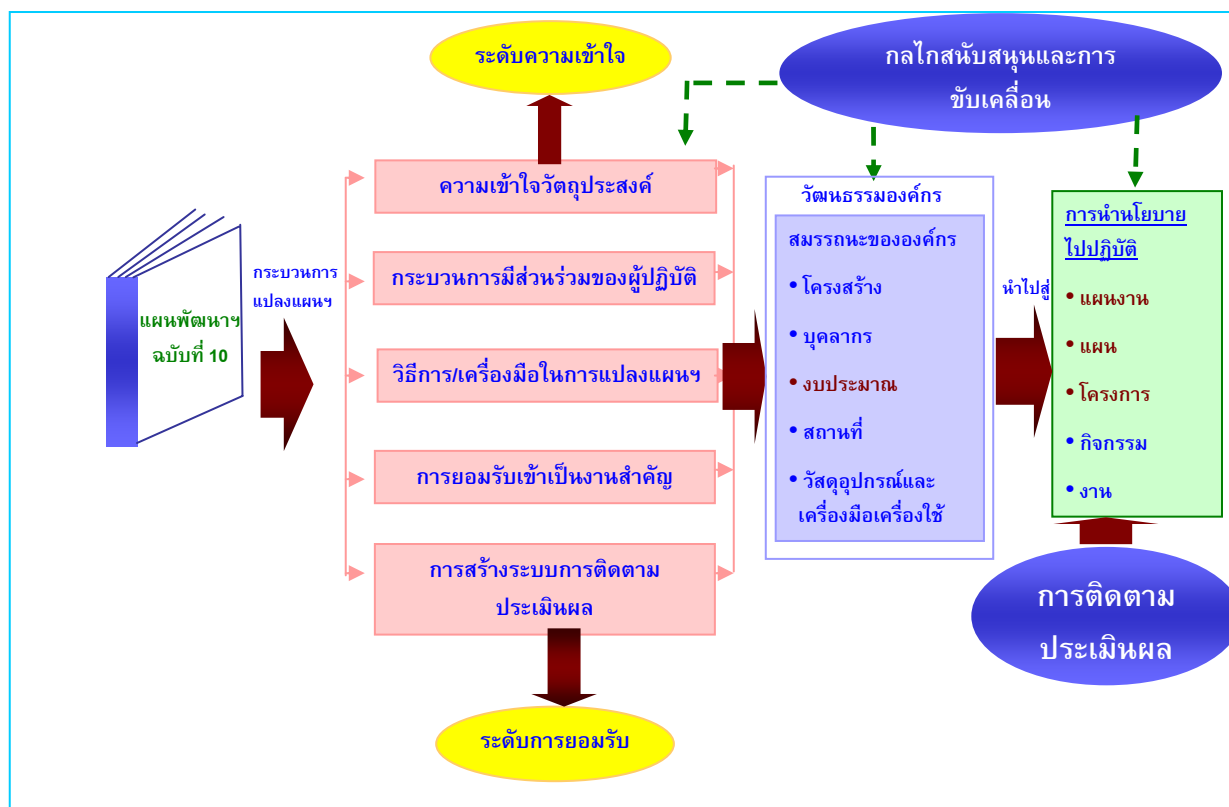
การตอบคำถามทั้ง 3 ประการข้างต้น จะนำไปสู่การพัฒนา และปรับปรุงยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในระยะต่อไปของแผนฯ รวมทั้งนำบทเรียนจากการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับต่อไปให้มีความเหมาะสมกับการพัฒนาประเทศในอนาคต

ในการดำเนินโครงการในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยเลือกแนวคิดการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของพรรค จันทรรพร ประกอบกับจุดเด่นของตัวแบบของนักวิชาการท่านอื่น ๆ ที่ได้นำเสนอไปข้างต้น เช่น ความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากวิธีการปฏิบัติงานที่ทำอยู่เดิม ของแวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น ปัจจัยด้านงบประมาณจากตัวแบบทางด้านการจัดการของวอลเตอร์ วิลเลียม และกระบวนการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่แผนฯ ระดับต่าง ๆ ของ จูมพล หนีมพานิช มาเป็นกรอบในการดำเนินโครงการ

อย่างไรก็ตาม แนวคิดหลักที่ใช้เป็นกรอบในการดำเนินการ ได้แก่ แนวคิดการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของพรรค จันทรรพร เนื่องจากเป็นแนวคิดที่มีความครอบคลุมในประเด็นของกระบวนการแปลงแผนฯ ทั้งกระบวนการ รวมทั้งมีความเหมาะสมกับบริบทการศึกษาการแปลงแผนฯ ในสังคมไทย โดยจากการสังเคราะห์แนวคิดการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของ พรรค จันทรรพร พบว่า ปัจจัย/องค์ประกอบสำคัญที่ต้องพิจารณาในกระบวนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ได้แก่

- ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนฯ
- กระบวนการมีส่วนร่วมในการแปลงแผนฯ ของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ
- วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ
- การยอมรับเป็นงานสำคัญที่ต่อเนื่อง
- การสร้างหรือกำหนดระบบการติดตามประเมินผล

จากการสังเคราะห์แนวคิดการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของพรรค จันทรรพร และจุดเด่นของตัวแบบของนักวิชาการท่านอื่น ๆ คณะผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างตัวแบบการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ดังนี้

รูปที่ 2-12 ตัวแบบกระบวนการแปลงแผนฯ จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติโดยประยุกต์จาก นักวิชาการด้านยุทธศาสตร์ทั้งในและต่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยจะนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการต่อไป โดยในบทที่ 3 จะกล่าวถึงแนวทางในการดำเนินโครงการ ซึ่งมีการประยุกต์แนวคิดการติดตามประเมินผลมาใช้เป็นกรอบในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 และการประยุกต์แนวคิดการแปลงแผนฯ มาเป็นแนวทางในการจัดทำตัวชี้วัดกระบวนการแปลงแผนฯ ในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 3

แนวทางการศึกษาโครงการ

3.1 ขอบเขตการดำเนินโครงการ

โครงการการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 มีวัตถุประสงค์การจัดทำโครงการ เพื่อเป็นแนวทางการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการประเมินทำให้ทราบว่าภาคีการพัฒนาได้นำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 มาแปลงสู่การปฏิบัติอย่างไร ที่จะทำได้แผนงาน/โครงการ ที่สนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและบรรลुวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 และนำผลการศึกษาที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 และฉบับอื่นๆ ต่อไป จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการจัดทำโครงการออกเป็น 4 ส่วนหลัก แสดงดังรูปที่ 3-1

3 -2

จากแผนภาพที่ 3-1 สามารถสรุปรายละเอียดใน 4 ส่วนงานหลัก ได้ดังนี้

1. หลักการ/แนวคิดในการติดตามประเมินผลฯ (กรอบที่ ①) เป็นการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และกรอบแนวคิดการติดตามประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบการดำเนินโครงการ

2. การติดตามประเมินผลการพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (กรอบที่ ②) เป็นการติดตามประเมินผลของกระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนา และการประเมินผลสำเร็จเชิงผลลัพธ์ สามารถแบ่งงานออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 การติดตามประเมินผลระดับผลสำเร็จของกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ (กรอบที่ 2.1) แยกได้เป็น

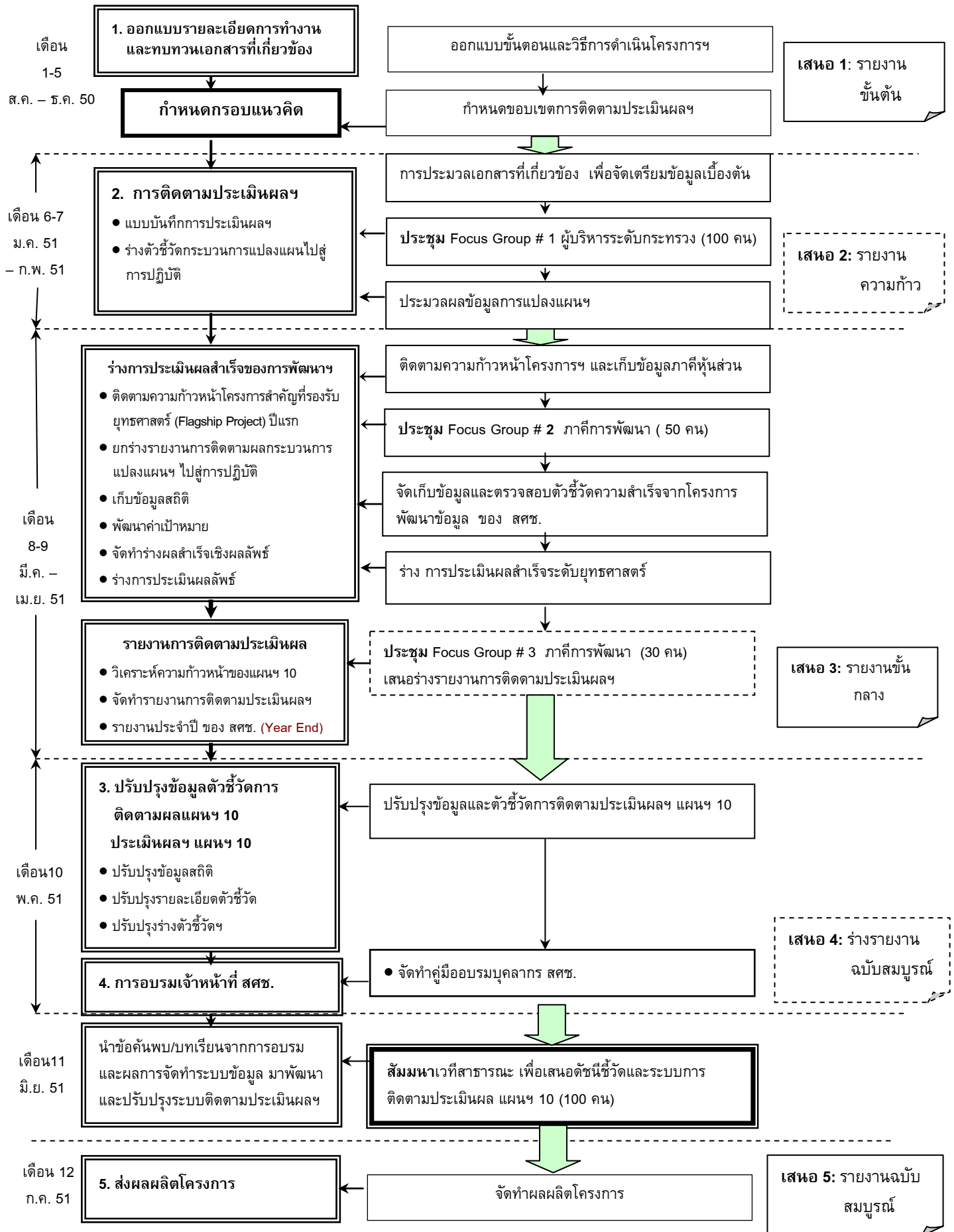
- 1) การประเมินผลกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ (process) (กรอบที่ 2.1 หัวข้อที่ 1)
- 2) การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ (Flagship Project) ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (กรอบที่ 2.1 หัวข้อที่ 2)

2.2 การประเมินผลสำเร็จเชิงผลลัพธ์ (outcome) และจัดทำร่างดัชนีรวม ของการพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (กรอบที่ 2.2) เพื่อนำผลการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปใช้ประกอบการรายงานประจำปีของ สศช.

3. การปรับปรุงข้อมูลร่างดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลฯ (กรอบที่ ③) เป็นการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อจัดเตรียมคู่มืออบรมเจ้าหน้าที่ สศช. ในการติดตามประเมินผลฯ

4. การอบรมเจ้าหน้าที่ สศช. (กรอบที่ ④) ให้มีศักยภาพในการติดตามประเมินผลฯ ในระยะต่อไป

จากแผนภาพที่ 3-1 แสดงถึงแนวทางการดำเนินโครงการฯ ทั้ง 4 ส่วนหลัก สามารถอธิบายวิธีการจัดทำโครงการในระยะเวลา 12 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่การทบทวนเอกสาร การกำหนดกรอบแนวคิดการติดตามประเมินผล วิธีการติดตามประเมินผลฯ จนถึงการอบรมบุคลากรของ สศช. และจัดทำผลผลิตโครงการฯ ดังรูปที่ 3-2

รูปที่ 3-2 แสดงวิธีการศึกษาจัดทำโครงการฯ ระยะ 12 เดือน

3.2 วิธีดำเนินโครงการ

จากขอบเขตการดำเนินโครงการ จากภาพที่ 3-1 และวิธีการจัดทำโครงการในระยะเวลา 12 เดือน จากภาพที่ 3-2 สามารถแสดงรายละเอียดในการดำเนินโครงการ ได้ดังนี้

3.1 การออกแบบการทำงานและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากกรอบที่ 1 แผนภาพที่ 3-1 เป็นการศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และแนวคิดเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล ซึ่งแสดงไว้ในบทที่ 2 นำไปสู่การกำหนดกรอบการติดตามประเมินผล และการออกแบบวิธีการศึกษา เช่น การกำหนดขอบเขตและกรอบการติดตามประเมินผล การจัดทำไปงานยุทธศาสตร์ และการออกแบบวิธีการจัดทำโครงการ เป็นต้น จากการทบทวนเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดขอบเขตและกรอบการติดตามประเมินผล 3 ด้าน คือ 1) ขอบเขตภาคีพัฒนา 2) กรอบและแนวทางการติดตามการประเมินผล และ 3) ขอบเขตตัวชี้วัด มีรายละเอียด ดังนี้

1) ขอบเขตภาคีการพัฒนา

วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้ความสำคัญกับ “ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย” การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จึงต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในสังคมไทย ในการดำเนินโครงการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผล จึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการแปลงแผนยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มภาคีการพัฒนาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1.1) หน่วยงานภาครัฐ ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง หน่วยงานราชการส่วนกลาง ประกอบด้วย สำนักงานนายกรัฐมนตรี และ 19 กระทรวง
- 1.2) ภาคีหุ้นส่วน ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือประสานกับหน่วยงานราชการส่วนกลางในการพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้แก่ องค์กร/บริษัทมหาชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) มูลนิธิ และสมาคม เป็นต้น

2) กรอบและแนวทางการติดตามประเมินผล

จากวัตถุประสงค์ของโครงการและขอบเขตการดำเนินโครงการในกรอบที่ 2 แผนภาพที่ 3-1 สามารถกำหนดกรอบและแนวทางการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้ 3 ส่วน ดังนี้

- 2.1) กรอบการประเมินผลสำเร็จของกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ หมายถึง การหาข้อเท็จจริงในกระบวนการในกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ ของภาคีการพัฒนา ซึ่งอาจมีกิจกรรมต่างๆ ที่บ่งบอกถึงการมีกระบวนการแปลงแผนฯ เช่น การเตรียมพร้อมของภาคีการพัฒนาในการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 การจัดประชุมสัมมนาในการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 การสร้างแผนงาน/โครงการอย่างมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นต้น
- 2.2) กรอบการประเมินผลสำเร็จเชิงผลลัพธ์ หมายถึง การพิจารณาผลสำเร็จการพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ และผลสำเร็จของการบรรลุวิสัยทัศน์ ซึ่งการประเมินผลสำเร็จสามารถพิจารณาจากความสำเร็จของการดำเนินงานตามแนวทาง/มาตรการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เทียบกับค่าเป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
- 2.3) แนวทางการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในช่วงปีแรก ระยะเวลาของการศึกษาในครั้งนี้ อยู่ในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 การดำเนินงานของแผนงาน/โครงการต่างๆ อยู่ในช่วงเริ่มต้น ผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจึงยังไม่ชัดเจน ดังนั้นการติดตามความก้าวหน้าสามารถพิจารณาได้จากโครงการที่สอดคล้องหรือมีผลผลิตที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เรียกว่า “โครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ (Flagship Project)” เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา มีความสำเร็จอย่างไรบ้าง มีปัจจัยใดบ้างที่สนับสนุนความสำเร็จ หรือการดำเนินงานมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

3) ขอบเขตตัวชี้วัด

การจัดทำโครงการในครั้งนี้ให้ความสำคัญกับตัวชี้วัด 2 ระดับ คือ ตัวชี้วัดผลสำเร็จของกระบวนการแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ (process) และตัวชี้วัดผลสำเร็จเชิงผลลัพธ์ (outcome) โดยตัวชี้วัดทั้ง 2 ระดับ ซึ่งมีรายละเอียดและขอบเขต ดังนี้

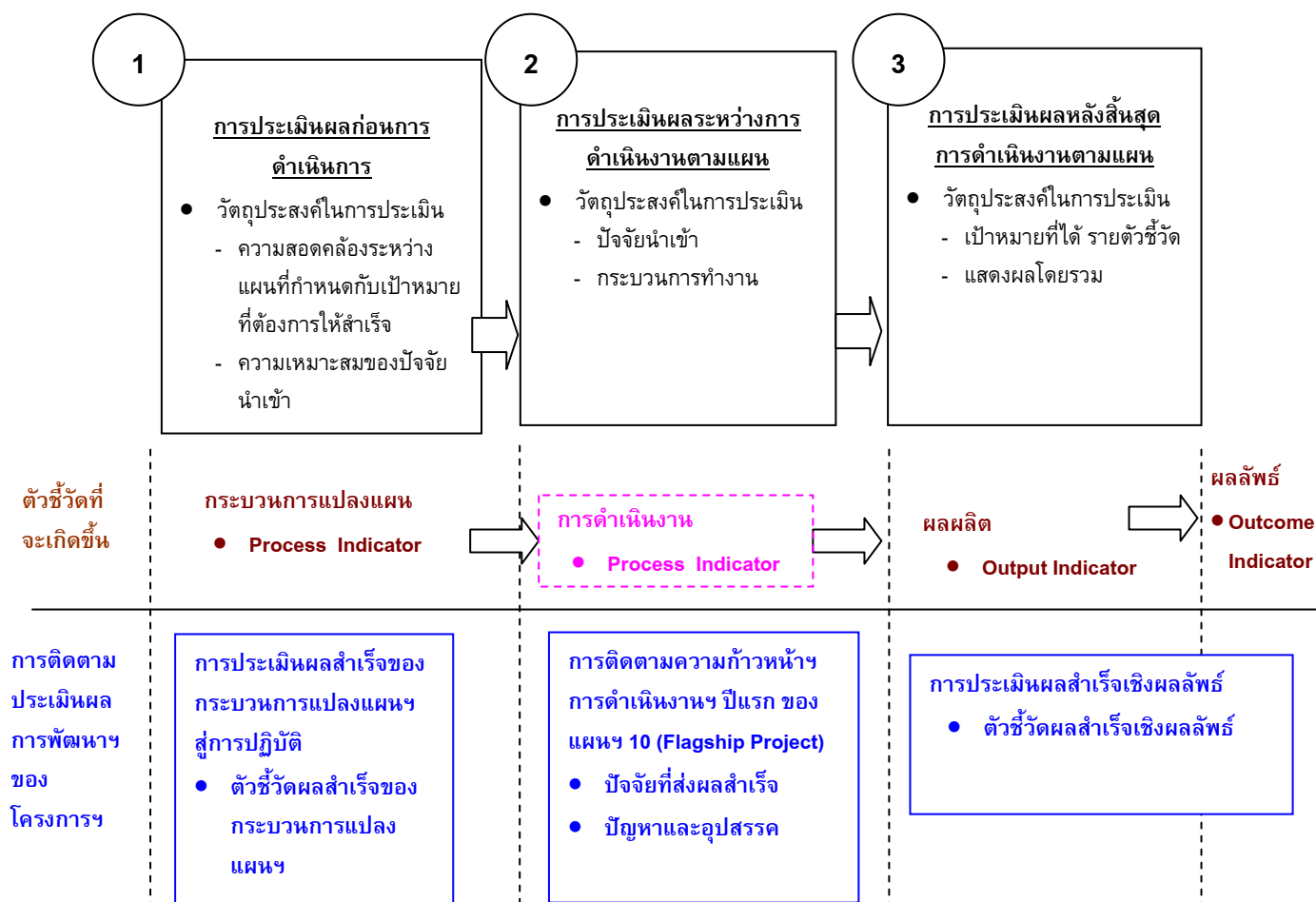
3.1) ตัวชี้วัดผลสำเร็จของกระบวนการแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ (process) ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ตัวชี้วัดที่บ่งชี้ถึงกระบวนการของการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ ของภาคีการพัฒนา จากการทบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในบทที่ 2 สามารถกำหนดประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการของการแปลงแผนฯ ได้ 5 ประเด็น คือ

- ประเด็นที่ 1 กระบวนการด้านความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ของภาคีการพัฒนา
- ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมในกระบวนการของการแปลงแผนฯ
- ประเด็นที่ 3 มีวิธีการ/เครื่องมือในการแปลงแผนฯ อย่างไร
- ประเด็นที่ 4 การยอมรับโครงการเป็นงานประจำหรือไม่
- ประเด็นที่ 5 มีการกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลอย่างไร

3.2) ตัวชี้วัดผลสำเร็จเชิงผลลัพธ์ (outcome) ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดผลสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ของการนำยุทธศาสตร์/แนวทางพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนจากค่าบ่งชี้ถึงความสำเร็จของผลผลิต/ผลลัพธ์ (outputs / outcomes) เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย (target value) ที่กำหนดไว้ในเป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้นำ “ตัวชี้วัดความสำเร็จ” จากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. ที่จัดทำโดยศูนย์บริการวิชาการเศรษฐกิจศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกอบกับการพัฒนาตัวชี้วัดเพิ่มเติมตามความจำเป็น เพื่อให้มีความสมบูรณ์และครอบคลุมประเด็นหลักของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ตัวอย่างเช่น เมื่อกล่าวถึงคำว่าผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินการ หมายถึง งานบริการหรือกิจกรรมที่เกิดจากการทำงานได้ผลผลิต (output) ตามเป้าหมายและเกิดผลลัพธ์ (outcomes) ตรงตามวัตถุประสงค์กล่าวคือ ผลผลิตสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงหรือเป็นที่พึงพอใจ เช่น ปลูกบ้านได้ 1 หลัง (outputs) บ้านหลังดังกล่าวอยู่ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก (outcomes) หรือ การซ่อมถนนได้ 5 กิโลเมตร เป็นผลผลิต (outputs) ถนนนั้นทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการเดินทางจากการซ่อมแซมเป็น ผลลัพธ์ (outcomes) (กพร. : 2545) ทั้งผลผลิต (outputs) และผลลัพธ์ (outcomes) อาจ

เรียกแทนได้ว่า “ความสำเร็จ” จากตัวอย่างสามารถอธิบายได้ว่า ความสำเร็จของการซ่อมถนน ก็คือ ได้ถนนที่ไม่ชำรุด และประชาชนเดินทางได้สะดวกมากขึ้น เป็นต้น

จากการรวบรวมเอกสารและการกำหนดขอบเขตและกรอบการติดตามประเมินผลที่กล่าวมาข้างต้น แสดงได้ดังภาพที่ 3-3 ดังนี้

รูปที่ 3-3 ขอบเขตการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

จากภาพที่ 3-3 แสดงถึงขอบเขตของการติดตามประเมินผลและตัวชี้วัด ที่ใช้ในการจัดทำโครงการนี้ โดยที่การประเมินผลในแต่ละส่วนมีวัตถุประสงค์ในการประเมินและตัวชี้วัดที่แตกต่างกัน รวมถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ในการติดตามประเมินการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากขอบเขตและกรอบแนวทางที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะนำมาแสดงรายละเอียดของการจัดทำโครงการ ในกรอบที่ 2 3 และ 4 (ภาพที่ 3-1 และ 3-2) ดังนี้

3.2 การติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

กรอบที่ 2 จากแผนภาพที่ 3-1 ซึ่งมีการดำเนินการ 3 ส่วนหลัก คือ

ส่วนที่ 1 การประเมินผลสำเร็จของกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ (กรอบที่ 2.1 ภาพที่ 3-1 ข้อ 1)

ส่วนที่ 2 การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (กรอบที่ 2.1 ภาพที่ 3-1 ข้อ 2)

ส่วนที่ 3 การประเมินผลสำเร็จเชิงผลลัพธ์และร่างดัชนีรวม (กรอบที่ 2.2)

เมื่อสิ้นสุดการทำงานในส่วนนี้จะได้รายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อการรายงานประจำปีของ สชช. (Year End Report)

การดำเนินการในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 จะดำเนินการไปพร้อมๆ กัน ซึ่งได้อธิบายวิธีการดำเนินการในกรอบที่ 2 ภาพที่ 3-2 มีรายละเอียด ดังนี้

1) **การประมวลเอกสารเพื่อจัดเตรียมข้อมูลเบื้องต้น** คณะผู้วิจัยทำการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น เช่น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ แผนยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี 2550 ของสำนักงานงบประมาณ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการราชการระดับกระทรวง เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ของแต่ละแผนฯ เช่น ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมายยุทธศาสตร์ การจัดสรรงบประมาณในแต่ละยุทธศาสตร์ กระทรวงที่เกี่ยวข้องในแต่ละยุทธศาสตร์ และแผนงาน/โครงการฯ จากการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่างๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบบันทึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ และโครงการที่ระบุในเอกสารงบประมาณปี 2550 เพื่อใช้สำหรับการคัดเลือกโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (Flagship Project) รายละเอียดของแบบบันทึก มีดังนี้

2) **การจัดทำแบบบันทึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดส่งให้กับกระทรวงและภาคีหุ้นส่วน** ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการประเมินกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ ระดับกระทรวงและภาคีหุ้นส่วน และ 2) แบบบันทึกติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ (Flagship Project) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1) แบบบันทึกประเมินผลกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ

แบบบันทึก มีวัตถุประสงค์สำหรับจัดเก็บข้อมูลของกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของหน่วยงานระดับกระทรวงและภาคีหุ้นส่วน เพื่อให้คณะผู้วิจัยและหน่วยงานได้บันทึกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการแปลงแผนฯ ตามแนวคิด 5 ประเด็น ของ วรเดช จันทรรักษ์ ที่แสดงถึงกระบวนการแปลงแผนฯ ตัวอย่างแบบบันทึกการประเมินผลกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ แสดงดัง ภาคผนวก ข

2.2) แบบบันทึกติดตามความก้าวหน้าโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (Flagship Project)

แบบบันทึกนี้จะบันทึกผลตามความก้าวหน้าโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (Flagship Project) ประกอบด้วย

- ชื่อโครงการ
- ระยะเวลาการดำเนินโครงการ
- งบประมาณ
- วัตถุประสงค์โครงการ
- ขั้นตอนการดำเนินงานหลัก
- ความก้าวหน้าของโครงการ
- ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน
- ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและอุปสรรค
- ปัจจัยความสำเร็จ

แบบบันทึกทั้ง 2 ชุดนี้ จะนำส่งให้กับปลัดกระทรวง และหัวหน้าสำนักยุทธศาสตร์และ/หรือสำนักนโยบายและแผน และผู้แทนระดับกรม ก่อนการจัดประชุม ครั้งที่ 1 เพื่อให้ผู้ที่ได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมได้เตรียมพร้อมก่อนเข้าร่วมประชุม รายละเอียดการจัดประชุมครั้งที่ 1 จะกล่าวในหัวข้อที่ 3)

3) การจัดประชุมครั้งที่ 1

การจัดประชุมครั้งที่ 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการแปลงแผนฯ ระบุนายชื่อภาคี

หุ้นส่วน และคัดเลือกโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (Flagship Project) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือกภาคีหุ้นส่วน มีเกณฑ์ดังนี้

- 1) เป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่มีส่วนร่วมกับหน่วยงานราชการทั้งกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และการดำเนินโครงการ
- 2) เป็นหน่วยงานหรือองค์กรขนาดใหญ่ เช่น องค์กรมหาชน องค์กรในตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น
- 3) เป็นองค์กรหรือหน่วยงาน ที่เป็นตัวแทนองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ เช่น สมาคมธนาคารแห่งประเทศไทย สมาอุตสาหกรรม สมาหอการค้า องค์กรนายจ้าง/องค์กรลูกจ้าง เป็นต้น

เกณฑ์การคัดเลือกโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีเกณฑ์ดังนี้

- 1) เป็นโครงการที่มีเป้าหมาย/ผลผลิตที่สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
- 2) เป็นโครงการที่สอดคล้องกับแผนงานที่ให้ความสนใจในการศึกษาครั้งนี้ เช่น แผนงานการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แผนงานด้านโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา แผนการออม แผนงานโลจิสติกส์ แผนงานด้านปิโตรเคมี แผนงานด้านบริหารจัดการน้ำ แผนงานด้านธรรมาภิบาล เป็นต้น
- 3) เป็นโครงการ/ผลผลิต ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในปี 2550
- 4) พิจารณาจากผลการดำเนินงานโครงการ/ผลผลิต ที่ส่งผลกระทบหรือให้ประโยชน์ต่อประชาชนในวงกว้าง

ในการจัดประชุมมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

การเตรียมข้อมูลเบื้องต้นก่อนการประชุม คณะผู้วิจัยเข้าพบผู้บริหารระดับกระทรวง ได้แก่ เลขาธิการ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน นักวิเคราะห์นโยบายและแผน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมพร้อมก่อนวันประชุม เนื่องจากการจัดประชุมมีรายละเอียดมาก คณะผู้วิจัยจึงต้องเข้าไปทำความเข้าใจกับกระทรวง

เพื่อให้กระทรวงได้จัดเตรียมข้อมูลในการร่วมประชุม และคณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสืบค้นข้อมูลและทำความเข้าใจกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงต่างๆ ซึ่งจะนำข้อมูลมาจัดเตรียมเอกสารในวันประชุม

การจัดประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 1 ใช้รูปแบบการจัดประชุมแบบโต๊ะกลม (Round-table Meeting) และการประชุมแบบระดมความคิดเห็น (Brainstorming) ในการจัดการประชุมได้เชิญปลัดกระทรวงและหัวหน้าสำนักยุทธศาสตร์และ/หรือสำนักนโยบายและแผนทั้ง 19 กระทรวงและสำนักงานฯ และผู้แทนหน่วยงานระดับกรม จะมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 100 ท่าน ในการจัดประชุมมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อทราบถึงสัดส่วนและกระบวนการการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของกระทรวง
- เพื่อระบุภาคีหุ้นส่วนที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับกระทรวง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อได้ติดตามการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และได้เชิญมาเข้าร่วมในการประชุมครั้งที่ 2
- เพื่อให้ผู้แทนกระทรวงและกรม โดยใช้วิธีการสุ่มแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งคณะผู้วิจัยจะติดตามความก้าวหน้าโครงการสำคัญๆ ด้วยแบบบันทึกการติดตามความก้าวหน้าโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการสำคัญๆ
- แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ข้อมูลที่บันทึกในแบบบันทึกการประเมินผลกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ

การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 1 แบ่งการประชุมเป็น 2 ช่วง มีรายละเอียดการจัดประชุม ดังตารางที่ 3-1 ดังนี้

ตารางที่ 3-1 แสดงรายละเอียดการจัดประชุมครั้งที่ 1

เวลา	กิจกรรม	รูปแบบ/วิธีการ และผลที่คาดว่าจะได้รับ
ช่วงที่ 1 (1 ชั่วโมง 30 นาที)	การนำเสนอการแปลงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ โดยให้ผู้แทนจาก กระทรวง เป็นวิทยากรในการประชุมจำนวน 4 กระทรวง (ใช้เวลากระทรวงละประมาณ 20 นาที)	- กระทรวงนำเสนอกระบวนการการแปลง แผนพัฒนาฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ - นำเสนอด้วยรูปแบบการอภิปรายผลและ แนวทางการดำเนินงาน (Panel Meeting) - ภาคีการพัฒนาที่เข้าร่วมประชุมได้ แลกเปลี่ยนแนวทางและสร้างความเข้าใจ การดำเนินงานร่วมกับภาคีการพัฒนาที่เป็น ตัวแทนรายยุทธศาสตร์
ช่วงที่ 2 (1 ชั่วโมง 30 นาที)	ระดมความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุม	- รูปแบบการประชุมแบ่งกลุ่มย่อยจำนวน 3 กลุ่ม ใช้วิธีการแบ่งกลุ่มตามลำดับอักษร ของชื่อกระทรวง - กระทรวงนำเสนอกระบวนการแปลง แผนพัฒนา ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติราย กระทรวง
		- กระทรวงระบรายชื่อของภาคีหุ้นส่วน - กระทรวงคัดเลือกโครงการสำคัญ (Flagship Project) และแนวทางการ ติดตามความก้าวหน้าโครงการสำคัญ (Flagship Project) ด้วยเทคนิค Round-table Consult

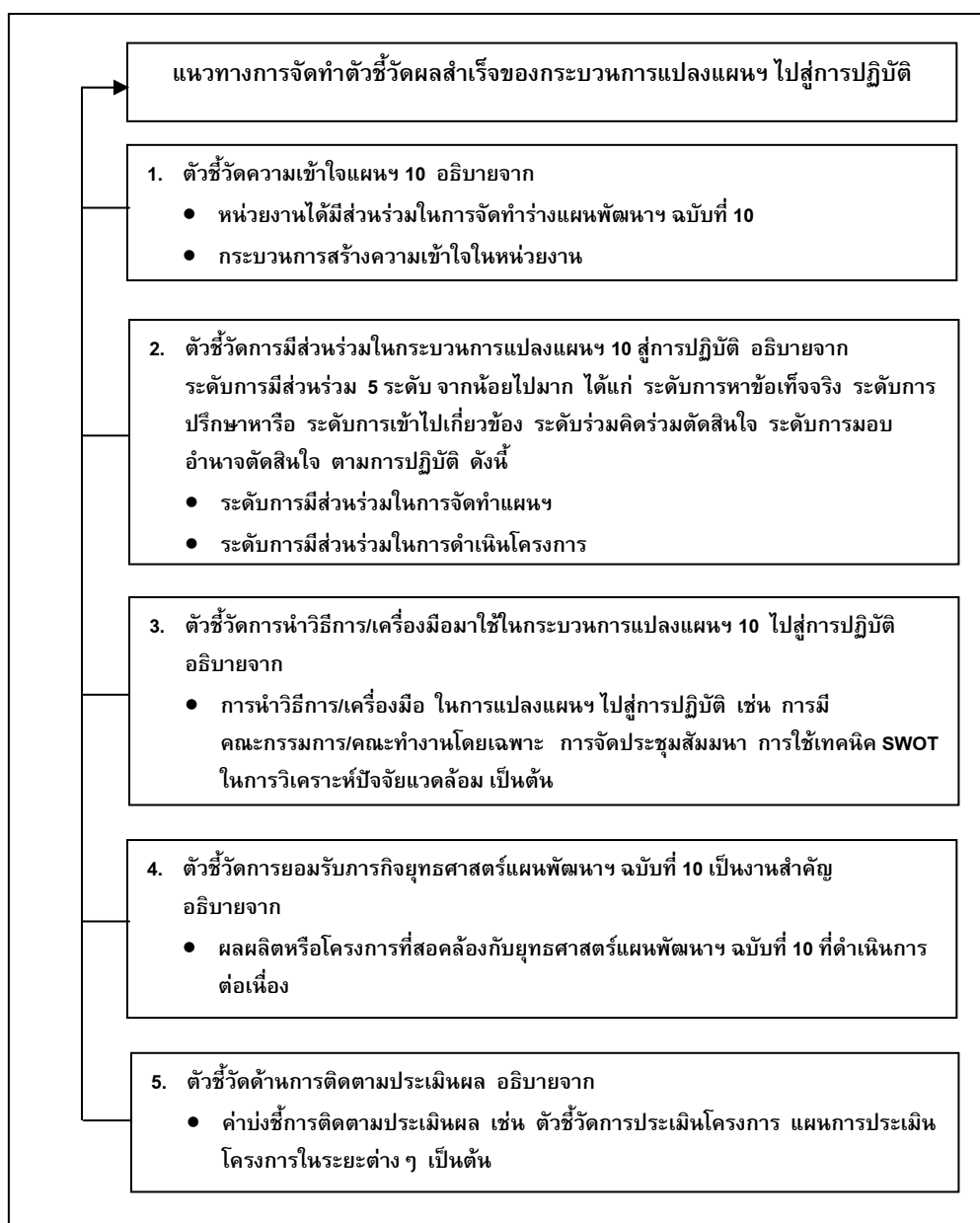
เมื่อเสร็จสิ้นการประชุม ครั้งที่ 1 คณะผู้วิจัยจะนำส่งผลการประชุม ที่บันทึกในแบบ ประเมินผลสำเร็จกระบวนการแปลงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ให้กับผู้แทนกระทรวงและกรม ภายหลังการประชุม เพื่อยืนยันและเพิ่มเติมข้อมูลและตอบกลับ คณะผู้วิจัยจะได้นำรายละเอียด ของข้อมูลมาดำเนินการใน 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 จัดทำร่างตัวชี้วัดกระบวนการแปลงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ แนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดโดยอาศัยหลักการและคุณสมบัติของตัวชี้วัดที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 คือ

- 1) ความตรง (validity) หมายถึง ตัวชี้วัดจะบ่งชี้คุณลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่าง แม่นยำ มีความตรงประเด็น และเป็นตัวแทนคุณลักษณะที่ต้องการวัด
- 2) มีความเที่ยง (reliability) หมายถึง ตัวชี้วัดมีความน่าเชื่อถือ มีความคงเส้นคงวา วัดได้อย่างเป็นปรนัย มีความคลาดเคลื่อนต่ำ

- 3) ความเป็นกลาง หมายถึง ตัวชี้วัดไม่โน้มเอียง ไม่ชี้นำโดยเน้นการบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลว
- 4) มีความไว หมายถึง สามารถแสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน
- 5) สะดวกในการนำไปใช้ หมายถึง เก็บข้อมูลง่าย และง่ายต่อการแปลความหมาย
- 6) ผลของการวัดแสดงค่าในเชิงปริมาณ เช่น จำนวน สัดส่วน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เป็นต้น

การจัดทำตัวชี้วัดผลสำเร็จของกระบวนการแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของ วรเดช จันทรรคร และจุดเด่นของตัวแบบการแปลงแผนฯ ที่นักวิชาการด้านยุทธศาสตร์ได้นำเสนอในบทที่ 2 สามารถนำมาจัดทำตัวชี้วัดผลสำเร็จของกระบวนการแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติได้ 5 กลุ่มตัวชี้วัด แสดงดังแผนภาพที่ 3-4 ดังนี้

รูปที่ 3-4 แนวทางการจัดทำตัวชี้วัดผลสำเร็จของกระบวนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ 2 การดำเนินการในส่วนของภาคีหุ้นส่วน จากการระบุนายชื่อภาคีหุ้นส่วนที่ได้ตามเกณฑ์การคัดเลือกที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น คณะผู้วิจัยจะดำเนินการประเมินผลกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ และการติดตามก้าวหน้าในการดำเนินงานของโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ด้วยวิธีการที่คล้ายกับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหรือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่โดยตรง เพื่อได้ทราบข้อมูลใน 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 องค์การได้นำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติอย่างไรตามแนวคิดของวรเดช จันทรศร องค์การมีความตระหนักถึงความสำคัญของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 เช่น ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง หรือการมีส่วนร่วม เป็นต้น

ประเด็นที่ 2 การดำเนินงานขององค์การมีส่วนร่วมกับภาคีหุ้นส่วนอย่างไร ระดับใด และภาคีหุ้นส่วนประกอบด้วย บุคคลหรือองค์การใดบ้าง โดยคัดเลือกจากเกณฑ์ที่กล่าวไว้ข้างต้น

ประเด็นที่ 3 รายชื่อและแนวทางการติดตามความก้าวหน้าโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่องค์การได้คัดเลือกจากเกณฑ์การคัดเลือกที่กล่าวข้างต้น

ส่วนที่ 3 การติดตามความก้าวหน้าโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ทั้งในส่วนของหน่วยงานภาครัฐและภาคีหุ้นส่วน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์และแบบบันทึกความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จ ในการดำเนินโครงการ

คณะผู้วิจัยจะนำข้อมูล มาพัฒนาตัวชี้วัดกระบวนการแปลงแผนฯ ให้มีความสมบูรณ์ เช่น รายละเอียดตัวชี้วัด แหล่งที่มา วิธีการเก็บ หรือข้อจำกัดของข้อมูล และพัฒนาวิธีการวัดกระบวนการแปลงแผน เพื่อการจัดทำตัวชี้วัดผลสำเร็จของกระบวนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ผลที่ได้รับจากการศึกษา

1) ทราบถึงภาพรวมของการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ มีกระบวนการอย่างไร มีความแตกต่างอย่างไรตามประเภทของหน่วยงาน มีเรื่องสำคัญใดบ้างในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่ได้นำไปปฏิบัติ

2) ทราบถึงการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและภาคีหุ้นส่วนมีการประสานการทำงานและส่วนร่วมระดับใด ซึ่งจะทำให้ภาพใหญ่ของเครือข่ายที่ประสานกันทำงานเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

3) ทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ทำให้เห็นว่าในช่วงปี 50 – 51 โครงการต่างๆ ได้ดำเนินงานไปอย่างไร มีความสำเร็จอย่างไร มีอุปสรรคหรือปัญหาใดบ้าง โดยผลการศึกษาสามารถตอบคำถามหลัก 3 ประการได้แก่

- 3.1) วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด
- 3.2) การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีข้อจำกัด หรือปัญหาและอุปสรรคอะไร
- 3.3) มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอะไรและอย่างไร ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนฯ

คณะผู้วิจัยจะได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำมาจัดทำรายงานผลจากการศึกษาข้างต้น ประกอบด้วย การประเมินผลการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10สู่การปฏิบัติ และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ซึ่งจะนำเสนอในการจัดประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2 (Focus Group) ต่อไป

4) การจัดประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2 (Focus group)

การจัดประชุมครั้งนี้ใช้รูปแบบการจัดประชุมแบบระดมสมอง (Brainstorming) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) การประชุมมีวัตถุประสงค์ เพื่อรายงานผลการศึกษารายงานประเมินผลกระบวนการแปลงแผน และความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และยกย่องตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์จากโครงการฐานข้อมูล สศช. เพื่อชี้แจงให้กับภาคีพัฒนาและขอความคิดเห็นในเชิงปฏิบัติ

ในการจัดประชุมมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

การเตรียมข้อมูลเบื้องต้นก่อนการประชุม คณะผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลและจัดทำรายงาน และตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการประชุม เนื่องจากการประชุมมีข้อจำกัดด้านเวลา คณะผู้วิจัยจะนำส่งเอกสารประกอบการประชุมให้กับภาคีพัฒนาก่อนวันประชุม พร้อมกับกำหนดการ และรายละเอียดการจัดประชุม เพื่อให้ภาคีพัฒนาได้มีเวลาทำความเข้าใจ และได้เตรียมข้อเสนอแนะสำหรับคณะนักวิจัยเพื่อปรับปรุงผลการศึกษาก่อนถึงวันประชุม

การจัดประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2 ใช้รูปแบบการจัดประชุมแบบโต๊ะกลม (Round-table Meeting) และการประชุมแบบระดมความคิดเห็น (Brainstorming) ในการจัดการประชุมได้เชิญผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและผู้แทนองค์กรภาคีหุ้นส่วนที่ได้ดำเนินการร่วมกับคณะวิจัย ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 50 ท่าน ในการจัดประชุมมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- รายงานผลการศึกษาและรับฟังข้อเสนอแนะจากภาคีพัฒนา จากการประเมินผลกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ และการติดตามความก้าวหน้าโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
- เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ ซึ่งจะนำไปประเมินผลสำเร็จในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2 แบ่งการประชุมเป็น 2 ช่วง มีรายละเอียดการจัดประชุมฯ ดังตารางที่ 3-2 ดังนี้

ตารางที่ 3-2 แสดงรายละเอียดการจัดประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2

เวลา	กิจกรรม	รูปแบบ/วิธีการ และผลที่คาดว่าจะได้รับ
ช่วงที่ 1 (1 ชั่วโมง 30 นาที)	นำเสนอผลการศึกษา และรับฟังความคิดเห็นจากภาคีพัฒนา โดยเฉพาะผลการศึกษาด้านกระบวนการและตัวชี้วัดการแปลงแผนฯ และการสร้างความเข้าใจตัวชี้วัดผลลัพธ์และระบบการติดตามประเมินผล	• การประชุมจะจัดในลักษณะรวม • ผู้วิจัยรายงานผลการศึกษา โดยมีภาคีการพัฒนาเป็นผู้ให้ความคิดเห็น • รับฟังข้อเสนอแนะจากภาคีพัฒนา เพื่อนำมาปรับปรุงรายงาน
ช่วงที่ 2 (1 ชั่วโมง 30 นาที)	• นำเสนอตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ และรับฟังความคิดเห็นจากภาคีพัฒนา	• รูปแบบการประชุมแบ่งกลุ่มย่อยจำนวน 3 กลุ่ม ใช้วิธีการแบ่งกลุ่มยุทธศาสตร์เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 2 กลุ่มที่ 2 ยุทธศาสตร์ที่ 3 กลุ่มที่ 3 ยุทธศาสตร์ที่ 4 กลุ่มที่ 4 ยุทธศาสตร์ที่ 5 • เพื่อร่วมกันปรับปรุงพัฒนาตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

หลังจากเสร็จสิ้นการประชุม คณะผู้วิจัย ได้ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ในระยะที่ 1 เพื่อคณะผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งอาจมีการมองย้อนหลังในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (ปี พ.ศ. 2545–2549) และข้อมูลปี พ.ศ. 2550–2551 จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สศช. กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น จากการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลรายตัวชี้วัดอาจพบว่า

- ตัวชี้วัดความสำเร็จบางตัวอาจไม่มีข้อมูล
- ค่าเป้าหมาย (target value) ซึ่งตัวชี้วัดความสำเร็จบางตัวอาจยังไม่มีค่าสมมุติฐาน ซึ่งอาจปรับปรุงค่าเป้าหมายให้สมมุติฐานมากขึ้น โดยเทียบจากค่าปีฐาน (base line)

ในการประเมินผลสำเร็จเชิงผลลัพธ์จะพิจารณาตัวชี้วัดที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลและค่าเป้าหมาย ถ้าตัวชี้วัดความสำเร็จไม่มีความสมบูรณ์ อาจใช้ตัวชี้วัดอ้อมแทนในการประเมินผลในปี 2550

6) การเสนอร่างความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแนวทาง/มาตรการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

จากค่าของดัชนีรวม และตัวชี้วัดผลสำเร็จเชิงผลลัพธ์ สามารถบอกได้ว่ายุทธศาสตร์หรือวิสัยทัศน์จะบรรลุเป้าหมายภายในระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้หรือไม่ โดยใช้ผลการติดตามประเมินผลกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติมาประกอบการวิเคราะห์ผลความสำเร็จ ในการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผล จากนั้นนำรายงานการติดตามประเมินผล เสนอต่อภาคีพัฒนาเพื่อระดมความคิดเห็นจากภาคีพัฒนาจำนวน 150 คน ในการจัดประชุมครั้งที่ 3 จากนั้นนำข้อเสนอแนะจากการเสนอร่างมาปรับปรุงรายงานการติดตามประเมินผล ให้มีความสมบูรณ์

7) การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

ปรับปรุงรายงานการติดตามประเมินผล จากข้อเสนอแนะจากการประชุมเสนอร่างรายงานการติดตามประเมินผล เพื่อเสนอรายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้กับ สตช. เพื่อจะนำไปใช้ในการรายงานประจำปี 2550 (Year End Report) ของ สตช. และรายงานผลในรายงานชั้นกลาง (interim report)

3.3 การปรับปรุงระบบข้อมูลดัชนีการติดตามประเมินผล

จากกรอบที่ 3 ภาพที่ 3-1 และ 3-2 ในขั้นตอนนี้ได้นำบทเรียนที่ได้จากการรายงานการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแนวทาง/มาตรการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่ได้เสนอในรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 แล้วนั้น มาปรับปรุงตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ใน 2 ส่วน คือ

1) การปรับปรุงข้อมูล

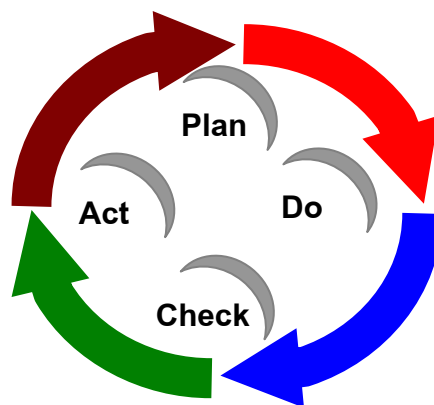
การปรับปรุงข้อมูลการติดตามประเมินผล ประกอบด้วย การปรับปรุงข้อมูลสถิติ คือการจัดเก็บข้อมูลสถิติให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และอาจเสนอแนะในการจัดทำข้อมูลสถิติสำหรับตัวชี้วัดที่ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ หรือตัวชี้วัดที่ไม่มีข้อมูลรองรับ

ในการปรับปรุงข้อมูลนั้นให้ความสำคัญกับการปรับปรุงตัวชี้วัดความสำเร็จที่ไม่สมบูรณ์ เช่น การเก็บรวบรวมสถิติตัวชี้วัดความสำเร็จให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

2) การปรับปรุงร่างตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ คือ การพัฒนาค่าเป้าหมายเชิงคุณภาพเป็นเชิงปริมาณ การกำหนดค่าเป้าหมาย การนำตัวชี้วัดอ้อมมาประเมินผลแทนตัวชี้วัดความสำเร็จ ในกรณีที่ข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ หรือยังไม่สามารถพัฒนาค่าเป้าหมายได้ในระยะปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

จากนั้นจึงจัดทำกรอบการติดตามประเมินผล โดยใช้แนวทางจากหลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับทั้งกระบวนการบริหารจัดการตามหลักการบริหารแผนยุทธศาสตร์ (PDCA; Plan, Do, Check, Action: Deming Cycle) (ภาพที่ 3-5) อธิบายได้ว่า

- P (Plan) การวางแผนทางของระบบติดตามประเมินผลฯ เพื่อให้ทราบกลไก ผลักดันและขับเคลื่อนระบบการติดตามประเมินผลฯ มีความต่อเนื่องทั้งด้านการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผลการดำเนินการตามแนวทาง/มาตรการ ตรงตามเป้าหมายระดับยุทธศาสตร์
- D (Do) ขั้นตอนการติดตามประเมินผลฯ
- C (Check) การตรวจสอบขั้นตอนการติดตามประเมินผล ในการดำเนินการที่ผ่านมา มีปัญหาและอุปสรรคในการติดตามประเมินผลฯ
- A (Action Review) การปรับปรุงพัฒนาและปรับปรุงระบบฯ นำบทเรียนที่เกิดขึ้นมาพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ระบบติดตามประเมินผลฯ ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลอย่างต่อเนื่องต่อไป

รูปที่ 3-5 หลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่หมุนส่งกันเป็นวัฏจักรทั้งกระบวนการ

เมื่อดำเนินการครบทุกขั้นตอนในรอบที่ 3 ในรูปที่ 3-1 แล้ว จึงนำร่างตัวชี้วัดเข้าสู่ที่ประชุม (focus group) ผู้เชี่ยวชาญภายนอก (30 คน) เพื่อพิจารณาร่างตัวชี้วัดและร่างกรอบการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและนำไปอบรมบุคลากร สศช. ในขั้นตอนต่อไป

3.4 การจัดอบรมบุคลากร สศช. ในการติดตามประเมินผล

จากกรอบที่ 4 รูปที่ 3-1 และ 3-2 คณะผู้วิจัยดำเนินการจัดทำคู่มือฝึกอบรมในการติดตามประเมินผลฯ ของ สศช. พร้อมกับจัดฝึกอบรมบุคลากร สศช. เพื่อให้บุคลากรมีความสามารถในการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการอบรมบุคลากรใช้เทคนิคการอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop training) โดยใช้ระยะเวลาในการอบรม 1/2 วัน แบ่งเป็น 2 วาระ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ช่วงเวลา	รูปแบบ/วิธีการ	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
วาระที่ 1	<u>รับความรู้จากวิทยากร โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ</u> ● ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารแผนกลยุทธ์ ● ความรู้เกี่ยวกับกรอบแนวคิดการติดตามประเมินผลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	● ผู้เข้าอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารแผนกลยุทธ์ การติดตามประเมินผล การใช้เทคนิคและเครื่องมือในการติดตามประเมินผล
วาระที่ 2	<u>สรุปข้อเรียนรู้และข้อเสนอแนะในการประเมินผล</u> ● เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผล ● กรณีตัวอย่างและการประยุกต์ใช้ (case study) ● สรุปบทเรียนจากการอบรม และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมอบรม	● ผู้เข้าฝึกอบรมมีศักยภาพในการติดตามประเมินผล โดยทราบเทคนิคและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องเพื่อประยุกต์ใช้ในการติดตามผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในปี 2-5 ได้ต่อไป

3.5 การจัดทำผลผลิตโครงการ

กรอบที่ 5 รูปที่ 3-2 เมื่อโครงการได้ดำเนินการครบทุกขั้นตอน คณะผู้วิจัยจะจัดเวทีสัมมนาสาธารณะ 100 คน เพื่อเสนอการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามแนวทาง/นโยบายตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และระบบติดตามประเมินผลฯ นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุง จากนั้นคณะผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลที่ได้จากข้างต้นมาจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป

บทที่ 4

การแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2549 เป็นยุทธศาสตร์ที่น้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้แนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาประเทศสู่การเป็น “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society) ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงที่ประเทศต้องปรับตัวในอนาคต และเพื่อก้าวไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนาในระยะยาว ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องด้วยการเชื่อมโยงบทบาทของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่สมดุล สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สร้างศักยภาพชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองและเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน สร้างระบบการแข่งขันทางการลงทุนและการค้าที่เป็นธรรม อำนวยความสะดวก และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และเสริมสร้างให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการในทุกภาคส่วนของสังคม

เพื่อที่จะทราบว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้รับการนำไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด การศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษากระบวนการแปลงแผนสู่การปฏิบัติทั้งของ 20 กระทรวง และของภาคีหุ้นส่วนที่สำคัญ โดยศึกษาทั้งกระบวนการแปลงแผนในสภาพการณ์ปกติ และกระบวนการแปลงแผนในสภาพการณ์ไม่ปกติ เพื่อทราบเงื่อนไข ข้อแตกต่าง และอุปสรรคปัญหาที่ทำให้แผนฯ นำสู่การปฏิบัติว่ามีหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

4.1

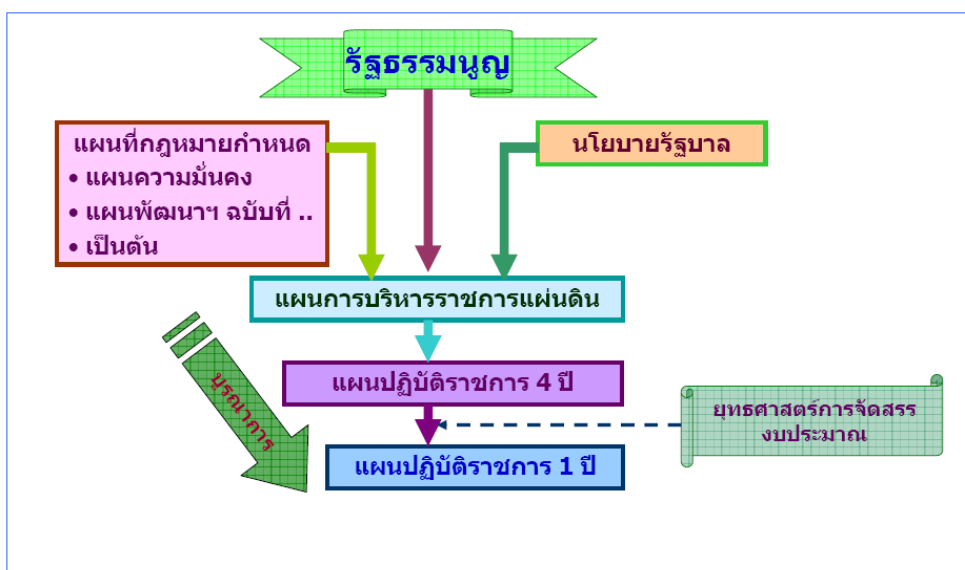
แนวทางการแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดว่าเมื่อรัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว สิ่งแรกที่ต้องทำคือ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน 4 ปี โดยกำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย และกลยุทธ์ให้ชัดเจน จากนั้นระบบราชการจึงจะแปลงมาเป็นแผนปฏิบัติราชการ 4 ปีของส่วนราชการได้ต่อไป แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนนิติบัญญัติ และแผนปฏิบัติราชการนั้นถูกออกแบบมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้การบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภามีหลักมีเกณฑ์ สามารถตรวจสอบ/วัดผลได้ว่าเมื่อบริหารราชการแผ่นดินไป 4 ปีแล้ว จะทำให้เกิดผลผลิต/ผลลัพธ์อะไรบ้าง

ต่อมาในเดือนกันยายนปี พ.ศ. 2549 การเมืองการปกครองของประเทศพลิกผันจากรัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร สู่การปฏิวัติรัฐประหาร ส่งผลให้มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พร้อมทั้งกฎหมายลูกฉบับอื่นๆ ตามมาเกือบทั้งหมดรวมถึงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 15 ลงวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2549 ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติราชการของหน่วยราชการต่างๆ ในสภาพการณ์ “ปกติ” ต้องหยุดชะงักและเข้าสู่การบริหารราชการแผ่นดินในสภาพการณ์ “ไม่ปกติ” นับเนื่องแต่สมัยของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์

จนกระทั่งในปี 2550 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีผลบังคับใช้ ทำให้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และแผนบริหารราชการแผ่นดินกลับมามีบทบาทหน้ในการปฏิบัติราชการของหน่วยราชการเข้าสู่สภาพการณ์ “ปกติ” ได้อีกครั้ง

ในการศึกษานี้เป็นช่วงรอยต่อของการเมืองการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดินในช่วง พ.ศ. 2549-2550 โดยเมื่อรัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว นโยบายดังกล่าวนี้ได้นำไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำ “แผนการบริหารราชการแผ่นดิน” ซึ่งเป็นแผนที่ใช้เป็นกรอบและแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลา 4 ปีของสมัยรัฐบาล ตามบทบัญญัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 13 ซึ่งกำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องจัดให้มีแผนการบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลาการบริหารราชการของคณะรัฐมนตรี โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบดำเนินงานของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน นับจากวันที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา และเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในแผนปฏิบัติราชการแผ่นดินแล้ว ให้คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี และส่วนราชการต้องดำเนินการจัดทำภารกิจให้เป็นไปตามแผนการบริหารราชการแผ่นดินนั้น **รูปที่ 4.1**

รูปที่ 4.1 กรอบการแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

ตามข้อบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 14 ที่กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องมีการจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดินเป็นแผน 4 ปี โดยนำนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภามาดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงานส่วนราชการหรือบุคคลที่รับผิดชอบในแต่ละภารกิจ ประมาณการรายได้และรายจ่ายและทรัพยากรต่างๆ ที่จะต้องใช้ ระยะเวลาการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล

นอกจากนี้ มาตรา 76 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ยังบัญญัติไว้ว่า “คณะรัฐมนตรีต้องจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อแสดงมาตรการและรายละเอียดของแนวทางในการปฏิบัติราชการในแต่ละปีของการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องจัดให้มีแผนการตรวจกฎหมายที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามนโยบายและแผนการบริหารราชการแผ่นดิน”

ตามมาตรา 16 ของพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 วรรค 1-2 ว่า “ให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติการของส่วนราชการนั้น โดยจัดทำเป็นแผนฯ 4 ปี ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา 13 ในแต่ละปีงบประมาณให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยให้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งประมาณการรายได้และรายจ่ายรวมทั้งทรัพยากรที่ต้องใช้เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ”

ในขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีนั้นเอง กรอบของการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินกำหนดให้ส่วนราชการจะต้องมีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยอาศัยยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของสำนักงบประมาณ (สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี) และโดยที่ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี มีการกำหนดขึ้นโดยนายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมากำหนดเป็นหมวดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ (จากเดิมที่เป็นเพียงการกำหนดหมวดการจัดสรรงบประมาณตามแผนงาน/โครงการ)

จากกระบวนการและขั้นตอนข้างต้นเหล่านี้ ทำให้เห็นได้ว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ถูกแปลงสู่การปฏิบัติจนถึงการปฏิบัติราชการในระดับกระทรวงใน 2 ลักษณะด้วยกันคือ

- 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ถูกแปลงสู่นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่างๆ เช่น การนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ มาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจัดทำนโยบายของรัฐบาล การนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ มาเป็นองค์ประกอบหนึ่ง

ของการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน แล้วถือเป็นลำดับขั้นลงสู่แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี

- 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ถูกแปลงสู่นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินผ่านการจัดทำงบประมาณประจำปี เนื่องจากในการจัดทำงบประมาณประจำปีของสำนักงบประมาณ ต้องกำหนดหมวดยุทธศาสตร์งบประมาณให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนั้น เมื่อกระทรวงได้เสนอแผนงบประมาณประจำปีต่อสำนักงบประมาณ โดยจัดหมวดหมู่งบประมาณตามยุทธศาสตร์งบประมาณ จึงเท่ากับว่า แผนงาน โครงการ และงบประมาณเหล่านั้น ได้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ของพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามไปด้วยนั่นเอง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ไม่ว่ากระทรวงจะมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงโดยนำนโยบายและแผนระดับชาติตามข้อ 1 มาเป็นกรอบในการจัดทำแผน หรือกระทรวงมีการเสนองบประมาณประจำปีของกระทรวงโดยเสนอหมวดงบประมาณให้สอดคล้องกับหมวดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณก็ดี เท่ากับว่ากระทรวงได้มีการแปลงยุทธศาสตร์ของแผนชาติสู่แผนระดับกระทรวงแล้ว เพียงแต่จะมากหรือน้อยนั้น เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายของกระทรวงนั้นๆเอง ว่ามีขอบข่ายงานตามที่กฎหมายบัญญัติแล้วตรงกับขอบข่ายงานพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ของแผนชาติมากน้อยเพียงใด

และในปี พ.ศ. 2550 เป็นปีที่อยู่ในช่วงระยะเวลาของการปฏิรูปการปกครอง การบริหารราชการแผ่นดินของประเทศอยู่ภายใต้รัฐบาลเฉพาะกาล ไม่มีรัฐธรรมนูญฉบับถาวรเป็นกรอบให้รัฐบาลปฏิบัติตามแนวนโยบาย รัฐบาลเฉพาะกาลมีช่วงระยะเวลาจำกัดในการบริหารงาน มีการยกเลิกแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2548-2551 และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ รัฐบาลกำหนดใช้ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2549 เป็นกรอบในการบริหารจัดการประเทศ และให้ใช้คำขอตั้งงบประมาณประจำปีเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปี 2550

การแปลงแผนพัฒนาฯ ไปสู่ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดกรอบในการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาประเทศตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายรัฐบาล และ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่มีการกำหนดเป้าหมายหลักในการพัฒนาไว้ 5 ประการ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพคน การพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาความยากจน การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมธรรมาภิบาล

ตัวยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 กำหนดขึ้นเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับลำดับความสำคัญที่จะต้องเริ่มดำเนินการตามสถานการณ์ปัจจุบัน บนพื้นฐานของหลักสำคัญ 4 ประการ คือ โปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด และมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับประเด็นยุทธศาสตร์ 7 ประการ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การจัดความยากจนและพัฒนาชนบท 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ 3) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างสมดุล 4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน 5) ยุทธศาสตร์การปรับประสิทธิภาพการใช้พลังงาน 6) ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงและส่งเสริมธรรมภิบาล 7) ยุทธศาสตร์การปรับปรุงการบริหารงานภาครัฐ โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีกลยุทธการดำเนินการ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การจัดความยากจนและพัฒนาชนบท

กลยุทธการดำเนินงานของยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย แนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดความยากจนและพัฒนาชนบท ด้วยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การปฏิบัติงานตามโครงการพระราชดำริ การปรับปรุงและพัฒนาการใช้ทรัพยากรการผลิตรายมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในรูปแบบต่างๆ ทั้งกลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มออมทรัพย์ พัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อ เป็นพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน สร้างกลไกรักษาเสถียรภาพด้านราคา สนับสนุนการให้บริการและคำแนะนำเพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ และพัฒนาการจัดทำและการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลเกี่ยวกับความยากจนทั้งในมิติพื้นที่และระดับบุคคล

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

กลยุทธการดำเนินงานของยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย แนวทางการการจัดสรรงบประมาณเพื่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม การอนุรักษ์ สืบทอดประเพณี วัฒนธรรมที่งดงามและพัฒนาภูมิปัญญา การส่งเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน การเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม และการเตรียมความพร้อมแก่สังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า

3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างสมดุล

กลยุทธการดำเนินงานของยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย แนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อการปรับโครงสร้างภาคเกษตร การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า การบริหารการเงินการคลัง การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

4. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

กลยุทธ์การดำเนินงานของยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย แนวทางการการจัดสรรงบประมาณเพื่อการสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และการควบคุมมลพิษจากขยะ น้ำเสีย ฝุ่นละออง ก๊าซ กลิ่น และเสียง

5. ยุทธศาสตร์การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน

กลยุทธ์การดำเนินงานของยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย แนวทางการการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน และการใช้พลังงานทดแทน

6. ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงและส่งเสริมธรรมาภิบาล

กลยุทธ์การดำเนินงานของยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย แนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ การส่งเสริมธรรมาภิบาล และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

7. ยุทธศาสตร์การปรับปรุงการบริหารงานภาครัฐ

ยุทธศาสตร์การปรับปรุงการบริหารงานภาครัฐเป็นยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารบุคลากรภาครัฐ การบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ และการบริหารงบกลางเพื่อรองรับกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

จากการศึกษาพบว่ายุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 มีการจัดสรรงบประมาณโดยยึดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นแกนหลัก และมีการจัดหมวดหมู่ประเด็นยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณใหม่ตามความเหมาะสม ยกตัวอย่างเช่น การนำยุทธศาสตร์การจัดความยากจนและพัฒนาชนบทซึ่งเป็นแนวทางบางส่วนของยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ มาขยายความร่วมมือกับ **แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** ส่วนยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพนั้นเป็นแนวทางการจัดสรรงบประมาณตามแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 อย่างสมบูรณ์

ในส่วนของยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืนของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 นั้น ได้แบ่งการจัดสรรงบประมาณดำเนินงานออกเป็นสองส่วน คือส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณด้านการปรับโครงสร้างภาคเกษตร การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า การบริหารการเงินการคลัง การต่างประเทศ และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม และ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ กับส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานของประเทศ โดยยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ได้แยกแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านพลังงานออกเป็นหนึ่งประเด็นยุทธศาสตร์งบประมาณ ทั้งนี้เนื่องจากประเด็นเรื่องพลังงานกำลังเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลสำคัญต่อมูลค่าการนำเข้าส่งออกสินค้าและรายรับรายจ่ายของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้ถูกแปลงไปสู่ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ของยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 โดยมีการให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยกเป็นหนึ่งในประเด็นหลักที่มีการให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ เทียบเท่ากับการสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองและใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และการควบคุมมลพิษจากขยะ น้ำเสีย ฝุ่นละออง ก๊าซ กลิ่น และเสียง

ส่วนยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศนั้น ก็ได้ถูกแปลงมาสู่ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงและส่งเสริมธรรมาภิบาล โดยยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ได้มีการแยกยุทธศาสตร์นี้ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ออกเป็นสามส่วน คือ งานด้านความมั่นคง งานส่งเสริมธรรมาภิบาล และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเพื่อให้งานมีลักษณะเป็นกลุ่มก้อนที่ชัดเจนและง่ายต่อการจัดสรรงบประมาณสู่หน่วยงานรับผิดชอบต่อไป

ส่วนสุดท้ายของยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นส่วนที่ว่าด้วยบทบาทการ บริหารจัดการหนี้ภาครัฐ และการบริหารงบกลางเพื่อรองรับกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ซึ่งน่าจะเป็นงบรายจ่ายประจำที่จะช่วยสนับสนุนบุคลากรในการดำเนินงานตามกิจกรรมที่ระบุไว้ใน 6 ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณข้างต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะพบว่ายุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณที่มีการแปลงเอา (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้เป็นแนวทางการจัดสรรงบประมาณ มีการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ต่างๆ ใหม่ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองและสถานการณ์โลกในปี พ.ศ. 2550 โดยไม่ทิ้งแนวทางใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการมุ่งพัฒนาประเทศสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน”

ตารางที่ 4-1 งบประมาณรายจ่ายของประเทศไทยประจำปี 2550 จำแนกตามรายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10*

รายการงบประมาณรายจ่าย	งบประมาณ (ล้านบาท)*	
	ไม่รวมงบบุคลากร	รวมงบบุคลากร
1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้	127,703.8019 (19.09 %)	342,042.1061 (33.17 %)
1. แผนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม	67,409.3385	225,845.8889
2. แผนการอนุรักษ์สืบทอดประเพณี วัฒนธรรมที่ดั่งงามและพัฒนาภูมิปัญญา	2,599.4751	4,179.6839
3. แผนการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน	15,851.5639	63,229.9696
4. แผนเสริมสร้างความ มั่นคงของชีวิตและสังคม	41,440.5985	48,279.6294
5. แผนการเตรียมความพร้อมแก่สังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า	402.8259	506.9343
2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานประเทศ	9,241.5287 (1.38 %)	17,443.6393 (1.70 %)
1. แผนจัดความยากจนและพัฒนาชนบท	9,241.5287	17,443.6393
3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	277,791.3530 (41.53 %)	311,138.1793 (30.17 %)
1. แผนปรับโครงสร้างภาคเกษตร	19,300.8382	30,637.0145
2. แผนปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม	3,661.0626	5,533.2365
3. แผนปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า	4,952.6451	7,110.1311
4. แผนบริหารการเงิน การคลัง	6,226.9339	13,855.5226
5. แผนต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	5,744.98572	8,876.7721
6. แผนพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม	11,849.7978	11,512.3166
7. แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์	65,020.2772	72,067.8526
8. แผนใช้พลังงานทดแทน	1,022.0054	1,310.4558
9. แผนสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน	408.2523	570.1519
10. แผนเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน	291.5068	351.6776
11. แผนบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ	159,313.048	159,313.048
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	33,266.1759 (4.97 %)	43,392.636 (4.21 %)
1. แผนสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	9,477.7548	16,024.4614
2. แผนคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	278.2865	299.0799
3. แผนบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ	22,700.8583	26,092.8641
4. แผนควบคุมมลพิษจากขยะ น้ำเสีย ฝุ่นละออง ก๊าซ กลิ่น และเสียง	809.2763	976.2306

รายการงบประมาณรายจ่าย	งบประมาณ (ล้านบาท)*	
	ไม่รวมงบบุคลากร	รวมงบบุคลากร
5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ	220,895.1519 (33.02 %)	317,165.1961 (30.76 %)
1. แผนรักษาความมั่นคงของรัฐ	61,240.8502	125,812.8149
2. แผนส่งเสริมธรรมาภิบาล	19,747.12644	50,685.663
3. แผนกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	139,907.1753	140,666.7182
งบประมาณรวม	668,898.0115 (100 %)	1,031,181.757 (100 %)

หมายเหตุ * ไม่รวมงบประมาณรายจ่ายของสถาบันศึกษาของรัฐจำนวน 78 แห่ง
 ไม่รวมส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง
 ไม่รวมหน่วยงานอิสระของรัฐ
 ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ
 ไม่รวมกองทุนและเงินหมุนเวียน

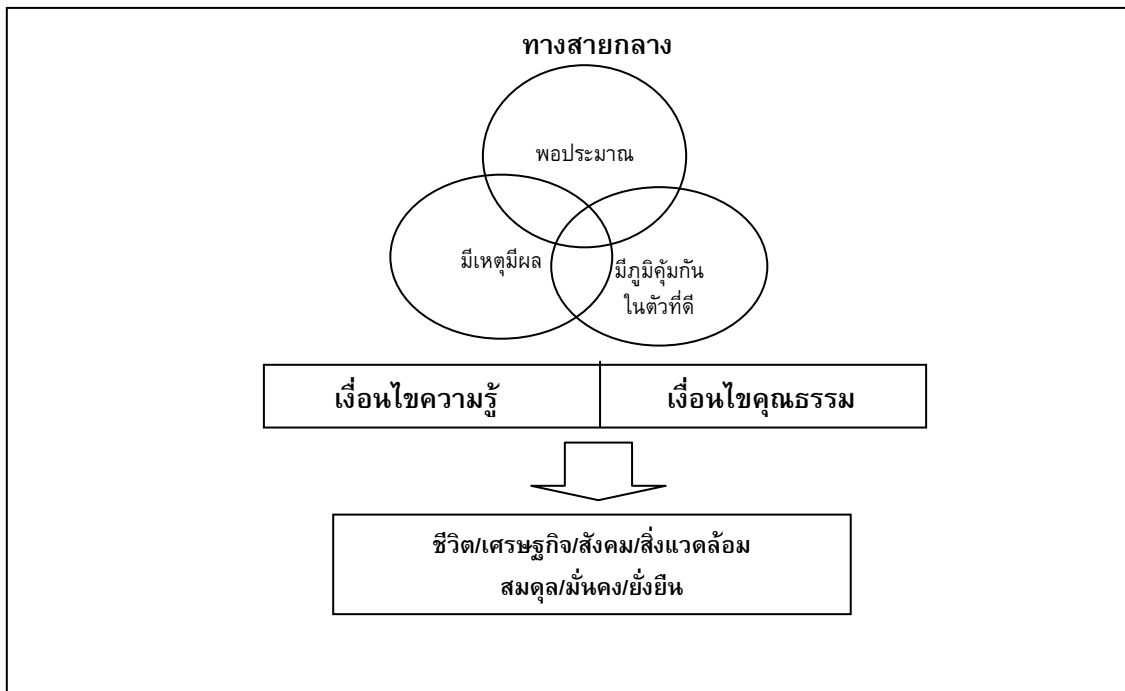
เมื่อศึกษาเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2550 กับแนวทางดำเนินงานของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ โดยพิจารณาถึงวงเงินงบประมาณต่างๆ (ไม่คิดรวมงบบุคลากรและงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 78 แห่ง) พบว่า มีวงเงินรวม 668,898.0115 ล้านบาท แบ่งแยกย่อยเป็นงบประมาณสำหรับ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ 127,703.8019 ล้านบาท 2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานประเทศ 9,241.5287 ล้านบาท 3) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน 277,791.353 ล้านบาท 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 33,266.1759 ล้านบาท 5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ 220,895.1519 ล้านบาทดังตาราง ภาคผนวก ก

4.2

การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับภาคส่วนต่างๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนับเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รูปที่ 4-2 หลักการและเงื่อนไขปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
- **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วนถี่ โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
- **ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** หมายถึง การเตรียมให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

เงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียง การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้เป็นพื้นฐาน

- **เงื่อนไขคุณธรรม** เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้รัก สามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ และรู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น
- **เงื่อนไขความรู้** อาศัยความรู้ รอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

"เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน "ทางสายกลาง" โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (ที่มา: นานาคำถาม เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, สศช. ,2550)

การศึกษาผลการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของภาคีการพัฒนา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน คณะผู้วิจัยมีแนวทางการศึกษาดังต่อไปนี้

- **การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติโดยภาคีภาครัฐ**
คณะผู้วิจัยได้ศึกษาโดยพิจารณาใน 2 ประเด็น ได้แก่ ภาคีภาครัฐมีการน้อมนำไปปฏิบัติในการปฏิบัติราชการภายในหน่วยงาน กรม กองอย่างไรบ้าง และภาคีภาครัฐ ได้น้อมนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ ชุมชน และท้องถิ่น โดยผ่านแผนงาน/โครงการอย่างไรบ้าง
- **การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติโดยภาคีภาคประชาชน**
โดยศึกษาถึงการน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพและการดำเนินวิถีชีวิตว่าเป็นไปอย่างไร
- **การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติโดยภาคีภาคเอกชน** โดยศึกษาว่าภาคธุรกิจเอกชนมีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการประกอบธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรมได้มากน้อยเพียงใด

4.2.1) การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับภาครัฐ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน และเพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมนั้น เป็นเรื่องที่ทุกกระทรวงสามารถศึกษาและนำไปใช้ในการจัดทำแผนและกำหนดเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง ทั้งในส่วนการนำสู่การปฏิบัติ เรื่องการปลูกฝังจิตสำนึก ความพอเพียงนั้น เป็นงานสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

พอเพียงนี้จะเป็นการเสริมพลังในการดำเนินนโยบายของกระทรวงและรัฐบาลเพื่อให้ประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงและเท่าทันภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมในระดับรากหญ้าให้เข้มแข็ง ในขณะที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้มีเสถียรภาพในระดับระหว่างประเทศ สามารถปรับตัวเลือกรับสิ่งที่เป็นประโยชน์และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ และสร้างความอยู่ดีมีสุขของคนไทยเพื่อนำสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขในที่สุด

การศึกษาผลการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของภาคีภาครัฐ มีผลสรุปดังตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของภาครัฐ ในปี 2550

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาครัฐ
▪ พอประมาณ	• การจัดทำแผนงานโครงการที่มีความเป็นไปได้ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่ • พิจารณาจัดสรรงบประมาณรายรับเป็นสำคัญ เพื่อไม่ให้เกิดงบประมาณเกินดุล • งบไม่บานปลาย จัดสรรงบประมาณในการบริหารทรัพยากรขององค์กรเท่าที่จำเป็น • ใช้งบไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เกินตัว • การพึ่งพาตนเอง การควบคุมรายจ่าย • ไม่มาก ไม่น้อย ไม่สุดโต่ง รู้ศักยภาพของตน • อยู่บนการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น พึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และมีขอบเขตในการทำงานหรือดำเนินชีวิต
▪ มีเหตุมีผล	• การเขียนแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับแผนฯ 10 • ประหยัด มีธรรมาภิบาล ใช้งบตรงตามแผนวัตถุประสงค์ หลีกเลี่ยงสมดุลงบ ยึดถือรายรับเป็นหลักในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ • ลำดับความสำคัญ จัดสรรงบประมาณตามกรอบแผนบริหารราชการ • กระจายทั่วถึงในสิ่งที่จำเป็น ทำไว้ใช้ จำหน่ายไว้เก็บ • ลดการซื้อ เหลือเก็บ ต้องมีข้อมูล / เป็นไปได้ • อาศัยหลักวิชาการ / หลักการ มีการพิจารณา / ไม่ไร้สติ • คิดวิเคราะห์ตัดสินใจ ต้องมีความเชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผล • มีองค์ประกอบเป็นผลกระทบ มีทางเลือกที่หลากหลาย
▪ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	• ระบบตรวจสอบและติดตามประเมินผล กำหนดเขตแดน มาตรฐาน สัดส่วน • สามัคคี สมานฉันท์ แผนบริหารความเสี่ยง • รู้จักอดออม มีความรู้เพียงพอ • มีความพร้อมอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ลดการพึ่งพา พึ่งตนเองให้มาก • เข้าใจ / เรียนรู้สถานการณ์ปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลง
▪ ความรู้	• ขวนขวายความรู้ รู้รอบ เปิดหูเปิดตา • บูรณาการภารกิจ บทบาท และหน้าที่ • ถ่ายทอดความรู้ สร้างองค์กรเรียนรู้ • รู้จักตนเอง/ ผู้อื่น รู้หลากหลายรอบด้าน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาครัฐ
	• ระมัดระวังตื่นตัว/ใฝ่รู้ • เชื่อมโยงตามหลักวิชาการ / คำนำหลักวิทยาศาสตร์ • มีแผนงานทั้งในเรื่องของชีวิตและการทำงาน โดยนำไปประยุกต์ใช้ได้ • ถ่ายทอดความรู้ได้
▪ คุณธรรม	• การกำหนดนโยบายหรือแผนงานโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค • เท่าเทียม เป็นธรรม มีคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณราชการ • โปร่งใส ตรวจสอบได้ • ความตระหนักข้อสัจย่ต่อนตนเองและผู้อื่นจิตใจดีช่วยเหลือ เกื้อกูล เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ • มีจรรยาบรรณมีสติ มีวินัย ขยัน อดทนพากเพียร มีคุณธรรม (มีธรรมะในจิตใจ)

(1) การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติราชการ

จากการศึกษา พบว่า หน่วยงานภาครัฐได้มีการริเริ่มน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในระยะเวลาหนึ่งแล้ว เช่น **สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ก.ป.ร.)** ได้ริเริ่มในปี 2524 - 2525 โดยใช้ในศูนย์พระราชดำริเขาหินซ้อน ภูพาน ดงกระเบน พิกุลทอง และอื่นๆ มีการศึกษาพื้นที่ความเหมาะสม ปรับปรุงนิเวศ (ดิน น้ำ ป่า อื่นๆ) มีการจัดตั้งกรอบการทำงานแต่ละศูนย์ให้ชัดเจน มีการพัฒนางาน R&D ที่เหมาะสมในแต่ละศูนย์ มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาเรียนรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีการบูรณาการการทำงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน มีการเน้นคุณธรรมในการทำงานร่วมกัน มีการขยายผล ความรู้/หลักวิชาการสู่ชุมชน มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตร่วมกัน ขณะที่กระทรวงกลาโหมได้น้อมนำ มาปฏิบัติเป็นระยะเวลาหลายปีแล้ว ส่วนกระทรวงการต่างประเทศได้ริเริ่มดำเนินการในปี 2542 เช่น การเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงต่อประชาคมโลก โดยมีการประชุมผ่านคณะรัฐมนตรี

ในระแหลังเริ่มมีหลายกระทรวงได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติกันมากขึ้น ได้แก่ กระทรวงเกษตรฯ ซึ่งได้น้อมนำ มาปฏิบัติเมื่อปี 2548 ส่วน**กระทรวงแรงงาน** ในปี 2549 ได้ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมราชการขึ้นในหน่วยงานได้สังกัด มีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (นายจ้าง-ลูกจ้าง-ราชการ) เรื่อง “แรงงานไทยใส่ใจ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข” มีการส่งเสริมและให้ความรู้แก่ข้าราชการในสังกัดและพนักงานโดยจัดทำเป็นคู่มือ มีการจัดทำสื่อและวีดิทัศน์เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ข้าราชการ/ลูกจ้าง/นายจ้างในสถานประกอบการ **กระทรวงศึกษาธิการ** ได้น้อมนำ มาปฏิบัติในปี 2549 โดยจัดอบรมข้าราชการในสังกัดทุกระดับ จัดทำคู่มือ / สถานศึกษา ตัวอย่างการบูรณาการหลักสูตรสู่กลุ่มสาระ วิทยาการแกนนำเพื่อขยายผล พัฒนาโรงเรียนต้นแบบ (ภาคเอกชน) เช่นเดียวกับ**กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** ได้ริเริ่มในปี 2549 โดยมีการสร้างความเข้าใจหลักปรัชญาฯ แก่ข้าราชการทุกระดับ มีโครงการจิตสำนึกข้าราชการใสสะอาด ส่งเสริมการทำความดีตามหลักวิชาชีพ เน้นการใช้ความรู้คู่คุณธรรม มีการประหยัดพลังงานในหน่วยงานทุกระดับ มีการพัฒนาและส่งเสริมเรื่องจิตอาสาเพื่อสังคมโดยให้ข้าราชการอบรมชุมชนในสังคม

(2) การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาประเทศและชุมชนท้องถิ่น โดยภาคีภาครัฐ ในปี 2550

กระทรวงสาธารณสุข ในปี 2550 ได้ริเริ่มจัดทำแผนสุขภาพพอเพียง จัดกิจกรรมประชุม/สัมมนา โดยเชิญวิทยากรมาสร้างความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) มีการบรรจุหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขไว้ในแผนสุขภาพพอเพียง (2550-2554) มีการจัดทำโครงการพัฒนาแพทย์แผนไทย/สมุนไพร มีการส่งเสริมด้านอาหาร food safety มีการพัฒนา

โรงพยาบาลชุมชนเฉลิมพระเกียรติที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นจำนวน 3 แห่ง มีโครงการเพื่อวิสาหกิจ เพื่อสุขภาพชุมชน (อ.ย.) มีการส่งเสริมกิจกรรมสนับสนุนชุมชนให้มีมาตรฐาน และจัดทำโครงการ “Healthy Thailand” และ**กระทรวงอุตสาหกรรม** ได้กำหนดแผนพัฒนาปี 2551-2555 ที่มีการน้อมนำหลักปรัชญาฯ มากำหนดเป็นยุทธศาสตร์กระทรวง มีการจัดทำแผนแม่บท 2 แผน คือ ด้านการเพิ่มคุณภาพการผลิต และด้านปัจจัยพื้นฐานทางปัญญา และจัดทำเป็นโครงการให้ความรู้แก่ราชการทุกระดับ มีการส่งเสริมให้หน่วยงานในสังกัดจัดทำโครงการตามแนวทาง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยกระทรวงมีส่วนสนับสนุน เช่น โครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โครงการ OPOI และการจัดทำธรรมนูญภิบาลในโรงงาน เป็นต้น

กระทรวงการคลัง เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2550 เช่น การจัดทำแผนแม่บทการเงินรากฐาน (บูรณาการทุกหน่วยงาน) การจัดงาน “มั่นใจไทยแลนด์” เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมถึงการจัดกิจกรรมเล็กๆ ภายในหน่วยงานในสังกัด มีการตั้งศูนย์ศึกษาพัฒนาจากโครงการตามพระราชดำริ และมีการอบรมผู้นำชุมชน เพื่อเป็น change agent ขยายผลสู่พื้นที่ต่างๆ ส่วน**รัฐวิสาหกิจ**ในกระทรวงการคลัง เช่น ธนาคารออมสิน ธกส. SMEs ใช้หลักปรัชญาฯ กับโครงการที่เกี่ยวข้องกับประชาชนมาก โดยมีผลการใช้งบเป็นหลักฐาน และดำเนินงานต่อเนื่องในปี 2551 ด้าน**กระทรวงแรงงาน** ในปี 2550 (กรมสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน) ได้จัดทำหลักสูตรอบรมนักวิชาการแรงงานระดับ 7 มีการจัดทำโครงการจับคู่เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน และจัดกิจกรรมให้ความรู้ และกิจกรรมดูงานโครงการในพระราชดำริแก่วิทยากรและผู้อบรม ด้าน**กระทรวงการคลัง** แม้กิจกรรมของกระทรวงยังไม่มีน้อมนำฯ มาปฏิบัติภายในหน่วยงานที่มีความเป็นองค์กรร่วมในระดับกระทรวง แต่ก็มีเป็นกิจกรรมเฉพาะหน่วยงาน เช่น จัดทำจรรยาข้าราชการ เพื่อปลูกฝังจริยธรรมของบุคลากรในองค์กร ฝึกอบรม ทำบุญตักบาตร เป็นต้น นอกจากนี้ การพัฒนาประเทศด้านการเงินการคลัง กระทรวงฯ ได้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ตัวชี้วัดที่ ก.พ.ร.กำหนด เช่น การประหยัดพลังงาน การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย และการวางระบบเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการคลังของประเทศ เป็นต้น

กระทรวงคมนาคม ในปี 2550 มีการรณรงค์การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็น และศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการก่อนดำเนินการจริง มีการพัฒนาเครือข่าย และ logistic เพื่อลดต้นทุน และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีการทำประชาพิจารณ์ รวมถึงการทบทวนและปรับปรุงตามบริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป มีการตัดสินใจในการดำเนินโครงการที่คำนึงถึงความคุ้มค่าและการก่อประโยชน์สูงสุด ส่วน**กระทรวงการต่างประเทศ** นับว่ามีการดำเนินงานที่ชัดเจนและต่อเนื่องตลอดมา โดยใช้หลักประหยัด คุ้มค่า โปร่งใส ในการปฏิบัติงาน เช่น One Man Office (ใช้เจ้าหน้าที่ 1 คน สามารถปฏิบัติงานได้ทุกอย่างใน 1 สำนักงาน) จัดทำโครงการ One Roof Policy เพื่อเป็นการระดมทรัพยากร จัดทำ E-Submission เพื่อลดการใช้เอกสาร จัดทำ E-library จัดทำ Team-speak System ในการประชุมกับสถานทูตต่างๆ ทั่วโลก ใช้หลักความรู้ และหลักคุณธรรม เช่น มีการเรียนรู้ข้ามสายงานโดยใช้สื่อประสม

(multi-media) เข้ามาช่วย มีการอบรมบุคลากรในหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน และอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ รวมทั้งการอบรมหลักปรัชญาฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจในวิถีชีวิตชุมชน และปฏิบัติตัวได้เรียบง่ายขึ้น นำหลักภูมิคุ้มกันมาใช้ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น เรื่องจิตอาสา และการทำงานอย่างมีความสุข รวมถึงมีบทบาทเป็น focal point ของประเทศในการสื่อสารและขับเคลื่อนปรัชญาฯ ในประชาคมโลก และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นแขนงต่างๆ ไปเผยแพร่ และถ่ายทอดความรู้ยังชุมชนต่างประเทศ มีการยึดหลักภูมิคุ้มกันเป็นหลักในการทำโครงการ เช่น การให้ความรู้เรื่องสิทธิของคนไทยในต่างแดน เป็นต้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในปี 2550 ได้จัดทำโครงการเยาวชนต้นกล้าเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กลไกสภาเด็กและเยาวชน มีการพัฒนาสังคมตามแนวคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เน้นแกนนำชุมชน มีการจัดทำสภาพัฒนาสังคมภาคประชาชน เน้นให้ชุมชนดูแลกันเอง ช่วยเหลือเกื้อกูล มีการพัฒนา MOU เพื่อต่อต้านและแก้ปัญหาการค้ามนุษย์กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (ทั้งในและนอกประเทศ) ด้าน**กระทรวงสาธารณสุข** ในปี 2550 ได้พัฒนาโรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ (ขยายผล 9 แห่ง) มีการจัดทำหมู่บ้านสุขภาพดี ประยุกต์ BSC กับชุมชน/อปท. มีการส่งเสริมและขยายผลโครงการแพทย์แผนไทย มีการพัฒนาการให้บริการแบบปฐมภูมิมากขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพจากสมุนไพร และมีการวิจัย (R&D) ด้านยาสมุนไพร เพิ่มขึ้น ขณะที่**กระทรวงเกษตร**มีการประมวลปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสรุปจัดพิมพ์เป็นองค์ความรู้เพื่อเผยแพร่ในส่วนราชการ

เมื่อพิจารณาการน้อมนำปรัชญาฯ มาปฏิบัติอย่างให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างต่อเนื่องของภาคีภาครัฐ พบว่า **กระทรวงศึกษาธิการ** ได้จัดทำโรงเรียนต้นแบบ (ทุกภาคส่วน) จำนวน 800 แห่ง ในปีงบประมาณ 2552 มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับโรงเรียนต้นแบบ มีการขยายผลไปสู่โรงเรียนปอเนาะร่วมกับชุมชน (ภาคเอกชน) ขณะที่**สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ก.ป.ร.)** มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเชื่อมโยงรูปแบบจาก 6 ศูนย์โครงการ ตามแนวพระราชดำริ ใช้กลไกหน่วยงานเครือข่าย (ระดับกระทรวง) ผลักดัน หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สู่แนวปฏิบัติ สร้างตัวอย่าง ประกวด หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ทุกระดับ / สาขา มีการพัฒนาคู่มือ/สื่อเผยแพร่ต่อระดับสาธารณชน มีการพัฒนา R & D เพิ่มเติมมากกว่า 700 เรื่อง รวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ส่วน**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน และศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อสนับสนุนปราชญ์ชาวบ้านที่เสียสละเพื่อท้องถิ่น โดยกระทรวงจะให้ความรู้ เนื้อหา แนวคิดด้านเศรษฐกิจพอเพียง มีการสอนทำบัญชีครัวเรือน แล้วให้ปราชญ์สอนชุมชนโดยใช้บุดหนุนของกระทรวง เป้าหมายของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนหนึ่งอำเภอ หนึ่งศูนย์ ปี พ.ศ. 2551 มี 144 ศูนย์ ใน 75 จังหวัด เป้าหมายปี พ.ศ. 2552 เพิ่มขึ้นเป็น 186 ศูนย์ ในทุกจังหวัด เป้าหมายศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน ปี 2551 มี 78,000 ราย เป้าหมาย ปี 2552 เพิ่มขึ้นอีก 68,000 ราย จัดทำสื่อเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์

ช่อง 9 อสมท. ด้าน**กระทรวงอุตสาหกรรม**ได้แปลงยุทธศาสตร์ ปี 2551-2555 สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยมีการส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการจัดทำหนึ่งอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร (OPOI) และการติดตามผลเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตให้ได้เกณฑ์ตามหลักธรรมาภิบาล ส่วน**กระทรวงแรงงาน** มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปีและมีเกณฑ์กำกับด้าน 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มีการอบรมอาชีพในหมู่บ้านโดยใช้แผนชุมชนแบบแผนบูรณาการ มีการสร้างความร่วมมือกับ อปท. เพื่อพัฒนาวิทยากร มีการส่งเสริมความรู้/ทรัพยากรในท้องถิ่นมาประกอบอาชีพ และจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพแก่ประชากรที่ขาดโอกาสเรียนต่อ

กล่าวในท้ายที่สุด หน่วยงานภาคีภาครัฐ มีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาไม่น้อยกว่า 25 ปีแล้วโดยเฉพาะ**สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ก.ป.ร.)** ทราบจนปัจจุบัน มีกระทรวงต่างๆ เห็นความสำคัญและน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติมากขึ้น ทั้งการปฏิบัติราชการภายในกระทรวง กรม กอง และการนำไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่นผ่านแผนงาน/โครงการต่างๆ และในปี 2550 ถือว่าทุกกระทรวงมีการดำเนินงานบนนโยบายและหลักแห่งความโปร่งใส

(3) ปัญหา อุปสรรคในการน้อมนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขสู่การปฏิบัติของภาคีภาครัฐ

ผลการศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของภาคีภาครัฐและประสบกับปัญหาอุปสรรค ซึ่งสามารถประมวลสรุปได้ ดังนี้

- 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แปลงสู่การปฏิบัติยังมีความหลากหลาย ทำให้การแปลงแผนสู่การปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ
- 2) ขาดการบูรณาการงานและความร่วมมือ รวมถึงระบบการติดตามผล (KPIs / M & E) ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยเฉพาะการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน และตอบสนองต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่เข้มข้นและชัดเจนเพียงพอ
- 3) การดำเนินการโครงการขนาดใหญ่บางโครงการยังขาดความร่วมมือระหว่างกระทรวงอย่างจริงจัง รวมทั้งการประยุกต์ใช้ตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

(4) ข้อเสนอแนะในการนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขสู่การปฏิบัติในระยะต่อไป

- 1) การมุ่งหวังที่จะให้มีการน้อมนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ผู้แทนกระทรวงที่เข้าร่วมระดมความคิดเห็นได้ข้อสรุปตรงกันว่า การจัดทำยุทธศาสตร์กระทรวง การจัดสรรงบประมาณประจำปี การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ จะต้องมีความชัดเจนที่สามารถวัดความเชื่อมโยงผลงาน กับการประยุกต์ใช้อย่างชัดเจน

2) การสร้างองค์ความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เชื่อมโยงผลกิจกรรมเข้ากับการตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาและกลยุทธ์ตามแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ให้เป็นไปอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

3) การดำเนินการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นที่ตอบสนองต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปด้วยดีในหลายกระทรวงและหลายพื้นที่ปฏิบัติการ อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินการดังกล่าวต้องเท่าทันกับปัญหาที่เกิดจากผลข้างเคียง เช่น ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยต่างชาติ เช่น การทำน้ำส้มควันไม้ และการใช้พืชสมุนไพร กำลังตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการที่ต่างชาติละเมิดทรัพย์สินทางปัญญานี้ไปจดสิทธิบัตรได้ เป็นต้น

4) สร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับระบบตรวจสอบ และติดตามประเมินผลโดยเฉพาะการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน และตอบสนองต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5) การดำเนินการโครงการขนาดใหญ่บางโครงการต้องใช้ความร่วมมือระหว่างกระทรวงผู้บริหารกระทรวงที่เป็นเจ้าภาพร่วมจึงต้องมีเจตจำนงร่วมและให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง

6) สภาพัฒนาและ ก.ป.ร. ควรมีบทบาทนำร่วมกันในการสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเรื่อง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สู่ระดับผู้บริหารทั้ง 20 กระทรวง

4.2.2 การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับภาคประชาชน

เพื่อมุ่งเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางใจ พึ่งพาตนเองอย่างเต็มความสามารถ ไม่ทำอะไรเกินตัว ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งใฝ่รู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อความมั่นคงในอนาคตและเป็นที่พึ่งให้ผู้อื่นได้ในที่สุด เช่น หาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวด้วยการประกอบสัมมาชีพ รู้ข้อมูล รายรับ-รายจ่าย ดำเนินชีวิตอย่างประหยัด แต่ไม่ใช่ตระหนี่ ลด-ละ-เลิก อบายมุข สอนให้เด็กรู้จัก คุณค่า รู้จักใช้ รู้จักออมเงินและสิ่งของเครื่องใช้ ดูแลรักษาสุขภาพ มีการแบ่งปันภายในครอบครัว ชุมชน และสังคมรอบข้าง รวมถึงการรักษาวัฒนธรรมประเพณี และการอยู่ร่วมกันกับ ทรัพยากรธรรมชาติ และคนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนร่วม ช่วยเหลือเกื้อกูล กันภายในชุมชนบนหลักของความรู้รักสามัคคี สร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันในชุมชนและนอก ชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การรวมกลุ่มอาชีพ องค์การการเงิน สวัสดิการชุมชน การช่วยดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งการใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมาสร้างประโยชน์ได้อย่าง เหมาะสม เพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง

การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติโดยภาคีภาคประชาชน
คณะผู้วิจัยได้ประมวลผลเพื่อศึกษาถึงการน้อมนำฯ ของภาคประชาชนว่ามีการนำไปประยุกต์ใช้ ใน การประกอบอาชีพและการดำเนินวิถีชีวิตอย่างไร

การศึกษาผลการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของภาคีภาคประชาชน มีผลสรุปดังตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของภาคประชาชน ในปี 2550

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาคประชาชน
พอประมาณ	- นำทรัพยากรที่เหลือใช้ในชุมชนมาเพิ่มความคุ้มค่าโดยทำเป็นน้ำหมักชีวภาพและทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด - ส่งเสริมให้เยาวชนในหมู่บ้านได้รู้จักวัฒนธรรมภูมิไทย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมพื้นถิ่นของชุมชนเพื่อสืบทอดให้คงอยู่ชุมชน - จัดตั้งกลุ่มพินแดนแดนภูมิไทยให้ลูกหลานได้สืบทอด - ปรับเปลี่ยนจากการใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าแมลงศัตรูพืช มาเป็นการใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมัก และสารไล่แมลงจากน้ำส้มควันไม้ ซึ่งช่วยลดต้นทุนในการเกษตรได้อย่างมาก
มีเหตุมีผล	- มีน้ำใจไมตรีกันภายในชุมชน - สอนให้คนในชุมชนใช้สติปัญญาในการดำเนินงาน - ร่วมกับคนในชุมชนจัดทำแผนชุมชนด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียง - ร่วมกับชุมชนตั้งกฎระเบียบหมู่บ้าน เช่น ห้ามตัดต้นไม้ในป่าใกล้ชุมชน ฯลฯ - มีการลดต้นทุนการผลิตและในการปลูกชมพู ซึ่งจากเดิมปลูกมากถึง 20 ไร่ โดยลดเหลือเพียง 6 ไร่ เหตุผลคือมีแรงงานเพียง 2 ซึ่งสามารถดูแลได้ อย่างมีประสิทธิภาพเพียง 6 ไร่เท่านั้น หากปลูกมากกว่านี้จะดูแลได้ไม่ทั่วถึงและแรงงานไม่เพียงพอ ต้องจ้างแรงงานเพิ่ม ซึ่งทำให้ต้นทุนสูงขึ้น
มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	- มีความเป็นผู้ใหญ่ และเป็นแบบอย่างของการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี - ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ โดยหาแนวทางช่วยให้คนในชุมชนมีงานทำ ทำให้คนในชุมชนมีวินัยในการเงิน รู้จักออมและจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีธนาคารชุมชนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและเรียนรู้ - เยาวชนได้ซึมซับกฎระเบียบของหมู่บ้านจนเกิดเป็นจิตสำนึกในการอนุรักษ์ตั้งแต่เด็ก จากการมีการตั้งกฎระเบียบหมู่บ้าน เช่น ห้ามตัดต้นไม้ ห้ามจับสัตว์ในที่หวงห้ามของหมู่บ้าน หากผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกปรับ 2,000 บาท
ความรู้	- เป็นผู้ใฝ่รู้ โดยได้รับการอบรมดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาพัฒนาการเกษตรผสมผสานที่ทำเป็นอาชีพอยู่ - นำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้จนเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน - ก่อตั้งกลุ่มเพาะเห็ดและกองทุนหมู่บ้านเพื่อพัฒนาการประกอบอาชีพแก่กันและกัน - ตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ของตนเพื่อใช้เป็นทั้งฐานและเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง จนได้รับความเชื่อถือ - ได้รับการส่งเสริมจากนายอำเภอไทรงามให้ไปอบรมความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่จังหวัดกำแพงเพชร นับเป็นจุดเริ่มต้นของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการเกษตรของตนเองประกอบกับเป็นคนสนใจศึกษาหาความรู้ ดังคำพูดที่ว่า “อยากรู้ต้องไปดู”
คุณธรรม	- ภายในครอบครัวมีการเอาใจใส่กันอย่างอบอุ่น ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่ติดการพนันและไม่ดื่มเหล้า มีการปรึกษาพูดคุยกัน รู้จักการให้อภัยต่อกัน - มีความเป็นคนที่ซื่อสัตย์สุจริตจึงได้รับความไว้วางใจให้เป็นเหรียญกับผดชอบดูแลเรื่องการเงินของกลุ่มการออม - มีการปฏิบัติตนจนได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้าน และได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ อยู่สม่ำเสมอ

จากการประมวลการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติของภาคประชาชน ดังข้างต้น ได้ข้อสรุปว่า ภาคประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดการปฏิบัติจริงเป็นอย่างดีในหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบทซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรมที่มีวิถีชีวิตอยู่กับดินฟ้าอากาศ ฝนไร่ผืนนา และน้ำท่า สะท้อนได้จากการอยู่ร่วมอย่างมีน้ำใจไมตรีกันภายในชุมชน การรู้ในคุณค่าของทรัพยากรที่เหลือใช้ในชุมชนมาเพิ่มความคุ้มค่า การถ่ายทอดวิถีพอเพียงสู่คนรุ่นลูก การดำรงตนในกรอบแห่งวัฒนธรรมและจารีตประเพณีอันดีงาม รวมถึงมีความเท่าทันและสมเหตุสมผล เช่น การปรับเปลี่ยนการประกอบอาชีพที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าแมลงศัตรูพืช มาเป็นวิถีเกษตรอินทรีย์ การนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้เท่าที่จำเป็น และการอยู่ร่วมกับชุมชนโดยมีกฎกติกาเพื่อการจัดสรรและกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม มีการบริหารจัดการไม่ให้เกินตัวเพื่อควบคุมต้นทุนและประกอบกิจการเท่ากับเฉพาะกำลังแรงงานในครอบครัว เป็นต้น

กล่าวได้ว่า หากภาคประชาชน หรือภาคครัวเรือนมีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและอย่างต่อเนื่อง จะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนของเศรษฐกิจฐานราก และความมีเหตุมีผลเท่าทันความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ อันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนโดยเริ่มจากการวางรากฐานให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่อย่างพอมีพอกินและพึ่งตนเองได้ รวมถึงมีความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีการรวมกลุ่มของชุมชนหลายๆ แห่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สืบทอดภูมิปัญญาและร่วมกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างรู้จัก สามัคคี เสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนให้เกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด

4.2.2 การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับภาคเอกชน

การดำเนินธุรกิจที่หวังผลประโยชน์หรือกำไรในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น แสวงหาผลตอบแทนบนพื้นฐานของการแบ่งปัน มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมเป็นธรรม ทั้งลูกค้า คู่ค้า ผู้ถือหุ้น และพนักงาน ด้านการขยายธุรกิจต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป รวมทั้งต้องเรียนรู้การตลาดอย่างถ่องแท้ ผลัดในสิ่งที่ถนัดและทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปรวมทั้งต้องมีความรู้ และเข้าใจธุรกิจต้องรู้จักลูกค้า ศึกษาคู่แข่งและเรียนรู้การตลาดอย่างถ่องแท้ ผลัดในสิ่งที่ถนัดและทำตามกำลังสร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่างและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่อสังคม และป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญต้องสร้างเสริมความรู้และจิตสำนึกการให้แกพนักงานอย่างเหมาะสม

หลักเกณฑ์การพิจารณาผลงานในด้านการบริหารธุรกิจ จากการประกวดผลงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)

พิจารณาจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารธุรกิจของภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความสมดุล ต่อเนื่อง และยั่งยืน ได้แก่

หลักความพอประมาณ หมายถึง การดำเนินธุรกิจโดยยึดหลักของความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปหรือไม่มากเกินไปไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ใช้หลักการดำเนินธุรกิจโดยยึดหลักผลกำไรในทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Profit) มากกว่าการแสวงหาเพียงกำไรในทางบัญชี มีการพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดการเบียดเบียนทั้งต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการและนอกกิจการ ตัวอย่างเช่น การหลีกเลี่ยงการผลิตที่ไม่มีการจัดการของเสียจนสร้างมลภาวะให้แก่ระบบนิเวศ การดูแลกิจการที่มีให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขันด้วยวิธีการทุ่มตลาดหรือใช้วิธีผูกขาด และการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากกิจกรรมทางธุรกิจอย่างรอบคอบในการผลิต หรือภายในกิจการหรือระหว่างกิจการกับหน่วยการผลิตอื่นและผู้บริโภค เป็นต้น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำเหล่านั้นอย่างรอบคอบ และสามารถนำมาประยุกต์ให้เข้ากับการดำเนินธุรกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดด้านลูกค้า การให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดด้านกระบวนการทางธุรกิจ การให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดด้านพนักงาน เป็นต้น นอกจากนี้ หน่วยงานยังต้องบริหารจัดการความสัมพันธ์ของมิติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกิจการ อาทิ ด้านผู้ถือหุ้น ด้านการเงิน ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการภายในและภายนอกธุรกิจ ด้านพนักงาน ด้านระบบสนับสนุนเพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโต (Growth) ของกิจการทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสมดุลของประโยชน์ทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาวเพื่อการพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง

การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง ความสามารถในการเตรียมตัวของธุรกิจให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งในอนาคตอันใกล้และไกลการดำเนินงานในส่วนนี้ของภาคธุรกิจ นั้นคือ ขั้นตอนยอดจากการบริหารจัดการความสัมพันธ์ระหว่างมิติต่าง ๆ โดยสามารถระบุหรือพิจารณาแยกแยะได้ว่ามิติหรือกิจกรรมใดที่เป็นเหตุและปรากฏการณ์ใดเป็นผล ตัวอย่างเช่น ระดับความยั่งยืนของกิจการหนึ่ง ๆ จะปรากฏเป็นผลให้เห็นได้ อาจต้องใช้เวลาระยะหนึ่งในขณะที่กิจกรรมหรือตัวบ่งชี้ที่เป็นเหตุของความยั่งยืน เช่น การผลิตที่เหมาะสม การลงทุนที่ไม่เกินตัว การใช้เทคโนโลยีที่ประหยัดการไม่เน้นกำไรระยะสั้น เป็นกิจกรรมหรือวัตถุประสงค์ที่กำลังดำเนิน

ในกิจการ ทั้งนี้การพิจารณาแยกแยะความสัมพันธ์ของเหตุและผล จะทำให้สามารถคาดการณ์ได้ถึงจุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-ข้อจำกัด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ส่งผลให้องค์กรมีการวางแผนรับมือผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งเป็นข้อพิจารณาประกอบขององค์กรในการปรับตัวต่อสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง การนำความรู้ที่เหมาะสม ได้แก่ การนำหลักวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย ความรอบรู้ในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด มีสติ หรือความระลึกรู้ซึ่งเป็นเครื่องมือในการกำกับพฤติกรรมทางธุรกิจ การตลาด การสื่อสารประชาสัมพันธ์หรือการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ ทำให้เห็นและเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างชัดเจนเป็นความรู้แจ้งในงานและวิธีปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและเที่ยงตรง และสามารถนำความรู้ต่าง ๆ มาพิจารณาเชื่อมโยงกันด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อนำไปสู่ความสมดุล ความยั่งยืน และการพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง

เงื่อนไขคุณธรรม จำเป็นต้องนำหลักคุณธรรมมากำกับกับการบริหารกิจการ ประกอบด้วย

- (1) ความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับรองรับสนับสนุนวิชาความรู้
- (2) ความเที่ยงตรง อุดหนุน มีความเพียร ความตั้งใจ และไม่ละเลยทอดทิ้ง
- (3) มีความหนักแน่น อุดหนุน ไม่ท้อถอย เพื่อให้การดำเนินงานมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)

ตารางที่ 4 – 4 การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของภาคเอกชน ในปี 2550

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับภาคเอกชน
พอประมาณ	- ปรับโครงสร้างธุรกิจให้สอดคล้องกับความสามารถและเชี่ยวชาญของตนเอง ส่งผลให้ธุรกิจมีลักษณะความเชี่ยวชาญเฉพาะขององค์กร - ดำเนินธุรกิจและแข่งขันแบบโปร่งใส และไม่ส่งผลกระทบต่อคู่แข่งตามระบบการค้าเสรี ทั้งยังเป็นบริษัทที่สามารถดำเนินตามนโยบายของรัฐในการดูแลผู้บริโภคอย่างเป็นธรรมและมีผลตอบแทนที่เหมาะสม - นำพาให้ธุรกิจอยู่รอดอย่างมั่นคงและเติบโตอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการสร้างคุณค่าให้สังคมโดยสร้างความสมดุลและความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย - พัฒนาธุรกิจบนพื้นฐานความเป็นจริงตามกำลังความสามารถขององค์กรและพื้นฐานภูมิสังคมของประเทศ
มีเหตุมีผล	- ลดบทบาทในธุรกิจที่ไม่ถนัดหรือขาดความเชี่ยวชาญ ส่งผลให้สามารถระดมทรัพยากรและทุ่มเทการใช้ทรัพยากรไปในธุรกิจที่ถนัดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น - ให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทุกคน โดยมีหลักในการปฏิบัติที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่ม - พัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนไปกับสิ่งแวดล้อมและสังคม มีความหมายมากกว่าการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างประโยชน์เชิงมูลค่าเท่านั้น - ดำเนินธุรกิจอย่างระมัดระวังและรอบคอบ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีเหตุมีผล ด้วยกระบวนการที่ให้คุณค่า และใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน
มีภูมิคุ้มกัน	- พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งผลให้ธุรกิจมีกระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ - ดำเนินธุรกิจที่นำหลักการมีภูมิคุ้มกันมาใช้ในองค์กร โดยให้ความสำคัญต่อการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดระบบการควบคุมภายในที่เพียงพอเหมาะสมและครอบคลุมกับการควบคุมการดำเนินธุรกิจ - ตระหนักในความสำคัญหนึ่งที่ทำให้กิจการสามารถพัฒนาก้าวหน้าไปได้อย่างยั่งยืน คือ ความสามารถในการปรับตัวให้พร้อมรับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น จึงให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและแผนงานด้านบริหารที่ตระหนักถึงความเสี่ยงด้านต่าง ๆ พร้อมไปกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร
ความรู้	- การพัฒนากระบวนการบริหารองค์ความรู้ภายในองค์กร - การส่งเสริมและพัฒนาความรู้ของบุคลากรภายในองค์กร การนำความรู้มาใช้ในการสนับสนุนระบบการทำงานกระบวนการส่งเสริมการเจริญเติบโตของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกันทั้งของคนในองค์กรและสังคม - ตระหนักดีว่าหลักความรู้และวิชาการต่าง ๆ เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะช่วยพัฒนาให้บริษัท เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน
คุณธรรม	- การถ่ายทอดหลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิตผ่านการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ธุรกิจมีคุณธรรมในการดำเนินธุรกิจ และคุณธรรมในการดำรงชีวิต - นำหลักการคุณธรรม มากำกับดูแลและพัฒนาใช้ในองค์กร มีการเปิดเผยข้อมูล เพื่อแสดงความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรกับกลุ่มที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง - ความสำคัญในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างต่อเนื่องโดยเป็นสิ่งที่สนับสนุนต่อวัฒนธรรมการดำเนินธุรกิจ ที่ได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกิจการว่าจะ “พัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนไปกับสิ่งแวดล้อมและสังคม”

จากผลการศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับภาคส่วนต่าง ๆ มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

- 1) การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาครัฐ พบว่า มีพัฒนาการที่ดีในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นผ่านแผนงาน/โครงการตามยุทธศาสตร์ของกระทรวง แต่ยังมีการน้อมนำ และเกิดประสิทธิผลน้อยในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการภายในหน่วยงานราชการ
- 2) การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาคประชาชน พบว่า มีการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากการประยุกต์ใช้ อย่างจริงจัง โดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนผู้ทำอยู่ทำกินในชุมชนท้องถิ่นที่เป็นภาคเกษตรกรรมแบบพอเพียง ซึ่งยังต้องอาศัยภาครัฐเร่งส่งเสริม ต่อยอด ขยายผลเพื่อเสริมสมรรถนะของภาคประชาชนให้มีการน้อมนำฯ ไปปฏิบัติอย่างแพร่หลายมากขึ้นในปีต่อไป
- 3) การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาคเอกชน พบว่า มีการประยุกต์ใช้อย่างเข้าใจและจริงจัง แต่ยังมีการน้อมนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม น้อยประเภทกิจการและน้อยรายอยู่ จึงต้องอาศัยต้นแบบที่มีการดำเนินการแล้วไปเป็นแบบอย่างในการขยายผลสู่สถานประกอบการแห่งอื่นๆ อย่างต่อเนื่องในแต่ละปีต่อไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนาภาคส่วนต่าง ๆ พบว่า มิใช่เป็นเพียงแนวคิดหรือปรัชญา แต่เป็นข้อสรุปที่ได้จากการปฏิบัติจริง และมีใช่เป็นเพียงปรัชญาในการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคล แต่ควรยึดถือเป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศที่ถือเป็นวิถีการผลิตของประเทศ สามารถนำไปประยุกต์ได้กับกิจกรรมและการประกอบการทุกประเภท ทุกขนาด และทุกภูมิสังคม ซึ่งจะต้องพัฒนากรอบความคิดขึ้นเป็นแนวทางใหม่ของการพัฒนาประเทศ ที่ลดทัศนคติของการพึ่งพาจากภายนอกประเทศ โดยมีข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติต่อไตรภาคี (ภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน) ในระยะต่อไปของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ดังต่อไปนี้

1) แนวปฏิบัติของภาคีภาครัฐ

ภาครัฐนับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะก่อให้เกิดแบบอย่างและสถาบันที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง และขยายวงกว้างให้กับภาคส่วนอื่นๆ โดยเฉพาะกระทรวง ทบวง กรมที่มีภารกิจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องพัฒนาและปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่น เช่น กระทรวงเกษตร กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น

ภาครัฐโดยเฉพาะภาคการศึกษาและองค์กรด้านศาสนาและวัฒนธรรม ต้องเป็นองค์กรนำในการพัฒนาระบบคิดและหล่อหลอมพฤติกรรมของพลเมือง เพื่อสร้างระบบภูมิคุ้มกันทางด้านวัตถุ และภูมิคุ้มกันด้านสังคมครอบครัวเข้มแข็ง โดยสร้างแบบอย่างและขยายผลความเป็นโรงเรียนเข้มแข็ง และชุมชนเข้มแข็ง เพื่อส่งเสริมวินัยเยาวชน การต่อต้านยาเสพติด อบายมุข ความบันเทิงที่เกินความเหมาะสม การสร้างสำนึกที่ดีด้านการใช้ทรัพยากรและศีลธรรม รวมถึงการสร้างความรักสามัคคีในหมู่คณะและความตระหนักในเรื่องของส่วนรวม และการพัฒนาเรื่องความรู้ด้านวิชาการและการคิดเชิงหลักเหตุผลเพื่อให้เกิดความรู้ ความเท่าทัน และภูมิคุ้มกันที่ดี โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การดำเนินงานของภาคีภาครัฐ ควรมีแบบอย่างของการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าสูงสุด มีระบบการจัดซื้อที่รักษาสีสิ่งแวดล้อม มีระเบียบและวิธีการปฏิบัติราชการที่มีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนที่เกินความจำเป็น และคำนึงถึงความคุ้มค่าของวัสดุ เชื้อเพลิง และพลังงาน ในส่วนการปฏิบัติงานพัฒนาในชุมชนท้องถิ่น จะต้องมุ่งสร้างความร่วมมือแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการรับแบบอย่างของการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมที่เป็นแบบอย่างของความคุ้มค่า พอเหมาะพอดี เป็นเหตุเป็นผล ซึ่งจะก่อให้เกิดการขยายผลและต่อยอดโดยชุมชนท้องถิ่นได้เองต่อไป

2) แนวปฏิบัติของภาคีภาคประชาชน

ชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ต้องให้ความสำคัญกับการพึ่งพาตนเอง และมีวิถีชีวิตที่เป็นครอบครัวอบอุ่นและชุมชนเข้มแข็ง โดยสามารถคิดเป็นทำเป็น ฝึกฝนทักษะการทำกินบนฐานเศรษฐกิจรากแก้ว โดยภาคองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ต้องมีบทบาทนำในการสร้างแบบอย่างและมุ่งเสาะหาต้นแบบชุมชนและบุคคลที่เป็นแบบอย่างของความพอเพียง การพึ่งพาตนเอง และการสร้างเครือข่ายของกลุ่มชุมชนเข้มแข็ง โดยยึดหลักการ “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” เพื่อก่อให้เกิดความรู้ที่เท่าทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ มีการร่วมกลุ่มด้านอาชีพและการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ขณะที่สถาบันครอบครัวซึ่งนับเป็นสถาบันขนาดเล็กที่สุดที่ต้องมุ่งเสริมสร้างพื้นฐานของความพอเพียงและแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนและคนรุ่นหลัง โดยเฉพาะพฤติกรรมบริโภค การใช้

ทรัพยากรในครัวเรือนอย่างประหยัดและคุ้มค่าสูงสุด โดยเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัคร และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนร่วมเพื่อเรียนรู้ “สังคมดีไม่มีขาย ถ้าอยากได้ต้องสร้างเอง” ซึ่งเป็นการใช้กลยุทธ์ “การระเบิดจากข้างใน” โดยผู้นำครอบครัวต้องทำให้สมาชิกในครอบครัวเก่ง ทั้งการเป็นแบบอย่างด้านสุขภาพ พละนามัย พฤติกรรมการบริโภค การมีคุณธรรมและจริยธรรม การห่างไกลอบายมุขและสิ่งมอมเมา การมีค่านิยมที่ดี การสร้างนิสัยการเดินทางและการใช้พลังงาน/เชื้อเพลิงที่ประหยัดคุ้มค่า รวมถึง การรู้-รัก-สามัคคี ตั้งแต่ภายในครอบครัวจนถึงระดับสังคมในชุมชน โดยยึดหลักตามแนวพระราชดำริ “ทำให้ง่าย อย่าทำให้ซับซ้อน” “ไม่ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่” ฝึกมองโลกแง่ดี เช่น มองว่า “ทุกปัญหามีทางออก มีโซ่ทุกทางออกมีแต่ปัญหา” และมุ่งที่ประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นหลักกว่าประโยชน์ส่วนตน รวมถึงมีวิถีชีวิตแบบ “ชุมชนนิยมการมีส่วนร่วม” โดยคำนึงว่าการลงมือปฏิบัตินั้น เราจะทำคนเดียวไม่ได้ แต่ต้องทำร่วมกันเป็นองค์กร เป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลัง และสามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

3) แนวปฏิบัติของภาคีภาคเอกชน

การสร้างแนวคิดเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ ควรเป็นกรอบแนวคิดหลักในการนำชีวิตและสังคมไทยสู่ชาติที่ยั่งยืน โดยคนไทยจะสามารถเลี้ยงชีพโดยอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ เนื่องจากเราไม่จำเป็นต้องกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICs) แต่ควรเป็นประชาชาติแห่งความพอเพียงและการพึ่งตนเอง คือ ทางสายกลางที่จะป้องกันการเปลี่ยนแปลงความไม่มั่นคงของประเทศได้ ซึ่งรวมเรียกว่า ประชาไทยมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (empowerment) โดยภาครัฐกิจเอกชนจะต้องมุ่งเสริมสร้างวัฒนธรรมและกรอบจรรยาในการดำเนินธุรกิจสีเขียวและโปร่งใส ซึ่งหมายถึง การผลิตที่รักษาสິงแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ มีระบบภูมิคุ้มกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเงิน และมีการดำเนินงานที่ตรวจสอบได้ โดยเริ่มจากการประกอบธุรกิจที่ไม่เกินกำลังรายได้ มีการออมเงิน (จ่ายแบบมีเหลือเก็บ) ไม่ก่อหนี้สิน และลงทุนเกินตัว และยึดหลักการผลิตแบบพอเพียง ได้แก่

- 1) การผลิตจะต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่าง ปริมาณผลผลิตและการบริโภค
- 2) องค์กรมีการรายงานผลสู่สาธารณะอย่างโปร่งใส และมีการรวมกลุ่มบรรษัทภิบาลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสร้างอำนาจต่อรองกับคู่แข่งในตลาดต่างประเทศ ด้วยการประกอบการค้าที่ซื่อสัตย์ เป็นธรรม มีหลักประกันที่ดีต่อลูกค้าและลูกค้า

ทั้งนี้ ไม่ได้หมายถึงการดำเนินธุรกิจแบบปิดประเทศ หากแต่มุ่งสร้างฐานการผลิตภายในประเทศที่พึ่งตนเองเป็นหลัก และแบ่งสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศอย่างเหมาะสมกับกำลังความสามารถ พร้อมทั้งยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

- 1) ความพอประมาณไม่สุดโต่ง จะลงทุน จะซื้อของ ต้องพอประมาณ

2) ต้องมีเหตุผลอธิบายได้

3) ต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก

การดำเนินการดังกล่าว องค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ เช่น องค์กรมหาชน จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี โดยขยายผลสู่คู่ค้า และเป็นพี่เลี้ยงสาธิตระบบ และร่วมส่งเสริมองค์กรธุรกิจขนาดเล็กให้สามารถยืนหยัดและพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจ SMEs

ประการสำคัญ ทั้ง 3 ภาคีจะต้องมีกลไกร่วมกัน คือเวทีการติดตามและรายงานผลการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติเชิงสัมฤทธิ์ผล เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแบบอย่างระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอปีละครั้ง ตลอดระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

4.3

การแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนา

การแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติของภาคส่วนต่างๆ เป็นการพัฒนากลไกเพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้สนับสนุนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยระดมพลังและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม ให้เข้าใจและมีความผูกพันในภารกิจเป้าหมาย และยุทธศาสตร์การดำเนินงานร่วมกันในทุกกระบวนการของการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ควบคู่กับการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงในหลักสูตรและระบบการฝึกอบรมในสถาบันของภาครัฐและเอกชน และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรเพื่อเป็นผู้อำนวยการความสะดวกรในการระดมความคิดอย่างสร้างสรรค์ตลอดจนจัดให้มีงบประมาณสนับสนุน ปรับปรุงกลไกการดำเนินงานในทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐ การปรับระบบงบประมาณให้ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน และปรับบทบาทของหน่วยงานกลางในการประสานแผนงาน แผนเงิน และแผนคนอย่างบูรณาการ ควบคู่กับการจัดเตรียมกลไกประสานการจัดทำระดับชุมชน ให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และการวางกรอบแนวทางการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ภายใต้หลักการที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแนวคิด ค่านิยม ตลอดจนมุมมองปัญหา ให้สอดคล้องรู้เท่าทันโลก รู้จักใช้ปัญญา มีวิจักษณ์ฐานบนฐานวัฒนธรรมไทยที่เอื้ออาทร ประณีประนอม และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมโดยต้องปฏิรูปวิธีการจัดการและปฏิรูปโครงสร้างทุกด้านอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ในการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของภาคส่วนต่างๆ มีดังนี้

4.3.1 การแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติของภาครัฐ

ในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติที่ได้ผลจะต้องเน้นการทำงาน การเรียนรู้และเสริมสร้างความสามารถร่วมกันทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การกำหนดเป้าหมายแต่ละด้าน การร่วมกันปฏิบัติตามแผนและการติดตามประเมินผล โดยมีดัชนีชี้วัดร่วมกัน ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐ และภาคีนอกภาครัฐ จะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยมีการแบ่งอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตกลงร่วมกัน ดังตารางที่ 4 - 5

ตารางที่ 4 - 5 แผน/ นโยบายที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงในปีงบประมาณ 2550

กระทรวง	แผน/ นโยบายที่ใช้	เหตุผลในการเลือกใช้แผน/นโยบาย	สรุปการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
กลาโหม	- นโยบายรัฐบาล - ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ / ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	พิจารณาจากภารกิจหลักของกระทรวงซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง จึงใช้ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ/ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงเป็นกรอบในการจัดทำแผนฯ ของกระทรวง ร่วมกับการใช้นโยบายของรัฐบาล	กระทรวงใช้แผน/ นโยบายระดับชาติอื่นๆ เช่น ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ และนโยบายรัฐบาลในการจัดทำแผนฯ ซึ่งแผนดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในตัวอยู่แล้ว
การคลัง	- แผนยุทธศาสตร์กระทรวงปี 2548 – 2551 - นโยบายรัฐบาล - นโยบาย และภารกิจพื้นฐานของกระทรวง - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลังเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความครอบคลุม และมีการทบทวนตามระยะเวลาเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ ดังนั้น แม้ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น การปฏิรูปการปกครอง การเปลี่ยนรัฐบาล ยุทธศาสตร์กระทรวงก็ไม่เปลี่ยนแปลง และสามารถใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนฯ ของกระทรวงได้อย่างต่อเนื่อง	- มีการนำแผนฯ 10 มาใช้โดยผ่านยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ - ไม่ได้ทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยตรง แต่เมื่อพิจารณาภารกิจและยุทธศาสตร์ของกระทรวงพบว่ามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
การต่างประเทศ	- แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	การจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดินและแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงฯ จะรวบรวมจากยุทธศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์แห่งชาติ รวมถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	มีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้งานโดยตรง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	- แผนยุทธศาสตร์กระทรวง ปี 2548 – 2551 - คำของบประมาณ (ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550) ของสำนักงานพัฒนา - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 - นโยบาย และภารกิจของกระทรวง	- เงื่อนไขทางกฎหมาย - สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง	มีการนำแผนฯ 10 มาใช้โดยผ่านยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ

กระทรวง	แผน/ นโยบายที่ใช้	เหตุผลในการเลือกใช้แผน/นโยบาย	สรุปการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายคุ้มครองเด็ก - งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		
การท่องเที่ยว และกีฬา	- นโยบายรัฐบาล - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง	กระทรวงนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้โดยตรง มีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจกระทรวง เช่น การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่ชุมชนมีส่วนร่วม
เกษตรและ สหกรณ์	- นโยบายรัฐบาล - ยุทธศาสตร์กระทรวงปี พ.ศ. 2548 – 2551 - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง	การของบประมาณประจำปี 2550ของกระทรวงสรุปได้ว่าไม่ได้ใช้แผนฯ 10 เนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ประกาศใช้หลังจากกระทรวงได้เสนอโครงการเพื่อของบประมาณต่อสำนักงบฯ แล้ว
คมนาคม	- แผนยุทธศาสตร์กระทรวงคมนาคม ปี 2547-2554 - แผนหลักการขนส่งและจราจร (พ.ศ. 2547-2554) - แผนกลยุทธ์ของกระทรวง พ.ศ. 2549 – 2554 - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง	ไม่ได้นำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้ในปีงบประมาณ 2550 เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงเป็นแผนที่จัดทำขึ้นก่อนที่จะมีการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เป็นส่วนหนึ่งของกรอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์
ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	- นโยบายรัฐบาล - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550 - นโยบาย รัฐมนตรี	สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง	เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมเป็นภารกิจของกระทรวงทั้งหมดและโดยตรง

กระทรวง	แผน/นโยบายที่ใช้	เหตุผลในการเลือกใช้แผน/นโยบาย	สรุปการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	- แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2548-2551 - แผนยุทธศาสตร์กระทรวง พ.ศ.2547-2549 (ขยายเวลาแผนถึงปี 2551) - นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ.2544-2553 (IT 2010) - แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ พ.ศ.2545-2549 - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	ในปี 2550 การจัดทำแผนไม่ได้มีกระบวนการจัดทำที่ชัดเจน แนวทางการดำเนินงานยึดแผนที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากภารกิจพื้นฐานของกระทรวง ICT ไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นแม้ว่าจะเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการเปลี่ยนรัฐบาล แต่นโยบายด้าน ICT ของประเทศ และภารกิจพื้นฐานของกระทรวงไม่เปลี่ยนจึงสามารถใช้แผนเดิมของกระทรวงได้ ประกอบกับหน่วยงานในสังกัดมีความเข้าใจในแผนกระทรวง และภารกิจของตนเองอยู่แล้ว กระทรวงจึงมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดเป็นผู้ส่งรายละเอียดของโครงการมาที่ส่วนกลางเพื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ	กระทรวงมีความพยายามที่จะนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นกรอบในการปฏิบัติงานของกระทรวง แต่ปัญหาที่สำคัญคือ จากการทบทวนสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พบว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับ ICT น้อยมาก ดังนั้น <u>กระทรวงจึงไม่สามารถนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้ได้</u> เพราะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงน้อย
พลังงาน	- รัฐธรรมนูญ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - นโยบายรัฐบาล - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ - งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	ความสอดคล้องกับภารกิจกระทรวง	กระทรวงจะเลือกพิจารณาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวง และกรมเป็นหลัก
พาณิชย์	- นโยบายรัฐบาล - นโยบายกระทรวง - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - แนวคิดการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง	สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง	<u>กระทรวงนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้โดยตรง</u> เนื่องจากภารกิจของกระทรวงมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ดังนั้น ในการเสนอของงบประมาณ แผนงาน/

กระทรวง	แผน/ นโยบายที่ใช้	เหตุผลในการเลือกใช้แผน/นโยบาย	สรุปการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
	- การมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง - ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ยุทธศาสตร์การจตุรกรบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550		โครงการจะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
มหาดไทย	- นโยบายรัฐบาล - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - ยุทธศาสตร์การจตุรกรบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	สอดคล้องกับการกิจของกระทรวง	กระทรวงใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำยุทธศาสตร์ แม้ว่าจะไม่ได้ใช้เป็นกรอบหลัก โดยพิจารณาในส่วนที่มีความสอดคล้องกับการกิจกระทรวง เนื่องจากขณะนั้นไม่มีแผนอื่นที่จะเป็นหลัก เช่น ไม่มีแผนบริหารราชการแผ่นดิน
ยุติธรรม	- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2550 (แนวนโยบายด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม) - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) - นโยบายรัฐบาล พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2549 และนโยบายรัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวช แถลงต่อรัฐสภา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงยุติธรรม - แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2552 – 2555 - นโยบายผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงยุติธรรม และทรงคณะผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา “กำหนด	สอดคล้องกับการกิจของกระทรวง	การจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2551 – 2555 และแผนปฏิบัติการราชการกระทรวงยุติธรรม พ.ศ.2552 – 2554 ได้อาศัยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และแผนอื่นๆ เป็นกรอบทิศทางการจัดทำ โดยพิจารณาจากความสอดคล้องกับการกิจของกระทรวง

กระทรวง	แผน/ นโยบายที่ใช้	เหตุผลในการเลือกใช้แผน/นโยบาย	สรุปการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
	ทิศทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง ยุติธรรม พ.ศ. 2551 – 2555” เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 - พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2545 - พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 - มาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมและพันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล - นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550 – 2554 - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550		
แรงงาน	- แผนพัฒนาแรงงานปี พ.ศ. 2550 - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	อ้างถึงบันทึกข้อความ ที่ รง 0100/2680 จากส่วนราชการสำนักงานรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2549 เรื่อง การปฏิบัติราชการตามแผนพัฒนาแรงงาน พ.ศ. 2550 โดยให้ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานยึดถือแผนพัฒนาแรงงาน ปี พ.ศ. 2550 เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาของรัฐบาลเฉพาะกาล สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2549 ให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนปฏิบัติการ พร้อม	- กระทรวงใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ทางอ้อมผ่านแผนพัฒนาแรงงานปี พ.ศ.2550 เนื่องจากแผนพัฒนาแรงงานปี พ.ศ.2550 ใช้แผน/นโยบายต่อไปในการจัดทำแผน - ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - นโยบายรัฐบาล - นโยบายรัฐมนตรี - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - การกิจเร่งด่วนของกระทรวง

กระทรวง	แผน/ นโยบายที่ใช้	เหตุผลในการเลือกใช้แผน/นโยบาย	สรุปการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
		กำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานและคำแนะนำการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2549 และให้ดำเนินการได้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 เป็นต้นไป	
วัฒนธรรม	- นโยบายรัฐบาล - นโยบายรัฐมนตรี - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - พรบ. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 - ภารกิจหลักของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	ความสอดคล้องกับภารกิจกระทรวง	- การจัดทำแผนปฏิบัติการของกระทรวง เริ่มจัดทำในปี 2548 โดยใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เป็นกรอบ และได้มีการทบทวนและปรับยุทธศาสตร์กระทรวงทุกปี ในปี 2550 ได้ทบทวนและนำเอาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นส่วนหนึ่งในการปรับยุทธศาสตร์กระทรวง - ปีงบประมาณ 2550 มีการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้โดยตรง แต่ในปีดังกล่าวถือว่ามีการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้น้อยกว่าเมื่อเทียบกับปีงบประมาณ 2551 เนื่องจากเพิ่งประกาศใช้แผนฯ และไม่มีกลไก หรือมาตรการบังคับใช้แผนฯ 10 โดยตรง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	- นโยบายรัฐบาล - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน) - รัฐธรรมนูญ - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง	ปีงบประมาณ 2550 ได้งดเว้นการจัดทำแผนปฏิบัติราชการทุกกระทรวง เนื่องจากไม่มีแผนการบริหารราชการแผ่นดิน กระทรวงต่าง ๆ ต้องใช้ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณนโยบายรัฐบาล และวาระแห่งชาติของรัฐบาล รวมทั้งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นกรอบในการจัดทำแผนของกระทรวง

กระทรวง	แผน/ นโยบายที่ใช้	เหตุผลในการเลือกใช้แผน/นโยบาย	สรุปการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
ศึกษาธิการ	- รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540, 2550 - นโยบายรัฐบาล - ร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนด้านการศึกษาของชาติ พรบ.การศึกษาแห่งชาติ และแผนแม่บทการพัฒนาคน - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง	กระทรวงได้ใช้ร่างของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดกรอบแผนยุทธศาสตร์กระทรวง โดยให้ความสำคัญกับประเด็น “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” จากแนวคิดดังกล่าว กระทรวงได้นำเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงมาปรับใช้
สาธารณสุข	- ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550 - นโยบายรัฐบาล - ยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข	ความสอดคล้องกับภารกิจกระทรวง	ใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ทางอ้อม ผ่านยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2550
อุตสาหกรรม	- นโยบายรัฐบาล - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	ปี 2550 เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เดิมใช้แผนของกระทรวง ปี 2548-2551 แต่เมื่อมีการปฏิรูปการปกครอง แผนดังกล่าวถูกยกเลิก แต่กระทรวงก็ยังคงนำบางส่วนของแผนเดิมที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเฉพาะกาลมาปรับใช้	ใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยตรง แม้ไม่ได้ใช้เป็นกรอบหลัก โดยจะเลือกใช้เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวง

กระทรวง	แผน/ นโยบายที่ใช้	เหตุผลในการเลือกใช้แผน/นโยบาย	สรุปการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
สำนักนายกรัฐมนตรี	- นโยบายรัฐบาล - วาระแห่งชาติ - ยุทธศาสตร์การจตุรกรบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2550	ปี 2550 เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเมื่อมีการปฏิรูปการปกครอง สำนักร คงยัดถือแต่เฉพาะนโยบายของรัฐบาลเฉพาะกาลมาปรับใช้	ไม่ได้ใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยตรง เป็นเพียงการใช้โดยอ้อม เนื่องจากเสนอของบประมาณจากสำนักบข ซึ่งได้ลือแผนฯ 10 โดยอ้อมอยู่แล้ว และมีทัศนะว่าภารกิจหลักของสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นเพียงภาคที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนหน่วยงานนอกกระทรวงที่เป็นหน่วยงานผู้ปฏิบัติ โดยสำนักนายกรัฐมนตรี ไม่มีบทบาทในการปฏิบัติโดยตรง เป็นแต่เพียงหน่วยงานประสานงานเท่านั้น โดยภารกิจหลักอยู่ที่การทำงานที่ตอบสนองต่อคำสั่งของคณะรัฐมนตรี

จากตารางที่ 4-5 พบว่ากระทรวงต่าง ๆ ได้นำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้ประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2550 และจากการศึกษากระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของกระทรวงต่าง ๆ โดยสรุปผ่านตัวชี้วัดกระบวนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติตามแนวทางการแปลงแผนฯ ของนักวิชาการด้านยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนฯ 2) การมีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ 3) วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ 4) การยอมรับเป็นงานสำคัญที่ต้องเฝ้าระวัง และ 5) สร้างระบบการติดตามประเมินผล ซึ่งได้ผลการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การศึกษาความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ

1) ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผน

การศึกษาระบบการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติเริ่มจากการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ โดยศึกษาว่ากระทรวงส่วนใหญ่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ โดยมีการแปลงแผนฯ ไปใช้กำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดในยุทธศาสตร์การพัฒนาของกระทรวงมากน้อยเพียงไร โดยมีสมมติฐานเบื้องต้นว่า หากมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ จะสามารถแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ ในครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาความเข้าใจ และกระบวนการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ

จากการศึกษาความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ พบว่า กระทรวงที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในฐานะเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของชาติ และมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ สามารถสรุปภาพรวมเกี่ยวกับความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ของกระทรวงต่าง ๆ ได้ดังตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4-6 สรุปภาพรวมเกี่ยวกับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ของกระทรวงต่าง ๆ

ประเด็นความเข้าใจ	สรุปภาพรวมความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ของกระทรวงต่าง ๆ
1. บทบาทในการพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	1) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ เป็นแผนที่มียุทธศาสตร์การใช้ที่แน่นอนและไม่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ทางการเมือง ดังนั้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จึงเป็นแผนที่มีความมั่นคงและมีความต่อเนื่องในการนำไปปฏิบัติ 2) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นเสมือนแผนแม่บท หรือเข็มทิศที่ใช้เป็น

ประเด็นความเข้าใจ	สรุปภาพรวมความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ของกระทรวงต่าง ๆ
	กรอบในการพัฒนาประเทศ เป็นแผนที่ชี้เป้าหมายในการพัฒนาว่าควรดำเนินไปอย่างไร และเป็นแผนที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และนอกภาครัฐสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
2. วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	1) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และ 9 โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และสังคม การมีคุณธรรม และจริยธรรม 2) ให้ความสำคัญกับการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ 3) การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม 4) การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ให้ดีขึ้นในทุกมิติ เพื่อให้เกิดสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน
3. หลักการและแนวคิดพื้นฐานของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	1) การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง 2) การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล 3) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน 5) การพัฒนาทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็ง

2) รูปแบบการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

จากการศึกษาประเด็นความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พบว่ากระทรวงต่าง ๆ มีวิธีการ / รูปแบบในการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ภายในหน่วยงานด้วยวิธีต่างๆ ประกอบด้วย 1) กระทรวงมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 2) กระทรวงมีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ก่อนการจัดทำ/ ปรับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง 3) กระทรวงมีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง และ 4) กระทรวงพิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวง และส่วนราชการของกระทรวงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ผลการศึกษากระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ของกระทรวง สรุปได้ดังภาคผนวก ข (ตารางที่ ข-1)

1) กระทรวงมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากการศึกษาพบว่า ทุกกระทรวงมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 การมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้กระทรวงมีความเข้าใจเบื้องต้นตั้งแต่ก่อนการประกาศใช้แผนฯ ว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับอะไร

2) กระทรวงมีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ก่อนการจัดทำ/ปรับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง จากการศึกษาพบว่า ทุกกระทรวงมีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 อย่างไรก็ดีตาม แต่ละกระทรวงให้ความสำคัญกับการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มากน้อยแตกต่างกัน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระทรวงให้ความสำคัญต่อการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 แตกต่างกัน คือ การพิจารณาความสอดคล้องของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับภารกิจของกระทรวง หากกระทรวงพิจารณาแล้วว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไม่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวง ก็จะไม่ดำเนินการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพิ่มเติม แต่ถ้าพิจารณาแล้วพบว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง และสามารถนำมาปรับใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานของกระทรวงได้ กระทรวงจะมีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวง และอาจนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำ/ปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์กระทรวง

3) กระทรวงมีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง จากการศึกษาพบว่า แต่ละกระทรวงมีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานแตกต่างกัน บางกระทรวงมีกระบวนการสร้างความเข้าใจเฉพาะในระดับผู้บริหาร การสร้างความเข้าใจในระดับผู้บริหารมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแจ้งให้ผู้บริหารทราบว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เกี่ยวข้องกับประเด็นใดบ้าง ในขณะที่บางกระทรวงมีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับในกระทรวง เนื่องจากต้องการให้หน่วยงานทุกระดับมีความเข้าใจ และสามารถนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปปรับใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงานได้ การสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง มักเกิดขึ้นในกระทรวงที่พิจารณาแล้วว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีความสอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง และมีแนวโน้มที่กระทรวงจะสนับสนุนให้หน่วยงานในสังกัดนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานของหน่วยงาน จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า กระทรวงต่างๆ สร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงและ/หรือภาคีที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการต่อไปนี้

- 3.1) ในขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และ/หรือแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวง คณะทำงานยกร่างแผนฯ ได้มีการทบทวน (Review Literature) นโยบายระดับบนที่เกี่ยวข้องรวมทั้งแผนพัฒนาฯ

ฉบับที่ 10 โดยนำหลักการและประเด็นยุทธศาสตร์ที่ตรงกับภารกิจของกระทรวงมาบรรจุไว้ในร่างแผนฯ ของกระทรวง

- 3.2) ในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงที่ให้ความสำคัญกับการยกร่างแผนฯ กระทรวงแบบมีส่วนร่วม จะสื่อสารยุทธศาสตร์และประเด็นหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไว้ในเวทีรับฟังความคิดเห็นของภาคีที่เกี่ยวข้อง
- 3.3) การส่งเอกสาร/ตัวเล่มของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้หน่วยงานในสังกัดศึกษาด้วยตนเอง
- 3.4) การสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และส่งให้กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวง
- 3.5) การจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรในสังกัดกระทรวงรับทราบรายละเอียดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

4) กระทรวงพิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวง และส่วนราชการของกระทรวงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากการศึกษาพบว่า กระทรวงจะทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับภารกิจของกระทรวง ถ้าพบว่ามี ความสอดคล้อง ก็มีแนวโน้มที่กระทรวงจะเลือกส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงมาปรับใช้ในการจัดทำแผนฯ และการดำเนินงานของกระทรวง สถานการณ์ดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้กระทรวงต้องดำเนินการสร้างความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวง

ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะสนับสนุนให้เกิดการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเมื่อเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ แล้วก็สามารถนำมาปรับใช้สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

2. การมีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ เป็นปัจจัย/องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ หากผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ และการวางแผนงานในการดำเนินงาน จะทำให้เกิดความเข้าใจวัตถุประสงค์ของงานที่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการศึกษา

ครั้งนี้ ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ ได้ผลสรุปดังภาคผนวก ข (ตารางที่ ข-2)

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งในระดับกรม และสำนักงานในภูมิภาค พบว่า มีการสื่อสารวัตถุประสงค์ของแผนฯ ร่วมกันทั้งภายในส่วนราชการของกระทรวงและจัดเวทียกร่างแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงโดยเชิญภาคีทุกภาคส่วนเข้าร่วม เพื่อให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายสะท้อนจากการปรากฏแผนงาน/โครงการในแผนปฏิบัติการในระดับต่างๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ

ทุกกระทรวงเปิดโอกาสให้บุคลากรจากหน่วยงานในสังกัดมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ และโครงการของกระทรวง เพื่อให้ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีความเข้าใจแผนฯ และสามารถแปลงแผนสู่การปฏิบัติในรูปของแผนงาน/โครงการที่ตอบสนองต่อเป้าหมายของแผนฯ และข้อมูลจากการศึกษา สามารถแบ่งการมีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติได้ 2 ลักษณะคือ

1) ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ของกระทรวง รูปแบบที่กระทรวงเปิดโอกาสให้ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนร่วม ได้แก่ การระดมความคิดเห็นจากบุคลากรในทุกหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงเพื่อจัดทำแผนฯ การคัดเลือกตัวแทนจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ การคัดเลือกบุคลากรจากทุกระดับในสังกัดกระทรวงให้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น และจัดทำแผน

2) ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการของกระทรวง โดยผู้รับนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นผู้เขียนรายละเอียดของแผนงาน/โครงการที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนฯ และเสนอไปยังกระทรวงเพื่อให้กระทรวงพิจารณาแผนงาน/โครงการดังกล่าว หากผ่านความเห็นชอบและได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติก็จะเป็นผู้ดำเนินการตามขั้นตอนของแผนงาน/โครงการนั้นๆ

การเปิดโอกาสให้ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ และแผนงาน/โครงการของกระทรวงสะท้อนให้เห็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) ระหว่างผู้บริหารในระดับกระทรวง กับผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ โดยผู้บริหารในระดับกระทรวงจะเป็นผู้กำหนดยุทธศาสตร์ระดับบน และเปิดโอกาสให้ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนร่วมในการสะท้อนความคิดเห็น ตลอดจนแปลงแผนยุทธศาสตร์เป็นแผนปฏิบัติราชการ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ จากนั้นผู้รับนโยบายไปปฏิบัติจะแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติในรูปของแผนงาน/โครงการ และส่งกลับให้ผู้บริหารระดับกระทรวงพิจารณาตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการดังกล่าว

กรณีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 การพิจารณาว่าผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนร่วมในการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติหรือไม่ ควรพิจารณาในเบื้องต้นว่ากระทรวงได้นำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และแผนอื่นๆ ของกระทรวงหรือไม่ หากมีการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้ เมื่อผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน หรือโครงการของกระทรวงก็ถือว่ามีส่วนร่วมในการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ

3. วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผน

การศึกษาในหัวข้อนี้ เป็นการศึกษาว่ากระทรวงใช้วิธีการและเครื่องมืออะไรบ้างในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ โดยในการศึกษาครั้งนี้ วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ได้แก่ 1) การมีแผนแม่บท/แผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง 2) กลไกในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ และ 3) เทคนิค/เครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ผลการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ แสดงดังภาคผนวก ข (ตารางที่ 3) แสดงถึงวิธีการและเครื่องมือที่กระทรวงใช้ในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ผลการศึกษาโดยสรุป พบว่า กระทรวงต่างๆ มีการใช้เครื่องมืออย่างหลากหลาย ทั้งการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นในขั้นตอนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากกระทรวง โดยมีเครื่องมือที่สำคัญ ได้แก่ SWOT Analysis การประชุมผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) และการประชุมสังเคราะห์ 4 ภูมิภาค เป็นต้น โดยรายละเอียดจากการศึกษา มีดังนี้

1) กระทรวงมีแผนแม่บทหรือแผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง

จากการศึกษา พบว่า เกือบทุกกระทรวงมีแผนแม่บท หรือแผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง กรณีของกระทรวงที่ไม่มีแผนแม่บท หรือแผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง พบว่า ในช่วงเวลาที่ดำเนินการศึกษา เป็นช่วงที่แผนแม่บท หรือแผนยุทธศาสตร์เดิมหมดระยะเวลาประกาศใช้หรือกำลังอยู่ในระหว่างการจัดทำแผนแม่บท หรือแผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่าแผนแม่บท หรือแผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่องจำนวนมากใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นกรอบในการจัดทำ เช่น แผนการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550 – 2554) ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ของกระทรวงสาธารณสุข แผนพัฒนาการเกษตร (2550 – 2554) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาแรงงาน พ.ศ. 2550 และแผนแม่บทด้านแรงงาน (พ.ศ. 2550 – 2554) ของกระทรวงแรงงาน รวมถึงแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ของกระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น

2) กลไกในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติกลไกในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) มีคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และ 2) มีคำสั่งจากผู้บริหารกระทรวง โดยกลไกทั้ง 2 รูปแบบข้างต้นเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้เกิดการแปลงแผนฯ และขับเคลื่อน

แผนสู่การปฏิบัติ และจากการศึกษา พบว่า ทุกกระทรวงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง โดยคณะกรรมการมีทั้งบุคคลภายในกระทรวง และบุคคลจากภายนอก

สำหรับความเชื่อมโยงกับการสนับสนุนให้เกิดการแปลงแผนพัฒนาฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ พบว่า ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง หลายกระทรวงได้เชิญบุคลากรจาก สสช. เข้าเป็นคณะกรรมการ โดยกระทรวงเชื่อว่าคณะกรรมการจาก สสช. น่าจะมีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำยุทธศาสตร์ของกระทรวง

3) เทคนิค/ เครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ เทคนิค/เครื่องมือที่ดีมีส่วนสนับสนุนให้การแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติมีประสิทธิภาพ ผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า เทคนิค/เครื่องมือที่กระทรวงเลือกใช้ในการจัดทำแผนฯ และแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ ได้แก่

- การแปลงจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ด้วยการทบทวน (Review Literature) เพื่อบรรจุประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ในแผนยุทธศาสตร์กระทรวง และ/หรือแผนปฏิบัติการรายปี และ/หรือแผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง
- กระทรวงใช้การประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานทุกหน่วยงานภายในกระทรวง
- การประชุมระดมความคิดเห็นจากภาคีหุ้นส่วน
- การใช้วิธี SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์
- การทำประชาพิจารณ์ร่างแผนฯ ฉบับต่างๆ ของกระทรวง

4. การยอมรับเป็นงานสำคัญที่ต่อเนื่อง

จากการศึกษา การยอมรับภารกิจงานยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นงานสำคัญที่ทำอย่างต่อเนื่อง ได้ ผลการศึกษาแสดงในภาคผนวก ข (ตารางที่ ข-4) ดังนี้

1) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากการศึกษ พบว่า เกือบทุกกระทรวงมีภารกิจที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และมีแนวโน้มที่กระทรวงจะนำยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำแผนฯ เพื่อให้เกิดการแปลงสู่การปฏิบัติต่อไป

2) ความสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากการศึกษาพบว่า กระทรวงที่พิจารณาว่าภารกิจของตนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จะมีการนำเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาพัฒนาให้มีความชัดเจนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการของกระทรวง เช่น กระทรวงศึกษาธิการนำเป้าหมายจากยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ได้แก่ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับชั้นสูงกว่าร้อยละ 55 รวมทั้งเป้าหมายจากยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ ได้แก่ ธรรมาภิบาลของประเทศ ทั้งในส่วนภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน เปรียบเทียบกับนานาชาติดีขึ้น โดยมีคะแนนระดับความโปร่งใสไม่น้อยกว่า 5.0 คะแนน ภายในปี 2554 มาใช้เป็นกรอบในการจัดทำเป้าหมายของกระทรวง โดยมีการประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

3) การยอมรับเป็นงานสำคัญ จากการศึกษาพบว่า หากกระทรวงพิจารณาว่าภารกิจของตนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และ/หรือเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กระทรวงจะนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และแผนอื่นๆ ของกระทรวง และแปลงแผนฯ ดังกล่าวสู่การปฏิบัติ ในรูปของแผนงาน/โครงการ และเมื่อพิจารณาต่อไปว่าการดำเนินแผนงาน/โครงการของกระทรวง เป็นแผนงาน/โครงการที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สามารถอธิบายได้ว่ากระทรวงยอมรับภารกิจงานยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นงานสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานดังกล่าวเป็นงานเชิงยุทธศาสตร์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และสร้างประโยชน์ต่อประชาชนจำนวนมาก

กล่าวโดยสรุป การยอมรับภารกิจงานยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นงานสำคัญที่ทำอย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นแนวโน้มความสำเร็จของการพัฒนาตามแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 หากกระทรวงดำเนินการกิจของตนซึ่งเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในรูปของแผนงาน/โครงการประสบความสำเร็จ จะเป็นสิ่งที่ชี้วัดความสำเร็จของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

5. การสร้างหรือกำหนดระบบการติดตามประเมินผล

ภาพรวมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง สามารถแบ่งการติดตามประเมินผลออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

1) การรายงานการติดตามประเมินผลภายในกระทรวง เป็นการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของหน่วยงานภายในกระทรวงต่อผู้ที่มีหน้าที่ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกระทรวง เพื่อเสนอผลความก้าวหน้า หรือผลสำเร็จของการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้ผู้บริหารกระทรวงรับทราบ โดยระยะในการ

รายงานการติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายในกระทรวงจะมีการรายงานตั้งแต่ การรายงานรายสัปดาห์ รายเดือน ราย 3 เดือน 6 เดือน และรายงานประจำปี ซึ่งระยะเวลาในการรายงานดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับคำสั่งของผู้บริหาร และประเด็นที่มีความสำคัญหรือเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ

2) การรายงานการติดตามประเมินผลต่อหน่วยงานภายนอกกระทรวง จากการศึกษาพบว่า กระทรวงมีหน้าที่ต้องรายงานความก้าวหน้า หรือผลสำเร็จของการดำเนินงานตามภารกิจของกระทรวงให้หน่วยงานภายนอก ซึ่งมีบทบาทในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกระทรวง โดยหน่วยงานหลักที่กระทรวงต้องรายงานผลการดำเนินงาน ได้แก่

2.1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เป็นการรายงานการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ระยะเวลาในการรายงานผลตามปกติจะรายงานทุก 3 เดือน แต่ในความเป็นจริงอาจมีการงดเว้นในบางระยะเพื่อลดภาระงานของกระทรวง แต่จำเป็นต้องรายงานในระยะ 6 เดือน และ 12 เดือน ในการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการจะเป็นข้อตกลงระหว่างกระทรวงกับ ก.พ.ร. ว่าแต่ละปี แต่ละกระทรวง และกรมต้องทำอะไร เพื่อให้ได้ผลผลิต หรือผลลัพธ์อะไรออกมา โดยมีการกำหนด KPI เพื่อดูว่าการดำเนินงานประสบความสำเร็จตามที่ตั้งไว้หรือไม่ KPI จะมีการเจรจาตกลงกันโดยพิจารณาจาก พันธกิจหน่วยงาน แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการรายปี คำรับรองการปฏิบัติราชการจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลการดำเนินงานของกระทรวง

2.2) สำนักงานงบประมาณ เป็นการรายงานระดับความสำเร็จของการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณ ปัจจุบันใช้ระบบ PART เป็นเครื่องมือเพื่อวิเคราะห์ระดับความสำเร็จการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณที่ใช้ในการกำกับดูแลระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยให้กรมเป็นผู้ประเมินตนเองเพื่อควบคุมการบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการวางแผนกลยุทธ์ ความเชื่อมโยงงบประมาณการบริหารจัดการ และการประเมินผลผลิต/ผลลัพธ์ ให้เป็นไปตามหลักการของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตลอดจนตอบสนองการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (สำนักงานงบประมาณ, 2551 : 1-1) การรายงานระดับความสำเร็จของการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณปกติจะรายงานทุก 3 เดือน แต่อาจมีการงดเว้นในบางช่วงเวลาเพื่อลดภาระงานของกระทรวง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันสามารถใช้ระบบการรายงานผลแบบ real time โดยจะมีการสรุปผลทุก 1 ปี

2.3) คณะรัฐมนตรี เป็นการรายงานการติดตามประเมินผลความก้าวหน้า/ ความสำเร็จของการดำเนินงานของกระทรวงตามนโยบายรัฐบาล หรือแผนบริหารราชการแผ่นดิน ระยะในการรายงานผลจะเป็นไปตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรี

2.4) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นการรายงานความก้าวหน้า/ ความสำเร็จของแผนงาน/ โครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับ ข้อมูลจากการศึกษา พบว่า ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และ 9 มีการรายงานความก้าวหน้า/ ความสำเร็จของแผนงาน/ โครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ แต่ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ยังไม่มีคำสั่งให้รายงานผล

ปัญหาและอุปสรรคในการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของภาครัฐ

จากผลการศึกษาการดำเนินงานแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ของกระทรวงต่างๆ และผลจากการประชุมระดมความคิดเห็นครั้งที่ 1 สามารถสรุปถึงปัญหาและอุปสรรคในการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของหน่วยงานราชการต่างๆ ได้ดังนี้

1) โดยปกติแล้วกระทรวงต่างๆ จะใช้แผน หรือ นโยบายระดับชาติมากกว่าหนึ่งแผนเป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการ และแผนอื่นๆ ของกระทรวง ตัวอย่างแผนที่กระทรวงใช้เป็นกรอบ เช่น รัฐธรรมนูญ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่าย และยุทธศาสตร์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงโดยตรง เป็นต้น ที่กล่าวมาส่งผลให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นเพียงแผนหนึ่งที่กระทรวงเลือกนำมาใช้ประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์/แผนกระทรวง โดยอาจไม่ใช่แผนหลักที่กระทรวงต่างๆ ให้ความสำคัญนำแนวทางมาแปลงสู่การปฏิบัติโดยตรง และบางกระทรวงอาจใช้ยุทธศาสตร์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับของกระทรวงโดยไม่มีการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาแปลงไปสู่การปฏิบัติเลยก็เป็นได้

2) ระยะเวลาในการใช้แผน/ หรือนโยบายระดับชาติที่มีหลายแผนไม่มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากเงื่อนไขในการจัดทำแผน และการใช้แผนที่แตกต่างกัน เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแผนที่มีระยะเวลาในการใช้แผนที่แน่นอน คือ 5 ปี ในขณะที่แผนการบริหารราชการแผ่นดินจะมีระยะของแผนตามสมัยรัฐบาล เป็นต้น ความไม่สอดคล้องของระยะเวลาของแผน/ นโยบายทำให้กระทรวงต่าง ๆ มีปัญหาในการปรับแผน หรือนโยบายระดับชาติหลาย ๆ แผนไปใช้ให้สอดคล้องกัน

3) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นแผนที่มีเนื้อหากว้างขวาง มีการกำหนดเป้าหมายทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แต่ไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดและไม่มีการระบุหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ซึ่งทำให้กระทรวงและหน่วยงานปฏิบัติอื่น ๆ ไม่แน่ใจว่าภารกิจของตนนั้นเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 อย่างไรหรือไม่ หรือในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผน แต่ละกระทรวงไม่ทราบว่าตนเองต้องมีส่วนในการ

ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนในระดับใด เช่น เป้าหมายเรื่องจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 10 คน ต่อประชากร 10,000 คน เป็นเป้าหมายที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันโดยหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) แต่ในทางปฏิบัติแล้วแต่ละหน่วยงานไม่ทราบว่าต้องมีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยกี่คน สาขาใดบ้าง และแบ่งเป้าหมายกันไปหน่วยงานละเท่าไร ดังนั้น การไม่มีตัวชี้วัดและการไม่กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนจึงทำให้ยากที่จะติดตามประเมินผลว่ากระทรวงได้ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายของแผนหรือไม่ นอกจากนี้ ข้อมูลจากการศึกษาพบว่า กระทรวงมีความคิดว่าบางเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นเป้าหมายที่บรรลุได้ยาก เช่น เป้าหมายเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของนักเรียนทุกระดับชั้นสูงกว่าร้อยละ 55 ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการเห็นว่า เป้าหมายนี้ยากที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของทุกวิชาเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 55 ภายในปี 2554 โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ดังนั้น ในการกำหนดเป้าหมาย จึงควรกำหนดเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับชั้นเพิ่มขึ้นโดยรวมเป็นร้อยละ 10 จากปีฐาน ซึ่งจะเป็นเป้าหมายที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เป็นไปได้และบรรลุเป้าหมายในรูปของค่าคะแนนรวมได้ แทนที่จะวัดแบบแยกรายวิชา

4.3.1 การแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของภาคเอกชน และภาคชุมชน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กำหนดให้มีการเสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนา ในการจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ ที่บูรณาการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ภายใต้หลัก **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** โดยให้ความสำคัญกับการจัดแบ่งบทบาทที่ชัดเจนของภาคีพัฒนานอกภาครัฐฯ อันได้แก่ ภาคเอกชน ภาคสถาบันต่าง ๆ และภาคชุมชน ดังนี้

ภาคเอกชน ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน ผู้บริโภค มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายคุณค่าทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม มีการจัดการที่โปร่งใส เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจ และเข้ามามีบทบาทร่วมจัดบริการสังคมและกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ร่วมกับภาครัฐ

ภาคสถาบันต่าง ๆ อาทิ สถาบันศาสนาจะมีบทบาทเป็นแหล่งเผยแพร่หลักธรรม ปลุกฝังทัศนคติการใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมและร่วมดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ สถาบันการศึกษาจะมีบทบาทเป็นแหล่งให้ความรู้ สร้างศักยภาพและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนและคนทุกกลุ่มวัย สื่อจะมีบทบาทในการตรวจสอบเฝ้าระวัง เป็นสื่อกลางที่สะท้อนข้อเท็จจริง สร้างความรู้และกระแสสังคมเชิงสร้างสรรค์

ภาคชุมชน ต้องมีศักยภาพขีดความสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการรวมกลุ่มเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สามารถมีบทบาทเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการศึกษาครั้งนี้ เลือกศึกษาการแปลงแผนปฏิบัติของภาคีหุ้นส่วนใน 3 กลุ่มดังกล่าวข้างต้น โดยคัดเลือกตัวแทนการศึกษาตามความเหมาะสม ดังตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 กรณีศึกษากระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของภาคเอกชนและภาคชุมชน

ประเภทของภาคีหุ้นส่วน	รายชื่อภาคีหุ้นส่วน/แหล่งข้อมูล
1. ภาคเอกชน	■ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ■ หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ■ สมาคมส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย (สสวท.) (SMEs) ■ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ■ บริษัท บางจาก ปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
2. ภาคชุมชน	■ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ■ เครือข่ายชุมชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลูกป่าชายเลน ตำบลบางกระเจ้า จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการศึกษาภาพรวมการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของภาคีหุ้นส่วน มีรายละเอียดดังภาคผนวก ก (ตารางที่ ก-1)

จากกรณีการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของภาคีหุ้นส่วน พบว่า แต่ละองค์กร/หน่วยงาน มีการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปปฏิบัติในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของภาคีหุ้นส่วนได้ดังนี้

1. ภาคเอกชน จากการศึกษาพบว่า ภาคเอกชนส่วนใหญ่เน้นนโยบายชาติ อันได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ร่วมกับนโยบายรัฐบาล และการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจทั้งบริบทภายในและต่างประเทศ มาเป็นกรอบในการจัดทำแผนกลยุทธ์ขององค์กร โดยในส่วนของกรอบเชื่อมโยงนโยบายชาติ และสถานการณ์การแข่งขันทางการค้าทั้งบริบทในประเทศและการค้าโลก องค์กรได้เลือกแต่เฉพาะประเด็นที่เอื้อต่อการพัฒนาธุรกิจ และประเด็นทางสังคมที่องค์กรให้ความสนใจ (เช่น CSR และ มาตรฐานความปลอดภัย: QSHE) มาเป็นภารกิจและเป้าหมายขององค์กร เช่น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท บางจาก ปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น

2. ภาคชุมชน จากการศึกษาพบว่า การจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาองค์กรและพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะองค์กรภาคประชาสังคมและชุมชน นอกจากให้ความสำคัญกับ รัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และนโยบายรัฐบาล แล้ว ยังให้ความสำคัญกับนโยบายและแผนขององค์กรในพื้นที่ เช่น แผนจังหวัด และแผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วย ขณะเดียวกัน การจัดทำแผนกลยุทธ์เฉพาะเรื่อง เช่น แผนด้านสิ่งแวดล้อม องค์กรได้ให้ความสำคัญกับนโยบายของกระทรวงเจ้าของเรื่องเป็นนโยบายหลักของแผนฯ เช่น แผนพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมที่ตอบสนองต่อแผนแม่บทด้านสิ่งแวดล้อมของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นแหล่งหลักด้านการสนับสนุนงบประมาณให้แก่องค์กรภาคประชาสังคม ดังเช่นกรณีของเครือข่ายชุมชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลูกป่าชายเลน ตำบลบางกระเจ้า จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นภาคประชาสังคม เป็นต้น

สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย เป็นตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้แทนของการดำเนินงานบริหารจัดการท้องถิ่นโดยประชาชนนั้น พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วเทศบาลไม่ได้คำนึงถึงกรอบการดำเนินงานของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากมองว่าเป็นกรอบที่อยู่ในระดับที่ใหญ่เกินไปหรือเป็นกรอบการดำเนินงานระดับประเทศของหน่วยงานส่วนกลาง ในขณะที่การดำเนินงานของเทศบาลส่วนใหญ่อยู่ภายใต้กรอบงานของกระทรวงที่รับผิดชอบด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องอีกที และการดำเนินงานส่วนใหญ่ของเทศบาลนั้นก็เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาคและพื้นที่ จึงไม่สามารถใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นแนวทางดำเนินงานได้ คงไว้เพียงการเป็นกรอบกว้างๆ ที่เทศบาลนำมาใช้ทางอ้อมด้วยการดำเนินงานตามแนวทางของรัฐบาลหรือกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

ทั้งนี้ ในแต่ละกลุ่มองค์กรที่ถูกจัดอยู่ในแต่ละรูปแบบ ต่างมีรายละเอียดของการแปลงแผนการพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

1) ขั้นตอนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของภาคีหุ้นส่วน พบว่า ภาคเอกชนจะมีวาระการจัดทำแผนเป็น 2 ช่วงหลัก คือ ระยะกลางปี กับระยะปลายปี โดยการจัดทำแผนช่วงกลางปีจะเป็นการจัดทำเพื่อกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ขององค์กร และมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานว่าดำเนินไปอย่างถูกต้องทิศทางหรือไม่ โดยมีการกำหนดแผนงาน/โครงการ และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง การประชุมผู้บริหารระดับสูงขององค์กร (และบริษัทในเครือ) ส่วนการจัดทำแผนระยะปลายปี จะเป็นการจัดทำเพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการ เพื่อการขอตั้งงบประมาณจากบอร์ดผู้บริหาร องค์กรที่มีการดำเนินงานลักษณะนี้ ได้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด และ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด

ในส่วนของภาคชุมชนนั้นพบว่า องค์กรเอกชนมักมีวาระการจัดทำแผนพัฒนาที่ผูกกับระยะใกล้สิ้นสุดแผนงบประมาณประจำปีขององค์กรผู้สนับสนุนงบประมาณ ส่วนองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นจะมีระยะการจัดทำแผนช่วงใกล้สิ้นสุดแผนงบประมาณประจำปีตามแนวทางของหน่วยงานราชการทั่วไป

2) การเชื่อมโยงกรอบนโยบายสู่แผนกลยุทธ์ขององค์กร พบว่า ภาคเอกชน เช่น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัท บางจาก ปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) มีการนำนโยบายของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการกิจและธุรกิจของตนมาเป็นกรอบในการดำเนินงานร่วมด้วย คือ กรอบนโยบายและแผนกลยุทธ์ของกระทรวงพลังงาน (โดยเลือกเฉพาะประเด็นที่ทางองค์กรมีภารกิจโดยตรงที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันในภาพรวม) มาเป็นกรอบแนวทางดำเนินงานหลัก ประกอบกับรับมอบหมายประเด็นสำคัญของคณะกรรมการบริษัท และปัจจัยเกี่ยวข้องจากภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจและธุรกิจภายในและต่างประเทศมาเป็นแนวทางการพัฒนาตามแผนงาน/โครงการ

3) การมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนชาติ พบว่า แทบทุกองค์กรได้นำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 -10 มาเป็นกรอบหลักในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมด้วยเสมอ เช่น สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และบริษัทบางจาก ปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เป็นต้น โดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีการจัดระดมความคิดเห็นจากกลุ่มธุรกิจและภาคีที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดทิศทางพัฒนาภาคอุตสาหกรรม โดยมอบหมายให้กลุ่มอุตสาหกรรม และสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเสนอประเด็นแผนงาน นโยบาย มายังคณะทำงานกำหนดเป็นหลักเกณฑ์

4) การติดตามประเมินผล ภาคีหุ้นส่วนบางกลุ่มต้องรายงานผลการดำเนินงานต่อต้นสังกัด เช่น บริษัท ปตท. จำกัด และ บริษัท บางจาก ปิโตรเลียม จำกัด เป็นต้น เนื่องจากในความเป็นองค์กรธุรกิจที่ต้องรายงานผลการประกอบการต่อผู้ถือหุ้นแล้ว ยังมีบทบาทเป็นองค์กรภายใต้การกำกับของกระทรวงการคลังร่วมด้วย ขณะที่องค์กรภาคประชาสังคม ไม่มีกลไกหรือระเบียบบังคับให้ต้องรายงานผลต่อต้นสังกัด คงมีเพียงรายงานการใช้งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนต่อหน่วยงานเจ้าของทุน เช่น ต้องส่งผลการดำเนินการหรือรายงานผลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแหล่งสนับสนุนงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งการรายงานผลนี้ จะไม่มีองค์กรต้นสังกัดให้ต้องรายงานเป็นวาระประจำ เพียงแต่รายงานต่อองค์กรผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณในแต่ละปีนั้นๆ เท่านั้น

5) การรับแนวทางการพัฒนาตามแผนฯ 10 เป็นงานประจำที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากไม่ได้มีกฎระเบียบใดกำหนดให้ภาคีหุ้นส่วนที่ไม่อยู่ในสังกัดกระทรวงต้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์แผนชาติให้เป็นงานประจำ แต่ขึ้นกับความสมัครใจและความตระหนักในความสำคัญและประเด็นพัฒนาเหล่านี้ ตรงหรือสอดคล้องกับทิศทางที่องค์กรต้องการมุ่งไปให้ถึงเป้าหมายเรื่องการประหยัดต้นทุนการผลิต ความปลอดภัยในองค์กร การสร้างภาพลักษณ์ต่อผู้บริโภค และความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม อย่างไรก็ตาม แม้ไม่มีกลไกบังคับ แต่ภาคีหุ้นส่วน

ทั้งหมดที่เป็นกรณีศึกษาได้เห็นความสำคัญของแผนชาติว่าเป็นเข็มทิศหลักและเป้าหมายร่วมที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันพัฒนาประเทศ และยินดีที่จะเชื่อมโยงและตอบสนองตามกำลังความสามารถทางการเงินและกระแสดความต้องการของกลุ่มและประชาชนผู้บริโภคเป็นสำคัญ

4.4.2 บทสรุปการแปลงแผนของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน

ปัญหาและอุปสรรคของภาครัฐ

1) โดยปกติแล้วกระทรวงต่างๆ จะใช้แผน หรือ นโยบายระดับชาติมากกว่าหนึ่งแผน เป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และแผนอื่นๆ จึงอาจทำให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไม่ใช่แผนหลักที่กระทรวงให้ความสำคัญในการนำมาแปลงสู่การปฏิบัติโดยตรง

2) ระยะเวลาในการใช้แผนหรือนโยบายระดับชาติที่มีหลายแผนไม่มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากเงื่อนไขในการจัดทำแผน และการใช้แผนที่แตกต่างกัน ทำให้กระทรวงต่างๆ มีปัญหาในการปรับแผนหรือนโยบายระดับชาติที่สอดคล้องกัน

3) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นแผนที่มีความกว้างขวาง มีการกำหนดเป้าหมายทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แต่ไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดและไม่มีการระบุหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ซึ่งทำให้กระทรวงและหน่วยงานปฏิบัติอื่น ไม่แน่ใจว่าภารกิจของตนนั้นเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 อย่างไรหรือไม่ หรือในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผน แต่ละกระทรวงไม่ทราบว่าตนเองต้องมีส่วนในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนในระดับ ดังนั้น การไม่มีตัวชี้วัดและการไม่กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนจึงทำให้ยากที่จะติดตามประเมินผลว่ากระทรวงได้ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายของแผนหรือไม่ กระทรวงมีความคิดว่าบางเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นเป้าหมายที่บรรลุได้ยาก

ข้อเสนอแนะสำหรับภาครัฐ

สศช. ควรเป็นเจ้าภาพหลักในการประสานงานและจัดเวทีบูรณาการเรื่องต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมในการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ได้แก่

- การจัดเวทีบูรณาการแผนหรือยุทธศาสตร์ระดับชาติระหว่างหน่วยงานสำคัญ ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อบูรณาการแผนและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกัน
- การจัดเวทีบูรณาการเป้าหมาย และตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ ร่วมกับ 20 กระทรวง เพื่อให้มีเจ้าภาพร่วม และเป้าหมายรับผิดชอบที่ชัดเจนร่วมกัน

บทสรุปการแปลงแผนของภาคีหุ้นส่วน

กล่าวโดยสรุป การแปลงแผนของภาคเอกชน ภาคสถาบัน และภาคประชาสังคม พบว่าแต่ละภาคส่วนมีการแปลงแผนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน คงมีเพียงบริบทเฉพาะภาคส่วนเป็นเงื่อนไขประกอบ ได้แก่ ภาครัฐมีการนำบริบทด้านภารกิจตามกฎหมายมาคำนึงเป็นหลักในการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ส่วนภาคเอกชนมีการนำบริบทด้านธุรกิจการค้ามาคำนึงในการแปลงแผน ที่มุ่งตอบเรื่องการประกอบการตามเงื่อนไขทางการค้าและความรับผิดชอบต่อสังคม ขณะที่ภาคชุมชนมีบริบทด้านแรงบีบคั้นหรือปัญหาเฉพาะถิ่นของตน เช่น ปัญหาอาชีพรายได้ที่ได้รับผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรและปัญหามลพิษ เป็นต้น ซึ่งกลไกเชื่อมโยงที่สำคัญที่จะทำให้ทั้ง 3 ภาคส่วนเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการแปลงแผนชาติสู่การปฏิบัติและการรับรู้ร่วมกันถึงผลสำเร็จและอุปสรรคปัญหาที่ยังไม่บรรลุ

ปัญหาและอุปสรรค

ภาคเอกชนมีการนำแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มากำหนดใช้มากขึ้น โดยปัจจุบันกระแสเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ CSR - Corporate Social Responsibility ในรูปแบบของกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นที่นิยมในภาคเอกชน ต่างๆ กล่าวได้ว่าการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติในภาคเอกชนค่อนข้างประสบความสำเร็จในกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ (องค์กรมหาชน) นับแต่ปีแรกของการประกาศใช้แผน จึงคงมีเพียงปัญหาอุปสรรคด้านการขยายผลสู่ประเภทและกิจการธุรกิจที่หลากหลายมากขึ้น

สถาบันต่างๆ เป็นหน่วยงานที่จัดอยู่ในกลุ่มที่สามารถรับเอาแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปใช้ได้ โดยการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของหน่วยงานในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะของการไม่มีแผนระดับต่างๆ รองรับเหมือนกับภาคเอกชนและภาครัฐ ยกเว้นการนำไปปฏิบัติใช้ในสถาบันการศึกษาที่สามารถแปลงเนื้อหาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนได้ โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้ในทุกกิจกรรมการดำเนินงานของหน่วยงานในกลุ่มนี้ การติดตามการดำเนินงานแปลงแผนของหน่วยงานในกลุ่มนี้จึงเป็นสิ่งที่ทำได้ยากทั้งในส่วนของการวัด/เครื่องมือติดตามและการติดตามการดำเนินงานจริง ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลที่กล่าวมาประกอบกับหน่วยงานในกลุ่มนี้มีจำนวนมากและมีความหลากหลายในแนวทางปฏิบัติ

ภาคีหุ้นส่วนส่วนใหญ่ยังขาดการวิจัยติดตามประเมินผล เช่น องค์กรภาคประชาสังคม ซึ่งจะทำให้การพัฒนาธรรมาภิบาล และการค้นพบข้อผิดพลาดหรือข้อควรปรับปรุงที่จะได้จากระบบการติดตามประเมินผลต้องขาดหายไป อาจส่งผลให้การพัฒนาประสิทธิภาพและความเข้มแข็งขององค์กรภาคประชาสังคมลดน้อยลงในระยะยาว โดยผลกระทบในระยะสั้นคือ ขาดการแปลงแผนชาติสู่แผนพัฒนาของภาคประชาสังคมอย่างต่อเนื่องและชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ควรผลักดันให้เกิดการแปลงแผนสู่การปฏิบัติในภาคธุรกิจเอกชนให้แพร่หลายทั้งประเภทกิจกรรม และประเภทขนาดขององค์กรธุรกิจ โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติขององค์กรภาคเอกชนต่อไป

การส่งเสริมการแปลงแผนสู่การปฏิบัติในภาคสถาบันจำเป็นต้องมีวิธีการและเครื่องมือติดตามที่เหมาะสมและไม่กระทบต่อแนวทางหลักที่ละเอียดอ่อนของแต่ละหน่วยงานโดยเฉพาะหน่วยงานในสถาบันศาสนา ส่วนสถาบันการศึกษานั้นสามารถใช้ระบบการติดตามการแปลงแผนสู่การปฏิบัติทั่วไปได้

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติของภาคชุมชนท้องถิ่นเป็นความมุ่งมั่นของภาคประชาชนที่เห็นความสำคัญของการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน โดยพบว่าภาคชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญของการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติอย่างเป็นทางการในรูปแบบของการนำไปจัดทำแผนมากนัก คงมีเพียงการนำแนวทางไปปฏิบัติใช้จริงโดยตรงตามความสนใจของชุมชนโดยไม่ผ่านการจัดทำแผนเสียก่อน หรือการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหาการขาดความต่อเนื่องและการขยายผลในวงกว้างของการแปลงแผนในภาคประชาสังคม จึงควรมีการสนับสนุนปัจจัยด้านงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้ อย่างต่อเนื่องจากภาครัฐและเจ้าภาพร่วม เพื่อให้ภาคชุมชนมีการขยายผลการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติจริงทั้งในรูปแบบของการนำไปเป็นแนวทางการจัดทำแผนชุมชน และการนำไปเป็นกรอบปฏิบัติงานตามความเหมาะสมต่อไป

กลไกร่วมที่ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ควรมีการดำเนินการร่วมกันเป็นประจำทุกปี

1) มีเวทีการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ร่วมกันระหว่างภาคีภาครัฐและภาคีหุ้นส่วน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเป้าหมายร่วม และเกิดเครือข่ายของเจ้าภาพร่วมที่ชัดเจน

2) การจัดทำรายงานผลการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนเป็นประจำทุกปี เพื่อรายงานความก้าวหน้า ความสำเร็จ ผลกระทบการพัฒนา ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข เพื่อให้บรรลุตามแนวทางยุทธศาสตร์ของแผนชาติ

ทั้ง 2 กลไกข้างต้น จะต้องมี สศช. เป็นเจ้าภาพหลักในการริเริ่มให้เกิดเวทีร่วม และเป็นผู้กำหนดหัวข้อและรูปแบบร่วม (format) ของการจัดทำรายงานผลประจำปี เพื่อให้ทั้ง 3 ภาคส่วนได้มีกรอบแนวทางในการดำเนินการอย่างประสานสอดคล้องร่วมกัน

การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแนวทาง ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2549 เป็นยุทธศาสตร์ที่นำมา “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้แนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาประเทศสู่การเป็น “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society) ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงที่ประเทศต้องปรับตัวในอนาคต และเพื่อก้าวไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนาในระยะยาว ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องด้วยการเชื่อมโยงบทบาทของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่สมดุล สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สร้างศักยภาพชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองและเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน สร้างระบบการแข่งขันทางการลงทุนและการค้าที่เป็นธรรม อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และเสริมสร้างให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการในทุกภาคส่วนของสังคม

จากการศึกษาการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติในบทที่ 4 พบว่า ในปี พ.ศ. 2550 ปัญหาการเมืองได้ส่งผลให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ยังไม่ถูกแปลงไปสู่การปฏิบัติในแผนระดับต่างๆ ของหน่วยงานราชการอย่างเป็นทางการ แต่มีการนำ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปใช้เป็นแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2550 โดยสำนักงบประมาณ เพื่อหน่วยงานราชการใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณประจำปี การดำเนินงานดังกล่าวจึงส่งผลให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการต่างๆ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยอัตโนมัติ

ในการติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ประจำปี พ.ศ. 2550 สามารถทำได้ในหลายแนวทาง อาทิเช่น การศึกษากระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามความก้าวหน้าผ่านตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยในการศึกษาบทนี้จะเป็นการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานผ่านการศึกษาโครงการสำคัญที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยมีเกณฑ์คัดเลือกโครงการสำคัญจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน ได้แก่ (1) เป็นโครงการที่มีเป้าหมาย/ผลผลิตที่สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (2) เป็นโครงการที่สอดคล้องกับแผนงานที่ให้ความสนใจในการศึกษาครั้งนี้ เช่น แผนงานการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แผนงานด้าน

โครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา แผนการออม แผนงานโลจิสติกส์ แผนงานด้านปิโตรเคมี แผนงานด้านบริหารจัดการน้ำ แผนงานด้านธรรมาภิบาล เป็นต้น (3) เป็นโครงการ/ผลผลิต ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในปี 2550 และ (4) พิจารณาจากผลการดำเนินงานโครงการ/ผลผลิต ที่ส่งผลกระทบหรือให้ประโยชน์ต่อประชาชนในวงกว้าง และจากแนวทางการคัดเลือกดังกล่าว สามารถรายงานผลการดำเนินงานรายยุทธศาสตร์ผ่านการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญตามลำดับยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้ดังต่อไปนี้

5.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

5.1.1 เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงคุณภาพ ได้แก่ คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

เป้าหมายเชิงปริมาณ ได้แก่

- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับสูงกว่าร้อยละ 55
- เพิ่มกำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งประเทศ
- จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 10 คนต่อประชากร 10,000 คน
- อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นเป็น 80 ปี
- ลดอัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรก ได้แก่ โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง โรคเนื้องอกร้าย (มะเร็ง)
- ผู้อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างทั่วถึง
- ลดคดีอาชญากรรมลงร้อยละ 10

5.1.2 แนวทางการพัฒนา

1. การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจดีงาม อยู่ในกรอบศีลธรรม และมีจิตสำนึกสาธารณะ ผลักดันให้ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา ร่วมกันพัฒนาเด็กและเยาวชนตั้งแต่ในครรภ์ มารดาให้เกิดและเติบโตอย่างเหมาะสม มีจิตใจดีงาม มีความพร้อมด้านสติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม ปลูกฝังทัศนคติและการเรียนรู้ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีการเรียนรู้องค์ความรู้สมัยใหม่และภูมิปัญญาดั้งเดิมอย่างสมดุลตลอดชีวิต มีความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในสายวิชาการและสายอาชีพศึกษา มีการพัฒนาสมรรถนะและทักษะแรงงานให้รองรับการแข่งขันของประเทศได้ในอนาคต

2. การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ โดยการพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร พลิกฟื้นแหล่งอาหารตามธรรมชาติให้เพียงพอกับการดำรงชีวิต สนับสนุนให้คนไทยลด ละ เลิกพฤติกรรมสุ่มเสี่ยงทางสุขภาพ พัฒนาการแพทย์ทางเลือกและการแพทย์แผนไทย

3. การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข โดยการเสริมสร้างครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง พ่อแม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สร้างความปลอดภัยและมั่นคงในครอบครัว มีการถ่ายทอดทักษะในการดำรงชีวิต เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดและจินตนาการ ได้รับหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุน ขยายการคุ้มครองทางสังคมทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่งเสริมการออมในครัวเรือน ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีความปลอดภัย น่าอยู่และสงบสุข ด้วยการเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมแบบบูรณาการและบังคับใช้กฎหมาย และการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก เสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและหน้าที่พลเมือง เร่งขยายโอกาสการเข้าถึงบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสให้ทั่วถึง

5.1.3 ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

การดำเนินงานในประเด็นสำคัญรอบปีแรกของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีดังนี้

1. การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน

จากการศึกษาการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญในระยะ 1 ปีแรกของแผนฯ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวครบในทุกประเด็น โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีกระทรวงพัฒนาความมั่นคงและสังคมมนุษย์ กระทรวงแรงงาน

กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยใน 1 ปีแรกของแผนฯ มีการดำเนินงานที่สำคัญที่สอดคล้องกับแต่ละประเด็นย่อยดังนี้

1.1 การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจที่ดีงาม อยู่ในกรอบของศีลธรรม และมีจิตสำนึกสาธารณะ

ผลการดำเนินงานพบว่าการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) โครงการคุณธรรมนำความรู้ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำนโยบายและแนวทางเสริมสร้างคุณธรรม การดำเนินงานประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ (1) ปลุกจิตสำนึก (2) ปรับกระบวนการเรียนรู้หากันแบบสืบทอด (3) การสร้างภูมิคุ้มกันโดยเครือข่ายขยายผลชุมชนสื่อ (4) การกำกับติดตามประเมินผล และจัดประชุมสมัชชาคุณธรรมนำความรู้ และประกาศปณิญาคุณธรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคนร่วมกันทุกภาคส่วน **นอกจากนี้ยังมีการจัดหลักสูตรคุณธรรม และเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทุกระดับในโรงเรียนนอกระบบการศึกษาพื้นฐาน 80 แห่ง** และขยายผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอีก 4,104 แห่ง จัดทำหลักสูตรเครือข่ายคุณธรรมระดับอาชีวศึกษาพัฒนาคุณลักษณะงานคุณธรรมในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนและพัฒนาสื่อ 80 นิตานไทย สร้างคุณธรรม

(2) โครงการ “ค่ายคุณธรรม” โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายต่างๆ และจิตอาสา ผลการดำเนินงานมีจำนวนผู้ร่วมกิจกรรมประกอบด้วย นักเรียน เยาวชน นักศึกษา จำนวน 1,147,340 คน มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและโครงการคุณธรรมจำนวน 106,450 คน มีโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ 1,242 โครงการงานโครงการเยาวชนทำดีถวายในหลวง 14,240 โครงการ โดยการจัดกิจกรรมได้มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ วินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ ในส่วนของครู ผู้บริหารสถานศึกษา พระสงฆ์ เครือข่ายชุมชน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 160,000 คน

(3) การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทยให้เกิดความสันติสุขบนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย โดยกระทรวงวัฒนธรรมได้ใช้สื่อทุกรูปแบบในการสร้างสรรค์สังคมโดยนำกรอบเนื้อหาคำนิยม 9 ประการมาดำเนินงาน ได้แก่ 1) หน้าที่ มีวินัย เคารพสิทธิผู้อื่น 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) เสียสละ มีน้ำใจ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม 4) ยึดหลักสันติ ประนีประนอม 5) ให้ความสำคัญกับครอบครัว 6) ขยัน อดทน ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง 7) รักษาและภูมิใจในความเป็นไทย 8) ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่สร้างสรรค์ และ 9) ศรัทธาปฏิบัติตามหลักศาสนา โดยการดำเนินกิจกรรมประกอบด้วยการจัดกิจกรรมและการผลิตสื่อเพื่อ

ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี ซึ่งประกอบด้วย ละคร สารคดีสั้น สปีดโทรทัศน์ สปีดวิทยุ ป้ายโฆษณา บทความทางหนังสือพิมพ์ ข่าวประชาสัมพันธ์โครงการ และ นวนิยาย ภาพยนตร์การ์ตูน การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การค้นหา “เด็กดีตาม รอยพ่อ” กิจกรรม 100 โรงเรียน ร้อยดวงใจถวายพ่อหลวง กิจกรรมธนาคารความดี การจัดพิธี มอบโล่และทุนการศึกษา การผลิตละครโทรทัศน์เฉลิมพระเกียรติ ชุด “แสงทองส่องชีวิต” และการผลิตรายการโทรทัศน์ “งามอย่างไทย”

(4) งานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ตามวาระแห่งชาติ โดยกระทรวงวัฒนธรรม ได้ดำเนินการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียนทั่วประเทศ ผ่านโครงการ ต่างๆ คือ โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน 20,000 รูป โครงการพุทธศาสนวัน อาทิตย์ โครงการศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด เป็นการจัดกิจกรรม ให้แก่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และหลักการทางศาสนาอิสลาม เพื่อให้ เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนทางศาสนาที่ถูกต้อง โครงการส่งเสริมกิจการ อัจฉริยะ ซึ่งเป็นศาสนกิจที่สำคัญยิ่งทางศาสนาอิสลาม การจัดกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างศีลธรรม กล่อมเกล่าจิตใจเด็กให้มีนิสัยอ่อนโยน และสนใจที่จะเรียนรู้ในหลักธรรมทางศาสนา ได้แก่ การ จัดกิจกรรมบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุสามเณร และบวชศีลจารีณภาคฤดูร้อน อบรมเยาวชน ภาคฤดูร้อน จัดสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะ จัดทำหนังสือการ์ตูนธรรมะและเกมธรรมะ ออนไลน์ และเพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีของคนในสังคมและความสมานฉันท์ของกลุ่มที่มี ความแตกต่าง ทั้งในทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ได้จัดให้มีการ ประชุมองค์การทางศาสนา/ผู้นำศาสนิกชนทั้ง 5 ศาสนา จัดกิจกรรมค่ายเยาวชนสมานฉันท์ให้ เยาวชนต่างศาสนาได้เรียนรู้ในหลักธรรมและสมานฉันท์ในระดับผู้นำองค์กร นอกจากนั้น ใน ระดับจังหวัดได้ส่งเสริมให้มีคณะกรรมการศาสนิกสัมพันธ์จังหวัด รวมทั้งได้ดำเนินการประกาศ เจตนารมณ์ร่วมกันสนับสนุนให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนจัดทำ จรรยาบรรณวิชาชีพ

(5) โครงการส่งเสริมการทำความดี โดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ ได้ดำเนินงานโครงการแผนที่คนดีเรื่องดี-แกระรอยแผนที่ตามหาคนดี 100 ตัวอย่าง โครงการสานฝัน 80 ความดีถวายในหลวง 80 คน 80 เรื่องราว ของตัวอย่างผู้ด้อยโอกาสและผู้ พิการของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ รวมทั้งการประกาศเชิดชูเกียรติเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ และผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเยาวชน ประกาศเกียรติคุณบุคคล องค์กร และสถานประกอบการ ดีเด่นด้านสนับสนุนผู้พิการ และประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครดีเด่นของชาติ ประจำปี 2550 จำนวน 179 ราย และองค์กรที่มีกิจกรรมทางสังคมดีเด่น 15 องค์กร

(6) โครงการสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด และสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เปิดโอกาสให้เด็กได้เข้าร่วม กิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดโครงการบูรณาการสร้างบทบาทและพื้นที่ สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการสร้าง

บทบาท มีพื้นที่ในการร่วมกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และดำเนินโครงการเครือข่ายเยาวชน ประชาธิปไตยโดยใช้กิจกรรมและดนตรีเป็นสื่อ

1.2 การสร้างและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความพร้อมด้านสติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม

จากผลการดำเนินงานพบว่าการดำเนินเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าว ผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กสมวัย โดยกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินงานเพื่อวางรากฐานการพัฒนาการเด็กให้สมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ผลการดำเนินงานพบว่าสามารถทำให้เด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย ได้ร้อยละ 93.7 จากเป้าหมายร้อยละ 90

(2) การจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ และได้ให้ความเห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัยของชาติ พ.ศ. ... เพื่อดำเนินการบูรณาการประสานเชื่อมโยงการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

(3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย ดำเนินการศึกษา สังเคราะห์สภาวะการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา จัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อหาวัฒนธรรมและแนวทางแก้ไข ปัญหาคุณภาพการศึกษา จัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (พ.ศ. 2551-2555) และนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติโดยจัดประชุมสมัชชาคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งประกาศปฏิญญาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

(4) การจัดทำแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี โดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำร่างแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) เพื่อให้เป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศให้มีความต่อเนื่อง และเป็นแผนแม่บทในการกำกับทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาของประเทศในการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะ 5 ปี ในส่วนของการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในช่วง 3 ปี (ปีงบประมาณ 2551-2553) ซึ่งจะเป็นเงื่อนไขสำหรับการดำเนินงานเพื่อบูรณาการให้มีความเสมอภาค และพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาแก่นักเรียน

(5) การพัฒนาเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษในโครงการต่างๆ โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การดำเนินงานโครงการต่างๆ เช่น โครงการสนับสนุนการจัดตั้งห้องเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยและค่ายวิทยาศาสตร์

(6) การจัดกิจกรรมต่างๆ โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น กิจกรรม “ถนนสายวิทยาศาสตร์” กิจกรรมค่ายกันชนที่วิทยุวันละนิด วิทยุเทคโนโลยี วันสำคัญทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเชิดชูเกียรติ/รางวัลแก่ผู้มีความสามารถ โดยจัดทั้งในส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค กิจกรรมสานใจไทยสู่ใจใต้ พิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ผ่าน www.stkc.go.th

(7) การส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กำหนดให้มีวาระเพื่อเด็กและเยาวชน ปี 2550 ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินงาน 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว 2) ด้านกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน 3) ด้านสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลที่มีคุณภาพ 4) ด้านจังหวัดนำอยู่สำหรับเด็กและเยาวชน และ 5) ด้านกฎหมายครอบครัว

(8) โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ส่งเสริมให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้แก่เด็กและครอบครัว เสริมสร้างกระบวนการดูแลเด็กในชุมชน ฝึกอบรมทีมสหวิชาชีพ (ครู ก) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาเด็กและจัดสวัสดิการชุมชนระดับท้องถิ่น และจัดทำสื่อองค์ความรู้ประเภทสื่อวิทยุ คาราวานเสริมสร้างเด็ก จุดเริ่มต้นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือเป้าหมายของการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเตรียมความพร้อมของประชาชนในทุกด้าน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนา คือ การทำให้คนมีความสุขหรือประกอบด้วยการมีความสุขอย่างแข็งแรง ครอบครัวที่อบอุ่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสังคมที่สันติและเอื้ออาทร เป็นการพัฒนาให้เกิดความรู้และจริยธรรม เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิด โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมภาวะครอบครัวที่อบอุ่น ด้วยการปลูกฝังความรู้ที่ทันโลก และคุณค่าที่งดงามของวัฒนธรรมไทย สร้างความเข้าใจให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ถึงวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง เหมาะสมตามวัย เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเป็นสังคมที่ประชาชนมีความสุข

1.3 พัฒนาศมรรถนะและทักษะแรงงานให้รองรับการแข่งขันของประเทศ

ผลการดำเนินงานพบว่าการดำเนินเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การจัดตั้งโรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ โดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการและวิชาชีพอาชีวศึกษาโดยเฉพาะ โดยรับนักเรียนที่มีความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้น/พัฒนาเชิงเทคโนโลยี เน้นการเรียนการสอนแบบโครงการปฏิบัติงาน และเริ่มรับนักเรียนปีการศึกษา 2551 โดยนำร่องที่วิทยาลัยการอาชีพ

พานทอง เป็นโรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ จัดการเรียนการสอนสำหรับผู้มีความสามารถด้านการประดิษฐ์ คิดค้นเชิงเทคโนโลยีด้วยการเรียนการสอนแบบ Project – Based learning ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดอย่างครบถ้วน โดยบูรณาการสาระและทักษะพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ใน 8 กลุ่มสาระและทักษะพื้นฐานด้านวิชาชีพ เข้าด้วยกันโดยมีครูหรือสิ่งประดิษฐ์เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่องเปิดโอกาสให้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการฝึกพัฒนาศักยภาพ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับนักเรียน

(2) การเร่งรัดพัฒนาแรงงานให้มีความสามารถและทักษะในการทำงานตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพรองรับการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม โครงการจัดส่งผู้ฝึกงานไทยไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่น (IMM) โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาศักยภาพแรงงานเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานโครงการพัฒนาระดับฝีมือและศักยภาพแรงงานกลุ่มท่องเที่ยวและบริการ โครงการพัฒนาระดับฝีมือและศักยภาพบุคลากรโลจิสติกส์ โครงการส่งเสริมพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงาน และการจัดทำ Competency (สมรรถนะ) ด้านการท่องเที่ยวใน 6 กลุ่มอาชีพ โดยผลการดำเนินงานในปี 2550 พบว่า สามารถพัฒนาและยกระดับฝีมือแรงงานภาคอุตสาหกรรม ได้ 200,173 คน จัดส่งผู้ฝึกงานไทยไปฝึกงานในประเทศญี่ปุ่นได้ถึงปี 2550 จำนวน 466 คน พัฒนาระบบประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน 6 แห่ง ผลิตช่างฝีมือรองรับการขยายตัวของธุรกิจก่อสร้าง การพัฒนาฝีมือพนักงานสปาเพื่อไปทำงานต่างประเทศ พัฒนาศูนย์กลางเข้าสู่อุตสาหกรรมการพิมพ์ ส่งเสริมการผลิตช่างฝีมือด้านการซ่อมจักรอุตสาหกรรมและช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม สร้างศูนย์อบรมมาตรฐานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ ยกระดับฝีมือแรงงานและคุณภาพชีวิตในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม พัฒนาฝีมือแรงงานตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมด้านท่องเที่ยวและบริการที่เหมาะสมกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20,934 คน พัฒนาศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ จำนวน 8,738 คน และพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความเป็นสากล ด้วยการหารือระหว่างองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) และขอความร่วมมือจาก JETRO ในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดฝีมือแรงงานแห่งชาติภูมิภาค

(3) การปรับแนวทางการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อสร้างมาตรฐานฝีมือแรงงานให้กับทุกภาคอุตสาหกรรม การจัดการแข่งขันฝีมือแรงงาน รวมทั้งมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานและเตรียมการพัฒนาศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวตามกรอบข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งอาเซียน ใน 6 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ **Front Office, Housekeeping, Tour Operation, Tour Agencies, Food Production และ Food & Beverage Services**

1.4 เร่งสร้างกำลังคนที่มีความเป็นเลิศในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ที่น่าไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การสร้างความร่วมมือในการผลิตนักวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เตรียมการจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไทยชั้นสูง โครงการ Chair Professors เพื่อเชื่อมโยงให้ภาคเอกชนสนับสนุนภาคการศึกษาในด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศ และสร้างขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนาการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม โดยกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัย

(2) การผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ... โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและควบคุมการประกอบอาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดย ร่าง พ.ร.บ. ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว และกำลังอยู่ในระหว่างการประกาศใช้เป็นกฎหมาย

(3) การดำเนินงานให้มีพระราชบัญญัติวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม พ.ศ. ... โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ดำเนินงานเพื่อวางรากฐานและระบบสนับสนุนและการดำเนินงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศอย่างเป็นระบบ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งมีองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานระหว่างสถาบันวิจัยหรือสถาบันการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ เพื่อการผลิตนักวิทยาศาสตร์และนักเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ที่ตรงต่อความต้องการของภาคการผลิตและการบริการซึ่งผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้วปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการประกาศใช้เป็นกฎหมาย

(4) การสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ย่อยด้านการวิจัย พัฒนาและสร้างนวัตกรรมที่เชื่อมโยงกับความหลากหลายทางชีวภาพ มุ่งสร้างสรรค์คุณค่าและมูลค่าเพิ่ม เพิ่มผลผลิตโดยภาพรวม นำไปสู่การพึ่งตนเองในระยะยาว โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้กำหนดเป้าหมายให้มีการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปสร้างมูลค่าเพิ่มในภาคการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน ให้คำปรึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยี การบริหารจัดการให้เกิดนวัตกรรมและกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการดำเนินภารกิจในต่างประเทศ ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2551 พบว่า สามารถบริหารจัดการให้เกิดนวัตกรรมและกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้ 29 เรื่อง ยกตัวอย่างเช่น การออกแบบเครื่องอบแห้งไมโครเวฟ-สุญญากาศแนวตั้งเพื่อการอบแห้งผลผลิตการเกษตร และโครงการพัฒนาสร้างเครื่องกรองน้ำเชื่อมแบบแนวตั้งในอุตสาหกรรมการผลิตน้ำตาล มีการบูร

ณาการงานด้าน ว. และ ท. กับกลุ่มจังหวัด/จังหวัด โดยการบริหารจัดการให้เกิดนวัตกรรม 3 เรื่อง สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 190 เรื่อง ด้วยการให้บริการข้อมูลคลินิกเทคโนโลยี การร่วมจัดแสดงผลงานทางด้าน ว. และ ท. และการสนับสนุนงบประมาณแก่คลินิกเทคโนโลยีเครือข่าย 5 ภูมิภาค จำนวน 65 แห่ง 225 โครงการ มีการดำเนินภารกิจในต่างประเทศ โดยจัดให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ประเทศไทย ด้วยกิจกรรมต่างๆ อาทิ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดสัมมนาวิชาการ และการสร้างความร่วมมือด้านต่างๆ เป็นต้น

(5) การจัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา พ.ศ. 2551-2555 โดยกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำขึ้นเพื่อปรับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางปัญญา มุ่งเน้นให้ภาครัฐและเอกชนร่วมกันสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อให้องค์ประกอบหลักของการพัฒนาอุตสาหกรรม ได้แก่ ผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนา ได้มีกลไกเชื่อมโยงความรู้และเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งมีการบูรณาการในทิศทางเดียวกันอย่างแท้จริง โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบแผนแม่บทดังกล่าวเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2550

(6) การเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนความรู้ (Board of Knowledge Investment ; BOKI) เพื่อส่งเสริมการลงทุนของผู้ประกอบการในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม/สร้างความสามารถของบุคลากรด้วยการฝึกอบรม หรือมาตรการภาษี และสิ่งจูงใจอื่นๆ

(7) การจัดทำระบบบรรณาภิบาลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นระบบที่ครอบคลุมการดำเนินงานด้าน ELSI (Ethical Legal and Social Implication) ของประเทศ

(8) การจัดตั้งอุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาค โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปัจจุบันได้ดำเนินการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคเหนือ และอยู่ระหว่างการจัดตั้งในภาคตะวันออก

1.5 พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) โครงการการเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้จัดบริการแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัย กิจกรรมโครงการประกอบด้วยบริการรายการวิทยุเพื่อการศึกษา รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา สื่อเพื่อการศึกษา นิทรรศการวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา กิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาโดยศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา เอกมัยและรังสิต ศูนย์

วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาจังหวัด 15 แห่ง และอุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า หวังก่อรวมถึงจัดบริการส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดประชาชนจังหวัดจำนวน 72 แห่ง ห้องสมุดประชาชน เฉลิมราชกุมารี 78 แห่ง ห้องสมุดประชาชนอำเภอ 698 แห่ง และหอสมุดรชมังคลาภิเษก 1 แห่ง

(2) โครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชน โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชนในสถานที่ที่เหมาะสมในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียน ประชาชนในชุมชน ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองและชุมชนให้มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพื่อต่อยอดความรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างผู้นำการในชุมชนที่มีความรู้ ความชำนาญด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร สามารถดูแลศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับรวบรวมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของคนในชุมชน รวมทั้งเพื่อเป็นการลดช่องว่างด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร (Digital Divided) โดยประชาชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการสอดแทรกคุณธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม เหมาะสมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เยาวชน ผลการดำเนินงานในปี 2550 สามารถดำเนินการจัดหาและติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ในสถานที่ที่เหมาะสมได้ 40 ศูนย์ โดยติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงตามขนาดของชุมชน ได้ทั้งหมด 440 เครื่อง และจัดหาอุปกรณ์เพื่อสามารถให้บริการแก่คนพิการได้โดยติดตั้งในพื้นที่นรือง 20 ศูนย์

1.6 การจัดการองค์ความรู้ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับประเทศ

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การจัดตั้ง “ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน” โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดตั้งศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านขึ้นเพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาศักยภาพพึ่งพาตนเอง มีศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านที่เข้าร่วมดำเนินงานโครงการทั้งสิ้นจำนวน 40 ศูนย์ ในพื้นที่ 27 จังหวัด โดยให้ศูนย์ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรประมาณ 23,011 ราย ให้สามารถใช้ความรู้ที่ได้รับการอบรมนำไปสู่การปฏิบัติได้

(2) การจัดการองค์ความรู้ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนผ่านแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและเกษตรกรรมยั่งยืน โดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดให้มีการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชุมชนในการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานระดับภาค การจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดำเนินการใน 99 ตำบล ครอบคลุมผู้รับประโยชน์ 444 ตำบล 226 อำเภอ 58 จังหวัด ดำเนินงานให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขององค์กรชุมชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การจัดการป่าชายเลนและชายฝั่งบ้านเป็ดใน

จังหวัดตราด การจัดการป่าชุมชนพัฒนาเป็นกลุ่มออมทรัพย์ ที่เครือข่ายป่าชุมชนแม่วงก์ แม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ การจัดการทรัพยากรกลุ่มน้ำผสมผสานการทำเกษตรอินทรีย์และการพัฒนารายได้จากพืชสมุนไพร พื้นที่ลุ่มน้ำหลังสวน จังหวัดชุมพร การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์ป่าและพันธุ์พืชให้กลับคืนสู่เขาแม่งม้า จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพื่อการขยายผล ในการจัดการทรัพยากร เช่น การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนในการจัดการป่าชายเลน จังหวัดสมุทรสาคร ศูนย์การเรียนรู้ป่าชุมชนเขาราวเทียนทอง และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนพะโต๊ะ การจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่บ้านเปร็ดใน การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นการจัดการป่าชุมชน พันธุ์ไม้ และพืชสมุนไพร ของโรงเรียนบ้านคอกกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ และโรงเรียนหลายแห่งในจังหวัดสมุทรสงคราม

(3) การส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ดำเนินโครงการสำคัญต่างๆ ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชน และโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (i-Community) และผู้บริหารชุมชน (Community CIO) เพื่อต่อยอดความรู้ รวมถึงพัฒนาระบบสารสนเทศ และรวบรวมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน โครงการ 1 วัด 1 ศูนย์การเรียนรู้ หรือ OTEC (One Temple One e-Learning Center) เพื่อต้องการให้นักเรียน ประชาชน และพระภิกษุสงฆ์ได้มีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีและการสื่อสารโดยใช้ศาสนสถานในชุมชนเป็นศูนย์กลางคอมพิวเตอร์ และกระทรวงฯ ได้มอบเครื่องคอมพิวเตอร์และเปิดศูนย์การเรียนรู้แล้วรวม 11 วัด

(4) โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน โดยศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเกษตรกรในการทำเกษตรอย่างยั่งยืนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และมีเป้าหมายของโครงการในปีประมาณ 2550 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 23,500 ราย มีการจัดตั้งศูนย์หลัก 600 ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย 80 ศูนย์

(5) โครงการสารสนเทศชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข โดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการพัฒนาฐานข้อมูล (Data) 3 ประเภท ได้แก่ ฐานข้อมูลบุคคล (Personal Profile) เป็นข้อมูลเพื่อการบริหารงานพัฒนาชุมชนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (รง. 7) ฐานข้อมูลครัวเรือน (Household Profile) เป็นข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือน (จปฐ.) และฐานข้อมูลหมู่บ้าน (Village Profile) เป็นข้อมูล กชช. 2c โดยแบ่งเป็นข้อมูล 3 ประเภท จะได้รับการพัฒนาเป็นสารสนเทศ (Information) ซึ่งจะใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้า การลงทุนของชุมชน การแก้ไขปัญหาความยากจน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกระบวนการวิถีประชาธิปไตย

(6) การจัดตั้ง “ศูนย์ข้าวชุมชน” โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดตั้งศูนย์ข้าวชุมชนขึ้นเพื่อให้เกิดแหล่งผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดีในระดับชุมชน และเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปสู่ชาวนา มีการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำนวน 1,000 ศูนย์ โดยศูนย์ข้าวชุมชน 1 แห่งใช้พื้นที่การผลิตประมาณ 200 ไร่ สามารถผลิต

เมล็ดข้าวพันธุ์ดีสำหรับพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 8,000-9,000 ไร่ ซึ่งใน ปี 2549 กระทรวงเกษตรฯ ตั้งเป้าที่จะจัดตั้งศูนย์ข้าวชุมชนจำนวน 2,000 แห่ง จากนั้นจะขยายผลให้ครอบคลุม 7,000 ตำบลทั่วประเทศภายในปี 2551

แผนส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ข้าวชุมชน ในเบื้องต้นได้จัดทำโครงการนำร่องที่บริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งนอกจากจะมีการขยายเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 พันธุ์ดีให้เพียงพอ กับความต้องการของเกษตรกรแล้ว กระทรวงเกษตรฯ ยังสนับสนุนให้มีการจัดทำแบรนด์ข้าวหอมมะลิ 105 และโรงสีชุมชน เพื่อควบคุมคุณภาพข้าวหอมมะลิทั้งระบบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการขยายการส่งออกต่อไปอีกด้วย

(7) การศึกษาและจัดทำระบบศูนย์กลางความรู้แห่งชาติ (Thailand Knowledge Center : TKC) โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดทำเพื่อเป็นศูนย์กลางความรู้และเครือข่ายในการจัดการความรู้ด้านต่าง ๆ ของประเทศไทย พัฒนาจัดเก็บเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยและสาขาวิชาต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลและเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ของประเทศไทยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้แพร่หลายและทั่วถึง ในเว็บท่า www.tkc.go.th พร้อมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ในหมู่ประชาชนเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

2. การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมน่าอยู่

2.1 การพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร

จากผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยกระทรวงสาธารณสุขได้ขยายระบบประกันสุขภาพความครอบคลุมการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประชาชนจากร้อยละ 94.9 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 98.75 ในปี 2550 และยกเลิกการเก็บค่าธรรมเนียม 30 บาทจากประชาชนเมื่อใช้บริการตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยคณะรัฐมนตรีอนุมัติเงินค่าใช้จ่ายตามโครงการหลักประกันสุขภาพ ให้เพิ่มค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพต่อคนต่อปี จาก 1,659 บาท เป็น 1,899 บาท และ 2,100 บาทในปี 2549-2551 ตามลำดับ โดยงบประมาณรวมที่เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ทั้งสิ้น 9,014 ล้านบาท พร้อมทั้งขยายสิทธิประโยชน์แก่ผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้ายโดยจะคุ้มครองการผ่าตัดปลูกถ่ายไตในกรณีที่ได้รับบริจาค การล้างไตผ่านช่องท้องอย่างต่อเนื่อง มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 ในจังหวัดที่มีความพร้อม 23 จังหวัด และเตรียมขยายให้ครบทุกจังหวัดในวันที่ 1 ตุลาคม 2551 พร้อมตั้งงบประมาณระยะยาว 10 ปี เป็นเงิน 80,000 ล้านบาท

(2) การพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร โดยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์คนไทยแข็งแรงของกระทรวงฯ จำนวน 15 โครงการ ภายใต้งบประมาณ 1,296,779,615 บาท ประกอบด้วยโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการปรับปรุงและพัฒนานโยบายบัญชีและผังบัญชีภาคสุขภาพของหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โครงการพัฒนาศักยภาพโรงพยาบาลหัวหิน การประชุมเชิงปฏิบัติการ กำหนดกลไกกระบวนการหลักเกณฑ์และวิธีประเมินความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนสถานื่อนามัย การปรับเปลี่ยนสถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขเป็นองค์กรในกำกับรัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและคุณภาพการบริการ การพัฒนาต้นแบบเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้วย XML การพัฒนาระบบ Health Information Map การตรวจติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ ค.ต.ป. ตามตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุข การพัฒนาระบบการประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โครงการผลิตแพทย์เพื่อชาวชนบท การผลิตพยาบาล 1 รุ่น 1 ตำบล การผลิตพยาบาลชุมชน การพัฒนาโครงสร้างองค์กรและระบบบริหารเพื่อเตรียมเข้าสู่การเป็นองค์กรในกำกับ การผลิตเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน 1 รุ่น 1 หมู่บ้านในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

(3) โครงการนำร่องการถ่ายโอนสถานื่อนามัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการดีเด่นปี 2548-2549 เพื่อถอดบทเรียนมาปรับปรุงและขยายผล การถ่ายโอนสถานื่อนามัยให้องค์กรบริหารส่วนตำบลในระดับต่อไป ปัจจุบันได้กระจายอำนาจด้านสาธารณสุขโดยดำเนินการถ่ายโอนสถานื่อนามัยจำนวน 22 แห่ง ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 18 แห่ง ในพื้นที่ 16 จังหวัด และส่งมอบแล้วเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2550

(4) การผลักดันให้มีการออกกฎหมายเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพระยะยาว โดยกระทรวงสาธารณสุขมีการผลักดันกฎหมายที่มีผลบังคับใช้แล้ว ได้แก่ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 และกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ... ร่างพระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ... และร่างพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. สำหรับร่างพระราชบัญญัติสำคัญที่ผ่านมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ... และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข พ.ศ. ... นอกจากนี้ กระทรวงฯ ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเพื่อการคุ้มครองสุขภาพเด็ก กำหนดให้การประกอบการให้บริการเลี้ยงและดูแลเด็กที่บ้าน เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 20 กันยายน 2550

(5) โครงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังข่าวกรองโรคและภัยสุขภาพ ปี 2550 โดยกรมอนามัยได้จัดทำขึ้นเพื่อเร่งรัดพัฒนาระบบและเครือข่ายเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพที่เป็น

ปัญหาเร่งด่วน พัฒนาคุณภาพรายงานสถานการณ์และข่าวกรองโรคภัยและสุขภาพ และพัฒนาบุคลากรในเครือข่ายเฝ้าระวังและภัยสุขภาพ

2.2 สนับสนุนให้คนไทยลด ละ เลิก พฤติกรรมสู่เสี่ยงสุขภาพ

ผลการดำเนินงานพบว่าการดำเนินเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) โครงการที่สนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ย่อยสนับสนุนให้คนไทยลด ละ เลิก พฤติกรรมสู่เสี่ยงสุขภาพ โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินโครงการ 13 โครงการ ภายใต้งบประมาณรวม 415,483,300 บาท ประกอบด้วย โครงการส่งเสริมพัฒนาเด็ก สมวัย โครงการลดปัญหาสุขภาพจากระบบสืบพันธุ์ โครงการโรงพยาบาลสายใยรักครอบครัว โครงการแก้ปัญหาการขาดสารไอโอดีน โครงการฟันเทียมพระราชทาน โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร โครงการครอบครัวแข็งแรงสู่เมืองไทยแข็งแรง โครงการเด็กไทยทำได้ในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและการบริโภคอาหารที่เหมาะสม โครงการความปลอดภัยด้านอาหาร โครงการเมืองไทยน่าอยู่สู่เมืองไทยแข็งแรง และโครงการพัฒนาสวนสาธารณะไทย ผลการดำเนินงาน สามารถทำให้เด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 93.7 สตรีอายุ 30-45 ปี ได้รับการตรวจมะเร็งปากมดลูก 50,000 ราย มีโรงพยาบาลเข้าร่วมโครงการสายใยรักครอบครัวร้อยละ 99.88 ของเป้าหมาย ครวเรือนมีการใช้เกลือไอโอดีนที่มีคุณภาพร้อยละ 84.48 สูงกว่าที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 ผู้สูงอายุได้รับบริการใส่ฟันเทียม 39,154 ราย มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูนิเทศและครูอาสาที่ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา"แม่ฟ้าหลวง" (ศศช.) จำนวน 212 คน มีครอบครัวผ่านเกณฑ์พื้นฐานครอบครัวแข็งแรง ร้อยละ 90.85 มีโรงเรียนผ่านมาตรฐานอาหารสะอาด ปลอดภัย สุขาภิบาล และเด็กไทยฟันดี ร้อยละ 91.9 ชมรมผู้สูงอายุในตำบลมีกิจกรรมออกกำลังกายร่วมกันอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไปมีการออกกำลังกายที่พอเพียงกับสุขภาพ ร้อยละ 85.4 ร้านอาหาร/แผงลอยจำหน่ายอาหารได้มาตรฐานอาหารสะอาด รสชาติอร่อย ร้อยละ 69.71 ตลาดสดประเภทที่ 1 ได้มาตรฐานตลาดสดน่าซื้อ ร้อยละ 68.55 เทศบาลผ่านเกณฑ์ด้านกระบวนการเมืองน่าอยู่ด้านสุขภาพ ร้อยละ 76.2 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ผ่านเกณฑ์ด้านกระบวนการเมืองน่าอยู่ด้านสุขภาพ ร้อยละ 51.39 สถานที่ สถานบริการ และสถานประกอบการมีส่วนร่วมสาธารณะสะอาด เพียงพอ และปลอดภัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 31.85 และคนไทยมีพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะถูกสุขลักษณะ ร้อยละ 65.83

(2) การส่งเสริมและพัฒนากีฬาสั้นพื้นฐานและกีฬาเพื่อมวลชน โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา ได้จัดกิจกรรมให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกวัยมีโอกาสได้เล่นกีฬาและออกกำลังกายเพื่อเสริมสุขภาพและสมรรถภาพที่ดี ส่งเสริมการประสานงานและจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายและเล่นกีฬา ทั้งลานกีฬาและสวนสุขภาพชุมชน รวม 52,202 แห่ง

2.3 พัฒนาการแพทย์ทางเลือกและการแพทย์แผนไทย

ผลการดำเนินงานพบว่ามีการดำเนินเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ การพัฒนาภูมิปัญญาไทยสุขภาพวิถีไทย พ.ศ. 2550-2554 โดยกระทรวงสาธารณสุขได้พัฒนาการแพทย์ทางเลือกและการแพทย์แผนไทยโดยใช้แผนแม่บทฉบับแรกสำหรับกำหนดทิศทางและบทบาทของการแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบสุขภาพ โดยคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและอนุมัติงบประมาณ 2,364 ล้านบาท รวมทั้งการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรโดยอาศัยกลไกของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ในการเร่งรัดและผลักดันการจัดทำกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542

(2) การดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดให้มีการพัฒนาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือก สมุนไพร และภูมิปัญญาไทย โดยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้ดำเนินงาน 3 โครงการหลัก ประกอบด้วย โครงการส่งเสริมการเข้าถึงบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โครงการปรับปรุงและพัฒนากลไกการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาสมุนไพรและสมุนไพร ภายใต้งบประมาณรวม 14,255,942 บาท ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ โดยโครงการส่งเสริมการเข้าถึงบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า มีการแบ่งการดำเนินงานออกเป็นโครงการย่อย 4 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทย เพื่อเชื่อมโยงระบบสารสนเทศด้านการแพทย์แผนไทยกับภาพรวมของกระทรวงสาธารณสุข โครงการพัฒนาแนวทางเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทย เพื่อพัฒนาแนวทางเวชปฏิบัติด้านการแพทย์แผนไทยให้มีมาตรฐานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โครงการประชุมคณะกรรมการพิจารณาราคากลางยาสมุนไพร เพื่อปรับปรุงราคากลางยาสมุนไพรให้ถูกต้องเหมาะสม และ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลด้านการแพทย์แผนไทย เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยให้มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาการแพทย์แผนไทยที่ถูกต้องของกระทรวงสาธารณสุข

3. การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

3.1 เสริมสร้างครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง

จากผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ อาทิเช่น

การกำหนดยุทธศาสตร์สังคมเข้มแข็ง โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเป้าหมายและสถาบันครอบครัว ด้วยการดำเนินโครงการศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางการรวมตัวของคนในชุมชน เพื่อร่วมกันดูแลป้องกันแก้ไขปัญหาครอบครัวในชุมชน การรณรงค์ให้วันอาทิตย์เป็นวันครอบครัว โครงการครอบครัวสามานันท์ และการสร้างสื่อรณรงค์ครอบครัวอบอุ่น ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2550 สามารถจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนทั่วประเทศรวมแล้ว 3,166 ศูนย์ มีการดำเนินงานในพื้นที่นำร่อง 6 ศูนย์ ใน 6 จังหวัดภาคเหนือ จัดงาน We love Sunday ให้ครอบครัวใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน สนับสนุนจังหวัดจัดกิจกรรมครอบครัวจังหวัดละ 10,000 บาท และผลิตสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การสร้างครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุขในรูปแบบต่างๆ

3.2 ให้ทุกคนได้รับหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการอำเภอขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของแนวคิดและวิธีการในการจัดสวัสดิการชุมชน ให้มีรูปแบบการช่วยเหลือที่หลากหลายและแพร่หลายในวงกว้าง โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สามารถสรุปแนวทางได้ 8 รูปแบบ คือ 1) กองทุนชาวบ้านเพื่อสวัสดิการชุมชน 2) กองทุนหมุนเวียนชุมชน 3) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐ 4) กองทุนวันละบาทเพื่อสวัสดิการครบวงจร 5) ทำบุญวันละบาทเพื่อสวัสดิการสังคม 6) กองทุนสุขภาพตำบล 7) เครือข่ายกองทุนหลักประกันสุขภาพชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล/อำเภอ และ 8) กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต./เทศบาล นอกจากนี้ กระทรวงฯ ได้ตั้งคณะกรรมการวิจัย 1 คณะ และจัดจ้างที่ปรึกษา 12 ทีม เพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยหารูปแบบที่เหมาะสมในพื้นที่ 12 จังหวัด 11 อำเภอ/1 เขต และจัดจ้างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นที่ปรึกษาในการสังเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยของ 12 พื้นที่ ให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินงานขั้นต่อไป

(2) การขยายระบบสวัสดิการชุมชน โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้สนับสนุนงบประมาณประจำปี 2550 จำนวน 200 ล้านบาท เพื่อใช้ดำเนินโครงการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ครอบคลุมพื้นที่ 2,000 ตำบล

(3) การสนับสนุนการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้สร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัด 69 จังหวัด 496 โครงการ 53,190 ครัวเรือน และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้

มีที่อยู่อาศัยของตนเอง ซึ่งได้ดำเนินโครงการทั้งสิ้น 300,504 หน่วย ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ 89,607 หน่วย

3.3 ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีความปลอดภัย น่ายอยู่ และสงบสุข บนพื้นฐานของความยุติธรรมในสังคม

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าว ผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การจัดประชุมกลุ่มครอบครัวเพื่อการหันเหคดีเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรม โดยกระทรวงยุติธรรมมุ่งเน้นให้ผู้เสียหายหรือเหยื่อได้รับการเยียวยาและชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น และเกิดความสมานฉันท์ระหว่างฝ่ายผู้กระทำผิดและฝ่ายผู้เสียหาย ผลการดำเนินงานในปี 2550 มีเด็กและเยาวชนเข้ากระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวจำนวน 5,425 ราย และอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องจำนวน 4,749 ราย

(2) การระงับข้อพิพาทในชุมชน โดยกระทรวงยุติธรรมจัดให้มีการระงับข้อพิพาทโดยเครือข่ายและอาสาสมัครคุมครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งเป็นการแก้ไขความขัดแย้งโดยเครือข่ายและอาสาสมัครที่เป็นคนกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ยโดยการนำวิธีการจัดการความขัดแย้งมาใช้ในพื้นที่ 209 เครือข่าย 10 จังหวัด ซึ่งสามารถจัดการความขัดแย้งจำนวน 3,573 เรื่อง จากเรื่องที่มีชุมชนยื่นเรื่องจำนวน 3,751 เรื่อง

(3) การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ อีกเป็นรูปแบบหนึ่งที่กระทรวงยุติธรรมนำมาใช้ของการประชุมประสานสัมพันธ์ภาพเพื่อดำเนินการให้ฝ่ายผู้กระทำผิดและฝ่ายผู้เสียหายได้มีโอกาสพบปะเจรจาร่วมกันในการเยียวยาหรือชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย และประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหาย ซึ่งคดีที่นำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้มีจำนวน 2,594 คดี และสามารถบรรลุผลสำเร็จจำนวน 2,265 คดี

(4) งานยุติธรรมชุมชน โดยกระทรวงยุติธรรมได้เริ่มสร้างหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับชุมชนในการอำนวยความสะดวก โดยการจัดตั้ง “ศูนย์ยุติธรรมชุมชน” เพื่อเป็นกลไกในการร่วมกันสรรหาแนวทางที่จะทำให้ภาครัฐและภาคสังคมร่วมกันสร้าง “สังคมที่ยุติธรรม” ผลการดำเนินงานสามารถจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนได้ 109 ศูนย์ และศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีบทบาทในการดำเนินงานตามหน้าที่ของศูนย์มีจำนวน 88 ศูนย์

(5) การดำเนินงานเพื่อช่วยรัฐบาลลดสัณฐานความรุนแรงในสังคมไทย โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดให้มีการดำเนินงานผ่าน 3 โครงการ คือ โครงการสนับสนุนการป้องกันและลดความรุนแรง โครงการศูนย์สันติยุติธรรม และ โครงการเวทีประชาธิปไตยชุมชนเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2550 พบว่า โครงการสนับสนุนการป้องกันและลดความรุนแรง สามารถดำเนินงานจัดตั้งศูนย์สนับสนุนการป้องกันและลดความรุนแรง ขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมประชาชนเมื่อต้องเผชิญกับความรุนแรง

โดยดำเนินกิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่ และพัฒนางานสายด่วนรับร้องเรียนเรื่องรุนแรงในสังคมไทย และสนับสนุนการอบรมอาสาสมัครช่วยเหลือสังคมด้านการแพทย์อาสา โครงการศูนย์สันติยุติธรรม เป็นการดำเนินงานเพื่อเปิดช่องทางให้เครือข่ายภาคประชาชนสามารถทำหน้าที่เสมือนคลินิกทางสังคมที่เป็นอิสระช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน ถูกเอารัดเอาเปรียบทางสังคม โดยดำเนินงานในรูปของศูนย์สันติยุติธรรมจังหวัดจำนวน 60 ศูนย์ ใน 46 จังหวัด มีหน้าที่หลักในการแก้ไขความขัดแย้งการเลือกตั้ง การจัดการเรื่องน้ำ การป้องกันและส่งเสริมการลดความรุนแรงจากสิ่งมีพิษ และสื่อลามกอนาจาร ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการสร้างเงื่อนไขข้อตกลงร่วมในการป้องกันและลดปัญหาความรุนแรง ความขัดแย้ง และสร้างสันติสุขในพื้นที่ส่วนโครงการเวทีประชาธิปไตยเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ เป็นเรื่องของการขับเคลื่อนเวทีสมานฉันท์ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง และช่วยให้สังคมไทยได้ก้าวผ่านความขัดแย้งที่สะสมอยู่ในทุกระดับชั้นของสังคมได้อย่างสมานฉันท์ ในปี 2550 มีการจัดเวทีทั้งหมด 926 เวที เกิดความร่วมมือและกลไกการขับเคลื่อนแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ปัญหาด้านราคาต้นทุนและผลผลิตการเกษตร ปัญหาหนี้สิน ปัญหายาเสพติด การขาดแคลนที่ดินทำกินของตนเอง ปัญหาการขาดน้ำ และปัญหาความแตกแยกในสังคม

(6) การส่งเสริมเครือข่ายสตรีเข้มแข็ง โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินกิจกรรมรณรงค์ความเสมอภาคเท่าเทียมของหญิงชาย รณรงค์ส่งเสริมสตรีให้มีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยมีเป้าหมายเพิ่มจำนวนสตรีอาสาสมัครในองค์การบริหารส่วนตำบล 1,750 คน เพื่อเพิ่มสัดส่วนการได้รับเลือกตั้งอย่างน้อยร้อยละ 10

3.4 เร่งขยายโอกาสการเข้าถึงบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสให้ทั่วถึง

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การส่งเสริมศักยภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ โดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีดำเนินการโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน โครงการคลังปัญญาผู้สูงอายุ โครงการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังและส่งเสริมผู้สูงอายุในชุมชน โครงการเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ และโครงการทุนดูแลผู้สูงอายุ ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2550 พบว่าสามารถส่งเสริมการคุ้มครองสวัสดิภาพและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแล ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ให้มีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุสู่ชุมชน ในพื้นที่นำร่อง 4 ภาค 13 จังหวัด มีการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังและส่งเสริมผู้สูงอายุในพื้นที่นำร่อง 8 จังหวัด มีการเตรียมการรองรับสังคมผู้สูงอายุ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของผู้สูงอายุ และการปรับตัวภายในครอบครัวและชุมชน รวมทั้งก่อตั้งกองทุนผู้สูงอายุเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาผลประโยชน์ และถูกทอดทิ้ง ส่งเสริมการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชน และการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี

(2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดให้มีโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ด้วยการจดทะเบียนคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงบริการและความช่วยเหลือต่างๆ การส่งเสริมและพัฒนา รูปแบบและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้บริการคนพิการเบ็ดเสร็จครบวงจร การส่งเสริมอาชีพคนพิการ การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และการให้บริการสวัสดิการแก่คนพิการ ในปี พ.ศ. 2550 มีคนพิการได้รับการจดทะเบียน 108,971 ราย รวมคนพิการได้รับการจดทะเบียนแล้วทั้งหมด 704,434 ราย มีการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชนในพื้นที่เป้าหมายใหม่ จำนวน 25 จังหวัด มีการจัดทำแผนชุมชนเพื่อพัฒนาคนพิการในพื้นที่ดำเนินการต่อเนื่อง 10 จังหวัด มีการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตคนพิการ ครอบครัว และชุมชน ในพื้นที่เป้าหมาย มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของคนพิการในชุมชน การสร้างโอกาสการมีงานทำของคนพิการในสถานประกอบการหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ มีการให้บริการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ สนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนที่ดำเนินงานด้านคนพิการ ผลักดันให้ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีการจัดตั้งอำนวยการสวัสดิการแก่คนพิการ จัดบริการสวัสดิการสังคม การฝึกอาชีพ และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านต่างๆ

5.1.4 ปัญหา ข้อจำกัด และประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

จากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ในปีงบประมาณ 2550 พบว่า ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานเน้นหนักไปที่การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ดังจะพบว่ากระทรวงศึกษาธิการมีการประกาศใช้แผนคุณธรรม นำความรู้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบการศึกษา การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุขก็เป็นการดำเนินงานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการให้ความสำคัญในลำดับสูงเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากในปี 2550 เป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญ และคนในสังคมไทยมีการแบ่งฝักฝ่ายกันอย่างชัดเจน การดำเนินงานในประเด็นการพัฒนาดังกล่าวจึงเป็นแนวทางที่สามารถใช้แก้ปัญหาได้อย่างสันติวิธี ส่วนการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่นั้น พบว่าในปีงบประมาณ 2550 การดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นงานประจำ งานเด่นของประเด็นนี้จึงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้งานความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพ โดยการดำเนินงานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์อื่นๆ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ด้วย

การดำเนินงานในภาพรวมตามประเด็นการพัฒนาของยุทธศาสตร์นี้ส่วนใหญ่พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์อย่างค่อยเป็นค่อยไป และสืบเนื่องจากการเป็นปีแรกของการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ปัญหาและข้อจำกัดของการพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์นี้ในปี 2550 จึงเป็นเรื่องการมีระยะเวลาดำเนินงานที่น้อยเกินไป

กล่าวคือมีการดำเนินงานในระยะเวลาเพียง 1 ปี จึงทำให้ผลการดำเนินงานยังไม่สามารถปรากฏได้เด่นชัดและครอบคลุมในทุกประเด็นยุทธศาสตร์มากนัก

การดำเนินงานในระยะต่อไปจึงควรมีการดำเนินงานต่อเนื่องในโครงการสำคัญที่ตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์ได้อย่างตรงจุด เช่น โครงการแผนคุณธรรมนำความรู้ การกำหนดยุทธศาสตร์สังคมเข้มแข็ง การจัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา พ.ศ. 2551-2555 และการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ ส่วนการดำเนินงานที่ต้องเร่งเสริมให้มีความเด่นชัดขึ้น ได้แก่ การดำเนินงานในประเด็นยุทธศาสตร์ ต่อไปนี้

- 1) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับคนทุกช่วงวัยให้ตระหนักถึงประโยชน์ และความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างรู้เท่าทัน รวมทั้งการพัฒนา รูปแบบและหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพของเมืองและชุมชน รวมทั้งการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2) การเร่งผลิตนักวิจัยในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการตลาดและของสังคมไทย และการพัฒนานักวิจัยที่มีอยู่ให้มีศักยภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญสูงขึ้น สามารถสร้างนวัตกรรมที่นำมาใช้ประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมและเชิงพาณิชย์
- 3) การจัดการ พัฒนาต่อยอด ใช้ประโยชน์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดการความรู้ระดับประเทศ ที่มุ่งสร้างศักยภาพทางการแข่งขันในเวทีโลกบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองตามศักยภาพของคนไทย
- 4) การพลิกฟื้นแหล่งอาหารตามธรรมชาติให้เพียงพอกับการดำรงชีวิตโดยเฉพาะคนยากจนและด้อยโอกาส
- 5) การเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ภายใต้กรอบกฎหมายจารีตประเพณี วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น

5.2

ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

5.2.1 เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมายเชิงคุณภาพ ให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข มีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดสวัสดิการชุมชน มีความมั่นคงด้านอาหาร มีดุลยภาพในการดำรงชีวิตภายใต้ศักยภาพของฐานทรัพยากรและวิถีวัฒนธรรมที่ดีงามในชุมชน มีการบริหารจัดการที่ดี มีความสามารถในการพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทสังคมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และนำไปสู่การลดปัญหาความยากจน

เป้าหมายเชิงปริมาณ ให้ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนไปประกอบการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนที่ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ

5.2.2 แนวทางการพัฒนา

แนวทางการพัฒนารายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในปีแรกประกอบด้วย

1. การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็ง โดยการส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชนทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน จัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างครบวงจร ด้วยการพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนให้เป็นระบบและปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้กลุ่มปราชญ์ กลุ่มแกนนำและผู้รู้ถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับคนในชุมชน สนับสนุนการจัดการความรู้และการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความหลากหลายของทุนในชุมชน และสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ด้วยการสร้างครอบครัวให้มีความมั่นคง สร้างโอกาสและสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างหลักประกันชีวิต สวัสดิการสังคม ความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ และที่อยู่อาศัย รวมทั้งเตรียมความพร้อมและยกระดับการพัฒนาคุณภาพบริการและการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างศักยภาพในการประสานกับหน่วยงานภายนอก และเชื่อมโยงบทบาทในการสืบสานวัฒนธรรมจารีตประเพณีที่ดีงามของชุมชน

2. การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน ด้วยการสนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่ม

การผลิตรูปแบบต่างๆ รณรงค์และส่งเสริมการผลิตและบริการที่มีการเคลื่อนย้ายทุนและการจ้างงานไปยังพื้นที่ห่างไกล ส่งเสริมการลงทุนร่วมระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการนำภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างคุณค่าของสินค้าและบริการ และพัฒนาบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน ควบคู่กับการสร้างผู้ประกอบการใหม่ด้วยการพัฒนาการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

3. การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล ด้วยการสร้างความตระหนักรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระจายอำนาจการจัดการไปสู่ชุมชนท้องถิ่น สนับสนุนกลไกชุมชนและเครือข่ายในการจัดการและป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความรู้ความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2.3 ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

การดำเนินงานเมื่อพิจารณาตามประเด็นสำคัญของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในปีแรก มีดังนี้

1. การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง

1.1 การส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชนทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน

จากผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ ได้แก่

(1) การส่งเสริมอาสาสมัครเพื่อสังคม โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2550 ที่ประกาศเป็นวาระแห่งชาติ เรื่อง “การให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม” โครงการสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การรณรงค์จิตสำนึกการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคมในโอกาสปีเฉลิมฉลอง 80 พรรษา โดยการประกาศให้ปี 2550 ซึ่งตรงกับโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา เป็นปีแห่งการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม รณรงค์การขับเคลื่อนผ่านนโยบายและมาตรการต่างๆ ได้แก่ มาตรการทางการเงินการคลัง มาตรการด้านการศึกษา มาตรการในการเอื้อประโยชน์ให้ประชาชนเอกชน และข้าราชการเข้ามามีส่วนร่วมในงานอาสาสมัคร การพัฒนากลไกการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม โดยจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการให้และอาสาสมัคร (ศกอส.) จัดทำเว็บไซต์ “คนใจดี” (www.khonjaidee.com) จัดทำแผนทำดีจังหวัด เป็นคู่มือรวบรวมข้อมูลกิจกรรมทำดีต่างๆ ในเขตพื้นที่ต่างๆ ทุกจังหวัดทั่วประเทศไทย

และการศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคมไปสู่การปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

(2) โครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน โดยกระทรวงวัฒนธรรมได้ใช้มิติทางวัฒนธรรมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้วยการกำหนดให้มีศูนย์วัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนอย่างน้อยจังหวัดละ 1 แห่ง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม สร้างความเข้าใจพื้นฐานในการดำรงชีวิตด้วยวัฒนธรรม ปฏิบัติตนตามกรอบวัฒนธรรมที่ดีงาม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคนและองค์ความรู้ในชุมชนให้เข้มแข็ง การดำเนินงานภายในศูนย์ประกอบด้วย การรวบรวมคลังสมองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมทางศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การจัดให้มีลานวัฒนธรรมและกีฬา การจัดตั้งศูนย์ความรู้และห้องสมุดชุมชน และการจัดทำพิพิธภัณฑ์ชุมชนหรือท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้รวมตัวเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งนี้โครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชนสามารถดำเนินงานควบคู่ไปกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขของรัฐบาลได้ โดยให้เป็นความร่วมมือและสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 การจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างครบวงจร

ผลการดำเนินงานพบว่าการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ดำเนินโครงการสำคัญต่างๆ ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชน และโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (i-Community) และผู้บริหารชุมชน (Community CIO) เพื่อต่อยอดความรู้รวมถึงพัฒนาระบบสารสนเทศ และรวบรวมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน โครงการ 1 วัด 1 ศูนย์การเรียนรู้ หรือ OTEC (One Temple One e-Learning Center) เพื่อต้องการให้นักเรียน ประชาชน และพระภิกษุสงฆ์ได้มีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีและการสื่อสารโดยใช้ศาสนสถานในชุมชนเป็นศูนย์กลางคอมพิวเตอร์ และกระทรวงฯ ได้มอบเครื่องคอมพิวเตอร์และเปิดศูนย์การเรียนรู้แล้วรวม 11 วัด

(2) โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน โดยศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเกษตรกรในการทำการเกษตรอย่างยั่งยืนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และมีเป้าหมายของโครงการในปีประมาณ 2550 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 23,500 ราย มีการจัดตั้งศูนย์หลัก 600 ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย 80 ศูนย์

(3) โครงการสารสนเทศชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข โดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการพัฒนาฐานข้อมูล (Data) 3 ประเภท ได้แก่ ฐานข้อมูลบุคคล (Personal Profile) เป็นข้อมูลเพื่อการบริหารงานพัฒนาชุมชนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (ร. 7) ฐานข้อมูลครัวเรือน (Household Profile) เป็นข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของ

ครัวเรือน (จปฐ.) และฐานข้อมูลหมู่บ้าน (Village Profile) เป็นข้อมูล กชช. 2ค โดยเป็นข้อมูล 3 ประเภท จะได้รับการพัฒนาเป็นสารนิเทศ (Information) ซึ่งจะใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาการค้า การลงทุนของชุมชน การแก้ไขปัญหาความยากจน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามกระบวนการวิถีประชาธิปไตย

(4) การจัดตั้ง “ศูนย์ข้าวชุมชน” โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดตั้ง ศูนย์ข้าวชุมชนขึ้นเพื่อให้เกิดแหล่งผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดีในระดับชุมชน และเป็น ศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปสู่ชาวนา โดยจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 1,000 ศูนย์ ศูนย์ข้าวชุมชน 1 แห่งใช้พื้นที่การผลิตประมาณ 200 ไร่ จะสามารถผลิต พันธุ์ข้าวพันธุ์ดีสำหรับพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 8,000-9,000 ไร่ ซึ่งใน ปี 2549 กระทรวง เกษตรฯ ตั้งเป้าที่จะจัดตั้งศูนย์ข้าวชุมชนจำนวน 2,000 แห่ง จากนั้นจะขยายผลให้ครอบคลุม 7,000 ตำบลทั่วประเทศภายในปี 2551

แผนส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ข้าวชุมชน ในเบื้องต้นได้จัดทำโครงการนำร่องที่ บริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งนอกจากจะมีการขยายเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 พันธุ์ดีให้เพียงพอ กับความต้องการของเกษตรกรแล้ว กระทรวงเกษตรฯ ยังสนับสนุนให้มีการจัดทำแบรนด์ข้าว หอมมะลิ 105 และโรงสีชุมชน เพื่อควบคุมคุณภาพข้าวหอมมะลิทั้งระบบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อการขยายการส่งออกต่อไปด้วย

(5) การจัดตั้ง “ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน” โดยกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ได้จัดตั้งศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านขึ้นเพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาศักยภาพ พึ่งพาตนเอง มีศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านที่เข้าร่วมดำเนินงานโครงการทั้งสิ้นจำนวน 40 ศูนย์ ในพื้นที่ 27 จังหวัด โดยให้ศูนย์ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรประมาณ 23,011 ราย ให้ สามารถใช้ความรู้ที่ได้รับการอบรมนำไปสู่การปฏิบัติได้

(6) การส่งเสริมให้เกิงานวิจัยท้องถิ่น โดยสำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ริเริ่มงาน "การวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น" ประมาณปลายปี พ.ศ.2541 โดยจัดตั้งสำนักงานภาค (ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น) ขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีเป้าหมายสำคัญคือ การสร้างกระบวนการ "ติดอาวุธทางปัญญา" (Empowerment) แก่ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งเน้นให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ จากกระบวนการวิจัย ผลการดำเนินงานปี 2550 มีงานวิจัยท้องถิ่นที่สำคัญที่แบ่งออกตามภาค ต่างๆ เช่น งานวิจัยพื้นที่เฉพาะ หรืองาน Area-based ในพื้นที่ต่างๆ เช่น พื้นที่ลุ่มแม่น้ำกวัง อำเภอดอยสะเก็ด การวิจัยเรื่องการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ชนเผ่า งานวิจัยด้านการจัดการ หนี้สิน และ การวิจัยด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของภาคเหนือ การหาแนวทางและ กติกาเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูชายฝั่งร่วมกับ อบต. และ โครงการจัดการน้ำคลองแพรกหนาม แดง จังหวัดสมุทรสงคราม ของภาคกลาง ตะวันตก และตะวันออก การดำเนินงานของภาค ตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีการดำเนินโครงการสำคัญมากมายในลักษณะชุดโครงการ เช่น ชุดโครงการประวัติศาสตร์ทุ่งกุลาร้องไห้ และชุดโครงการ การจัดการพื้นที่ราบลุ่มน้ำมูล ตอนกลางแบบบูรณาการ เป็นต้น ส่วนการดำเนินงานของภาคใต้นั้นเป็นการศึกษาวิจัยท้องถิ่น

ในประเด็นชุมชนชายฝั่ง เกษตรอินทรีย์ และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น นอกจากนี้แล้ว สกว. ยังมีการจัดตั้ง “วิทยาลัยวิจัยเพื่อท้องถิ่น” เพื่อประมวลองค์ความรู้จากการวิจัยเพื่อขยายผลสู่การปฏิบัติให้จริงอีกด้วย

1.3 การสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การส่งเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินงานผ่านกิจกรรมของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน 3,166 แห่ง การรณรงค์วันอาทิตย์เป็นวันครอบครัว และโครงการครอบครัวสมานฉันท์และสื่อรณรงค์ครอบครัวอบอุ่น

(2) การศึกษาและจัดทำระบบศูนย์กลางความรู้แห่งชาติ (Thailand Knowledge Centre: TKC) ซึ่งเป็นศูนย์กลางความรู้และเครือข่ายในการจัดการความรู้ด้านต่างๆ ของประเทศไทย โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาจัดเก็บเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยและสาขาวิชาต่างๆ ให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลและเผยแพร่ความรู้ต่างๆ ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้แพร่หลายทั่วถึง พร้อมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ในหมู่ประชาชนเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยดำเนินโครงการที่สำคัญ ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ไอซีชุมชน และโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (i-Community) และผู้บริหารชุมชน (Community CIO) เพื่อต่อยอดความรู้รวมถึงพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อรวบรวมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชนได้ โครงการ 1 วัด 1 ศูนย์การเรียนรู้ หรือ OTEC (One Temple One e-Learning Centre)

(3) การดำเนินการส่งเสริมการจัดระบบ “สวัสดิการท้องถิ่น” โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีการจัดสำรวจผู้ถูกทอดทิ้งทุกตำบลและให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้น ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ด้วยการดำเนินการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ทั้งคนไทยและคนต่างชาติ 698 คน ขยายระบบสวัสดิการชุมชนเพื่อเป็นชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง โดยสนับสนุนงบประมาณจำนวน 200 ล้านบาท เพื่อใช้ดำเนินโครงการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นครอบคลุมพื้นที่ 2,000 ตำบล พัฒนาเด็กและเยาวชนผ่านการขับเคลื่อนวาระเพื่อเด็กและเยาวชนปี 2550 รวมถึงการจัดทำโครงการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมแก่เด็กและเยาวชน โดยอบรมผู้นำเยาวชนคนสร้างชาติ 543,165 คน ทั่วประเทศ โครงการหอพักสีขาว และโครงการเครือข่ายเยาวชนประชาธิปไตย เป็นต้น พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ด้วยการจัดบริการแก่ผู้พิการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร โดยอบรมอาสาสมัครพัฒนาสังคมเพื่อช่วยเหลือคนพิการจำนวน 1,285 คน ใน 25 จังหวัด ส่งเสริม

ศักยภาพและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุผ่านโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อผส.) ใน 75 จังหวัด เขตพื้นที่ อผส. 3,638 คน ดำเนินการดูแลผู้สูงอายุ 27,088 คน โครงการคลังปัญญาผู้สูงอายุ ได้ดำเนินการในพื้นที่นาร่อง 4 ภาค 13 จังหวัด โดยมีผู้สูงอายุขึ้นทะเบียนคลังปัญญาผู้สูงอายุ จำนวน 4,145 คน และเกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุสู่ชุมชน 125 กิจกรรม มีเด็ก เยาวชนและประชาชนได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอด 14,000 คน

(4) การพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางสนับสนุนเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งให้เกิดการรวมกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ ตามแนวทฤษฎีใหม่ ให้มีการร่วมกันจัดการด้านการผลิต การตลาด รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยคัดเลือกกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนต่อไปจาก 4 ภูมิภาคทั่วประเทศทั้งหมด 50 กลุ่ม

(5) การรักษาสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยกระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินงานผ่านโครงการต่างๆ ในท้องถิ่น เช่น การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในชุมชน ได้คัดเลือกชุมชนวัฒนธรรมอาสาเศรษฐกิจพอเพียงทั่วประเทศได้ 255 ชุมชน เป็นชุมชนนาร่อง จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม โดยนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำเป็นหลักสูตรเอกสารคู่มือ รวมทั้งจัดเก็บข้อมูลทางด้านศิลปการแสดง ภูมิปัญญาช่างฝีมือพื้นบ้าน โครงการภูมิบ้านภูมิเมือง และดำเนินการสร้างสรรค์สังคม สร้างความสามัคคี เอื้ออาทร สมานฉันท์ของสังคมและประเทศชาติ เช่น โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน 20,000 รูป โครงการศึกษาพุทธศาสนวันอาทิตย์ และโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน เป็นต้น

(6) การส่งเสริมคุณธรรมนำความรู้ โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการด้วยการจัดทำแผนคุณธรรมนำความรู้ ซึ่งมีนโยบายยุทธศาสตร์และแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรม 4 ยุทธศาสตร์ นอกจากนี้ได้มีการจัดทำหลักสูตรคุณธรรม และเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทุกระดับ และจัดทำค่ายคุณธรรมโดยมีกิจกรรมค่ายประเภทต่างๆ และจิตอาสาที่มีผู้ร่วมกิจกรรมประกอบด้วย นักเรียน เยาวชน นักศึกษา

(7) การดำเนินโครงการสวัสดิการชุมชน โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีการสร้างระบบสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น โดยมีการกำหนดเป้าหมายปีงบประมาณ 2550 ไว้จำนวน 3,000 ชุมชน ซึ่งผลการดำเนินงานถึงเดือนเมษายน 2551 เกิดพื้นที่และขบวนการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น 3,519 ตำบล

(8) การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการคัดเลือกสถานศึกษานาร่อง 610 แห่ง จัดทำหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงและจัดอบรมบุคลากร 12,024 คน

2. การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน

2.1 สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มรูปแบบต่าง ๆ

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) โครงการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มอาชีพ โดยในปีงบประมาณ 2550 กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการใน 2 ภารกิจหลัก ได้แก่ การสนับสนุนกลุ่มอาชีพใหม่และพัฒนากลุ่มอาชีพและเครือข่าย โดยผลของโครงการคาดว่าผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ตลอดจนเกิดการรวมกลุ่มพึ่งพาตนเอง และสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน กำหนดเป้าหมายให้มียุทธศาสตร์ใหม่ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจำนวน 1,000 กลุ่ม และสามารถพัฒนากลุ่มอาชีพและเครือข่ายจำนวน 1,000 กลุ่ม ซึ่งได้ผลการดำเนินงานคือ มีการถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มอาชีพที่ได้รับการคัดเลือก 1,000 กลุ่ม และมีการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานให้กลุ่มอาชีพ (จ่ายเงินอุดหนุน) 1,000 กลุ่ม

(2) โครงการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งและส่งเสริม โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการดำเนินงานกิจกรรม ได้แก่ การส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั่วไป เพื่อแนะนำ ส่งเสริม ตรวจสอบ เสวนา รับทราบปัญหาและความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานและการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยมีเป้าหมายในปีงบประมาณ 2550 จำนวน 14,742 แห่ง ผลการดำเนินงานได้ 14,509 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98.42 ของเป้าหมาย การส่งเสริมการจัดทำแผนกลยุทธ์สหกรณ์ เพื่อสนับสนุนให้สหกรณ์มีการจัดทำแผนกลยุทธ์และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้สหกรณ์บริหารงานโดยใช้แผนกลยุทธ์ มีการกำหนดเป้าหมายไว้ร้อยละ 80 ของสหกรณ์ไม่มีแผนกลยุทธ์ มีการจัดทำแผน และร้อยละ 70 ของสหกรณ์ที่มีแผนกลยุทธ์ ซึ่งจัดทำในปีงบประมาณ 2546-2549 นำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) จากแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผลการดำเนินงานที่ได้คือ มีสหกรณ์ที่ไม่มีแผนกลยุทธ์จัดทำแผนแล้วเสร็จ 251 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98.43 และมีสหกรณ์ที่จัดทำแผนกลยุทธ์ในปีงบประมาณ 2556-2549 นำแผนโครงการ/กิจกรรม หรือแผนปฏิบัติจากแผนกลยุทธ์ไปใช้ในการดำเนินงาน 1,419 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.40

(3) โครงการส่งเสริมสหกรณ์ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยการส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหกรณ์ สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ (รวมกลุ่มสตรีและเยาวชนสหกรณ์) ให้ดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายไว้ 27 จังหวัด (41 โครงการ) ส่งเสริมสหกรณ์ตามโครงการหลวง โดยเป็นการส่งเสริมให้สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเตรียมสหกรณ์ กลุ่มสตรีและเยาวชนสหกรณ์ และกลุ่มอาชีพมีการดำเนินงาน

บริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นที่พึ่งพาของสมาชิกตลอดจนคนในชุมชนท้องถิ่น โดยพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำพูน กำแพงเพชร รวม 7 หน่วยงาน (เป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 37 แห่ง หน่วยประสานงานโครงการหลวง 2 แห่ง) ผลการดำเนินงานในปี 2550 มีกลุ่มเป้าหมายได้รับคำแนะนำ ส่งเสริม สามารถดำเนินกิจกรรมในเรื่องการผลิต การแปรรูปและการจำหน่ายสินค้าได้อย่างต่อเนื่องจำนวน 29 สหกรณ์ 3 กลุ่มเกษตรกร 22 กลุ่มเตรียมการสหกรณ์ 50 กลุ่มอาชีพ รวมถึง ดำเนินโครงการสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพเกษตรกรในการเป็นผู้ประกอบการ และเพิ่มศักยภาพสถาบันเกษตรกรและกลุ่มสมาชิกในการรวบรวมผลผลิตสู่ตลาด โดยมีการกำหนดเป้าหมายไว้ ร้อยละ 90 ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการสามารถรวบรวมและกระจายผลไม้มูลค่าสูงได้ และร้อยละ 80 ของกลุ่มผู้ผลิตผลไม้ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการสามารถรวบรวมผลไม้มูลค่าสูงได้ ซึ่งผลการดำเนินงานมีสหกรณ์เข้าร่วมโครงการจำนวน 6 สหกรณ์ ได้รับเงินอุดหนุนให้สหกรณ์จัดสร้างศูนย์คัดแยกผลไม้ พร้อมอุปกรณ์ และสามารถรวบรวมและกระจายผลไม้มูลค่าสูงคิดเป็นร้อยละ 80 และกลุ่มผู้ผลิตผลไม้ของสหกรณ์เข้าร่วมโครงการจำนวน 40 กลุ่ม ได้รับสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อตะกร้าผลไม้ให้กลุ่มผู้ผลิตผลไม้ของสหกรณ์ และสามารถรวบรวมผลไม้มูลค่าสูงได้

2.2 สนับสนุนการนำภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการที่มีโอกาสทางการตลาดสูง

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) โดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินงานส่งเสริมให้หมู่บ้านชุมชนรวมกลุ่มกันในการผลิตผลิตภัณฑ์ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลักในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน โดยการดำเนินงานประกอบด้วย การพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP (OTOP Village Champion : OVC) การพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ Knowledge-base OTOP : KBO) การจัดงานเมืองแห่งภูมิปัญญาไทย (OTOP CITY) ครั้งที่ 4 “ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น” โครงการเส้นทางใหม่ของโอท็อป Midyear & Select 2007 งานแสดง จำหน่าย และจับคู่ธุรกิจสากล ผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น และโครงการจัดนิทรรศการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การคัดสรรผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านการคัดสรร

(2) โครงการคลังปัญญาผู้สูงอายุ โดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินงานในพื้นที่นำร่อง 4 ภาค 13 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย ลำพูน แพร่ อุตรดิตถ์ บุรีรัมย์ มหาสารคาม สกลนคร เพชรบุรี จันทบุรี สุพรรณบุรี พัทลุง สงขลา และตรัง โดยมีผู้สูงอายุขึ้นทะเบียนคลังปัญญาผู้สูงอายุ จำนวน 4,145 คน เกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุสู่ชุมชน 125 กิจกรรม มีเด็ก เยาวชน และประชาชนได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอด 14,000 คน

2.3 พัฒนาระบบการบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน ควบคู่กับการสร้างผู้ประกอบการใหม่ด้วยการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด องค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น พัฒนามาตรฐานสินค้า

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าว ผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การพัฒนาระบบมาตรฐานการตรวจสอบรับรอง คุณภาพสินค้าเกษตร โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เน้นการใช้เทคโนโลยีที่มีคุณภาพปลอดภัย โดยมีฟาร์มมาตรฐานหรือการปฏิบัติการที่ดีในฟาร์มเกษตรที่ได้รับการรับรองจำนวน 139,716 ฟาร์ม โรงงาน/โรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหารสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ห้องปฏิบัติการโรงงานผ่านรับรองมาตรฐานในระบบ GMP/HACCP จำนวน 2,444 โรง

(2) โครงการพัฒนาศักยภาพสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแบบเบ็ดเสร็จ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดทำเพื่อพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินโครงการคาดหวังว่าสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพการผลิต และการแปรรูป การแปรรูป ตลอดจนการบริหารจัดการและธุรกิจ โดยกำหนดเป้าหมายในปีงบประมาณ 2550 ต้องมีสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพจำนวน 33,000 ราย และมีผู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 80 ซึ่งผลการดำเนินงานที่ได้คือ มีสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพจำนวน 65,333 ราย และมีผู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 91.78

(3) โครงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้และประสบการณ์ในดำเนินการธุรกิจ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีการดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมแนะนำการจัดทำและดำเนินการตามแผนวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนสามารถรวมกันดำเนินกิจกรรมในลักษณะวิสาหกิจชุมชนได้ โดยกำหนดเป้าหมายในปีงบประมาณ 2550 ทั่วประเทศต้องมีจำนวนตำบลที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชนจำนวน 500 แห่ง และมีตำบลที่ได้รับการถ่ายทอดมีการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 80 ซึ่งผลการดำเนินงานที่ได้คือ มีจำนวนตำบลที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชนจำนวน 518 แห่ง และมีตำบลที่ได้รับการถ่ายทอดการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 91.78

(4) การสร้างผู้ประกอบการรายใหม่จากภูมิภาค โดยกระทรวงพาณิชย์ ได้เน้นสร้างผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก และผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยร่วมมือกับภาคเอกชนในการคัดเลือกผู้ประกอบการจากภูมิภาคเพื่อเข้าสู่โปรแกรมบ่มเพาะอย่างเข้มข้น ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานถึงระดับการพัฒนามูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมถึงการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจในประเทศและผลักดันผู้ที่มีความพร้อมสู่การแข่งขันระดับโลก

ผลักดันให้ได้เข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ สร้างโอกาสการจับคู่ธุรกิจเพื่อขยายโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเจรจาขายสินค้าและมีโอกาสขยายสู่ทางการค้าในต่างประเทศได้มากขึ้น

(5) การสร้างและเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และ OTOP โดยกระทรวงอุตสาหกรรมได้มีการดำเนินงานกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมภูมิภาค การสนับสนุนการพัฒนาและฟื้นฟูสภาพเครื่องจักรแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Machine Fund) การส่งเสริมเครือข่ายจัดส่งระบบสินค้าและพัสดุภัณฑ์ การพัฒนาผู้ประกอบการในรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้ประกอบการ รวมจำนวน 1,064 ราย รวมทั้งการอบรมหลักสูตรที่เป็นการศึกษาวิจัยธุรกิจกว่า 30 หลักสูตร มีผู้เข้าร่วมอบรม 879 ราย การสนับสนุนและพัฒนากลุ่มธุรกิจสปา และการพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 1,334 เรื่อง ครอบคลุม 5 กลุ่มผลิตภัณฑ์ คือ กลุ่มอาหาร กลุ่มเครื่องดื่ม กลุ่มเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และกลุ่มสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา ซึ่งมีผู้ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนรวม 26,530 ราย

3. การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติสุขและเกื้อกูล

3.1 สร้างความตระหนักรู้ของชุมชนในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวิถีชีวิต รวมทั้งกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่นให้ชุมชนที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ 3.2 สนับสนุนกลไกชุมชนและเครือข่ายในการจัดการและปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับการผลิตเพื่อการยังชีพของชุมชนอย่างเป็นธรรม

จากผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและเกษตรกรรมยั่งยืน โดยร่วมมือกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชุมชนในการจัดทำแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่ 99 ตำบล ครอบคลุมผู้ได้รับประโยชน์ 444 ตำบล 226 อำเภอ 58 จังหวัด ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขององค์กรชุมชนในพื้นที่ และเกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรดิน น้ำ ป่า และชายฝั่ง จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์เพื่อการขยายผล ในรูปแบบของศูนย์เรียนรู้ชุมชนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และหลักสูตรท้องถิ่น

(2) การแก้ไขปัญหาที่ดินระดับอำเภอ โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และชุมชนท้องถิ่นร่วมกันสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่ดินและที่ทำกินแล้วเสร็จ 114 อำเภอ โดยดำเนินงานควบคู่กับการสำรวจข้อมูลการใช้ที่ดินรายแปลงและทำรายละเอียดของแปลงที่ดินโดยใช้แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ มาตราส่วน 1 : 4,000 เพื่อจัดทำข้อมูลการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ตรงกับความเป็นจริงในพื้นที่ ให้มีการจัดกลไกการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ โดยการจัดตั้งคณะทำงานแก้ปัญหาที่ดินระดับอำเภอ เพื่อเป็นกลไกในการหาข้อยุติปัญหาในระดับพื้นที่ มีการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการแก้ปัญหาที่ดินครบวงจร 10 พื้นที่ ในจังหวัดเชียงใหม่ น่าน ชัยภูมิ นครราชสีมา กาญจนบุรี จันทบุรี นครสวรรค์ พัทลุง ตรัง และภูเก็ต และสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะความสามารถของแกนนำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการจัดฝึกอบรมการใช้แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ มาตราส่วน 1:4,000

(3) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสังคมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการส่งเสริมการผลิตเพื่อยังชีพอย่างเป็นธรรมตามแนวทางของหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในกลุ่มเป้าหมายระดับครอบครัว และชุมชน มีการจัดตั้งหมู่บ้านนาร่องเศรษฐกิจพอเพียง 13 หมู่บ้าน และหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงทั่วไป 62 หมู่บ้าน ในพื้นที่ 75 จังหวัด โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 มีประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 44,507 คน กิจกรรมประกอบด้วย การบูรณาการองค์กรที่ทำงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาดูงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เวทีส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชน เป็นต้น

5.2.4 ปัญหา ข้อจำกัด และประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

จากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศในปีงบประมาณ 2550 พบว่ามีการดำเนินงานบางส่วนที่คาบเกี่ยวระหว่างยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมมากของยุทธศาสตร์นี้ได้แก่ งานด้านการจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างครบวงจร ดังจะพบว่าการดำเนินงานด้านนี้ในชุมชนอย่างหลากหลายจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนก็เป็นอีกหนึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีการดำเนินงานที่เด่นชัด โดยเป็นการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและพัฒนาต่อยอดมาจากโครงการ OTOP ส่วนประเด็นการสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ก็มีการดำเนินงานที่ก้าวหน้าไปอย่างมาก โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ในรายงานฉบับนี้จะรายงานผลการดำเนินงานไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐาน

ความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ที่รายงานในยุทธศาสตร์นี้เป็นเพียงการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญของหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานในภาพรวมตามประเด็นการพัฒนาของยุทธศาสตร์นี้ส่วนใหญ่พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานตามประเด็นยุทธศาสตร์อย่างค่อยเป็นค่อยไป และสืบเนื่องจากการเป็นปีแรกของการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ปัญหาและข้อจำกัดของการพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์นี้ในปี 2550 จึงเป็นเรื่องการมีระยะเวลาดำเนินงานที่น้อยเกินไป กล่าวคือมีการดำเนินงานในระยะเวลาเพียง 1 ปี ประกอบกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความคาบเกี่ยวกับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ทำให้เกิดผลการดำเนินงานที่กระจัดกระจายไม่เห็นภาพรวมของการดำเนินงานมากนัก

การดำเนินงานในระยะต่อไปจึงควรมีการประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องในประเด็นยุทธศาสตร์เดียวกันให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องต่อเนื่องในตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์ได้อย่างตรงจุด และสามารถเห็นผลการดำเนินงานหรือภาพรวมของการดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ ชัดขึ้น ส่วนการดำเนินงานที่ต้องเร่งเสริมให้มีความเด่นชัดขึ้นได้แก่ การดำเนินงานในประเด็นยุทธศาสตร์ ต่อไปนี้

1) การส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชนทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยนำข้อมูลชุมชนมาวิเคราะห์หาปัญหา สาเหตุ ค้นหาทางออก และนำไปปฏิบัติจริง

2) การสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ด้วยการส่งเสริมความมั่นคงของครอบครัว การสร้างโอกาสของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการบริการทางสังคมในชุมชน การสนับสนุนการระดมทุนในชุมชน การสร้างประชาคมสุขภาพ การเตรียมความพร้อมในการรับมือกับผลกระทบจากปัญหาระดับโลกและระดับนานาชาติ และการปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม

3) การรณรงค์และส่งเสริมภาคการผลิตและบริการในการเคลื่อนย้ายเครื่องจักรหรือกิจกรรมบางส่วนไปสร้างอาชีพและการจ้างงานในท้องถิ่นและพื้นที่ห่างไกล

4) การส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจบนหลักของความโปร่งใส ใช้ฐานทรัพยากรในพื้นที่ ให้มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

5.3 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

5.3.1 เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืนได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน ดังนี้

1. ด้านการผลิตกำหนดเป้าหมายผลิตภาพการผลิตรวมสูงขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายให้สัดส่วนการส่งออกในตลาดโลกเพิ่มขึ้น ในขณะที่การดำเนินการพัฒนาในแนวทางที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิต ทุน และพลังงาน จะทำให้ฟุ้งพากรนำเข้าในสัดส่วนที่ต่ำลง ทั้งนี้โดยกำหนดเป้าหมายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นร้อยละ 0.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และกำหนดเป้าหมายที่จะลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์จากร้อยละ 16 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2548 เป็นร้อยละ 13 ภายในปี 2554

โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีความสมดุลขึ้นระหว่างภาคเศรษฐกิจภายในประเทศและภาคการค้าระหว่างประเทศ โดยกำหนดเป้าหมายให้สัดส่วนอุปสงค์ในประเทศต่อภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่วัดด้วยผลรวมของมูลค่าการส่งออกและการนำเข้าสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 71 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 75 ภายในปี 2554

ฐานการผลิตจากภาคเกษตร เกษตรแปรรูปและภาคบริการทั้งบริการท่องเที่ยว บริการการศึกษา บริการสาธารณสุข และบริการทางการเงินจะมีขนาดใหญ่ขึ้นและผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมากขึ้น โครงสร้างภาคอุตสาหกรรมมีรากฐานของกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่และอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่เข้มแข็งขึ้นเพื่อใช้เป็นช่องทางการตลาดกับกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ โดยกำหนดเป้าหมายให้สัดส่วนภาคการผลิตเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในปี 2548 เป็นร้อยละ 15 ภายในปี 2554

2. การพัฒนาให้ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพมากขึ้น กำหนดเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยร้อยละ 3.0-3.5 ต่อปี อัตราการว่างงานต่ำไม่เกินร้อยละ 2 ของกำลังแรงงาน การบริหารการคลังมีประสิทธิภาพทำให้นี้สาธารณะมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และสัดส่วนการออมรวมของประเทศอยู่ที่ระดับร้อยละ 35 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภายในปี 2554 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นทั้งจากฐานการออมครัวเรือน ภาคธุรกิจ เอกชน และภาครัฐ อันเนื่องมาจากการส่งเสริมการออมอย่างเป็นระบบและการสร้างฐานรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ประเทศมีความเสี่ยงจากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดลดลง โดยกำหนดเป้าหมายการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเฉลี่ยต่อปีไม่เกินร้อยละ 2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และการใช้พลังงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยกำหนดเป้าหมายความยืดหยุ่นของการใช้พลังงานในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไม่เกิน 1 : 1 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 1.4 : 1 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นร้อยละ 8.0 รวมทั้งลดสัดส่วน

การใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลดการใช้น้ำมันในภาคการขนส่งให้เหลือร้อยละ 30 ของการใช้พลังงานทั้งหมดจากระดับร้อยละ 38 ในปัจจุบัน

3. การสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและพัฒนาให้เป็นฐานที่ใหญ่ขึ้นของระบบเศรษฐกิจ มีผู้ประกอบการใหม่เพิ่มขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายให้ผลิตภัณฑ์และบริการที่ผลิตและให้บริการโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากสัดส่วนร้อยละ 39.8 ในปี 2548 และจากเศรษฐกิจฐานรากที่ใหญ่ขึ้น กลไกตลาดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมทั้งการดำเนินงานของตลาดล่วงหน้าสินค้าเกษตร การจัดระบบพื้นที่ทางการเกษตรที่จะช่วยสร้างเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร การลงทุนด้านสังคมของรัฐ และการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานและการคุ้มครองแรงงานที่เหมาะสม จะทำให้มีการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น โดยได้กำหนดเป้าหมายให้รายได้ของกลุ่มที่รายได้สูงสุดร้อยละ 20 แรกมีสัดส่วนไม่เกิน 10 เท่าของรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 20 ภายในปี 2554

5.3.2 แนวทางการพัฒนา

1. การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย โดยการ

1.1 ปรับโครงสร้างภาคเกษตร ด้วยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าอาหารเพื่อเป็นแหล่งการผลิตอาหารแปรรูปที่สำคัญของโลก สนับสนุนการผลิตและพัฒนาเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่ไม่ใช่อาหาร สนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมไทย และความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างมูลค่าสินค้า พัฒนาสถาบันเกษตรกร กระบวนการจัดทำแผนชุมชน และวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืน การประชาสัมพันธ์และการสร้างตราสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปของไทยในตลาดทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งจัดระบบการใช้ที่ดิน การเกษตรและแหล่งน้ำการเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่

1.2 การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงให้เป็นฐานการผลิตระดับภูมิภาคและระดับโลก ด้วยการลงทุนเพื่อสร้างและพัฒนาเชื่อมต่อห่วงโซ่มูลค่าและขับเคลื่อนอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูง จัดทำแผนทางการบริหารจัดการสิทธิบัตร สร้างระบบวิจัยในเชิงประยุกต์อย่างบูรณาการเพื่อสร้างนวัตกรรมและสนับสนุนผู้ประกอบการผลิต ส่งเสริมสถาบันเฉพาะทางให้มีบทบาทความรับผิดชอบให้ชัดเจน พัฒนาบุคลากรด้านอุตสาหกรรม และพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและโอกาสทางการตลาด

1.3 การปรับโครงสร้างภาคบริการ ให้เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ ด้วยการฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการลงทุน พัฒนา สร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่นธุรกิจบริการสุขภาพ ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม พัฒนาปัจจัยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง

ภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1.4 การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต ด้วยการบริหารองค์ความรู้ อย่างเป็นระบบ พัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ พัฒนาระบบการผลิตองค์ความรู้และเทคโนโลยี สนับสนุนการทำวิจัย พัฒนานวัตกรรม และ ผลักดันไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิตและสังคม ด้วยการเร่งพัฒนาและยกระดับศูนย์ความเป็นเลิศเฉพาะทาง และพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรสินทางปัญญา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการโลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต ด้วยการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง ด้วยการพัฒนาระบบเครือข่ายโลจิสติกส์ทั้งในและ ระหว่างประเทศ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการโลจิสติกส์ และสนับสนุนการใช้ รูปแบบและวิธีการบริหารจัดการเพื่อการประหยัดพลังงาน พัฒนาระบบขนส่งมวลชนใน กรุงเทพฯ และพัฒนาโครงข่ายและบริการสื่อสารโทรคมนาคมให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานแบบโปร่งใสมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่าและมี ประสิทธิภาพ ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.5 ดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศ การส่งเสริมการลงทุน และสร้างความ ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยการสร้างกลไกรองรับผลกระทบและการผลักดันการใช้ ประโยชน์ที่เกิดจากการให้สัตยาบรรณตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ขยายตลาดส่งออกโดย การเปิดเสรีกับประเทศที่มีช่องทางทางการค้า พัฒนาเร่งรัดการปรับกฎระเบียบและกฎหมาย ระหว่างประเทศ ผลักดันความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคให้มีความก้าวหน้าในการค้าสู่ ประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียง ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศในกรอบความร่วมมือ GMS ACMECS IMT-GT และ BIMSTEC พัฒนาผู้ประกอบการใหม่และส่งเสริมผู้ประกอบการที่มี ศักยภาพในการลงทุนในต่างประเทศ สนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในประเด็น เหตุการณ์ระดับนานาชาติ สร้างความยอมรับในบทบาทของประเทศไทยในเวทีโลก

2. แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ด้วยการ

2.1 การบริหารภาคการเงินให้มีความมั่นคง แข็งแรงได้ และสามารถเป็นกลไก สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การออม และการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการ ปรับโครงสร้างระบบสถาบันการเงินตามแผนพัฒนาสถาบันการเงิน ยกกระตือรือร้นการ ก้ากับสถาบัน การเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ยกกระตือรือร้นการประเมินและบริหารความเสี่ยงของ สินทรัพย์สถาบันการเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และ ก้ากับดูแลตลาดทุนให้มีความชัดเจน โปร่งใสเพื่อพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทาง การเงิน เพิ่มบทบาทของตลาดทุนให้สอดคล้องกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและภาคการเงินที่ เปลี่ยนแปลงไป มีมาตรฐานสากลทัดเทียมกับตลาดทุนอื่นๆ สามารถรองรับผลกระทบและใช้ ประโยชน์จากการเคลื่อนย้ายทุนอย่างเสรีได้ ด้วยการดำเนินการตามแผนพัฒนาตลาดทุน เพิ่ม อุปสงค์หรือเงินลงทุนในตลาดทุนให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น เพิ่มอุปทานหรือตราสารหนี้ที่ซื้อขาย

ในตลาดทุน ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบการเป็นบริษัทจดทะเบียน

2.2 การบริหารภาคการคลังเพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลัง ด้วยการสร้างความโปร่งใสทางการคลัง พัฒนาระบบบริหารความเสี่ยงทางการคลังที่ดี พัฒนาระบบฐานข้อมูลการคลังสาธารณะของประเทศ ปรับโครงสร้างภาษีให้สอดคล้องกับแนวทางการปรับโครงสร้างการผลิตและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการผลิต จัดลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายโดยให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายเพื่อการศึกษา สาธารณสุข และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารรายจ่ายนอกงบประมาณและกองทุนนอกงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส ปฏิรูประบบประกันสังคมและระบบบำนาญเพื่รองรับสังคมผู้สูงอายุ และพัฒนารัฐวิสาหกิจให้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการที่ดี

2.3 ส่งเสริมการออมและการเพิ่มและเพิ่มทางเลือกในการระดมทุนในประเทศเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดวิกฤตการณ์การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและดุลชำระเงิน ด้วยการส่งเสริมการออมทั้งระบบของประเทศ พัฒนาการออมต่างๆ และส่งเสริมระบบสหกรณ์และพัฒนองค์กรการเงินฐานราก

2.4 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและเร่งรัดการใช้พลังงานทดแทน โดยการจัดหาแหล่งพลังงานทั้งในและต่างประเทศเพิ่มเติม เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคขนส่ง รมรงค์ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานและใช้พลังงานทางเลือก และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพลังงานทางเลือกและพลังงานทดแทน

3. การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

โดยการส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมในประเทศ กระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปสู่ภูมิภาคอย่างสมดุลและเป็นธรรม เพิ่มประสิทธิภาพและความครอบคลุมของการให้บริการของระบบการเงินฐานรากให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการสนับสนุนองค์กรการเงินชุมชนให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่มีอิสระในการตัดสินใจดำเนินงาน เพิ่มขีดความสามารถบุคลากรในระดับชุมชนให้สามารถบริหารจัดการเงินทุนและการทำบัญชีของกลุ่มการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างกลไกเชื่อมโยงเงินทุนระหว่างกลุ่มเงินด้วยกันและระหว่างกลุ่มเงินกับสถาบันการเงิน และใช้สถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นกลไกในการระดมทุนให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและเศรษฐกิจฐานราก ดำเนินนโยบายการคลังเพื่อส่งเสริมการกระจายรายได้ ด้วยการพัฒนาแหล่งรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถพึ่งพิงรายได้ที่จัดเก็บได้เองมากกว่าเงินอุดหนุนจากส่วนกลาง แบ่งบทบาทการดำเนินงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับรัฐบาลกลางให้ชัดเจน ให้อิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำงบประมาณของตนเองอย่าง

โปร่งใสและตรวจสอบได้ จัดทำกรอบงบประมาณภายใต้กรอบงบประมาณจังหวัด และกระจายอำนาจการก่อหนี้และบริหารหนี้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้เงื่อนไขการรักษาเสถียรภาพในภาพรวมของประเทศโดยรัฐบาลไม่ค้ำประกันเงินกู้

5.3.3 ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

1. การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย

1.1 การปรับโครงสร้างภาคเกษตร มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญในระยะ 1 ปีแรกของแผน ดังนี้

(1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ประมงทั้งด้านคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าสัตว์น้ำ ด้านโครงสร้างตลาดสินค้าสัตว์น้ำที่สำคัญทางเศรษฐกิจและด้านธุรกิจแปรรูปสัตว์น้ำพื้นบ้าน โดยกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนา จนเกิดโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประมงจำนวน 19 โครงการ

(2) การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้มีมาตรฐานและปลอดภัย โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และสมาชิก และเสริมสร้างความเข้าใจอันถูกต้องเรื่องความปลอดภัยของอาหารแก่สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และสมาชิก ที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องอาหาร ทั้งด้านการผลิตและการให้บริการ และเพื่อส่งเสริมให้สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และสมาชิก มีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้มีมาตรฐานและปลอดภัย โดยในปีงบประมาณ 2550 นี้ มีสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการอบรมจำนวน 12,757 ราย และมีสมาชิก ยื่นจดทะเบียนฟาร์มจำนวน 10,152 ราย และสมาชิก ที่ยื่นขอรับการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มจำนวน 7,004 ราย โดยมี 650 รายที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มแล้ว ซึ่งส่งผลให้สมาชิกสหกรณ์ผู้ประกอบการขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้น โดยเฉพาะสินค้าประเภททุเรียน เนื้อโค พืชผัก ผลไม้ และโคนม

(3) การจัดทำแผนงานวิจัยและพัฒนาด้านพืชและเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อทำการวิจัย ทดลอง ทดสอบ ก่อนนำเทคโนโลยีเผยแพร่สู่เกษตรกร โดยกรมวิชาการเกษตรได้จัดทำแผนงานวิจัยจำนวน 29 แผนงาน และโครงการวิจัย 95 โครงการ

(4) การส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อผลิตน้ำมันปาล์มดิบได้พอเพียงต่อการบริโภคและสามารถใช้เป็นวัตถุดิบผลิตไบโอดีเซลเพื่อลดการนำเข้าน้ำมัน โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร ผลการดำเนินงานในปี 2550 มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 5,000 ราย และมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันจำนวน

18,495 ไร่ โดยการที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยผ่านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปาล์ม น้ำมันอย่างยั่งยืนไม่ทำลายสภาพแวดล้อม และจะทำให้รายได้ของผู้เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนายุทธศาสตร์ต่าง ๆ จะประสบความสำเร็จได้ จะต้องมีการวิจัยและพัฒนาที่เข้มแข็งและต่อเนื่องรวมทั้งมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ได้จากการวิจัยสู่กลุ่มบุคคลเป้าหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ซึ่งจะได้รูปแบบการพัฒนาปาล์ม น้ำมันอย่างยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(5) การส่งเสริมการจัดการธุรกิจการตลาดของสถาบันเกษตรกรด้วยการพัฒนาการรวมตัวของเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตรในการรวบรวมผลผลิตเพื่อการแปรรูป การจำหน่าย และการเชื่อมโยงกับตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ จัดอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการธุรกิจสหกรณ์ให้แก่เกษตรกร จัดให้มีการปรับปรุงโรงสีเดิมและก่อสร้างเพิ่มเติมใหม่ เพื่อการแปรรูปข้าวให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน จัดหาเครื่องจักรและอุปกรณ์การแปรรูป การปรับปรุงคุณภาพข้าว และการบรรจุหีบห่อ รวมทั้งสนับสนุนการจัดการธุรกิจด้านการตลาดแบบครบวงจรของสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพเพื่อดำเนินการรวบรวมข้าวเปลือกของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ และเชื่อมโยงด้านการตลาดกับผู้ประกอบการธุรกิจ (Contract) โดยการควบคุมคุณภาพตั้งแต่ข้าวเปลือก ข้าวสาร โดยมีเครื่องหมายโครงการ และให้การสนับสนุนจัดตั้งศูนย์ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ในแหล่งชุมชนที่มีการคมนาคมสะดวก และหาโอกาสขยายช่องทางการตลาด ด้วยการส่งเสริมการขายในรูปแบบการร่วมจัดงานแสดงสินค้า การวางสินค้า และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์สินค้าทุ่งกุลาร้องไห้สู่กลุ่มเป้าหมาย ภายใต้โครงการผลิตข้าวหอมมะลิมาตรฐานเพื่อการส่งออกในทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งจัดทำร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกระทรวงพาณิชย์ ในลักษณะ Area approach แบบบูรณาการ ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2550 พบว่ามีสถาบันเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจำนวน 20 สหกรณ์ และสามารถจัดทำแผนธุรกิจสำเร็จเป็นรูปเล่มสมบูรณ์จำนวน 5 สหกรณ์ นอกจากนี้ ยังสามารถขยายช่องทางการตลาดไปต่างประเทศได้ 10 ประเทศ และมีสหกรณ์ในโครงการที่มีอุปกรณ์การตลาดสำหรับรวบรวมและแปรรูปข้าวเปลือกที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการใช้งานอย่างแท้จริง ทำให้การรวบรวมและแปรรูปข้าวเปลือกมีคุณภาพได้มาตรฐาน ลดการสูญเสียจากกระบวนการผลิต และลดต้นทุนการผลิตและแปรรูปข้าวเปลือกของสหกรณ์ ขณะที่ผู้แทนสหกรณ์ ประกอบด้วยกรรมการและฝ่ายจัดการสหกรณ์ได้รับความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจการรวบรวม การแปรรูป และการตลาดข้าวหอมมะลิ ซึ่งช่วยพัฒนาให้สหกรณ์มีระบบการบริหารจัดการที่ดีขึ้น

(6) โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน โดยกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินงานเพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตภาคการเกษตรเคมีเป็นเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้เกิดสมดุลธรรมชาติและสร้างโอกาสการแข่งขันให้ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย ทำให้

สามารถพัฒนาทีมที่ปรึกษาการเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานจำนวน 15,183 คน มีเครือข่ายเกษตรกรที่เชื่อมโยงการผลิตการตลาดทั้ง 76 จังหวัด และสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรโดยขยายผลสู่เกษตรกรได้ 15,183 กลุ่ม

(7) การจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์แก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยมีสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ รวม 75 หน่วยงาน จำนวน 2,378 ราย จากเป้าหมาย 2,250 ราย คิดเป็นร้อยละ 105.69 ของเป้าหมาย และได้ดำเนินการสนับสนุนเงินทุนให้กลุ่มเกษตรกรจัดหาปุ๋ยอินทรีย์มาจำหน่าย เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี รวม 63 หน่วยงาน จำนวน 867 กลุ่ม จากเป้าหมาย 866 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 99.88 ของเป้าหมาย และสนับสนุนเงินทุนในการพัฒนาการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่มีคุณภาพเพื่อการส่งออก แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จำนวน 6 แห่ง เป็นเงิน 5,300,000 บาท

(8) การประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ข้าวไทยอย่างต่อเนื่องในประเทศคู่ค้าต่างๆ เช่น จีน เยอรมนี กลุ่มประเทศในตะวันออกกลาง และประเทศในทวีปแอฟริกา มากกว่าร้อยละ 90 ของการผลิตข้าวทั่วโลกจากประเทศในเอเชีย เรียงตามลำดับปริมาณการผลิต ได้แก่ จีน อินเดีย อินโดนีเซีย บังกลาเทศ เวียดนาม และไทย ทั้งนี้จีนและอินเดียมีสัดส่วนการผลิตโดยประมาณ ร้อยละ 30 และ 20 ของปริมาณการผลิตทั้งโลก อย่างไรก็ตามข้าวส่วนใหญ่ของประเทศอื่นๆ ในเอเชียจะถูกใช้บริโภคภายในประเทศและมีเหลือส่งออกไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับไทยซึ่งมีเหลือส่งออกประมาณร้อยละ 40 ของปริมาณการผลิต จึงทำให้ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกข้าวหลักของโลก แม้กระทั่งจีนซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลกยังนำเข้าจากประเทศไทย โดยกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

(9) การศึกษาข้อมูลของพื้นที่ทั้งด้านกายภาพ การเกษตร เศรษฐกิจ สังคมและการอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินจากหน่วยงานและผู้มีส่วนในการใช้หรือกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินทั้งทางตรงและทางอ้อม และกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล จำนวน 1,000 ตำบล โดยกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(10) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเป็นการก่อสร้างแหล่งน้ำในพื้นที่สาธารณะเพื่อรักษาความชุ่มชื้นในดินและกักเก็บน้ำเพื่อแก้ไขการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร โดยกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ปรับปรุงพื้นที่และจัดทำระบบส่งน้ำในไร่นา จำแนกเป็นคลองส่งน้ำในไร่นาและระบบท่อส่งน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำและรักษาความชุ่มชื้นในดิน พัฒนาระบบน้ำจัดทำลานเอนกประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ส่งผลให้มีแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำได้รับการพัฒนาจำนวน 332 แห่ง

(11) การบริหารการส่งน้ำและระบายน้ำ การบำรุงรักษาระบบชลประทาน การปรับปรุงระบบชลประทาน และการสร้างสมดุลของระบบนิเวศ โดยกรมชลประทานได้ดำเนินงาน

ให้สามารถส่งน้ำและระบายน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูก ในเขตชลประทาน 23.43 ล้านไร่ เกษตรกรได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเพียงพอในฤดูฝนร้อยละ 76 และฤดูแล้งร้อยละ 55 รวมร้อยละของการใช้พื้นที่ชลประทานในฤดูฝนกับในฤดูแล้ง (cropping intensity) 130.77 ส่งผลให้สามารถเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นและพื้นที่เกษตรกรรมมีระบบชลประทานทั่วถึง และยังมีบริหารจัดการแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานแหล่งใหม่ในปี 2550 จำนวน 19,590 ไร่ สำหรับโครงการขนาดกลางที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ และสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เป้าหมายอย่างเพียงพอ และมีการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดเล็ก ที่ทำให้ราษฎรนอกเขตพื้นที่ชลประทาน มีน้ำสำหรับทำการเกษตร อุปโภค-บริโภค ในพื้นที่ 122,400 ไร่ มีครัวเรือนที่รับประโยชน์ 37,400 ครัวเรือน ความจุ 11.59 ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้เกษตรกรได้รับบริการและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีการจัดทำโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 9 โครงการ ทำให้เพิ่มพื้นที่ชลประทานใหม่ในปี 2550 ได้จำนวน 93,590 ไร่ และส่งน้ำให้กับพื้นที่การเกษตรในเขตโครงการอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

1.2 การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญในระยะ 1 ปีแรกของแผน ดังนี้

(1) การจัดทำแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรมพ.ศ. 2551-2554 โดยกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกับภาคเอกชนจัดทำเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพ และสร้างความเข้มแข็ง/ภูมิคุ้มกันให้กับภาคอุตสาหกรรมไทยให้สามารถแข่งขันได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ โดยในปี 2551 มีโครงการที่รองรับแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม จำนวน 37 โครงการวงเงินงบประมาณ 464.2 ล้านบาท ครอบคลุมอุตสาหกรรมรายสาขาภายใต้แผนแม่บทดังกล่าว 13 สาขา ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร ยานยนต์ และชิ้นส่วนไปฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องจักรกล ซอฟต์แวร์ สิ่งพิมพ์ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทฯ ดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2550

(2) **การจัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา พ.ศ. 2551-2555** โดยกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำขึ้นเพื่อปรับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางปัญญา มุ่งเน้นให้ภาครัฐและเอกชนร่วมกันสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อให้องค์ประกอบหลักของการพัฒนาอุตสาหกรรม ได้แก่ ผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนา ได้มีกลไกเชื่อมโยงความรู้และเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งมีการบูรณาการในทิศทางเดียวกันอย่างแท้จริง โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทดังกล่าวเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2550 โดยในปีงบประมาณ 2551 ได้นำยุทธศาสตร์เพิ่มความสามารถทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมของภาคการผลิต และ ยุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งของแหล่งผลิตความรู้ มาดำเนินงานภายใต้งบประมาณ 3,341.79 ล้านบาท

(3) การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ให้ความสำคัญกับมาตรฐานของประเทศไทยเพื่อยกระดับคุณภาพของอุตสาหกรรมไทยให้เทียบเท่าสากล ผลการดำเนินงานในปี 2550 สามารถออกมาตรฐานบังคับ 90 ฉบับ เท่ากับจำนวนที่ได้ออกมาตรฐานมาแล้วในอดีต 92 ฉบับ รวมทั้งได้ยกร่าง “พระราชบัญญัติมาตรฐานแห่งชาติ” เพื่อบังคับใช้เป็นกฎหมายในการวางกรอบการดำเนินงานด้านมาตรฐานของประเทศในระยะยาว และปรับมาตรฐานของประเทศให้เป็นเอกภาพ

(4) การพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา โดยกระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินงานสร้างกิจการต้นแบบในการพัฒนาประสิทธิภาพภายในองค์กรโดยอาศัยหลักการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมเครื่องหนัง และอุตสาหกรรมเครื่องประดับ และการสร้างนวัตกรรมชิ้นส่วนยานยนต์

(5) การออกนโยบายส่งเสริมการลงทุนผลิตรถยนต์ประหยัดพลังงานมาตรฐานสากล (Eco-Car) โดยกระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินงานเพื่อสร้างฐานการผลิตรถยนต์ชนิดใหม่ขึ้นในประเทศไทย ให้มีคุณสมบัติที่โดดเด่นและเป็นมาตรฐานสากล เช่น การประหยัดพลังงาน การรักษาสีเงาแวตล่อม และความปลอดภัย โดย ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2550 มีผู้ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จำนวน 7 ราย วงเงินลงทุนโครงการรวม 68,998 ล้านบาท คาดว่าจะส่งผลให้มีปริมาณรถยนต์เพิ่มขึ้นปีละ 758,000 คัน ปริมาณการส่งออกรถยนต์เพิ่มขึ้น ปีละ 519,000 คัน มีการจ้างแรงงานไทยเพิ่มขึ้นประมาณ 11,046 คน

(6) การปรับนโยบายการส่งเสริมการลงทุนเพื่อเพิ่มทักษะ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยกระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน มุ่งส่งเสริมการลงทุนในกิจการที่สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญ และถ่ายโอนทักษะแก่บุคลากรระดับต่างๆ กิจการที่มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูง โดยหากมีการลงทุนในการสนับสนุนสถาบันการศึกษา หรือ สถาบันวิจัย รวมกันในส่วนร้อยละ 1 ของยอดขายรวมใน 3 ปีแรก หรือ ไม่น้อยกว่า 150 ล้านบาท จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้เพิ่มอีก 1 ปี หากมีค่าใช้จ่ายร้อยละ 2 หรือไม่น้อยกว่า 300 ล้านบาท จะได้รับยกเว้นเพิ่ม 2 ปี และหากมีค่าใช้จ่ายร้อยละ 3 หรือไม่น้อยกว่า 450 ล้านบาท จะได้รับยกเว้นเพิ่ม 3 ปี

(7) การชักจูงการลงทุนเชิงรุกในประเทศเป้าหมาย โดยกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ดำเนินกิจกรรมชักจูงการลงทุนเชิงรุกในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย 6 สาขา คือ อุตสาหกรรมยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์และสารสนเทศ อุตสาหกรรมบริการ พลังงาน แพชั่น และแปรรูปสินค้าเกษตร อย่างต่อเนื่องทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะการชักจูงการลงทุนกลุ่มประเทศเป้าหมายในต่างประเทศ รวม 71 ครั้ง

(8) การรักษาความเป็นไปได้ในการสร้าง value creation ให้กับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์โดยการสร้างความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ทำให้ได้แผนที่นำทางของผลิตภัณฑ์ในกลุ่มไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 4-6 กลุ่ม และรายงานการศึกษาของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางเพื่อกำหนดมาตรการและแนวทางในการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าในการผลิตภัณฑ์ยาง

(9) สนับสนุนภาคการผลิตและบริการด้วยการให้บริการวิเคราะห์ทดสอบ สอบเทียบ รับรองห้องปฏิบัติการและระบบงานต่างๆ และพัฒนาเครือข่ายนวัตกรรมอุตสาหกรรมกลุ่มย่อย ได้แก่ เครือข่ายการวิจัยและพัฒนา เครือข่ายการถ่ายทอดเทคโนโลยี เครือข่ายนวัตกรรมบริการ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ได้มีการดำเนินการโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(10) โครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ หลักสูตร ทายาทธุรกิจ โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ร่วมกับ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยได้ร่วมกันจัดทำเพื่อให้ผู้ประกอบการที่เป็นทายาทธุรกิจ มีความพร้อมในการสืบทอดกิจการ มีความรู้ความเข้าใจในแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการธุรกิจที่ทันสมัยและสามารถจัดทำแผนธุรกิจได้ และให้เกิดการจัดตั้งธุรกิจใหม่หรือขยายธุรกิจเดิม ซึ่งมีผู้ผ่านการอบรมจำนวน 327 ราย

1.3 การปรับโครงสร้างภาคบริการ มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญในระยะ 1 ปีแรกของแผน ดังนี้

(1) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา ได้พัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ รวมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวตามกรอบความร่วมมืออาเซียน และข้อตกลงด้านความร่วมมือด้านวิชาการ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเพื่อผลักดันให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวต่อไป

(2) การส่งเสริมวัฒนธรรมคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงอนุรักษ์ เช่นจัดงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทยเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยพื้นบ้าน 4 ภาค งานเทศกาลเย็นทั่วหล้า มหาสงกรานต์ งานประเพณีแห่เทียนพรรษา นอกจากนี้ยังได้มีการรณรงค์ให้มีการท่องเที่ยวอย่างรู้ค่า รักษาแหล่งท่องเที่ยว โดยจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนโครงการท่องเที่ยวสืบสานโครงการตามพระราชดำริเพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในมหามงคลเฉลิมพระ

ชนมพรรษา 80 พรรษา โดยเสนอเส้นทางท่องเที่ยวโครงการพระราชดำริ 19 เส้นทาง ทั่วประเทศเพื่อเรียนรู้แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ

(3) การส่งเสริมการตลาดในประเทศภายใต้แคมเปญ “เที่ยวไทยให้สนุก เติมความสุขให้ชีวิต” โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาได้ดำเนินงานกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวของคนไทยด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหลายกิจกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว และสนับสนุนการจัดงานประเพณีท้องถิ่นเพื่อดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

(4) การส่งเสริมการตลาดต่างประเทศภายใต้แคมเปญ “Amazing Thailand” โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาได้ดำเนินงานสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยผ่านสื่อหลายประเภท การจัดงานส่งเสริมการขาย การเข้าร่วมงานส่งเสริมการขายในต่างประเทศ การส่งเสริมการตลาดแบบออนไลน์ และการเปิดสำนักงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาต่างประเทศ 3 แห่ง

(5) การสร้างมาตรฐานการบริการ โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา ได้ประกาศใช้มาตรฐานการท่องเที่ยวสำหรับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าและการให้บริการด้านการท่องเที่ยว พัฒนาศักยภาพและมาตรฐานของธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ตลอดจนจัดตั้งศูนย์บริการอนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทยแบบเบ็ดเสร็จ โดยได้มีการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่สถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทยเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับชาวต่างชาติที่ประสงค์จะเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย ผลการจัดทำโครงการตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานสินค้าและบริการท่องเที่ยว แก่ธุรกิจที่ให้บริการท่องเที่ยว มีผู้ได้รับการรับรองมาตรฐาน 134 แห่ง จาก 10 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่พัก อาति โรงแรม สถานที่พักตากอากาศ บริการห้องชุด มาตรฐานบริการท่องเที่ยว อาติ บริการอาหารเพื่อการท่องเที่ยว ห้องน้ำสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวระดับสากล และมาตรฐานกิจกรรม เป็นต้น โดยคิดเป็นร้อยละ 75 ของหน่วยงานที่ขอการรับรอง

(6) การสร้างมาตรฐานความปลอดภัย โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา ได้ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการป้องกันดูแลและคุ้มครองนักท่องเที่ยวจากอุบัติเหตุและการอำนวยความสะดวก รวมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลต่างๆ มีการเพิ่มอัตรากำลังและประสิทธิภาพของตำรวจท่องเที่ยว ปรับปรุงและพัฒนาศูนย์รับแจ้งเหตุและให้บริการนักท่องเที่ยว ทำให้สามารถให้บริการข้อมูลต่างๆ ด้านการท่องเที่ยวได้มากและให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง การสร้างเครือข่ายอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการวางแผนการท่องเที่ยวและศูนย์ปฏิบัติการภาวะวิกฤต การจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประจำท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

(7) การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว โดยสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวได้ดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานและมีการเพิ่มคุณภาพประสิทธิภาพ ทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานด้านบริการ บริหารจัดการแก่ผู้เกี่ยวข้องในกิจกรรมการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวทำให้มีการเผยแพร่การใช้มาตรฐานที่พักแบบพำนักระยะยาวในสถานประกอบการประเภทดังกล่าว

(8) การจัดทำโครงการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำโฮมสเตย์และพัฒนาให้มีมาตรฐาน โดยในปี 2550 สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้มีการฝึกอบรมหลักสูตรวิทยากร พัฒนาโฮมสเตย์และผู้ประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์จำนวน 40 คน และอบรมเรื่องมาตรฐานโฮมสเตย์และสัมมนาสร้างความรู้ความเข้าใจกับชุมชน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมอบรม 80 คน

(9) การตรวจประเมินโฮมสเตย์ที่ขอรับการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย โดยในปี 2550 สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวได้ผลักดันให้โฮมสเตย์ไทยทั้งหมด 39 ชุมชนได้รับการรับรองมาตรฐานโดยสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่โฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน รวมถึงปรับปรุงพัฒนาเว็บไซต์โฮมสเตย์มาตรฐานไทย (www.homestaythai.org) โดยนำเสนอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย

(10) จัดทำโครงการแก้ไขปัญหานักท่องเที่ยวเสียชีวิตเนื่องจากคลื่นใต้น้ำ โดยมีผู้เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำในพื้นที่เป้าหมาย 10 พื้นที่ๆ ละ 60 คน และทำให้อุบัติเหตุ/การเสียชีวิตทางน้ำลดลง

1.4 การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญในระยะ 1 ปีแรกของแผน ดังนี้

(1) **การจัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา** ร่วมกันระหว่างกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและกระทรวงอุตสาหกรรม โดยกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาด้วยการเพิ่มความสามารถทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมของภาคการผลิต สร้างความเข้มแข็งของแหล่งผลิตความรู้ และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งผลิตความรู้และผู้ใช้ความรู้ รวมถึงการดำเนินงานอื่นๆ ได้แก่

(2) การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาและสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติได้ร่วมกันจัดตั้งโรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ โดยรับนักเรียนที่มีความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้น/พัฒนาเชิงเทคโนโลยีและเน้นการเรียนการสอนแบบโครงการปฏิบัติงาน

(3) การสนับสนุนการทำวิจัย พัฒนา นวัตกรรม และผลักดันไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดทำโครงการ Chair Professors เพื่อเชื่อมโยงให้เอกชนสนับสนุนภาคการศึกษาในการวิจัยและพัฒนาของประเทศ

และสร้างขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนาการแข่งขันภาคอุตสาหกรรมโดยกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย และกรมประมงได้มีการพัฒนาการเพาะเลี้ยงและปรับปรุงพันธุ์สัตว์น้ำจำนวน 91 เรื่องและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแก่เกษตรกรจำนวน 33,002 ราย

(4) การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในการจดทะเบียนคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์มากยิ่งขึ้น โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดหน่วยบริการรับคำขอเคลื่อนที่ เพื่อให้คำปรึกษาการจดทะเบียน การแจ้งข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง และได้จัดทำโครงการแปลงสินทรัพย์ทางปัญญาเป็นทุน ซึ่งได้รับความสนใจจากเจ้าของสินทรัพย์ทางปัญญาอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้ได้รับการอนุมัติเงินกู้แล้วจำนวน 23 ราย รวมวงเงิน 4,705 ล้านบาท

(5) โครงการประกวดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ โดยกระทรวงพาณิชย์ดำเนินงานเพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา และการจัดประชุม Thailand Rice Convention 2007 ร่วมกับนิทรรศการในหลวงกับข้าวไทย เมื่อวันที่ 11-12 พฤษภาคม 2550 ณ ศูนย์การแสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี

(6) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการโลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต โดยนอกจากมีการจัดทำ**แผนงานโลจิสติกส์** ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน 5 ประเด็น คือ ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ในภาคการผลิต พัฒนาประสิทธิภาพระบบขนส่งและโลจิสติกส์ พัฒนารูรูกิจ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า และพัฒนากำลังคนและกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การดำเนินการตาม **แผนปฏิบัติการพัฒนาระบบโลจิสติกส์รายสินค้าระยะเร่งด่วน ปี 2550** เพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนรูปแบบการขนส่ง โดย รฟท. ได้เพิ่มเที่ยวให้บริการขนส่งสำหรับสินค้าข้าวบริเวณจังหวัดนครราชสีมาสู่ท่าเรือแหลมฉบัง (สถานีรถไฟบ้านเกาะ/สถานีรถไฟกุดจิก) จาก 15 เป็น 30 เที่ยว/เดือน และสำหรับสินค้าน้ำตาลบริเวณจังหวัดขอนแก่นสู่ท่าเรือแหลมฉบัง (สถานีรถไฟท่าพระ) จาก 10 เป็น 30 เที่ยว/เดือน นอกจากนี้ รฟท. อยู่ระหว่างดำเนินการตาม**โครงการเสริมความมั่นคงของทาง (Track Strengthening)** (ช่วงสถานีพิษณุโลก-บ้านด่าน / สถานีบางซื่อ-ชุมทางตลิ่งชัน-บ้านฉิมพลี / สถานีชุมทางทุ่งสง-บ้านต้นโตน) สำหรับ**โครงการก่อสร้างทางคู่ในเส้นทางรถไฟสายชายฝั่งทะเลตะวันออก ช่วงฉะเชิงเทรา-ศรีราชา-ท่าเรือแหลมฉบัง** ยังอยู่ระหว่างดำเนินการจัดการประกวดราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่นเดียวกับการ**จัดหาหัวรถจักรดีเซลไฟฟ้า จำนวน 7 คัน** ที่ยังอยู่ระหว่างดำเนินการจัดหาเช่นกัน อย่างไรก็ตาม คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในสิ้นปี 2551 ส่วน**แคว่บรรทุก จำนวน 112 คัน** รฟท. ได้ลงนามจัดซื้อแล้วเสร็จและรอรับมอบเดือนกันยายน 2551

ในด้านการจัดตั้งกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ได้มีการจัดตั้งกลไกการขับเคลื่อนภาครัฐซึ่งเป็นกลไกระดับชาติแล้วเสร็จ คือ คณะกรรมการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการของประเทศ (คปส.) และได้มีการประชุมครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่

19 กรกฎาคม 2550 และต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ 4 คณะ ภายใต้ คบส. ทั้งนี้ สืบเนื่องจากการประชุมนายกรัฐมนตรีพบภาคเอกชน ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2551 นั้น สศช. ได้จัดตั้ง สำนักงานประสานการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการของประเทศ (สบส.) โดยให้มีสถานที่ปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐในระดับปฏิบัติที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่ผลักดันการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับกลไกการขับเคลื่อนภาคเอกชนนั้น ปัจจุบันได้มีการก่อตั้งขึ้นหลายคณะ เช่น คณะกรรมการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย) คณะกรรมการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย) คณะทำงานพัฒนาระบบ Single Window e-Logistics (สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย) คณะอนุกรรมการ Global Logistics & Trade Facilitation และคณะอนุกรรมการ International Trade and Capacity Building (สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย) คณะอนุกรรมการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ (สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย) เป็นต้น

และจัดทำแผนงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน (mega projects) โดยเน้นการลงทุนในโครงการขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ การก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิระยะที่ 2 รวมถึงโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอาคารและการจัดหาอุปกรณ์ในการศึกษาและสาธารณสุขที่อยู่อาศัย รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และอื่นๆ

(7) การพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเพื่อการเชื่อมต่อระบบขนส่งตามยุทธศาสตร์โลจิสติกส์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชุมพร และระยอง โดยกรมทางหลวงชนบทได้ดำเนินงานและมีการศึกษาเพื่อพัฒนาเส้นทางพิเศษสำหรับรถบรรทุกและระบบบริหารจัดการเพื่อเชื่อมต่อการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ โดยปัจจุบันได้จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาเป็นโครงข่ายเส้นทางพิเศษสำหรับรถบรรทุก 5 เส้นทางใน 5 ภาค คือ เหนือ กลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันออก และได้มีการศึกษารูปแบบที่เหมาะสม

(8) การพัฒนาระบบการจัดการขนส่งสินค้าทางรถไฟที่มีประสิทธิภาพและลดต้นทุนการขนส่งและโลจิสติกส์ โดยปรับรูปแบบการขนส่งจากการใช้รถบรรทุกเป็นหลักมาเป็นการขนส่งทางรถไฟ (Modal shift) เพื่อการส่งออกให้มากขึ้น

(9) การดำเนินการปรับแบบรายละเอียด ปรับปรุงเอกสารประกวดราคา สำหรับงานก่อสร้างทางรถไฟสายสีแดง ช่วงบางซื่อ-รังสิต สถานีรถไฟบางซื่อและศูนย์ซ่อมบำรุง งานระบบรถไฟสายสีแดง ช่วงบางซื่อ-รังสิต และช่วงบางซื่อ-ตลิ่งชัน ดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชน การประชาสัมพันธ์โครงการ และรายงานศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) แล้ว

(10) การส่งเสริม ผลักดัน และการเข้าร่วมการประชุมเจรจาภายใต้กรอบการเจรจาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยกระทรวงพาณิชย์ได้มีการดำเนินการทั้งในกรอบการเจรจาพหุ

ภาคี ภูมิภาค และทวีปภาคี โดยเน้นบทบาทเชิงรุกที่สำคัญ อาทิ การผลักดันการดำเนินงาน การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน และการเจรจาเขตการค้าเสรีอาเซียน การเข้าร่วมการประชุมภายใต้กรอบเอเปค ประกอบด้วย การประชุมรัฐมนตรีการค้าเอเปค ครั้งที่ 19 การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสเอเปค ครั้งที่ 3/2550 การปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานการค้าในกรอบทวีปภาคี และการเจรจาจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีที่สำคัญ อาทิ การประชุมคณะเจรจาการค้าเสรีไทย-อินเดีย ครั้งที่ 15

(11) โครงการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรี โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ดำเนินการศึกษาผลกระทบ ติดตามความก้าวหน้าของข้อตกลงการค้าเสรีของไทยในทุกกรอบ รวมถึงจัดทำกรอบแผนงานเพื่อเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ในสิ้นปีงบประมาณ 2550 มีข้อเสนอเชิงนโยบายให้กระทรวงอุตสาหกรรมมีแผนงานรองรับในการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน

(12) การเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการไทยเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์สูงสุดจากการทำข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 โดยกระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินงานจัดสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในด้านการใช้ประโยชน์จากความตกลงฯ อย่างทั่วถึงทุกภูมิภาคของประเทศ

(13) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยในปี 2550 กระทรวงพาณิชย์ได้รับงบประมาณดำเนินงาน 40 ล้านบาท และในปี 2551 จะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มอีก 100 ล้านบาท

(14) การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามแผนงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยกระทรวงพาณิชย์ คณะกรรมการฯ ประกอบด้วยผู้แทนจาก 40 กว่าหน่วยงาน เพื่อเสนอแนะทำที่ไทยต่อร่าง AEC Blueprint และพิจารณาผลกระทบด้านกฎหมาย เศรษฐกิจ และการเตรียมการรองรับไปสู่การรวมตัวเป็น AEC

(15) การส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค โดยกระทรวงการต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในทุกสาขาผ่านกรอบความร่วมมือในทุกระดับ เช่น กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง ระหว่างกัมพูชา ลาว ไทย พม่า และเวียดนาม (Ayeyawady- Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) แผนงานพัฒนาเขตเศรษฐกิจ 3 ฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle : IMT-GT) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ

(Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC) เพื่อมุ่งเสริมสร้างความไว้วางใจและลดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์ระดับประชาชนให้มีความใกล้ชิดกัน

(16) การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และขยายโอกาสทางการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ โดยกระทรวงพาณิชย์ ได้ดำเนินการเชื่อมโยงระบบโครงข่ายการคมนาคมและการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ทางการค้า ภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาคลุ่มน้ำโขง เพื่อเร่งใช้ประโยชน์ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor) และสะพานมิตรภาพ 2 โดยครอบคลุมการอำนวยความสะดวกด้านการค้า การเพิ่มศักยภาพ การจัดการธุรกิจโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาความร่วมมือด้านการค้าและการกระจายสินค้า

(17) การกำหนดยุทธศาสตร์การส่งออกเชิงรุกในตลาดสำคัญในแต่ละภูมิภาค (Regional Hub) เพื่อบูรณาการงานด้านการส่งเสริมการส่งออกในแต่ละภูมิภาค โดยกระทรวงพาณิชย์ได้กำหนด Regional Hub ประกอบด้วย 8 ภูมิภาค ได้แก่ จีน อินเดีย สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา อาเซียน เอเชียตะวันออก แอฟริกา และตะวันออกกลาง ในการดำเนินงานจะมีผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงพาณิชย์เป็น Hub leader ที่ทำงานอย่างใกล้ชิดร่วมกับสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังได้กำหนดมาตรการในการเร่งผลักดันการส่งออกไปยังตลาดใหม่ที่มีศักยภาพมากขึ้น อาทิ จีน อินเดีย ออสเตรเลีย แอฟริกา เป็นต้น เพื่อชดเชยกับการชะลอตัวในตลาดสหรัฐอเมริกา

(18) การจัดงานแสดงสินค้าอย่างต่อเนื่องทั้งในและต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินงานและนำผู้ส่งออกและผู้ผลิตไปร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศเพื่อให้สินค้าไทยเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

(19) การสร้างระบบ Early Warning ทางการค้า และการเตรียมความพร้อมเรื่องมาตรการการค้าต่างประเทศให้ผู้ประกอบการไทย โดยกระทรวงพาณิชย์ได้จัดทำเป็นฐานข้อมูลกฎระเบียบและมาตรการทางการค้าเผยแพร่ทางเว็บไซต์

(20) การดำเนินบทบาทอย่างสร้างสรรค์ในกรอบสหประชาชาติและกรอบพหุภาคีอื่นๆ โดยกระทรวงการต่างประเทศได้ดำเนินการฟื้นฟูความเชื่อมั่นของประเทศในเวทีการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 62 ในเดือนกันยายน 2550 โดยเป็นการใช้โอกาสในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสหประชาชาติไทยในฐานะประเทศกำลังพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย

2. การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

2.1 การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญในระยะ 1 ปีแรกของแผน ดังนี้

(1) การพัฒนาร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... โดยกระทรวงการคลัง ได้ปรับปรุงวัตถุประสงค์ ภารกิจและอำนาจหน้าที่ ตลอดจนโครงสร้างการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยให้สมบูรณ์มากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงองค์ประกอบและกระบวนการสรรหากรรมการชุดต่างๆ รวมถึงคณะกรรมการนโยบายการเงิน คณะกรรมการสถาบันการเงิน และคณะกรรมการระบบการรับชำระเงินให้ชัดเจนมากขึ้น

(2) การพัฒนาร่างพระราชบัญญัติสถาบันการเงิน พ.ศ. ... โดยกระทรวงการคลัง ได้พัฒนาเพื่อเป็นกฎหมายที่รวมการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ไว้ในฉบับเดียวกัน จากเดิมที่แยกเป็น 2 ฉบับ เพื่อให้การกำกับดูแลควบคุมธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเงินเป็นมาตรฐานเดียวกัน และเพื่อเป็นการปรับปรุงกฎหมายการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(3) การพัฒนาร่างพระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ... โดยกระทรวงการคลัง ได้นำระบบการคุ้มครองเงินฝากแบบจำกัดวงเงินโดยสถาบันการเงินเป็นผู้ร่วมรับภาระมาใช้แทนการให้การคุ้มครองเงินฝากเต็มจำนวนโดยภาครัฐดังที่เป็นมาในอดีต กฎหมายนี้จะปรับลดวงเงินคุ้มครองในลักษณะขั้นบันไดในช่วงระยะเวลา 4 ปี ทำให้ผู้ฝากเงินต้องมีความระมัดระวังมากขึ้นในการฝากเงิน และจะเป็นผลให้สถาบันการเงินทุกแห่งต้องให้ความสำคัญแก่การบริหารความเสี่ยงและการเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านเงินทุนขององค์กร

(4) การพัฒนาร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่...) พ.ศ. ... โดยกระทรวงการคลังได้ปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และกฎกติกาในการกำกับดูแลเพื่อให้การกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากขึ้น

(5) การพัฒนาร่างพระราชบัญญัติการจัดการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. ... โดยกระทรวงการคลังได้กำหนดให้สถาบันการเงินหรือธนาคารเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ดูแลและบริหารสัญญาการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีการวางเงินดาวน์และผ่อนชำระหนี้ กฎหมายดังกล่าวนอกจากจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในธุรกิจแก่สายตาผู้บริโภคแล้ว ยังช่วยเสริมความเข้มแข็งของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ของประเทศไทยในอนาคตอีกด้วย

(6) การพัฒนาร่างพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... โดยได้มีการให้อำนาจกระทรวงการคลังในการปรับโครงสร้างหนี้ที่ยังไม่ครบกำหนดชำระ การกู้เงินภายในประเทศเพื่อนำมาให้องค์กรรัฐและรัฐวิสาหกิจกู้ต่อ และเงินกู้เพื่อพัฒนาตลาดตรา

สารหนี้ ให้มีปริมาณตราสารหนี้ในตลาดที่เพียงพอสำหรับการสร้างสภาพคล่องในตลาดตราสารหนี้และการสร้างดอกเบียอ้างอิง

(7) การพัฒนาร่างพระราชบัญญัติทรัสต์เพื่ออุตสาหกรรมในตลาดทุน พ.ศ. 2550 โดยกระทรวงการคลังได้วางหลักการของการประกอบธุรกิจทรัสต์ รวมทั้งกำหนดกรอบการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจทรัสต์ ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมให้มีการใช้ทรัสต์เป็นเครื่องมือในการการอำนวยความสะดวกแก่การทำธุรกรรมต่างๆ ในตลาดทุน และแก้ไขอุปสรรคในการประกอบธุรกิจการระดมทุนในตลาดทุน เช่น การออกหุ้นกู้ การแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ และการเสนอขายหุ้นแก่กรรมการและพนักงาน เป็นต้น

(8) การพัฒนาร่างพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550 โดยกระทรวงการคลังได้ดำเนินการโดยมีเป้าประสงค์ในการส่งเสริมการออมของลูกจ้างทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน โดยกำหนดให้ลูกจ้างสามารถโอนย้ายทรัพย์สินจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้ ลูกจ้างที่ออกจากงานมีสิทธิคงเงินไว้ในกองทุน และลูกจ้างที่เกษียณอายุมีสิทธิขอรับเงินเป็นงวดแทนเงินก้อนได้ การดำเนินงานตามกฎหมายดังกล่าวจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพความแข็งแกร่งให้แก่ระบบการเงิน ระบบสถาบันการเงิน และระบบตลาดทุนของประเทศในอนาคต

(9) การสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน โดยผลการดำเนินงานในรอบปี 2550 โดยสรุป คือ รัฐบาลได้สร้างความเข้าใจกับนักลงทุนต่างประเทศ ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างประเทศต่อเศรษฐกิจไทยและได้รับการตอบรับอย่างดี โดยดูได้จากผลการยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุนเพิ่มขึ้นจาก 307,668 ล้านบาท ในปี 2549 เป็นเงินลงทุนรวม 502,432 ล้านบาทในปี 2550 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 63.3 การส่งออกได้ขยายตัวในปี 2550 ถึงร้อยละ 17.5 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยปี 2550 อยู่ที่ร้อยละ 2.3 และสัดส่วนหนี้คงค้างสาธารณะต่อ GDP ประมาณร้อยละ 38

(10) การเพิ่มทุนให้กับสถาบันการเงินที่รัฐมีหุ้นส่วน โดยกระทรวงการคลังได้มีการเพิ่มทุนในธนาคารอิสลามฯ วงเงิน 1,600 ล้านบาท ในเดือนตุลาคม 2550 และกระทรวงฯ ได้รับความสำเร็จในการเจรจากับกลุ่ม ING ในการเพิ่มทุน 37,250 ล้านบาทให้แก่ธนาคารทหารไทยในเดือนธันวาคม 2550 และการถือหุ้นในธนาคารไทยพาณิชย์โดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงินนั้น กระทรวงฯ ได้ผ่อนผันให้กลุ่ม TPG New bridge เข้ามาถือหุ้นธนาคารในสัดส่วนที่สูงขึ้นเพื่อให้การเพิ่มทุนดำเนินไปได้ด้วยดี

(11) การดำเนินการทางการเงินการคลังด้านรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสมมีปริมาณเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีการโอนภารกิจ GFMIS มาที่สำนักงานปลัดกระทรวงการคลังจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จึงมีการโอนสินทรัพย์ระหว่างกรมและเงินงบประมาณกระทรวงฯ มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายค้างจ่ายในปี 2550 ลดลงจากปี 2549 โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 0.25 ของสินทรัพย์รวม เนื่องจากสามารถจ่ายเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ทันภายใน

ปีงบประมาณ 2550 มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม โดยมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 69.38 ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากปี 2549 เนื่องมาจากการโอนสินทรัพย์ระหว่างกรมและการรับโอนงบประมาณจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จึงมีรายได้สูงขึ้น

(12) การพัฒนากฎหมายและระเบียบที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการคลังเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน และรายงานผลต่อส่วนราชการภายนอก มีการบริหารจัดการระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) โดยจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ให้ส่วนราชการต่างๆ โดยติดตั้งให้ส่วนราชการที่มีปริมาณงานเพิ่มขึ้นและส่วนราชการใหม่ทั่วประเทศ พัฒนาการเชื่อมโยงระบบ GFMIS ด้วยระบบอินเทอร์เน็ตเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การเบิกจ่ายต่างๆ ทั่วประเทศ ทำให้เกิดความสะดวกคล่องตัวแทนการนำส่งข้อมูลที่คลังจังหวัดเข้าสู่ส่วนกลางด้วยระบบอินทราเน็ต ร่วมกับฝึกอบรมบุคลากรที่คลังจังหวัดมีผู้ผ่านการอบรมรวม 11,480 คน พร้อมทั้งตรวจติดตาม เฝ้าระวังการปฏิบัติงานของหน่วยงานในส่วนภูมิภาคและเขตตรวจราชการในส่วนกลาง 745 หน่วย และสำนักตรวจสอบและประเมินผลได้จัดทำรายงานผลการตรวจราชการเสนอผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อผู้บริหารระดับสูง และเสนอไปยังหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง เพื่อพิจารณาดำเนินการซึ่งสามารถตรวจติดตามได้มากกว่าเป้าหมายที่กำหนดในปีงบประมาณ 2550

(13) การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ โดยกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากฎเกณฑ์ในการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจในอดีตที่ผ่านมาไม่ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ซับซ้อนมากขึ้น ทำให้รัฐวิสาหกิจไม่สามารถดำเนินกิจการเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจของรัฐกว่า 60 แห่ง โดยการปรับปรุงกฎระเบียบในการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ 2 ฉบับ ได้แก่ การพัฒนาร่างพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... และ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้เงินอุดหนุนบริการสาธารณะของรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้การกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจมีประสิทธิภาพและโปร่งใสมากขึ้น

2.2 แนวทางการส่งเสริมการออมและการเพิ่มทางเลือกในการระดมทุนในประเทศ มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญในระยะ 1 ปีแรกของแผน ดังนี้

(1) พัฒนาร่างพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550 โดยกระทรวงการคลังได้ดำเนินการ โดยมีเป้าประสงค์ในการส่งเสริมการออมของลูกจ้างทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน โดยกำหนดให้ลูกจ้างสามารถโอนย้ายทรัพย์สินจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้ ลูกจ้างที่ออกจากงานมีสิทธิคงเงินไว้ในกองทุน และลูกจ้างที่เกษียณอายุมีสิทธิขอรับเงินเป็นงวดแทนเงินก้อนได้ การดำเนินงานตามกฎหมาย

ดังกล่าวจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพความแข็งแกร่งให้แก่ระบบการเงิน ระบบสถาบันการเงิน และระบบตลาดทุนของประเทศในอนาคต

(2) โครงการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งและส่งเสริมโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการดำเนินงานกิจกรรม ได้แก่ การส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั่วไป เพื่อแนะนำ ส่งเสริม ตรวจสอบ เสวนา รับทราบปัญหาและความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานและการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยมีเป้าหมายในปีงบประมาณ 2550 จำนวน 14,742 แห่ง ผลการดำเนินงานได้ 14,509 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98.42 ของเป้าหมาย การส่งเสริมการจัดทำแผนกลยุทธ์สหกรณ์ เพื่อสนับสนุนให้สหกรณ์มีการจัดทำแผนกลยุทธ์และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้สหกรณ์บริหารงานโดยใช้แผนกลยุทธ์ มีการกำหนดเป้าหมายไว้ร้อยละ 80 ของสหกรณ์ไม่มีแผนกลยุทธ์ มีการจัดทำแผน และร้อยละ 70 ของสหกรณ์ที่มีแผนกลยุทธ์ ซึ่งจัดทำในปีงบประมาณ 2546-2549 นำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) จากแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผลการดำเนินงานที่ได้คือ มีสหกรณ์ที่ไม่มีแผนกลยุทธ์จัดทำแผนแล้วเสร็จ 251 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98.43 และมีสหกรณ์ที่จัดทำแผนกลยุทธ์ในปีงบประมาณ 2556-2549 นำแผน/โครงการ/กิจกรรม หรือแผนปฏิบัติจากแผนกลยุทธ์ไปใช้ในการดำเนินงาน 1,419 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.40

(3) โครงการการส่งเสริมสหกรณ์ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยการส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสหกรณ์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ (รวมกลุ่มสตรีและเยาวชนสหกรณ์) ให้ดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายไว้ 27 จังหวัด (41 โครงการ) ส่งเสริมสหกรณ์ตามโครงการหลวง โดยเป็นการส่งเสริมให้สหกรณ์กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเตรียมสหกรณ์ กลุ่มสตรีและเยาวชนสหกรณ์ และกลุ่มอาชีพมีการดำเนินงานบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นที่พึ่งพาของสมาชิกตลอดจนคนในชุมชนท้องถิ่น โดยพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำพูน กำแพงเพชร รวม 7 หน่วยงาน (เป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 37 แห่ง หน่วยประสานงานโครงการหลวง 2 แห่ง) ผลการดำเนินงานในปี 2550 มีกลุ่มเป้าหมายได้รับคำแนะนำ ส่งเสริม สามารถดำเนินกิจกรรมในเรื่องการผลิต การแปรรูป และการจำหน่ายสินค้าได้อย่างต่อเนื่องจำนวน 29 สหกรณ์ 3 กลุ่มเกษตรกร 22 กลุ่มเตรียมการสหกรณ์ 50 กลุ่มอาชีพ รวมถึง ดำเนินโครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพเกษตรกรในการเป็นผู้ประกอบการ และเพิ่มศักยภาพสถาบันเกษตรกรและกลุ่มสมาชิกในการรวบรวมผลผลิตสู่ตลาด โดยมีการกำหนดเป้าหมายไว้ ร้อยละ 90 ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการสามารถรวบรวมและกระจายผลไม่สู่ตลาดได้ และร้อยละ 80 ของกลุ่มผู้ผลิตผลไม้ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการสามารถรวบรวมผลไม้ได้ ซึ่งผลการดำเนินงานมีสหกรณ์เข้าร่วมโครงการจำนวน 6 สหกรณ์ ได้รับเงินอุดหนุนให้สหกรณ์จัดสร้างศูนย์คัดแยกผลไม้พร้อมอุปกรณ์ และสามารถรวบรวมและ

กระจายผลไม้สู่ตลาดคิดเป็นร้อยละ 80 และกลุ่มผู้ผลิตผลไม้ของสหกรณ์เข้าร่วมโครงการจำนวน 40 กลุ่ม ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อตะกร้าผลไม้ให้กลุ่มผู้ผลิตผลไม้ของสหกรณ์ และสามารถรวบรวมผลไม้ได้

(4) การกำหนดและเสนอแนวนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้องค์กรการเงินระดับฐานรากเป็นเครื่องมือหลักของชุมชนในการพัฒนาขีดความสามารถ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการสืบสานศิลปวัฒนธรรม แผนแม่บทการเงินระดับฐานราก (*แผนการออม*) เป็นแผนระยะปานกลาง มีระยะเวลา 4 ปี ระหว่างปี 2551 – 2554 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบทิศทางสำหรับการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการเพื่อให้การสนับสนุนส่งเสริมองค์กรการเงินฐานราก โดยไม่ต้องทำงานซ้ำซ้อน ซึ่งจะส่งผลให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและเร่งรัดการใช้พลังงานทดแทน มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญในระยะ 1 ปีแรกของแผน ดังนี้

(1) การสำรวจ พัฒนา และจัดหาพลังงานไฟฟ้า โดยกระทรวงพลังงานได้อนุมัติและปรับปรุงแผนพัฒนาการผลิตไฟฟ้า (PDP-2007) เพื่อเป็นกรอบในการลงทุนจัดหาไฟฟ้าในช่วงปี 2551-2564 โดยมีโครงการที่มีความชัดเจนถึงปี 2568 ทั้งโครงการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กและเล็กมาก และการเปิดประมูลรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ ซึ่งคัดเลือกได้ 4 โครงการ กำลังการผลิตไฟฟ้า 4,400 เมกะวัตต์ นอกจากนี้ยังได้ขยายการรับซื้อไฟฟ้าจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จาก 3,000 เมกะวัตต์ เป็น 7,000 เมกะวัตต์ โดยรัฐบาลได้เห็นชอบสัญญาซื้อขายไฟฟ้า 4 โครงการและบันทึกข้อตกลงเงื่อนไขหลักอีก 2 โครงการ รวมปริมาณไฟฟ้าที่มีข้อตกลงในปัจุบันประมาณ 2550 จำนวน 4,057 เมกะวัตต์

(2) การสำรวจ พัฒนา และจัดหาแหล่งปิโตรเลียมในประเทศ โดยกระทรวงพลังงานได้ออกสัมปทานปิโตรเลียม 13 สัมปทาน ใน 18 แปลงสำรวจ ในรอบการขอสัมปทานที่ 19 และได้เปิดให้มีการยื่นขอสัมปทานปิโตรเลียมรอบที่ 20 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติไปแล้ว 22 สัมปทาน ใน 27 แปลงสำรวจ รวมทั้งได้อนุมัติการต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมของแหล่ง U123 (ของยูโนแคลเดียม) และแหล่งบงกช ซึ่งเป็นการขยายการลงทุนและเพิ่มสมรรถนะการผลิตก๊าซจากพื้นที่ทั้งสอง และทำให้รัฐได้ผลประโยชน์เพิ่มเติมนอกเหนือจากผลประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมอีกจำนวนมาก

(3) การสำรวจ พัฒนา และจัดหาแหล่งปิโตรเลียมจากต่างประเทศ โดยกระทรวงพลังงานได้เร่งรัดการผลิตก๊าซธรรมชาติจากพื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย ให้สามารถดำเนินงานได้ในช่วงต้นปี 2551 และส่งเสริมการจัดหาแหล่งปิโตรเลียมในต่างประเทศผ่านทาง บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ในฐานะบริษัทนำมันแห่งชาติ

(4) การจัดหาแหล่งพลังงานในประเทศเพิ่มเติม โดยกระทรวงพลังงานได้ดำเนินโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงต่อระบบจ่ายพลังงานของภาคตะวันออก มีกำลังผลิต 9,800 กิโลวัตต์ สามารถลดปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศลงได้มาก โดยอยู่ระหว่างการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำคลองทุ่งเพล มีผลการดำเนินงานทั้งโครงการในปี 2550 คิดเป็นร้อยละ 94 การก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำลุ่มน้ำน่านตอนบน เพื่อเพิ่มความมั่นคงต่อระบบสายส่งไฟฟ้าในเขตอำเภอเมือง และอำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีขนาดกำลังผลิต 8,200 กิโลวัตต์ มีความคืบหน้าการก่อสร้างทั้งโครงการคิดเป็นร้อยละ 30 การก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำห้วยแม่กะโน เพื่อเพิ่มความมั่นคงต่อระบบสายส่งไฟฟ้าในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและบริเวณใกล้เคียง มีขนาดกำลังผลิต 890 กิโลวัตต์ ความคืบหน้าการก่อสร้างทั้งโครงการคิดเป็นร้อยละ 42 การก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำระดับหมู่บ้าน เพื่อทดแทนการผลิตไฟฟ้าด้วยเครื่องยนต์ดีเซล พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่ร่วมเป็นเจ้าของโดยเข้าร่วมพัฒนาสมทบในลักษณะจัดหาแรงงานและวัสดุก่อสร้างในท้องถิ่น ในปี 2550 สามารถดำเนินการได้ 2 แห่ง คือบ้านหัวแม่ละเกะ อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน และที่บ้านที่จ่อซี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก นอกจากนี้ กรมฯ ได้ดำเนินการพัฒนาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำระดับหมู่บ้านอย่างยั่งยืน โดยฟื้นฟูโครงการไฟฟ้าพลังน้ำที่เลิกใช้งานแล้วให้กลับมาขนานจ่ายไฟเข้าระบบจำหน่ายของ กฟภ.ได้ใหม่อีกครั้ง โดยดำเนินการในปี 2550 ได้ 2 แห่งที่ อำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่ (คืบหน้าร้อยละ 75) และที่อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย (คืบหน้าร้อยละ 55)

(5) การกำกับดูแลด้านกฎหมายเพื่อการส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงพลังงานได้มีการติดตามดูแลการใช้พลังงานในอาคารและโรงงานควบคุม ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบกฎกระทรวงที่จะมีการปรับปรุงกระบวนการในการกำกับดูแลให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น การกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำการใช้พลังงานของอาคารใหม่ที่มีเนื้อที่เกินกว่า 2,000 ตารางเมตร และการกำหนดมาตรฐานการลดใช้พลังงานในส่วนราชการ

(6) การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงพลังงานได้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วย โครงการ “เพื่อชาติ เลิกหลอดไส้ ใช้หลอดตะเกียบ เบอร์ 5” เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลอดผอมมาก (t-5) แทนหลอดผอม (t-8) การแนะนำวิธีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพแก่ผู้ประกอบการ การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การให้เงินอุดหนุนการลงทุน การส่งเสริมธุรกิจจัดการพลังงาน การจัดตั้งกองทุนเพื่อร่วมลงทุนในโครงการอนุรักษ์พลังงาน การสนับสนุนการลงทุนโครงการพัฒนาระบบขนส่งทางราง รวมทั้งการรณรงค์สร้างจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง

(7) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคขนส่ง อุตสาหกรรม และครัวเรือน โดยใช้มาตรการจูงใจและมาตรการบังคับ เช่น การให้การส่งเสริมการลงทุนเป็นกรณีพิเศษแก่อุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงแต่ใช้พลังงานน้อย การควบคุมการนำเข้าเครื่องจักรและอุปกรณ์จากต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพในการประหยัดพลังงานต่ำ เป็นต้น

รวมทั้งการใช้มาตรการผังเมือง การปรับโครงสร้างการขนส่ง และระบบโลจิสติกส์ ที่เน้นรูปแบบการขนส่งที่ใช้เชื้อเพลิงน้อย และเน้นลดการเดินทางของคนและสินค้า การขนส่งโดยระบบรางและทางน้ำ การพัฒนาอุตสาหกรรมในลักษณะคลัสเตอร์ และการพัฒนาเมืองแบบครบวงจร

(8) การส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในยานยนต์ (เอ็นจีวี) โดยใช้มาตรการด้านภาษีและการให้เงินช่วยเหลือเพื่อเปลี่ยนเครื่องยนต์ ในปี 2550 มีจำนวนรถยนต์เอ็นจีวี เพิ่มขึ้นถึง 24,000 คัน และการใช้ก๊าซธรรมชาติในยานยนต์เพิ่มขึ้นร้อยละ 224 จากปี 2549 มีการสนับสนุนการซื้อเพลิงชีวภาพด้วยมาตรการสนับสนุนด้านราคา การควบคุมคุณภาพ และการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค ทำให้มีการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอลล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 90 คิดเป็นปริมาณการใช้ 6.5 ล้านลิตรต่อวัน มีการใช้ไบโอดีเซล B100 เพิ่มขึ้น 16.5 เท่าตัว คิดเป็นปริมาณ 421,000 ล้านลิตรต่อวัน

(9) การส่งเสริมพลังงานทดแทนที่เหมาะสมระดับประเทศโดยกระทรวงพลังงานได้เปิดรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็ก และขยายปริมาณการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กมาก ทั้งที่เป็นการผลิตไฟฟ้าด้วยระบบไฟฟ้าและไอน้ำร่วมกัน และการใช้พลังงานชีวมวลและพลังงานจากธรรมชาติ เช่น แกลบ ชานอ้อย เศษไม้ ชีเลื่อย ทะลายปาล์ม ฟาง ขุยมะพร้าว ขยะ น้ำเสีย แสงอาทิตย์ และลม โดยในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2550 มีผู้สนใจลงทุนได้ยื่นข้อเสนอมากกว่า 130 ราย รวมปริมาณไฟฟ้าเข้าระบบกว่า 1,600 เมกะวัตต์ นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดมาตรการส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนในวงเงิน 7,299 ล้านบาท ในช่วงปี 2551-2554 โดยให้ความสำคัญกับพลังงานทางเลือกจากของเสีย เช่น น้ำเสียจากฟาร์มหมูและโรงงานอุตสาหกรรมอื่นๆ ขยะ และเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กและจิ๋ว

(10) การศึกษาความเหมาะสมและศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นโครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก โดยกระทรวงพลังงานมีการศึกษาที่ห้วยสะดวงใหญ่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความคืบหน้าร้อยละ 60 โครงการออกแบบรายละเอียดโครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่ห้วยน้ำร้อง จังหวัดพิษณุโลก มีความคืบหน้าร้อยละ 20 นอกจากนี้กรมฯ สามารถดำเนินการผลิตพลังงานและบำรุงรักษาเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในรอบปี 2550 ได้ 22 โครงการ คิดเป็น 131.35 ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง หรือเทียบเท่าน้ำมันดิบ 27.98 KTOE และสามารถผลิตพลังงานและบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กระดับหมู่บ้านได้ 39 โครงการ คิดเป็น 1.65 ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง หรือเทียบเท่าน้ำมันดิบ 0.35 KTOE

(11) การจัดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ขนาดกำลังผลิตระบบละ 2 กิโลวัตต์ ให้กับสถานีนอามัยชนบทได้จำนวน 19 แห่ง จัดตั้งระบบฯ ขนาดกำลังผลิตระบบละ 5 กิโลวัตต์ ให้กับโรงเรียนในชนบทจำนวน 10 แห่ง และขยายกำลังผลิตของระบบเดิมที่ติดตั้งอยู่ในโรงเรียนชนบทได้ไม่น้อยกว่า 3,000 วัตต์ จำนวน 12 ระบบ จัดตั้งระบบขนาด 1.5 กิโลวัตต์ ให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 21 แห่ง จัดตั้งระบบฯ ขนาดกำลังผลิต 225 วัตต์ ให้กับฐานปฏิบัติการทางทหารและตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 22 แห่ง จัดตั้งระบบฯ ขนาดกำลังผลิต

3 กิโลวัตต์ ให้กับหน่วยงานในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ จำนวน 10 แห่ง จัดตั้งระบบฯ ให้กับพื้นที่โครงการตามพระราชดำริ 6 แห่ง

(12) การใช้พลังงานทางเลือกและพลังงานทดแทนให้แก่ภาคเอกชน ได้แก่ การส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เพื่อผลิตน้ำร้อนในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ ให้กับโรงแรม อาคารธุรกิจ โรงงานมีผลความคืบหน้าร้อยละ 40 ดำเนินการพัฒนาสาธิตระบบผลิตไฟฟ้าด้วยแสงอาทิตย์และชีวมวล มีผลความคืบหน้าในปี 2550 คิดเป็นร้อยละ 40 รวมถึงงานบำรุงรักษาระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ โดยซ่อมบำรุงรักษาระบบได้ 605 แห่งทั่วประเทศ

(13) การจัดตั้งและติดตั้งกังหันลมเพื่อผลิตไฟฟ้าขนาดไม่น้อยกว่า 250 กิโลวัตต์ พร้อมเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 1 ชุด ติดตั้งกังหันลมผลิตไฟฟ้าขนาดไม่น้อยกว่า 1.5 เมกะวัตต์ ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นพร้อมเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 1 ชุด นอกจากนี้ กรมฯ ยังสามารถจัดทำโครงการวิเคราะห์และเสนอแนะมาตรการด้านเชื้อเพลิงชีวภาพ (เอทานอล แก๊สโซฮอลล์ และไบโอดีเซล มีผลความคืบหน้าร้อยละ 70 และจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์เชื้อเพลิงชีวภาพได้แล้วเสร็จตามเป้าหมาย

(14) การส่งเสริมการใช้พลังงานชีวมวล เช่น การใช้เตาหุงต้มและเตาชีวมวลประสิทธิภาพสูง ได้จำนวน 180,000 เตาในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร ส่งเสริมการผลิตก๊าซชีวภาพและบำบัดสิ่งปฏิกูลในทัศนสถานเพื่อทดแทนการใช้ก๊าซ LPG จัดทำโครงการแนวทางกำหนดความปลอดภัยในการออกแบบผลิตและใช้ก๊าซชีวภาพ มีผลความคืบหน้าร้อยละ 80 สามารถพัฒนาโครงการสาธิตระบบผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์สำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูป ได้จำนวน 50 ระบบให้แก่ฟาร์มปศุสัตว์ในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออก มีผลความคืบหน้าร้อยละ 22 จัดทำโครงการพลังงานขยะ โดยเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ เผยแพร่ข้อมูลด้านการผลิตพลังงานจากขยะ และลดการต่อต้านจากประชาชนและชุมชนกรณีต้องมีโรงผลิตไฟฟ้าจากพลังงานขยะในอนาคต รวมถึง ได้จัดทำโครงการติดตามประเมินผลระบบผลิตก๊าซชีวภาพจากขยะอินทรีย์สำเร็จรูปขนาดเล็ก จำนวน 100 ถัง และขยายผลได้อีก 200 แห่ง

(15) การสนับสนุนการศึกษาวิจัยเทคโนโลยีต้นแบบของพลังงานทางเลือก โดยกระทรวงพลังงาน พลังงานทางเลือกที่นำมาศึกษาวิจัย เช่น น้ำเสีย ขยะ แล้วขยายผลสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ สนับสนุนการศึกษาด้านพลังงานใหม่ เช่น เทคโนโลยีผลิตเชื้อเพลิงไฮโดรเจน เซลล์เชื้อเพลิง และการกำหนดให้มีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ไว้ในแผนพัฒนาการผลิตไฟฟ้าช่วงปี 2563-2564

(16) การศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเคมีชีวภาพ โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ดำเนินการศึกษา พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรม

เคมีชีวภาพจากพืชกลุ่มที่ให้แป้งและน้ำตาลสามารถนำไปต่อยอดในการส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงานได้ รวมทั้งศึกษาความเหมาะสมในการนำเชื้อเพลิงรูปแบบใหม่ในการผลิตไฟฟ้าสำหรับอนาคต ทั้งด้านเทคนิค ความคุ้มค่าเชิงพาณิชย์ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อม และการให้ความรู้แก่ประชาชนได้เข้าใจถึงเหตุผลความจำเป็น

(17) แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (ด้านปิโตรเคมี) สทช. ได้รับมอบหมายให้จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ เพื่อพัฒนา “สะพานเศรษฐกิจ” โดยการว่าจ้างกลุ่มบริษัทที่ปรึกษา บริษัทที่ปรึกษา Bechtel (สหรัฐอเมริกา) Nippon Koei (ญี่ปุ่น) SEATEC (ไทย) เสร็จแล้ว และ ครม. มีมติเห็นชอบกรอบดังกล่าวเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2536 โดยมีสาระสำคัญของแผนแม่บทฯ ดังนี้ (1) ระบบการขนส่งร่วมแบบผสมผสาน ได้แก่ ท่าเรือน้ำลึก พร้อมทั้งท่าเทียบเรือน้ำมันทั้งสองฝั่ง ซึ่งเชื่อมต่อด้วยทางด่วนทางรถไฟ และท่อน้ำมัน (2) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำมัน เพื่อใช้ประโยชน์จากน้ำมันดิบที่ขนส่ง โดยท่าตามแนวสะพานเศรษฐกิจ (3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับท่อก๊าซ โดยใช้ก๊าซจากแหล่งในอ่าวไทย หรือจากแหล่งอื่นที่จะหาได้ (4) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางทะเล ซึ่งอาจรวมถึงการบรรจุภัณฑ์ การเดินเรือในเส้นทางสายรอง และการขนส่งสินค้าข้ามคอคอดกระ (5) อุตสาหกรรมแปรรูป และอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น และ/หรือวัตถุดิบที่นำเข้า ซึ่งจะมีที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมที่ติดกับท่าเรือน้ำลึก หรือสถานที่ที่เหมาะสมอื่นๆ (6) การพัฒนาเมือง เพื่อเพิ่มความได้เปรียบของพื้นที่ในการดึงดูดให้เกิดกิจการต่อเนื่องจากการขนส่งทางทะเล อุตสาหกรรม การค้า และธุรกิจต่างๆ

3. การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญที่จะช่วยตอบสนองต่อเป้าหมายข้างต้นตามประเด็นย่อยของยุทธศาสตร์ ดังนี้

(1) การส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมในประเทศ ให้สามารถประกอบธุรกิจในระบบได้อย่างเสรีและเป็นธรรม โดยกระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 โดยได้กำหนดนิยามของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด และออกประกาศคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าเรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด

(2) การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจพลังงานระยะยาว โดยกระทรวงพลังงาน ได้ดำเนินงานตราพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 การเปิดประมูลรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ ทำให้เกิดการแข่งขันในธุรกิจผลิตไฟฟ้าและการใช้กลไกตลาดกำกับดูแลราคาน้ำมันเพื่อการแข่งขัน รวมทั้งได้ผลักดันให้โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่และโรง

กลั่นสตาร์ปีโตรเลียมเข้ากระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามเงื่อนไขกับรัฐ โดยคาดว่าจะสามารถกระจายหุ้น (IPO) ได้ภายในไตรมาสที่ 2 ของปี 2551

(3) การกระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปสู่ภูมิภาคอย่างสมดุลและเป็นธรรม ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง เพียงพอ และสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ โดยได้มีการจัดทำแผนงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน (mega projects) ซึ่งแบ่งออกเป็น การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน (physical infrastructure) เช่น โครงการขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ (mass transit) และโครงการก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิระยะที่ 2 และโครงการ intermediate infrastructure ซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อยที่มีลักษณะเดียวกันและเป็นแผนงานระดับชาติที่มีการดำเนินงานทั่วประเทศ เช่น โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอาคารและการจัดหาอุปกรณ์ในสาขาการศึกษาและสาธารณสุข สาขาที่อยู่อาศัย สาขาทรพยากรน้ำ สาขาอื่นๆ เช่น พัฒนาระบบพลังงาน การสื่อสาร และอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

(4) การเพิ่มประสิทธิภาพและความครอบคลุมของการให้บริการของระบบการเงินฐานรากให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก โดยการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อส่งเสริมการออมรายย่อยและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และการใช้สถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นกลไกในการระดมเงินทุนให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและเศรษฐกิจฐานราก โดยได้มีการจัดทำแผนการออม (ร่างแผนแม่บทการเงินระดับฐานราก) ซึ่งในแผนปานกลางมีระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ 2551-2554 โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ การพัฒนาคนและส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรและระบบการเงินระดับฐานราก การบูรณาการการทำงานภาครัฐ/ภาคีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาองค์กรและระบบการเงินระดับฐานราก และการเสริมสร้างเครือข่ายการจัดการและขยายผล

(5) โครงการจัดทำแผนที่ภาษี โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินงานส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินในเขตพื้นที่บริหารจัดการ เพื่อให้ทราบว่าในพื้นที่มีโรงเรือน/สิ่งปลูกสร้างที่ดิน ป้าย และทรัพย์สินใดที่สามารถจัดเก็บภาษีได้บ้าง และสามารถทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเก็บรายได้ 4 ประเภท ได้แก่ ภาษีโรงเรือน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย และภาษีค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่างๆ ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยมากขึ้น

(6) โครงการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพยายามในการจัดเก็บ ภาษี โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินงานส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้น โดยให้รางวัลเป็นการเพิ่มเงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถดำเนินงานดังกล่าวได้

5.3.4 ปัญหา ข้อจำกัด และการพัฒนาในระยะต่อไป

จากการศึกษาผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุล และยั่งยืนพบว่าส่วนใหญ่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานตามแนวทางของยุทธศาสตร์ผ่านโครงการ/กิจกรรมต่างๆ กันไป ประเด็นการพัฒนาที่มีความเด่นชัด เช่น การปรับโครงสร้างภาคเกษตร การปรับโครงสร้างภาคบริการ และการพัฒนาตามแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและเร่งรัดการใช้พลังงานทดแทน ข้อจำกัดของการพัฒนาตามแนวทางได้แก่ ข้อจำกัดด้านระยะเวลาการดำเนินงานที่อยู่ในปีแรกของการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และข้อจำกัดด้านขีดความสามารถของหน่วยงาน/บุคลากรในกลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินโครงการยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง เช่น ในการพัฒนาการผลิตทางการเกษตรเพื่อการส่งออก พบว่าสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่ยังขาดศักยภาพในการบริหารจัดการและการดำเนินธุรกิจด้านการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจโรงสีข้าวและธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก ขณะที่บุคลากรของสหกรณ์การเกษตรตามโครงการฯ ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ด้านการบริหารบุคคล การวางแผน การจัดการด้านโรงสี และการบริหารการตลาด ส่งผลให้สหกรณ์ส่วนหนึ่งประสบภาวะขาดทุนจากการดำเนินธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือกและหรือธุรกิจโรงสี

การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานในโครงการบางประเภทที่จำเป็นต้องอาศัยการทำงานแบบบูรณาการ ก็มีส่วนทำให้บางโครงการมีการดำเนินงานช้าซ้อน ส่วนบางโครงการที่แม้จะมีการดำเนินงานโดยตั้งใจให้เป็นบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ปัจจุบันแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างก็ทำหน้าที่ของตนเองโดยไม่ได้นำบูรณาการบริหารโครงการร่วมกับหน่วยงานอื่น ทำให้ผลงานที่ออกมาไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้ และสืบเนื่องจากปัญหาการเมืองในช่วงปี 2549-2550 ประกอบกับบางหน่วยงานภาครัฐมีการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนหน้าที่การทำงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ทำให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นไปอย่างล่าช้า

การดำเนินงานในระยะต่อไปจึงควรส่งเสริมให้มีการดำเนินงานให้ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป ประกอบด้วย

- 1) การจัดทำแผนที่นำทางการบริหารจัดการสิทธิบัตร เพื่อให้ผู้ประกอบการใช้ต่อยอดในการผลิตผลิตภัณฑ์เป้าหมายในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงที่แข่งขันได้ตั้งอยู่แล้ว
- 2) การพัฒนาระบบการจัดการทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อสนับสนุนให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์
- 3) การเร่งพัฒนาและยกระดับศูนย์แห่งความเป็นเลิศเฉพาะทาง

4) การบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่โปร่งใส มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด
คุ้มค่า และมีประสิทธิภาพภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5) การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการ
พัฒนาอย่างเป็นธรรม

5.4

ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

5.4.1 เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ

1.1 คุ้มครองพื้นที่ป่าให้คงความอุดมสมบูรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 33 พื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 18 ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ 2,900,000 ไร่

1.2 พื้นที่ดินที่มีปัญหา เช่น พื้นที่ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ดินขาดอินทรีย์ไม่ต่ำกว่า 10,000,000 ไร่ และลดพื้นที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายไม่ต่ำกว่า 5,000,000 ไร่

2. การตอบสนองความต้องการและความจำเป็นในการดำรงชีวิต

2.1 ออกกรรมสิทธิ์ที่ดิน (โฉนด) 10,000,000 ไร่ จัดสรรที่ทำกินให้ผู้ที่ทำกินไม่น้อยกว่า 700,000 ราย

2.2 มีการบริหารจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการ 25 ลุ่มน้ำ และเพิ่มพื้นที่ชลประทานไม่น้อยกว่า 8 แสนไร่

2.3 มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ของเสียอันตรายจากชุมชนและอุตสาหกรรมได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 80 ของปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นทั้งหมด มีระบบเรียกคืนซากของเสียอันตรายจากผลิตภัณฑ์ใช้แล้วโดยผู้ผลิตและผู้นำเข้า

2.4 ลดการนำเข้าปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตรให้ไม่เกินปีละ 3.5 ล้านตัน รวมทั้งมีระบบจัดการสารเคมีอย่างครบวงจรตั้งแต่การผลิต การนำเข้า จนถึงการทำทำลาย

2.5 ควบคุมรักษาคุณภาพน้ำ ในลุ่มน้ำต่างๆ และแหล่งน้ำธรรมชาติให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้และดี รวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 พื้นที่คุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก โดยเฉพาะเจ้าพระยาตอนล่าง ทำนบตอนล่าง ลำตะคองตอนล่าง และทะเลสาบสงขลา ไม่ให้อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก และควบคุมคุณภาพอากาศทั้งในเขตเมือง ชนบท และเขตอุตสาหกรรม ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

3. การวางรากฐานด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ

3.1 มีระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ระดับประเทศ 1 ระบบ รวมทั้งมีกลไกระเบียบควบคุมการเข้าถึง การใช้ และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

3.2 เกิดเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองที่มีความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพ จากการจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 1,500 ชุมชน

5.4.2 แนวทางการพัฒนา

1. การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ โดยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อจัดการการครอบครองและติดตามการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติ สร้างองค์ความรู้จากความร่วมมือระหว่างภาควิชาการกับภาคชุมชนท้องถิ่น กระจายอำนาจ และส่งเสริมสิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร สร้างเครือข่ายการดำเนินงานอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นด้วยองค์ความรู้สมัยใหม่และภูมิปัญญาดั้งเดิม พัฒนาระบบจัดการร่วมเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ให้ความสำคัญกับการกำหนดขอบเขต การจัดการเชิงพื้นที่ มีมาตรการประกาศภาวะฉุกเฉิน สร้างกลไกแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี ฟื้นฟูสภาพป่าให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ บริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำอย่างบูรณาการด้วยการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์ ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ควบคุมและบรรเทาปัญหาน้ำเสีย และเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการน้ำ ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ส่งเสริมการจัดการพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งอย่างผสมผสาน ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น จัดให้มีหลักเกณฑ์และมาตรการควบคุมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ วางแผนบริหารจัดการทรัพยากรแร่ และพัฒนาระบบจัดการและป้องกันภัยพิบัติ

2. การยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยส่งเสริมการผลิตที่สะอาดในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรยั่งยืน กำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ทั้งทางการเงินและการคลังเพื่อให้เกิดการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน ส่งเสริมการวิจัยพัฒนา และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสะอาด เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี เพื่อช่วยให้เกิดการประหยัดทรัพยากร พลังงาน และลดมลพิษ สร้างตลาดสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ภาครัฐเป็นผู้นำการบริโภค ส่งเสริมการใช้วัฒนธรรม ประเพณี และการดำรงชีวิตแบบวิถีไทยเพื่อปลูกฝังค่านิยมการบริโภคอย่างพอเพียงและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรณรงค์เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึก ความรู้ความเข้าใจและค่านิยมการบริโภคที่ยั่งยืน

3. การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและลดมลพิษด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการและควบคุมกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ด้วยการผลักดันให้เกิดระบบประเมินสิ่งแวดล้อมรายยุทธศาสตร์ (Strategic Environment Assessment-SEA) ระบบกลไกและตัวชี้วัดผลกระทบต่อสุขภาพจากสภาพแวดล้อม (Health Impact Assessment-HIA) กำหนดเขตการใช้ที่ดิน จัดระเบียบการเจริญเติบโตของชุมชนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพิ่มประสิทธิภาพของกลไกการจัดการขยะทุกประเภท จัดการการใช้สารเคมีอย่างเป็นระบบ ควบคุมมลพิษทางอากาศจากภาคการขนส่ง อุตสาหกรรม ก่อสร้าง การเผาในที่โล่ง และการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ยกกระดับขีดความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการกำจัด/บำบัดมลพิษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อกำหนดจุดยืนเชิงยุทธศาสตร์ต่อพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม และข้อตกลงทางการค้าที่มีประเด็นเกี่ยวข้อง

4. การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการจัดการองค์ความรู้และการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้วยการพัฒนาระบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของประเทศ สร้างองค์ความรู้ บุคลากร ระบบการเรียนรู้ และจิตสำนึก ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาที่ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับองค์ความรู้สมัยใหม่ คุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพจากการคุกคามภายนอกประเทศ สร้างระบบคุ้มครองสิทธิชุมชนและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม และอนุรักษ์ฟื้นฟูความหลากหลายของพันธุกรรมท้องถิ่น ส่งเสริมการใช้งานความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจท้องถิ่น ด้วยการส่งเสริมการใช้งานเพื่อเป็นอาหารและยา สนับสนุนภาคการผลิตและบริการที่มีศักยภาพในชุมชน พัฒนาบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง และสนับสนุนการบูรณาการนโยบายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถและสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศ ด้วยการ สร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพที่มีการสะสมภูมิปัญญาอย่างพอเพียง ยกกระดับมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร สมุนไพรและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ส่งเสริมการรวมกลุ่ม สร้างเครือข่าย พัฒนาวิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการรายย่อย สร้างค่านิยมและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่เป็นจุดแข็งของประเทศโดยใช้เรื่องสุขภาพเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างกระแส

5.4.3 ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

1. การรักษารฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ

1.1 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างองค์ความรู้

มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญที่จะช่วยตอบสนองต่อเป้าหมายข้างต้น ดังนี้

(1) โครงการจัดทำแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีซิเชิงเลข มาตราส่วน 1:4,000 ของกรมพัฒนาที่ดิน โดยในปี 2550 กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการจัดทำแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีซิเชิงเลข มาตราส่วน 1:4,000 แล้วเสร็จประมาณ 12,900 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 95 ของพื้นที่ประเทศไทย และเปิดให้บริการแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีซิมาตั้งแต่ปลายปี 2549 ผลการดำเนินงานปรากฏว่ามีหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐมาขอใช้บริการจำนวนมาก ซึ่งกรมฯ ได้ให้บริการไปแล้วประมาณ 368,465 ภาพ ส่วนการให้บริการในภาคเอกชนนั้นยังมีปัญหาเรื่องกฎหมายรองรับ ซึ่งขณะนี้ได้ทำเรื่องเสนอไปยังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อพิจารณาต่อไป โดยจุดเด่นของแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีซิมาตราส่วน 1:4,000 อยู่ที่เป็นแผนที่ภาพถ่ายที่ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศที่มีความละเอียดมากที่สุดในประเทศไทย โดยมีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 1 เมตรในพื้นที่ราบและไม่เกิน 2 เมตรบนเขาจากสถานที่จริง จึงมีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงพื้นที่กับหน่วยงานต่าง ๆ ทุกแห่งที่ทำงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล จนถึงหมู่บ้าน ส่งผลให้มีหน่วยงานต่าง ๆ นำแผนที่ภาพถ่ายนี้ไปเป็นข้อมูลฐานสำหรับผลิตงานแผนที่เป็นจำนวนมาก

(2) การใช้ภาพถ่ายออร์โธรีซิเชิงเลข 1:4,000 เพื่อสนับสนุนการสร้างระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ สำหรับใช้ในการออกโฉนดที่ดิน โดยกรมที่ดินได้จัดซื้อภาพถ่ายออร์โธรีซิเชิงเลข มาตราส่วน 1:4,000 จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาใช้ในการดำเนินงานดังกล่าว ผลการดำเนินงานในปี 2550 สามารถออกโฉนดที่ดินได้ 56,000 ไร่ ทั้งในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้

(3) การแก้ไขปัญหาที่ดินระดับอำเภอ โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และชุมชนท้องถิ่นร่วมกันสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่ดินและที่ทำกินแล้วเสร็จ 114 อำเภอ โดยดำเนินงานควบคู่กับการสำรวจข้อมูลการใช้ที่ดินรายแปลงและทำรายละเอียดของแปลงที่ดินโดยใช้แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ มาตราส่วน 1 : 4,000 เพื่อจัดทำข้อมูลการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ตรงกับความเป็นจริงในพื้นที่ ให้มีการจัดกลไกการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ โดยการจัดตั้งคณะทำงานแก้ปัญหาที่ดินระดับอำเภอ เพื่อเป็นกลไกในการหาข้อยุติปัญหาในระดับพื้นที่ มีการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการแก้ปัญหาที่ดินครบวงจร 10 พื้นที่ ในจังหวัดเชียงใหม่ น่าน ชัยภูมิ นครราชสีมา กาญจนบุรี จันทบุรี นครสวรรค์ พัทลุง ตรัง และภูเก็ต และสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา

ทักษะความสามารถของแกนนำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการจัดฝึกอบรมการใช้แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ มาตราส่วน 1:4,000

(4) การสำรวจและศึกษาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล โดยความร่วมมือของกรมทรัพยากรธรณี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ร่วมกันสำรวจติดตามการกัดเซาะชายฝั่งทะเลอย่างรุนแรงบริเวณพื้นที่รูปตัว ก ครอบคลุมจังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม กรุงเทพมหานคร และบริเวณพื้นที่แหลมตะลุมพุก บ้านนาทับ อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พร้อมจัดทำแนวทางลดผลกระทบจากปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

(5) โครงการสำรวจทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยใช้อากาศยาน โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการดำเนินงานสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะภูมิประเทศและสิ่งแวดล้อมของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยทั้งหมด สำรวจรวบรวมข้อมูลศักยภาพของพื้นที่ในแต่ละอุทยานแห่งชาติทางทะเล เพื่อทราบศักยภาพของการบริหารจัดการเดิมที่มีอยู่ในปัจจุบันในภาคราชการ เพื่อนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นโดยใช้อากาศยานสนับสนุน และเพื่อรวบรวมข้อมูลจัดทำแผนการใช้อากาศยานสนับสนุนการบริหารจัดการในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเป็นระบบ โดยมีพื้นที่เป้าหมาย คือ ชายฝั่งทะเลไทย 6,327 กิโลเมตร และอุทยานแห่งชาติทางทะเล 26 แห่ง ซึ่งคิดเป็นพื้นที่ 4,185,224 ไร่ 377 เกาะ ผลการสำรวจพบการกัดเซาะชายฝั่งทะเลอ่าวไทยรุนแรงเฉลี่ยมากกว่า 5 เมตรต่อปี ในพื้นที่วิกฤต 12 จังหวัด ระยะทางรวม 180.9 กิโลเมตร หรือร้อยละ 10.9 ของแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย การกัดเซาะปานกลาง 1.0-5.0 เมตรต่อปีใน 14 จังหวัด ระยะทางรวม 305.1 กิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 18.4 ของแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย โดยบริเวณที่มีการกัดเซาะรุนแรงมากที่สุดอยู่ที่บริเวณอ่าวไทยตอนบนตั้งแต่ปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ถึง ปากแม่น้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนการกัดเซาะบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันพบเกิดน้อยกว่าอ่าวไทย และสามารถสรุปพื้นที่กัดเซาะที่อยู่ในระดับขั้นวิกฤตคิดเป็นระยะทาง 240 กิโลเมตร กัดเซาะระดับปานกลางคิดเป็นระยะทางประมาณ 395 กิโลเมตร การสำรวจสัตว์ทะเลหายากในพื้นที่อ่าวไทย พบ โลมา ปลาฉลาม ส่วนพื้นที่ทะเลอันดามันพบโลมา ฉลาม และพะยูน ส่วนการสำรวจพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเลในพื้นที่อ่าวไทยและทะเลอันดามันจำนวน 25 แห่ง แบ่งเป็นในอ่าวไทย 10 แห่ง ในทะเลอันดามัน 15 แห่ง พบมีพื้นที่สวยงามเหมาะต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลเพิ่มขึ้นในทุกอุทยาน โดยต้องมีการศึกษาระบบนิเวศวิทยาชายฝั่ง แหล่งพัฒนาทำท่าเทียบเรือ บริเวณที่เหมาะสมในการพัฒนาเป็นที่พัก แหล่งน้ำจืด และพบเห็นการกระทำผิดบุกรุกพื้นที่อุทยานอีกด้วย

1.2 การส่งเสริมสิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร

มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญที่จะช่วยตอบสนองต่อเป้าหมายข้างต้น ดังนี้

(1) โครงการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน (โครงการต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2549) โดย ปี 2550 กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนางานด้านป่าชุมชนในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน 450 หมู่บ้าน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. 2484 พื้นที่ป่าสงวน ตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และพื้นที่สาธารณประโยชน์ ใน 61 จังหวัดทั่วประเทศ ให้ได้รับรู้หลักการและวิธีการบริหารจัดการป่าชุมชน การใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการบริหารจัดการป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับภูมิประเทศและความต้องการของชุมชน ด้วยวิธีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การฝึกอบรม และการสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการป่าและพัฒนาอาชีพด้านป่าไม้ ผลการดำเนินงานพบว่าได้มีการเตรียมความพร้อมของชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลและพื้นที่เป้าหมาย จัดตั้งและบริหารจัดการป่าชุมชน พัฒนาอาชีพด้านป่าไม้ รวมทั้งติดตาม นิเทศงาน และอำนวยความสะดวก ในพื้นที่ 450 หมู่บ้าน ทำการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ 200 คน ฝึกอบรมราษฎร จำนวน 5,408 คน ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ จำนวน 9 เรื่อง จัดทำแปลงสาธิตระบบวนเกษตร จำนวน 1,110 ไร่ และบำรุงแปลงสาธิตระบบวนเกษตร จำนวน 1,360 ไร่

(2) โครงการคลองสวยน้ำใส (โครงการต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2549) โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการสร้างสรรค์สภาพชุมชนให้มีความสะอาดสวยงาม (Clean and Green City) และมุ่งเน้นการดำเนินงานในลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยมีภาครัฐและเอกชนเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงาน การจัดการเพื่อฟื้นฟูคุณภาพน้ำในคลองจะประกอบด้วย กิจกรรมทั้งด้านการลดปริมาณน้ำเสียและของเสียที่แหล่งกำเนิดมลพิษ การฟื้นฟูสภาพคลองให้มีสภาพที่ดีขึ้น โดยการลดปริมาณน้ำเสียและของเสียจากแหล่งกำเนิด ซึ่งจะพิจารณาทั้งแหล่งกำเนิดประเภทน้ำเสียและแหล่งกำเนิดประเภทขยะ ซึ่งแนวทางในการจัดการจะต้องดำเนินการจัดทำระบบการจัดการน้ำเสียและขยะที่เกิดขึ้นให้ครอบคลุมบริเวณพื้นที่ดังกล่าว รวมทั้งมุ่งเน้นการดำเนินการสร้างเครือข่ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อการอนุรักษ์ลำคลองโดยเฉพาะชุมชนริมน้ำ สำหรับแนวทางในการฟื้นฟูสภาพคลองให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้นโดย การดำเนินงานระยะที่ 1 จะดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และลดมลพิษจากแหล่งกำเนิดในพื้นที่ เช่น ติดตั้งถังดักไขมันในน้ำทิ้งจากห้องครัวสำหรับบ้านพักอาศัยโดยมีตะแกรงดักขยะก่อนน้ำเสียจะไหลเข้าสู่ถังดักไขมัน และการปรับปรุงลำคลอง เช่น การขุดลอกตะกอนและขยะมูลฝอยที่หมักหมม ซึ่งจากแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในข้างต้นจะสามารถฟื้นฟูคุณภาพน้ำในคลองให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้นกว่าในปัจจุบันได้ สำหรับการดำเนินงานในระยะที่ 2 เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังคูคลองต่อเนื่องจากระยะที่ 1 จัดหาระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับกลุ่มครัวเรือนหรือชุมชนขนาดเล็กตามความจำเป็นหรือความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และติดตามประเมินผลคุณภาพน้ำคลองโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ และมีสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานในปี 2550 สามารถติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนสำเร็จรูปให้แก่ ครัวเรือน โรงเรียน ร้านอาหาร 26 ชุด ติดตั้งถัง

ดักไขมัน ขนาด 30 ลิตร จำนวน 331 ถัง และขนาด 100 ลิตร จำนวน 20 ถัง แก่ครัวเรือน โรงเรียน ร้านอาหาร ปลุกหญ้าแฝกเพื่อบำบัดน้ำเสีย จำนวน 12 จุด จัดหาถังขยะให้กับชุมชน และโรงเรียนเพื่อคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัด รวม 200 ถัง อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนำขยะอินทรีย์มาใช้ประโยชน์โดยการทำน้ำหมักชีวภาพพร้อมทั้งจัดหาถังสำหรับทำน้ำหมักชีวภาพ จำนวน 385 ถัง และจัดหาเรือเก็บขยะในลำคลอง จำนวน 2 ลำ

1.3 การพัฒนาระบบการจัดการร่วมเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญที่จะช่วยตอบสนองต่อเป้าหมายข้างต้น ดังนี้

(1) โครงการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณจังหวัดกระบี่และพังงา โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นความสำคัญของพื้นที่บริเวณจังหวัดกระบี่และพังงาในด้านการได้รับความสนใจในการลงทุนพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ตามแนวชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นพื้นที่เปราะบาง ทำให้ทรัพยากรในพื้นที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินการโดยใช้กลไกทางกฎหมายอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 และ 45 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประกาศให้พื้นที่บางส่วนของจังหวัดพังงาและกระบี่เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม 2550 เป็นต้นไปเป็นระยะเวลา 5 ปี ทั้งนี้เพื่อให้การคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างต่อเนื่องทั้งเขตทะเลอันดามันจากจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพังงา

(2) การดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้วยสันติวิธี โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้พื้นฐานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการจัดประชุมเครือข่ายนักเจรจาไกล่เกลี่ย การจัดเวทีเสวนาเพื่อป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งใน 6 พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดกระบี่ สมุทรสาคร ภูเก็ต กำแพงเพชร ขอนแก่น และนครศรีธรรมราช การจัดประชุมทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานกรณีความขัดแย้งจากการเลี้ยงสัตว์ของประชาชนในเขตอุทยานแห่งชาติคลองลานและอุทยานคลองวังเจ้า อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

(3) การปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าที่ถูกทำลายเพื่อเป็นการช่วยรักษาสมดุลสิ่งแวดล้อมและฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร โดยในปี 2550 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม โดยกรมป่าไม้ ได้ปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและบำรุงให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น 10,000 ไร่ รวมทั้งมีการป้องกันรักษาพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 1,221 แห่ง ในส่วนของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้มีการดำเนินงานเพื่อป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า และการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยเพิ่มประสิทธิภาพด้านระบบการสื่อสาร การลาดตระเวน ยานพาหนะ และบุคลากร

(4) การดำเนินการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้แบบบูรณาการและการมีส่วนร่วมจากประชาชน โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย ได้มีการปลูกป่าและปลูกหญ้าแฝกเพื่อปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำในพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่มีความเสื่อมโทรม ในปี 2550 สามารถปลูกป่าทั่วไป 10,000 ไร่ และปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ 53,662 ไร่

(5) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อรักษาความชุ่มชื้นของดินและกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรม โดยกรมพัฒนาที่ดินได้มีการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำขนาดเล็ก ปรับปรุงพื้นที่และจัดทำระบบส่งน้ำในไร่นา ปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่งผลิตของชุมชน โดยตั้งเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งน้ำจำนวน 275 แห่ง ผลการดำเนินงานพบว่าสามารถทำได้ 332 แห่ง

(6) โครงการประเมินผลการปลูกบำรุงป่าและก่อสร้างฝายต้นน้ำ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการประเมินผลการปลูกบำรุงป่าและก่อสร้างฝายต้นน้ำเพื่อจะได้ทราบถึงความสำเร็จและประโยชน์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งข้อจำกัด หรือปัญหาอุปสรรค และปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการศึกษาแนะนำรูปแบบและแนวทางในการฟื้นฟูรักษาระบบนิเวศป่าไม้ให้คืนความสมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ เกิด ประสิทธิผลอย่างคุ้มค่าและยั่งยืนต่อไป

(7) การก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดกลาง การศึกษา สำรวจ และจัดหาที่ดินเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำ โดยกรมชลประทานมีการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ด้วยการก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำในพื้นที่หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนทำให้ขยายพื้นที่เขตชลประทานในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวได้ 19,590 ไร่

(8) โครงการเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัย (ดินถล่ม) โดยกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการจัดทำคูรับน้ำรอบขอบเขา ทำทางลำเลียงร่วมกับการปลูกแฝก และการทำร่องตะกอนดิน การจัดทำรูปแบบของการอนุรักษ์ดินเพื่อชะลอความเร็วของน้ำที่ไหลมาจากด้านบน รวมถึงกำหนดมาตรการในการใช้ที่ดินให้ถูกต้องเพื่อรักษาและฟื้นฟูสภาพดินมิให้ถูกทำลาย ปลูกไม้โตเร็วและไม่เศรษฐกิจ รวมถึงปรับปรุงระบบข้อมูลเครือข่ายและสารสนเทศเกี่ยวกับดินที่สามารถให้บริการแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถเข้าถึงระบบบริการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และให้บริการแผนที่และ

และข้อมูลทางแผนที่เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้แผนที่ในการวางแผนระดับชุมชนเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

(9) การดำเนินการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยพื้นที่ เกษตรกรรมและพื้นที่เขตเศรษฐกิจ โดยกรมชลประทานได้มีการจัดทำระบบป้องกันภัยจากน้ำซึ่งช่วยป้องกันปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่เขตเศรษฐกิจประมาณ 2 ล้านไร่

(10) การเตรียมความพร้อมและหาแนวทางป้องกันบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยการเฝ้าระวังและเตือนภัยน้ำป่าไหลหลาก โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครภาคประชาชนแจ้งเหตุธรณีพิบัติภัย รวมถึงการจัดตั้งศูนย์อำนวยการประสานงานการป้องกันแก้ไขปัญหายุ่งยากฉุกเฉินและเรื่องร้องทุกข์

(11) การดำเนินการจัดการน้ำเสียภายใต้แผนจัดการน้ำเสียชุมชนแห่งชาติ โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการจัดทำแผนฟื้นฟูและปรับปรุงระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนทั้งประเทศที่ได้ก่อสร้างไว้แล้วประสบปัญหาไม่สามารถใช้การได้ นอกจากนี้ ได้ดำเนินงานแก้ไขปัญหาน้ำเสียเร่งด่วน ได้แก่ การแก้ไขปัญหาน้ำเสียและปลาตายบริเวณคลองสารภี อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี การแก้ไขปัญหาน้ำเสียบริเวณพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง และแผนการแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากฟาร์มสุกร ในส่วนของการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ ได้มีการติดตามตรวจสอบ ตรวจวัดคุณภาพน้ำสายสำคัญของประเทศทั้ง 46 สาย และได้มีการรายงานผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญนี้แก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

(12) โครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยในปี 2550 กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการดำเนินงานต่อเนื่องในระยะยาว ทั้งบริเวณลุ่มน้ำบางปะกง ป่าสัก นครนายก ประแสร์ แควน้อย ตอนล่าง ชุมพร เป็นต้น เพื่อให้พื้นที่ลุ่มน้ำมีน้ำใช้อย่างเพียงพออันจะช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ป้องกันบรรเทาอุทกภัยในบริเวณพื้นที่ลุ่มของแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำ รวมถึงการพัฒนาแหล่งน้ำดิบสำรองเพื่อพัฒนานิคมอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก ตลอดจนการป้องกันการรุกรานของน้ำเค็มบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำใกล้ชายฝั่งทะเลอีกด้วย

(13) โครงการเพื่อฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดินด้วยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและทั้งวิธีพืชและวิธีกล โดยในปี 2550 กรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินงานในพื้นที่ลุ่ม-ที่ดอน ด้วยการกำหนดให้มีการปรับปรุงแปลงนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการกักเก็บน้ำในดิน ในส่วนของพื้นที่สูงได้มีการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำทั้งในชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรมโดยในชุมชนมุ่งใช้ประโยชน์ที่ดินที่ถูกต้องเหมาะสมกับการปลูกพืชเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ในส่วนของเกษตรพื้นที่สูงเป็นการดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์และปรับปรุงดิน พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและป้องกันการชะล้างพังทลาย

ของดิน โดยในปี 2550 ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายที่ต้องการดำเนินงานทั้งสิ้น 901,870 ไร่ และเมื่อสิ้นปีกรมฯ ได้มีผลการดำเนินงานอยู่ที่ 1,228,232 ไร่

(14) โครงการปรับปรุงคุณภาพดินโดยส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงแก้ไขดินเปรี้ยว ดินกรด และดินเปรี้ยวภาคใต้ โดยกรมพัฒนาที่ดินได้แก้ไขปัญหาคุณภาพดินให้เหมาะสม สามารถทำนา ปลูกไม้ผล และไม้ยืนต้นให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น โดยการใช้วัสดุปรับปรุงดินร่วมกับการใช้ปุ๋ยพืชสดในพื้นที่ดินเปรี้ยว ดินกรด ส่วนในพื้นที่ดินเค็มใช้โซนแอฟริกันปรับปรุงบำรุงดิน โดยได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานในปี 2550 จำนวน 22,600 ไร่ และสามารถดำเนินงานได้ จำนวน 23,100 ไร่

(15) การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงให้เป็นไปอย่างมีระเบียบ โดยกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำด้วยการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อปล่อยในแหล่งน้ำและจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเพื่อปกป้องสัตว์น้ำวัยอ่อนและสัตว์น้ำขนาดเล็กและเป็นแหล่งอาศัยใหม่ของสัตว์น้ำ รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการและประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาและหวงแหนทรัพยากรประมงอันจะช่วยลดปัญหาข้อขัดแย้งของชาวประมง ตลอดจนการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการประมงทะเลให้นำไปใช้บริหารจัดการแหล่งผลิต แหล่งอาศัยสัตว์น้ำที่สำคัญ ตลอดจนเรือประมงพื้นบ้านและเชิงพาณิชย์

(16) การหาแนวทางป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์จัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(17) การวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรแร่ โดยกรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดประชุมสัมมนายุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ พ.ศ. 2550-2554 ในวันอังคารที่ 4 กันยายน 2550 สำหรับผู้ประกอบการสำรวจและทำเหมืองแร่ สถาบันการศึกษา องค์กรอิสระ ผู้ทรงคุณวุฒิ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรแร่อย่างเป็นระบบ มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาและการนำทรัพยากรแร่มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ เน้นการบริหารจัดการทรัพยากรแร่อย่างมีกรอบและทิศทางการดำเนินงานให้การพัฒนาทรัพยากรแร่มุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน และให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่องบนรากฐานของความสมดุลใน 3 มิติของเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรแร่เกิดความสมดุลในการสงวน การอนุรักษ์ การพัฒนาและฟื้นฟู ทำให้ประเทศไทยสามารถปรับตัวได้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนา การยกระดับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมด้านทรัพยากรแร่ และลดปัญหาของการเข้าถึงและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาทรัพยากรแร่

(18) การจัดสัมมนา "อดีต ปัจจุบัน และอนาคต : การส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนด้านการบริหารจัดการทรัพยากรแร่และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม" โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.)

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1 การปรับเปลี่ยนแผนการผลิตและพฤติกรรมบริโภคเพื่อลดผลกระทบต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การศึกษาเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การบริโภคที่ยั่งยืนสำหรับบริบทไทยและแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ทำโครงการนำร่องอันจะเป็นกลไกเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแบบแผนการผลิตและการบริโภคของประเทศไทยทั้งระบบ

(2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งที่ประหยัดพลังงาน โดยกระทรวงคมนาคมได้ดำเนินการโดยได้พัฒนาระบบขนส่งมวลชนระบบรางในหลายพื้นที่ของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อการประหยัดพลังงานภาคการขนส่ง และบรรเทาปัญหาการจราจรและลดมลพิษและในระยะยาว เช่น คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้มีการดำเนินโครงการรถไฟฟ้าชานเมือง (สายสีแดง) 2 ช่วงคือ ช่วงบางซื่อ-ตลิ่งชัน และช่วงบางซื่อ-รังสิต ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด รวมทั้งได้เห็นชอบให้มีการดำเนินโครงการรถไฟฟ้าสีม่วงช่วงบางใหญ่-บางซื่อ

(3) การดำเนินมาตรการด้านพลังงานสะอาดเพื่อช่วยลดมลพิษอากาศ โดยออกกฎกระทรวงควบคุมไอน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2550 โดยกระทรวงพลังงานได้มีการดำเนินงานเพื่อบังคับให้ผู้ค้าน้ำมันติดตั้งระบบควบคุมการระเหยของไอน้ำมันจากคลังน้ำมันและสถานีไปสู่อากาศ ลดอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี ชลบุรี ระยอง สระบุรี อโยธยา สงขลา สมุทรสาคร และสุราษฎร์ธานี มีการออกกฎกระทรวงเพื่อคุ้มครองประชาชนในด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับธุรกิจก๊าซหุงต้ม ก๊าซธรรมชาติ และน้ำมันเชื้อเพลิง และกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำมันดีเซลและเบนซินในอนาคตให้สอดคล้องกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมสากล (มาตรฐานยูโร 4) รวมถึงผลักดันกลไกการผลิตที่สะอาดเพื่อส่งเสริมโครงการพลังงานหมุนเวียน

(4) การนำเอาหลักการเทคโนโลยีสะอาดไปประยุกต์ใช้ในการช่วยพัฒนาปรับปรุงในภาคการผลิต โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้มีการดำเนินงานผ่านโครงการต่างๆ อาทิ โครงการปรับปรุงกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีสะอาดเพื่อตอบสนองการผลักดันให้เกิดการแก้ปัญหากระบวนการผลิตควบคู่กับปัญหาสิ่งแวดล้อม

ให้กับอุตสาหกรรม ซึ่งการดำเนินงานนอกจากจะก่อให้เกิดการถ่ายทอดแนวคิด ประสบการณ์ ด้านเทคโนโลยีสะอาดให้กับทั้งภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมแล้ว ยังทำให้เกิดการผลิตในอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีสะอาดเพื่อรองรับความต้องการต่อการพัฒนาศักยภาพ อุตสาหกรรม ให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ของประเทศได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาเพื่อ ก่อให้เกิดความร่วมมือด้านการวิจัยด้านเทคโนโลยีสะอาดร่วมกันระหว่างนักวิจัยและอาจารย์ จากภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมให้เพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันโครงการฯ มีเครือข่าย มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด 8 เครือข่าย ซึ่งประกอบด้วยเครือข่าย 1)จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย 2)มหาวิทยาลัยมหิดล 3)มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4)มหาวิทยาลัยขอนแก่น 5) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 6)มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 7)มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรีและ 8)มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

(5) การกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งด้านผู้ผลิตและขอบเขตผู้บริโภคหรือหน่วยงานภาครัฐ โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการขยายผลการ ดำเนินงานไปยังหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่องด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐทุกกรมอันจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดกลไกตลาดสีเขียวและ ผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

(6) การพัฒนาเว็บไซต์ชื่อ **ThaiEcoMarket.com** โดยกรมส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อมได้มีการดำเนินงานเพื่อเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไปสู่ประชาชนได้อย่าง รวดเร็วยิ่งขึ้น และเพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ประชาชน และ เจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้อีกช่องทางหนึ่ง เว็บไซต์ ThaiEcoMarket.com จึงเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไว้ หลายรายการ ประกอบด้วยข้อมูลผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้ง ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม ที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานภาครัฐ หรือ องค์กรด้านสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่า 100 ราย รวมทั้งยังมีรายละเอียดและรูปภาพของผลิตภัณฑ์ การบริการและอื่นๆ รวมอยู่ด้วย

(7) โครงการการวิจัยพัฒนาที่ดินและเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มผลผลิต โดยใน ปี 2550 กรมพัฒนาที่ดินได้มีการวิจัยด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี ด้านการใช้วัสดุ อินทรีย์ทางการเกษตรเพื่อรักษาทรัพยากรดิน ด้านการใช้ประโยชน์จุลินทรีย์ทางการเกษตรเพื่อ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน

(8) การศึกษาวิจัยเทคโนโลยีต้นแบบของพลังงานทางเลือก เช่น น้ำเสีย ขยะ แล้วขยายผลสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ โดยกระทรวงพลังงาน

(9) โครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน โดยกระทรวงวัฒนธรรมได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานใน 6 ด้าน คือ การรวบรวมคลังสมองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมอาชีพทางศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การจัดให้มีลานวัฒนธรรมและกีฬา การจัดตั้งศูนย์ความรู้และห้องสมุดชุมชน และการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชนหรือท้องถิ่น รวมทั้งยังได้มีการรณรงค์เชิญชวนให้สวมใส่ชุดไทย ผ้าไทย ในโอกาสต่างๆ อันจะเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนมีการดำรงชีวิตตามวิถีไทยและปลูกฝังค่านิยมการดำรงชีวิตแบบพอเพียง

2.2 การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดมลพิษและความคุ้มครองกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) โครงการลดและแยกของเหลือใช้เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ถ่ายทอดกลไกการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกับผู้บริหารท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องอันจะทำให้การบริหารจัดการมีเอกภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุดมาเป็นแนวทางการดำเนินงาน และในการดำเนินการครั้งนี้ ได้นำรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน (Community Based Solid Waste Management : CBM) ซึ่งเป็นรูปแบบที่เน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมจัดการขยะตั้งแต่การวางแผนนโยบายการจัดการขยะภายในชุมชน การวางแผนการดำเนินการลงปฏิบัติกิจกรรม และการติดตามประเมินผล โดยอยู่ภายใต้ความร่วมมือของสำนักความร่วมมือทางวิชาการเยอรมัน GTZ เทศบาลนครพิษณุโลก สำนักสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน และเทศบาลต่างๆ ในพื้นที่ ตัวอย่างผลการดำเนินงานในเทศบาลต่างๆประกอบด้วย (1) ตำบลสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าได้มีการจัดทำโครงการลดและแยกของเหลือใช้เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ในเทศบาลสันกำแพง ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมจัดตั้งอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมตลาดนัดรีไซเคิล การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ และน้ำหมักใช้ชีวภาพ ผลการดำเนินงานสามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้ร้อยละ 29 (2) เทศบาลบ้านโฮ่งจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินโครงการจัดการขยะมูลฝอย 3 โครงการ ได้แก่โครงการบ้านน่าอยู่ ชุมชนน่าอาศัย โครงการส่งเสริมปุ๋ยหมัก และโครงการธนาคารความดีและขยะรีไซเคิล (Waste to Value) ผลปรากฏว่าสามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้ร้อยละ 77.26 (3) เทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ จัดให้มีกิจกรรมฝึกอบรมอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมทำปุ๋ยหมักอินทรีย์และน้ำหมักจุลินทรีย์ กิจกรรมตลาดนัดของขายได้ โครงการหน้าบ้านน่ามอง และกิจกรรมขยะแลกไข่ ผลปรากฏว่าสามารถนำขยะกลับมาใช้ใหม่ได้ร้อยละ 30.23 และ (4) เทศบาลตำบลไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ จัดกิจกรรมเพื่อลดปริมาณขยะหลายประเภท เช่น โครงการผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักจากขยะ โครงการเลี้ยงไส้เดือนดิน โครงการน้ำหมักจุลินทรีย์ และโครงการขยะรีไซเคิล

(2) โครงการศึกษาประสิทธิภาพระบบขจัดมลพิษในเตาเผามูลฝอยติดเชื้อในประเทศไทยเพื่อจัดทำแผนการลดและขจัดมลพิษจากเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(3) การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติเพื่อลดมลพิษของโรงงานโดยจัดทำแผนแม่บทการจัดการกากอุตสาหกรรมและศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถานีรวบรวมและขนถ่ายกากอุตสาหกรรม โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้สร้างจิตสำนึกและเผยแพร่ความรู้ให้แก่นักเรียนและชุมชนในการเฝ้าระวังปัญหาจากโรงงานอุตสาหกรรม และการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในพื้นที่จังหวัดระยอง

(4) โครงการแผนจัดการระดับชาติเพื่อการปฏิบัติตามอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารพิษที่ตกค้างยาวนาน โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และแบ่งการดำเนินงานเป็น 5 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การตั้งกลไกการประสานงานและองค์กรดำเนินงาน ระยะที่ 2 การจัดทำทำเนียบสาร POPs และการประเมินโครงสร้างพื้นฐานและขีดความสามารถ ระยะที่ 3 การจัดลำดับความสำคัญและการกำหนดวัตถุประสงค์ ระยะที่ 4 การกำหนดแผนการจัดการระดับชาติ และระยะที่ 5 การรับและการเสนอแผนจัดการระดับชาติ ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2550 ประกอบด้วยการที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกับร่างแผนจัดการระดับชาติเพื่อการปฏิบัติตามอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2550 และมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่ประสานงานและติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนจัดการระดับชาติฯ และจัดทำรายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้แล้วกรมควบคุมมลพิษยังมีโครงการที่เกี่ยวข้องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงาน 2 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการศึกษาประสิทธิภาพระบบขจัดมลพิษในเตาเผามูลฝอยติดเชื้อในประเทศไทยเพื่อจัดทำแผนการลดและขจัดมลพิษจากเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ และ (2) การจัดตั้งห้องปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อวิเคราะห์ไดออกซิน/ฟิวแรน โดยได้รับความร่วมมือด้านเทคนิคและการเงินจาก UNIDO

(5) การติดตามและเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศทั้งจากภาคขนส่ง อุตสาหกรรม ก่อสร้าง รวมทั้งการเผาในที่โล่ง ในทุกพื้นที่ครอบคลุมทั่วทุกภาคของประเทศ โดยในช่วงต้นปี 2550 กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินงานในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ประสบกับปัญหาหมอกควันอย่างรุนแรงในหลายจังหวัด จึงได้เร่งแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างเร่งด่วนด้วยการทำปฏิบัติการฝนหลวง และตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือเพื่อติดตามปัญหาอย่างใกล้ชิด รวมทั้งได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขหมอกควันและไฟป่าปี 2551-2554 เพื่อแก้ไขปัญหาในระยะยาวใน 3 ยุทธศาสตร์ คือ (1) แผนควบคุมการเผาในพื้นที่ชุมชนและเกษตรกรรม (2) แผนควบคุมไฟป่า และ (3) แผนรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าระดับจังหวัดและระดับอำเภอ

(6) การเตรียมการรองรับสภาวะโลกร้อนซึ่งมีปัจจัยสำคัญจากก๊าซเรือนกระจก จากกิจกรรมเศรษฐกิจโดยเฉพาะประเทศอุตสาหกรรม รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ เช่น การตัดไม้ ทำลายป่า การเผาในที่โล่ง โดยได้มีการจัดตั้งองค์การก๊าซเรือนกระจก (องค์กรมหาชน) ทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศไทยในด้านการลดก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิดและการดูดซับก๊าซเรือนกระจกอย่างเป็นรูปธรรม มีการจัดทำร่างยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงมีการดำเนินงานตามกลไกการพัฒนาที่สะอาดโดยจัดทำหลักเกณฑ์การพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับการพิจารณาโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดในประเทศไทยซึ่งเป็นโครงการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก นอกจากนี้ได้มีการจัดทำแผนบรรเทาภาวะโลกร้อนด้านการเกษตร โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิจัยการปลดปล่อยการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก เพื่อที่ง่ายต่อการได้รับผลกระทบ และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเกษตร พัฒนาระบบฐานข้อมูล องค์ความรู้และระบบเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ครอบคลุมพื้นที่และกิจกรรมการใช้ที่ดินที่ง่ายต่อการได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปรับระบบการปลูกพืช โดยเน้นการดำเนินงานในพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจและพื้นที่นารอง 9 ลุ่มน้ำสาขาที่เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดความแห้งแล้งและเสื่อมโทรมซ้ำซาก

(7) การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยกระทรวงอุตสาหกรรมได้นำมาใช้งาน 4 ด้าน คือ การมีข้อมูล การเปิดเผยข้อมูล ความโปร่งใส และตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

(8) โครงการกำกับดูแลโรงงานและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแม่น้ำ 4 สาย (แม่น้ำเจ้าพระยา ท่าจีน แม่กลอง และบางปะกง) ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินงานตามพระราชเสาวนีย์เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยการตรวจวัดและควบคุมคุณภาพน้ำทั้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 1,063 โรงงาน ปริมาณน้ำทั้ง 947,126 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน การตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำ 4 สายหลัก จำนวน 112 จุด พร้อมทั้งจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับการรายงานผลผ่านอินเทอร์เน็ต

(9) การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการลดมลพิษโรงงาน โดยดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการจัดการกากอุตสาหกรรม และศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถานีรวบรวมและขนถ่ายกากอุตสาหกรรม สร้างจิตสำนึกและเผยแพร่ความรู้ให้แก่นักเรียนและชุมชนในการเฝ้าระวังปัญหาจากโรงงานอุตสาหกรรม และการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในพื้นที่จังหวัดระยอง

(10) การดำเนินมาตรการพลังงานสะอาด โดยกระทรวงพลังงานได้ออกกฎกระทรวงควบคุมไอน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2550 เพื่อบังคับให้ผู้ค้าน้ำมันติดตั้งระบบควบคุมการระเหยของไอน้ำมันจากคลังน้ำมันและสถานีบริการไปสู่อากาศ ลดอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี ชลบุรี ระยอง สระบุรี อโยธยา สงขลา สมุทรสาคร และสุราษฎร์ธานี มีการออกกฎกระทรวงเพื่อคุ้มครอง

ประชาชนในด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับธุรกิจก๊าซหุงต้ม ก๊าซธรรมชาติ และน้ำมันเชื้อเพลิง และได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำมันดีเซลและเบนซินในอนาคตให้สอดคล้องกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมไทยและสากล (มาตรฐานยูโร 5) รวมถึงผลักดันกลไกการพัฒนาที่สะอาดเพื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน

3. การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1 จัดการองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกัน

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) โครงการสำรวจรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ระดับท้องถิ่น พ.ศ. 2548-2551 โดยสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินงานโครงการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนท้องถิ่น-สถาบันการศึกษา และหน่วยงานรัฐในการจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพระดับท้องถิ่นและภูมิปัญญาและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ การดำเนินงานในปี พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมระดับประเทศ/จังหวัด/หมู่บ้าน การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดทำสารานุกรมระดับตำบลและจังหวัด การจัดทำข้อมูล MIS/GIS และเครือข่ายเชื่อมโยง การจัดทำแผนชุมชนในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การเสนอแนวทางติดตามการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรชีวภาพ การประเมินศักยภาพทรัพยากรชีวภาพ และจัดทำข้อเสนอการพัฒนาที่ยั่งยืน และการพัฒนาและผลิตสื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ต่อสาธารณะ รวมทั้งเว็บไซต์ โดยพื้นที่เป้าหมายดำเนินงานในปี พ.ศ. 2550 ได้แก่ 100 ตำบล ประกอบด้วย พื้นที่กลุ่มป่าภูพาน จำนวน 50 ตำบล และพื้นที่กลุ่มป่าตะวันตก จังหวัดอุทัยธานี นครสวรรค์ และกำแพงเพชร จำนวน 50 ตำบล และการดำเนินโครงการอยู่ภายใต้ความร่วมมือของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงฯ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์) กรมป่าไม้ (สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่) จังหวัด สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่

(2) การจัดตั้งศูนย์พัฒนายาไทยและสมุนไพรขึ้น โดยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข โดยมีการดำเนินงานเพื่อทำหน้าที่ในการวิจัยและพัฒนาสารสกัดสมุนไพรสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ รวมถึงถ่ายทอดความรู้เพื่อยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์ด้านสมุนไพร ผลการวิจัยและพัฒนาด้านสารสกัดสมุนไพรสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ทำให้มีการพัฒนาสารสกัดสมุนไพรเดี่ยว จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ว่านหางจระเข้ และรำข้าว การพัฒนาตำรับยาไทย จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ตรีกฎก และลูกแปลกแม่ มีการ

พัฒนาน้ำมันหอมระเหย จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ข่า และแฝกหอม ในส่วนของการถ่ายทอดความรู้เพื่อยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์สมุนไพร ได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการการควบคุมคุณภาพด้านเทคนิค Thin Layer Chromatograph อย่างง่าย การควบคุมคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพร และยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติให้กับบริษัทที่ผลิตยาสมุนไพรไทย มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีการผลิตสารสกัดสมัยใหม่สู่ภาคอุตสาหกรรมให้กับบริษัทที่ผลิตยาสมุนไพรไทย รวมถึงการเสวนาวิชาการเพื่อให้บุคลากรทางการแพทย์เกิดการยอมรับและนำสมุนไพรไปใช้ในสถานบริการของรัฐ โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมประกอบด้วยแพทย์ เภสัชกร และบุคลากรทางการแพทย์ รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อต่อยอดและพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่างๆ ด้วยการเป็นแหล่งศึกษาดูงานของนักศึกษา รวมถึงเป็นแหล่งให้ความรู้และร่วมศึกษาวิจัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (MTEC) ศูนย์นาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ (NANOTEC) และสถาบันเทคโนโลยีชีวภาพและวิศวกรรมพันธุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(3) การดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการจัดประชุมวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพภายใต้หัวข้อเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ระหว่างวันที่ 22-23 พฤษภาคม 2550 เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และเผยแพร่การดำเนินงานของประเทศไทยตามพันธกรณี อันได้แก่ ผลการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ที่มีความหลากหลายสูง และพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพ ความหลากหลายทางชีวภาพกับความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนหารือและเผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านความมั่นคงทางชีวภาพ ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินงานด้านการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ และการดำเนินการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศไทยและชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

3.2 ส่งเสริมการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างความมั่นคงของภาคเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินข้อมูล รวมทั้งความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ เสนอแนะนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพต่อคณะรัฐมนตรี เก็บรวบรวมและจัดทำบัญชีรายการพืช สัตว์และจุลินทรีย์ที่มีแหล่ง

กำเนิดหรือพบได้ในประเทศ รวมทั้งภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการเป็นฐานข้อมูล และดูแลการใช้ประโยชน์เศรษฐกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เพื่อพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่นไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ และการให้บริการการเข้าถึงและใช้ประโยชน์เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเพื่อให้มีการจดทะเบียนคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่นตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิประโยชน์ของประเทศในเรื่องดังกล่าว เป็นศูนย์กลางติดตามและประสานการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรี กำหนด และปฏิบัติงานหรือดำเนินการอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรี รวมทั้งมีการดำเนินงานด้านป่าชุมชน และสร้างเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ป่าไม้ในการเป็นแหล่งอาหารและยารักษาโรคแก่คนที่อยู่อาศัยโดยรอบป่าผ่านโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการอุทยานแห่งชาติอย่างยั่งยืน และโครงการฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำ อีกด้วย

(2) การศึกษาความหลากหลายของชุมชนในพื้นที่อนุรักษ์ของประเทศกับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพเรื่องพืชอาหาร โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(3) การเลี้ยงสัตว์ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพึ่งพาตนเองที่ผสมผสานองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางสังคมโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยกรมปศุสัตว์

(4) โครงการพัฒนาการแพทย์แผนไทยเพื่อมุ่งสู่ธุรกิจบริการสุขภาพ โดยกรมการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการธุรกิจบริการสุขภาพและผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีคุณภาพมาตรฐานสามารถแข่งขันและเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศ โดยการ (1) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญทักษะด้านการแพทย์แผนไทยในการให้บริการสปาไทยแก่ผู้เข้ารับการอบรม (2) เพื่อให้บุคลากรผู้เข้ารับการอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ตามมาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการ (3) เพื่อผลิตบุคลากรด้านการให้บริการสปาไทยรองรับธุรกิจบริการสุขภาพ (4) เพื่อให้บุคลากรผู้เข้ารับการอบรม สามารถเผยแพร่และส่งเสริมภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยในการให้บริการสปาไทยกระจายเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพ

(5) โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) โดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินงานส่งเสริมให้หมู่บ้าน/ชุมชนรวมกลุ่มกันในการผลิต

ผลิตภัณฑ์โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลักในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน โดยการดำเนินงานประกอบด้วย การพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP (OTOP Village Champion : OVC) การพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ Knowledge-base OTOP : KBO) การจัดงานเมืองแห่งภูมิปัญญาไทย (OTOP CITY) ครั้งที่ 4 “ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น” โครงการเส้นทางใหม่ของโอท็อป Midyear & Select 2007 งานแสดง จำหน่าย และจับคู่ธุรกิจสากล ผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น และโครงการจัดนิทรรศการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านการคัดสรร

(6) การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยสำนักงานพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผ่านการดำเนินงานที่สำคัญคือ (1) จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมภูมิภาค (3) สนับสนุนการพัฒนาและฟื้นฟูสภาพเครื่องจักรและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Machine Fund) (4) ส่งเสริมเครือข่ายจัดส่งระบบสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (5) พัฒนาผู้ประกอบการในรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้ประกอบการ รวมจำนวน 1,064 ราย รวมทั้งการอบรมในหลักสูตรที่เป็นการศึกษาวิจัยธุรกิจกว่า 30 หลักสูตร จำนวน 879 ราย (6) สนับสนุนและพัฒนากลุ่มธุรกิจสปา (6) การพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 1,334 เรื่อง ครอบคลุม 5 ผลิตภัณฑ์ คือ กลุ่มอาหาร กลุ่มเครื่องดื่ม กลุ่มเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และกลุ่มสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารและยา ซึ่งมีผู้ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนรวม 26,530 ราย

3.3 พัฒนาขีดความสามารถและสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศ

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การบริหารจัดการให้เกิดนวัตกรรมและกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้บริหารจัดการให้เกิดนวัตกรรมและกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 29 เรื่อง พิจารณาการคัดเลือกเพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมจำนวน 15 เรื่อง อาทิ การออกแบบและพัฒนาเครื่องแยกเนื้อสักรองออกจากเมล็ด เครื่องอบแห้งถึงไมโครเวฟ-สุญญากาศแนวตั้งเพื่อการอบแห้งผลผลิตการเกษตร การออกแบบและสร้างเครื่องปิดผนึกถ้วยพลาสติกแบบอัตโนมัติ เครื่องผลิตแป้งสาชู เครื่องสร้างน้ำปู เครื่องอัดพืชอาหารสัตว์สำหรับทำหญ้าแห้งและหญ้าหมัก และเครื่องหั่นกล้วยกึ่งอัตโนมัติ เป็นต้น

(2) โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงปุ๋ย โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ริเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี 2549 มีระยะเวลาดำเนินโครงการถึงปี 2551 และเป็นโครงการที่รัฐบาลมอบหมายให้ วว. ดำเนินการสร้างโรงงานต้นแบบปุ๋ยอินทรีย์

อินทรีย์เคมี หรือปุ๋ยชีวภาพ ตามความเหมาะสมของพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ทั้งนี้เพื่อเกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยใช้เอง หรือผลิตเพื่อจำหน่ายในชุมชน ลดต้นทุนการเพาะปลูก ลดการใช้ปุ๋ยเคมีซึ่งนำเข้า และรักษาสังแวดล้อม การดำเนินงานในปี 2550 ตั้งเป้าหมายสร้างโรงปุ๋ย 105 โรง ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

(3) การพัฒนาสมุนไพร “โพล” อย่างครบวงจร โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ริเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี 2549 มีระยะเวลาดำเนินโครงการถึงปี 2553 โดยมีที่มาที่ไปจากการที่ “โพล” เป็นสมุนไพรพื้นบ้านที่ใช้เป็นยารักษาหลากหลายและใช้กันมานานโดยไม่มีผลทางวิทยาศาสตร์รองรับชัดเจน ประกอบกับกระทรวงสาธารณสุขได้คัดเลือกให้ “โพล” เป็น 1 ใน 11 สมุนไพร ที่มีศักยภาพสูงในการนำไปใช้ประโยชน์ อีกทั้งปัจจุบันสมุนไพรอยู่ในกระแสของตลาด วว. จึงได้บูรณาการพัฒนาสมุนไพร “โพล” กับ ก.สาธารณสุข โดยจะดำเนินงานครบวงจร ทั้งการคัดเลือกสายพันธุ์ เขตกรรม การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่มีมูลค่าเพิ่ม เช่น ผลิตภัณฑ์สปา เครื่องสำอาง ยาทาภายนอก เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนแก่เกษตรกร อย่างกว้างขวาง

(4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผัก ผลไม้ และสมุนไพรพื้นบ้าน เพื่อสุขภาพ โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ริเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี 2548 มีระยะเวลาดำเนินโครงการถึงปี 2553 การดำเนินโครงการประกอบด้วยการพัฒนาอาหารเสริมและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากผักผลไม้และสมุนไพรพื้นบ้าน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสนับสนุนการเกษตร ทั้งนี้ปัจจุบันผลิตภัณฑ์สุขภาพกำลังอยู่ในกระแสมูลค่าเพิ่มสูง โดยจะพัฒนาให้มีสรรพคุณใหม่ๆ เป็นที่สนใจของตลาด ด้วยมาตรฐานคุณภาพสูง

(5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปรับสมดุลร่างกาย (Adaptogens) โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ได้ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปรับสมดุลร่างกายจากสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติซึ่งไม่มีผลข้างเคียงเพื่อเสริมคุณภาพชีวิตและป้องกันโรคที่อยู่ในกระแสปัจจุบัน และเป็นโครงการที่ริเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี 2550 มีระยะเวลาดำเนินโครงการถึงปี 2559

(6) โครงการคลินิกเทคโนโลยี โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ริเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี 2546 ซึ่งเป็นความร่วมมือกับ มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา 18 แห่ง เพื่อนำผลงานการวิจัยและพัฒนาตลอดจนนวัตกรรมที่มีอยู่ในหน่วยงานสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งสถาบันการศึกษา 18 แห่ง ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย คือชุมชนและประชาชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกร รวมทั้งกลุ่มอื่นๆ วิสาหกิจชุมชนที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มนิติบุคคลที่มีกฎหมายรองรับ เช่น สหกรณ์ สมาคม อบต. กองทุนหมู่บ้าน และอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ ทั้งอุตสาหกรรมในครอบครัว อุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม ให้สามารถนำเทคโนโลยีไปพัฒนาในกระบวนการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง

ผลิตภัณฑ์ ทำให้สินค้ามีมูลค่าเพิ่มและมีมาตรฐาน ให้เกิดการวิจัยพัฒนาต่อยอดเทคโนโลยีที่เป็นภูมิปัญญาไทย และให้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าไปผลักดันให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในสังคม ผลการดำเนินงานในปี 2550 สามารถพัฒนาและดำเนินงานโครงการต่างๆ ได้ 225 โครงการ เป็นงานถ่ายทอดเทคโนโลยีร้อยละ 53.41 งานวิจัยพัฒนาต่อยอด ร้อยละ 6.40 งานให้คำปรึกษาร้อยละ 26.19 งานเผยแพร่ความรู้ร้อยละ 3.64 และงานคลินิกเคลื่อนที่ ร้อยละ 10.36 โครงการที่มีสัดส่วนการดำเนินงานสูง 3 อันดับแรกได้แก่ โครงการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา กลุ่มเทคโนโลยีเกษตร และกลุ่มเทคโนโลยีอาหาร มีผู้ใช้บริการเป็นกลุ่มแม่บ้าน/เกษตรกร ร้อยละ 61.29 วิสาหกิจชุมชน/OTOP ร้อยละ 18.72 กลุ่มอุตสาหกรรม SMEs ร้อยละ 13.92 และนักวิชาการ/นักศึกษา/อื่นๆ ร้อยละ 5.43

5.4.4 ปัญหา ข้อยกเว้น และประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

จากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในปีงบประมาณ 2550 พบแนวทางการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมมากของยุทธศาสตร์นี้ ได้แก่ งานด้านการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ และข้อมูลแผนที่ 1 : 4,000 ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2547 จนมาถึงปี 2550 สามารถจัดทำแผนที่อัตรา 1:4,000 ให้บริการแก่หน่วยงานที่ต้องการใช้ข้อมูลมากมาย เช่น กรมที่ดิน การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการก็เป็นงานที่มีการดำเนินงานเด่นชัด ดังจะพบว่ามีโครงการดำเนินการตั้งแต่การอนุรักษ์ป่าเพื่อเพิ่มแหล่งต้นน้ำลำธาร การพัฒนาแหล่งน้ำ/ฝายขนาดเล็กในพื้นที่ป่าต้นน้ำ ไปจนถึงการบริการจัดการเพื่อป้องกันอุทกภัยในพื้นที่ปลายน้ำ ในส่วนของการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่ามีงานเด่น ได้แก่ การกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งด้านผู้ผลิตและขอบเขตผู้บริโภคหรือหน่วยงานภาครัฐโดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการขยายผลการดำเนินงานไปยังหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่องด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐทุกกรมอันจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดกลไกตลาดสีเขียวและผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สุดท้ายงานด้านการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น พบว่ามีการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ขึ้นเพื่อเป็นผู้ประสานการดำเนินงานในประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าว

การดำเนินงานในภาพรวมตามประเด็นการพัฒนาของยุทธศาสตร์นี้ส่วนใหญ่พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานที่ค่อนข้างตรงกับประเด็นการพัฒนาในยุทธศาสตร์ฯ แต่ยังมีปัญหาข้อติดขัดเล็กน้อยที่การมีระยะเวลาดำเนินงานเพียง 1 ปี ส่งผลให้เกิดผลการดำเนินงานที่ยังไม่เห็นภาพรวมของการดำเนินงานมากนัก

การดำเนินงานในระยะต่อไปจึงควรมีการประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการดำเนินงานเพิ่มเติมในประเด็นยุทธศาสตร์ ต่อไปนี้

1) การกำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ทั้งทางการเงินและการคลังเพื่อให้เกิดการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน รวมทั้งการปรับโครงสร้างภาษีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จูงใจให้เกิดการประหยัดการใช้ทรัพยากรและพลังงานในการผลิตและจูงใจสนับสนุนให้ผู้ประกอบการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่สะอาด

2) การสร้างตลาดสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3) การผลักดันให้เกิดระบบประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย แผน และการพัฒนาระดับพื้นที่อย่างสอดคล้องกับศักยภาพในการรองรับและบริหารจัดการมลพิษของพื้นที่ รวมทั้งจัดให้มีระบบ กลไก และตัวชี้วัดผลกระทบสุขภาพจากสิ่งแวดล้อมในรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

4) การสร้างระบบคุ้มครองสิทธิชุมชนและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมทั้งในแง่กฎหมาย มาตรการ การจัดตั้งองค์กรโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้มีกลไกปกป้องพันธุกรรมและสิทธิภูมิปัญญาท้องถิ่น

5) สร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพที่มีการสะสมองค์ความรู้เพียงพอ โดยพัฒนาจากฐานความต้องการตอบสนองตลาดที่กำลังขยายตัว

5.5

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

5.5.1 เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศได้กำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการประเทศ ดังนี้

1. ธรรมาภิบาลของประเทศ ทั้งในส่วนภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนเปรียบเทียบกับนานาชาติดีขึ้น โดยมีคะแนนระดับความโปร่งใสไม่น้อยกว่า 5.0 คะแนน ภายในปี 2554

2. ประชาชนมีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศเพิ่มขึ้น โดย

2.1 ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ

2.2 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการด้านการพัฒนาและการวางแผนของภาครัฐเพิ่มขึ้น

3. ลดกำลังคนภาครัฐการให้ได้รับร้อยละ 10 ภายใน 5 ปี เพื่อให้ระบบราชการมีขนาดกะทัดรัด มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และมีขีดสมรรถนะสูงขึ้น สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานทุกส่วนราชการ

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดหารายได้ของตนเอง มีอิสระในการพึ่งตนเองมากขึ้น สามารถเพิ่มบทบาทในการจัดบริการสาธารณะให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

5. ให้มีการศึกษาวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธีเพิ่มขึ้นในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

5.5.2 แนวทางการพัฒนา

1. เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความเสมอภาค ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันและหน่วยงานการศึกษา ภาครัฐ การบ้าน สถาบันทางศาสนา โรงเรียน ประชาสังคม และสื่อ ในการมีส่วนร่วมดำเนินงาน จัดทำคู่มือจริยธรรมของประชาชนและ

เยาวชน สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมและศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนให้มีพื้นที่สาธารณะทางสังคมเพิ่มขึ้น พัฒนาความเป็นผู้นำประชาธิปไตยที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสังคมทุกระดับให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคมไทย และเสริมสร้างการพัฒนาการเมืองให้โปร่งใส สุจริต เพื่อสนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาล

2. เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ โดยการส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายภาคประชาชนให้เข้มแข็งและมีบทบาทมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้วยการสนับสนุนการรวมตัวของภาคประชาชนเป็นองค์กรดำเนินงานด้านต่างๆ และส่งตัวแทนเข้าร่วมเป็นผู้แทนออกความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายและการวางแผนยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ สนับสนุนให้มีกลไกที่ปรึกษาภาคประชาชนในระดับชาติและระดับปฏิบัติการในพื้นที่ เสริมสร้างความเข้มแข็งและประสิทธิภาพของกลไกการตรวจสอบภาคประชาชน ด้วยการพัฒนาสื่อให้สามารถรายงานข่าวสารเชิงสืบสวนที่มีความถูกต้องครบถ้วน มีจรรยาบรรณ พัฒนารอบและวิธีการในการร่วมมือกันระหว่างองค์กรเอกชน/ภาคประชาสังคมกับภาควิชาการในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือ สนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมสันติวิธี ด้วยการเผยแพร่ สร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างวัฒนธรรมสันติวิธีให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน และทบทวนบทบาทหน้าที่ของกลไกระงับความขัดแย้งรูปแบบต่างๆ ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกันในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดี และเร่งก่อตั้งองค์การภาคสังคมตามมาตรฐานรัฐธรรมนูญ

3. สร้างภาคราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เน้นการอำนวยความสะดวกแทนการกำกับควบคุมและทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา โดยการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการให้ทันสมัย โปร่งใส และมีสมรรถนะสูงขึ้น สร้างกลไกระดับชาติในระบบอิเล็กทรอนิกส์ จัดให้มีการศึกษาวิจัยในทุกส่วนราชการ พัฒนาเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรรูปแบบพิเศษ พัฒนาระบบราชการและข้าราชการให้ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติราชการ พัฒนาระบบบริหารจัดการของรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ และเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในกิจการของรัฐวิสาหกิจอย่างต่อเนื่อง

4. การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศไปสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชน โดยการปรับโครงสร้าง กลไก และหลักเกณฑ์การจัดสรรการกระจายทรัพยากรภาครัฐ สนับสนุนการใช้ระบบบริหารเชิงยุทธศาสตร์การบูรณาการเชิงพื้นที่ การทำแผนชุมชน การจัดทำยุทธศาสตร์และแผนในระดับภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยการบูรณาการยุทธศาสตร์กระทรวงเข้าไปในการดำเนินงาน ปรับกระบวนการทำงานและระบบบริหารงานด้านการเงินให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ ภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด พิจารณาทบทวนปรับบทบาทกระทรวง กรม จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้

กระทรวงเป็นหน่วยกำหนดยุทธศาสตร์ จังหวัดเป็นเจ้าภาพในการบริหารจัดการภารกิจราชการทุกเรื่องในพื้นที่ กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถรับผิดชอบจัดบริการสาธารณะตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสร้างความเจริญในเศรษฐกิจ สังคมแก่ชุมชนท้องถิ่น ให้ชุมชนท้องถิ่นมีอิสระ สามารถพัฒนาการจัดเก็บรายได้ของตนเองและสามารถบริหารให้เกิดกำไรได้ มีระบบงบประมาณและระบบบัญชีของท้องถิ่น มีการบริหารจัดการที่เปิดสู่สาธารณะชน ปรับบทบาทระหว่างรัฐบาลส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนขีดความสามารถด้านการคลัง พัฒนาระบบเงินโอนและเงินอุดหนุนสู่ท้องถิ่น และปรับระบบบริหารจัดการบริการสาธารณะให้สามารถโอนอำนาจและซื้อขายระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

5. ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และเป็นบรรษัทภิบาลมากขึ้น โดยจัดให้มีมาตรการส่งเสริมกรรมการและผู้บริหารรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ และผู้บริโภค กำหนดมาตรการส่งเสริมให้ผู้ลงทุนรายย่อยมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำธุรกิจ จัดให้มีมาตรการจูงใจแก่ธุรกิจเอกชนในตลาดหลักทรัพย์และภาคธุรกิจทั่วไปที่ได้รับการรับรองความเป็นบรรษัทภิบาล ภาครัฐสร้างความรู้ความเข้าใจในธุรกิจเอกชน ผู้บริหาร/กรรมการ ผู้ถือหุ้น ตลอดจนประชาชนทั่วไป รู้ถึงประโยชน์ในการกำกับดูแลธุรกิจที่ดี และส่งเสริมสถาบันวิชาชีพ สมาคมวิชาชีพ กลุ่ม ชมรมให้มีบทบาทในการสร้างธรรมาภิบาลแก่ภาคธุรกิจทั่วไป

6. ปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอนกระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา โดยการศึกษา ทบทวน ตรวจสอบกฎหมายที่มีลักษณะการสร้างعدمสมดุลในการจัดสรรผลประโยชน์ ปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองให้มีความครอบคลุม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ปรับปรุงกระบวนการตรากฎหมาย สร้างความเข้มแข็งของกลไกการบังคับใช้กฎหมาย และกำหนดให้มีกฎระเบียบให้โครงการ/มาตรการของรัฐต้องมีการวิเคราะห์ความเหมาะสม ผลกระทบ และเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง

7. รักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพและความยั่งยืน โดยการพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพให้มีประสิทธิภาพ มีความพร้อมในการป้องกันประเทศและตอบสนองต่อภัยคุกคามในทุกรูปแบบสถานการณ์ได้ฉับไว ระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรของกองทัพร่วมสนับสนุนการพัฒนาแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนให้จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาความมั่นคงภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

5.5.3 ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

1. การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย

มีการดำเนินงานที่สำคัญที่สอดคล้องกับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ย่อยดังนี้

1.1 รณรงค์สร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลุกฝังจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาลแก่เยาวชน และประชาชนทุกกลุ่ม ทุกภาคส่วนในสังคมอย่างต่อเนื่องจริงจัง

จากผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การจัดให้มี “มหกรรมประชาธิปไตย” รณรงค์การออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอน รวมทั้งได้ดำเนินงานตามวาระแห่งชาติว่าด้วยการรณรงค์และแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เพื่อสนับสนุนการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 23 ธันวาคม 2550 โดยการรณรงค์ผ่านสื่อต่างๆ

(2) การจัดตั้ง “สภาพัฒนาการเมือง” เพื่อเป็นองค์กรหลักในการจัดทำและดำเนินการให้แผนแม่บทพัฒนาการเมืองบรรลุเป้าหมาย มีการจัดตั้งคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมือง และยกร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมือง เพื่อจัดทำแผนแม่บทฯ มีการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แก้ไขและปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบที่จำเป็น จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วทุกภูมิภาค กำหนดหลักเกณฑ์ให้มีสภาพัฒนาการเมืองไว้ในร่างรัฐธรรมนูญปี 2550 โดยแผนแม่บทการเมืองได้ผ่านการประกาศใช้จากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2550 ขณะที่ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองได้ผ่านการพิจารณาจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2550

1.2 พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำประชาธิปไตยที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสังคมทุกระดับให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคมไทย

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การประกาศ “วาระแห่งชาติด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาคราชการ” โดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้ผลักดันให้เกิดการประกาศวาระแห่งชาติด้านจริยธรรมฯ ของรัฐบาล และได้กำหนดยุทธศาสตร์ 7 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติในการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วย 1)

การสร้างผู้นำและรูปแบบองค์กรแห่งสุจริตธรรม 2) การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยมและการพัฒนาข้าราชการ 3) การให้คำปรึกษาแนะนำและการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล 4) การปรับปรุงระบบบริหารงานบุคคลให้เอื้อต่อการ ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม 5) การพัฒนาระบบบริหารด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิ บาล 6) การวัดผลและตรวจสอบด้านจริยธรรม และ 7) การวางระบบสนับสนุนและปัจจัยพื้นฐาน ด้านจริยธรรมและธรรมาภิบาล นอกจากนี้ยังได้วางรากฐานการดำเนินการในเรื่องนี้ให้ยั่งยืน ต่อไปด้วยการยกย่องพระราชบัญญัติการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาครัฐ พ.ศ. ... เสนอสภานิติ บัญญัติแห่งชาติ

(2) การส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมแก่ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยได้กำหนดแผนการดำเนินงานปี 2550-2553 ในส่วนราชการต่างๆ คือ การกำหนดตัวชี้วัดการเสริมสร้างธรรมาภิบาลไว้ในกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของ ส่วนราชการ การพัฒนาแบบทดสอบจริยธรรมเพื่อเป็นเครื่องมือและเงื่อนไขในการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง และเลื่อนตำแหน่งข้าราชการให้หน่วยงานรัฐพัฒนาทัศนคติและจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม จัดทำมาตรฐานความโปร่งใส และตรวจสอบตามกรอบมาตรฐานกลางของภาครัฐ กำหนดนโยบายให้รางวัลหน่วยงานที่สนับสนุนให้เกิดความใสสะอาดในหน่วยงาน และให้ กระทรวงจัดตั้งศูนย์ราชการใสสะอาดในระดับกระทรวง รวมทั้งให้ข้าราชการปฏิบัติหลักจริยธรรม ตามหลักศาสนาย่อยน้อย 10 วันต่อปี

(3) การสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดย กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้ง ศูนย์พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อเป็นศูนย์กลางในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ โดยมีวิทยากรแม่ไก่ 7,000 คน อาสาสมัครพัฒนา ประชาธิปไตย จำนวนกว่า 15.91 ล้านคน เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตยในทุกพื้นที่ อีกทั้งการจัดทำการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา และคู่มือส่งเสริมการเรียนรู้ ประชาธิปไตย จำนวน 41 เรื่อง และจัดงานมหกรรมประชาธิปไตย ในเขตกรุงเทพมหานครและ ภูมิภาคจำนวน 3 ครั้ง ตลอดจนผลักดันให้วันที่ 10 ธันวาคม ของทุกปี เป็น “วันอาสาสมัคร พัฒนาประชาธิปไตยแห่งชาติ”

(4) กระทรวงมหาดไทยได้จัดให้มีการเสริมสร้างศักยภาพกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อ ความมั่นคง ประจำปี 2550 จำนวน 4 รุ่น การฝึกอบรมราษฎรทดแทนตำแหน่งผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบที่ว่างลง การพัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพผู้นำหน่วยชุด รักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในระดับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (ฝ่ายรักษา ความสงบ) จำนวน 4 รุ่น

1.3 เสริมสร้างการพัฒนาการเมืองให้โปร่งใส สุจริต เพื่อสนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาล

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การจัดทำแผนแม่บทการเมืองเพื่อเสริมสร้างระบบคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง วัฒนธรรมและการเรียนรู้ใหม่ทางการเมือง โดยสำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดตั้ง “สภาพัฒนาการเมือง” ให้เป็นองค์กรหลักในการจัดทำและดำเนินการให้แผนแม่บทการเมืองประสบความสำเร็จ โดยการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ที่ยึดหลักการสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ การยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การมุ่งมั่นแก้ไข/บรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการเมืองไทย และการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมือง และมีการดำเนินงานตั้งแต่การพัฒนาศาสนาทางการเมือง การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การพัฒนาความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง ตลอดจนการพัฒนาความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) การเสริมสร้างมาตรการในการป้องกันและปราบปรามทุจริตประพฤติมิชอบ โดยกระทรวงมหาดไทยได้จัดทำแผนกลยุทธ์การสร้างมหาดไทยใสสะอาด โดย 7 ส่วนราชการ และ 5 รัฐวิสาหกิจในสังกัด และดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการของกระทรวงมหาดไทย (คณะกรรมการ ป.ท. มท.) และได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น 4 คณะ เพื่อติดตามภารกิจของกรรมการ ป.ท. มท. และยึดยุทธศาสตร์ทั้ง 7 ของรัฐบาลเป็นกรอบการทำงาน

(3) การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยกระทรวงมหาดไทยได้จัดทำระเบียบกรมโยธาธิการและผังเมืองว่าด้วยการรับของขวัญและสินน้ำใจ โครงการพัฒนาชุมชนใสสะอาด ประกาศเกียรติคุณข้าราชการ ลูกจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และวินัยข้าราชการและลูกจ้างรณรงค์ส่งเสริมค่านิยมตามมาตรการเรื่องการรับของขวัญสินน้ำใจ และการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบแก่ข้าราชการ ลูกจ้าง และประชาชนทั่วไป ตลอดจนดำเนินการพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติงานโดยยึดหลักผลงานและหลักสมรรถนะ

2. เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ

2.1 ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายภาคประชาชนให้เข้มแข็งและมีบทบาทมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและเกษตรกรรมยั่งยืน โดยร่วมมือกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชุมชนในการจัดทำแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่ 99 ตำบล ครอบคลุมผู้ได้รับประโยชน์ 444 ตำบล 226 อำเภอ 58 จังหวัด ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขององค์กรชุมชนในพื้นที่ และเกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรดิน น้ำ ป่า และชายฝั่ง จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์เพื่อการขยายผล ในรูปแบบของศูนย์เรียนรู้ชุมชนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และหลักสูตรท้องถิ่น

(2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสังคมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการส่งเสริมการผลิตเพื่อยังชีพอย่างเป็นธรรมชาติตามแนวทางของหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในกลุ่มเป้าหมายระดับครอบครัว และชุมชน มีการจัดตั้งหมู่บ้านนาร่องเศรษฐกิจพอเพียง 13 หมู่บ้าน และหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงทั่วไป 62 หมู่บ้าน ในพื้นที่ 75 จังหวัด โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 มีประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 44,507 คน กิจกรรมประกอบด้วย การบูรณาการองค์กรที่ทำงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาดูงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เวทีส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชน เป็นต้น

(3) การพัฒนาเกษตรกรรมตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการสนับสนุนเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งให้เกิดการรวมกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน /สหกรณ์ ตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยการร่วมกันในการจัดการด้านการผลิต การตลาด รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ผลการดำเนินงานสามารถคัดเลือกกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ เพื่อดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนต่อไป จาก 4 ภูมิภาค ทั่วประเทศทั้งหมด 50 กลุ่ม

2.2 เสริมสร้างความเข้มแข็ง และประสิทธิภาพของกลไกการตรวจสอบภาคประชาชน

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าว ผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การส่งเสริมบทบาทขององค์กรภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อให้องค์กรภาคเอกชนและประชาชนมีบทบาทควบคู่กับองค์กรภาคราชการในการพัฒนาศักยภาพของประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเข้มแข็ง โดยการดำเนินโครงการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยได้จัดประชุม สัมมนา/ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ รวม 12 ครั้ง เพื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 และจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อเผยแพร่ข้อมูลโครงการของรัฐผ่านเว็บไซต์ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศรวม 5 วัน

(2) การดำเนินโครงการศูนย์ข้อมูลภาครัฐและการพัฒนาระบบข้อร้องทุกข์ของประชาชน โดยการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลภาครัฐเพื่อประชาชนที่ทันสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บริการประชาชนด้วยความสะดวกรวดเร็ว และเพิ่มช่องทางให้ประชาชนใช้บริการได้หลากหลาย ตลอด 24 ชั่วโมง

(3) การดำเนินโครงการศูนย์ประสานการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนของประชาชน โดยการประชาสัมพันธ์เปิดช่องทางการให้บริการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล โดยผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ ผลิตและติดตั้งข้อความโฆษณาบนรถโดยสารปรับอากาศ พร้อมทั้งวิเคราะห์ภาพรวมของปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับนโยบาย และลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าและการดำเนินงานตามข้อร้องเรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมศูนย์บริการประชาชนพบประชาชนเพื่อประชาสัมพันธ์ภารกิจของศูนย์บริการประชาชน และสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจจากผู้รับบริการต่อการให้บริการของศูนย์ฯ เป็นต้น

(4) การสนับสนุนขบวนการองค์กรชุมชนเพื่อเป็นองค์กรที่กำกับดูแลและตรวจสอบตนเอง โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์สามารถดำเนินการสนับสนุนองค์กรชุมชนได้ 1,445 องค์กร มีสมาชิกองค์กรชุมชนเข้าร่วม 2,254 คน ขณะที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยศูนย์ประสานราชการใสสะอาด ได้ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ดีต่อประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมทั้งจัดการอบรมในการเป็นผู้สอดส่อง ดูแล แจ้งเบาะแส และเฝ้าระวังการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการ โดยร่วมกับสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้บริหารสมาชิกสภา ข้าราชการ และพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งเชิญชวนให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวเข้าร่วมเป็นเครือข่ายภาคประชาชนในการเฝ้าระวังการทุจริตและประพฤติมิชอบ มี

ผู้สมัครเป็นเครือข่ายรวม 368 คน และรับสมัครสมาชิกเครือข่ายผ่านทางเว็บไซต์ของกรมฯ โดยมีการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่าย

(5) การจัดตั้งศูนย์เครือข่ายเพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครือข่ายและการพัฒนาองค์ความรู้ในการบริหารจัดการและการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้าง และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างส่วนราชการ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนและประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยมีเครือข่ายการบริหารจัดการทั้ง 75 จังหวัด ในทุกภูมิภาค

2.3 สนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมสันติวิธี และจัดให้มีกลไกที่ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี

มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญที่จะช่วยตอบสนองต่อเป้าหมายข้างต้น ดังนี้

(1) การระงับข้อพิพาทชุมชนโดยเครือข่ายอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพโดยกระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยเครือข่ายและอาสาสมัครที่เป็นคนกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ย โดยการนำวิธีจัดการความขัดแย้งมาใช้ในพื้นที่ 209 เครือข่าย 10 จังหวัด สามารถจัดการความขัดแย้งจำนวน 3,573 เรื่อง จากเรื่องที่มีในชุมชนจำนวน 3,751 เรื่อง

(2) การส่งเสริมงานยุติธรรมชุมชน โดยกระทรวงมหาดไทยได้สร้างหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับชุมชนในการอำนวยความสะดวก โดยการจัดตั้ง “ศูนย์ยุติธรรมชุมชน” เพื่อเป็นกลไกในการในการร่วมกันสรรหาแนวทางที่จะทำให้ภาครัฐและภาคประชาสังคมร่วมกันสร้างสังคมยุติธรรม ซึ่งได้มีการอบรมเครือข่ายยุติธรรมใหม่ จำนวน 12,517 คน จัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีบทบาทในการดำเนินงานตามหน้าที่ของศูนย์มีจำนวน 88 ศูนย์

(3) การส่งเสริมการลดปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยกระทรวงศึกษาธิการได้เสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในโรงเรียนและพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และเตรียมความพร้อมในการสร้างสันติวัฒนธรรมให้ขยายแนวคิดออกไปในระบบการศึกษาไทย การดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะแรก ช่วงปี 2550 เป็นการเตรียมความพร้อม โดยกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ การเตรียมบุคลากรเพื่อเป็นครูวิทยากรแกนนำที่ต้องผ่านการอบรม 3 หลักสูตรประกอบด้วย หลักสูตรแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีในสถานศึกษา หลักสูตรนักเจรจาไกล่เกลี่ย และหลักสูตรวิทยากรการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีสันติวิธีในสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษานำร่อง 5 แห่งเพื่อพัฒนาระบบและกลไกการสร้างสันติวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นเป็นวัฒนธรรมที่ยั่งยืนในสถานศึกษา ส่วนการดำเนินการระยะที่ 2 ในปี 2551 นอกจากการติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษาที่ผ่านการอบรมทั้ง 3 หลักสูตรที่กล่าวมาแล้ว จะมีการขยายผลพัฒนาระบบการสร้างวัฒนธรรมสันติวิธีที่ยั่งยืนในสถานศึกษาทั้งสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เพิ่มอีกจำนวน 80 แห่งทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาคู่มือ/บทเรียนจากผลงานวิจัยและโครงการพัฒนานำร่องเพื่อจัดระบบและกลไกการดำเนินงานให้เกิดการขยายผลเป็นรูปธรรมกับสถานศึกษาต่างๆ ในวงกว้างต่อไป

(4) การจัดตั้งศูนย์ต้อนรับผู้ร่วมสร้างสันติสุขในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินงานเชิงรุกต่อเยาวชนให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติความคิด ความเชื่อ โดยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักศาสนาและการปกครองของประเทศ จำนวน 8 รุ่น 1,277 ราย ในปี 2550 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ และมีแผนจะเพิ่มการพัฒนาทัศนคติความเชื่อของเยาวชนอีก 11 รุ่น จำนวน 1,790 รายในปี 2551 ส่งผลให้สามารถลดการขยายเครือข่ายสำคัญของผู้ก่อความรุนแรงได้ต่อไป

2.4 ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดี

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การจัดให้มีการรับเรื่องราวร้องทุกข์และให้คำปรึกษาทางกฎหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตลอดจนให้คำปรึกษาและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยมีจำนวนคนที่ขอรับความช่วยเหลือทางกฎหมาย 32,971 ราย แบ่งเป็นขอรับคำปรึกษาทางกฎหมาย 32,153 เรื่อง ร้องทุกข์ขอความเป็นธรรม 818 เรื่อง จำนวน 1,229 ราย สามารถดำเนินการจนได้รับความเป็นธรรมยุติเรื่องได้ 498 เรื่อง (รอดำเนินการ 320 เรื่อง) และบรรลุตัวชี้วัดร้อยละของเรื่องราวที่ให้คำปรึกษาได้แล้วเสร็จร้อยละ 100

(2) การสร้างหลักประกันตามหลักสิทธิมนุษยชนสากลเพื่อให้หน่วยงานเกี่ยวข้องมีมาตรการ กลไก และเครื่องมือในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยทั้ง 4 ภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร สรรหาและพัฒนาวิทยากรได้ไม่น้อยกว่า 20 คน เพื่อเป็นวิทยากรกลางและจัดทำหลักสูตรอบรม และฝึกอบรมวิทยากรภาคสนาม (วิทยากรระดับภูมิภาค) ไม่น้อยกว่า 75 คน เพื่อทำหน้าที่ให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งจัดกระบวนการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนในระดับพื้นที่ 4 ภูมิภาค โดยตั้งเป้าผู้เข้าร่วมจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนระดับภาค ไม่น้อยกว่า 2,000 คน เพื่อผลักดันให้เกิดแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2551

(3) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ตามรัฐธรรมนูญที่รับรองสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐของบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดของผู้อื่นโดยตรง มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น โดยมีผู้ยื่นขอรับความช่วยเหลือทาง

การเงิน จำนวนทั้งสิ้น 6,997 ราย แต่คณะกรรมการฯ พิจารณาจ่ายเงินช่วยเหลือให้ 4,163 ราย

(4) ดำเนินการคุ้มครองพยาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 โดยมีพยานที่ยื่นคำร้องขอรับการคุ้มครองในปี 2550 จำนวน 164 ราย มีผลการพิจารณาคำร้อง โดยเข้าโปรแกรม 138 ราย สิ้นสุด 30 ราย ยังอยู่ในโปรแกรม 107 ราย และยกคำร้อง 26 ราย การดำเนินการนี้ส่งผลให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองความปลอดภัย และรับการปกป้องสิทธิเสรีภาพ และได้รับการช่วยเหลือทางกฎหมายมากขึ้น

(5) เสริมสร้างความยุติธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนาของกระทรวงยุติธรรม โดยสร้างโอกาสและช่องทางในการร้องทุกข์ที่ตอบสนองและแก้ปัญหาให้ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ร่วมกับการสร้างเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เพื่อเป็นกลไกทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชน โดยจัดอบรมเครือข่ายยุติธรรมชุมชน 12 ครั้ง 1,561 คน อบรมผู้ประสานงานยุติธรรม 6 ครั้ง 571 คน อบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายยุติธรรมชุมชน 7 ครั้ง 855 คน อบรมพัฒนาศักยภาพผู้ประสานงานยุติธรรมชุมชน 3 ครั้ง 308 คน สัมมนาเครือข่ายยุติธรรมชุมชน 4 ครั้ง 483 คน จัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนเพิ่ม จำนวน 8 แห่ง และเกิดการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน 36 แห่ง

3. สร้างภาคราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เน้นการอำนวยความสะดวกแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา

3.1 พัฒนาระบบราชการและข้าราชการให้ทันสมัย โปร่งใส และมีขีดสมรรถนะสูงขึ้น

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ โดยการจัดทำโครงการพัฒนาเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ และประกาศนโยบายความมั่นคงปลอดภัยของข่าวสารภาครัฐ โดยจัดทำระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์กลางเพื่อให้ข้าราชการและบุคลากรของรัฐใช้ในการติดต่อราชการ ให้มีบทบาทกำหนดให้การติดต่อราชการต้องใช้ระบบนี้แทนระบบฟรีเมล์เพื่อป้องกันไม่ให้เอกสารของราชการรั่วไหลออกไปต่างประเทศ หรือบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง

(2) การพัฒนาตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาและปรับระบบการบริหารราชการสู่ระบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และเป็นระบบ เริ่มในปีงบประมาณ 2549 โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดตัวชี้วัดระดับความสำเร็จของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นตัวชี้วัดภาคบังคับที่ทุกหน่วย

ราชการต้องใช้ในการวัดผลการปฏิบัติราชการ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาระบบ หรือที่เรียกว่า Driving Indicator โดยกำหนดหลักในการพัฒนาไว้ 5 ระดับ ซึ่งเป็นระดับพื้นฐาน สำหรับการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เริ่มตั้งแต่การสร้างระบบการเปิดเผย ข้อมูล การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จนถึงกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและวัดผลการดำเนินงาน และได้นำตัวชี้วัดลักษณะนี้มาวัดผลต่อใน ปีงบประมาณ 2550 โดยกำหนดระดับความซับซ้อนเพิ่มขึ้น

(3) การเสริมความเป็นมืออาชีพของข้าราชการ โดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้ กำหนดให้มีสมุดบันทึกผลงานคุณความดีของข้าราชการ โดยการบันทึกผลงานและพฤติกรรมที่ดีหรือพฤติกรรมที่ควรพัฒนาของข้าราชการแต่ละคน โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารงานบุคคล

(4) การวางระบบการบริหารจัดการข้าราชการที่มีสมรรถนะสูง โดยสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบเพื่อสรรหา พัฒนา รักษาไว้และใช้ประโยชน์ ข้าราชการที่มีสมรรถนะสูง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน รักษาคนเก่งคนดีไว้ในระบบ ข้าราชการ และพัฒนาให้ก้าวหน้าในอาชีพ และการพัฒนาข้าราชการมืออาชีพ โดยการจัด กิจกรรมพัฒนามาตรฐานวิชาชีพด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล การส่งเสริมส่วนราชการให้ จัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล และการพัฒนาระบบการสรรหานักเรียนทุน รัฐบาล

(5) การพัฒนาระบบการตรวจราชการแบบบูรณาการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดย สำนักนายกรัฐมนตรี ได้พัฒนาระบบการตรวจราชการให้สอดคล้องประสานกันทั้งระบบ ด้วยการบูรณาการระบบตรวจราชการของผู้ตรวจราชการประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้ตรวจ ราชการกระทรวง โดยการจัดทำแผนงานตรวจราชการร่วมกันเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลอย่าง มีประสิทธิภาพ และมีคณะกรรมการบริหารระบบการตรวจราชการแบบบูรณาการ (ค.ต.บ.) ทำ หน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน

3.2 พัฒนาระบบราชการและข้าราชการให้ยึดหลักธรรมาภิบาล ในการ ปฏิบัติราชการ

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าว ผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การออกพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 โดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการเพื่อเสริมรากฐานในการบริหารราชการแผ่นดินใน ส่วนภูมิภาคให้เข้มแข็ง และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นด้วยการปรับวิธีการ มอบอำนาจการตัดสินใจทำงานบริการประชาชนของข้าราชการให้ถึงระดับปฏิบัติการ ให้จังหวัด และประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการขอจัดตั้งงบประมาณจังหวัดได้ โดยตรง โดยมีคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดที่มีผู้แทนประชาสังคมร่วมเป็นกรรมการ

สอดคล้องดูแลการบริหารงาน กำหนดให้มีมิติด้านคุณธรรมและจริยธรรมขององค์กรและเจ้าหน้าที่เป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลงานในภาคราชการ ตลอดจนกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหาข้อพิพาทของประชาชนระดับอำเภอโดยให้มีคณะบุคคลทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทบาง ประเภทของประชาชนภายในอำเภอได้

(2) การออกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 โดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการเพื่อบรรเทาการขาดแคลนบุคลากรในข้าราชการพลเรือนให้ สอดคล้องกับการบริหารและเป็นไปตามระบบคุณธรรม ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการพิทักษ์ คุณธรรมขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อเป็นองค์กรดูแลปกป้องข้าราชการพลเรือนจากการบริหารงานที่ไม่ เป็นธรรม ยกเลิกระบบแจกตำแหน่งที่มี 11 ระดับ แล้วจัดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนเข้า โครงสร้างใหม่ตามกลุ่มอาชีพ 4 กลุ่มงาน คือ กลุ่มบริหาร อำนวยการ วิชาการ และทั่วไป โดยมี การประเมินผลงานและจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนให้สามารถเทียบได้กับตำแหน่งลักษณะ เดียวกันในภาคเอกชน และสร้างกลไกส่งเสริมข้าราชการมีสมรรถนะสูงทำงานแบบมืออาชีพโดย ไม่กังวลต่อความก้าวหน้าในอาชีพ สามารถทำงานเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน เปิด โอกาสให้มีการจัดตั้งสหภาพข้าราชการพลเรือนเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นในการรวมกลุ่มทาง วิชาชีพของข้าราชการพลเรือน และถ่วงดุลการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม และยังวางระบบการ กระจายอำนาจการกำหนดตำแหน่งและการบริหารบุคคลให้แก่กระทรวงและกรมด้วย

(3) โครงการสัมมนาทางวิชาการรวมพลังส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพ โดย กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข คณะกรรมการวิสามัญศึกษาและส่งเสริม การสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน ผลการดำเนินงานมี ผู้เข้าร่วมสัมมนาจากสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ประมาณ 900 คน โดยร่วมกันประกาศเจตนารมณ์ยึด มั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพในการประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม และรับผิดชอบต่อสังคม การดำเนินงานระยะต่อไป กระทรวงวัฒนธรรมพร้อมจะเป็นผู้ ประสานงานจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้เกี่ยวข้องในสาขาวิชาชีพนั้นเพื่อร่วมกันจัดทำ จรรยาบรรณวิชาชีพให้มีผลในทางปฏิบัติต่อไป

3.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการของรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพและ โปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าว ผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การประกาศใช้กฎหมายเพื่อพัฒนาระบบจัดการของรัฐวิสาหกิจให้มี ประสิทธิภาพและโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ จำนวน 2 ฉบับ โดยกระทรวงการคลังได้แก้ไข พ.ร.บ. คุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2550 และ พ.ร.บ. คุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ 6) พ.ศ.

2550 เพื่อป้องกันการแทรกแซงทางการเมืองและปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน โดยร่างกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้หนึ่งในสามของกรรมการของรัฐวิสาหกิจทุกแห่งที่มีใช้กรรมการโดยตำแหน่งต้องเป็นบุคคลที่มาจากรายชื่อกรรมการที่กระทรวงการคลังจัดทำขึ้น (Director Pool) ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรับผิดชอบ และเป็นมืออาชีพในหลากหลายสาขา

(2) การออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้เงินอุดหนุนบริการสาธารณะของรัฐวิสาหกิจ เป็นระเบียบกลางที่ใช้กำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการขั้นตอนในการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนรัฐวิสาหกิจที่ให้บริการสาธารณะ ระเบียบได้กำหนดให้บริการสาธารณะระหว่างกระทรวงการคลังและรัฐวิสาหกิจที่ขอรับเงินอุดหนุน ซึ่งระบุเงื่อนไขและรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะ ปริมาณและคุณภาพของบริการตามสัญญา โดยกำหนดเงื่อนไขให้มีการแยกบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายสำหรับบริการสาธารณะออกจากส่วนของบริการเชิงพาณิชย์ ระเบียบนี้จะช่วยให้การอุดหนุนบริการสาธารณะ ที่กำหนดให้มีการแยกบัญชีรายได้และรายจ่ายสำหรับบริการสาธารณะออกจากส่วนของบริการเชิงพาณิชย์ ซึ่งจะช่วยให้การอุดหนุนบริการสาธารณะของภาครัฐมีกระบวนการและขั้นตอนที่โปร่งใสและเป็นระบบมากขึ้นในอนาคต

(3) การกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลในบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจ โดยกำหนดเงื่อนไขการจัดตั้งบริษัทลูกของรัฐวิสาหกิจและหลักเกณฑ์ในการผ่อนปรนกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้การกำกับดูแลควบคุมรัฐวิสาหกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

4.1 กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถรับผิดชอบจัดบริการสาธารณะตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสร้างความเจริญในเศรษฐกิจ สังคม แก่ท้องถิ่นชุมชน

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การดำเนินงานในระดับนโยบาย โดยการแก้ไขกฎหมาย พระราชกำหนดแผน และ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัดส่วนรายได้สุทธิของรายได้รัฐบาลเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550 การประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 และเสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบกฎหมายลำดับรองเพื่อเตรียมการประกาศใช้แล้ว โดย พ.ร.บ. ฉบับนี้ ได้สร้างความแข็งแกร่งให้กับการบริหารงานส่วนภูมิภาค และเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของจังหวัด และกลุ่มจังหวัดไปพร้อมกับการส่งเสริมศักยภาพการบริหารราชการแผ่นดินในระดับกลางและระดับล่าง

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนมากขึ้น การทบทวนแผนกระจายอำนาจ (ฉบับที่ 2) และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ (ฉบับที่ 2) การวางระบบจัดสรรรายได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดทำแผนปฏิบัติการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

(2) โครงการบันทึกบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถใช้ระบบการลงบัญชีที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และติดตามการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับสำนักบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง ได้ดำเนินงานโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการ 86 แห่ง และมีเป้าหมายดำเนินการต่อเนื่องให้สามารถดำเนินการฝึกอบรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แล้วเสร็จทั่วประเทศภายในปีงบประมาณ 2551 และร่วมมือกับสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จัดทำโครงการความร่วมมือการชำระภาษีท้องถิ่นผ่านธนาคารโดยใช้ระบบสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกในการบริการชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และภาษีบำรุงท้องที่ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการ 800 แห่ง และฝึกอบรมการใช้โปรแกรมใบแจ้งหนี้ให้ชำระภาษี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมอบรม 706 แห่ง จำนวนผู้เข้าอบรม 1,072 คน ร่วมกับการดำเนินโครงการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการรายงานผลการดำเนินงานโครงการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน

(3) การดำเนินงานระดับปฏิบัติการเพื่อการกระจายอำนาจที่สำคัญ ประกอบด้วย การจัดสรรรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 25.17 ของรายได้รัฐบาล การโอนถ่ายภารกิจบุคลากร โดยทยอยถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น 181 ภารกิจ จาก 245 ภารกิจ มีการโอนถ่ายบุคลากรด้านการศึกษาโดยสมัครใจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1,013 คน จาก 68 โรงเรียน การกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข โดยถ่ายโอนสถานอนามัย 35 แห่ง และการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาตามบัญชี 1 จำนวน 71 แห่ง และบัญชี 2 จำนวน 20 แห่ง

(4) การส่งเสริมประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและให้บริการ โดยพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ ทุกตำแหน่ง จำนวน 25,685 คน ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ พัฒนาระบบการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติราชการ และการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 48 มาตรฐาน พร้อมหนังสือคู่มือเผยแพร่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ประจำปี 2550

(5) การคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี โดยดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2546 โดยการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการดำเนินงานพบว่า ในปี 2550 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรางวัลในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน จำนวน 200 แห่ง และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการพัฒนามาตรฐานการบริหารจัดการที่ดี มีคุณภาพ สนองความต้องการของประชาชน ได้จำนวน 7,853 แห่ง พร้อมกับฝึกอบรมบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 72 หลักสูตร แบ่งเป็นการอบรมที่สถาบันการศึกษาดำเนินการ จำนวน 183,311 คน เป็นการพัฒนาศักยภาพท้องถิ่นให้มีคุณวุฒิสูงขึ้น (หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ 2 รุ่น 15,470 คน หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต 3 รุ่น 10,754 คน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต 4 รุ่น 5,853 คน และหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต 2 รุ่น 1,381 คน) นอกจากนี้ กรมฯ ได้ร่วมกับคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.จ.จ., ก.ท.จ. และ ก.อบต.จังหวัด) อบรมหัวหน้ากลุ่มงานมาตรฐานการบริหารงานบุคคล รวม 75 คน พร้อมทั้งจัดอบรมความรู้ภายในองค์กรเพื่อเป็นเครื่องมือบริหารราชการสมัยใหม่ โดยดำเนินการจัดทำแผนการจัดการความรู้ (แผน KM) ได้ 7 กิจกรรม

5. ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และเป็น บรรษัทภิบาลมากขึ้น

5.1 จัดให้มีมาตรการจูงใจแก่ธุรกิจเอกชนในตลาดหลักทรัพย์และภาค ธุรกิจทั่วไปที่ได้รับการรับรองความเป็นบรรษัทภิบาล

ผลการดำเนินงาน พบว่ามีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ เช่น การผลักดันร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... ซึ่งเป็นการปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และกติกากำกับดูแลเพื่อให้การกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากขึ้น โดยโครงการดังกล่าวเป็นการจัดให้มีมาตรการจูงใจแก่ธุรกิจเอกชนในตลาดหลักทรัพย์และภาคธุรกิจทั่วไปที่ได้รับการรับรองความเป็นบรรษัทภิบาลมากขึ้น

6. การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอนกระบวนการเกี่ยวกับการ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรร ประโยชน์จากการพัฒนา

6.1 ศึกษา ทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) รัฐบาลมีนโยบายในการชำระกฎหมายทั้งระบบเพื่อเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมายเพื่อให้ศึกษาและเสนอแนะการยกเลิกและปรับปรุงกฎหมายทั้งระบบเพื่อให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 28 ธันวาคม 2547 อนุมัติกระบวนการพัฒนากฎหมาย โดยกำหนดให้กระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานของรัฐทุกแห่งจัดทำแผนการพัฒนากฎหมายของแต่ละส่วนราชการ และให้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายของแต่ละส่วนราชการเพื่อปฏิบัติหน้าที่พัฒนากฎหมาย และให้ถือว่าการพัฒนากฎหมายเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่กระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐทุกแห่งต้องให้ความสำคัญ โดยกำหนดกรอบนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมาย 3 หลักการ 15 แนวทาง เช่น แก้ไข เพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญหรือจัดทำกฎหมายใหม่ให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ เลิกกฎหมายที่ไม่ได้มีการบังคับใช้ ลดและเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบที่สร้างภาระโดยไม่จำเป็นแก่ประชาชน ตามมาตรา 35 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ลดและเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบซึ่งควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจหรือกำหนดให้รัฐประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชนโดยไม่จำเป็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 87 ลดและเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบที่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก ซ้ำซ้อน หรือความล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่น การแก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายหรือจัดให้มีกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและขยายโอกาสให้คนจนและคนด้อยโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การลด-เลิกหรือจัดให้มีกฎหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ การปรับปรุงกฎหมายเพื่อเอื้อต่อการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรือกระบวนการปฏิบัติราชการเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมายเชิงกระบวนการ การจัดทำระบบการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 7, 9 และ 11 ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และมาตรา 44 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 การจัดทำระบบรับฟังความคิดเห็นในการตราหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย การรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน (compilation of law and regulation) การยกเลิกใบอนุญาตหรือการอนุญาตในกฎหมายที่กระทรวงรับผิดชอบโดยขอให้กระทรวงพิจารณายกเลิกใบอนุญาตหรือการอนุญาตที่จะสร้างภาระโดยไม่จำเป็นแก่ประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนใบอนุญาตและการอนุญาตที่มีอยู่

(2) การประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญ จำนวน 10 ฉบับ โดยกระทรวงพาณิชย์ ประกอบด้วย (1) พ.ร.บ. การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (2) พ.ร.บ. ขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (3) พ.ร.บ. คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 (4) พ.ร.บ. คู่ครองผู้ประสบภัยจากรถ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2550 (5) พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550 (แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยฯ) (6) พ.ร.บ. มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่

เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 (7) พ.ร.บ. สมาคมการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (8) พ.ร.บ. หอการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (9) พ.ร.บ. ให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับกองทุนร่วมเพื่อสินค้าโภคภัณฑ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 และ (10) พ.ร.บ. ยกเลิกประกาศหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 8 เรื่อง ห้ามกักตุนสินค้า ลงวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2550

(3) การประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมจำนวน 7 ฉบับ โดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ (1) พ.ร.บ. การเคหะแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (2) พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2550 (กำหนดวิธีการจับกุมที่คำร้องทุกข์ในกรณีผู้เสียหายเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี) (3) พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 (4) พ.ร.บ. จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (5) พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (6) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 (7) พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

(4) การปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองให้มีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดย สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศใช้ (1) พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550 (2) พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 30 เรื่อง การตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ลงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2550 (3) พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2550 และ (3) พ.ร.บ. มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

6.2 ปรับปรุงกระบวนการตรากฎหมาย

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนากฎหมาย เพื่อให้ศึกษาและเสนอแนะการยกเลิกและปรับปรุงกฎหมายทั้งระบบเพื่อให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2547 อนุมัติกระบวนการพัฒนากฎหมาย โดยกำหนดให้กระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานของรัฐทุกแห่งจัดทำแผนการพัฒนากฎหมายของแต่ละส่วนราชการและให้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายของแต่ละส่วนราชการเพื่อปฏิบัติหน้าที่พัฒนากฎหมาย และให้ถือว่าการพัฒนากฎหมายเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่กระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐทุกแห่งต้องให้ความสำคัญ โดยกำหนดกรอบนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการ

พัฒนากฎหมาย 3 หลักการ 15 แนวทาง เช่น แก้ไข เพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญหรือจัดทำกฎหมายใหม่ให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ เลิกกฎหมายที่ไม่ได้มีการบังคับใช้ ลดและเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบที่สร้างภาระโดยไม่จำเป็นแก่ประชาชนตามมาตรา 35 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ลดและเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบซึ่งควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจหรือกำหนดให้รัฐประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชนโดยไม่จำเป็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 87 ลดและเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบที่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก ซ้ำซ้อน หรือความล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่น การแก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายหรือจัดให้มีกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและขยายโอกาสให้คนจนและคนด้อยโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การลด-เลิกหรือจัดให้มีกฎหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ การปรับปรุงกฎหมายเพื่อเอื้อต่อการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรือกระบวนการปฏิบัติราชการเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมายเชิงกระบวนการ การจัดทำระบบการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 7, 9 และ 11 ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และมาตรา 44 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 การจัดทำระบบรับฟังความคิดเห็นในการตราหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย การรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน (compilation of law and regulation) การยกเลิกใบอนุญาตหรือการอนุญาตในกฎหมายที่กระทรวงรับผิดชอบโดยขอให้กระทรวงพิจารณายกเลิกใบอนุญาตหรือการอนุญาตที่จะสร้างภาระโดยไม่จำเป็นแก่ประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนใบอนุญาตและการอนุญาตที่มีอยู่

(2) การจัดทำเว็บไซต์รับฟังความคิดเห็นด้านกฎหมายไทย (www.lawamendment.go.th) โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนในการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายที่มีการนำเสนอและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นแหล่งข้อมูลทางกฎหมายในด้านต่างๆ สำหรับประชาชนทั่วไปรวมทั้งเป็นแหล่งรวบรวมความคิดเห็นในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

(3) การปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความมั่นคงยั่งยืน โดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนากฎหมายโดยลดและเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบสร้างภาระโดยไม่จำเป็นแก่ประชาชนและการลด เลิกหรือแก้ไขกระบวนการหรือขั้นตอนที่ล่าช้าหรือไม่จำเป็นตามกฎหมายตามมาตรา 35 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 การพัฒนากฎหมายโดยลดและเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบที่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก ซ้ำซ้อนหรือล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ การพัฒนากฎหมายหรือจัดให้มีกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและขยายโอกาสให้คนจนหรือคนด้อยโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

6.3 สร้างความเข้มแข็งของกลไกการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ดังกล่าวผ่านโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญ หลายโครงการ อาทิเช่น

(1) การปฏิรูปกฎหมายและกำกับดูแลการค้า โดยกฎหมายที่มีการปรับปรุง ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจคนต่างด้าว (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... ร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจค้าปลีกค้าส่ง พ.ศ. ... ออกประกาศหลักเกณฑ์ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาด ซึ่งจะส่งผลให้กลไกการบังคับใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 สมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติต่อไป และการแก้พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ซึ่งมีผลบังคับใช้วันที่ 1 กันยายน 2550

7. การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพและความยั่งยืน

7.1 พัฒนาขีดความสามารถของกองทัพให้มีประสิทธิภาพมีความพร้อมในการป้องกันประเทศและตอบสนองต่อภัยคุกคามในทุกรูปแบบสถานการณ์ได้ฉับไว

มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญที่จะช่วยตอบสนองต่อเป้าหมายข้างต้น ดังนี้

(1) ด้านกำลังพล มีการดำเนินการโดยปรับลดจำนวนนายทหารชั้นนายพล ตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ (ผทค.) และผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ (ผทค. พิเศษ) และกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการกำลังพล และปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับการประจำหน่วยและค่าตอบแทน โดยนำระบบค่าตอบแทนเป็นกลไกในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานให้สอดคล้องกับผลงานอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถเทียบเคียงกับข้าราชการประเภทอื่น

(2) ด้านการฝึกและการศึกษา โดยการแก้ไข พ.ร.บ. กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหารให้สามารถประสิทธิ์ประสาทวิชาได้จนถึงปริญญาเอก สนับสนุนนักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เข้ารับการศึกษาศึกษาในสถาบันทางทหาร เพื่อลดความขัดแย้งและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในพื้นที่ พัฒนาการฝึกในทุกด้าน โดยเฉพาะการฝึกพร้อม/ผสมกับต่างประเทศ และการฝึกเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ต่างๆ

(3) การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหมและองค์กรด้านความมั่นคง ให้สามารถปฏิบัติการกิจตามรัฐธรรมนูญ ป้องกันประเทศ ช่วยเหลือประชาชน และแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของชาติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบและขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา ด้วยการเปิด

โอกาสให้ภาคีและกลุ่มต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและตรากฎหมาย เพื่อประสานประโยชน์ของภาคส่วนต่าง ๆ ให้เสมอภาคและมีความสมดุล โดยการปฏิรูปกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ลดการใช้ดุลพินิจของราชการและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งของกลไกการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เพื่อสร้างความเป็นธรรมต่อผู้ประกอบการขนาดเล็กและผู้ประกอบการใหม่

7.2 ระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรของกองทัพร่วมสนับสนุนการพัฒนาแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ ร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงกลาโหม ได้ดำเนินงานระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรของกองทัพร่วมสนับสนุนการพัฒนาแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ ร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พัฒนาเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ของระบบป้องกันประเทศ ให้มีความเชื่อมโยง ชัดความสามารถ และผนึกกำลังกับส่วนราชการอื่น และภาคประชาสังคม เพื่อให้สามารถนำเอาพลังอำนาจของชาติทุกด้าน มาใช้ในการป้องกันประเทศร่วมกัน อย่างเป็นเอกภาพ มีประสิทธิภาพ และประสานสอดคล้อง สามารถรักษาผลประโยชน์ของชาติ และประเทศชาติให้มีความมั่นคงอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งกระทรวงกลาโหมได้ประสานงานอย่างใกล้ชิด กับกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อให้การดำเนินการป้องกันประเทศ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(1) การพัฒนาประเทศ โดยร่วมสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 120 โครงการ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้วยการสร้างทางมาตรฐานผิวจราจรลาดยาง จำนวน 22 เส้นทาง ซ่อมผิวจราจรลูกรัง จำนวน 2 เส้นทาง ขุดสระเก็บน้ำ จำนวน 695 แห่ง ขุดเจาะน้ำบาดาล 280 บ่อ และสร้างระบบประปาหมู่บ้าน 4 แห่ง

(2) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม ได้อนุมัติแผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2550 สำหรับดำเนินการช่วยเหลือประชาชน ผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่ต่างๆ ที่ประสบภัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ภัยหนาว ภัยแล้ง และอุบัติเหตุต่างๆ กองบัญชาการทหารสูงสุดและเหล่าทัพได้จัดกำลังพลยุทธโศภนกรรม รวมจำนวน 21,737 นาย เข้าดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยดังกล่าว และได้ใช้เงินทดรองราชการ เป็นเงิน 30,073,440.50 บาท

(3) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ใช้ชื่อย่อว่า ศอ.ปส. เพื่อดูแลงานด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศ โดยแต่งตั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ฯ ผลงานในปี 2550 สามารถจับกุมยาบ้าได้ 9 ล้านเม็ด สร้างสถานบำบัดยา

เสพติดที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น 43 แห่ง มีผู้เข้ารับการบำบัด 65,000 คน ในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้มีประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมโครงการญาลันนันนารูกว่า 800 คน และมีการเข้ารับการบำบัดรักษาเป็นจำนวนมาก

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากำลังประชาชน ให้มีความเข้มแข็ง จัดระบบในการควบคุม และการใช้กำลังประชาชนทุกประเภท ให้มีเอกภาพและมีความ สอดคล้องกัน โดยดำเนินการอบรมไทยอาสาป้องกันชาติในทะเล (ทสปช.) โดยมุ่งเน้นให้ ชาวประมง และผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการประมง ทราบถึงศักยภาพ ที่สามารถสนับสนุน กองทัพเรือในการป้องกันประเทศและแนวทางในการปฏิบัติ รวมทั้งการปลูกฝังจิตสำนึก ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในระยะยาว และดำเนินการโครงการหมู่บ้านป้องกัน ตนเองชายแดน ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ โดยการฝึกอบรมระบบป้องกันตนเอง ยุทธวิธีราษฎร หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน และโครงการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อความมั่นคงของหมู่บ้าน เช่น พัฒนาแหล่งน้ำ เส้นทางคมนาคม การประกอบอาชีพ เป็นต้น

7.3 สนับสนุนให้จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านความ มั่นคงภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและ ขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม/งานสำคัญในระยะ 1 ปีแรกของแผน ดังนี้

(1) จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สื่อถึงแนวโน้มของภัยคุกคามอันจะส่งผล กระทบกระเทือนและเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ดังได้กล่าวแล้วนั้น จึงจำเป็นต้อง กำหนดพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเพื่อความมั่นคง เพื่อให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ได้ ดำเนินการเน้นหนักในแผนงานและโครงการ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ให้มีส่วนสนับสนุนการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยของชาติ จึงมีการพัฒนาความ มั่นคงโดยให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ตลอดแนวชายแดนไทย-พม่า **พื้นที่พัฒนาเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน** (หรือพื้นที่ป้องกันประเทศตามแนวชายแดน) หมายถึง พื้นที่บริเวณชายแดนซึ่งด้านตะวันออกของประเทศ ตั้งแต่จังหวัดเชียงราย จนถึง จังหวัดตราด ซึ่งจำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาและจัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนขึ้นให้เป็น หมู่บ้านยุทธศาสตร์ เพื่อผลทางยุทธวิธี ตลอดจนเป็นการแก้ไขปัญหาราษฎรไทยที่ต้องอพยพ รวม 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ชายแดนไทยลาวรวม 11 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เลย หนองคาย นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี และชายแดนไทยกัมพูชา รวม 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตราด จันทบุรี สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี

(2) สนับสนุนโครงการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองชายแดน (อพป. ชายแดน) โดยให้ความช่วยเหลือราษฎรตามแนวชายแดนในการจัดที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย

ให้กับประชาชนที่ยากจน ในพื้นที่ 8 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน และสระแก้ว จำนวน 18,533 แปลง พร้อมทำถนนสายเมน/สายซอย ขุดสระน้ำ ร่อมถนน วางท่อระบายน้ำ เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนที่อยู่อาศัยตามแนวชายแดน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแนวร่วมสนับสุนนหน่วยราชการในการช่วยเหลือเฝ้าตรวจพื้นที่ชายแดน

(3) การจัดตั้งกองกำลังป้องกันชายแดน เพื่อรับผิดชอบการสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยผสมผสานกำลังทุกประเภทเข้าร่วมปฏิบัติการ มีกำลังพลจำนวน 23,053 นาย เพื่อรักษาแนวชายแดนซึ่งมีความยาวเฉพาะเขตทางบก ประมาณ 5,746 กิโลเมตร (พม่า 2,501 กิโลเมตร ลาว 1,800 กิโลเมตร กัมพูชา 798 กิโลเมตร และมาเลเซีย 647 กิโลเมตร)

(4) การพัฒนาระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนตามแนวชายแดน ด้วยการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้และเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยมีการประชุมคณะอนุกรรมการประสานงานการจัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 1-4 และกองเรือภาคที่ 1-3 ตลอดจนปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อช่วยเหลือราษฎรไทยตามแนวชายแดน

(5) การจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เพื่อเป็นองค์กรผ่นกกำลังของข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร และประชาชน เพื่อปฏิบัติการเชิงรุกเพื่อหยุดยั้งการก่อความไม่สงบ รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีกองกำลังรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 รับผิดชอบ และกองกำลังผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร เป็นหน่วยปฏิบัติหลักในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนใต้

(6) การจัดทำยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2550-2554 เพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นกรอบในการบูรณาการภารกิจและงบประมาณดำเนินการ โดยนำนโยบายของรัฐบาลที่ให้ไว้มาเป็นแนวทางหลัก ได้แก่ การนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางดำเนินการ ใช้แนวทางสันติวิธีและสมานฉันท์ในทุกกระดับ ยึดถือความเป็นธรรม กระบวนการยุติธรรมและหลักนิติธรรม ใช้หลักประชาชนมีส่วนร่วม และสร้างความเข้าใจต่อสังคมทั้งภายในและนอกประเทศ

(7) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ราษฎรสามารถป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของตนเองให้รอดพ้นจากภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อนที่ฝ่ายทหารจะเข้าช่วยเหลือได้ทัน โดยกองทัพเรือได้มีการจัดตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดประจำที่ และจุดตรวจลอยตามสถานการณ์เพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งจัดกำลังออกพบปะเยี่ยมเยียนและแนะนำเกี่ยวกับการเข้าเวรยามของสมาชิกราษฎรอาสารักษามุขบ้าน (อรบ.)

(8) การนำเยาวชนจากจังหวัดชายแดนภาคใต้เดินทางทัศนศึกษาออกสถานที่ตามโครงการไทยเป็นหนึ่ง โดยกองทัพเรืออำนวยความสะดวกพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มาปฏิบัติโดยให้เยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศได้เปิดโลกทัศน์ มีโอกาสได้เรียนรู้ ทัศนศึกษาสถานที่สำคัญต่างๆ รวมทั้งเยี่ยมชมหน่วยงานของกองทัพเรือ ทำให้เยาวชนเหล่านี้มีทัศนคติที่ดี เห็นถึงความรักความห่วงใยที่สังคมภายนอกมอบให้และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับทางราชการและกองทัพเรือในการแก้ไขปัญหาภาคใต้อย่างสันติวิธี

(9) จัดตั้งศูนย์บูรณาการระบบภูมิสารสนเทศในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อความมั่นคง โดยพัฒนาและบูรณาการข้อมูลในการสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุก ระดับสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการบริหาร วางแผน อำนาจการตัดสินใจตกลง พยากรณ์ และ คาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและพัฒนาประเทศในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี 2550 โดยตั้งศูนย์บริหารข้อมูลกลาง ณ กองบิน 56 จังหวัด สงขลา

(10) กำหนดให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ โดย กำหนดให้จังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และ 5 อำเภอในจังหวัดสงขลา คือ อำเภอ เทพา จะนะ นาทวี และสะบ้าย้อย เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อพัฒนาในลักษณะพิเศษ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม การต่างประเทศ และการบริหารจัดการ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีนายกรัฐมนตรีหรือรอง นายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ทำหน้าที่กำกับเร่งรัด อำนาจการพัฒนา จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล โดยในเบื้องต้นรัฐบาลได้ออกมาตรการ ภาษีและมาตรการทางการเงิน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ และช่วยเหลือ ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ อาทิ การลดอัตราภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคล การลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ และการสนับสนุนสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำ รวมวงเงิน 25,700 บาท มีผู้ประกอบการได้รับเงินกู้แล้ว 4,398 ราย

(11) การจัดทำโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและฟาร์มตัวอย่างตามแนว พระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จำนวน 9 หมู่บ้าน โดยดำเนินการ ก่อสร้างอาคารศิลปาชีพ บ้านพักเอื้ออาทรโรงสีข้าว ถนนลาดยาง ถนนลูกรัง ขุดสระน้ำ ขุดคู ระบายน้ำ และสร้างถนนเข้าที่ประทับ

(12) การพัฒนาและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยกระบวนการ ยุติธรรม ได้แก่ การจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการดำเนินงานเครือข่ายยุติธรรมชุมชน จำนวน 1,060 คน การจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการดำเนินงานของผู้ประสานงานยุติธรรม ชุมชน จำนวน 140 คน รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดและศูนย์ดำรงธรรม อำเภอในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน

(13) การพัฒนาประสิทธิภาพราชการ โดยการอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” จำนวน 3 รุ่น รวม 258 คน โครงการพัฒนาการบริการเพื่อเอาชนะจิตใจประชาชน จำนวน 2 รุ่น รวม 120 คน โครงการพัฒนาศักยภาพกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการเสริมสร้างสันติสุข (ผู้นำท้องถิ่นมีฤทธิ์) จำนวน 2 รุ่น รวม 100 คน และจัดปฐมนิเทศข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานรัฐวิสาหกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 15 รุ่น รวม 1,774 คน เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์นโยบายและแนวทางปฏิบัติในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(14) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาการศึกษา การตั้งวิทยาลัยชุมชนใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา เพื่อรองรับเยาวชนให้มีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับอนุปริญา และจัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำนวน 5 โรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับนักเรียนที่กำพร้า ด้อยโอกาสและยากจน และเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับข้าราชการและครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดโครงการนักเรียนครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อนำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบเข้าเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา และจัดให้มีการเรียนการสอนควบคู่ 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สามัญศึกษา) และหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้น (ชานาวิยะห์) ในระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น

(15) การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ โดยดำเนินการจัดตั้งตลาดกลางยางพาราขึ้นที่จังหวัดยะลาเพื่อแก้ไขปัญหาการค้ายางตกต่ำและแก้ไขปัญหาตลาดลองกอง ฤดูการผลิตปี 2550 โดยจัดให้มีการกระจายผลผลิตลองกองไปยังตลาดภูมิภาคต่างๆ รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน สนับสนุนศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในการรวบรวมผลผลิตลองกอง และเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐบาลจึงได้กำหนดมาตรการลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเหลือร้อยละ 0.1 ภาษีนิติบุคคลเหลือร้อยละ 3 และมาตรการลดหย่อนค่าธรรมเนียมนิติและนิติกรรม มาตรการชดเชยส่วนต่างเบี้ยประกันภัยทรัพย์สิน และมาตรการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (ร้อยละ 1.5) นอกจากนี้ยังได้เร่งรัดการก่อสร้างถนนสายสำคัญในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประสบความล่าช้าเนื่องจากได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

(16) การเสริมสร้างความมั่นคงและความสงบสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเพิ่มอัตรากำลังผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภोजะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย เป็นหมู่บ้านละ 4 คน จำนวน 300 หมู่บ้าน รวม 1,200 อัตรา และติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดเพื่อรักษาความปลอดภัยในสถานที่ราชการ ณ ที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส รวม 20 อำเภอ อำเภอละ 8 กล้อง รวม 160 กล้อง

(17) การจัดทำยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์เชิงรุกและปฏิบัติการจิตวิทยา โดยกำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบนโยบาย และให้ กอ.รมน. รับผิดชอบระดับปฏิบัติ ซึ่งได้มีการจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำหน้าที่ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง และจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ที่ กอ.รมน. ภาค 4 ดำเนินงานร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5.5.4 ปัญหา ข้อจำกัด และการพัฒนาในระยะต่อไป

จากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศในปีงบประมาณ 2550 พบว่า ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานเน้นหนักไปที่การรณรงค์สร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาลแก่เอกชน และประชาชนทุกกลุ่ม ทุกภาคส่วนในสังคมอย่างต่อเนื่องจริงจัง โดยมีการดำเนินงานร่วมกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ การสร้างภาคราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เน้นการอำนวยความสะดวกแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา และการกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชน โดยไม่ทิ้งแนวทางการส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และเป็นบรรษัทภิบาล การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ ขั้นตอนกระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา และการรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพ

การดำเนินงานในภาพรวมตามประเด็นการพัฒนาของยุทธศาสตร์นี้ส่วนใหญ่พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานก้าวหน้ามากในบางประเด็นยุทธศาสตร์ ในขณะที่บางประเด็นยุทธศาสตร์เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป และสืบเนื่องจากการเป็นปีแรกของการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ปัญหาและข้อจำกัดของการพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์นี้ในปี 2550 จึงเป็นเรื่องการมีระยะเวลาดำเนินงานที่น้อยเกินไป กล่าวคือมีการดำเนินงานในระยะเวลาเพียง 1 ปี จึงทำให้ผลการดำเนินงานยังไม่สามารถปรากฏได้เด่นชัดและครอบคลุมในทุกประเด็นยุทธศาสตร์มากนัก

การดำเนินงานในระยะต่อไปจึงควรมีการดำเนินงานต่อเนื่องในโครงการสำคัญที่ตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์ต่อไปนี้

1) การพัฒนาสื่อให้สามารถรายงานข่าวในเชิงสืบสวนที่มีข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจรรยาบรรณในการผลิตและนำเสนอสื่อต่างๆ ต่อสังคม ปลอดจากการแทรกแซงของรัฐหรือกลุ่มผลประโยชน์ธุรกิจใดๆ

2) ให้มีมาตรการส่งเสริมกรรมการและผู้บริหารรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ และผู้บริโภคมากขึ้น โดยมีการกำหนดบทลงโทษที่เด็ดขาดสำหรับผู้บริหารที่กระทำผิดเกี่ยวกับการฉ้อฉลและใช้ข้อมูลภายในเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพรรคพวก รวมทั้งมีข้อกำหนดให้

บริษัทที่จะจดทะเบียนในบริษัทต้องให้กรรมการ และกรรมการตรวจสอบของบริษัทผ่านการฝึกอบรมเรื่องการทำกับดักแล็กการที่ดีด้วย

3) การกำหนดมาตรการส่งเสริมให้ผู้ลงทุนรายย่อยมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารธุรกิจ สร้างความตระหนัก เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยที่มีความสนใจสามารถเข้าร่วมประชุมได้หลายช่องทาง และสามารถลงคะแนนเสียงในการประชุมผู้ถือหุ้นผ่านอินเทอร์เน็ต/ไปรษณีย์ เป็นต้น เพื่อปกป้องผลประโยชน์จากการลงทุน และร่วมพิจารณาผลการดำเนินงานของบริษัทตามหลักธรรมาภิบาลให้องค์กรกำกับดูแลธุรกิจเอกชนมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร เพื่อจะให้กลไกในการควบคุมและตรวจสอบธุรกิจเอกชนมีอิสระ และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนและผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในเรื่องความโปร่งใส มีความเที่ยงธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ

4) รณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจให้ธุรกิจเอกชน ผู้บริหาร/กรรมการ ผู้ถือหุ้น ตลอดจนประชาชนทั่วไป รู้ถึงประโยชน์ในการกำกับดูแลธุรกิจที่ดี ที่จะนำมาซึ่งความได้เปรียบเชิงแข่งขันทางธุรกิจ และก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในด้านความโปร่งใส ประเทศชาติและสังคมโดยรวมจะได้รับประโยชน์ทางอ้อมด้วย และที่สำคัญต้องประกอบอาชีพโดยซื่อสัตย์ ยุติธรรมต่อผู้บริโภค

5) ส่งเสริมสถาบันวิชาชีพ สมาคมวิชาชีพ กลุ่ม ชมรมให้มีบทบาทในการสร้างธรรมาภิบาลแก่ภาคธุรกิจทั่วไป ส่งเสริมสถาบันวิชาชีพ สมาคมวิชาชีพ กลุ่ม ชมรมผู้ประกอบการด้านธุรกิจประเภทต่างๆ ให้มีความเข้มแข็ง และมีขีดความสามารถในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล และตรวจสอบการดำเนินงานทั้งในระดับองค์กรธุรกิจและปัจเจกบุคคลในสาขาวิชาชีพนั้นๆ ให้มีความโปร่งใส มีจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ และซื่อสัตย์ต่อภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมทั้งมีบทบาทในการจัดฝึกอบรมผู้ประกอบการธุรกิจให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล

6) กำหนดให้มีกฎระเบียบให้โครงการ/มาตรการของรัฐต้องวิเคราะห์ความเหมาะสม และผลกระทบและเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งออกกฎระเบียบของกระทรวงที่มีลักษณะของการให้การส่งเสริมหรืออุดหนุนแก่ธุรกิจเอกชน จะต้องมีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการ และผลกระทบก่อนเริ่มโครงการ และระบุให้ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรง (จำนวนบริษัทและรายชื่อของบริษัท) และผู้ได้รับผลโดยอ้อม รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลและเผยแพร่ผลกระทบของโครงการต่อสาธารณชน

การติดตามประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ตาม 5 ยุทธศาสตร์ของแผนฯ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (2) ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ (3) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน (4) ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และ (5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ นับเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศที่ต่อเนื่องจาก 8 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9

ในปี 2550 ซึ่งเป็นปีแรกของการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พัฒนาประเทศเพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คณะผู้วิจัยได้ศึกษาการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ใน 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ (ดังผลในบทที่ 4) แนวทางการติดตามโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ (ดังผลในบทที่ 5) และแนวทางการติดตามประเมินผลโดยใช้ตัวชี้วัดอ่านผลการพัฒนา ดังปรากฏในบทนี้

โครงการจัดทำดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้นำวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดเบื้องต้นซึ่งเป็นผลการศึกษาของโครงการพัฒนาฐานข้อมูลของ สศช. โดยใช้กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์ (Goal-based) มาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ฯ และคัดเลือกตัวชี้วัดที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือก (ดังแสดงในบทที่ 2) มาจัดทำเป็น "รายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10"

การพัฒนาประเทศในระยะปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ใช้การประเมินผลโดยใช้ตัวชี้วัดอ่านผลทั้งสิ้น 77 ตัว (ดังตาราง) โดยมีผลการประเมินดังรายละเอียดต่อไปนี้

หัวข้อ	ยุทธศาสตร์	จำนวน (ตัว)
6.1	การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้	15
6.2	การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ	13
6.3	การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	19
6.4	การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	18
6.5	การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ	12
รวมทั้งสิ้น		77

6.1

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

จากวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญ¹ ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

- 1.1) สร้างโอกาสการเรียนรู้คู่คุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา และเสริมสร้างสมรรถนะกำลังคน สามารถประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตและสนับสนุนการแข่งขันของประเทศ
- 1.2) เสริมสร้างระบบสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างครบวงจร ตั้งแต่การส่งเสริม การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ สามารถลดการเจ็บป่วยและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล
- 1.3) สร้างระบบคุ้มครองทางเศรษฐกิจสังคมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้คนไทยสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

เป้าหมาย

เป้าหมายการพัฒนาคูณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในปี 2554 สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1) เป้าหมายเชิงคุณภาพ

คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

2.2) เป้าหมายเชิงปริมาณ

- (1) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี
- (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับสูงกว่าร้อยละ 55
- (3) เพิ่มกำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งประเทศ
- (4) จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 10 คนต่อประชากร 10,000 คน

¹ เรียบเรียงจากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. – รายงานฉบับสุดท้าย (เล่มที่ 2)

- (5) อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นเป็น 80 ปี
- (6) ลดอัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรก ได้แก่ โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง โรคเนื้องอกร้าย (มะเร็ง)
- (7) ผู้อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างทั่วถึง
- (8) ลดคดีอาชญากรรมลงร้อยละ 10

เมื่อนำตัวชี้วัดจากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. ซึ่งจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2550 มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์และเกณฑ์การคัดเลือกตัวชี้วัด เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดและคัดเลือกตัวชี้วัด ทำให้ได้ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน และสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จำนวน 15 ตัว ดังแสดงในตารางที่ 6.1 -1

ตารางที่ 6.1 - 1 ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
1) การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี				
1.1) คนไทยมีความพร้อมด้านสติปัญญา				
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี	1. จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15-59 ปี	ปี	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยที่นักเรียน/ประชาชนใช้เวลาอยู่ในโรงเรียน ทั้งในระดับการศึกษาสายสามัญ และสายอาชีวศึกษา รวมถึงการศึกษนอกระบบโรงเรียนเทียบเท่า คำนวณจากจำนวนปีการศึกษาของประชากรวัยแรงงานอายุระหว่าง 15 – 59 ปี	กท.ศึกษาธิการ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับสูงกว่าร้อยละ 55	2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ร้อยละ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการประเมินคุณภาพทางการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการทดสอบ เพื่อประเมินผลด้านคุณภาพการศึกษาทั่วประเทศ จำแนกตามวิชาหลักตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับการศึกษา 4 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดให้คะแนนเต็มของแต่ละวิชาเท่ากับ 100 ซึ่งมีเกณฑ์การผ่านอยู่ที่ร้อยละ 50	- กท.ศึกษาธิการ - สถาบันการทดสอบแห่งชาติ
มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	3. จำนวนผู้ใช้อินเตอร์เน็ต	คนต่อปี	สะท้อนความรู้ในการติดตามข้อมูลข่าวสาร และการพัฒนาตนเอง ทั้งยังตอบสนองต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเรื่องการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	- สถิติแห่งชาติ - กระทรวง ICT
1.2) คนไทยมีความพร้อมด้านอารมณ์ คุณธรรม และจริยธรรม				
มีความพร้อมด้านอารมณ์	4. ระดับ EQ/MQ ของเด็ก	ร้อยละ	ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลในขณะนี้ จึงขอเสนอในเชิงนโยบายให้มีการสำรวจ หรือมีการจัดเก็บอย่างต่อเนื่องต่อไป	กท.ศึกษาธิการ
มีความพร้อมด้านคุณธรรม และจริยธรรม	5. จำนวนผู้ป่วยหรือมีภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรมต่อประชากรพันคน	คนต่อประชากรพันคน	โรคทางจิตต่างๆ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัว/จิตใจของบุคคล และใช้เป็นเครื่องเตือนภัยได้ว่าสภาพสังคมมีความกดดันทั้งด้านการทำมาหากิน การใช้ความรุนแรงในครอบครัว ความอบอุ่นและเอื้ออาทรกันในครอบครัว สภาวะกดดันทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเสื่อมถอยทางศีลธรรม และจรรยาของสังคม	กท.สาธารณสุข

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
2) การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่				
2.1) คนไทยมีความพร้อมด้านร่างกาย และสุขภาพแข็งแรง				
- ลดอัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรก ได้แก่ โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง โรคเนื้องอกร้าย (มะเร็ง) - อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นเป็น 80 ปี	6. อัตราการตายด้วยโรคที่ป้องกันได้ต่อประชากรแสนคน จำแนกตามสาเหตุที่สำคัญ 5 อันดับ 7. อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด	คนต่อแสนคน ปี	สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภาพรวมที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ซึ่งจะต้องสร้างเสริมให้เกิดความสมบูรณ์ด้านสุขภาพอนามัยทางร่างกาย และการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดบ่งชี้ถึงโอกาสหรือจำนวนปีที่น่าจะมีชีวิตยืนยาวของทารกแรกเกิด ภายใต้สมมติฐานว่า สถานะหรือแนวโน้มการตายจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงตลอดช่วงชีวิตของทารกผู้นั้น ฉะนั้นจึงสามารถสะท้อนให้เห็นผลลัพธ์จากการพัฒนาในด้านต่างๆ อาทิ ภาวะโภชนาการ การจัดหา น้ำสะอาด และการพัฒนาอุปกรณ์ทางการแพทย์ เป็นต้น	กท.สาธารณสุข กท.สาธารณสุข
2.2) คนไทยมีความสามารถในการแก้ปัญหา และมีทักษะในการประกอบอาชีพ				
- เพิ่มกำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพ เป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งประเทศ - จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 10 คนต่อประชากร 10,000 คน	8. ผลผลิตภาพแรงงาน	ร้อยละ	เป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลผลิตที่ได้กับปัจจัยแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยที่ใช้ในการผลิต สะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของประสิทธิภาพการผลิตจากการใช้ปัจจัยแรงงานในการผลิต	กท.แรงงาน
	9. สัดส่วนแรงงานตามระดับการศึกษา	ร้อยละ	แสดงระดับการศึกษาของแรงงานต่อกำลังแรงงานเพื่อเป็นการวัดขีดความสามารถของแรงงานที่จะสามารถพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้ได้รับรายได้มากขึ้น	กท.แรงงาน
	10. จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากร 10,000 คน	คนต่อหมื่นคน	เป็นการวัดความสามารถในการสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการผลิต และการดำเนินชีวิตของประชาชนโดยรวม ทำให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และแข่งขันกับนานาประเทศได้	- สนง.คกก.วิจัยแห่งชาติ (วช.) - สวทช.

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
3) การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข				
3.1) คนไทยมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต				
ผู้อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างทั่วถึง	11. สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่มีบริการสวัสดิการและอยู่ในเครือข่ายครอบคลุมของกองทุนประกันสังคม (สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน)	ร้อยละ	กลุ่มคนดังกล่าวอาจไม่มีหลักประกันความมั่นคงในการทำงาน จึงอาจมีการสร้างระบบสวัสดิการด้านบริการและคุ้มครองสุขภาพขึ้นมารองรับ พร้อมทั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดขึ้นและสำรวจข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและครบถ้วนยิ่งขึ้น	สปสช. กท.แรงงาน
3.2) ครอบครัวและสังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข				
มีการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และอย่างมีศักดิ์ศรี	12. อัตราการจดทะเบียนหย่าต่อพันครัวเรือน (คู่)	คู่ต่อคู่สมรสพันคู่	ครอบครัวที่คู่สมรสมีความขัดแย้งจนเลิกรากัน หรือแยกกันอยู่โดยไม่มีความสัมพันธ์ที่ดี สะท้อนถึงความเปราะบางของสถาบันครอบครัว ขาดความอบอุ่น และมีความผูกพัน/ความเอื้ออาทรต่อกันน้อยลง	กท.พัฒนาสังคมฯ
	13. อัตราเด็กเร่ร่อนและถูกทอดทิ้งต่อเด็กแสนคน	คนต่อเด็กแสนคน	ครอบครัวที่มีเด็กหนีออกจากบ้านหรือถูกทอดทิ้งและเป็นเด็กเร่ร่อน สะท้อนถึงการไม่ทำหน้าที่ของครอบครัวในการเลี้ยงดูเด็กให้เหมาะสมตามช่วงอายุ เด็กขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ส่งผลกระทบให้เด็กขาดความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ต่อตนเองและครอบครัว	กท.พัฒนาสังคมฯ
	14. สัดส่วนผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง	ร้อยละ	ครอบครัวที่มีผู้สูงอายุอยู่อาศัยคนเดียว จะเป็นครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น เนื่องจากผู้สูงอายุจะมีปัญหาด้านสุขภาพจากการมีโรคประจำตัวเรื้อรังซึ่งจะเพิ่มพูนมากขึ้นไปตามวัยที่สูงขึ้น จึงสมควรเป็นวัยที่พักผ่อนได้แล้ว และได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัว	กท.พัฒนาสังคมฯ
คดีอาชญากรรมลดลงร้อยละ 10	15. อัตราคดีอาชญากรรมและยาเสพติดต่อประชากรแสนคน	คดีต่อประชากรแสนคน	สะท้อนถึงสังคมที่มีความปลอดภัย เป็นสังคมที่คนในสังคมมีศีลธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่ก่อความเดือดร้อนให้ผู้อื่น รวมถึงสะท้อนขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยง และธำรงสวัสดิภาพความปลอดภัยของประชาชนโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	● สนง.ตำรวจแห่งชาติ ● สนง. คกก.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

6.1.1 ผลการพัฒนาด้านยุทธศาสตร์

จากกรอบแนวคิดของการพัฒนาตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ ซึ่งพิจารณาภายใต้แนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง คือ (1) การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (2) การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ และ (3) การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข เมื่อนำเอาตัวชี้วัดและข้อมูลที่พัฒนาขึ้นมาประเมินสถานภาพของการพัฒนาแล้วสามารถสะท้อนให้เห็นผลการพัฒนาได้ดังนี้

1. การพัฒนาคนด้านคุณธรรมนำความรู้และเกิดภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

1.1 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15-59 ปี

เมื่อพิจารณาสถิติจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยพบว่า จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ยของประชากรอายุ 15-59 ปี สูงขึ้นเป็น 8.7 ปี ในปี 2549 จาก 8.6 ปี ในปี 2548 และเมื่อพิจารณาแนวโน้มในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า ในปี 2545 เท่ากับ 8.1 ปี และเพิ่มเป็น 8.7 ปี ในปี 2549 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 0.15 ปี แม้ผลในปี 2549 ของประเทศไทยจะยังมีความแตกต่างจากค่าเฉลี่ยของ 5 ประเทศ และค่าเป้าหมาย 10 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (ตารางที่ 6.1 -2 และ รูปที่ 6.1 -1) แต่ผลการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยชี้ให้เห็นว่าจำนวนปีที่ได้รับการศึกษายังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ

การดำเนินงานพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศไทยในปี 2550 มีการจัดทำแผนคุณธรรมนำความรู้โดยกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ มีการจัดหลักสูตรคุณธรรม และเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทุกระดับ ในโรงเรียนนาร่องระดับการศึกษาพื้นฐาน 80 แห่ง และขยายผลการใช้หลักสูตรในสถานศึกษาอีก 4,140 แห่ง นอกจากนี้ มีการจัดทำหลักสูตรเครือข่ายคุณธรรมระดับอาชีวศึกษา พัฒนาคุณลักษณะงานคุณธรรมในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนและพัฒนาสื่อ 80 นิตานไทยสร้างคุณธรรม รวมถึงการจัดค่ายคุณธรรม มีนักเรียน เยาวชน นักศึกษาเข้าร่วม 1,147,340 คน มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและโครงการคุณธรรม 106,450 คน มีโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ 1,242 โครงการ โครงการเยาวชนทำดีถวายในหลวง 14,240 โครงการ และการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ วินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ มีผู้บริหารสถานศึกษา พระสงฆ์ และเครือข่ายชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม 160,000 คน เป็นต้น

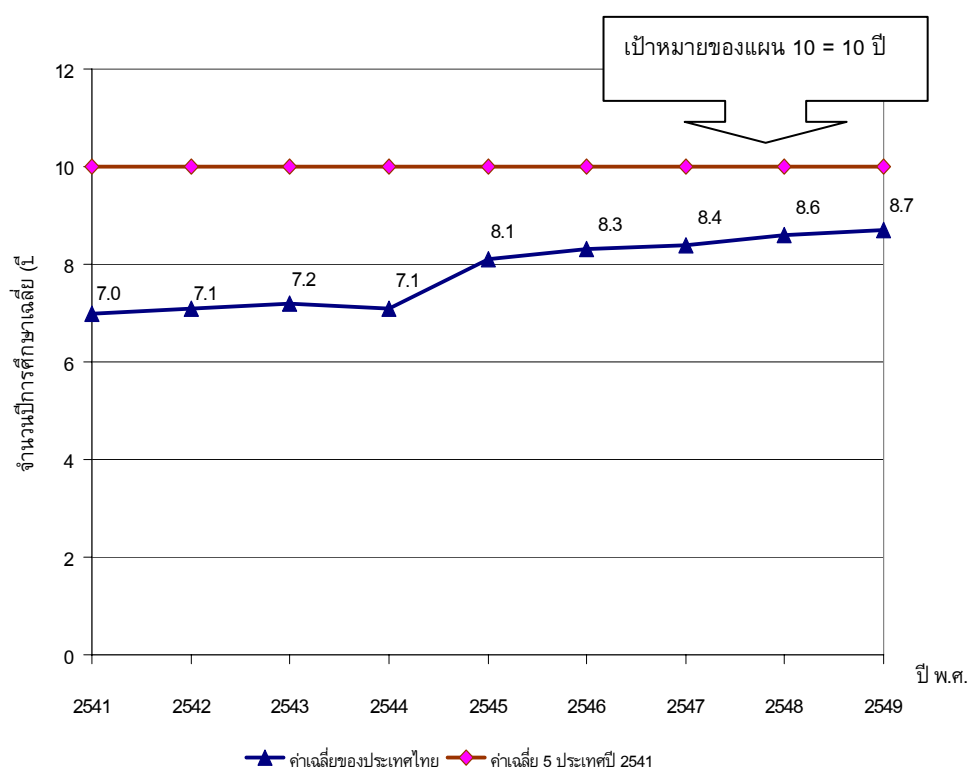
ตารางที่ 6.1 - 2 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร อายุ 15-59 ปี พ.ศ.2545-2549

ประเทศ	ปี พ.ศ.					
	2545	2546	2547	2548	2549	2550
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยทั่วประเทศไทย	8.1	8.3	8.4	8.6	8.7	-
เป้าหมายแผนฯ 10	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย เป็น 10 ปี ภายใน พ.ศ. 2554					
ประเทศนิวซีแลนด์	11.7 ปี					
ประเทศเกาหลี	10.8 ปี					
ประเทศสวีเดน	9.6 ปี					
ประเทศอังกฤษ	9.4 ปี					
ประเทศฟิลิปปินส์	8.2 ปี					
ค่าเฉลี่ย 5 ประเทศ	10 ปี					

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ข้อมูล ณ พฤศจิกายน 2551) (สถิติปี 50 หน่วยงานเจ้าของข้อมูลยังไม่เผยแพร่เป็นทางการ)

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาของต่างประเทศ เป็นสถิติปี พ.ศ.2541

รูปที่ 6.1 - 1 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย พ.ศ.2541-2549

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ข้อมูล พ.ศ. 2541-2544)
สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ข้อมูล พ.ศ. 2545-2549)

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กไทย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชาติโดยการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนด้วยการทดสอบทางการศึกษา 4 วิชาหลัก ได้แก่ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ในปี 2550 เพิ่มขึ้นทั้ง 3 ระดับชั้นจากปีก่อนหน้า โดยมีค่าเฉลี่ย 3 ระดับชั้นเพิ่มจาก 37.64 ในปี 2549 เป็น 38.98 ในปี 2550 (ตารางที่ 6.1-3) อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กไทยปี 2550 ซึ่งเป็นปีแรกของพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ยังต่ำกว่าในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 คือ 44.29 และ 38.98 ตามลำดับ และเมื่อเทียบกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ซึ่งกำหนดให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับสูงกว่าร้อยละ 55 จึงยังเป็นเป้าหมายที่ท้าทายยิ่งสำหรับหน่วยงานเกี่ยวข้องที่ต้องบรรลุให้ได้ภายในปี 2554

ตารางที่ 6.1 - 3 ผลการทดสอบ 4 วิชาหลัก จำแนกตามระดับชั้น ทั่วประเทศ พ.ศ. 2545-2550

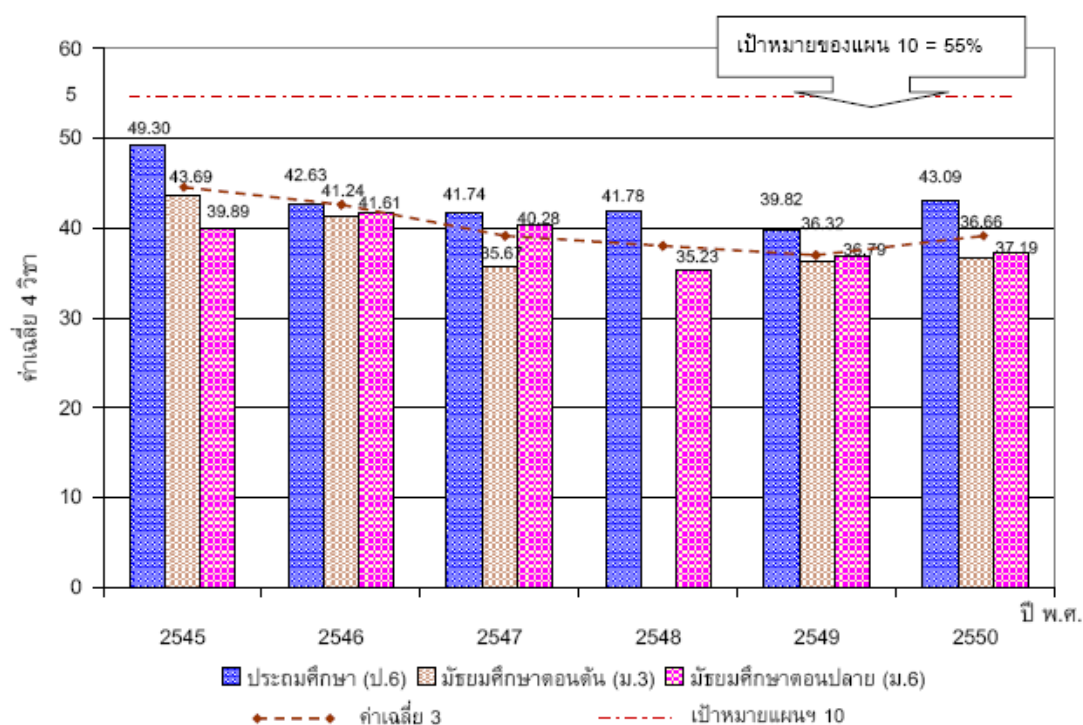
ประถมศึกษา (ป.6)	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ภาษาไทย (ร้อยละ)	50.63	45.26	44.23	n.a.*	42.74	36.58
คณิตศาสตร์ (ร้อยละ)	49.88	41.70	43.77	n.a.*	38.87	47.55
ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ)	47.40	41.14	37.34	n.a.*	34.51	38.67
วิทยาศาสตร์ (ร้อยละ)	n.a.*	42.14	41.60	n.a.*	43.17	49.57
ค่าเฉลี่ย 4 วิชา	49.30	42.63	41.74	41.78 ¹	39.82	43.09
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)						
ภาษาไทย (ร้อยละ)	46.65	53.98	38.29	n.a.*	43.94	48.05
คณิตศาสตร์ (ร้อยละ)	39.07	34.99	34.88	n.a.*	31.15	34.70
ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ)	45.31	37.92	32.28	n.a.*	30.85	28.68
วิทยาศาสตร์ (ร้อยละ)	n.a.	38.07	37.22	n.a.*	39.34	35.21
ค่าเฉลี่ย 4 วิชา	43.69 ¹	41.24	35.67	n.a.*	36.32	36.66
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)						
ภาษาไทย (ร้อยละ)	n.a.	44.49	49.25	48.62	50.33	50.70
คณิตศาสตร์ (ร้อยละ)	n.a.	33.99	35.08	28.46	29.56	32.49
ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ)	n.a.	39.14	32.45	29.81	32.37	30.93
วิทยาศาสตร์ (กายภาพชีวภาพ) (ร้อยละ)	n.a.	48.82	44.33	34.01	34.88	34.62
ค่าเฉลี่ย 4 วิชา	39.89 ¹	41.61	40.28	35.23	36.79	37.19
ค่าเฉลี่ย 3 ระดับชั้น	44.29	41.83	39.23	38.51	37.64	38.98
เป้าหมายแผนฯ 10	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับสูงกว่าร้อยละ 55					

ที่มา : 1) ฐานข้อมูลตัวชี้วัดของดัชนีชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย (สศช.) พ.ศ. 2549

2) สำนักทดสอบทางการศึกษา (สพฐ./ศษ.) ตุลาคม 2551

n.a.* = ไม่มีการทดสอบในปีการศึกษานั้นๆ

รูปที่ 6.1 -2 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ย 4 วิชาหลัก จำแนกตามระดับชั้นทั่วประเทศ พ.ศ. 2545-2550

ที่มา : 1) ฐานข้อมูลตัวชี้วัดของดัชนีชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย (สศช.) พ.ศ. 2549

2) สำนักทดสอบทางการศึกษา (สพฐ./สท.) ตุลาคม 2551

n.a.* = ไม่มีการทดสอบในปีการศึกษานั้นๆ

เมื่อเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กไทยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของต่างประเทศในปี 2545 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าเกือบทุกประเทศในเอเชีย ยกเว้น อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ (ตารางที่ 6.1 -4) นักเรียนไทยมีคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ 467 คะแนน วิทยาศาสตร์ 482 คะแนน ประเทศอื่นๆ ในเอเชียมีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 วิชาสูงกว่าไทย โดยอยู่ที่ระดับกว่า 500 คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับผลการจัดอันดับการศึกษาระดับนานาชาติที่ประเทศไทยมีคะแนนด้านการศึกษา 0.86 (เต็ม 1) รองจากประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งมีระดับคะแนนด้านการศึกษาเท่ากับ 0.89 แม้ว่าอันดับของการพัฒนารวมทุกด้านของประเทศไทยจะอยู่อันดับที่ 76 ซึ่งอยู่ในอันดับที่สูงกว่าประเทศฟิลิปปินส์ (อันดับที่ 83) ก็ตาม จะเห็นได้ว่าประเทศไทยควรเร่งเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางการศึกษาในเวทีโลกให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ตารางที่ 6.1 – 4 ค่าระดับคะแนนด้านการศึกษานานาชาติกับประเทศไทย ปี 2545

ประเทศ	ค่าคะแนนด้านการศึกษา	อันดับการพัฒนารวมทุกด้าน
นอร์เวย์	0.99	1
สวีเดน	0.99	2
ออสเตรเลีย	0.99	3
แคนาดา	0.98	4
สหราชอาณาจักร	0.99	12
ญี่ปุ่น	0.94	9
ฮ่องกง	0.86	23
สิงคโปร์	0.91	25
สาธารณรัฐเกาหลี	0.97	28
ฟิลิปปินส์	0.89	83
ประเทศไทย	0.86	76
จีน	0.83	94
อินโดนีเซีย	0.80	111
เวียดนาม	0.82	112
อินเดีย	0.59	127
พม่า	0.73	132

ที่มา : UNDP, 2004. รายงานผลการพัฒนาตาม Human Development Report ฉบับปี ค.ศ. 2004

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นวิเคราะห์สถานการณ์ของคุณภาพการศึกษาของไทย โดยอ่านผลจากสถิติอย่างต่อเนื่องได้ว่า ในปัจจุบันเริ่มเข้าสู่วิกฤติ เนื่องจากไม่สามารถตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและเวทีการศึกษาของโลกได้ นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องมีการพัฒนาคุณภาพและระบบการเรียนการสอนครั้งใหญ่ รวมทั้งต้องมีการวิเคราะห์สาเหตุการถดถอยของภาคการศึกษาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและโลกาภิวัตน์ อีกทั้งต้องเร่งยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือ สสวท. ร่วมกับ Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) องค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ ทำการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ โดยการประเมินผลครั้งล่าสุดเมื่อ 4 ธันวาคม 2550 สสวท. ได้เปิดเผยรายงานจากการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA 2006 ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ว่านักเรียนไทยมีเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น คือ นักเรียนจากโรงเรียนสาธิตที่มีผลการประเมินทุกด้านทัดเทียมกับนักเรียนจากประเทศสมาชิก OECD ส่วนกลุ่มอื่นๆ อยู่ในระดับอ่อนมาก โดยเฉลี่ยคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนไทยอยู่ในระดับที่ต้องการดูแลจากทุกฝ่ายเพื่อยกระดับอย่างเร่งด่วน

1.3 ผู้ใช้อินเตอร์เน็ตในรอบปีจำแนกตามกิจกรรมที่ใช้

ในปี 2550 พบว่า ประชากรไทยมีการใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมทุกประเภทจำนวน 9.32 ล้านคน โดยมากกว่าปี 2549 ซึ่งเท่ากับ 8.47 ล้านคน เมื่อวิเคราะห์ดูในภาพรวมและคำตอบเนื่องรายปี พบว่า จำนวนผู้ใช้อินเตอร์เน็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี อย่างไรก็ตาม ตามที่รับรู้กันตามสื่อและแวดวงการศึกษาวิจัย พบว่าเยาวชนไทยมีการบริโภคสื่อที่ไม่สร้างสรรค์อยู่อีกมาก ซึ่งกระทบต่อ

สังคมไทยในภาพรวม จึงต้องมีการบริหารจัดการและควบคุมสื่อมากขึ้นโดยคำนึงว่าจะต้องอยู่บนความพอดีของสิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชากรไทยร่วมด้วย

ตารางที่ 6.1 - 5 จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในรอบปี จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้อินเทอร์เน็ต ปี 2547-2550

หน่วย : คน

พ.ศ.	รับ-ส่ง อีเมล	เล่นเกม	ค้นหา ข้อมูล	ติดตาม ข่าวสาร	ชม/ซื้อ สินค้า	ดาวน์โหลด ทุก ประเภท	สนทนา/ ส่ง ข้อความ	อ่านหรือ แสดง ความเห็น	อื่นๆ	ไม่ทราบ	รวม (คน)
2547	585,728	1,186,328	4,154,938	652,682	45,948	143,621	161,737	23,607	8,560	8,379	6,971,528
2548	1,382,105	1,568,684	5,751,660	-	189,182	282,800	365,874	-	57,029	-	7,084,201
2549	1,609,064	1,818,904	7,054,508	-	241,594	427,730	359,692	512,143	-	11,185	8,465,823
2550	1,717,471	2,120,010	7,904,093	-	134,976	471,739	301,937	-	371,038	3,001	9,320,126

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

1.4 ผู้ป่วยภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม

ความพร้อมด้านอารมณ์ของคนไทย สะท้อนได้จาก จำนวนผู้ป่วยภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรมทั่วประเทศ มีอัตราเท่ากับ 42.30 คนต่อประชากรพันคนในปี 2550 โดยลดลงเพียงเล็กน้อยจากอัตรา 42.41 คนต่อประชากรพันคนในปี 2549 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาสถิติต่อเนื่องโดยรวมตั้งแต่ปี 2545-2550 พบว่า มีจำนวนผู้ป่วยทางจิตขึ้นลงเพียงเล็กน้อย แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคตอย่างต่อเนื่อง จึงสะท้อนว่าสังคมไทยมีภาวะความเครียดและหาทางออกไม่ได้ ทั้งโดยสาเหตุต่างๆ นานา เช่น ปัญหาชีวิตคู่ ปัญหาหนี้สิน ปัญหาการงาน เป็นต้น ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการจัดการปัญหา และการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึของคนไทยในการเผชิญหรือต่อสู้กับปัญหา/อุปสรรคที่กำลังเผชิญ ซึ่งทั้งหมดสามารถประเมินเป็นภาพรวมของการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีของประชากรไทยได้อีกทางหนึ่งด้วย

ตารางที่ 6.1- 6 แสดงจำนวนผู้ป่วยภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรมทั้งประเทศและรายภาค ต่อประชากร 1,000 คน

หน่วย : คน

พ.ศ.	ทั้งประเทศ	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้
2545	33.97	39.51	35.08	30.59	28.76
2546	37.13	40.35	43.10	29.49	31.22
2547	35.90	33.29	42.05	33.33	29.12
2548	37.63	35.05	40.49	41.15	27.88
2549	42.41	44.22	46.68	40.42	32.75
2550	42.30	-	44.10	-	37.00

ที่มา: กลุ่มภารกิจด้านข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศสุขภาพ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

2. การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่

2.1 อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด

อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรไทยแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของวิทยาการด้านการแพทย์และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการระบบสาธารณสุขและการอนามัยของประเทศ จากผลทางสถิติอายุคาดหมายเฉลี่ย พบว่า ในช่วงปี พ.ศ.2528-2533 ประชากรไทยมีอายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดเท่ากับ 66.8 ปี และเพิ่มขึ้นเป็น 71.80 ในปี 2550 อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และจีน พบว่าในปี 2547 อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของ 10 ประเทศมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.60 ปี ก็ยังสูงกว่าอายุคาดหมายเฉลี่ยของประชากรไทยในปี 2550 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องพัฒนาระบบสาธารณสุข บริการทางแพทย์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างรอบด้านเพิ่มขึ้นอีก และหากต้องการให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของอายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรไทยที่กำหนดไว้ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 คือ 80 ปีแล้ว (รูปที่ 6.1-4) เท่ากับว่าเป้าหมายดังกล่าวยังเป็นสิ่งท้าทายอย่างมากต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุให้ได้ต่อไป

ตารางที่ 6.1 - 7 อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรไทย พ.ศ. 2528-2550

(ก)

ประเทศไทย	อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด		
	ชาย	หญิง	เฉลี่ย
พ.ศ. 2528-33 (a)	64.4	69.3	66.8
พ.ศ. 2550 (b)	68.40	75.20	71.80
เป้าหมายของแผนฯ 10	อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นเป็น 80 ปี ภายในปี 2554		

ที่มา: (a) เครื่องชี้สภาวะสังคม 2537 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(b) รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2549 กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(ข)

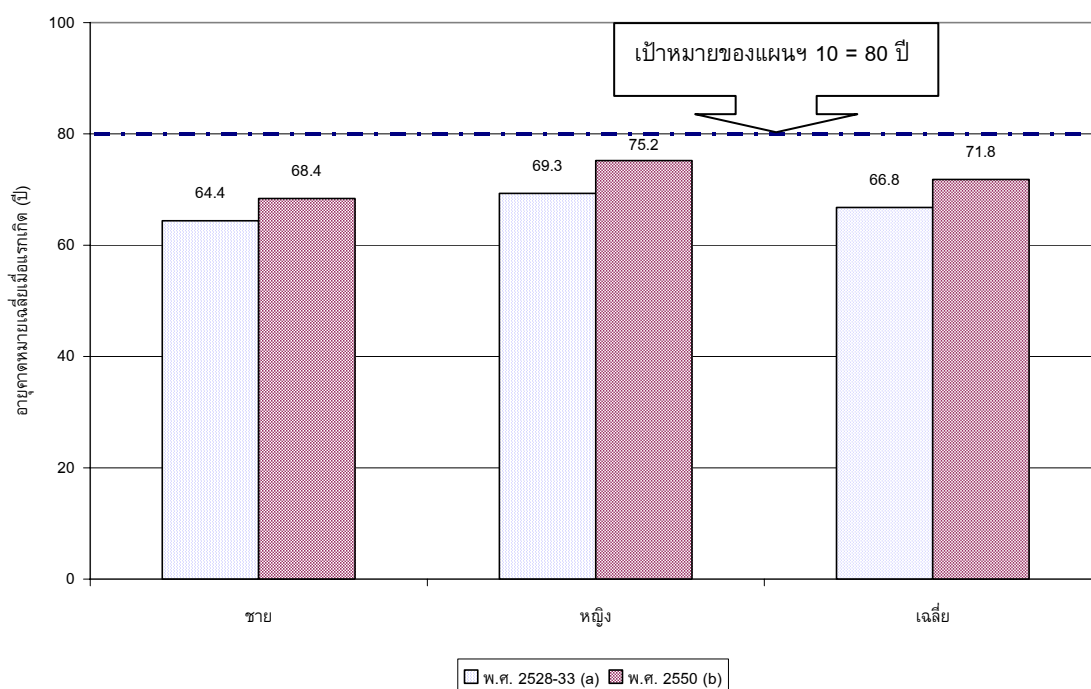
ค่าเฉลี่ยปี 2547

อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (b)	
ประเทศคู่เทียบ	จำนวนปี
อินโดนีเซีย	67
ฟิลิปปินส์	68
จีน	71
มาเลเซีย	72
สหรัฐอเมริกา	77
สิงคโปร์	80
สหราชอาณาจักร	79

อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (b)	
ประเทศคู่เทียบ	จำนวนปี
เยอรมันนี	79
ออสเตรเลีย	81
ญี่ปุ่น	82
ค่าเฉลี่ย 10 ประเทศ ⁶	75.6

ที่มา: (b) รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2549 กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รูปที่ 6.1 - 3 แสดงอายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของคนไทย พ.ศ. 2528-2533 และ 2550

ที่มา: (a) เครื่องชี้ภาวะสังคม 2537 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(b) รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2549 กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2.2 การตายด้วยโรคที่ป้องกันได้ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตามเป้าหมาย 5 โรคสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้ติดตามโรคสำคัญที่ป้องกันได้เพียง 3 โรค ได้แก่ การตายด้วยโรคมะเร็ง ซึ่งเป็นสถิติการตายอันดับ 1 ของประชากรไทยตลอดระยะหลายปีที่ผ่านมา โดยพบว่า คนไทยตายด้วยมะเร็งในปี 2536 เท่ากับ 45 คนต่อประชากรแสนคนต่อปี ต่อมาอัตราการตายในปี 2545 เพิ่มขึ้นเป็น 73.3 คนต่อประชากรแสนคนต่อปี และมีการคาดคะเนว่า ในปี 2551 ประเทศไทยจะมีผู้ป่วยมะเร็งเกิดขึ้นใหม่ถึง 120,000 ราย (สถาบันมะเร็งแห่งชาติ. 2551) ทั้งที่เป็นโรคที่ป้องกันได้

โรคความดัน องค์การอนามัยโลกในปี คศ. 1999 กำหนดว่าผู้ใดที่มีความดัน 140/90 มม.ของปรอท หรือมากกว่าถือว่ามีความดันโลหิตสูง โดยความดันโลหิต 130/84 มม. ของปรอท ถือว่าเป็นความดันปกติอย่างสูง จัดเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มของการเกิดความดันโลหิตสูง มากกว่ากลุ่มที่ความดันน้อยกว่านี้ โรคความดันโลหิตสูงเป็นโรคที่พบบ่อยในกลุ่มประชากรไทย ซึ่งต้องทุพพลภาพหรือมีชีวิตไม่ยืนยาว ผู้ป่วยส่วนใหญ่มักเข้าใจว่าความดันโลหิตสูงเป็นโรคที่หายขาด เมื่อทานยาจนความดันเป็นปกติแล้วควรเลิกทานยาได้ ในความเป็นจริงส่วนใหญ่แล้วความดันโลหิตสูงเป็นโรคที่ไม่หายขาด ต้องใช้ยาควบคุมไปตลอดชีวิตเช่นเดียวกับโรคเบาหวาน การควบคุมความดันให้ปกติอย่างสม่ำเสมอ สามารถลดความเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดจากโรคความดันสูง เช่น อัมพาต หรือ หลอดเลือดหัวใจอุดตันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปี 2549 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) พบว่า ปัญหาโรค หลอดเลือดสมองเป็นสาเหตุการเสียชีวิตของคนไทยอันดับที่ 3 รองจากโรคมะเร็ง และอุบัติเหตุ ทั้งนี้มีผู้ป่วยที่มีอาการโรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลันแล้วหากได้รับการรักษาทันภายใน 3 ชั่วโมง อย่างถูกต้องและรวดเร็วจะช่วยลดความพิการและอัตราเสียชีวิตลงได้ แต่มีเพียงร้อยละ 1.96 เท่านั้น ที่ได้รับการรักษาได้ทันทั่วทั้ง ทำให้อัตราการเสียชีวิตและความพิการเกิดขึ้นสูงมาก โรค หลอดเลือดสมอง คนไทยเรียกโรคอัมพาต แต่ถ้าผู้ป่วยรายใดมีอาการไม่รุนแรงยังพอขยับร่างกาย ได้เรียกว่าโรคอัมพฤกษ์ ซึ่งโรคหลอดเลือดสมองเป็นโรคที่พบบ่อยที่สุดของโรคทางระบบประสาท วิทยาที่รับไว้ในโรงพยาบาลทั่วประเทศ โดยมีประชาชนไทยป่วยเป็นโรคนี้ 242,023 ราย และยังมี ประชาชนเสี่ยงที่จะป่วยจากโรคดังกล่าวอีกประมาณ 10 ล้านคน (กรมการแพทย์ และสมาคม ประสาทวิทยาแห่งประเทศไทย, ธันวาคม 2549)

โรคความดันและหลอดเลือดสมอง มีประชากรไทยตายด้วยโรคกลุ่มนี้ 24.3 รายต่อ ประชากรแสนคนในปี 2550 ทั้งที่เป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ อย่างไรก็ตาม โรคกลุ่มนี้มีแนวโน้ม ลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 24.4 ราย 29.2 ราย และ 34.8 รายต่อประชากรแสนคนในปี 2549 2548 และ 2547 ตามลำดับ

โรคหัวใจ นับเป็นสาเหตุการตายอันดับแรกๆ ของประชากรทั่วโลกเช่นเดียวกับ ประเทศไทย โดยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบได้เพิ่มสถิติสูงขึ้นถึง 20 เท่าในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา ทั้งยังมี แนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต อันเนื่องมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว รวมถึง การรับวัฒนธรรมแบบตะวันตกเข้ามา ทั้งการทำงานแบบเร่งรีบและเคร่งเครียด การบริโภคอาหาร ฟาสต์ฟู้ดและอาหารที่ไม่ถูกหลักโภชนาการ การมีภาวะความดันโลหิตสูง เบาหวาน ไขมันในเลือด สูง การสูบบุหรี่ การมีประวัติครอบครัวเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจอุดตัน ความอ้วน ประกอบกับอายุที่ มากขึ้นและการไม่ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เหล่านี้ล้วนก่อปัญหาต่อสุขภาพในระยะยาว ซึ่งไม่ เป็นผลดีต่อร่างกาย โรคหัวใจที่น่าห่วงและเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน คือ โรคหัวใจขาด เลือดเนื่องจากหลอดเลือดหัวใจตีบตัน ในปี 2550 พบว่า ประชากรไทยตายด้วยโรคหัวใจ 29.3 ราย ต่อประชากรแสนคน สูงกว่าในปี 2549 ซึ่งเท่ากับ 28.4 รายต่อประชากรแสนคน และมีแนวโน้ม สูงขึ้นเป็นลำดับนับจาก 24.6 รายต่อประชากรแสนคนในปี 2545

จากสถิติอัตราการตายด้วยโรคที่ป้องกันได้ตามเป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในช่วงปี 2545-2550 การป้องกันและเสริมสร้างสุขภาพของประชากรไทยให้ลดความเสี่ยงจากโรคสำคัญดังกล่าว จึงเป็นภารกิจที่ทำอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดอัตราการตายให้ต่ำลงอย่างต่อเนื่องในระยะของแผนฯ ฉบับที่ 10

อย่างไรก็ดี แม้การตายด้วยอุบัติเหตุและการตายด้วยโรคปอดอักเสบไม่ได้อยู่ในกลุ่มโรคตามเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 แต่การตายด้วยอุบัติเหตุ นับเป็นการตายอันดับ 2 มาอย่างต่อเนื่องรองจากโรคมะเร็ง ทั้งที่เป็นการตายที่สามารถป้องกันได้ โดยจากสถิติผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนท้องถนนทั่วประเทศเฉพาะช่วงเทศกาลปีใหม่ ตั้งแต่ปี 2545-2550 พบว่า ในช่วงเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2545 มีผู้เสียชีวิต 585 ราย บาดเจ็บ 580,505 ราย เทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2546 มีผู้เสียชีวิต 606 ราย บาดเจ็บ 35,286 ราย เทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2547 มีผู้เสียชีวิต 902 ราย บาดเจ็บ 45,516 ราย เทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2548 มีผู้เสียชีวิต 469 ราย บาดเจ็บ 8,547 ราย เทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2549 มีผู้เสียชีวิต 434 ราย บาดเจ็บ 4,772 ราย และเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2550 มีผู้เสียชีวิต 449 ราย บาดเจ็บ 4,943 ราย

โรคปอดอักเสบ (โรคนิวโมเนีย – Pneumonia) หรือ “โรคปอดบวม” ซึ่งมีประชากรเป็นกันมากในช่วงฤดูฝน สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนที่ไม่ค่อยแข็งแรงและมีภูมิคุ้มกันต่ำ โดยมักพบในผู้ป่วยที่เคยมีอาการไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ ต่อมทอนซิลอักเสบ หัด อีสุกอีใส ไอกรณ ฯลฯ และผู้ป่วยโรคนี้จะมีอัตราเสี่ยงต่อการเกิดโรคร้ายอื่นๆ แทรกตามมา เช่น ฝีในปอด (lung abscess) มีหนองในช่องหุ้มปอด ปอดแฟบ (atelectasis) หลอดลมพอง เยื่อหุ้มสมองอักเสบ เยื่อหุ้มหัวใจอักเสบ (pericarditis) เยื่อช่องท้องอักเสบ ข้ออักเสบเฉียบพลัน โลหิตเป็นพิษ ที่สำคัญคือภาวะขาดออกซิเจนและภาวะขาดน้ำ ซึ่งถ้าพบในเด็กเล็กและคนแก่ อาจทำให้เสียชีวิตอย่างรวดเร็ว แม้โรคปอดอักเสบไม่ได้อยู่ในโรคเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 แต่พบว่า มีสถิติการตายอยู่ใน 5 อันดับแรก โดยมีอัตราการตาย 22.5 รายต่อประชากรแสนคนในปี 2550 สูงกว่า 22.0 รายต่อประชากรแสนคน ในปี 2549

ตารางที่ 6.1 - 8 อัตราการตายด้วยโรคที่ป้องกันได้ต่อประชากรแสนคน พ.ศ. 2545-2550

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
อัตราการตายด้วยโรคที่ป้องกันได้ต่อประชากรแสนคน (ค่าเฉลี่ย 5 โรคสำคัญที่ป้องกันได้)	40.18	44.38	45.62	43.76	43.54	40.18
▪ มะเร็ง ¹	73.3	78.9	81.3	81.4	83.1	84.9
▪ อุบัติเหตุ ^{2*}	55.3	56.9	58.9	57.6	59.8	56.7
▪ ความดันและหลอดเลือดสมอง ¹	26.6	34.5	34.8	29.2	24.4	24.3
▪ หัวใจ ¹	24.6	27.7	26.8	28.2	28.4	29.3
▪ ปอดอักเสบ ²	21.1	23.9	26.3	22.4	22.0	22.5

ที่มา : กลุ่มภารกิจด้านข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศสุขภาพ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

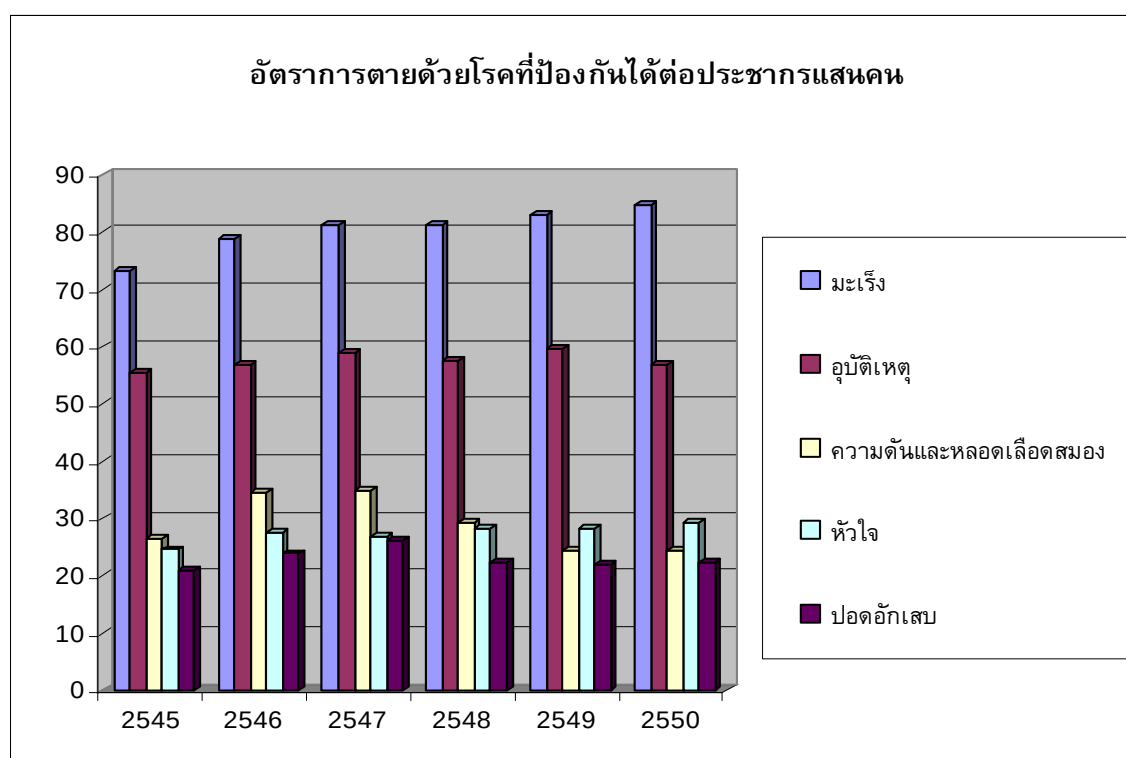
<http://bps.ops.moph.go.th/2.3.4-50.pdf>

หมายเหตุ : 1 หมายถึง โรคตามเป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

2 หมายถึง โรคนอกเหนือเป้าหมายแผนฯ 10 แต่มีสถิติที่น่าเป็นห่วงและควรให้ความสำคัญ

* หมายถึง อุบัติเหตุและการเป็นพิษ ไม่รวมการฆ่าตัวตายและถูกฆ่าตาย

รูปที่ 6.1 - 4 แสดงอัตราการตายด้วย 5 โรคสำคัญที่ป้องกันได้ต่อประชากรแสนคน

การดำเนินการที่เหมาะสมของการป้องกันและลดการตายด้วย 5 โรคสำคัญที่ป้องกันได้ มีตั้งแต่การขยายหลักประกันสุขภาพของคนไทยทุกคน เช่น เริ่มจากผู้ถือบัตรทองในการเข้าร่วมโครงการฯ และการนำหลักประกันเข้าถึงกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงต่อโรคและสนใจเข้าร่วม

โครงการ การเพิ่มหน่วยบริการในพื้นที่ที่มีความพร้อมทั้งส่วนกลางและภูมิภาค การพัฒนาเครือข่าย การจัดการให้สามารถจัดการในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น

2.3 แรงงานนอกระบบได้รับการคุ้มครองทางสังคมและมีความมั่นคงในชีวิตมากขึ้น

ปัญหาจากการทำงานของแรงงานนอกระบบ จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2548 จากจำนวนแรงงานนอกระบบทั่วประเทศ 22.54 ล้านคน พบว่า มีแรงงานที่มีปัญหาจากการทำงานประมาณ 6.5 ล้านคน (ร้อยละ 29) โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ค่าตอบแทนน้อย (ร้อยละ 51) รองลงมาคือ งานหนัก (ร้อยละ 21) งานไม่ต่อเนื่อง (ร้อยละ 15) ไม่มีสวัสดิการ (ร้อยละ 7) และไม่มีวันหยุด (ร้อยละ 4) ตามลำดับ โดยเฉพาะในภาคเกษตร ประมง และก่อสร้าง ส่วนในกรุงเทพฯ แรงงานนอกระบบที่มีปัญหาจากการทำงานมีประมาณ 0.28 ล้านคน (ร้อยละ 25) โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ค่าตอบแทนน้อย (ร้อยละ 49 เช่นเดียวกับทั้งประเทศ) รองลงมาคือ งานไม่ต่อเนื่อง (ร้อยละ 16 ไม่มีสวัสดิการ (ร้อยละ 13) ไม่มีวันหยุด (ร้อยละ 10) และงานหนัก (ร้อยละ 10) ตามลำดับ โดยเฉพาะในภาคขายส่ง ขายปลีก ร้านอาหารและภัตตาคาร

แรงงานนอกระบบเป็นพนักงานที่ยังขาดการได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายแรงงาน มีการจ่ายเงินค่าแรงที่ไม่ได้ความเป็นธรรม ไม่มีสวัสดิการและการประกันสังคมได้เช่นเดียวกับแรงงานในระบบ และ จากผลการสำรวจแรงงานนอกระบบปี 2550 พบว่า ประเทศไทยมีผู้มีงานทำ 37.1 ล้านคน จำแนกเป็นแรงงานนอกระบบ 23.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 62.7 และเป็นแรงงานในระบบ 13.8 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 37.3 จะเห็นได้ว่าในปี 2550 กำลังแรงงานที่เป็นผู้มีงานทำ ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองสวัสดิการและหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน

ตารางที่ 6.1 - 9 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของแรงงานในและนอกระบบ ปี 2548 และ 2550

ประเภท	พ.ศ. 2548		พ.ศ. 2550	
แรงงานในระบบ (ร้อยละ)	13.8	37.90	13.80	37.30
แรงงานนอกระบบ (ล้านคน)	22.5	62.10	23.30	62.70

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สืบค้นบนเว็บไซต์ ตุลาคม พ.ศ. 2551

ตารางที่ 6.1 - 10 อัตราประชากรที่มีหลักประกันสุขภาพและประชากรที่ยังไม่มีหลักประกันสุขภาพ

พ.ศ.	จำนวนประชากรที่มีหลักประกันสุขภาพ (ล้านคน)	จำนวนประชากรทั้งประเทศ (ล้านคน)	อัตราประชากรที่มีหลักประกันสุขภาพ (ร้อยละ)	อัตราประชากรที่ยังไม่มีหลักประกันสุขภาพ (ร้อยละ)
2545	45,352,811	61,153,864	74.16	25.84
2546	45,972,011	62,481,523	73.58	26.42
2547	47,099,766	62,856,352	74.93	25.07
2548	47,343,401	63,148,738	74.97	25.03
2549	47,542,982	63,190,483	75.24	24.76
2550	46,672,613	63,662,812	73.31	26.69

ที่มา : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

ที่มา : http://www.nhso.go.th/NHSOFront/SelectViewFolderAction.do?folder_id=000000000000121

หากเปรียบเทียบจำนวนแรงงานนอกระบบ ปี 2548 และปี 2550 พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น 7 แสนคน คือในปี 2548 มี 22.5 ล้านคน (ร้อยละ 62.1) ในปี 2550 มี 23.3 ล้านคน (ร้อยละ 62.7) หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.7 การทำงานของแรงงานนอกระบบในแต่ละภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ปี 2550 พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภูมิภาคที่มีการจ้างแรงงานนอกระบบมากที่สุด คือ 9.6 ล้านคน รองลงมา เป็นภาคเหนือ 5.0 ล้านคน ภาคกลาง 4.5 ล้านคน ภาคใต้ 3.0 ล้านคน และ กรุงเทพมหานคร 1.3 ล้านคน

ตารางที่ 6.1 - 11 เปรียบเทียบจำนวนของผู้มีงานทำ จำแนกเป็นรายภาค ปี พ.ศ. 2548 และ 2550

ประเภท	พ.ศ. 2548 (ล้านคน)	พ.ศ. 2550 (ล้านคน)
กรุงเทพมหานคร	1.1	13.80
ภาคกลาง	4.3	4.5
ภาคเหนือ	4.9	5.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9.5	9.6
ภาคใต้	2.7	3.0

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สืบค้นบนเว็บไซต์ ณ ตุลาคม พ.ศ. 2551

1) แรงงานนอกระบบที่ทำงานอยู่ตามประเภทอุตสาหกรรม

สำหรับการทำงานตามสาขาอุตสาหกรรมในการผลิตต่างๆ นั้น พบว่าแรงงานนอกระบบในประเทศเป็นการจ้างแรงงานในภาคเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ คือ ประมาณ 14.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 61.8 รองลงมาเป็นสาขาขายส่งและขายปลีก 3.7 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 15.7 สาขาการโรงแรม และภัตตาคาร 1.7 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 7.3 สาขาการผลิต 1.2 ล้าน

คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 สาขาการก่อสร้าง 9.2 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ที่เหลือกระจายอยู่ในสาขาต่างๆ

ตารางที่ 6.1 - 12 ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามอุตสาหกรรม พ.ศ. 2550

ประเภทอุตสาหกรรม	พ.ศ. 2550 (หน่วย : ร้อยละ)	
	(แรงงานในระบบ)	(แรงงานนอกระบบ)
1. ภาคเกษตรกรรม	8.0	61.8
2. ภาคการผลิต	31.5	5.3
3. ภาคการค้าส่ง/ค้าปลีก	13.5	15.7
4. ภาคบริการ (โรงแรม ร้านอาหาร)	4.4	7.3
5. ภาคการก่อสร้าง	7.3	4.0
6. ภาคการขนส่ง	3.6	2.3
7. ภาคการศึกษา	7.5	0.2
8. อื่นๆ	24.3	3.4

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

2) การใช้สวัสดิการในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล

สำหรับวิธีการรักษาและการใช้สวัสดิการในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลของแรงงานนอกระบบ อันเกิดจากการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน แรงงานนอกระบบที่ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุ จำนวน 3.7 ล้านคน โดยส่วนใหญ่เป็นการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุเล็กน้อยและไม่ได้รับการรักษา 2.3 ล้านคน (ร้อยละ 64.1) รองลงมาเป็นการไปซื้อยาจากร้านขายยา และไปรักษาต่อเองที่บ้าน 9.6 แสนคน (ร้อยละ 26.1) ส่วนผู้ที่ได้รับบาดเจ็บหรือ อุบัติเหตุมาก จำเป็นต้องไปรักษาพยาบาลต่อใน สถานพยาบาล มีจำนวน 3.6 แสนคน (ร้อยละ 9.8) โดยแรงงานนอกระบบที่ได้รับบาดเจ็บหรือประสบอุบัติเหตุมาก ต้องเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาล ได้ใช้สวัสดิการในการเบิกจ่ายค่ารักษา พยาบาลด้วยวิธีต่างๆ ดังนี้

1) ใช้บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้ามากที่สุด ร้อยละ 70.6

2) ต้องเสียเงินจ่ายเอง ร้อยละ 17.5

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า แรงงานนอกระบบเป็นกำลังแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศ แต่มีการจ้างงานที่ไม่แน่นอน สภาพแวดล้อมการทำงานไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน การได้รับการดูแลจากหน่วยงานทางราชการ และนายจ้างไม่ดีพอ แรงงานจึงต้องเผชิญกับปัญหาด้านต่างๆ ทั้งการทำงาน สุขภาพ สภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงาน และปัญหาการเข้าถึงบริการต่างๆ และการคุ้มครองทางกฎหมาย โดยไม่อาจทำได้หรือทำได้ยากยิ่ง ดังนั้น แรงงานนอกระบบจึงเป็นกลุ่มประชากรไทยที่ต้องไม่ถูกมองข้าม เนื่องจากเป็นกำลังที่สำคัญของการผลิตของประเทศ โดยหากกำลังการผลิตของประเทศส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับคุณภาพชีวิตที่ดี การแก้ไขปัญหาความยากจนของประชากรไทยและการพัฒนาคนตามเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ยังเป็นเรื่องยากยิ่งสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มุ่งจะบรรลุถึง

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า โครงการคุ้มครองทางสังคมของประเทศไทย มีความครอบคลุมค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะในกลุ่มคนจน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบที่มีความเปราะบางมากที่สุด ดังนั้น จึงควรขยายความคุ้มครองแรงงานนอกระบบทั้งที่เป็นทางการ (ตามระบบประกันสังคม) และความคุ้มครองที่ไม่เป็นทางการ โดยใช้ชุมชนเป็นกลไกการดำเนินงาน ในการจัดตั้งระบบการออมเพื่อสวัสดิการและสุขภาพให้แก่แรงงานนอกระบบ นอกจากนี้ ควรเร่งสร้างมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานให้แก่แรงงานนอกระบบ สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มของแรงงานนอกระบบ จัดตั้งหรือขยายกองทุนประกันสังคมสำหรับแรงงานนอกระบบ รวมทั้งขยายงานของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานสู่แรงงานนอกระบบให้มากขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมให้ผู้ที่ทำงานนอกระบบได้มีงานที่มีคุณค่าทำ และสามารถสร้างผลผลิตให้แก่เศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3) กำลังแรงงานระดับกลางเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ผลิตภาพแรงงาน (Labour Productivity) หมายถึง ปริมาณผลงานเฉลี่ยต่อคนของลูกจ้างที่คำนวณเป็นรายชั่วโมง รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายปี ผลิตภาพแรงงานเป็นข้อมูลบ่งชี้ถึงความสามารถในการผลิตต่อคนของแรงงานหรือลูกจ้างในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ต่อชั่วโมง ต่อวัน ต่อสัปดาห์ ฯลฯ)

ผลิตภาพแรงงานไทยในปี 2550 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 122.36 จาก 119.91 ในปี 2549 (ตารางที่ 6.1-13) และสัดส่วนแรงงานตามการศึกษาที่เป็นวุฒิประถมศึกษาและต่ำกว่ามีอัตราลดลงจากร้อยละ 59.5 ในปี 2549 เหลือร้อยละ 31.68 ของแรงงานทั้งหมดในปี 2550 ขณะที่แรงงานที่เป็นวุฒิมัธยมศึกษาขึ้นไปมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 68.32 ในปี 2550 จากร้อยละ 40.50 ในปี 2549 อย่างไรก็ตาม อัตราการเพิ่มของผลิตภาพแรงงานไทยดังกล่าวในภาพรวมเมื่อเทียบกับนานาชาติ ถือว่ายังอยู่ในระดับต่ำ จำเป็นต้องเร่งพัฒนาทักษะฝีมืออย่างต่อเนื่องให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

ตารางที่ 6.1 - 13 ดัชนีผลิตภาพแรงงานทุกสาขาอุตสาหกรรมระดับประเทศ ในช่วงปี 2545-2550

หน่วย : ร้อยละ

สาขาอุตสาหกรรม	2545	2546	2547	2548	2549	2550*
ภาคเกษตรกรรม	100.00	113.15	110.90	123.19	126.77	132.69
■ เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และ การป่าไม้	100.00	112.68	108.53	122.71	126.69	132.68
■ การประมง	100.00	130.94	142.88	118.61	121.93	127.53
นอกภาคเกษตรกรรม	100.00	102.91	102.61	102.70	106.97	109.22
■ การทำเหมืองแร่และเหมือง หิน	100.00	99.48	116.93	79.65	82.20	83.48
■ การผลิต	100.00	109.60	113.50	113.62	116.10	119.91
■ การไฟฟ้า ก๊าซ และประปา	100.00	94.94	107.52	104.57	111.28	116.64
■ การก่อสร้าง	100.00	103.20	97.52	89.08	92.96	90.20

สาขาอุตสาหกรรม	2545	2546	2547	2548	2549	2550*
▪ การขายคำสั่ง การขายปลีก การซ่อมแซมจักรยาน จักรยานยนต์ และของใช้ใน ครัวเรือน	100.00	96.59	94.50	95.79	99.77	97.90
▪ โรงแรมภัตตาคาร	100.00	90.57	96.69	92.88	104.74	106.72
▪ การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	100.00	100.69	100.25	100.76	107.15	110.43
▪ ตัวกลางทางการเงิน	100.00	110.01	114.50	117.17	113.14	121.95
▪ บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทาง ธุรกิจ	100.00	92.34	88.51	90.24	85.78	84.17
▪ การบริหารราชการแผ่นดิน และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาค บังคับ	100.00	109.06	98.52	97.01	97.46	95.63
▪ การศึกษา	100.00	99.97	90.02	102.81	104.42	110.86
▪ การบริการสุขภาพและงาน สังคมสงเคราะห์	100.00	87.62	85.77	86.57	95.81	96.90
▪ การบริการชุมชน สังคม และ บริการส่วนบุคคลอื่นๆ	100.00	108.28	105.85	109.60	110.85	114.36
▪ ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	100.00	89.51	98.86	97.16	102.12	105.19
รวม	100.00	105.76	109.03	115.61	119.91	125.07

หมายเหตุ * เป็นตัวเลขประมาณการโดยใช้อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยในช่วงปี 2545 – 2549

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กลุ่มงานพัฒนาระบบรายได้และค่าจ้างขั้นต่ำ

ตารางที่ 6.1 - 14 ผลผลิตภาพแรงงานของประเทศไทย ระหว่างปี 2545- 2550

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548*	2549*	2550*
ผลผลิตภาพแรงงาน (บ./คน/ปี)	98,101	102,461	105,554	108,724	112,297	n.a
ผลผลิตภาพแรงงาน ¹ (ร้อยละ) ^A	100.00	105.76	109.03	115.61	119.91	122.36 ^B

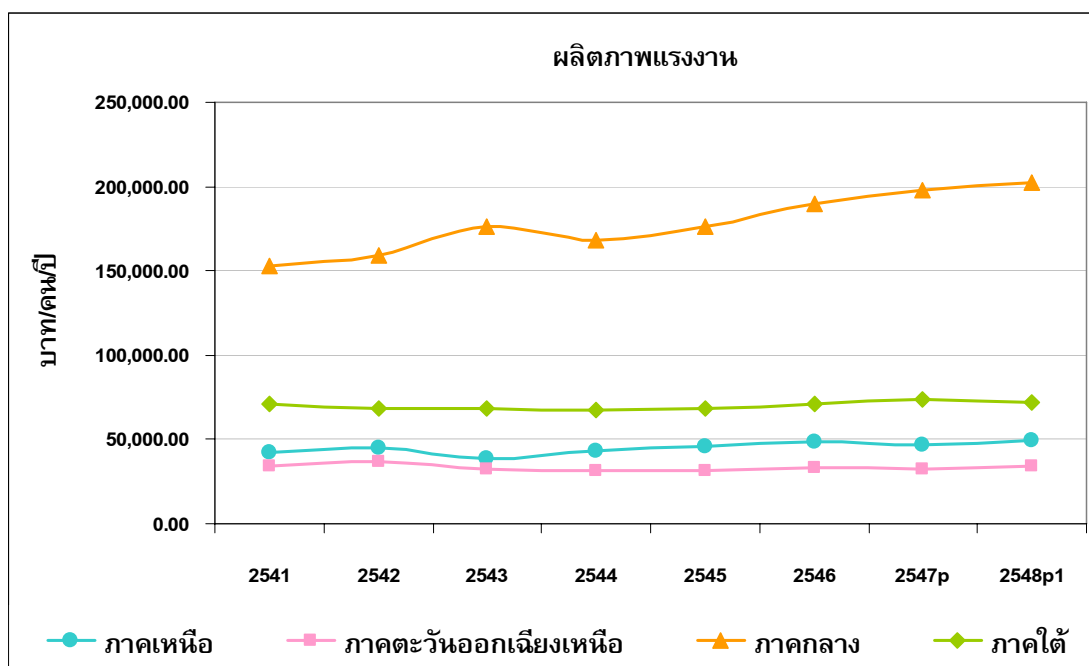
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ 1) ข้อมูลปี 2546-2549 เป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยของอัตราการเจริญเติบโตของดัชนีผลผลิตภาพแรงงานที่เกิดขึ้นจริง โดยใช้ข้อมูลปี 2545 เป็นปีฐาน

A) ผลผลิตภาพแรงงาน (ร้อยละ) เป็นยอดรวมทุกสาขาอุตสาหกรรม (11 สาขา)

B) ข้อมูลปี 2550^B เป็นตัวเลขประมาณการโดยใช้อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2545-2549

รูปที่ 6.1 - 5 กราฟแสดงผลภาพแรงงานของประเทศไทย ระหว่างปี 2541-2548

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ A) ผลิตภาพแรงงาน (ร้อยละ) เป็นยอดรวมทุกสาขาอุตสาหกรรม (11 สาขา)

- 1) ข้อมูลปี 2548-2550* ประมาณการจากอัตราการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยของอัตราการเจริญเติบโตของดัชนีผลิตภาพแรงงานช่วงปี พ.ศ.2544-2547 โดยใช้ข้อมูลปี 2545 เป็นปีฐาน
 - 2) ข้อมูลปี 2546-2549 เป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยของอัตราการเจริญเติบโตของดัชนีผลิตภาพแรงงานที่เกิดขึ้นจริง โดยใช้ข้อมูลปี 2545 เป็นปีฐาน
- B) ข้อมูลปี 2550^B เป็นตัวเลขประมาณการโดยใช้อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2545-2549

ตารางที่ 6.1 - 15 สัดส่วนแรงงานตามระดับการศึกษา ระหว่างปี 2545- 2550

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
สัดส่วนแรงงานตามระดับการศึกษา						
• ประถมศึกษาและต่ำกว่า	64.6	62.7	61.2	60.2	59.5	31.68
• มัธยมศึกษาขึ้นไป	34.2	35.6	37.3	38.5	40.5	68.32

ที่มา : กระทรวงแรงงาน ตุลาคม 2551

กล่าวโดยสรุป จากสถานการณ์คุณภาพชีวิตคนไทยในระยะปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 มีการจัดบริการสุขภาพทั่วถึงคนไทยร้อยละ 96.3 มีหลักประกันสุขภาพ โครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพระดับชุมชนครอบคลุมทุกพื้นที่ การเจ็บป่วยโดยรวมลดลง แต่การเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ชาย 68 ปี หญิง 75 ปี สูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก แต่ยังห่างจากประเทศญี่ปุ่นที่มีอายุยืนที่สุด คือ ชาย 78 ปี และหญิง 85 ปี การเจ็บป่วยโดยรวมลดลงเป็น 1,798.1 ต่อประชากรพันคนในปี 2547 แต่เนื่องจาก

คนไทยยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพทั้งการบริโภคและการใช้ชีวิต ทำให้การเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้เพิ่มขึ้น ทั้งการป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน โรคหัวใจ และมะเร็ง มีอัตราเพิ่มร้อยละ 18.4 14.2 13.4 และ 4 ตามลำดับ รวมทั้งปัญหาภาวะโภชนาการเกิน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับระดับไขมันในเลือดสูง ปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ โรคอุบัติใหม่และโรคระบาดซ้ำ เช่น โรคซาร์ส ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่ เป็นต้น ยังเป็นปัญหาสุขภาพที่เป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจัง

2.4 การผลิตบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาที่ยังต่ำกว่าประเทศคู่แข่งที่สำคัญ

งบประมาณที่ภาครัฐจัดสรรให้การวิจัยและพัฒนา (Research & Development) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญที่ภาครัฐมีให้ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อการพัฒนาศักยภาพและองค์ความรู้ของบุคลากรไทย นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงแนวนโยบายที่ภาครัฐต้องการผลักดันให้เกิดการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ประเทศไทยสามารถพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพาเทคโนโลยีต่างประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ

แนวโน้มสัดส่วนการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GERD/GDP) ของประเทศไทยในช่วง ปี 2545-2549 พบว่า มีลักษณะทรงตัว กล่าวคือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในสัดส่วนร้อยละ 0.25 ต่อ GDP ในแต่ละปี

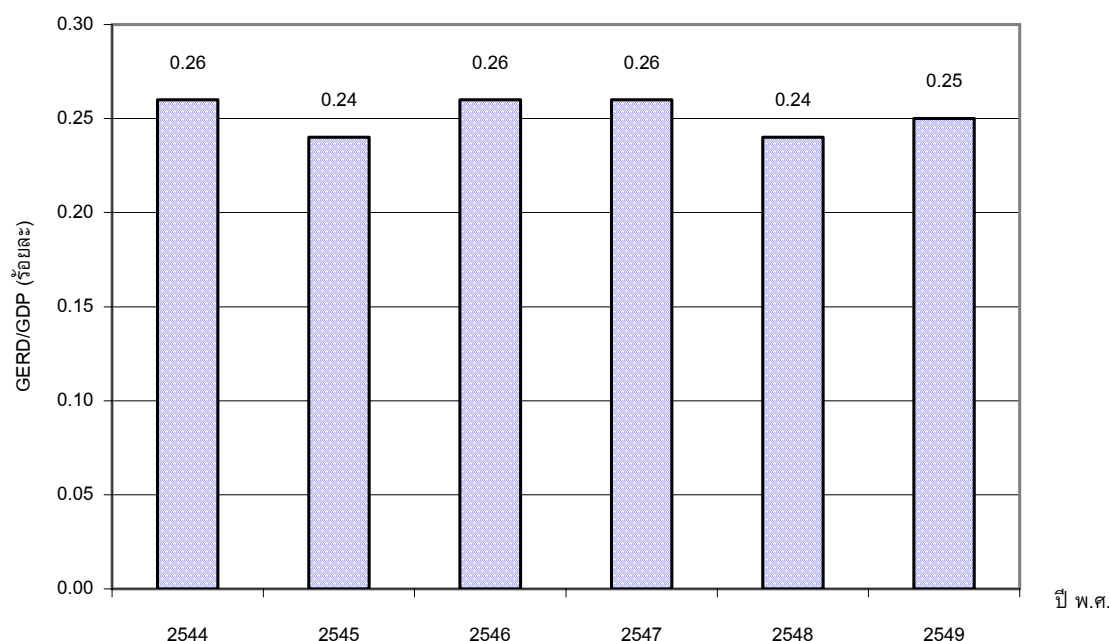
เมื่อพิจารณาจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากร 10,000 คนของประเทศไทย พบว่า ข้อมูลล่าสุดในปี 2548 (มีการสำรวจ 2 ปีครั้ง) ประเทศไทยมีนักวิจัยเท่ากับ 5.92 คนต่อประชากรหมื่นคน โดยต่ำกว่าการสำรวจครั้งก่อนหน้าซึ่งเท่ากับ 6.72 คนต่อประชากรหมื่นคน ในปี 2546 ทั้งนี้ ใช้งบลงทุนด้านการวิจัยในปี 2548 โดยงบประมาณแผ่นดิน 7,735 ล้านบาทหรือร้อยละ 0.62 ของงบประมาณแผ่นดิน และอีก 7,592 ล้านบาทจากภาคเอกชน เมื่อจำแนกเป็นสาขาวิจัย พบว่า มีค่าใช้จ่ายในสาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุดคือ 6,375 ล้านบาทและที่น้อยสุดคือสาขามนุษยศาสตร์ 184 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม การเพิ่มสมรรถนะการบริหารจัดการการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยได้เร่งประสิทธิภาพขึ้นมากจากอดีตที่ผ่านมา โดยปัจจุบันมีงานวิจัยหลายงานที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน งานวิจัยมีประสิทธิภาพดีขึ้นมาก และแนวโน้มในอนาคตจำนวนนักวิจัยและงบลงทุนด้านการวิจัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องคาดว่าจะผลการสำรวจของปี 2549-2550 จำนวนนักวิจัยจะดีขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เนื่องจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ซึ่งดูแลยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติได้เสนอแผนยุทธศาสตร์การวิจัยซึ่งน่าจะเป็นตัวเร่งที่ทำให้ได้ตัวเลขที่ดีขึ้น โดย วช. จะพยายามเพิ่มการลงทุนวิจัยและพัฒนาเป็นร้อยละ 1.5 ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และเพิ่มบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเป็น 10 คนต่อประชากร 10,000 คน ภายในปี 2554 ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

ตารางที่ 6.1 - 16 ค่าใช้จ่ายและบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย ปี 2545-2550

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550
GERD/GDP (ร้อยละ)	0.24	0.26	0.26	0.24	0.25	n.a.
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศ (GERD) (ล้านบาท)	13,302	15,499	16,571	16,667	19,548	n.a.
อัตราส่วนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากร 10,000 คน	(3.90) ³	6.72	(6.72) ³	5.92	(5.92) ³	n.a.
จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากร 10,000 คนของต่างประเทศ ปี 2548						
- ญี่ปุ่น (คน/ปชก.หมื่นคน) - สิงคโปร์ (คน/ปชก.หมื่นคน) - ไต้หวัน (คน/ปชก.หมื่นคน) - เกาหลีใต้ (คน/ปชก.หมื่นคน)	n.a.	n.a.	n.a.	70.2 65.8 65.5 44.8	n.a.	n.a.
สัดส่วนงบลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP ของต่างประเทศ ปี 2548						
- ญี่ปุ่น (ร้อยละ) - สิงคโปร์ (ร้อยละ) - ไต้หวัน (ร้อยละ) - เกาหลีใต้ (ร้อยละ)	n.a.	n.a.	n.a.	3.3 2.3 2.5 2.9	n.a.	n.a.
เป้าหมายแผนฯ 10	เพิ่มบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเป็น 10 คนต่อประชากร 10,000 คน ภายในปี 2554					

ที่มา: 1 = สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ 2 = สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
 หมายเหตุ: 1) ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาโดยภาครัฐ ภาคอุดมศึกษา ภาครัฐวิสาหกิจ ในปี 2547 และ 2549 ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากกรมบัญชีกลาง
 2) ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาจากแหล่งอื่นๆ ในปี 2549 ได้จากการศึกษาวิเคราะห์และประมาณการจากค่าเฉลี่ย 4 ปีย้อนหลัง (ปี 2542-2548)
 3) เป็นตัวเลขของการสำรวจ 2 ปีต่อครั้ง

รูปที่ 6.1 - 6 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย ปี 2544-2549

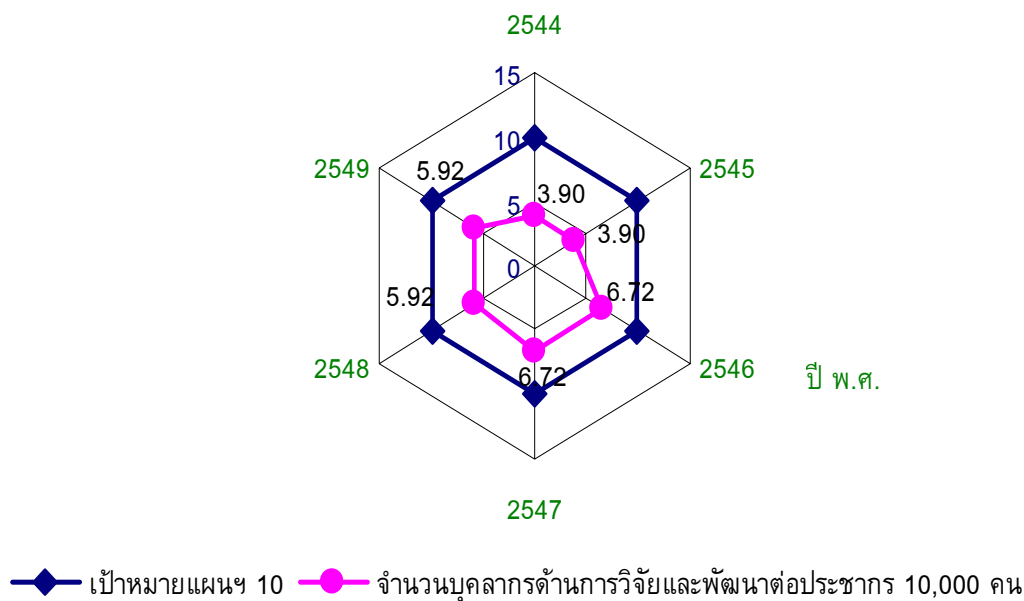

ที่มา : GERD/GDP (ร้อยละ) จากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และ
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (หน่วย : ร้อยละ/GDP)

อัตราค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศอยู่ระหว่างร้อยละ 0.24-0.28 มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 เมื่อเทียบในช่วงระยะเวลาเดียวกันนี้ ประเทศอื่นๆ เช่น เกาหลี จีน และอิสราเอล มีอัตราค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้น 2 เท่า ในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยใช้เงิน 16,667 ล้านบาทสำหรับการวิจัยและพัฒนาประมาณร้อยละ 60 ของเงินลงทุนจำนวนนี้มาจากภาครัฐ ในขณะที่ร้อยละ 40 มาจากภาคเอกชนในหลายๆ ประเทศ ภาคเอกชนจะมีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนามากกว่าภาครัฐ

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนบุคลากรที่ทำวิจัยเทียบเท่าเต็มเวลา (full time equivalent-FTE) ของประเทศไทยปี 2544 ซึ่งเท่ากับ 3.9 คนต่อประชากร 10,000 คน กับประเทศต่าง ๆ พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนบุคลากรฯ ต่ำกว่าหลายประเทศทั้งในแถบเอเชีย อเมริกาและยุโรป เช่น ประเทศสวีเดน ฟินแลนด์ ญี่ปุ่น มีจำนวนบุคลากรฯ ประมาณ 70-100 คน ประเทศไต้หวัน สิงคโปร์ แคนาดา มีจำนวนบุคลากรฯ ประมาณ 40-60 คน ประเทศเกาหลีใต้ อังกฤษ มีจำนวนบุคลากรฯ ประมาณ 15-30 คน ในขณะที่ประเทศจีนและมาเลเซีย มีจำนวนบุคลากรฯ 7.5 คน และ 4.3 คนต่อประชากร 10,000 คน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีจำนวนบุคลากรฯ มากกว่าประเทศฟิลิปปินส์ที่มีจำนวน 2.1 คนต่อประชากร 10,000 คน

รูปที่ 6.1 - 7 กราฟแสดงจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากรหมื่นคน

ที่มา : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

กล่าวได้ว่า การพัฒนาและผลิตบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย ยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยแม้ได้เพิ่มจาก 3.9 คนต่อประชากร 10,000 คนในปี 2544 เป็น 5.9 คนต่อประชากร 10,000 คน ในปี พ.ศ. 2548 แต่เมื่อเทียบกับประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เช่น เกาหลีมี 44.8 คน ไต้หวัน 65.5 คน และสิงคโปร์ 65.8 คน นอกจากนี้ ในประเทศอุตสาหกรรม เช่น ญี่ปุ่น มีบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนา 70.2 คน ต่อประชากร 10,000 คน ในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยมีบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนาประมาณ 37,000 คน จำนวนนี้เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่านับจากปี พ.ศ. 2542 ซึ่งมีเพียง 20,047 คน และเมื่อพิจารณาว่าประเทศไทยมีบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเท่ากับ 5.92 คนในปี 2549 เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ซึ่งกำหนดให้เพิ่มบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเป็น 10 คนต่อหมื่นคนต่อปี ภายในปี 2554 แล้ว นับว่ายังห่างไกลเป้าหมายอยู่อีกมาก

3. การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

ในภาวะที่ประเทศไทยมีความเป็นเมืองมากขึ้น สถาบันครอบครัวกลับมีความอ่อนแอเปราะบาง ขาดความอบอุ่น ความผูกพัน และความเอื้ออาทรต่อกัน สะท้อนจาก คู่สมรสมีอัตราการหย่าร้างสูงมากขึ้นทุกปี เด็กเร่ร่อนและถูกทอดทิ้งเพิ่มขึ้นทุกปี แม้ผู้สูงอายุได้รับการจัดการดูแลมากขึ้นและถูกทอดทิ้งน้อยลง กว่าปีที่ผ่านมา แต่คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน การอยู่ร่วมในสังคมเมืองและชนบท พบว่า คนไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยจำนวนคดีที่มีผลกระทบกับความปลอดภัยของประชาชนยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งคดีอาชญากรรมและคดีอาชญากรรม ความปลอดภัยของประชาชนจึงยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง และเป็นสิ่งบั่นทอนต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของสังคมไทยโดยรวม แม้คดีอาชญากรรม

แนวโน้มลดลงแต่พัฒนาการของยาเสพติดและการค้าในรูปแบบใหม่เป็นสิ่งที่ต้องเตรียมรับมือ อาทิ ทางอินเทอร์เน็ต ไปรษณีย์ ขณะเดียวกันการก่ออาชญากรรมยังมีแนวโน้มสูงขึ้น สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ เพิ่มขึ้นจาก 108.7 คดีเป็น 122.1 คดีต่อประชากรแสนคน คดีชีวิต ร่างกายและเพศ เพิ่มขึ้นจาก 60.5 คดีเป็น 73.4 คดีต่อประชากรแสนคน รวมถึงเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มการกระทำผิดมากขึ้น

3.1 อัตราการหย่าร้างต่อคู่สมรสพันคู่

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีในปัจจุบันได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสถาบันครอบครัว ที่มีการหย่าร้าง หรือแยกกันอยู่มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อมูลสัดส่วนการหย่าร้างระหว่างปี 2545 – 2550 ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี และเมื่อดูข้อมูลในปี 2550 ซึ่งเป็นปีแรกของการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พบว่า มีการจดทะเบียนสมรส 307,910 คู่ ลดลงจากปี 2549 ที่มีอยู่ 347,913 คู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหญิงชายไทยในวัยเจริญพันธุ์ปัจจุบันมีการแต่งงานช้าลง และครองตัวเป็นโสดกันมากขึ้น รวมทั้งมีการยอมรับการอยู่กินด้วยกันก่อนการแต่งงานโดยไม่จดทะเบียนสมรสมากขึ้น สำหรับการหย่าร้างในปี 2550 มี 100,420 คู่ คิดเป็นอัตราการหย่าร้าง 326.13 คู่ต่อคู่สมรสพันคู่ เพิ่มขึ้นจากปี 2549 ที่มีการหย่าร้าง 91,155 คู่ และคิดเป็นอัตราการหย่าร้าง 262.69 คู่ต่อคู่สมรสพันคู่ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากคู่สมรสขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ชีวิตคู่ มีปัญหาด้านความประพฤติที่ขาดความรับผิดชอบต่อคู่สมรส และเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว ในปี 2550 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้ร่วมกับกรมการปกครอง และกรุงเทพมหานคร จัดโครงการเตรียมความพร้อมก่อนมีครอบครัวขึ้นทั่วประเทศ ด้วยการส่งเสริมให้คู่สมรสและประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะแต่งงาน และเทคนิคในการครองชีวิตคู่ ผ่านสื่อวีดิทัศน์ ชุด “การเตรียมความพร้อมก่อนมีครอบครัว” ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วยสิ่งที่ต้องรู้ก่อนแต่งงาน ครอบครัวเป็นสุขมีลูกเมื่อพร้อม และครองคู่อย่างไรให้ประสบความสำเร็จ (เทคนิคการครองชีวิตคู่) ให้ประชาชนที่ไปจดทะเบียนสมรส และประชาชนที่ไปรับบริการทั่วไป ที่สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร และที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกแห่งทั่วประเทศ เริ่มตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2550 โครงการนี้จะป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว และส่งเสริมให้คู่รักที่จะแต่งงานมีครอบครัว ได้มีการเตรียมความพร้อมที่จำเป็นก่อนการสร้างครอบครัว ซึ่งจะช่วยนำไปสู่การมีครอบครัวที่อบอุ่นและเข้มแข็งสำหรับแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จะปรับปรุงสื่อเผยแพร่ทั้งสื่อวีดิทัศน์ (VCD) เอกสารให้มีความสมบูรณ์และเป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง โดยจะเผยแพร่ไปยังภาคส่วนต่างๆ เพื่อเป็นการให้ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนก่อนมีครอบครัว เพื่อจะได้ขยายไปอย่างกว้างขวางและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 6.1 - 17 สัดส่วนการหย่าร้าง ระหว่างปี 2545-2550

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้จดทะเบียนสมรส (คู่)	จำนวนผู้จดทะเบียนหย่า (คู่)	อัตราการหย่าร้าง (คู่ต่อคู่สมรสพันคู่)
2545	291,734	77,735	266.46
2546	328,356	80,886	246.34
2547	365,721	86,982	237.84
2548	345,234	90,688	262.69
2549	347,913	91,155	262.01
2550	307,910	100,420	326.13

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

3.2 เด็กเร่ร่อนและถูกทอดทิ้งมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สถาบันครอบครัวไทยมีความเปราะบางมากขึ้นเรื่อยๆ สะท้อนได้จากเด็กและเยาวชนถูกทอดทิ้งมากขึ้น เมื่อพิจารณาจากอัตราการหย่าร้าง พบว่าสูงขึ้นจาก 4.5 ต่อพันครัวเรือนในปี 2546 เป็น 4.9 คู่ต่อพันครัวเรือนในปี 2549 เนื่องจากการบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคม การขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่ ครอบครัวมากกว่าร้อยละ 40 ไม่มีความสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ความอบอุ่นในครอบครัวลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยค่าดัชนีลดลงจากร้อยละ 67.87 ในปี 2544 เหลือร้อยละ 58.75 ในปี 2549 นอกจากนี้ ยังพบว่า เด็กเร่ร่อนและถูกทอดทิ้งในสถานสงเคราะห์สถานแรกรับและสถานคุ้มครองสวัสดิการภาพเด็กของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 35.11 คนต่อเด็กแสนคน ในปี 2544 เป็น 46.86 คน ในปี 2548 และ 48.49 คน ในปี 2549 ขณะที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพิ่มขึ้นในทุกฐานความผิด ดังจะเห็นได้จากจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ในปี 2548 มีจำนวน 36,080 คดีและเพิ่มเป็น 48,218 คดี ในปี 2549 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 33.6 ทั้งนี้การกระทำความผิด 3 ลำดับแรกเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินร้อยละ 29.7 รองลงมาเป็นยาเสพติดร้อยละ 18.3 และคดีชีวิตและร่างกายร้อยละ 17.2 ทั้งนี้เป็นผลมาจากครอบครัวมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่น้อยและไม่ได้ทำหน้าที่อย่างเหมาะสมในการอบรมและปลูกฝังให้เด็กเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รวมถึงเด็กขาดความรักและความอบอุ่นและถูกกระทำทารุณจากครอบครัว

ตารางที่ 6.1 - 18 อัตราเด็กเร่ร่อนและถูกทอดทิ้งต่อเด็กแสนคน ระหว่างปี 2545-2550

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
อัตราเด็กเร่ร่อนและถูกทอดทิ้งต่อเด็กแสนคน	35.24	36.21	43.31	46.86	48.49	-

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการและกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สถานการณ์ในปี 2550 พบว่า สื่อมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน โดยเฉพาะระบบคุณค่า ค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตของผู้คนในสังคมมีการนำเสนอภาพและสารที่สร้างสรรค์และจรรโลงสังคมน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณสื่อที่นำเสนอทั้งหมด โดยสื่อโทรทัศน์มีการผลิตรายการที่ดีมีความเหมาะสม

สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชนที่มีสัดส่วนถึง ร้อยละ 97 สื่อในปัจจุบันกลายเป็นสิ่งที่เราที่มีอิทธิพลต่อเด็กทั้งในด้านความคิดและการกระทำ เด็กใช้เวลาไปกับสื่อหลายประเภทมากขึ้น โดยส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 เปิดชมรายการบันเทิงมากกว่ารายการข่าว ขณะที่เด็กและเยาวชนประมาณ 6.5 ล้านคน หรือร้อยละ 50 ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั้งหมดเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งกลายเป็นช่องทางอันดับ 1 ที่เยาวชนไทยเข้าไปดูสื่อและเกิดการเรียนรู้และเอาอย่างพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

สถานการณ์ด้านวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมไทย พบว่า คนไทยและสังคมไทยให้ความสำคัญกับระบบคุณค่า ค่านิยมและความเชื่อและการรักษาวัฒนธรรมไทยที่ดั้งเดิมลดลง เช่น ความภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิด ความเอื้ออาทร การเคารพผู้ใหญ่ การให้ความสำคัญกับพรหมจรรย์ การยึดมั่นในหลักศีลธรรมและความรู้ผิดชอบชั่วดี เป็นต้น

วิกฤติการณ์ข้างต้น ภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้ผลักดันนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ.2547-2556 มาเป็นกลไกขับเคลื่อนนำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และภาคธุรกิจเอกชนได้เข้ามามีบทบาทร่วมในการส่งเสริมความอบอุ่นของสถาบันครอบครัวมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้ สถาบันศาสนายังต้องมีบทบาทนำในการเผยแผ่หลักธรรมและคุณธรรมแก่สังคมไทย ปัจจุบันพบว่า พุทธศาสนิกชนร้อยละ 78.0 ไม่เคยอ่านหนังสือธรรมะ ร้อยละ 73.4 ไม่เคยรักษาศีล ร้อยละ 54.9 ไม่เคยฟังเทศน์/ดูรายการธรรมะ และร้อยละ 43.5 ไม่เคยสวดมนต์ เป็นต้น

3.3 สัดส่วนของผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2550 พบว่าประชากรทั้งสิ้นประมาณ 65.6 ล้านคน มีผู้สูงอายุประมาณ 7.02 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.7 ของประชากรทั้งประเทศ โดยเป็นผู้สูงอายุชาย 3.13 ล้านคน และผู้สูงอายุหญิง 3.89 ล้านคน ตามมาตรฐานสากลต่างประเทศที่มีประชากรอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป หากมีประชากรสูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ถือว่าประเทศนั้นเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” (Ageing Population) ซึ่งหมายความว่าไทยต้องเตรียมการด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ ดังนั้น การพัฒนาประชากรกลุ่มผู้สูงอายุจึงเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เตรียมการเพื่อรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาประเทศในช่วงระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 นี้

ในปี 2549 สัดส่วนผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งมีอัตราการลดลงเหลือร้อยละ 22.78 จากร้อยละ 42 ของผู้สูงอายุทั้งประเทศ ในปี 2548 อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุไทยยังมีแนวโน้มถูกทิ้งให้อยู่อย่างโดดเดี่ยวจากครอบครัวอีกมาก รวมถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจากปัญหาการว่างงาน และขาดความอบอุ่นจากการถูกส่งเข้าสถานสงเคราะห์ ขณะที่อีกส่วนใหญ่นักชราคนในครอบครัวเลี้ยงดู โดยต้องทำงานหาเลี้ยงชีพเอง อีกทั้งต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพอย่างหนัก เหตุเพราะโครงสร้าง

สังคมอ่อนแอ และภาวะเศรษฐกิจทุนนิยมทำให้สมาชิกในครอบครัวผูกพันกันน้อยลง ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างครอบครัวให้กลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น

ตารางที่ 6.1 - 19 สัดส่วนผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ระหว่างปี 2545- 2550

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
สัดส่วนผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง (ร้อยละ)	49.33	51.16	49.75	42.0	22.78	-

ที่มา: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การส่งเสริมสถาบันครอบครัวเพื่อสร้างภาวะครอบครัวอบอุ่นอย่างยั่งยืน เพื่อการเอาใจใส่ดูแลผู้สูงอายุและสร้างสัมพันธ์อันดีในครอบครัวให้อบอุ่น ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุดให้กับคนในครอบครัวไทย ทั้งนี้เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไปกลายเป็นกระแสนิยมความรักความผูกพันในครอบครัวน้อยลง ความตระหนักในคุณค่าของผู้สูงอายุจึงน้อยลงตามไปด้วย

ตารางที่ 6.1 - 20 แสดงสถานการณ์ผู้สูงอายุของประเทศไทย พ.ศ. 2550

สถานภาพสมรส		การอยู่อาศัย		การศึกษา	
เป็นผู้ที่สมรส (ร้อยละ)	62.5	อยู่กับครอบครัว	92.2	ไม่รู้หนังสือ	24.6
อยู่ด้วยกัน (ร้อยละ)	60.2	อยู่ตามลำพัง	7.8	จบชั้นประถม 4	68.8
หม้าย หย่า เลิกกัน และแยกกันอยู่ (ร้อยละ)	34.8	อยู่คนเดียวไม่มีปัญหา	56.6	จบต่ำกว่าประถม 4	5.3
อัตราการเลิกกัน หย่าระหว่างเพศ (ร้อยละ)	49.8 (ญ.) 16.2 (ช.)	รู้สึกเหงา	21.7	ไม่เคยเรียนหนังสือ	16.8
อยู่เป็นโสด (ร้อยละ)	2.7	ขาดคนดูแลเมื่อเจ็บป่วย	12.2	จบสูงกว่าประถม 4	9.1
		มีปัญหาทางการเงินต้องเลี้ยงชีพเอง	7.0	อัตราการเรียนจบสูงกว่าประถม 4 ระหว่างเพศ	13 (ช.) 6 (ญ.)

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ ตุลาคม 2551

ตารางที่ 6.1 - 21 แสดงสถานการณ์ภาวะสุขภาพผู้สูงอายุของประเทศไทย พ.ศ. 2550

ภาวะสุขภาพ (ร้อยละ) (ให้ผู้สูงอายุประเมินตนเอง)		เศรษฐกิจ (ร้อยละ)		การศึกษา (ร้อยละ)	
ตอบว่าสุขภาพดี	42.7	ยังคงทำงานอยู่	36.4	รายได้เฉลี่ยต่อปี 10,000 ถึง 29,999 บ.	17.
ตอบว่าสุขภาพปานกลาง	28.9	ทำงานนอกภาคเกษตร	44.3		0
ตอบว่าสุขภาพไม่ดี	21.8	ทำงานในภาคเกษตร	55.7		
ตอบว่าสุขภาพไม่ดีมากๆ	2.7	จำนวนวันทำงานเฉลี่ย	6 วัน/สัปดาห์	รายได้เฉลี่ยต่อปี 30,000 ถึง 39,999 บ.	10.
ตอบว่าสุขภาพแข็งแรงดีมาก	3.7	แนวโน้มผู้สูงอายุที่ทำงานเพิ่มขึ้น	34.1	รายได้เฉลี่ยต่อปี 300,000 บ.	4.5
		คำตอบแทนเฉลี่ยผู้สูงอายุที่เป็นลูกจ้าง	6,093 บ./ด.	รายได้เฉลี่ยต่อปี 10,000 ถึง 29,999 บ.	17.
					0

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ ตุลาคม 2551

สศช. ได้คาดการณ์ว่าหลังปี พ.ศ.2552 สัดส่วนของประชากรวัยเด็ก และวัยผู้สูงอายุ จะมีมากกว่าประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน ฉะนั้นแนวคิดในการให้ผู้สูงอายุอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขในการดำรงชีวิตในระยะเวลาข้างหน้า การให้บริการผู้สูงอายุจะอยู่บนแนวคิดการให้บริการในด้านการสร้างหลักประกันสำหรับผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเองโดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่ตลอดจนการสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว ชุมชน และให้ผู้สูงอายุอยู่กับครอบครัวให้มากที่สุด โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการดำเนินงานของกองทุนผู้สูงอายุซึ่งอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 มาตรา 13 กำหนดให้มีการจัดตั้ง “กองทุนผู้สูงอายุ” ขึ้นในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุ ให้มีศักยภาพ ความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง

3.4 สัดส่วนคดีอาชญากรรมและยาเสพติดต่อประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การเกิดอาชญากรรมและยาเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความสงบสุขของประชาชน จากอัตราการเกิดคดีอาชญากรรมต่อประชากรแสนคนในปี 2550 ลดลงเล็กน้อย คือ 289 คดี จาก 308 คดีในปี 2549 ขณะที่อัตราการเกิดคดียาเสพติดต่อประชากรแสนคนเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว คือ 327 คดีในปี 2550 จาก 177 คดีในปี 2549

จำนวนคดีที่มีผลกระทบกับความปลอดภัยของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น โดยเพิ่มจากสถิติ 183 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2545 เป็น 308 คดี และ 289 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2549 และ 2550 ตามลำดับ ส่วนคดียาเสพติดจากที่เคยมีสถิติลดลงจาก 423 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2545 เหลือ 120 คดีในปี 2547 ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายการปราบปรามอย่างจริงจังของภาครัฐ แต่สถานการณ์ปัจจุบัน พบว่า สถิติกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 160 คดี 177 คดี และ 327 คดีต่อประชากรแสนคน ในปี 2548 2549 และ 2550 ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนในภาพรวมได้ว่า ความปลอดภัยของประชากรยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากคดีที่เกี่ยวกับอาชญากรรมและยาเสพติดยังเป็นสิ่งบั่นทอนต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของสังคมไทยโดยรวม โดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 6.1-22)

ตารางที่ 6.1 - 22 จำนวนและอัตราการเกิดคดีอาชญากรรมและคดียาเสพติด ปี 2545-2550

คดี	2545	2546	2547	2548	2549	2550
1. สัดส่วนคดีอาชญากรรม/แสนคน	183	200	199	211	308	289
2. สัดส่วนคดียาเสพติด/แสนคน	423	196	120	160	177	327
1.1 คดีอุกฉกรรจ์ (ราย)	7,938	11,073	9,010	9,586	13,346	12,183
1.2 คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (ราย)	37,999	48,215	45,494	45,840	66,552	60,404
1.3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ (ราย)	68,906	67,134	68,665	76,178	113,631	109,548
รวม	114,843	126,422	123,169	131,604	193,529	182,135
2.1 คดียาเสพติด (ราย)	265,540	123,786	74,121	100,058	163,763	206,030
จำนวนประชากรทั่วประเทศ (พันคน)	62,799.87	63,079.77	61,973.62	62,418.05	62,828.71	63,038.25

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ตุลาคม 2551.

6.1.2 บทสรุป

ผลการพัฒนาประเทศในรอบปี 2550 ซึ่งให้เห็นประเด็นสำคัญหลายประการที่ต้องเร่งแก้ไข และเสริมสร้างให้เข้มแข็ง คือ คนไทยประสบปัญหาวิกฤตค่านิยม จริยธรรมและพฤติกรรม ซึ่งเชื่อมโยงถึงการดำเนินชีวิต ความประพฤติ ความคิด ทัศนคติและคุณธรรมของคนในสังคมที่มีแนวโน้มเสื่อมถอยลงเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจสังคมที่บีบรัด ขณะที่ครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคมในการหล่อหลอมเด็กให้เป็นคนดีมีแนวโน้มอ่อนแอลง พ่อแม่ขาดความใกล้ชิด มีเวลาน้อยในการอบรมบุตรหลาน และพ่อแม่จำนวนมากยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาท การใช้ชีวิตของครอบครัว และพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาของบุตรหลาน ประกอบกับสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถานศึกษา สถาบันศาสนา ยังไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ในการเสริมสร้างเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคม

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับนโยบายด้านคุณธรรมนำความรู้ โดยมีการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติเรื่องคุณธรรม/จริยธรรม ซึ่งมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพหลักตามมติคณะรัฐมนตรี ในการดำเนินงานร่วมกับกระทรวงอื่นๆ ด้านการเกิดภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีของเยาวชนไทยนั้น ครอบครัวและระบบเครือญาติยังเป็นทุนทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการเป็นโครงข่ายคุ้มครองทางสังคมเมื่อเผชิญภาวะวิกฤติ ซึ่งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนต้องมีบทบาทร่วมอย่างสำคัญในการส่งเสริมความเป็นครอบครัวอบอุ่นให้แก่สถาบันครอบครัว ทั้งนี้ สถาบันศาสนายังต้องให้ความสำคัญกับการเผยแผ่หลักธรรมสู่วิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนให้มากขึ้น การใช้ประโยชน์จากศาสนสถานซึ่งมีอยู่มากมายกว่า 3 หมื่นแห่งทั่วประเทศ ยังอยู่ในวงแคบและในกลุ่มผู้สูงอายุเป็นหลัก ขณะที่วิถีชีวิตของคนไทยต้องดิ้นรนประกอบอาชีพทำให้การประกอบกิจทางศาสนาลดน้อยลงไปมาก

การเข้าถึงการศึกษาของคนไทยในภาพรวมมีแนวโน้มดีขึ้น การขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง คนไทยมีการศึกษาสูงขึ้นจาก 8.6 ปี ในปี 2548 เป็น 8.7 ปี ในปี 2549 แต่ยังต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านในแถบเอเชีย ขณะที่คุณภาพการเรียนยังเป็นปัญหาสำคัญของผู้เรียนทุกระดับ โดยเฉพาะวิชาพื้นฐานทั้งคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ย 3 ระดับชั้น (ประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย) ดีขึ้นเพียงเล็กน้อยจากร้อยละ 37.64 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 38.98 ในปี 2550 (สถิติสูงสุดในรอบ 6 ปี เคยได้ร้อยละ 44.29 ในปี 2545) รวมทั้งยังขาดความเข้มแข็งด้านความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงานด้านการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ นอกจากนี้ คนไทยส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนักและให้ความสำคัญน้อยต่อการเรียนรู้เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง แม้ว่าในปี 2550 ประชากรไทยมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมทุกประเภทมากถึง 1.72 ล้านคน มากกว่าปี 2549 ซึ่งเท่ากับ 1.61 ล้านคน และโดยแนวโน้มจะมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นทุกปี แต่การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารในภาพรวมของครัวเรือนทั่วประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสยังเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศได้ไม่ทั่วถึงและเพียงพอ

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีจุดแข็งหลายประการที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้แก่ วัฒนธรรมไทยที่มีความหลากหลายโดดเด่น เป็นสิ่งยึดโยงให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมทั้งมีภูมิปัญญาไทยที่มีการสั่งสม สืบทอดและรักษาไว้อย่างรู้คุณค่า เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวคน คือปราชญ์และผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ หากแต่ยังขาดการสืบค้น ถอดองค์ความรู้ รวบรวม พัฒนา และมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ รวมทั้งยังขาดการนำมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นระบบอีกมาก

ความเป็นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีของคนไทย ยังมีปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความสงบสุขของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการดีอาชญากรรมต่อประชากรแสนคนในปี 2550 ลดลงเล็กน้อย คือ 289 คดี จาก 308 คดี ในปี 2549 ขณะที่อัตราการดียาเสพติดต่อประชากรแสนคนเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวคือ 327 คดีในปี 2550 จากเพียง 177 คดีในปี 2549

ครอบครัวไทยยังขาดความอบอุ่น โดยมีอัตราการหย่าร้างของคู่สมรส 326.13 คู่ต่อคู่สมรสพันคู่ในปี 2550 เพิ่มขึ้นจากปี 2549 ที่มีอัตราการหย่าร้าง 262.69 คู่ต่อคู่สมรสพันคู่ ขณะที่อัตราเด็กเร่ร่อนและถูกทอดทิ้งต่อเด็กแสนคนในอัตรา 48.49 ในปี 2549 เพิ่มขึ้นจากอัตรา 46.86 ในปี 2548 ขณะที่ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งมีการแก้ไขได้ดีขึ้น โดยเหลือเพียงร้อยละ 22.78 ต่อผู้สูงอายุทั้งประเทศในปี 2549 จากร้อยละ 42 ในปี 2548 เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไปกลายเป็นกระแสนิยม ความรักความผูกพันในครอบครัวน้อยลง ความตระหนักในคุณค่าของผู้สูงอายุจึงลดน้อยลงไปด้วย ดังนั้น การส่งเสริมสถาบันครอบครัว ด้วยการเอาใจใส่ดูแลผู้สูงอายุและสร้างสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุดให้กับคนไทยและสังคมไทย

ดังนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จึงมุ่งวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยการพัฒนาคนให้มีความรอบรู้คู่กับการเสริมสร้างคุณธรรมให้เข้มแข็ง โดยพัฒนาคุณภาพคนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดี รู้รักและสืบสานวัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมที่ดีงาม มีร่างกายแข็งแรง ได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เท่าเทียมกัน สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิต พร้อมทั้งเร่งพัฒนากำลังคนระดับกลางและระดับสูงให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานและสอดคล้องกับวิทยาการสมัยใหม่ โดยเฉพาะการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีความเป็นเลิศ บนฐานของการพึ่งตนเอง สร้างสรรค์มูลค่าทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ขณะเดียวกัน ให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ควบคู่กับการต่อยอดและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดการองค์ความรู้ทุกด้านตั้งแต่ระดับชุมชนถึงประเทศอย่างเป็นระบบ รวมทั้งสร้างความมั่นคงในชีวิตแก่คนทั้งประเทศ ทั้งด้านรายได้ อาหาร และที่อยู่อาศัย คุ้มครองสิทธิและได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาให้เป็นสังคมของความพอเพียง เป็นธรรมและเป็นไทย นำไปสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน

6.2

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม มีสาระสำคัญของวัตถุประสงค์ เป้าหมายของยุทธศาสตร์ และตัวชี้วัดตามที่ได้เรียบเรียงจากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. – รายงานฉบับสุดท้าย (เล่มที่ 2) ดังนี้

วัตถุประสงค์

1.1) เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ด้วยกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ พัฒนาเป็นแผนชุมชนเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนบนฐานของการพึ่งตนเองและการพึ่งพาซึ่งกันและกันในท้องถิ่น

1.2) พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและคุณภาพชีวิตบนฐานความเข้มแข็งของชุมชนและการใช้ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีคุณภาพเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันลดรายจ่าย สร้างรายได้ และการแก้ปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ

1.3) เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับระบบนิเวศได้อย่างเกื้อกูลสามารถอนุรักษ์ ฟื้นฟู เข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมที่น่าอยู่สงบสุขและสมานฉันท์

เป้าหมาย

เป้าหมายของยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ประกอบด้วยเป้าหมายเชิงปริมาณ และเป้าหมายเชิงคุณภาพ โดยเป้าหมายเชิงปริมาณ จะมุ่งเน้นกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สวัสดิการชุมชน ดุลยภาพในการดำรงชีวิตของประชาชน วัฒนธรรมที่ดี การบริหารจัดการ และการพึ่งตนเองได้ ภายใต้กรอบคิดของเศรษฐกิจพอเพียงคือ ภูมิคุ้มกันที่ดี ส่วนเป้าหมายเชิงคุณภาพ จะเน้นการมีส่วนร่วมในการวางแผนโดยชุมชน ดังมีสาระสำคัญดังนี้

2.1) เป้าหมายเชิงคุณภาพ

ให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข มีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดสวัสดิการชุมชน มีความมั่นคงด้านอาหาร มีดุลยภาพในการดำรงชีวิตภายใต้ศักยภาพของฐานทรัพยากรและวิถีวัฒนธรรมที่ดีงามในชุมชน มีการบริหารจัดการที่ดี มีความสามารถในการพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทสังคมไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และนำไปสู่การลดปัญหาความยากจน

2.2) เป้าหมายเชิงปริมาณ

ให้ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนไปประกอบการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนที่ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ

เมื่อนำตัวชี้วัดจากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. ซึ่งจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2550 มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์และเกณฑ์การคัดเลือกตัวชี้วัด เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดและคัดเลือกตัวชี้วัด ทำให้ได้ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การสร้างคามเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ จำนวน 13 ตัว ดังแสดงในตารางที่ 6.2 -1

ตารางที่ 6.2 -1 ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
1. การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง				
1.1 การส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชนทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน	1. ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือหมู่บ้านต่อครัวเรือนทั้งประเทศ	ร้อยละ	สะท้อนให้เห็นถึงคนในชุมชน/หมู่บ้านที่เข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่หรือแก้ไขปัญหาที่มีมากมายเพียงใด ซึ่งการที่คนในชุมชนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มใดก็ตาม ย่อมมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุน เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นกว่าคนที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสะท้อนความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	กรมการพัฒนาชุมชน
1.2 การจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างครบวงจร โดยผ่านกระบวนการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน	2. ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการเรียนรู้โดยชุมชน	ร้อยละ	สะท้อนให้เห็นว่าหมู่บ้าน/ชุมชนนั้นๆ มีการเรียนรู้กับปราชญ์ชาวบ้านหรือศูนย์เรียนรู้ของชุมชน (มากกว่าร้อยละ 10 ของครัวเรือน) ซึ่งแสดงถึงศักยภาพการเรียนรู้ภายในชุมชนที่จะช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถการพึ่งตนเอง และการตอบสนองต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความเป็นเหตุเป็นผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	กรมการพัฒนาชุมชน
	3. ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการจัดทำแผนชุมชนที่อยู่ในระดับดีมากต่อหมู่บ้านทั้งหมด	ร้อยละ	การทำแผนชุมชนเป็นการจัดทำที่ใช้กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งจะช่วยให้คนในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพด้วยตนเอง ดังนั้นหากชุมชนใดมีการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีคุณภาพ ย่อมแสดงว่าชุมชนนั้นมีศักยภาพการเรียนรู้สูงและมีโอกาสพัฒนาชุมชนไปสู่การพึ่งตนเองได้มากขึ้นตามลำดับ ทั้งยังตอบสนองต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความเป็นเหตุเป็นผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	กรมการพัฒนาชุมชน
	4. สัดส่วนของผู้มีภูมิปัญญา	คนต่อ	สะท้อนถึงชุมชนว่ามีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองได้มากน้อย	กรมการพัฒนาชุมชน

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
	ท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านต่อหมู่บ้าน	หมู่บ้าน	เพียงใด จากการสะท้อนว่ามีปราชญ์ ผู้รู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในภูมิสำเนา ชุมชน หมู่บ้านมากน้อยเพียงใด โดยผู้รู้เหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการสืบสาน ถ่ายทอด องค์ความรู้ในการทำอยู่ทำกิน การอนุรักษ์ฐานทรัพยากรธรรมชาติ และการดำรงอัตลักษณ์ของชุมชนไว้อย่างยั่งยืนจากรุ่นสู่รุ่น ทั้งคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรม และการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนได้ด้วยตนเอง	
	5. ร้อยละพื้นที่เกษตรแบบยั่งยืนต่อพื้นที่เกษตรทั้งหมด	ร้อยละ	สะท้อนถึงความสามารถของระบบเกษตรกรรมที่รักษาอัตราการผลิตให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อความเสียหายระยะยาวต่อทรัพยากรดิน และน้ำ และไม่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ และคุณภาพชีวิตของผู้บริโภค แม้ต้องอยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
	6. ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการของชุมชน	ร้อยละ	สะท้อนถึงพื้นฐานของชุมชนที่พยายามมีการช่วยเหลือ เอื้ออาทร และแบ่งปันกัน ซึ่งสะท้อนความเข้มแข็งและพึ่งพาหากันของคนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง	กรมการพัฒนาชุมชน
	7. ร้อยละของชุมชนที่มีการจัดทำแผนป้องกันหรือเฝ้าระวังความเสี่ยงภัยของชุมชน	ร้อยละ	สะท้อนถึงภาพรวมของความพยายามแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งจะเกิดความมั่นคง ความเป็นชุมชนเข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน	กรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
	8. ร้อยละของชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา สืบทอด และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม	ร้อยละ	สะท้อนถึงความเข้มแข็งด้านการธำรงไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน/ท้องถิ่น หรือดำรงเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้ได้อย่างต่อเนื่อง	กระทรวงวัฒนธรรม
2. การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน				
2.1 สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มรูปแบบต่างๆ	9. จำนวนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	แห่ง	สะท้อนถึงความพยายามแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้นโดยอาศัยฐานทรัพยากรบุคคลและวัตถุดิบในท้องถิ่น โดยตอบสนองต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง	สำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
2.2 ส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่าง				

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
เครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจบนหลักของความโปร่งใส ใช้ฐานทรัพยากรในพื้นที่			สามารถบริหารจัดการและพึ่งพาตนเองได้อย่างเป็นกลุ่มเครือข่ายที่เข้มแข็ง	- กรมส่งเสริมการเกษตร - กระทรวงอุตสาหกรรม - สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
2.3 รณรงค์และส่งเสริมภาคการผลิตและบริการในการเคลื่อนย้ายเครื่องจักรหรือกิจกรรมบางส่วนไปสร้างอาชีพและการจ้างงานในท้องถิ่นและพื้นที่ห่างไกล	10. จำนวนโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน	โครงการ	สะท้อนการย้ายฐานการผลิตไปสู่ภูมิภาคและชุมท้องถิ่นเพื่อสร้างงาน กระจายรายได้ สู่ท้องถิ่น ลดการย้ายถิ่นและดึงดูดประชากรสู่ถิ่นฐานบ้านเกิด	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
2.4 สนับสนุนการนำภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการที่มีโอกาสทางการตลาดสูง	11. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)	ราย	สะท้อนถึงความสามารถในการพึ่งตนเอง โดยมีทักษะ และขีดความสามารถทั้งทางการตลาด ความสะอาด สุขอนามัยของผลิตภัณฑ์และสินค้า เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ อันนำมาซึ่งการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้นตามมา	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
2.5 พัฒนาระบบการบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน ควบคู่กับการสร้างผู้ประกอบการใหม่ด้วยการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด องค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น พัฒนามาตรฐานสินค้า				
3. การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน				
3.1 สร้างความตระหนักรู้ของชุมชนในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวิถีชีวิต รวมทั้ง	12. จำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำหมู่บ้าน	คน	สะท้อนถึงการมีจิตสาธารณะของคนในชุมชนในการร่วมกันอนุรักษ์ คุ้มครองและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น และดำรงอยู่เป็นฐานและทุนในการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนยาวนานของ	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
กระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่นให้ชุมชนที่มีศักยภาพ เข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3.2 สนับสนุนกลไกชุมชนและเครือข่ายในการจัดการและปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับการผลิตเพื่อการยังชีพของชุมชนอย่างเป็นธรรม 3.3 เสริมสร้างขีดความสามารถและองค์ความรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เป็นภาคีหลักในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง	(ทสม.) ในประเทศ		คนในชุมชนจากรุ่นสู่รุ่น อีกทั้งสามารถจัดการมลพิษและป้องกันความเสี่ยงจากเหตุภัยพิบัติต่างๆ ได้ด้วยตนเอง	
	13. ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสีเขียว	ร้อยละ	สะท้อนถึงการบริหารจัดการเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยสะท้อนจากนโยบาย วิสัยทัศน์ และความมุ่งมั่นของผู้บริหาร รวมถึงพิจารณาจากผลการพัฒนาเมืองด้านต่างๆ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน กายภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ประชากร การใช้ทรัพยากรและการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยมีเกณฑ์วัดจากตัวชี้วัดธรรมาภิบาล เพื่อการเป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน	● กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ● กระทรวงมหาดไทย ● สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

6.2.1 ผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์

จากกรอบแนวคิดของการพัฒนาตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ ซึ่งพิจารณาภายใต้แนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง คือ (1) การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง (2) การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน และ (3) การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน เมื่อนำเอาตัวชี้วัดและข้อมูลที่ได้พัฒนาขึ้นมาประเมินสถานภาพของการพัฒนาแล้ว สามารถสะท้อนให้เห็นผลการพัฒนาได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง

การเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถดำเนินการได้ด้วยการ ส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชน จัดระบบการเรียนรู้ของชุมชนให้ครบวงจร ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการประเมินผลตัวชี้วัดนั้น พบว่า คราวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือหมู่บ้านต่อครัวเรือนทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 93.30 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 94.90 ในปี 2550 ส่วนการเรียนรู้โดยชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24.80 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 36.36 ในปี 2550 และในปี 2550 กรมการพัฒนาชุมชนได้ประเมินผลการจัดทำแผนชุมชนของ 69,110 หมู่บ้าน พบว่า มีหมู่บ้านที่มีแผนชุมชนผ่านตัวชี้วัดอยู่ในระดับดีมาก และระดับดี ร้อยละ 72 หรือ 49,759 หมู่บ้าน และอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 28 หรือ 19,351 หมู่บ้าน สำหรับสถานการณ์ผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านนั้น ในปี 2550 มีจำนวน 32 คนต่อหมู่บ้าน ซึ่งลดลงจากปี 2549 ที่มีจำนวน 33 คนต่อหมู่บ้าน ส่วนการเกษตรแบบยั่งยืนนั้น ข้อมูลการเกษตรทั้ง 5 รูปแบบยังไม่ชัดเจน แต่น่าจะมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่มีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2547-2549 มีอัตราการขยายตัวของพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์สูงที่สุดประมาณร้อยละ 35-40 โดยในปี 2549 มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ 140,963 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.11 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมดของประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการชุมชนเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 85.26 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 88.26 ในปี 2549 แต่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการของชุมชนยังขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ สำหรับข้อมูลการจัดทำแผนป้องกันหรือเฝ้าระวังความเสี่ยงภัยของชุมชน และข้อมูลชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา และสืบทอดแผนเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน แต่ภาครัฐได้มีการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนทั้ง 2 กิจกรรม แนวโน้มการพัฒนาจึงน่าจะมีแนวโน้มที่ดี ซึ่งสาระสำคัญแต่ละตัวชี้วัดมีดังนี้

1.1 ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือหมู่บ้านต่อครัวเรือนทั่วประเทศ

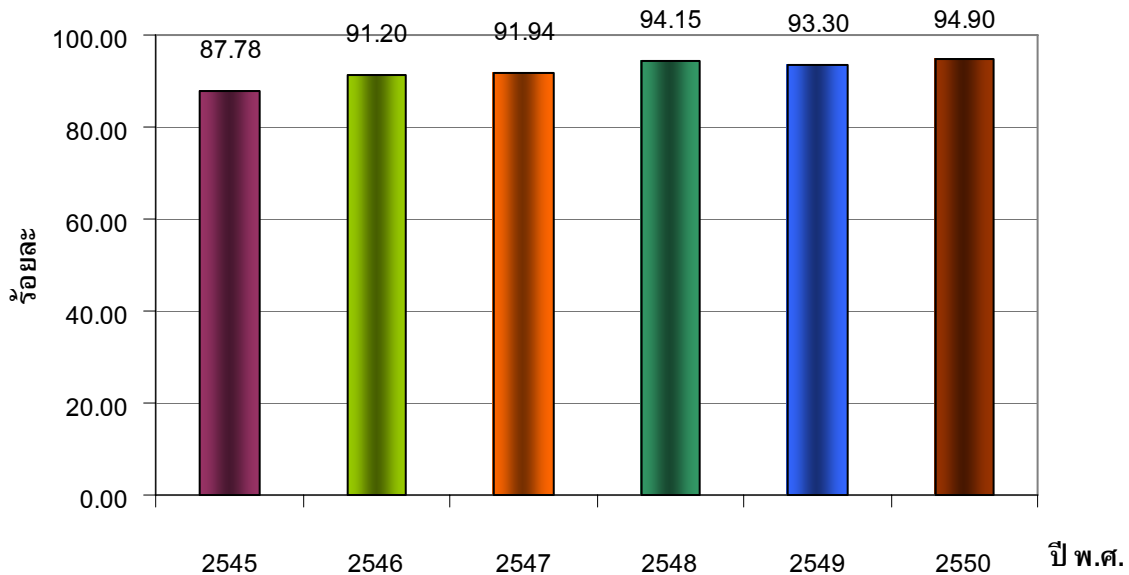
การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นกระบวนการตัดสินใจของคนในชุมชนในการเข้าไปมีส่วนในการกำหนดความต้องการ วางแผนการดำเนินงาน และการบริหารจัดการทรัพยากรของชุมชน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ของชุมชน โดยยังรักษาคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่ดีไว้ สำหรับแนวโน้มการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อชุมชนนั้น จากข้อมูลร้อยละของครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือหมู่บ้านต่อครัวเรือนทั่วประเทศระหว่างปี 2545-2550 พบว่า ประชาชนให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มและร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังจะเห็นได้จากข้อมูล ที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 87.7 ในปี 2545 เป็น 93.30 ในปี 2549 สำหรับปี 2550 ซึ่งเป็นปีที่มีการเริ่มใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ข้อมูลเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94.9 ซึ่งเพิ่มจากปี 2549 เล็กน้อย

ตารางที่ 6.2 -2 ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือหมู่บ้านต่อครัวเรือนทั่วประเทศ ระหว่างปี 2545-2550

ปี พ.ศ.	ร้อยละ
2545	87.78
2546	91.20
2547	91.94
2548	94.15
2549	93.30
2550	94.90

ที่มา : รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

รูปที่ 6.2-1 ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือหมู่บ้านต่อครัวเรือนทั่วประเทศ ระหว่างปี 2545-2550

ที่มา : รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

1.2 ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการเรียนรู้โดยชุมชน

การสร้างกระบวนการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้มีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ผ่านทางศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน แหล่งการเรียนรู้ของชุมชนหรือศูนย์สาธิตของหมู่บ้าน ซึ่งการเรียนดังกล่าวเป็นการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น ซึ่งจากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า มีการเรียนรู้โดยชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24.80 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 36.36 ในปี 2550

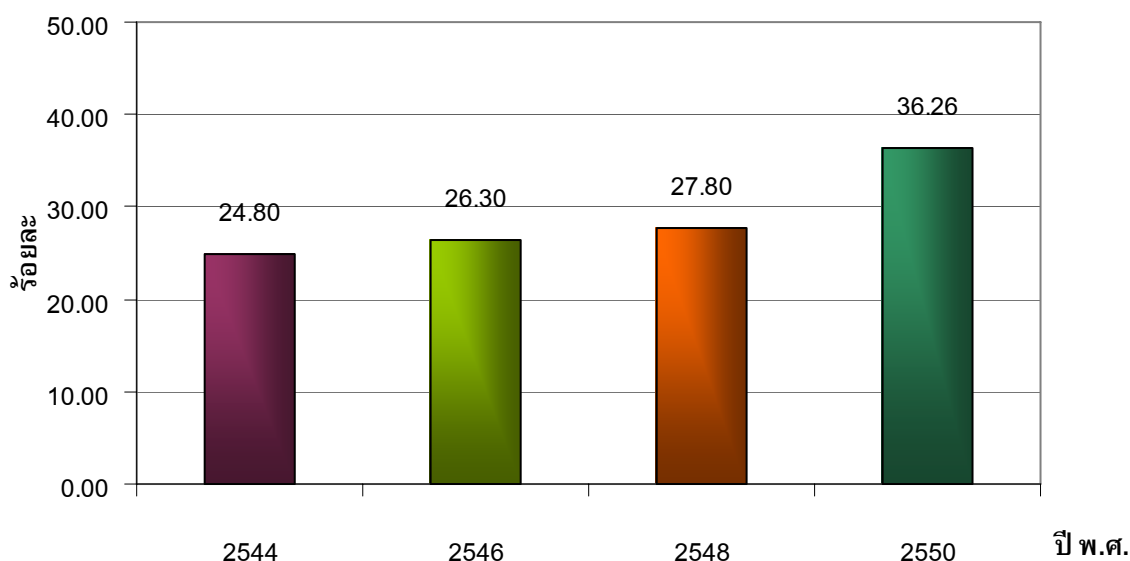
ตารางที่ 6.2 -3 ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการเรียนรู้โดยชุมชนต่อหมู่บ้านทั้งหมดระหว่างปี 2544-2550

ปี พ.ศ.	ร้อยละ
2544	24.80
2546	26.30
2548	27.80
2550	36.26

ที่มา : หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : ข้อมูล หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) จะทำการเก็บทุก 2 ปี

รูปที่ 6.2-2 ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการเรียนรู้โดยชุมชนต่อหมู่บ้านทั้งหมดระหว่างปี 2544-2550

ที่มา : หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : ข้อมูล หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) จะทำการเก็บทุก 2 ปี

1.3 ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการจัดทำแผนชุมชนที่อยู่ในระดับดีมากต่อหมู่บ้านทั้งหมด

การจัดทำแผนเป็นกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน โดยเริ่มจากการกระตุ้นจิตสำนึกและความรับผิดชอบของประชาชนในชุมชนให้มีจิตสาธารณะ มีการร่วมกันคิด ร่วมกันจัดหา ร่วมกันเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์ เพื่อให้รู้และเข้าใจตนเองโดยใช้กระบวนการชุมชน ซึ่งได้แก่การสำรวจข้อมูลปัญหาและศักยภาพของชุมชน การวิเคราะห์สาเหตุหาแนวทางแก้ไข และกำหนดอนาคตและทิศทางการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ของชุมชน

โดยที่ผ่านมามีกรมการพัฒนาชุมชนมีภารกิจส่งเสริมให้ชุมชนจัดกระบวนการแผนชุมชน เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการชุมชน ยกกระดับชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ พร้อมกับการประเมินผลการจัดทำแผนชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งจะช่วยให้การจัดสรรเงินประมาณในการพัฒนาแต่ละหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในปี 2550 ได้ประเมินผลการจัดทำแผนชุมชนของ 69,110 หมู่บ้าน พบว่า มีหมู่บ้านที่มีแผนชุมชนผ่านตัวชี้วัดอยู่ในระดับดีมาก และระดับดี ร้อยละ 72 หรือ 49,759 หมู่บ้าน และอยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 28 หรือ 19,351 หมู่บ้าน

1.4 สัดส่วนของผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านต่อหมู่บ้าน

ผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ในที่นี้ครอบคลุมถึงผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม แพทย์แผนไทย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองทุน/ธุรกิจชุมชน ศิลปกรรม ภาษา/วรรณกรรม ปรัชญา/ศาสนา/ประเพณี และด้านโภชนาการ ท่านเหล่านี้ถือเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาของชนบท เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และเข้าใจท้องถิ่นของตนอย่างแท้จริง ทำให้สามารถชี้ประเด็นปัญหาให้ชาวบ้านได้เห็นอย่างชัดเจน และด้วยเป็นผู้ที่อาศัยในท้องถิ่นอยู่แล้วทำให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างเป็นกันเอง สำหรับสถานการณ์ผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านนั้น จากข้อมูล พบว่า ในปี 2550 มีจำนวน 32 คนต่อหมู่บ้าน ซึ่งลดลงจากปี 2549 ที่มีจำนวน 33 คนต่อหมู่บ้าน

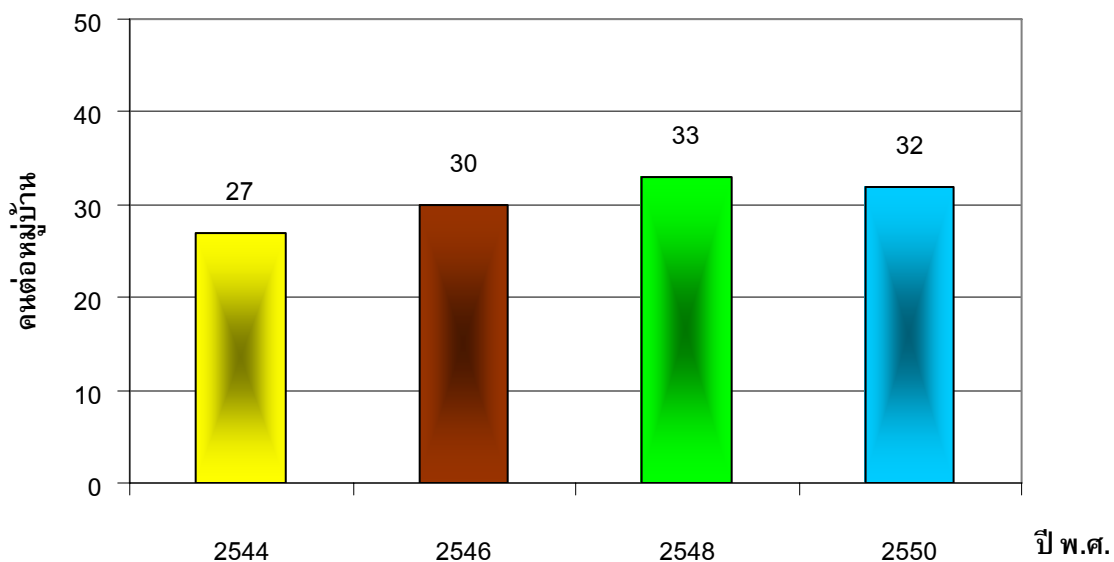
ตารางที่ 6.2 -4 สัดส่วนของผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านต่อหมู่บ้านระหว่างปี 2544-2550

ปี พ.ศ.	คนต่อหมู่บ้าน
2544	27
2546	30
2548	33
2550	32

ที่มา : หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : ข้อมูล หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) จะทำการเก็บทุก 2 ปี

รูปที่ 6.2-3 สัดส่วนของผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านต่อหมู่บ้านระหว่างปี 2544-2550

ที่มา : หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : ข้อมูล หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) จะทำการเก็บทุก 2 ปี

1.5 ร้อยละพื้นที่เกษตรแบบยั่งยืนต่อพื้นที่เกษตรทั้งหมด

ระบบการเกษตรที่ผ่านมามีส่วนใหญเป็นการทำการเกษตรที่ต้องพึ่งพาสารเคมีในการเพาะปลูก ทั้งปุ๋ยเคมีและสารป้องกันศัตรูพืช ซึ่งบางครั้งมีการใช้ในปริมาณที่มากเกินไปจนก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง เกิดสารเคมีตกค้างในดิน น้ำ และผลผลิตทางการเกษตร ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากสารพิษตกค้างได้ถูกใช้เป็นเงื่อนไขในการกีดกันทางการค้า จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำการเกษตรแบบเดิมสู่การทำการเกษตรแบบยั่งยืนซึ่งเน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญกับศักยภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งระบบคุณค่าและวัฒนธรรมของชุมชนที่มีอยู่มาใช้ในการให้เกิดความมั่นคงทางด้านรายได้ ลดการพึ่งพาเงินทุนปัจจัยการผลิต และอาหารจากภายนอก ตลอดจนเพิ่มรายได้จากพื้นที่เกษตรที่มีอยู่จำกัด

เกษตรแบบยั่งยืน จะมีรูปแบบการผลิต 5 รูปแบบ ได้แก่

- เกษตรทฤษฎีใหม่ รูปแบบการเกษตร ที่มาจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เน้นการจัดการทรัพยากรน้ำในไร่นา เพื่อสร้างผลผลิตอาหารที่เพียงพอ
- เกษตรผสมผสาน รูปแบบการเกษตร ที่มีการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์หลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน กิจกรรมการผลิตแต่ละชนิดต้องสามารถเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- วนเกษตร รูปแบบการเกษตร ที่มีระบบการใช้ที่ดินเพื่อดำรงกิจกรรมการเกษตรต่างๆ ระหว่างต้นไม้ในพื้นที่ป่าและระหว่างต้นไม้ที่ปลูกขึ้น
- เกษตรธรรมชาติ รูปแบบการเกษตรที่สร้างผลผลิตพืชและสัตว์ให้สอดคล้องกับระบบนิเวศของพื้นที่ โดยมีการแทรกแซงการใช้ปัจจัยและเทคโนโลยีต่างๆ ให้น้อยที่สุด
- เกษตรอินทรีย์ รูปแบบการเกษตรที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีเพื่อความปลอดภัยในสุขภาพ การใช้มูลสัตว์ ซากพืชซากสัตว์ การปลูกพืชหมุนเวียน

สำหรับแนวโน้มของการเกษตรแบบยั่งยืนนั้น มีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่มีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2547-2549 มีอัตราการขยายตัวของพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์สูงสุดประมาณร้อยละ 35-40 โดยในปี 2549 มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ 140,963 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.11 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมดของประเทศ (สหกรณ์กรีนเนท จำกัด/มูลนิธิสายใยแผ่นดิน, 2549)

1.6 ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการของชุมชน

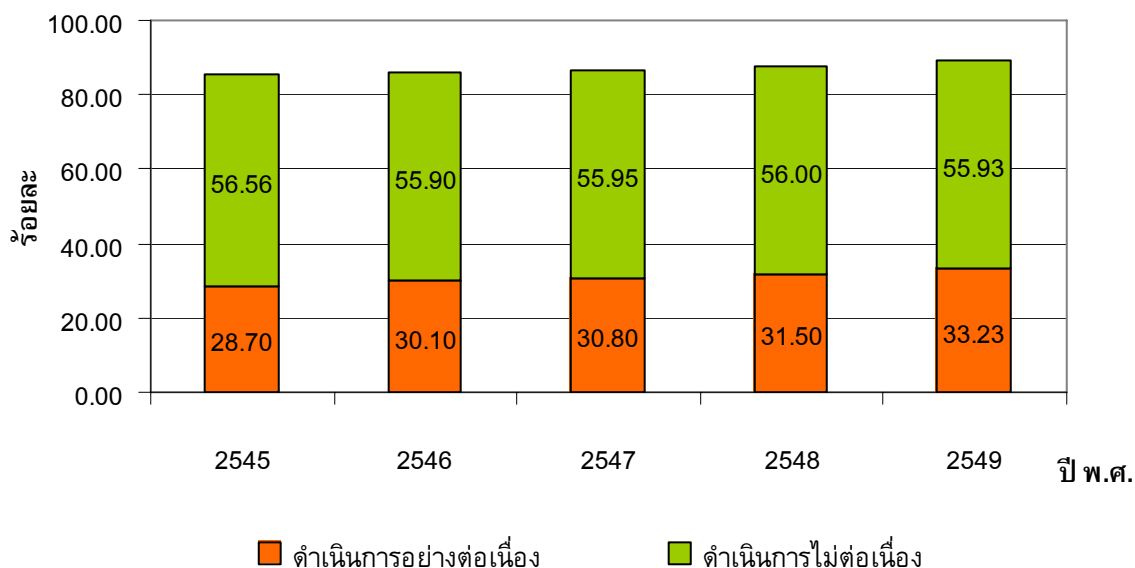
สวัสดิการชุมชนเป็นการสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงแก่คนในชุมชน ซึ่งหมายความว่ารวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้คนในชุมชนดีขึ้น อาจอยู่ในรูปสิ่งของ เงินทอง น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ผลของการจัดสวัสดิการชุมชนที่สำคัญ เช่น ก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เกิดความสัมพันธ์/มิตรไมตรีที่ดีของคนในชุมชน รู้สึกมั่นคง ปลอดภัย อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และมีความสุข โดยผู้ที่ได้ประโยชน์จากสวัสดิการชุมชน ได้แก่ ทุกคนในชุมชน รวมทั้งคนในสังคม โดยผู้ด้อยโอกาสจะได้รับการช่วยเหลือให้มีโอกาสมีส่วนร่วมและสามารถเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับอย่างมีศักดิ์ศรี ผู้ที่อยู่ในภาวะปกติได้รับการป้องกัน ช่วยเหลือ เกื้อกูล มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ส่วนผู้ที่มีความพร้อมทางการเงิน จะได้รับความอบอุ่น น้ำใจไมตรี มีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ทุนสนับสนุน (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), 2551) ซึ่งที่ผ่านมาหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการชุมชนเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 85.26 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 88.26 ในปี 2549 แต่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการของชุมชนยังขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ และเพื่อให้การจัดระบบสวัสดิการชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในปี 2550 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นขึ้น โดยให้มีหน้าที่ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาโยบายยุทธศาสตร์ แนวทางและการจัดการความรู้เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ตลอดจน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ รวมทั้งขยายผลให้ครอบคลุมชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศ

ตารางที่ 6.2 - 5 ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการของชุมชนระหว่างปี 2545-2549

ปี พ.ศ.	ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการชุมชน		
	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	ดำเนินการไม่ต่อเนื่อง	รวม
2545	28.70	56.56	85.26
2546	30.10	55.90	86.00
2547	30.80	55.95	86.75
2548	31.50	56.00	87.50
2549	33.23	55.93	88.26

ที่มา: หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) และรายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

รูปที่ 6.2-4 ร้อยละของหมู่บ้านที่มีการจัดสวัสดิการของชุมชนระหว่างปี 2545-2549

ที่มา: หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) และรายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

1.7 ร้อยละของชุมชนที่มีการจัดทำแผนป้องกันหรือเฝ้าระวังความเสี่ยงภัยของชุมชน

สถานการณ์สาธารณภัยของไทยในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะเกิดบ่อยครั้งขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ และ แผ่นดินไหว ซึ่งในอดีตถือเป็นภัยที่อยู่ไกลตัว จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิถล่ม 6 จังหวัด ในภาคใต้ริมฝั่งทะเลอันดามัน ในวันที่ 26 ธันวาคม 2547 สร้างความเสียหายอย่างมาก กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศ จึงได้มีการดำเนินงานให้ความรู้ สร้างจิตสำนึก และเตรียมความพร้อมในการรับสาธารณภัย ให้กับประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้มีการดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ชุมชน และและชุดเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์สาธารณภัยตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวน่าจะส่งผลให้ชุมชนเห็นความสำคัญและมีการจัดทำแผนป้องกันหรือเฝ้าระวังความเสี่ยงภัยของชุมชนมากยิ่งขึ้น

1.8 ร้อยละของชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา สืบทอด แผนเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม

ศิลปวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นสามารถแสดงให้เห็นถึงแบบแผนการดำเนินชีวิต ความเชื่อ และวิถีคิด ของคนในท้องถิ่น ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นจะมีเอกลักษณ์ของตนเองที่มีการสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง โดยศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) มรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางวัฒนธรรมที่คนในท้องถิ่นนั้นได้ทำหรือสั่งสมไว้จากประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ภูมิธรรม ภูมิปัญญาและถ่ายทอดสืบต่อกันมาปรากฏเป็นรูปธรรม โดยศิลปวัฒนธรรมประเภทนี้ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ วรรณกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และความรู้ด้านประวัติศาสตร์ 2) วัฒนธรรมวิถีชีวิตชุมชน จะแสดงให้เห็นถึงความคิด ความประพฤติ การปฏิบัติของคนในสังคม ซึ่งได้สร้างสรรค์และสั่งสมจากประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ภูมิธรรมภูมิปัญญา และสืบสานต่อกันมาโดยไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม หรือจับต้องไม่ได้ แต่สามารถสื่อสาร หรือแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันได้ ได้แก่ ภาษา ศิลปะการแสดง ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรมและงานฉลอง ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล และงานช่างฝีมือพื้นบ้าน

สำหรับข้อมูลของชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา สืบทอด แผนเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน แต่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมา กระทรวงวัฒนธรรม ได้มีการจัดทำแนวทางการขยายผลการธำรงรักษา อนุรักษ์ พื้นฟู สืบทอด วัฒนธรรมของท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการขยายผลการดำเนินงานตามแนวของแผนการธำรงรักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่น พ.ศ. 2548-2551 มีการขยายผลเป้าหมายการจัดเก็บข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านศิลปะการแสดง และด้านงานช่างฝีมือพื้นบ้าน ต่อเนื่องทุกจังหวัด และในปี 2550 เปิดโอกาสให้ผู้สนใจในแต่ละท้องถิ่น/พื้นที่เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณการจัดเก็บข้อมูลฯ ในท้องถิ่นของตนเอง โดยแบบเสนอโครงการดังกล่าวต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้ กระทรวงวัฒนธรรมและท้องถิ่นนำร่อง ดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อประสานความร่วมมือจากองค์กรชุมชน กลุ่มเป้าหมายทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการระดมความคิดและกำหนดรูปแบบและเนื้อหาในการจัดทำข้อมูลของวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีการอ้างอิงแหล่งค้นคว้า และที่มาได้อย่างชัดเจน เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวน่าจะส่งผลให้ชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา สืบทอด แผนเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

2. การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน

การพัฒนาสังคมให้มีความมั่นคงนั้น เป็นส่วนหนึ่งการสร้างเศรษฐกิจของชุมชนให้มีความเข้มแข็งซึ่งจากการประเมินผลตัวชี้วัดการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน พบว่า แนวโน้มการ

พัฒนาชะลอตัวลดลงจากปี 2549 โดยจำนวนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่มาจดทะเบียนในปี 2550 ลดลงเหลือ 13,028 แห่ง เมื่อเทียบกับปี 2549 ที่มีวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนมาจดทะเบียน 20,146 แห่ง ส่วนจำนวนโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้น ในปี 2550 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้มีการอนุมัติให้การส่งเสริมจำนวน 1,342 โครงการ คิดเป็นจำนวนเงินลงทุน 744.5 พันล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2549 ที่มีอนุมัติจำนวน 1,222 โครงการ คิดเป็นจำนวนเงินลงทุน 373.2 พันล้านบาท สำหรับจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ในปี 2550 มีผู้ได้รับการรับรองเพียง 5,107 ราย ซึ่งน้อยกว่าปี 2549 ที่มีผู้ได้รับการรับรอง 12,568 รายค่อนข้างมาก ซึ่งสาระสำคัญแต่ละตัวชี้วัดมีดังนี้

2.1 จำนวนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

จากข้อมูลการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ของสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (สคช.) พบว่า จำนวนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่มาจดทะเบียนในปี 2550 ลดลงเหลือ 13,028 แห่ง เมื่อเทียบกับปี 2549 ที่มีวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนมาจดทะเบียน 20,146 แห่ง แต่อย่างไรก็ตามภาครัฐได้มีความพยายามที่จะสนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในการดำเนินงาน รวมทั้งส่งเสริมเพิ่มศักยภาพให้กับกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ด้วย ซึ่งโครงการที่มีการดำเนินการไปแล้ว เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้มีการดำเนินโครงการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มอาชีพในปีงบประมาณ 2550 ใน 2 ภารกิจหลัก ได้แก่ การสนับสนุนกลุ่มอาชีพใหม่และพัฒนากลุ่มอาชีพและเครือข่าย โดยผลของโครงการคาดว่าผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ตลอดจนเกิดการรวมกลุ่มพึ่งพาตนเอง และสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยในปีงบประมาณ 2550 มีการกำหนดเป้าหมายไว้คือ มีกลุ่มอาชีพใหม่ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจำนวน 1,000 กลุ่ม และสามารถพัฒนากลุ่มอาชีพและเครือข่ายจำนวน 1,000 กลุ่ม ซึ่งผลการดำเนินงานที่ได้คือ มีการถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มอาชีพที่ได้รับการคัดเลือก 1,000 กลุ่ม และมีการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานให้กลุ่มอาชีพ (จ่ายเงินอุดหนุน) 1,000 กลุ่ม

นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมการดำเนินโครงการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้ง แล้วด้วยการแนะนำ ส่งเสริม ตรวจสอบ เสวนา เพื่อรับทราบปัญหาและความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานและการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยมีเป้าหมายในปีงบประมาณ 2550 จำนวน 14,742 แห่ง ผลการดำเนินงานได้ 14,509 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98.42 ของเป้าหมาย ส่งเสริมการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ เพื่อสนับสนุนให้สหกรณ์มีการจัดทำแผนกลยุทธ์และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้สหกรณ์บริหารงานโดยใช้แผนกลยุทธ์ โดยปีงบประมาณ 2550 มีการกำหนดเป้าหมายไว้ร้อยละ 80 ของสหกรณ์ไม่มีแผนกลยุทธ์ มีการจัดทำแผน และร้อยละ 70 ของสหกรณ์ที่มีแผนกล

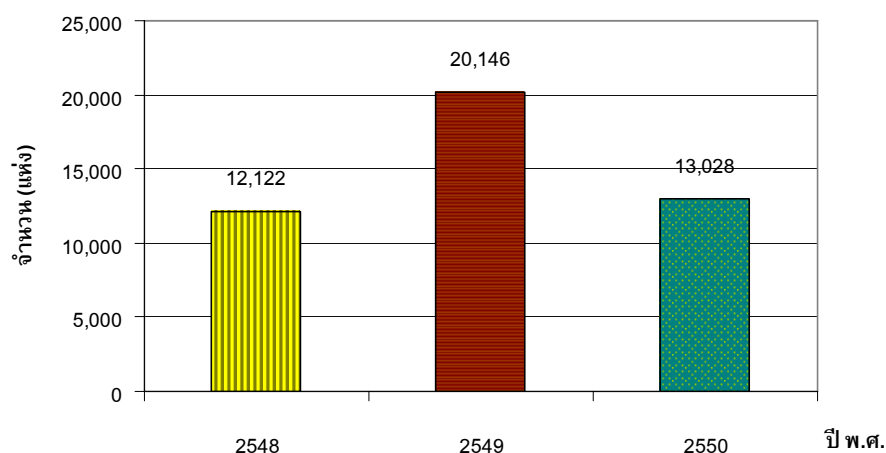
ยุทธ์ ซึ่งจัดทำในปีงบประมาณ 2546-2549 นำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) จากแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผลการดำเนินงานที่ได้คือ มีสหกรณ์ที่ไม่มีแผนกลยุทธ์จัดทำแผนแล้วเสร็จ 251 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98.43 และมีสหกรณ์ที่จัดทำแผนกลยุทธ์ในปีงบประมาณ 2556-2549 นำแผน/โครงการ/กิจกรรม หรือแผนปฏิบัติจากแผนกลยุทธ์ไปใช้ในการดำเนินงาน 1,419 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.40 รวมทั้งโครงการสร้างความเข้มแข็งเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพเกษตรกรในการเป็นผู้ประกอบการ และเพิ่มศักยภาพสถาบันเกษตรกรและกลุ่มสมาชิกในการรวบรวมผลผลิตสู่ตลาด โดยมีการกำหนดเป้าหมายไว้ ร้อยละ 90 ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการสามารถรวบรวมและกระจายผลไม่สู่ตลาดได้ และร้อยละ 80 ของกลุ่มผู้ผลิตผลไม้ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการสามารถรวบรวมผลไม่ได้ ซึ่งผลการดำเนินงานมีสหกรณ์เข้าร่วมโครงการจำนวน 6 สหกรณ์ ได้รับเงินอุดหนุนให้สหกรณ์จัดสร้างศูนย์คัดแยกผลไม้พร้อมอุปกรณ์ และสามารถรวบรวมและกระจายผลไม่สู่ตลาดได้คิดเป็นร้อยละ 80 และกลุ่มผู้ผลิตผลไม้ของสหกรณ์เข้าร่วมโครงการจำนวน 40 กลุ่ม ได้รับสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อตะกร้าผลไม้ให้กลุ่มผู้ผลิตผลไม้ของสหกรณ์ และสามารถรวบรวมผลไม่ได้

ตารางที่ 6.2 -6 จำนวนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนระหว่างปี 2548-2550

ปี พ.ศ.	จำนวนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (แห่ง)
2548	12,122
2549	20,146
2550	13,028

ที่มา : สำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร

รูปที่ 6.2-5 จำนวนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนระหว่างปี 2548-2550

ที่มา : สำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร

2.2 จำนวนโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือบีโอไอเป็นหน่วยงานหลักของรัฐบาลที่มีหน้าที่กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในประเทศไทย โดยให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ และยังจัดกิจกรรมส่งเสริมการลงทุน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการลงทุนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีการแบ่งเขตการลงทุนตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยใช้รายได้และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานของแต่ละจังหวัดเป็นเกณฑ์ ออกเป็น 3 เขต ดังนี้

เขต 1 ประกอบด้วย 6 จังหวัดในส่นกลาง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และ สมุทรสาคร

เขต 2 ประกอบด้วย 12 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต ระยอง ราชบุรี สมุทรสงคราม สระบุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง

เขต 3 ประกอบด้วย 58 จังหวัด แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 36 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ กำแพงเพชร ขอนแก่น จันทบุรี ชัยนาท ชุมพร เชียงราย เชียงใหม่ ตรัง ตราด ตาก นครราชสีมา นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พังงา พัทลุง พิจิตร พิษณุโลก เพชรบุรี เพชรบูรณ์ มุกดาหาร แม่ฮ่องสอน ระนอง ลพบุรี ลำปาง ลำพูน เลย สงขลา สระแก้ว สิงห์บุรี สุโขทัย สุราษฎร์ธานี อุตรดิตถ์ อุทัยธานี และ 22 จังหวัดรายได้ต่ำ ได้แก่ กาฬสินธุ์ นครพนม นราธิวาส น่าน บุรีรัมย์ ปัตตานี พะเยาแพร่ มหาสารคาม ยโสธร ยะลา ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สตูล สุรินทร์หนองบัวลำภู ชัยภูมิ หนองคาย อุบลราชธานี อุตรธานี และอำนาจเจริญ

ในปี 2550 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้มีการอนุมัติให้การส่งเสริมจำนวน 1,342 โครงการ คิดเป็นจำนวนเงินลงทุน 744.5 พันล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2549 ที่มีอนุมัติจำนวน 1,222 โครงการ คิดเป็นจำนวนเงินลงทุน 373.2 พันล้านบาท สำหรับข้อมูลการอนุมัติให้การส่งเสริมในพื้นที่เขต 3 ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่มีปัจจัยทางเศรษฐกิจน้อยกว่าเขตอื่นนั้น พบว่า ในปี 2550 มีการอนุมัติให้การส่งเสริมจำนวน 314 โครงการ ซึ่งน้อยกว่าปี 2549 ที่มีจำนวน 362 โครงการ แต่เมื่อดูจำนวนเงินลงทุนกลับพบว่า ในปี 2550 มีเงินลงทุน 158.1 พันล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2549 ที่มีเงินลงทุน 85.8 พันล้านบาท

ตารางที่ 6.2 -7 การอนุมัติให้การส่งเสริมของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ระหว่างปี 2547-2550

แหล่งที่ตั้ง	จำนวนโครงการ				จำนวนเงินลงทุน (พันล้านบาท)			
	2547	2548	2549	2550	2547	2548	2549	2550
เขต 1	286	348	373	440	58.6	86.2	49.4	83.3
- กรุงเทพมหานคร	107	168	173	243	8.4	28.2	11.1	17.9
- ปริมณฑล	179	180	200	197	50.3	58.1	38.3	65.4
เขต 2	525	565	487	543	314.9	308.9	238	503.1
- ระยอง	144	125	117	146	184.9	70.4	136.8	317.2
- ภูเก็ต	4	11	10	10	0.3	5.2	2.5	16.6
- อื่นๆ	377	429	358	378	129.6	233.3	98.7	169.2
เขต 3	415	340	362	314	227.3	176	85.8	158.1
- 36 จังหวัด	377	287	306	54	221.8	170.1	79.6	141.2
- 22 จังหวัด	38	53	56	68	5.4	5.9	6.3	16.8
รวม	1,226	1,253	1,222	1,342	600.8	571.1	373.2	744.5

หมายเหตุ ภายใต้เขต 3 รวมกิจการเดินเรือระหว่างประเทศซึ่งไม่มีที่ตั้งแน่นอนด้วย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2551

2.3 จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นมาตรฐานที่ออกมาโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยการรับรองและแสดงเครื่องหมายการรับรองส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมด้านการตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการให้การรับรองมีการดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2546 ซึ่งจากข้อมูลจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ระหว่างปี 2546-2550 พบว่า มีผู้ได้รับการรับรองเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นปี 2550 ที่มีผู้ได้รับการรับรองเพียง 5,107 ราย ซึ่งน้อยกว่าปี 2549 ที่มีผู้ได้รับการรับรอง 12,568 ราย ค่อนข้างมาก และเมื่อสิ้นปี 2550 มีผู้ที่ได้รับการรับรองไปแล้วจำนวน 28,422 ราย แต่อย่างไรก็ตามสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผู้ที่ให้การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ได้ดำเนินการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ครอบคลุมใน 5 สาขา ได้แก่ 1) อาหาร 2) เครื่องดื่ม 3) ผ้าเครื่องแต่งกาย 4) ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก และ 5) สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร เพิ่มขึ้นทุกปี โดยปี 2550 มีการกำหนดมาตรฐานแล้วเสร็จ 1,418 เรื่อง นอกจากนี้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยังได้ดำเนินการผลักดันให้ห้องปฏิบัติการทดสอบผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทัดเทียมนานาชาติ เพื่อเพิ่มโอกาสและข้อได้เปรียบในการแข่งขันทางการค้าของผู้ผลิตชุมชน สำหรับ

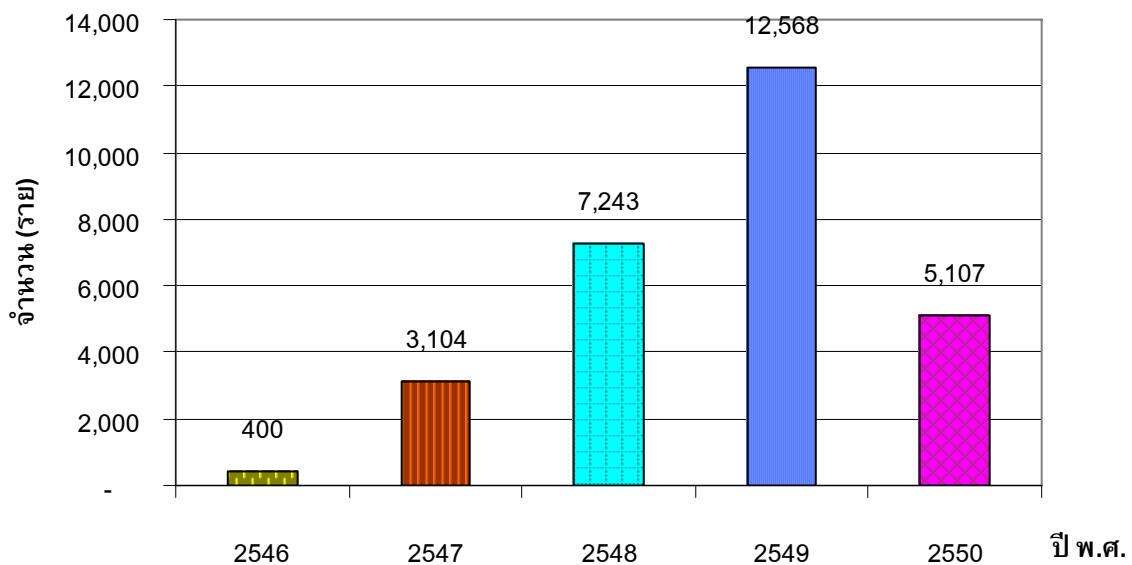
ผลิตภัณฑ์ OTOP นั้น กรมการพัฒนาชุมชนได้มีการรับการลงทะเบียนผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP ไว้ ซึ่งในปี 2549 มีผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ลงทะเบียนเป็นผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP จำนวน 38,040 ราย แยกเป็น ผู้ผลิตชุมชนจำนวน 25,404 ราย ผู้ผลิตที่เป็นเจ้าของรายเดียวจำนวน 10,193 ราย และผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 2,443 ราย

ตารางที่ 6.2 -8 จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ระหว่างปี 2546-2550

ปี พ.ศ.	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) (ราย)
2546	400
2547	3,104
2548	7,243
2549	12,568
2550	5,107
รวม	28,422

ที่มา : กลุ่มรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2551

รูปที่ 6.2 -6 จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ระหว่างปี 2546-2550

3. การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน

สถานการณ์การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในช่วงที่ผ่านมาภาครัฐได้มีการดำเนินการเข้าไปส่งเสริมให้ชุมชนได้มีความตระหนักรู้ในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของท้องถิ่นผ่านเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ซึ่งในปี 2550 เครือข่าย ทสม. ได้มีการก่อตั้งเครือข่าย 75 จังหวัด ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ และมีอาสาสมัคร จำนวน 50,066 คน นอกจากนี้ยังมีการเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีองค์ความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้แนวโน้มการพัฒนาเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยสาระสำคัญแต่ละตัวชี้วัดมีดังนี้

3.1 จำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำหมู่บ้าน (ทสม.) ในประเทศ

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมถือเป็นปัญหาที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก ซึ่งนับวันปัญหาดังกล่าวยิ่งทวีความรุนแรงและยากต่อการแก้ไขมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการแก้ไขปัญหาจึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และที่สำคัญคือความร่วมมือจากภาคประชาชนในท้องถิ่น ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปในลักษณะทำงานร่วมกันมากขึ้น

เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) เป็นเครือข่ายหนึ่งที่ตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น มีบทบาทในการร่วมฟื้นฟูอนุรักษ์และเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งเครือข่าย ทสม. มีจุดเริ่มต้นจากมติของรัฐบาลที่ประกาศให้ ปี 2532-2535 เป็นปีแห่งการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีการดำเนินงานภายใต้โครงการผู้นำอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม หลังจากนั้นในปี 2544 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ร่วมกับจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ทำการสำรวจและขึ้นทะเบียนอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และในปี 2545 ได้จัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นโครงการนำร่องใน 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดน่าน ลำปาง สุโขทัย เลย ขอนแก่น นครพนม ชลบุรี เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี และจังหวัดกระบี่ ต่อมาในปี 2546-2547 ได้จัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอีก 28 จังหวัดและ 12 จังหวัด ตามลำดับ ในปี 2548 ได้มีการเปลี่ยนชื่ออาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม มาเป็นอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และ

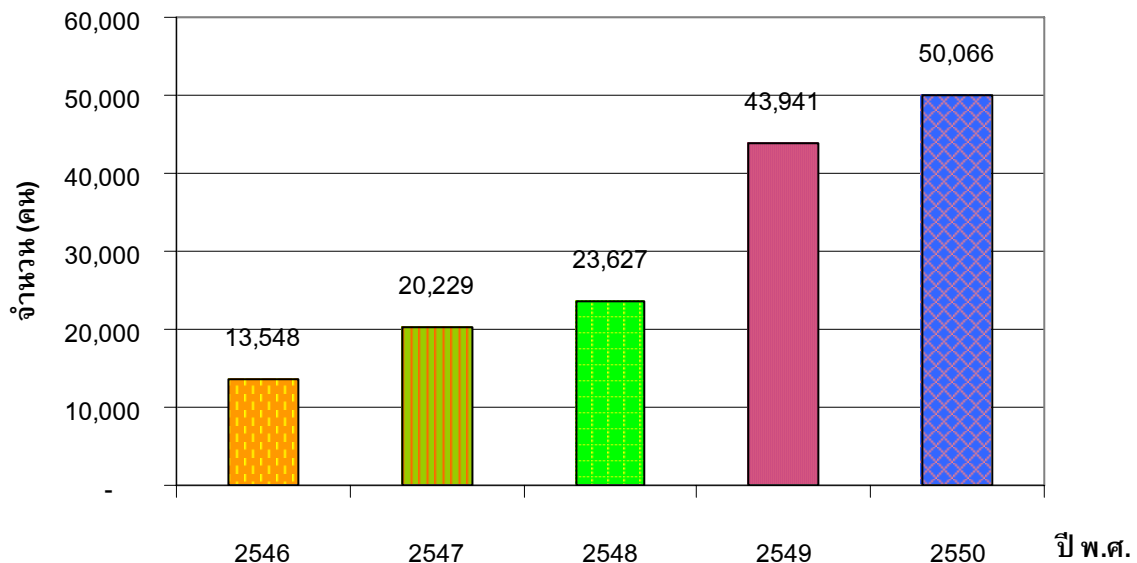
เพื่อให้การดำเนินงานของ ทสม. เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน มีเป้าหมายร่วมกัน จึงมีการพัฒนาการทำงานเป็นแบบเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ซึ่งเครือข่ายจะมีการจัดประชุม สัมมนา เป็นประจำทุกปี เพื่อสร้างองค์ความรู้และทักษะในการดำเนินการของ ทสม. และเป็นเวทีที่เครือข่าย ทสม. ทั่วประเทศจะได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวคิด แสดงศักยภาพ ประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา และหาแนวทางการพัฒนางานร่วมกันให้เครือข่ายมีความเข้มแข็ง มีความพร้อมที่จะร่วมกับภาคีอื่นๆ ในสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อไป รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์เผยแพร่ กิจกรรมการฟื้นฟู และเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับปี 2550 นั้น เครือข่าย ทสม. ได้มีการก่อตั้งเครือข่าย 75 จังหวัด ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ โดยมีอาสาสมัครจำนวน 50,066 คน และเนื่องจากปี 2550 เป็นปีมหามงคล การประชุมเครือข่าย ทสม. ซึ่งมีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี จึงได้กำหนดขึ้นภายใต้สาระหลัก คือ “เครือข่าย ทสม. : พลังหมู่บ้าน พลังชุมชน” เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงมี พระชนมายุครบ 80 พรรษา โดยการดำเนินงานที่ผ่านมาของเครือข่าย ทสม. ได้สนับสนุนการก่อตั้งและขยายเครือข่ายจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และหน่วยงานในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 6.2 -9 จำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำหมู่บ้าน (ทสม.) ระหว่างปี 2546-2550

ปี พ.ศ.	จำนวน (คน)
2546	13,548
2547	20,229
2548	23,627
2549	43,941
2550	50,066

ที่มา : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2551

รูปที่ 6.2-7 จำนวนอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำหมู่บ้าน (ทสม.) ระหว่างปี 2546-2550

3.2 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสีเขียว

ปัจจุบันพื้นที่เขตเมืองมีการขยายตัวและเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรมีความทวีความรุนแรงยิ่ง ภาครัฐจึงความพยายามที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการมอบหมายภารกิจหน้าที่ภายใต้กฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะและเน้นให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการสนับสนุน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการมอบหน้าที่แก่งานท้องถิ่นในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ เป็นต้น แต่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นองค์กรขนาดเล็ก ยังไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เองทั้งหมด ดังนั้น ภาครัฐจึงควรเข้ามาสนับสนุนและเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ พัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญทางการ

จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเฉพาะด้านให้กับบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการดำเนินการส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนได้ด้วยตนเอง โดยมีกิจกรรม ดังนี้

- การส่งเสริมพหุภาคีในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนภายใต้แผนปฏิบัติการ 21 ระดับท้องถิ่น (Local Agenda 21)
- จัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- จัดทำฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ระดับชุมชน
- พัฒนาระบบรายงานตัวชี้วัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับประชาชน

6.2.2 บทสรุป

สถานการณ์ของยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ในปี 2550 มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยการบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็งนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้นจากปี 2549 ซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนหรือหมู่บ้านต่อครัวเรือนทั้งประเทศมีแนวโน้ม การเรียนรู้โดยชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนการเกษตรแบบยั่งยืนนั้น ข้อมูลการเกษตรทั้ง 5 รูปแบบยังไม่ชัดเจน แต่น่าจะมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่มีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2547-2549 มีอัตราการขยายตัวของพื้นที่ผลิตเกษตรอินทรีย์สูง และสำหรับข้อมูลการจัดทำแผนป้องกันหรือเฝ้าระวังความเสี่ยงภัยของชุมชน และข้อมูลชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา สืบทอดแผนเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน แต่ภาครัฐได้มีการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนทั้ง 2 กิจกรรม แนวโน้มการพัฒนาจึงน่าจะมีแนวโน้มที่ดีเช่นกัน

สำหรับการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนนั้น พบว่า มีแนวโน้มการพัฒนาชะลอตัวลดลง โดยจำนวนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่มาจดทะเบียนมีจำนวนลดลง ส่วนจำนวนโครงการที่ได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีจำนวนโครงการที่ได้รับการอนุมัติให้การส่งเสริมจำนวนเพิ่มขึ้น และจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มีผู้ได้รับการรับรองลดลงค่อนข้างมาก และในส่วนของ การเสริมสร้างศักยภาพชุมชน

ในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกันนั้น พบว่า ภาครัฐได้มีการดำเนินการเข้าไปส่งเสริมให้ชุมชนได้มีความตระหนักรู้ในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น และมีการเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีองค์ความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้แนวโน้มการพัฒนาเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

6.3

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

ในยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1.1) เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่า (Value Creation) ของสินค้าและบริการ บนฐานความรู้และนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิต เพื่อทำให้มูลค่าการผลิตสูงขึ้น

1.2) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน (Safety Net) และระบบบริหารความเสี่ยงให้กับภาคการเงิน การคลัง พลังงาน ตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดแรงงาน และการลงทุน

1.3) เพื่อสร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนให้เป็นธรรม และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งการสร้างกลไกในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ประชาชนในทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรม

เป้าหมาย

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้โครงสร้างเศรษฐกิจมีความสมดุลและยั่งยืน ดังนี้

2.1) ด้านการผลิต กำหนดเป้าหมายผลิตภาพการผลิตรวมสูงขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายให้สัดส่วนการส่งออกในตลาดโลกเพิ่มขึ้น ในขณะที่การดำเนินการพัฒนาในแนวทางที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายการผลิตทุน และพลังงาน จะทำให้ฝั่งพาการนำเข้าในสัดส่วนที่ต่ำลง ทั้งนี้ โดยกำหนดเป้าหมายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นร้อยละ 0.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และกำหนดเป้าหมายที่จะลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์จากร้อยละ 16 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2548 เป็นร้อยละ 13 ภายในปี 2554

โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีความสมดุลขึ้นระหว่างภาคเศรษฐกิจภายในประเทศและภาคการค้าระหว่างประเทศ โดยกำหนดเป้าหมายให้สัดส่วนอุปสงค์ในประเทศต่อภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่วัดด้วยผลรวมของมูลค่าการส่งออกและการนำเข้าสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 71 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 75 ภายในปี 2554

สำหรับสาขาการผลิตของประเทศ ฐานการผลิตจากภาคเกษตร เกษตรแปรรูปและภาคบริการทั้งบริการท่องเที่ยว บริการการศึกษา บริการสาธารณสุข และบริการทางการเงินจะมีขนาดใหญ่ขึ้นและผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมากขึ้น สำหรับภาคอุตสาหกรรมโครงสร้างมีรากฐานของกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่และอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่เข้มแข็งขึ้น เพื่อใช้เป็นช่องทางการตลาดกับ

กลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ โดยกำหนดเป้าหมายให้สัดส่วนภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในปี 2548 เป็นร้อยละ 15 ภายในปี 2554

2.2) การพัฒนาให้ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพมากขึ้น กำหนดเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยร้อยละ 3.0-3.5 ต่อปี อัตราการว่างงานต่ำไม่เกินร้อยละ 2 ของกำลังแรงงาน การบริหารการคลังมีประสิทธิภาพทำให้นี้สาธารณะมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และสัดส่วนการออมรวมของประเทศอยู่ที่ระดับร้อยละ 35 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภายในปี 2554 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นทั้งจากฐานการออมครัวเรือน ภาคธุรกิจเอกชน และภาครัฐ อันเนื่องมาจากการส่งเสริมการออมอย่างเป็นระบบและการสร้างฐานรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ประเทศมีความเสี่ยงจากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดลดลง โดยกำหนดเป้าหมายการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเฉลี่ยต่อปีไม่เกินร้อยละ 2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และการใช้พลังงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยกำหนดเป้าหมายความยืดหยุ่นของการใช้พลังงานในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไม่เกิน 1 : 1 ต่ำกว่าเฉลี่ย 1.4 : 1 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นร้อยละ 8 รวมทั้งลดสัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลดการใช้น้ำมันในภาคการขนส่งให้เหลือร้อยละ 30 ของการใช้พลังงานทั้งหมดจากระดับร้อยละ 38 ในปัจจุบัน

2.3) การสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และพัฒนาให้เป็นฐานที่ใหญ่ขึ้นของระบบเศรษฐกิจ มีผู้ประกอบการใหม่เพิ่มขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายให้ผลิตภัณฑ์และบริการที่ผลิตและให้บริการโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากสัดส่วนร้อยละ 39.4 ในปี 2548 และจากเศรษฐกิจฐานรากที่ใหญ่ขึ้น กลไกตลาดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมทั้งการดำเนินงานของตลาดล่วงหน้าสินค้าเกษตร การจัดระบบพื้นที่ทางการเกษตรที่จะช่วยสร้างเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร การลงทุนด้านสังคมของรัฐ และการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานและการคุ้มครองแรงงานที่เหมาะสม จะทำให้มีการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น โดยได้กำหนดเป้าหมายให้รายได้ของกลุ่มที่รายได้สูงสุดร้อยละ 20 แรกมีสัดส่วนไม่เกิน 10 เท่าของรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 20 ภายในปี 2554

เมื่อนำตัวชี้วัดจากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. ซึ่งจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2550 มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์และเกณฑ์การคัดเลือกตัวชี้วัด เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดและคัดเลือกตัวชี้วัด ทำให้ได้ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน จำนวน 19 ตัว ดังแสดงในตารางที่ 6.3 -1

ตารางที่ 6.3-1 ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

เป้าหมายยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	วิธีคำนวณ	แหล่งข้อมูล
(1.1) ผลผลิตภาพการผลิตรวมสูงขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี	1. อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตภาพการผลิตรวม	ร้อยละ	คือ การหาอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตภาพการผลิตรวมของปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อนหน้า ซึ่งการคำนวณหาประสิทธิภาพการผลิตรวมนั้น สามารถกระทำได้โดยการคำนวณหาประสิทธิภาพการผลิตของประเทศโดยการคูณอัตราการขยายตัวของแรงงาน อัตราการขยายตัวของที่ดิน และอัตราการขยายตัวของทุนด้วยค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อปัจจัยแรงงาน ที่ดิน และทุนตามลำดับ ก่อนจะนำมาลบกับอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาปีฐาน (พ.ศ. 2531)	สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
(1.2) ขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยให้สัดส่วนการส่งออกในตลาดโลกเพิ่มขึ้น	2. สัดส่วนมูลค่าการส่งออกของไทยต่อมูลค่าการส่งออกรวมของโลก	ร้อยละ	คือ การคำนวณหาค่าร้อยละของมูลค่าการส่งออกรวมของไทยต่อมูลค่าการส่งออกรวมของโลก	กระทรวงพาณิชย์
(1.3) การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นร้อยละ 0.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	3. สัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP	ร้อยละ	คือ การคำนวณหาค่าร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	4. สัดส่วนการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา	ร้อยละ	คือ การคำนวณหาค่าร้อยละของจำนวนทรัพย์สินทางปัญญาที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ต่อจำนวนทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมดที่ได้มีการจดทะเบียนไว้	กรมทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมายยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	วิธีคำนวณ	แหล่งข้อมูล
(1.4) ลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์จากร้อยละ 16 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2548 เป็นร้อยละ 13 ภายในปี 2554	5. ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อ GDP	ร้อยละ	คือ การหารค่าร้อยละของต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี	สศช.
(1.5) โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีความสมดุลขึ้นระหว่างภาคเศรษฐกิจภายในประเทศและภาคการค้าระหว่างประเทศ โดยผลรวมของมูลค่าการส่งออกและการนำเข้าสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 71 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 75 ภายในปี 2554	6. สัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศ	ร้อยละ	คือ การคำนวณหาสัดส่วนอุปสงค์รวมภายในประเทศเมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกนำเข้าของสินค้าและบริการ	กระทรวงพาณิชย์ และ สศช.
(1.6) ฐานการผลิตจากภาคเกษตร เกษตรแปรรูปและภาคบริการทั้งบริการท่องเที่ยว บริการการศึกษา บริการสาธารณสุข และบริการทางการเงินจะมีขนาดใหญ่ขึ้น และผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมากขึ้น โครงสร้างภาคอุตสาหกรรมมีรากฐานของกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่และ	7. สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	ร้อยละ	คือ การหารค่าร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร (ณ ราคาปีฐาน 2531) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ณ ราคาปีฐาน)	สำนักบัญชีประชาชาติ สศช.

เป้าหมายยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	วิธีคำนวณ	แหล่งข้อมูล
อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่เข้มแข็งขึ้น โดยให้สัดส่วนภาคการผลิตเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในปี 2548 เป็นร้อยละ 15 ภายในปี 2554				
(2.1) อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยร้อยละ 3.0-3.5 ต่อปี	8. อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	ร้อยละ	การหาอัตราเงินเฟ้อ สามารถหาได้จากอัตราค่าเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภค (consumer price index: CPI) ทั่วไป ณ ปัจจุบันเทียบกับปีก่อนหน้า ซึ่งดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป สามารถคำนวณได้จากค่าอัตราค่าเปลี่ยนแปลงหรือสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าเฉลี่ย (ในกลุ่มสินค้าที่กำหนดของแต่ละภาค) ตามราคาสินค้าของปีปัจจุบัน (ปีที่ยกมาคำนวณ) เทียบกับค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า (ในตะกร้าสินค้านั้น) ณ ปีฐาน	สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์
(2.2) อัตราการว่างงานต่ำไม่เกินร้อยละ 2 ของกำลังแรงงาน	9. อัตราการว่างงาน	ร้อยละ	คือ การคำนวณของร้อยละจำนวนผู้ว่างงานที่อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป) ต่อกำลังแรงงานรวมทั้งหมด	สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.)
(2.3) การบริหารการคลังมีประสิทธิภาพทำให้หนี้สาธารณะมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	10. สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	ร้อยละ	คือ การหาค่าร้อยละของมูลค่าหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี	สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และ สศช.
(2.4) สัดส่วนการออมรวมของประเทศอยู่ที่ระดับร้อยละ 35 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภายในปี 2548 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นทั้งจากฐาน	11. สัดส่วนการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	ร้อยละ	คือ การคำนวณหาค่าร้อยละของมูลค่าการออมทั้งหมดในประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี	สำนักบัญชีประชาชาติ สศช.

เป้าหมายยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	วิธีคำนวณ	แหล่งข้อมูล
การออมครัวเรือน ภาคธุรกิจ เอกชน และภาครัฐ อันเนื่องมาจากการส่งเสริมการออมอย่างเป็นระบบและการสร้างฐานรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น				
(2.5) ประเทศมีความเสี่ยงจากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดลดลง โดยกำหนดเป้าหมายการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเฉลี่ยต่อปีไม่เกินร้อยละ 2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	12. ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	ร้อยละ	คือ การคำนวณหาค่าร้อยละของผลรวมระหว่างมูลค่าดุลการค้าและบริการ รายได้สุทธิ และเงินโอน เทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี	ธนาคารแห่งประเทศไทย และ สศช.
(2.6) การใช้พลังงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยกำหนดเป้าหมายความยืดหยุ่นของการใช้พลังงานในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไม่เกิน 1 : 1 ต่ำกว่าเฉลี่ย 1.4 : 1 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9	13. ค่ายืดหยุ่นของการใช้พลังงาน	ไม่มีหน่วย	คือ การคำนวณหาค่าร้อยละของอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายเทียบกับอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) และ สศช.
(2.7) สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียน	14. สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานทั้งหมด	ร้อยละ	คือ การคำนวณหาค่าร้อยละของปริมาณการใช้พลังงานหมุนเวียนขั้นสุดท้ายต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย	พพ.
(2.8) ลดสัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	15. สัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม	Ktoe / ล้านบาท	คือ การคำนวณหาค่าร้อยละของปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี	พพ. และ สศช.

เป้าหมายยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	วิธีคำนวณ	แหล่งข้อมูล
ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลดการใช้น้ำมันในภาคการขนส่งให้เหลือร้อยละ 30 ของการใช้พลังงานทั้งหมดจากระดับร้อยละ 38 ในปัจจุบัน	ในประเทศ			
	16. ปริมาณการใช้น้ำมันในภาคขนส่งต่อปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมด	ร้อยละ	คือ การคำนวณค่าร้อยละของปริมาณการใช้พลังงานภาคขนส่งต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย	พพ.
(3.1) มีผู้ประกอบการใหม่เพิ่มขึ้นโดยกำหนดเป้าหมายให้ผลิตภัณฑ์และบริการที่ผลิตและให้บริการโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากสัดส่วนร้อยละ 39.4 ในปี 2548	17. สัดส่วนมูลค่าการผลิตโดย SMEs ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	ร้อยละ	คือ การหาค่าร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และ สำนักบัญชีประชาชาติ สศช.
(3.2) จากเศรษฐกิจฐานรากที่ใหญ่ขึ้น กลไกตลาดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการดำเนินงานของตลาดล่วงหน้าสินค้าเกษตร การจัดระบบพื้นที่ทางการเกษตรที่จะช่วยสร้างเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร การลงทุนด้านสังคมของรัฐ และการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงาน	18. ช่องว่างระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดและกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดตามควินไทล์	เท่า	การหาช่องว่างระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดและกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดตามควินไทล์สามารถหาได้จากการแบ่งกลุ่มรายได้ของประชากรให้เป็น 5 กลุ่มเท่าๆกัน กลุ่มละร้อยละ 20 (กลุ่มควินไทล์) โดยเรียงลำดับจากกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดไปหากลุ่มที่มีรายได้สูงสุด และนำค่าส่วนแบ่งรายได้ (ร้อยละ) ของกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุด 20% แรก (ควินไทล์ที่ 1) มาหารด้วยค่าส่วนแบ่งรายได้ (ร้อยละ) ของกลุ่มที่มีรายได้สูงสุด 20% สุดท้าย (ควินไทล์ที่ 5)	สศช.
	19. สัดส่วนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมต่อแรงงานทั้งหมด	ร้อยละ	คือ การคำนวณหาค่าร้อยละของจำนวนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมต่อกำลังแรงงานทั้งหมด	สำนักงานประกันสังคมกระทรวงแรงงาน

เป้าหมายยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	วิธีคำนวณ	แหล่งข้อมูล
และการคุ้มครองแรงงานที่เหมาะสม จะทำให้มีการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น โดยได้กำหนดเป้าหมายให้รายได้ของกลุ่มที่รายได้สูงสุดร้อยละ 20 แรกมีสัดส่วนไม่เกิน 10 เท่าของรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 30 ภายในปี 2554				

6.3.1

สถานการณ์การพัฒนาของยุทธศาสตร์

จากกรอบแนวคิดของการพัฒนาตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ ซึ่งพิจารณาภายใต้บริบท 3 ประการ คือ (1) การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย (2) การสร้างภูมิคุ้มกันและระบบบริหารความเสี่ยงของระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ และ (3) การสนับสนุนให้เกิดแข่งขันที่เป็นธรรมและการสร้างเครื่องมือและกลไกในการกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง ทำให้ได้ตัวชี้วัดประเมินผลสำเร็จของยุทธศาสตร์ฯ จำนวน 19 ตัวชี้วัดดังกล่าวข้างต้น จากนั้น โครงการฯ ได้ประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ โดยใช้ตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นและสถิติที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ทำให้สามารถสะท้อนให้เห็นผลการพัฒนาได้ดังนี้

1. การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการ โดยเฉพาะในด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยังห่างเป้าหมายของแผนฯ

จากการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ในช่วงปี 2550 ด้านการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการตามตัวชี้วัดจำนวน 7 ตัวชี้วัดพบว่า การดำเนินงานยังไม่ส่งผลให้การเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการเข้าใกล้เป้าหมายที่วางไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยสามารถพิจารณาได้จากสถิติต่างๆ เช่น อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพการผลิตรวมลดลงเหลือร้อยละ 2.12 สัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศ ในปี 2550 มีค่าลดลงเหลือร้อยละ 67.08 นอกจากนี้ เศรษฐกิจจะด้อยกว่า คือ สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงเหลือร้อยละ 15 ในปี 2550 โดยเป็นการลดลงทั้งในส่วนของประเทศเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเกษตร ขณะที่ไปเพิ่มขึ้นในภาคการผลิตอื่นๆ ซึ่งส่งผลให้ GDP รวมของประเทศเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของ GDP ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเกษตร ส่วนแนวโน้มของสัดส่วนมูลค่าการส่งออกไทยเทียบกับการส่งออกของโลกตั้งแต่ปี 2545-2550 กลับค่อนข้างคงที่ แม้ว่าสัดส่วนมูลค่าการส่งออกไทยเทียบกับการส่งออกของโลกในปี 2550 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.89 แต่ก็มากกว่าปี 2549 เพียงร้อยละ 0.01 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในตลาดโลกเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของไทยยังมีน้อย โดยพิจารณาจากแนวโน้มของสัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศตั้งแต่ปี 2545-2549 ซึ่งค่อนข้างคงที่ และในขณะเดียวกัน การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรมของภาครัฐยังมีน้อย เนื่องจากเพิ่งเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี 2547 ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ผลการ

ดำเนินงานบางส่วนของภาครัฐได้ทำให้ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ลดลงเหลือร้อยละ 19 จึงทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในด้านนี้เพิ่มขึ้น

ดังนั้น สำหรับการพัฒนาในปีต่อไปข้างหน้า ภาครัฐจึงควรเร่งดำเนินการส่งเสริมให้การผลิตสินค้าและบริการทั้งในภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการมุ่งเน้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตหรือเกิดสินค้าและบริการใหม่ๆ ที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ให้มากขึ้น โดยมีรายละเอียดการประเมินผลตามรายตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพการผลิตรวม (Total Factor Productivity Growth)

อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพการผลิตรวม (Total Factor Productivity: TFP) ในปี 2550 ลดลงเหลือร้อยละ 2.12 น้อยกว่าปี 2549 มีซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพการผลิตรวมเท่ากับร้อยละ 2.36 (ตารางที่ 6.3 – 2) ทั้งนี้ สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากราคาน้ำมันที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับความไม่แน่นอนทางการเมือง และความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงทำให้การขยายตัวของอุตสาหกรรมบริการและอื่นๆ ลดลง ส่งผลให้ค่า TFP ลดลง แม้ว่าภาครัฐจะมีการดำเนินการต่างๆ ในปีงบประมาณ 2550 เพื่อเร่งให้เกิดผลิตภาพการผลิตมากขึ้นก็ตาม เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้ดำเนินการพัฒนาแรงงานให้มีฝีมือและศักยภาพเพื่อรองรับการแข่งขันในภาคอุตสาหกรรม โดยมีแรงงานที่ได้รับการพัฒนาฝีมือและศักยภาพแล้วจำนวน 2,094,358 คน กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการกำหนดเขตการผลิตสินค้าเกษตร โดยได้กำหนดเขตการใช้ที่ดิน สำรวจสภาพการใช้ที่ดิน และปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งมีพื้นที่ที่ผ่านการกำหนดเขตการใช้ที่ดินแล้ว 350 ตำบล และได้ดำเนินการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงต่อดินถล่ม และพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยมีพื้นที่ซึ่งทรัพยากรดินและน้ำได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูแล้วจำนวน 4,672,678 ไร่ และมีแหล่งน้ำที่ได้รับการพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำจำนวน 42 แห่ง กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานและส่งเสริมการผลิตให้กับภาคอุตสาหกรรม โดยมีอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตจำนวน 422 ราย และได้ดำเนินการบริหารจัดการด้านแร่ โดยดำเนินการอนุญาต กำกับ ส่งเสริม และพัฒนาการประกอบการด้านแร่ ซึ่งมีผู้ประกอบการด้านแร่ที่ได้รับการกำกับดูแล ส่งเสริม และพัฒนาแล้วจำนวน 1,941 ราย เป็นต้น

ตารางที่ 6.3-2 อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตภาพการผลิตรวมระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

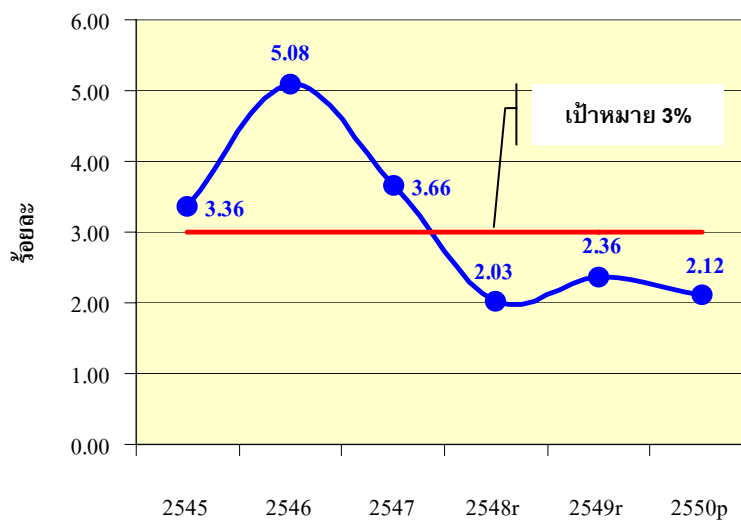
หน่วย : ร้อยละ

	2545	2546	2547	2548r	2549r	2550p
TFP เกษตรกรรม	-2.38	10.06	-5.48	-5.40	-0.85	-0.41
TFP อุตสาหกรรม	4.89	6.93	4.50	2.22	1.30	2.42
TFP บริการและอื่นๆ	3.39	0.74	2.81	2.47	2.91	0.80
TFP	3.36	5.08	3.66	2.03	2.36	2.12
เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10						3

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r = ตัวเลขแก้ไข
p = ตัวเลขเบื้องต้น

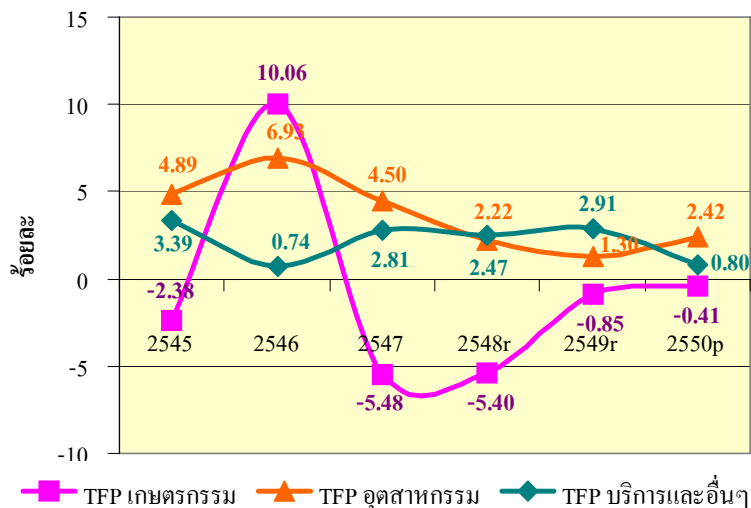
รูปที่ 6.3-1 ผลผลิตภาพการผลิตรวมระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r = ตัวเลขแก้ไข
p = ตัวเลขเบื้องต้น

รูปที่ 6.3-2 ผลิภาพการผลิตรายสาขาระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r = ตัวเลขแก้ไข

p = ตัวเลขเบื้องต้น

1.2 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกของไทยต่อมูลค่าการส่งออกรวมของโลก

จากข้อมูลการส่งออกของโลกและของไทย พบว่า สัดส่วนมูลค่าการส่งออกไทยต่อการส่งออกโลกเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 0.88 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 0.89 ในปี 2550 ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐในปีที่ผ่านมา ทั้งในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มมาตรฐานคุณภาพสินค้าทั้งอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม รวมถึงการทำการตลาดเชิงรุก เช่น จัดงานแสดงสินค้าอย่างต่อเนื่องทั้งในและต่างประเทศ และนำผู้ส่งออกและผู้ผลิตไปร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศเพื่อให้สินค้าไทยเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย รวมถึงการกำหนดยุทธศาสตร์การส่งออกเชิงรุกในตลาดสำคัญเพื่อบูรณาการงานด้านการส่งเสริมการส่งออกในแต่ละภูมิภาค โดยมีผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงพาณิชย์เป็น Hub leader ที่ทำงานร่วมกับสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พบว่าแนวโน้มสัดส่วนการส่งออกของไทยตั้งแต่ปี 2545-2550 มีการเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ทั้งนี้ เป็นเพราะอัตราการขยายตัวการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกโลก แสดงว่าตลาดการค้าระหว่างประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้ไทยมีโอกาที่จะเข้าไปมีส่วนแบ่งในตลาดโลกมากขึ้น หากรัฐบาลเร่งดำเนินการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการทั้งในด้านประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างนวัตกรรมของสินค้าและบริการที่มีเอกลักษณ์และหลากหลายมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 6.3-3 สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกของไทยต่อมูลค่าการส่งออกรวมของโลกระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

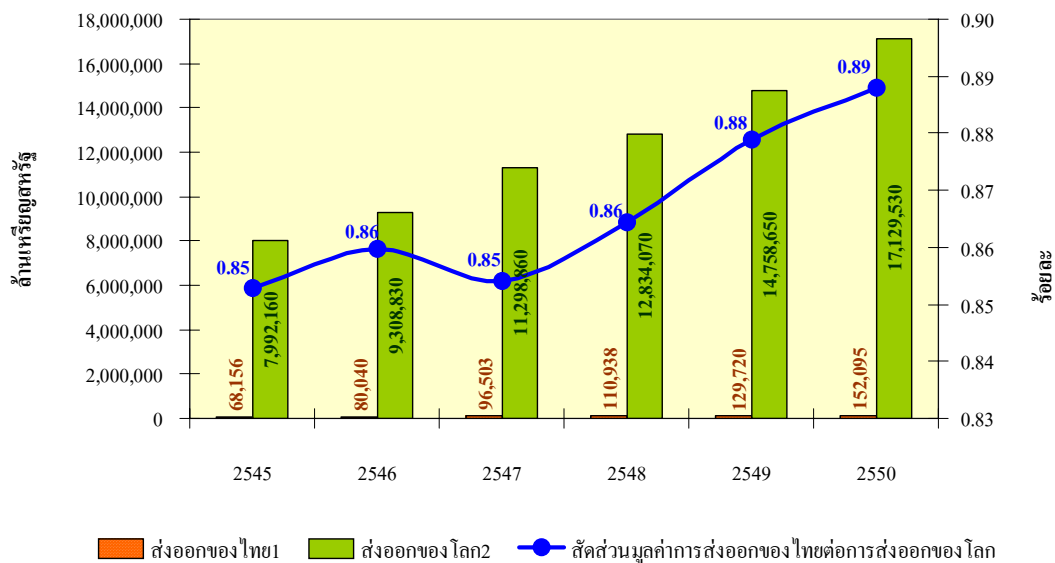
หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ส่งออกของไทย ¹	68,156.31	80,039.98	96,502.82	110,937.66	129,720.43	152,095.22
ส่งออกของโลก ²	7,992,160	9,308,830	11,298,860	12,834,070	14,758,650	17,129,530
สัดส่วนมูลค่าการส่งออกของไทยต่อการส่งออกของโลก (ร้อยละ)	0.85	0.86	0.85	0.86	0.88	0.89

ที่มา : ¹ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

² World Economic Outlook (Oct 2008) IMF. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2008/02/weodata/download.aspx>

รูปที่ 6.3-3 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกของไทยต่อมูลค่าการส่งออกรวมของโลกระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

ที่มา : ¹ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

² World Economic Outlook (Oct 2008) IMF. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2008/02/weodata/download.aspx>

1.3 สัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 มีหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐได้ดำเนินการสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาเป็นจำนวนมาก อาทิ กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้สนับสนุนให้มีการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่การใช้ประโยชน์แก่อุตสาหกรรม/ชุมชน/ผู้ผลิตสินค้า/อาหารฮาลาล และผลิตภัณฑ์ชุมชน และเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีทางห้องปฏิบัติการ ซึ่งผลที่ได้ คือ มีงานวิจัยที่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดแล้วร้อยละ 80 ของงานวิจัยทั้งหมด ส่วนสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาจำนวน 985 โครงการ และสถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินกิจกรรมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ โดยมีผลงานวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีนิวเคลียร์จำนวน 36 เรื่อง เป็นต้น

ดังนั้น แม้ว่าสถิติค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาในปี 2550 ซึ่งปกติจะมีการสำรวจและจัดเก็บทุกๆ 2 ปี จะยังไม่ถึงกำหนดที่จะจัดพิมพ์ออกมา แต่เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของสถิติตามหนังสือดัชนีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย¹ ปี 2550 (เป็นข้อมูลจากการสำรวจค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาปี 2548) พบว่า สัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก โดยเพิ่มขึ้น-ลดลงอยู่ในช่วงระหว่างร้อยละ 0.23-0.26 เท่านั้น อย่างไรก็ตาม พบว่าแนวโน้มค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาในภาคเอกชนเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ว่าภาคเอกชนเริ่มให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพิ่มมากขึ้น แต่กระนั้นก็ตามภาครัฐ (รวมหน่วยงานรัฐบาล อุดมศึกษา และรัฐวิสาหกิจ) ยังคงเป็นหน่วยงานที่มีค่าใช้จ่ายด้านวิจัยและพัฒนาเป็นอันดับที่ 1 ของประเทศ ส่วนอันดับที่ 2 รองลงมาคือภาคเอกชน (รูปที่ 6.3 -5)

¹ ดัชนีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ปี 2550 เป็นรายงานสถานภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย ที่จัดทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2547 ตามคำแนะนำของคณะกรรมการจัดทำดัชนีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทยได้ คณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และดำเนินการโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ซึ่งข้อมูลบางส่วนประมวลผลจากข้อมูลการสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยที่จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับ สวทช. โดยมีการสำรวจทุกๆ 2 ปี และปีล่าสุดที่จัดพิมพ์เป็นหนังสือคือการสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยปี 2550 เป็นการแสดงข้อมูลของปี 2548

ตารางที่ 6.3-4 สัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศระหว่างปี
พ.ศ. 2545 - 2550

หน่วย : ล้านบาท

	2545 ¹	2546 ²	2547 ¹	2548 ²	2549 ²	2550
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาโดยภาคเอกชน (ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ) ¹	5,927	5,927	6,023	6,679	7,999	n.a.
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาโดยภาครัฐ, ภาคอุดมศึกษา, ภาครัฐวิสาหกิจ	9,175	9,175	10,548	9,829	9,698	n.a.
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาจากแหล่งอื่นๆ (ต่างประเทศ, เอกชนไม่ค้ากำไร, ภาครัฐ) ²	397	397	n.a.	159	1,851	n.a.
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศ (GERD)	13,302	15,499	16,571	16,667	19,548	n.a.
GDP (ราคาประจำปี) ³	5,450,643	5,917,369	6,489,476	7,092,893	7,841,297	8,493,311
GERD/GDP (ร้อยละ)	0.24	0.26	0.26	0.23	0.25	n.a.
เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10						0.50
งบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ²	1,023,000	999,900	1,163,500	1,200,000	1,360,000	1,566,200
งบประมาณแผ่นดินเพื่อการวิจัย/งบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ² (ร้อยละ)	0.74	0.74	1.16	0.62	0.85	n.a.

ที่มา: 1. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ 2551

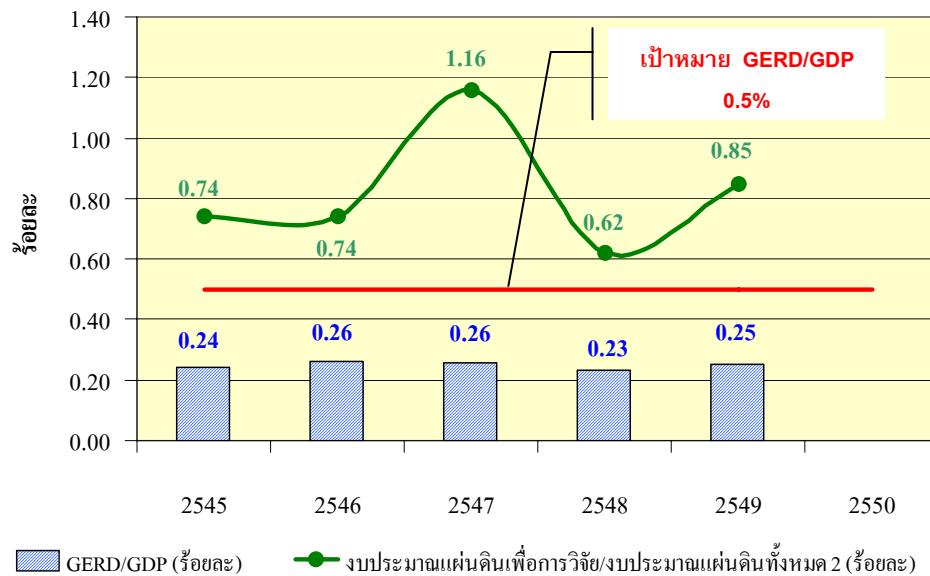
2. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2551

3. สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2551

หมายเหตุ: 1) ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาโดยภาครัฐ, ภาคอุดมศึกษา, ภาครัฐวิสาหกิจ ในปี 2547 และ 2549 ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากกรมบัญชีกลาง

2) ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาจากแหล่งอื่นๆ ในปี 2549 ได้จากการศึกษาวิเคราะห์และประมาณการจากค่าเฉลี่ย 4 ปีย้อนหลัง (ปี 2542-2548)

รูปที่ 6.3-4 สัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

ที่มา: 1. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ 2551

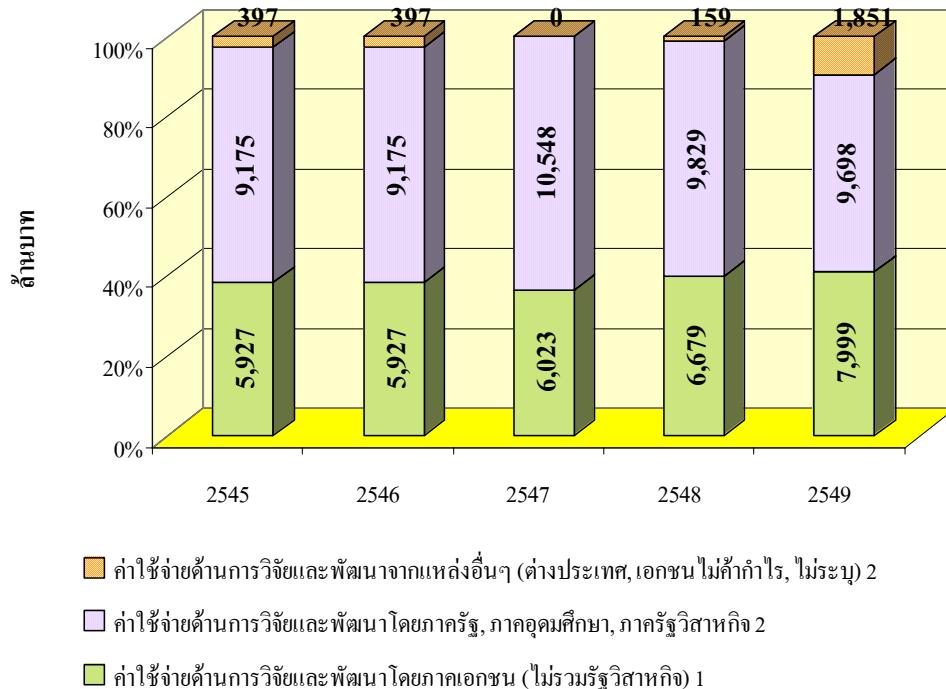
2. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ 2551

3. สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2551

หมายเหตุ: 1) ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาโดยภาครัฐ, ภาคอุดมศึกษา, ภาครัฐวิสาหกิจ ในปี 2547 และ 2549 ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากกรมบัญชีกลาง

2) ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาจากแหล่งอื่นๆ ในปี 2549 ได้จากการศึกษาวิเคราะห์และประมาณการจากค่าเฉลี่ย 4 ปีย้อนหลัง (ปี 2542-2548)

รูปที่ 6.3-5 ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของประเทศจำแนกตามแหล่งดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

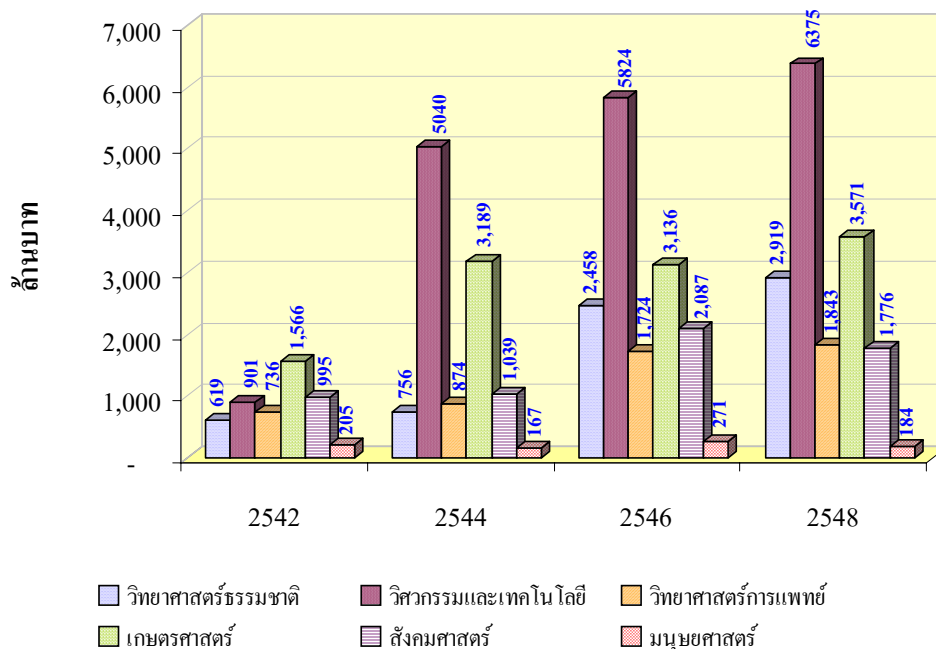
- ที่มา: 1. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ 2551
 2. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2551
 3. สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2551

หมายเหตุ: 1) ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาโดยภาครัฐ, ภาคอุดมศึกษา, ภาครัฐวิสาหกิจ ในปี 2547 และ 2549 ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากกรมบัญชีกลาง
 2) ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาจากแหล่งอื่นๆ ในปี 2549 ได้จากการศึกษาวิเคราะห์และประมาณการจากค่าเฉลี่ย 4 ปีย้อนหลัง (ปี 2542-2548)

สำหรับค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของประเทศ จำแนกตามสาขาการวิจัย พบว่า ในปี 2542 ไทยให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาในสาขาเกษตรศาสตร์เป็นอันดับที่ 1 รองลงมา เป็นสาขาวิศวกรรมและเทคโนโลยี ส่วนอันดับที่ 3 คือสาขาสังคมศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2544 จนถึงปี 2548 พบว่าประเทศไทยเปลี่ยนมาให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ดังสังเกตได้ว่าค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาในสาขาวิศวกรรมและเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นมาเป็นอันดับที่ 1 ส่วนสาขาเกษตรศาสตร์ลดลงมาอยู่ในอันดับที่ 2 ขณะที่สาขาสังคมศาสตร์ได้ลดอันดับลงเช่นกัน โดยในปี 2544 ยังคงสามารถอยู่ในอันดับที่ 3 แต่มาถึงปี 2546 และปี 2548 ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาในสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติกลับเพิ่มขึ้นมาและแซงมาอยู่ในอันดับที่

3 แทน และในช่วงระยะเวลาเดียวกันนั้น ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาในสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ของประเทศก็เพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (รูปที่ 6.3 -6)

รูปที่ 6.3-6 ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของประเทศ จำแนกตามสาขาการวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2542 - 2548

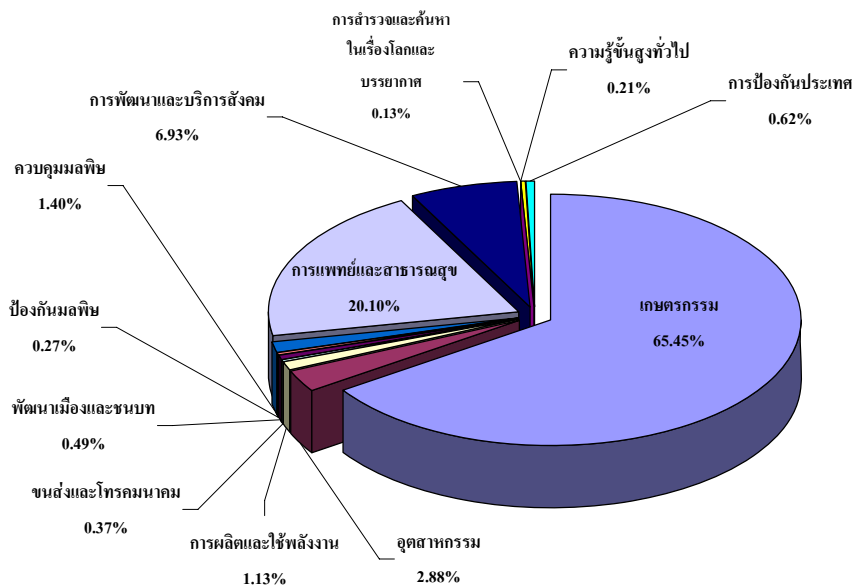
ที่มา : การสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัย ปี 2544 และ 2550 โดย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

ส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาในภาครัฐ (เฉพาะในหน่วยงานรัฐบาล) จำแนกตามสาขาเศรษฐกิจ พบว่า ในปี 2542 2544 และ 2548 รัฐบาลไทยยังคงให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาในสาขาเกษตรกรรมเป็นอันดับแรก แม้ว่าสัดส่วนการวิจัยและพัฒนาในสาขาเกษตรกรรมจะลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 65 ในปี 2542 มาเป็นร้อยละ 48 ในปี 2548 ส่วนการวิจัยและพัฒนาในสาขาที่รัฐให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 รองลงมา คือ สาขาการแพทย์และสาธารณสุข โดยเฉพาะในปี 2548 ที่มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษหนึ่งส่วนของค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาทั้งหมดของรัฐ สำหรับสาขาการวิจัยและพัฒนาที่รัฐให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 คือ สาขาการพัฒนาและบริการสังคม

อย่างไรก็ตาม พบว่าค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาในสาขาอุตสาหกรรมและสาขาสิ่งแวดล้อมกลับมีส่วนแบ่งน้อยมากเมื่อเทียบกับสาขาอื่นที่กล่าวมาข้างต้น โดยในปี 2542 สัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาในสาขาอุตสาหกรรมและสาขาสิ่งแวดล้อมเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาทั้งหมดของรัฐบาล มีค่าเท่ากับร้อยละ 2.88 และร้อยละ 1.67 ตามลำดับ แม้ว่าในปี

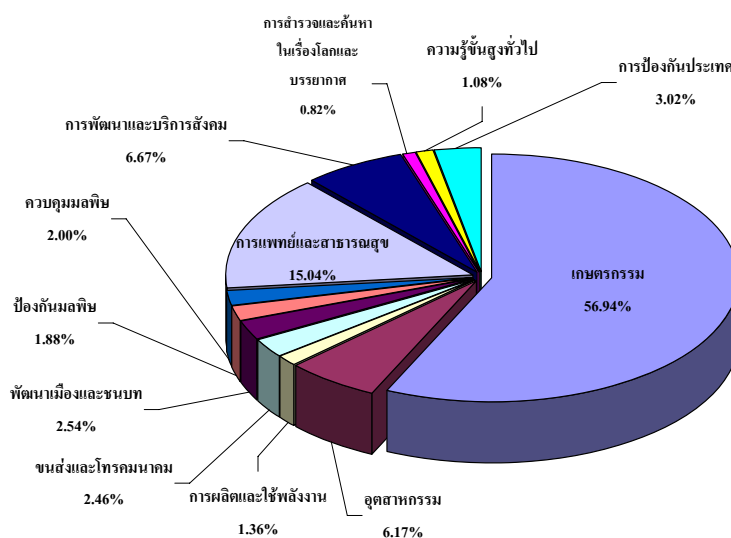
2544 สัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาในทั้งสองสาขาจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 6.17 และร้อยละ 3.88 ตามลำดับ แต่ในปี 2548 กลับมีสัดส่วนลดลงมาใกล้เคียงกับปี 2542 คือ มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาสาขาอุตสาหกรรมและสาขาสิ่งแวดล้อมเท่ากับร้อยละ 2.2 และร้อยละ 0.8 ตามลำดับ ขณะที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาในสาขาขนส่งและโทรคมนาคม และสาขาการผลิตและใช้พลังงานเพิ่มขึ้นแทน (รูปที่ 6.3 – 7 ถึง รูปที่ 6.3 -9)

รูปที่ 6.3-7 ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของรัฐบาล จำแนกตามสาขาเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2542

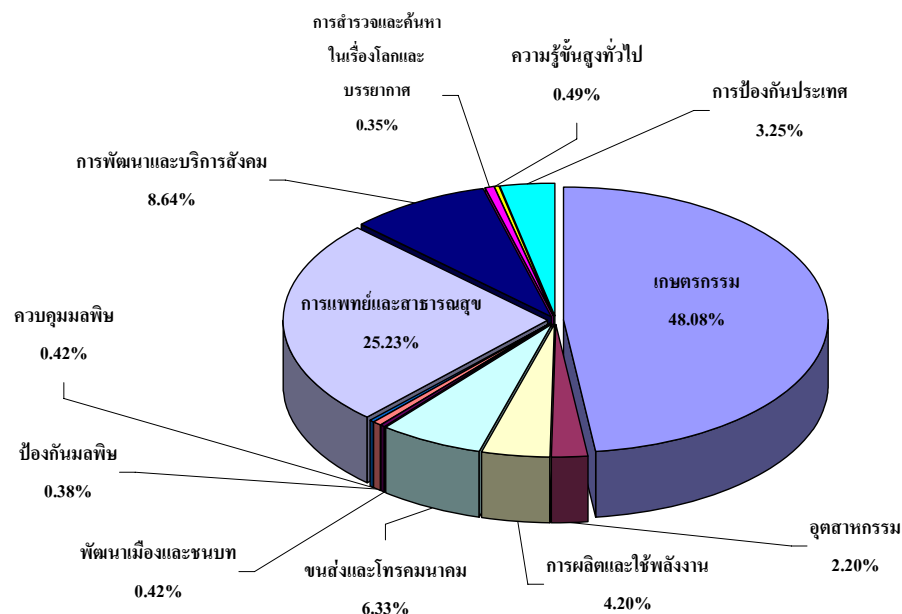
ที่มา : การสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัย ปี 2542 โดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

รูปที่ 6.3-8 ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของรัฐบาล จำแนกตามสาขาเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2544

ที่มา : การสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัย ปี 2544 โดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

รูปที่ 6.3-9 ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาของรัฐบาล จำแนกตามสาขาเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2548

ที่มา : การสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัย ปี 2550 โดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

1.4 สัดส่วนการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา

จากข้อมูลของกรมทรัพย์สินทางปัญญา พบว่า การจดทะเบียนข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาในด้านลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้าของไทยโดยรวมได้ลดลง โดยในปี 2550 มีการจดทะเบียนจำนวน 49,659 ราย น้อยกว่าปี 2549 ซึ่งมีการจดทะเบียนจำนวน 64,19 ราย โดยการจดลิขสิทธิ์ลดลงจาก 39,511 รายในปี 2549 เหลือเพียง 24,357 รายในปี 2550 แม้ว่าการจดทะเบียนสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยในปี 2550 มีจำนวน 662 รายและ 24,640 รายตามลำดับ ซึ่งมากกว่าปี 2549 ที่มีจำนวน 568 และ 24,115 ราย (ตารางที่ 6.3 -5)

สำหรับสัดส่วนการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาต่อจำนวนทรัพย์สินทางปัญญาที่จดทะเบียนทั้งหมดนั้น เนื่องจากประเทศไทยยังไม่เคยมีการเก็บข้อมูลการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์อย่างเป็นระบบ จึงทำให้ไม่สามารถสืบทราบจำนวนทรัพย์สินทางปัญญาที่จดทะเบียนที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ได้

ตารางที่ 6.3-5 การรับจดทะเบียน / จัดแจ้งข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ประเภททรัพย์สินทางปัญญา	จำนวนการรับจดทะเบียน / จัดแจ้งข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญา (ราย)					
	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ลิขสิทธิ์	12,714	16,240	20,418	22,019	39,511	24,357
สิทธิบัตร	635	797	867	505	568	662
เครื่องหมายการค้า	23,146	17,983	23,532	27,445	24,115	24,640
รวมทรัพย์สินทางปัญญาที่จดทะเบียน	36,495	35,020	44,817	49,969	64,194	49,659

ที่มา : กรมทรัพย์สินทางปัญญา. 2551.

อย่างไรก็ตาม กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้มีการริเริ่มโครงการแปลงทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทุนขึ้นตั้งแต่ปี 2547 เพื่อสนับสนุนให้มีการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ และต่อมาในปี 2549 ยังได้จัดให้มีโครงการตลาดกลางทรัพย์สินทางปัญญา และโครงการยกระดับศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยทรัพย์สินทางปัญญาในปี 2550 โดยมีเจ้าของลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้นำลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรของตนไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้น โดยในปี 2550 มีการนำลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรไปใช้ประโยชน์จำนวนทั้งสิ้น 42 ราย มากกว่าปี 2549 ที่มีการนำลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรไปใช้ประโยชน์จำนวนทั้งสิ้น 11 ราย (ตารางที่ 6.3-6) นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังได้ดำเนินการพัฒนาและสนับสนุนนวัตกรรมไปสู่เชิงพาณิชย์ โดยมีนวัตกรรมที่ได้รับพัฒนาและสนับสนุนไปสู่เชิงพาณิชย์แล้วจำนวน 28 เรื่องภายในปีงบประมาณ 2550 ส่วนสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติได้ดำเนินโครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทยในปี 2550 โดยหนึ่งในวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อให้มีสถานที่และระบบที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือแบบไตรภาคีในด้านการวิจัยและพัฒนาระหว่างภาคเอกชน สถาบันการศึกษาและภาครัฐ และเพื่อให้มีการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปสู่เชิงพาณิชย์ และมีการปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีให้สามารถดำเนินการในรูปของธุรกิจได้ ซึ่งในระยะ 6 เดือนแรกของปี 2550 มีผู้เข้าใช้บริการแล้วจำนวน 43 ราย

ตารางที่ 6.3-6 การส่งเสริมการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2550

ประเภททรัพย์สินทางปัญญา	จำนวนผู้ประกอบการเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา (ราย)			
	2547	2548	2549	2550
ลิขสิทธิ์	-	5	3	5
สิทธิบัตร	1	7	8	37

ที่มา : กรมทรัพย์สินทางปัญญา. 2551.

นับได้ว่าประเทศไทยได้เริ่มมีการส่งเสริมให้นาทรัพยากรสินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์มากขึ้น แม้ว่าเมื่อเทียบกับจำนวนทรัพยากรสินทางปัญญาที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วยังมีน้อยอยู่ก็ตาม

1.5 ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

จากการดำเนินงานพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในปี 2550 ทั้งในการจัดทำแผนงานโลจิสติกส์ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน 5 ประเด็น คือ ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ในภาคการผลิต พัฒนาประสิทธิภาพระบบขนส่งและโลจิสติกส์พัฒนาธุรกิจ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า และพัฒนากำลังคนและกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และจัดทำแผนงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน (mega projects) โดยเน้นการลงทุนในโครงการขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ การก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิระยะที่ 2 รวมถึงโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอาคารและการจัดหาอุปกรณ์ในการศึกษาและสาธารณสุข ที่อยู่อาศัย รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และอื่นๆ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินงานพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเพื่อการเชื่อมต่อระบบขนส่งตามยุทธศาสตร์โลจิสติกส์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชุมพร และระยอง รวมถึงมีการพัฒนาระบบการจัดการขนส่งสินค้าทางรถไฟที่มีประสิทธิภาพและลดต้นทุนการขนส่งและโลจิสติกส์ โดยปรับปรุงแบบการขนส่งจากการใช้รถบรรทุกเป็นหลักมาเป็นการขนส่งทางรถไฟ (Modal shift) เพื่อการส่งออกให้มากขึ้น ประกอบกับปัจจัยด้านต้นทุนพลังงานที่สูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้ภาคธุรกิจต้องปรับตัวลดต้นทุนการผลิตและต้นทุนการขนส่ง จึงทำให้สัดส่วนต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงจากร้อยละ 23.9 ในปี 2549 เหลือร้อยละ 19 ในปี 2550 ซึ่งเข้าใกล้ค่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มากขึ้น

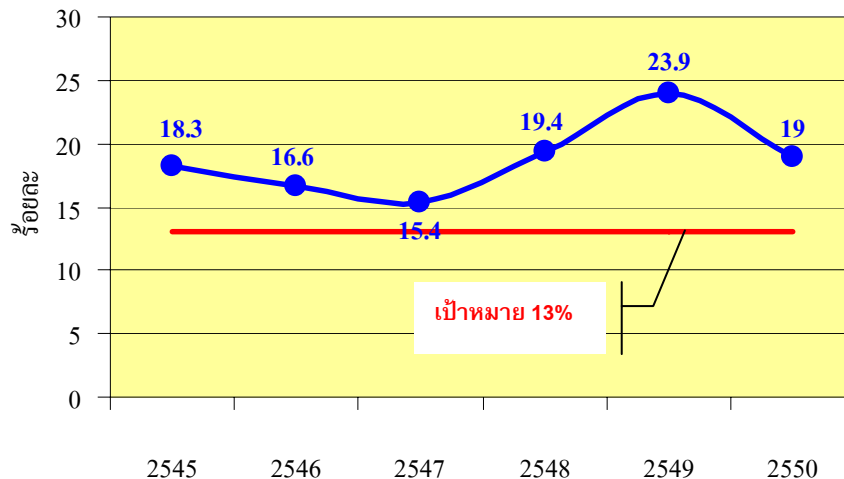
ตารางที่ 6.3-7 ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

หน่วย : ร้อยละ

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อ GDP	18.3	16.6	15.4	19.4	23.9	19
เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10						13

ที่มา : ข้อมูลระหว่างปี 2545-2549 ได้มาจากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. มีนาคม 2551. ส่วนข้อมูลในปี 2550 ได้มาจากเว็บไซต์ http://www.businesssthai.co.th/content.php?data=413909_Power%20Thinking

รูปที่ 6.3-10 ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา : ข้อมูลระหว่างปี 2545-2549 ได้มาจากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. มีนาคม 2551. ส่วนข้อมูลในปี 2550 ได้มาจากเว็บไซต์ <http://www.businesssthai.co.th/content.php?data=413909> Power%20Thinking

1.6 สัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศ

เพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ให้ภาคเศรษฐกิจภายในประเทศและภาคการค้าระหว่างประเทศมีความสมดุลมากยิ่งขึ้น หน่วยงานภาครัฐจึงได้ดำเนินงานพัฒนาฐานการผลิตทั้งในภาคเกษตร เกษตรแปรรูป และภาคบริการทั้งบริการท่องเที่ยว บริการการศึกษา บริการสาธารณสุข และบริการทางการเงินให้มีขนาดใหญ่ขึ้น รวมถึงพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น กรมประมงได้ดำเนินการธุรกิจแปรรูปสัตว์น้ำพื้นบ้าน โดยศึกษา ค้นคว้า วิจัย และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนา จนเกิดโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประมงจำนวน 19 โครงการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินการส่งเสริมการจัดการธุรกิจการตลาดของสถาบันเกษตรกร ด้วยการพัฒนาการรวมตัวของเกษตรกร เพื่อสร้างกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตรที่สามารถรวบรวมผลผลิตเพื่อแปรรูป จำหน่าย และเชื่อมโยงกับตลาดภายในและตลาดต่างประเทศอย่างครบวงจร สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวได้จัดทำโครงการที่พิกัดสัมผัสวัฒนธรรมชนบทเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้วยการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำโฮมสเตย์และพัฒนาให้มีมาตรฐาน โดยในปี 2550 ได้มีการฝึกอบรมหลักสูตรวิทยาการพัฒนาโฮมสเตย์และผู้ประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์จำนวน 40 คน และอบรมเรื่องมาตรฐานโฮมสเตย์และสัมมนาสร้างความรู้ความเข้าใจกับชุมชน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมอบรม 80 คน นอกจากนี้ ได้มีการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่สถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับชาวต่างชาติที่ประสงค์

จะเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย รวมถึงได้มีการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์รับแจ้งเหตุและให้บริการนักท่องเที่ยว ทำให้สามารถให้บริการข้อมูลต่างๆ ด้านการท่องเที่ยวได้มากและให้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พบว่าผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ส่งผลให้การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการขยายตัวของภาคการค้าระหว่างประเทศ โดยสัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศ ในปี 2550 มีค่าลดลงจากร้อยละ 69.33 ในปี 2549 เหลือร้อยละ 67.08 ในปี 2550 (ตารางที่ 6.3-8) ทั้งนี้ สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการที่อุปสงค์ภายในประเทศและการลงทุนภาคเอกชนชะลอตัวลงในช่วงครึ่งแรกของปีจากราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้น ประกอบกับค่าเงินบาทมีการแข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองและนโยบายภาครัฐด้านการลงทุนในภาคเอกชน ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและการลงทุนภาคเอกชน จึงทำให้การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศน้อยกว่าการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศ

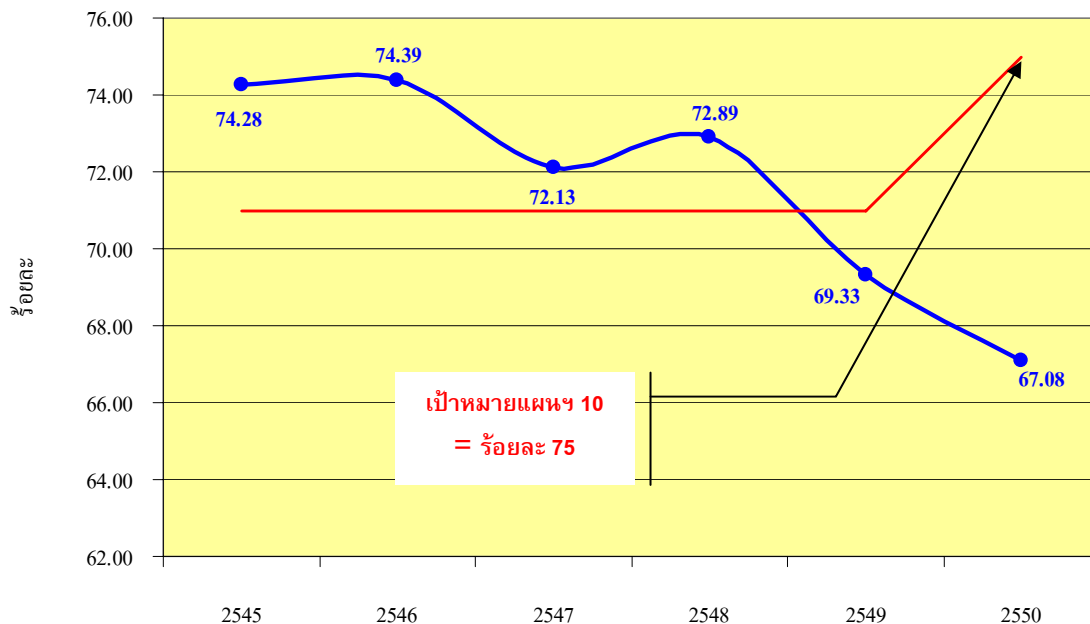
ตารางที่ 6.3-8 สัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

หน่วย : ล้านบาท

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
นำเข้า	1,609,265	1,744,468	1,977,900	2,155,978	2,227,577	2,303,426
ส่งออก	2,088,768	2,236,542	2,451,193	2,554,384	2,788,007	2,985,608
ส่งออก+นำเข้า	3,698,033	3,981,010	4,429,093	4,710,362	5,015,584	5,289,034
รายจ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภคภาคเอกชน	1,782,648	1,898,464	2,016,859	2,109,339	2,173,060	2,207,884
รายจ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภคภาครัฐ	286,059	293,092	309,883	344,922	353,212	385,635
การสะสมทุนถาวรเบื้องต้น	643,775	721,400	816,351	902,420	937,423	949,283
ส่วนเปลี่ยนในสินค้าคงเหลือ	34,426	48,432	51,699	76,598	13,392	5,035
รายจ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภค และการสะสมทุนเบื้องต้น	2,746,908	2,961,388	3,194,792	3,433,279	3,477,087	3,547,837
สัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศ	74.28	74.39	72.13	72.89	69.33	67.08
เป้าหมาย	71	71	71	71	71	75

ที่มา : รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2551 โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551.

รูปที่ 6.3-11 สัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา : รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2551 โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551.

1.7 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

จากข้อมูลในปี 2550 พบว่า สัดส่วน GDP ภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อ GDP ประเทศลดลงจากร้อยละ 15.39 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 15 ในปี 2550 โดยเป็นการลดลงทั้งในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเกษตร แม้ว่ามูลค่าของ GDP ในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2549 ก็ตาม แต่เนื่องจากมูลค่า GDP ของประเทศได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของ GDP ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเกษตร สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้ GDP ประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเกิดจากการขยายตัวของเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการและการค้ามากกว่าภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเกษตรซึ่งเป็นเศรษฐกิจในระดับฐานราก ทั้งที่หน่วยงานภาครัฐได้มีการดำเนินงานในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาให้การผลิตในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเกษตรมีการขยายตัวมากขึ้น เช่น กรมชลประทานได้ดำเนินการจัดการน้ำชลประทานทำให้ในปัจจุบันมีพื้นที่ชลประทานที่ดำเนินการไปแล้ว 23.43 ล้านไร่ กรมประมงได้ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร โดยการพัฒนาการเพาะเลี้ยงและปรับปรุงพันธุ์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยง ส่งผลให้มีเกษตรกรที่ได้รับการ

ส่งเสริมและบริการด้านการเพาะเลี้ยงแล้วจำนวน 90 ราย กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการพัฒนาการผลิตปศุสัตว์ ด้วยการวิจัยปศุสัตว์ พัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์ พัฒนาพืชอาหารสัตว์ และพัฒนาการเกษตรอินทรีย์ จึงสามารถผลิตปศุสัตว์พันธุ์ดีแล้วจำนวน 1,068 ล้านตัว หรือกรมการข้าวได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าว โดยมีชาวนาผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ของศูนย์ข้าวชุมชนที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์แล้วจำนวน 9,311 ราย เป็นต้น

ตารางที่ 6.3-9 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

หน่วย : ล้านบาท

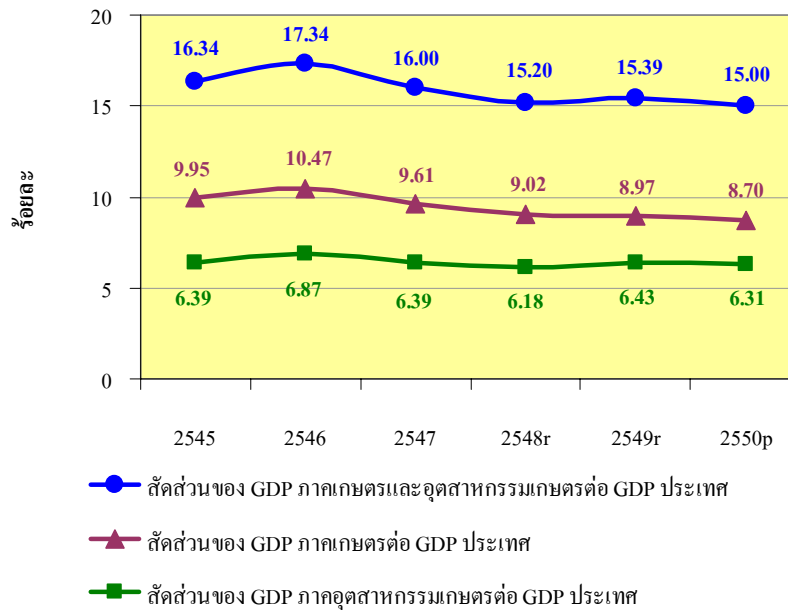
	2545	2546	2547	2548r	2549r	2550p
GDP ภาคเกษตร	322,179	363,033	354,431	347,892	364,028	370,539
Growing of Cereals and Other Crops n.e.c.	171,042	199,687	194,254	182,186	190,835	191,969
Growing of Vegetables, Horticultural Specialties and Nursery Products	22,112	23,426	24,121	24,829	25,033	25,591
Growing of Fruit, Nuts, Beverage and Spice Crops	29,209	31,725	32,634	32,383	31,614	33,897
Farming of Cattle, Sheep, Goats, Horses, Asses, Mules and Hinnies; Dairy Farming	9,034	9,603	10,948	11,028	11,785	11,658
Other Animal Farming; Production of Animal Products n.e.c.	29,413	31,427	24,134	27,288	29,959	30,994
Agricultural and Animal Husbandry Service Activities	8,055	7,897	7,074	7,067	7,372	7,378
Forestry, Logging and Related Service Activities	3,544	3,854	3,831	4,054	3,921	3,527
Ocean and Coastal Fishing	42,260	46,592	47,142	49,283	54,040	55,854
Inland Water Fishing	7,510	8,822	10,293	9,774	9,469	9,671
GDP ภาคอุตสาหกรรมเกษตร	206,746	238,203	235,645	238,491	260,943	268,587
Food Products and Beverages	193,648	224,623	220,925	224,572	248,758	255,539
Tobacco Products	13,098	13,580	14,720	13,919	12,185	13,048
GDP ภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร	528,925	601,236	590,076	586,383	624,971	639,126
GDP (ราคาปีฐาน 2531)	3,237,042	3,468,166	3,688,189	3,858,019	4,059,645	4,259,633
สัดส่วนของ GDP ภาคเกษตรต่อ GDP ประเทศ (ร้อยละ)	9.95	10.47	9.61	9.02	8.97	8.70
สัดส่วนของ GDP ภาคอุตสาหกรรมเกษตรต่อ GDP ประเทศ (ร้อยละ)	6.39	6.87	6.39	6.18	6.43	6.31
สัดส่วนของ GDP ภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อ GDP ประเทศ (ร้อยละ)	16.34	17.34	16.00	15.20	15.39	15.00

ที่มา : รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2550 โดยสำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r = ตัวเลขแก้ไข

p = ตัวเลขเบื้องต้น

รูปที่ 6.3-12 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

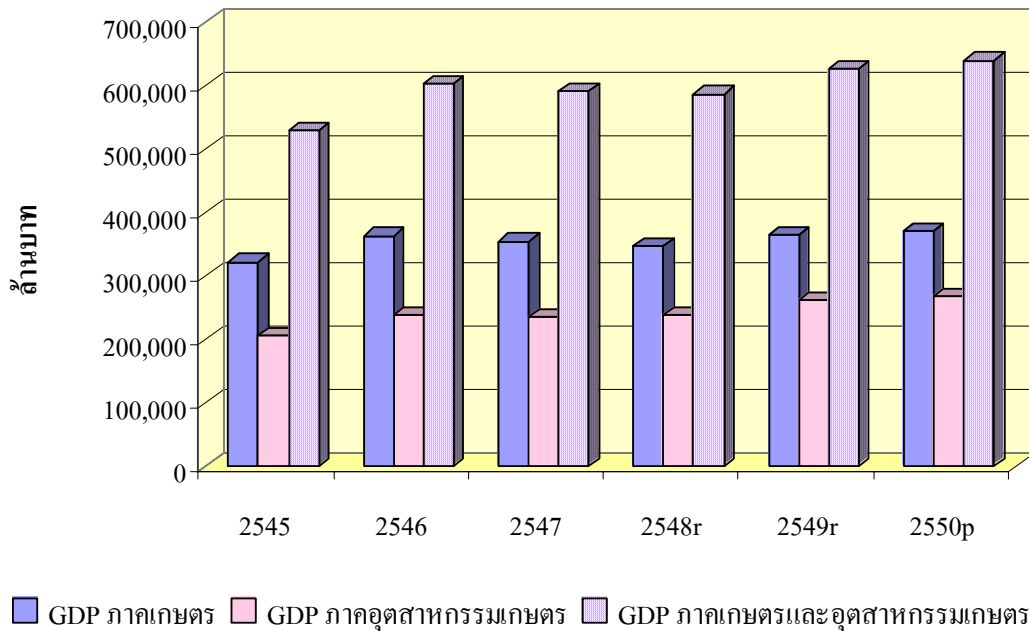

ที่มา : รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2550 โดยสำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r = ตัวเลขแก้ไข

p = ตัวเลขเบื้องต้น

รูปที่ 6.3-13 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา : รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2550 โดยสำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 หมายเหตุ : r = ตัวเลขแก้ไข
 p = ตัวเลขเบื้องต้น

2 ระบบเศรษฐกิจมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีระบบการคลังและทิศทางการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากการประเมินผลการดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจปี 2550 ตามตัวชี้วัด 9 ตัวชี้วัด พบว่า ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพมากขึ้นและมีแนวโน้มจะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เนื่องจากตัวชี้วัดส่วนใหญ่ที่ประเมินในปี 2550 มีค่าที่ดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้เกือบทั้งสิ้น อาทิ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปที่ลดลงเหลือร้อยละ 2.3 อัตราการว่างงานลดลงเหลือร้อยละ 1.4 ของกำลังแรงงาน สัดส่วนการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 32.28 สัดส่วนหนี้สาธารณะลดลงเหลือร้อยละ 37.87 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ นอกจากนี้ การใช้พลังงานยังมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยความยืดหยุ่นพลังงาน ซึ่งแม้จะมีค่าเพิ่มขึ้นมากกว่าปีก่อนหน้า คือ มีสัดส่วนเท่ากับ 0.5 : 1 แต่ก็ทำได้ดีกว่าเป้าหมายของแผนที่ตั้งไว้ให้มีสัดส่วนเท่ากับ 1 : 1 สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 17.9 สัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์

มวลรวมในประเทศลดลงเหลือ 15.19 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ (ktoe) ต่อพันบาท เป็นต้น มีเพียงตัวชี้วัดเดียวที่ผลการประเมินบ่งชี้ว่ามีผลการดำเนินงานลดลง คือ สัดส่วนการใช้น้ำมันในภาคการขนส่งที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 36.34 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 36.55 ในปี 2550 ของการใช้พลังงานทั้งหมด แต่ก็เป็นการเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเท่านั้น อาจถือได้ว่าสัดส่วนการใช้้ำมันในภาคการขนส่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากปีก่อนหน้านัก สำหรับรายละเอียดการประเมินผลตามรายตัวชี้วัด มีสาระสำคัญดังนี้

2.1 อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ผลสืบเนื่องจากราคาเฉลี่ยของน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศที่มีแนวโน้มลดลงในช่วง 9 เดือนแรกของปี ประกอบกับราคาสินค้าที่ลดลงในช่วงครึ่งปีแรก และค่าเงินบาทของไทยที่แข็งค่าขึ้น รวมถึงผลจากการบริหารจัดการด้านราคาสินค้าพื้นฐานของกระทรวงพาณิชย์ ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปของประเทศลดลงเหลือร้อยละ 2.3 ในปี 2550 น้อยกว่าปี 2549 ที่มีอัตราเงินเฟ้อร้อยละ 4.7 ทำให้อัตราเงินเฟ้อมีค่าต่ำกว่าที่ระบุในเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ซึ่งได้ระบุไว้ว่าไม่ควรเกินร้อยละ 3-3.5 เป็นการบ่งชี้ว่ากำลังซื้อและความสามารถในการพึ่งพาตนเองของประชาชนในประเทศเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

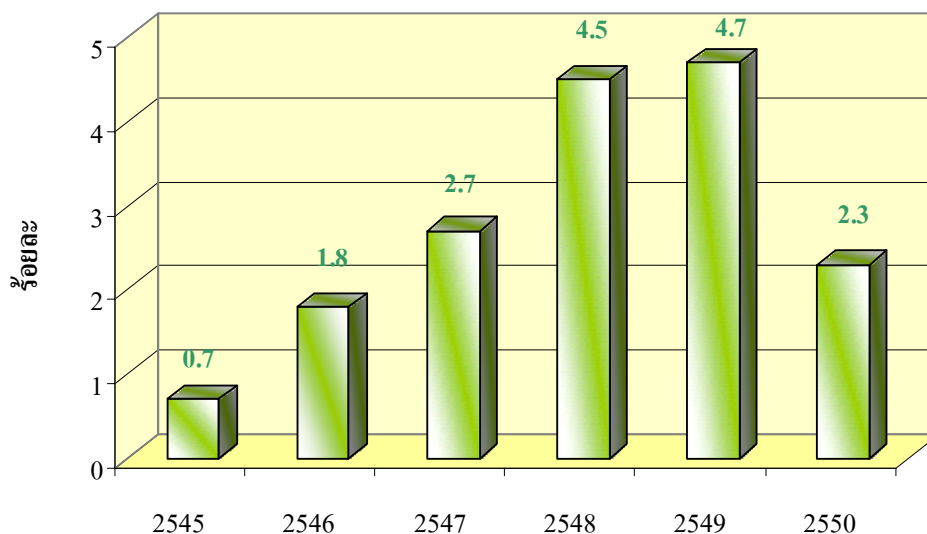
ตารางที่ 6.3-10 อัตราเงินเฟ้อทั่วไประหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

หน่วย : ร้อยละ

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	100	101.8	104.6	109.3	114.4	117
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	0.7	1.8	2.7	4.5	4.7	2.3
เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (ไม่ควรเกิน)						3.5-3

ที่มา: สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2551. (<http://www.price.moc.go.th/Default5.aspx>)

รูปที่ 6.3-14 อัตราเงินเฟ้อทั่วไประหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

2.2 อัตราการว่างงาน

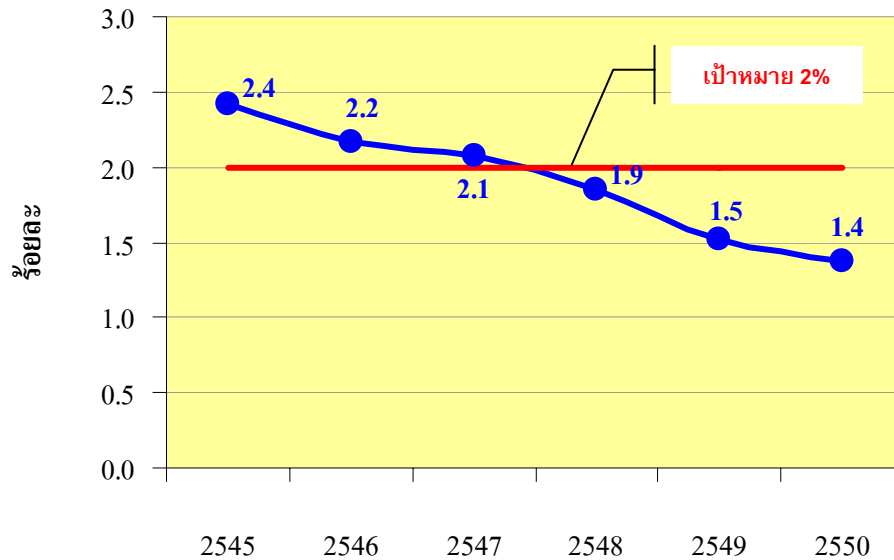
จากการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในปี 2550 ที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาฝีมือแรงงานทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เพื่อรองรับการแข่งขันและยกระดับฝีมือและศักยภาพแรงงาน ส่งผลให้อัตราการว่างงานเฉลี่ยของประเทศในปี 2550 ลดลงเหลือร้อยละ 1.4 น้อยกว่าปี 2549 ซึ่งมีอัตราการว่างงานร้อยละ 1.5 และน้อยกว่าค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าอัตราการว่างงานไม่ควรเกินร้อยละ 2 ของกำลังแรงงานทั้งหมด ซึ่งตัวอย่างของการดำเนินงานในภาครัฐเพื่อลดอัตราการว่างงาน ได้แก่ การดำเนินงานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานที่จัดให้มีการพัฒนาแรงงาน ทำให้มีแรงงานที่ได้รับการพัฒนาฝีมือและศักยภาพแล้วจำนวน 2,094,358 คน รวมถึงได้จัดให้มีการพัฒนาระดับฝีมือและศักยภาพแรงงานในกลุ่มท่องเที่ยวและบริการ ทำให้มีแรงงานในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการได้รับการพัฒนาฝีมือแล้ว 4,041 ราย การดำเนินงานของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ได้จัดให้มีการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และดำเนินการอบรมพัฒนาผู้ประกอบการรายเดิม ทำให้มีผู้ประกอบการที่ได้รับคำปรึกษาแนะนำถ่ายทอดความรู้ในการจัดตั้งธุรกิจจำนวน 2,149 ราย และผู้ประกอบการรายเดิมที่ได้รับการพัฒนาจำนวน 868 ราย ส่วนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้จัดให้มีการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานแรงงานไทย (มรท. 8001-2546) ในสถานประกอบกิจการส่งออกและที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีแรงงานในสถานประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดการมาตรฐานแรงงานแล้วจำนวน 12,976 คน เป็นต้น

ตารางที่ 6.3-11 อัตราการว่างงานระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
อัตราการว่างงาน	2.4	2.2	2.1	1.9	1.5	1.4
เป้าหมาย	2	2	2	2	2	2

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2551. (<http://www.price.moc.go.th/Default5.aspx>)

รูปที่ 6.3-15 อัตราการว่างงานระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2551. (<http://www.price.moc.go.th/Default5.aspx>)

2.3 สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

จากการที่ภาครัฐได้ดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพการรวบรวม การประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูลการเงินการคลัง เพื่อให้สามารถนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำและทันการณ์ โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ และเผยแพร่ผ่าน Website ของกระทรวงการคลัง (www.mof.go.th) และ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) (www.pdmo.mof.go.th) รวมทั้งได้ดำเนินการบริหารจัดการหนี้ โดยการชำระคืนหนี้ก่อนครบกำหนดเพื่อลดยอดหนี้คงค้างและการปรับโครงสร้างหนี้เพื่อลด ต้นทุนและความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอตามฐานะการเงินการคลัง ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจและ การเงินของประเทศที่เอื้ออำนวย ส่งผลสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลง อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา จนถึงปี 2550 สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมใน

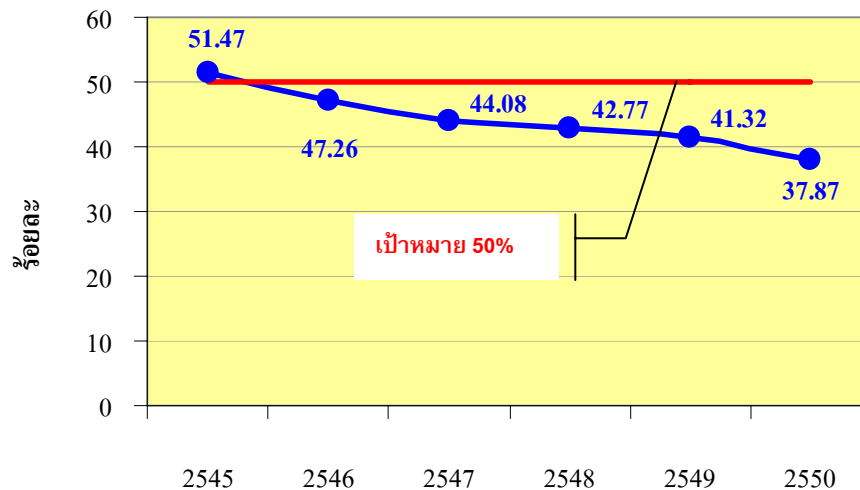
ประเทศได้ลดลงเหลือร้อยละ 37.87 ซึ่งน้อยกว่าค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าไม่ควรเกินร้อยละ 50 แสดงว่าเสถียรภาพด้านการคลังของประเทศมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 6.3-12 สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP (หน่วย : ร้อยละ)	51.47	47.26	44.08	42.77	41.32	37.87
เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10						≤ 50

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง. 2551. (<http://www.pdmo.mof.go.th>)

รูปที่ 6.3-16 สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง. 2551. (<http://www.pdmo.mof.go.th>)

2.4 สัดส่วนการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

จากการดำเนินงานของรัฐบาลในปี 2550 ที่ได้สนับสนุนและรณรงค์ส่งเสริมให้เกิดการออมในทุกๆระดับ เช่น การออกมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการออม ดำเนินโครงการศึกษาสภาพการณ์การออมในประเทศ การบริหารเงินเพื่อการชราภาพเพื่อนำไปวางกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบการออมเพื่อการชราภาพและเตรียมความพร้อมของประเทศในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคต รวมทั้งปรับปรุงความยั่งยืนของกองทุนเพื่อการชราภาพในระยะยาว และการ

เตรียมการจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ เป็นต้น ส่งผลให้สัดส่วนการออมต่อ GDP ของประเทศเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 29.5 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 32.28 ในปี 2550 โดยเฉพาะการออมในภาคเอกชนทั้งในภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ ทำให้เป้าหมายการออมเข้าใกล้เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มากขึ้น (ดังแสดงในตารางที่ 6.3 – 13 ถึงตารางที่ 6.3 - 17)

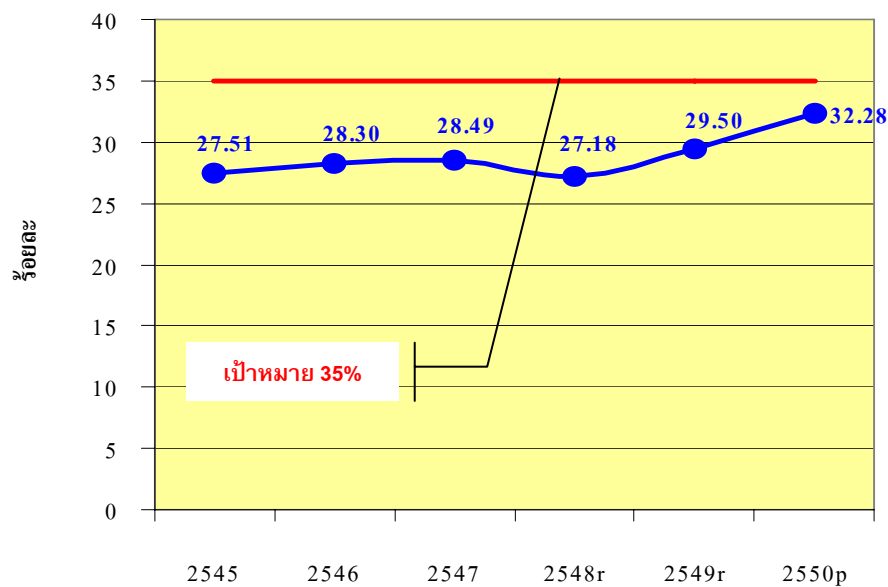
ตารางที่ 6.3-13 สัดส่วนการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

หน่วย : ล้านบาท

	2545	2546	2547	2548	2549p	2550p
การออมของประเทศหักค่าความคลาดเคลื่อน	1,499,679	1,674,750	1,848,719	1,927,674	2,312,924	2,741,680
ค่าความคลาดเคลื่อน	- 64,700	- 16,996	- 3,850	- 38,058	- 34,984	37,446
การออมของประเทศ	1,564,379	1,691,746	1,852,569	1,965,732	2,347,908	2,704,234
การออมสุทธิ	773,458	867,530	984,320	1,038,276	1,352,612	1,626,971
การออมสุทธิภาคเอกชน	385,219	411,975	508,868	535,184	718,941	1,045,839
- ภาคครัวเรือน	214,526	249,996	319,531	328,739	423,532	661,124
- ภาคธุรกิจ	170,693	161,979	189,337	206,445	295,409	384,715
การออมสุทธิภาครัฐ	388,239	455,555	475,452	503,092	633,671	581,132
- ภาครัฐบาล	220,053	314,154	327,452	371,179	470,314	387,401
- ภาครัฐวิสาหกิจ	168,186	141,401	148,000	131,913	163,357	193,731
ค่าเสื่อมราคา	790,921	824,216	868,249	927,456	995,296	1,077,263
GDP (ราคาประจำปี)	5,450,643	5,917,369	6,489,476	7,092,893	7,841,297	8,493,311
สัดส่วนการออมต่อ GDP (ร้อยละ)	27.51	28.30	28.49	27.18	29.50	32.28
เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (ร้อยละ)						35

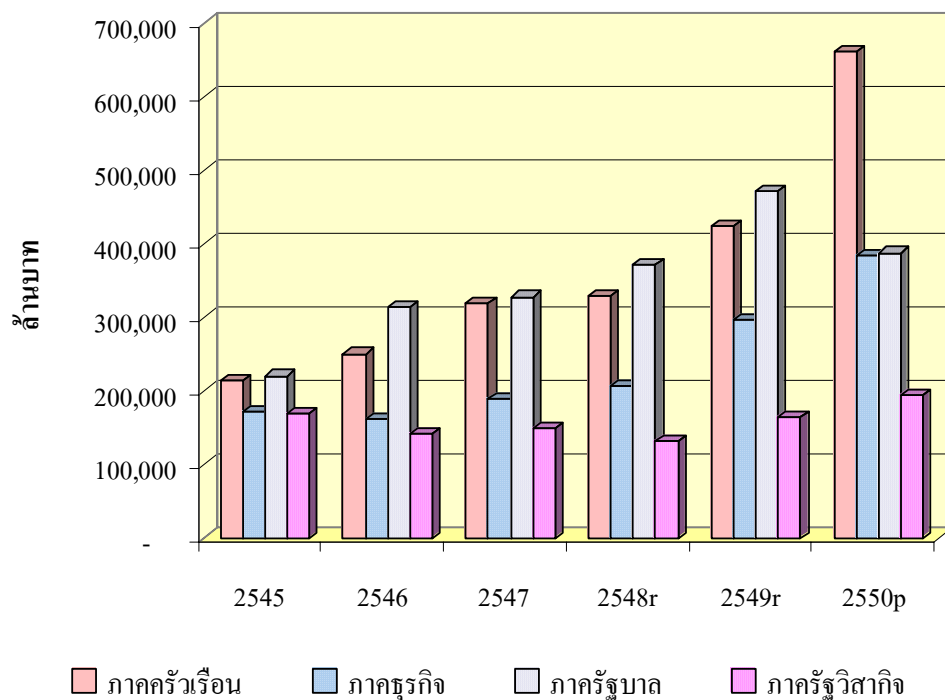
ที่มา: รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2550. โดยสำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 6.3-17 สัดส่วนการออมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา: รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2550. โดยสำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 6.3-18 การออมในสาขาต่างๆ ของภาคเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

ที่มา: รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2550. โดยสำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.5 ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

แนวโน้มของสัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP ในปี 2550 มีค่าเพิ่มมากขึ้นโดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.08 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 5.7 ในปี 2550 ทำให้สัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดอยู่ในค่าเป้าหมายที่กำหนดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 คือ ดุลบัญชีเดินสะพัดไม่ควรขาดดุลเกินกว่าร้อยละ 2 ของ GDP ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานของภาครัฐที่ส่งเสริมให้มีการส่งออกมากขึ้น และในขณะเดียวกันยังได้ปรับโครงสร้างการผลิตให้สามารถพึ่งพาวัตถุดิบภายในประเทศมากขึ้นเพื่อเป็นการลดการนำเข้า ตัวอย่างของการดำเนินงานในปี 2550 ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งออกเชิงรุกในตลาดสำคัญเพื่อบูรณาการงานด้านการส่งเสริมการส่งออกในแต่ละภูมิภาค เรียกว่า Regional Hub รวมถึงจัดให้มีงานแสดงสินค้าอย่างต่อเนื่องทั้งในและต่างประเทศ และนำผู้ส่งออกและผู้ผลิตไปร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศเพื่อให้สินค้าไทยเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมากขึ้น สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ดำเนินโครงการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรี โดยการศึกษาผลกระทบและติดตามความก้าวหน้าของข้อตกลงการค้าเสรีของไทยในทุกกรอบ รวมถึงจัดทำกรอบแผนงานเพื่อเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ในสิ้นปีงบประมาณ 2550 มีข้อเสนอเชิงนโยบายให้กระทรวงอุตสาหกรรมมีแผนงานรองรับในการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ดำเนินการปรับปรุงการผลิตสินค้าและบริการของไทยให้มีมาตรฐานมากขึ้น โดยการออกมาตรฐานบังคับ 90 ฉบับ และบังคับใช้พระราชบัญญัติมาตรฐานแห่งชาติเป็นกรอบการดำเนินงานด้านการมาตรฐานของไทยในระยะยาวและปรับระบบมาตรฐานให้เป็นเอกภาพ และสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวได้พัฒนามาตรฐานอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยจัดทำมาตรฐานเรือภัตตาคารและกิจกรรม (camping) แล้วเสร็จในช่วงปีงบประมาณ 2550 เป็นต้น

ตารางที่ 6.3-14 ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

	2545	2546	2547	2548	2549	2550 p
สินค้าออก, เอฟ.โอ.บี.	2,837,663.00	3,233,116.00	3,822,802.00	4,406,673.11	4,838,241.72	5,170,846.44
(% การเปลี่ยนแปลง)	1.25	13.93	18.23	15.27	9.79	6.87
สินค้าเข้า, ซี.ไอ.เอฟ.	-2,719,439.00	-3,077,529.00	-3,764,009.00	-4,733,419.72	-4,803,917.68	-4,773,127.13
(% การเปลี่ยนแปลง)	1.03	13.16	22.30	25.75	1.48	-0.64
ดุลการค้า	118,224.00	155,587.00	58,793.00	-326,746.61	34,324.04	397,719.30
ดุลบริการ รายได้ และเงินโอน ^{1/}	84,000.00	41,688.00	51,336.00	24,253.67	50,229.19	86,033.95
ดุลบัญชีเดินสะพัด	202,224.00	197,275.00	110,129.00	-302,492.93	84,553.23	483,753.25
GDP (ราคาประจำปี)	5,450,643.00	5,917,369.00	6,489,476.00	7,092,893.00	7,841,297.00	8,493,311.00
ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP	3.71	3.33	1.70	-4.26	1.08	5.70
เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10						-2.00

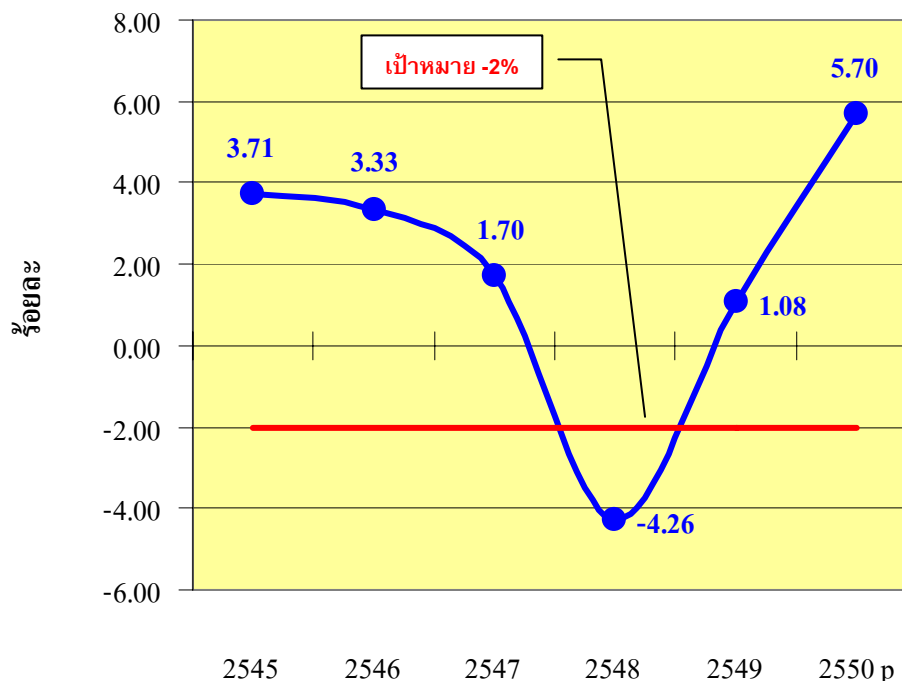
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2551.

รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2550 สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ^{1/} รพท.บันทึก"กำไรที่นำกลับมาลงทุน" เป็นส่วนหนึ่งของการลงทุนโดยตรงในดุลบัญชีการเงินและบันทึกจำนวนเดียวกันนี้เป็น contra entry ในรายการผลประโยชน์จากการถือหุ้นในดุลบัญชีเดินสะพัด และปรับข้อมูลย้อนหลังถึงปี 2544

สำหรับสัดส่วนของดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP ที่ขาดดุลถึงร้อยละ 4.26 ในปี 2548 นั้น สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความต้องการสินค้าจากต่างประเทศได้ชะลอตัวลง ส่งผลให้การขยายตัวด้านการส่งออกและการนำเข้าชะลอลงตามไปด้วย แต่เนื่องจากการขยายตัวของ การนำเข้าสินค้าและบริการนั้นลดลงในอัตราที่น้อยกว่าการขยายตัวของการส่งออก จึงทำให้เกิดการขาดดุลการค้าและบริการ ซึ่งนับเป็นปีแรกที่ขาดดุลหลังจากที่เกินดุลติดต่อกันมา 7 ปี ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา

รูปที่ 6.3-19 ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2551.

รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2550 สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
หมายเหตุ : ^{1/} ธปท.บันทึก"กำไรที่นำกลับมาลงทุน" เป็นส่วนหนึ่งของการลงทุนโดยตรงในดุลบัญชีการเงินและบันทึกจำนวน
เดียวกันนี้เป็น contra entry ในรายการผลประโยชน์จากการถือหุ้นในดุลบัญชีเดินสะพัด และปรับข้อมูลย้อนหลังถึงปี
2544

2.6 ความยืดหยุ่นพลังงาน

ความยืดหยุ่นพลังงาน (Energy Elasticity) หรือความยืดหยุ่นของการใช้พลังงาน เป็นตัวชี้วัดที่คำนวณได้จากอัตราขยายตัวของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายหารด้วยอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Energy Consumption Growth/GDP Growth: X/Y) ซึ่งโดยทั่วไป ในประเทศที่พัฒนาแล้วมักมีความยืดหยุ่นพลังงาน (X : Y) น้อยกว่า 1 : 1 เช่น 0.9 : 1 เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย ได้มีการกำหนดเป้าหมายความยืดหยุ่นพลังงานไว้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ให้มีค่าไม่เกิน 1 : 1 ซึ่งจากข้อมูลของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานในปี 2550 พบว่าความยืดหยุ่นของการใช้พลังงานของ

ไทยทำได้ดีกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ แสดงว่าความสามารถในการควบคุมการใช้พลังงานให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับปริมาณการผลิตของประเทศอยู่ในระดับที่ดีกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แม้ว่าค่าความยืดหยุ่นพลังงานจะเพิ่มขึ้นจาก 0.3 : 1 ในปี 2549 เป็น 0.5 : 1 ในปี 2550 ก็ตาม ส่วนสาเหตุที่ความยืดหยุ่นพลังงานเริ่มมีค่าลดต่ำกว่า 1 : 1 ตั้งแต่ปี 2548 นั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการขยายตัวของความต้องการใช้พลังงานภายในประเทศที่ลดลง เนื่องจากราคาน้ำมันมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะน้ำมันดีเซล ซึ่งเป็นผลจากนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดให้มีนโยบายลอยตัวราคาน้ำมันดีเซลแบบมีการจัดการ เพื่อให้ราคาเป็นไปตามกลไกตลาดมากขึ้น จึงทำให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีการปรับตัวโดยใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานลง

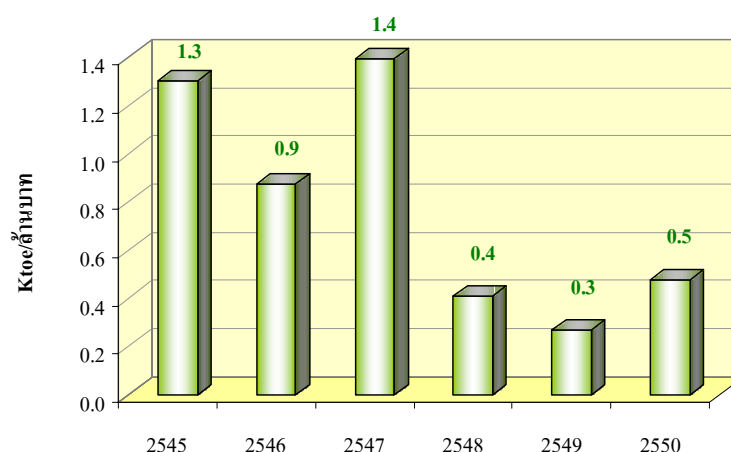
ตารางที่ 6.3-15 ความยืดหยุ่นพลังงานระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย (Ktoe)	52,979	56,289	61,262	62,397	63,257	64,686
อัตราการขยายตัวของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย (ร้อยละ)	6.94	6.25	8.83	1.85	1.38	2.26
GDP (ราคาปีฐาน 2531) (ล้านบาท) ¹	3,237,042	3,468,166	3,688,189	3,858,019	4,059,645	4,259,633
อัตราการเจริญเติบโตของ GDP (ร้อยละ)	5.32	7.14	6.34	4.60	5.23	4.93
ความยืดหยุ่นพลังงาน	1.3 : 1	0.9 : 1	1.4 : 1	0.4 : 1	0.3 : 1	0.5 : 1
เป้าหมาย						1 : 1

ที่มา: รายงานพลังงานปี 2550 และ 2549 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (<http://www.dede.go.th>)

¹ รายได้ประชาชาติ ปี 2550 โดยสำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 6.3-20 ความยืดหยุ่นพลังงานระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา: รายงานพลังงานปี 2550 และ 2549 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (<http://www.dede.go.th>)

¹ รายได้ประชาชาติ ปี 2550 โดยสำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.7 สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานทั้งหมด

สำหรับการดำเนินงานของภาครัฐด้านการใช้พลังงานหมุนเวียนในปี 2550 นั้นพบว่ากระทรวงพลังงานและหน่วยงานในสังกัดได้มีการดำเนินงานในด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนมากขึ้น เช่น ดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ใช้พลังงานทดแทน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านการใช้พลังงานทดแทน และดำเนินโครงการส่งเสริมให้ภาคการผลิตมีการใช้พลังงานหมุนเวียนมากขึ้น เป็นต้น ส่งผลให้สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนของประเทศเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.4 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 17.9 ในปี 2550

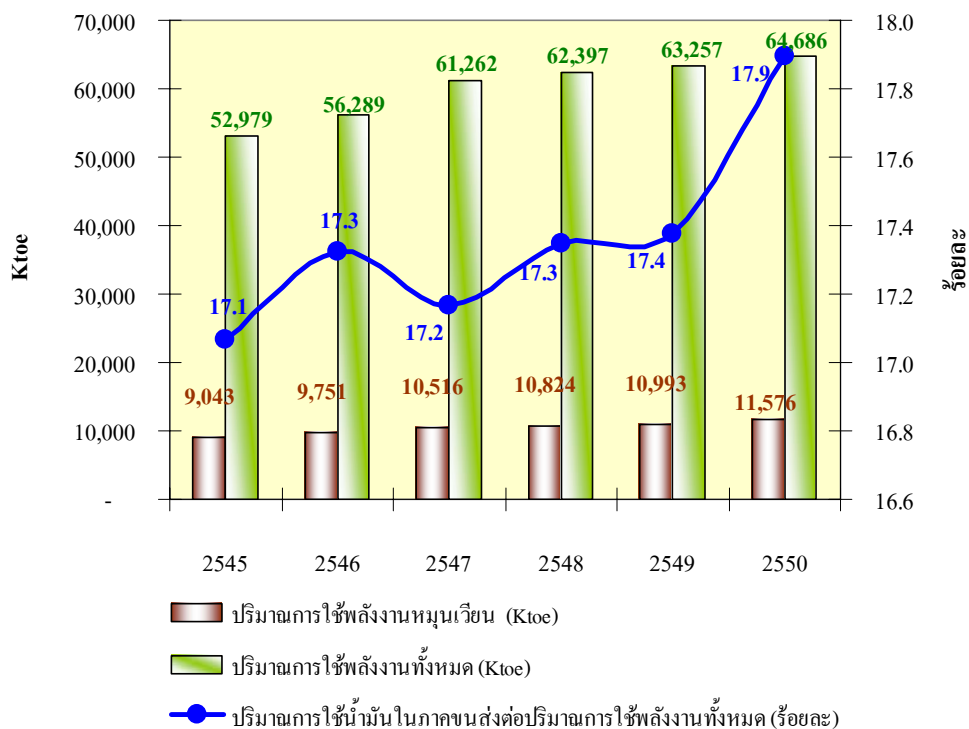
ตารางที่ 6.3-16 สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานทั้งหมดระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

หน่วย : พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ (Ktoe)

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ปริมาณการใช้พลังงานหมุนเวียน	9,043	9,751	10,516	10,824	10,993	11,576
ปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมด	52,979	56,289	61,262	62,397	63,257	64,686
ปริมาณการใช้หมันหมุนเวียนต่อ ปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมด (ร้อยละ)	17.1	17.3	17.2	17.3	17.4	17.9

ที่มา: รายงานพลังงานปี 2550 และ 2549 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (<http://www.dede.go.th>)

รูปที่ 6.3-21 สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานทั้งหมดระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา: รายงานพลังงานปี 2550 และ 2549 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (<http://www.dede.go.th>)

2.8 สัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ผลจากการรณรงค์ของภาครัฐที่ส่งเสริมให้ภาคการผลิตและภาคประชาชนมีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านการประชาสัมพันธ์ การฝึกอบรมบุคลากรในภาคการผลิตและการบริการ รวมถึงการดำเนินโครงการสนับสนุนให้ภาคการผลิตรวมถึงภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงาน ประกอบกับปัจจัยด้านราคาน้ำมันและภาวะการแข่งขันในตลาดที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ทั้งภาคการผลิตและภาคส่วนอื่นๆ มีการปรับตัวโดยใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายรวมถึงเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของตน จึงส่งผลให้สัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงจาก 15.58 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ (Ktoe) ต่อพันบาท ในปี 2549 เหลือ 15.19 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อพันบาท ในปี 2550 เป็นการบ่งชี้ว่าประเทศไทยมีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

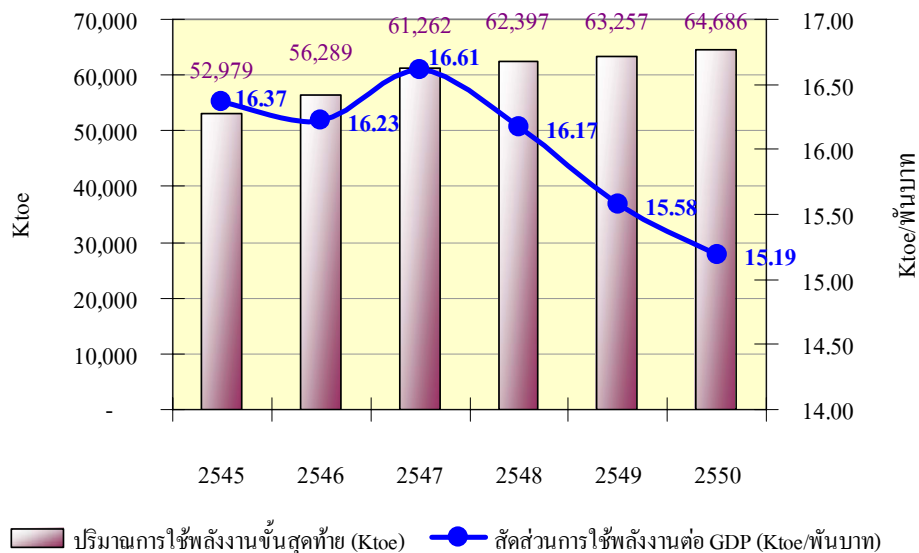
ตารางที่ 6.3-17 สัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย (Ktoe)	52,979	56,289	61,262	62,397	63,257	64,686
GDP (ราคาปีฐาน 2531) (ล้านบาท)	3,237,042	3,468,166	3,688,189	3,858,019	4,059,645	4,259,633
สัดส่วนการใช้พลังงานต่อ GDP (Ktoe/พันบาท)	16.37	16.23	16.61	16.17	15.58	15.19

ที่มา: รายงานพลังงานปี 2550 และ 2549 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (<http://www.dede.go.th>)

รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2550 สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 6.3-22 สัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา: รายงานพลังงานปี 2550 และ 2549 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (<http://www.dede.go.th>)

รายได้ประชาชาติ ประจำปี 2550 สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.9 ปริมาณการใช้น้ำมันในภาคขนส่งต่อปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมด

สำหรับสถานการณ์ในปี 2550 พบว่าสัดส่วนของการใช้พลังงานในภาคการขนส่งต่อการใช้พลังงานทั้งหมดไม่เปลี่ยนแปลงไปจากปีก่อนหน้ามากนัก โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 36.34 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 36.55 ในปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาแนวโน้มของสัดส่วนการใช้พลังงานในภาคการขนส่งต่อการใช้พลังงานทั้งหมดระหว่างปี 2545-2550 พบว่าในแต่ละปีจะมีค่าเพิ่มขึ้น-ลดลงอยู่ในช่วงร้อยละ 36-38 เท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าประสิทธิภาพในการใช้

พลังงานในภาคการขนส่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงตลอด 6 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเกิดจากระบบขนส่งมวลชนที่มีประสิทธิภาพยังไม่ได้กระจายไปอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนยังคงนิยมที่จะใช้ยานพาหนะส่วนบุคคล ทั้งรถยนต์และมอเตอร์ไซค์ เพื่อความสะดวกสบายและความรวดเร็วในการเดินทาง จึงส่งผลให้การรณรงค์ในเรื่องการประหยัดน้ำมันหรือการรณรงค์ให้ใช้ระบบขนส่งมวลชนยังไม่ได้ผลมากนัก

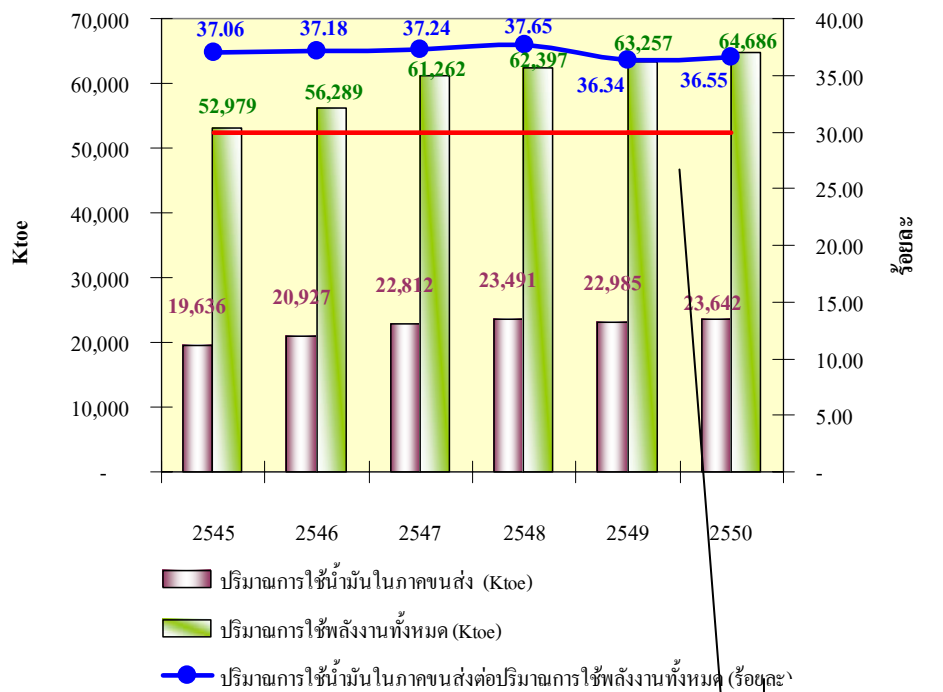
ตารางที่ 6.3-18 ปริมาณการใช้น้ำมันในภาคขนส่งต่อปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมดระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2550

หน่วย : พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ (Ktoe)

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ปริมาณการใช้น้ำมันในภาคขนส่ง	19,636	20,927	22,812	23,491	22,985	23,642
ปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมด	52,979	56,289	61,262	62,397	63,257	64,686
ปริมาณการใช้น้ำมันในภาคขนส่งต่อปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมด (ร้อยละ)	37.06	37.18	37.24	37.65	36.34	36.55
เป้าหมาย						30

ที่มา: รายงานพลังงานปี 2550 และ 2549 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (<http://www.dede.go.th>)

รูปที่ 6.3-23 ปริมาณการใช้น้ำมันในภาคขนส่งต่อปริมาณการใช้พลังงานทั้งหมดระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา: รายงานพลังงานปี 2550 และ 2549 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. (<http://www.dede.go.th>)

3. ช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยลดลง สวัสดิการสำหรับแรงงานมีแนวโน้มดีขึ้น แต่ควรเร่งสนับสนุนให้เกิดแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนามากขึ้น

จากการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยใช้ตัวชี้วัดจำนวน 3 ตัวชี้วัด พบว่า การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งผลให้การกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนามีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อย โดยสังเกตได้จากการที่ช่องว่างของรายได้ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดและกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดตามควินไทล์ในปี 2550 ได้ลดลงเหลือ 12.81 เท่า น้อยกว่าปีก่อนหน้า ขณะที่สัดส่วนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมต่อแรงงานทั้งหมดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25

อย่างไรก็ตาม จากแนวโน้มของสัดส่วนมูลค่าการผลิตโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่ลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2545-2549 ทำให้ตระหนักว่าหากต้องการลดปัญหาความยากจนและช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยให้มากขึ้น รวมถึงทำให้เกิดการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมอย่างยั่งยืน จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานภาครัฐต่างๆ จะต้องดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบและดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงานและความรู้ในการดำเนินธุรกิจ สร้างโครงสร้างพื้นฐานและระบบการค้าที่โปร่งใสและเป็นธรรม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการทั้งที่เข้ามาใหม่และที่เป็น SMEs สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการเดิมหรือผู้ประกอบการที่เป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้อย่างเป็นธรรมมากขึ้น สำหรับรายละเอียดการประเมินผลตามรายตัวชี้วัด มีสาระสำคัญดังนี้

3.1 สัดส่วนมูลค่าการผลิตโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

เนื่องจากยังไม่มีผลการประมวลผลข้อมูลมูลค่าการผลิต (หรือ GDP) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2550 จึงยังไม่สามารถประเมินได้ว่าการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะสามารถส่งผลให้สัดส่วน GDP ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ต่อ GDP ประเทศเพิ่มขึ้นหรือไม่ แต่จากการดำเนินงานของภาครัฐในปี 2550 พบว่า หน่วยงานต่างๆ ได้ดำเนินงานส่งเสริมให้ GDP ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น อาทิ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดทำโครงการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มอาชีพในปีงบประมาณ 2550 โดยสนับสนุนกลุ่มอาชีพใหม่และพัฒนากลุ่มอาชีพและเครือข่าย ซึ่งผลการดำเนินงานสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ มีการถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มอาชีพที่ได้รับการคัดเลือก 1,000 กลุ่ม และมีการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานให้กลุ่มอาชีพ (จ่ายเงินอุดหนุน) 1,000 กลุ่ม นอกจากนี้ กรม

ส่งเสริมสห-กรณ์ยังได้ดำเนินการตามโครงการหลวงในพื้นที่เป้าหมาย 7 จังหวัด คือ จังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำพูน กำแพงเพชร (ทั้งหมดประกอบด้วย ศูนย์พัฒนา โครงการหลวง 37 แห่ง และหน่วยประสานงานโครงการหลวง 2 แห่ง) โดยส่งเสริมให้สหกรณ์ กลุ่ม เกษตรกร กลุ่มเตรียมสหกรณ์ กลุ่มสตรีและเยาวชนสหกรณ์ และกลุ่มอาชีพ สามารถการดำเนินงาน ด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ และ เป็นที่พึ่งพาของสมาชิกตลอดจนคนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งผลการดำเนินงานที่ได้ คือ มีกลุ่มเป้าหมาย ได้รับคำแนะนำ ส่งเสริม สามารถดำเนินกิจกรรมในเรื่องการผลิต การแปรรูปและการจำหน่ายสินค้า ได้อย่างต่อเนื่องจำนวน 29 สหกรณ์ 3 กลุ่มเกษตรกร 22 กลุ่มเตรียมการสหกรณ์ 50 กลุ่มอาชีพ ส่วนกระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการสร้างผู้ส่งออกรายใหม่จากภูมิภาค เน้นสร้างผู้ประกอบการที่มี ศักยภาพในกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก และผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยร่วมมือกับ ภาคเอกชน ในการคัดเลือกผู้ประกอบการจากภูมิภาค เพื่อเข้าสู่โปรแกรมการบ่มเพาะอย่างเข้มข้น นอกจากนี้ ได้ดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 โดยได้กำหนด นิยามของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด และออกประกาศคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ สามารถประกอบธุรกิจในระบบได้อย่างเสรีและเป็นธรรมมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มตั้งแต่ปี 2545-2549 พบว่า สัดส่วนมูลค่า การผลิตของ SMEs ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 41.3 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 38.9 ในปี 2549 ภาครัฐจึงควรเร่งพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตใน SMEs พร้อมการส่งเสริมให้ความรู้ด้านการดำเนินธุรกิจและการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ รวมถึง การออกกฎระเบียบเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม ซึ่งจะเอื้อให้ผู้ประกอบการในวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อมมีโอกาสในการแข่งขันกับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ในตลาดการค้าได้อย่างเท่า เทียมมากขึ้น

ตารางที่ 6.3-19 สัดส่วนมูลค่าการผลิตโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวล รวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

	2545	2546	2547	2548	2549
GDP ประเทศ ณ ราคาประจำปี (ล้าน บาท)	5,450,643.0	5,917,368.0	6,489,847.0	7,087,660.0	7,816,474.0
ภาคเกษตร	514,257.0	615,854.0	669,498.0	721,682.0	836,077.0
ภาคนอกเกษตร	4,936,386.0	5,301,514.0	5,820,349.0	6,365,978.0	6,980,397.0
วิสาหกิจขนาดใหญ่	2,443,128.7	2,686,401.2	2,944,125.8	3,249,458.5	3,589,655.1
SMEs	2,248,474.3	2,352,840.8	2,580,336.2	2,790,413.5	3,041,895.9
วิสาหกิจขนาดย่อม	1,545,663.1	1,601,426.2	1,748,200.7	1,881,273.2	2,043,460.3
วิสาหกิจขนาดกลาง	702,811.2	751,414.6	832,135.5	909,140.2	998,435.6
วิสาหกิจอื่นๆ	244,783.0	262,272.0	295,887.0	326,106.0	348,846.0

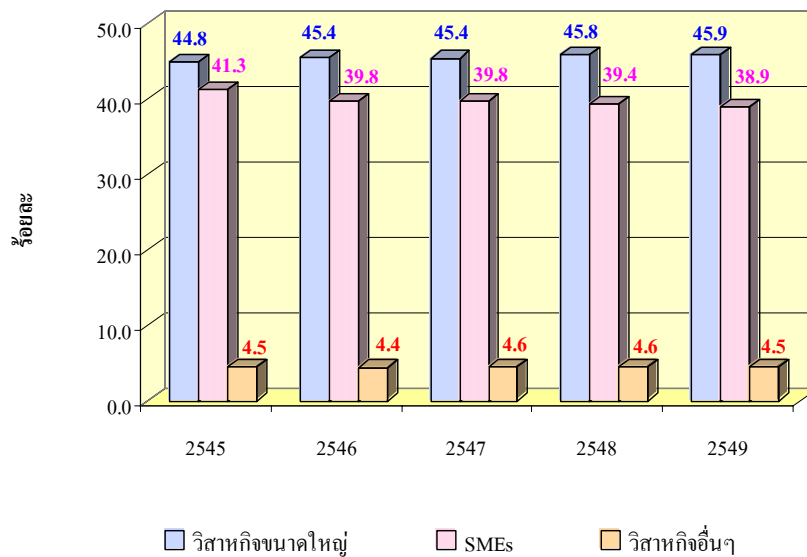
	2545	2546	2547	2548	2549
สัดส่วนต่อ GDP ประเทศ (ร้อยละ)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ภาคเกษตร	9.4	10.4	10.3	10.2	10.7
ภาคนอกเกษตร	90.6	89.6	89.7	89.8	89.3
วิสาหกิจขนาดใหญ่	44.8	45.4	45.4	45.8	45.9
SMEs	41.3	39.8	39.8	39.4	38.9
วิสาหกิจขนาดย่อม	28.4	27.1	26.9	26.5	26.1
วิสาหกิจขนาดกลาง	12.9	12.7	12.8	12.8	12.8
วิสาหกิจอื่นๆ	4.5	4.4	4.6	4.6	4.5

ที่มา : สศช. บัญชีประชาชาติ มิถุนายน 2550

ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมายเหตุ : วิสาหกิจอื่นๆ คือ การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ เช่น การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น การบริหารราชการทหารและตำรวจ รัฐวิสาหกิจที่ไม่แสวงหากำไร ประกันสังคม

รูปที่ 6.3-24 สัดส่วนมูลค่าการผลิตโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549

ที่มา : สศช. บัญชีประชาชาติ มิถุนายน 2550

ประมวลโดย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมายเหตุ : วิสาหกิจอื่นๆ คือ การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ เช่น การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น การบริหารราชการทหารและตำรวจ รัฐวิสาหกิจที่ไม่แสวงหากำไร ประกันสังคม

3.2 ช่องว่างระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดและกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดตามควินไทล์

จากการวัดช่องว่างของรายได้ระหว่างคนจนกับคนรวย เพื่อดูการกระจายรายได้ของไทย พบว่า ในปี 2550 กลุ่มที่มีรายได้สูงสุดตามควินไทล์ (กลุ่มประชากรที่อยู่ในช่วงรายได้ 20% สุดท้าย) มีสัดส่วนรายได้มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดตามควินไทล์ (กลุ่มประชากรที่อยู่ในช่วงรายได้ 20% แรก) 12.81 เท่า ซึ่งน้อยกว่าปี 2549 ที่กลุ่มที่มีรายได้สูงสุดตามควินไทล์มีสัดส่วนรายได้มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดตามควินไทล์ 14.66 เท่า แสดงว่าการกระจายรายได้ในปี 2550 มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องจากในช่วงปี 2550 มีการกระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากขึ้น เช่น การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ โครงการขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ (mass transit) และโครงการก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิระยะที่ 2 และการลงทุนในโครงการ intermediate infrastructure ซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อยที่มีลักษณะเดียวกันและเป็นแผนงานระดับชาติที่มีการดำเนินงานทั่วประเทศ ได้แก่ โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอาคารและการจัดหาอุปกรณ์ในสาขาการศึกษาและสาธารณสุข เป็นต้น รวมถึงมีการดำเนินงานด้านกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการแข่งขันในประเทศให้สามารถประกอบธุรกิจในระบบได้อย่างเสรีและเป็นธรรมมากขึ้น อาทิ การปรับปรุงพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 และการประกาศของคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด เป็นต้น จึงส่งผลให้ช่องว่างของรายได้ระหว่างคนจนกับคนรวยลดลง

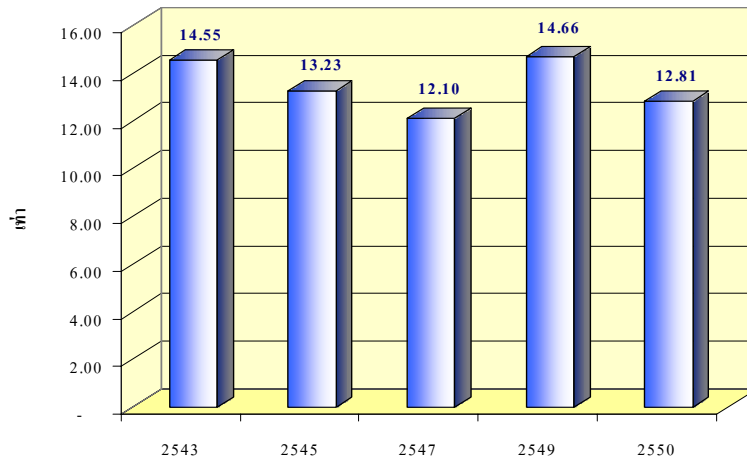
ตารางที่ 6.3-20 ช่องว่างระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดและกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดตามควินไทล์ระหว่างปี พ.ศ. 2543 - 2550

กลุ่มประชากรตามระดับรายได้	สัดส่วนรายได้ของประชากร (ร้อยละ)				
	2543	2545	2547	2549	2550
กลุ่ม 20% ที่ 1 (จนที่สุด)	3.95	4.23	4.54	3.84	4.30
กลุ่ม 20% ที่ 2	7.27	7.72	8.04	7.67	8.01
กลุ่ม 20% ที่ 3	11.50	12.07	12.41	12.12	12.42
กลุ่ม 20% ที่ 4	19.83	20.07	20.16	20.08	20.22
กลุ่ม 20% ที่ 5 (รวยที่สุด)	57.45	55.91	54.86	56.29	55.06
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
สัดส่วนรายได้ของประชากรกลุ่มที่5/กลุ่มที่1 (เท่า)	14.55	13.23	12.10	14.66	12.81
เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (เท่า)					10

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

หมายเหตุ : ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2549 และปี 2550 มีการบันทึกข้อมูลรายได้ติดลบรายได้ หมายถึง รายได้ประจำ ที่ไม่รวมรายรับอื่นๆ (เช่น เงินทุนการศึกษา มรดก พินัยกรรม ของขวัญ ประกันสุขภาพ ประกันภัยและประกันชีวิต/ประกันสังคม เงินถูกสลาก เงินรางวัล ค่านายหน้าและเงินได้จากการพนัน เป็นต้น)

รูปที่ 6.3-25 ช่องว่างระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดและกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดตามควินไทล์ ระหว่างปี พ.ศ. 2543 - 2550

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาฐานข้อมูล และตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

หมายเหตุ : ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2549 และปี 2550 มีการบันทึกข้อมูลรายได้ติดลบ รายได้ หมายถึง รายได้ประจำ ที่ไม่รวมรายรับอื่นๆ (เช่น เงินทุนการศึกษา มรดก พินัยกรรม ของขวัญ ประกันสุขภาพ ประกันภัยและประกันชีวิต/ประกันสังคม เงินถูกสลาก เงินรางวัล ค่านายหน้าและเงินได้จากการพนัน เป็นต้น)

3.3 สัดส่วนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมต่อแรงงานทั้งหมด

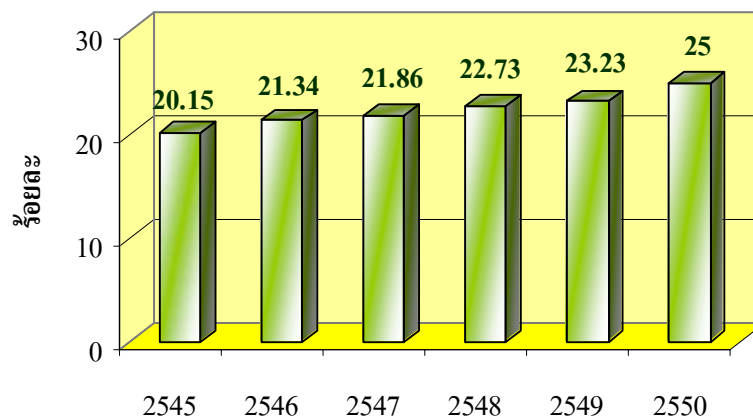
จากสถิติในปี 2550 พบว่า สัดส่วนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมต่อแรงงานทั้งหมด มีค่าเท่ากับร้อยละ 25 มากกว่าปี 2549 ซึ่งมีสัดส่วนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมร้อยละ 23.23 สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่สำนักงานประกันสังคม (สปส.) ก็ได้มีการปรับปรุงการดำเนินงาน ให้บริการมีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

ตารางที่ 6.3-21 สัดส่วนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมต่อแรงงานทั้งหมด ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
สัดส่วนของแรงงานที่มีหลักประกันสังคมต่อแรงงานทั้งหมด (ร้อยละ)	20.15	21.34	21.86	22.73	23.23	25

ที่มา : รายงานประจำปี 2550 ของสำนักงานประกันสังคมและจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

รูปที่ 6.3-26 สัดส่วนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมต่อแรงงานทั้งหมด ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550

ที่มา : รายงานประจำปี 2550 ของสำนักงานประกันสังคมและจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ส่วนความคืบหน้าของโครงการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานที่อยู่นอกระบบ ซึ่ง สปส.ได้เตรียมการมาตั้งแต่ปี 2548 นั้น จากเดิมที่ สปส. ได้มีการตั้งอนุกรรมการ 2 ชุด คือ 1) คณะอนุกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายการคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ และ 2) คณะอนุกรรมการเตรียมการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ โดยมีตัวแทนของ Homenet อยู่ในคณะอนุกรรมการทั้ง 2 ชุดดังกล่าว ซึ่งอนุกรรมการก็ได้ดำเนินการยกร่างชุดสิทธิประโยชน์และอัตราค่าจ้างเงินสมทบของแรงงานนอกระบบที่จะเข้าสู่กองทุน โดยรับฟังความคิดเห็นบางส่วนจากเครือข่ายแรงงานนอกระบบและมีการยกร่างมาแล้วหลายร่าง และต่อมาหลังจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเดือนกันยายน 2549 คณะอนุกรรมการชุดที่ 2 ได้มีโอกาสที่จะพัฒนายกร่างชุดสิทธิประโยชน์ฉบับล่าสุด โดยได้จัดประชุมเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2549 เพื่อการทบทวนหลักการใหม่ และได้นำเสนอให้ดำเนินการในรูปแบบบังคับ เพื่อจะสามารถตรวจสอบจำนวนแรงงานนอกระบบ จัดทำฐานข้อมูล วางแผนดำเนินการระยะยาวได้อย่างต่อเนื่อง และป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากกองทุนได้ และในท้ายที่สุด ได้มีการสรุปแนวทางเบื้องต้นที่คณะอนุกรรมการชุดที่ 2 ดำเนินการขยายการทบทวนใหม่ คือ ให้มีการขยายความคุ้มครองในระบบบังคับเป็นรายกลุ่มอาชีพตั้งแต่ปี 2551 โดยเริ่มต้นกับกลุ่มอาชีพที่มีความชัดเจนในเรื่องหลักแหล่ง รายได้ และความสนใจเข้าสู่ระบบ เน้นที่กลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย บริการในสถานบันเทิง นวดเพื่อสุขภาพ พนักงานขายตรง และผู้ขายสินค้าแผงลอยที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเสนอให้มีกองทุนต่างหากแยกออกจากกองทุนประกันสังคมปัจจุบัน โดยอัตราเงินสมทบเพื่อประโยชน์ทดแทน 4 กรณี (ประสบอันตราย คลอดบุตร ทูพพลภาพ

และตาย) ไม่เกินร้อยละ 4.5 ของรายได้ และจะมีการศึกษากำหนดรายได้เฉลี่ยแต่ละกลุ่มอาชีพต่อไป

6.3.2 บทสรุป

ภาพรวมของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

จากการประเมินการดำเนินงานในยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน พบว่า การดำเนินงานด้านการเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทยยังไม่ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงมากนัก เพราะการดำเนินงานเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้า เช่น การปรับปรุงคุณภาพการผลิต สร้างภาพลักษณ์ของสินค้า รวมถึงปรับปรุงเทคโนโลยีโดยพึ่งพาเทคโนโลยีในประเทศให้มากขึ้นนั้น จำเป็นต้องใช้เวลาในการพัฒนาระยะหนึ่ง จึงจะเห็นผลที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม นับว่าประเทศไทยประสบความสำเร็จมากขึ้นในการดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับระบบเศรษฐกิจ รวมถึงการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ดังจะสังเกตจากตัวชี้วัดหลายตัวที่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือทำได้เกินเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เช่น อัตราการว่างงาน สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP หรือค่าความยืดหยุ่นของพลังงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีตัวชี้วัดบางตัวที่ผลการดำเนินงานดีขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เช่น อัตราเงินเฟ้อ สัดส่วนการออมต่อ GDP สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียน ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (พิจารณาได้จากสัดส่วนการใช้พลังงานต่อ GDP) รวมถึงช่องว่างระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดและกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดตามควินไทล์ที่ลดลง และสัดส่วนแรงงานที่มีหลักประกันสังคมที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น

แม้ว่าจะมีตัวชี้วัดบางตัวที่ผลการดำเนินงานลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าแต่ก็เป็นส่วนน้อย และยังมีเวลาที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะปรับการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านดังกล่าวมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ภายในปี 2554 เช่น การสนับสนุนให้เกิดการวิจัยและพัฒนาพื้นฐานและการทดลองเชิงพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรม การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์ รวมถึงการเสริมสร้างประสิทธิภาพและบริการของระบบการขนส่งมวลชนทั่วประเทศ เพื่อลดการใช้พลังงานในภาคการขนส่ง การส่งเสริมให้เกิดระบบการค้าที่เป็นธรรม โดยการปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการเพิ่มผลิตภาพการผลิตและส่งเสริมให้ความรู้ในการดำเนินธุรกิจแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการปรับโครงสร้าง

เศรษฐกิจภายในประเทศให้สมดุลกับภาคการค้าระหว่างประเทศโดยอาศัยภูมิปัญญาและความรู้ภายในประเทศ การลดความเสี่ยงอันเกิดจากความผันแปรของระบบเศรษฐกิจโลก การเพิ่มขีดความสามารถให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ และการกระจายการพัฒนาไปยังทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

6.4

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

สำหรับสาระสำคัญของวัตถุประสงค์และเป้าหมายภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมถึงตัวชี้วัดที่ได้จากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. สามารถสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

- 1.1) เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และยกระดับการสร้างความคุ้มค่า และคุณภาพชีวิตของประชาชน
- 1.2) เพื่อเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการพัฒนาประเทศที่มั่นคง สมดุลและยั่งยืน
- 1.3) เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว
- 1.4) เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจและมีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รวมทั้งรักษาผลประโยชน์ของประเทศจากข้อตกลงในพันธกรณีระหว่างประเทศ

เป้าหมาย

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

- 2.1) การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ
 - (1) คุ้มครองพื้นที่ป่าให้คงความอุดมสมบูรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 33 พื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 18 ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ 2,900,000 ไร่
 - (2) พื้นที่ดินที่มีปัญหา เช่น พื้นที่ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ดินขาดอินทรีย์ไม่ต่ำกว่า 10,000,000 ไร่ และลดพื้นที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายไม่ต่ำกว่า 5,000,000 ไร่
- 2.2) การตอบสนองความต้องการและความจำเป็นในการดำรงชีวิต
 - (1) ออกกรรมสิทธิ์ที่ดิน (โฉนด) 10,000,000 ไร่ จัดสรรที่ทำกินให้ผู้ไร้ที่ทำกินไม่น้อยกว่า 700,000 ราย
 - (2) มีการบริหารจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการ 25 ลุ่มน้ำ และเพิ่มพื้นที่ชลประทานไม่น้อยกว่า 8 แสนไร่

(3) มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศของเสียอันตรายจากชุมชนและอุตสาหกรรมได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 80 ของปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นทั้งหมด มีระบบเรียกคืนซากของเสียอันตรายจากผลิตภัณฑ์ใช้แล้วโดยผู้ผลิตและผู้นำเข้า

(4) ลดการนำเข้าปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตรให้ไม่เกินปีละ 3.5 ล้านตัน รวมทั้งมีระบบจัดการสารเคมีอย่างครบวงจรตั้งแต่การผลิต การนำเข้า จนถึงการทำทำลาย

(5) ควบคุมรักษาคุณภาพน้ำ ในลุ่มน้ำต่างๆ และแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้และดี รวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 พื้นฟูคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก โดยเฉพาะเจ้าพระยา ตอนล่าง ทำจีนตอนล่าง ลำตะคองตอนล่าง และทะเลสาบสงขลา ไม่ให้อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก และควบคุมคุณภาพอากาศทั้งในเขตเมือง ชนบท และเขตอุตสาหกรรม ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

2.3) การวางรากฐานด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การพัฒนานฐานความหลากหลายทางชีวภาพ

(1) มีระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ระดับประเทศ 1 ระบบ รวมทั้งมีกลไกระเบียบควบคุมการเข้าถึง การใช้ และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

(2) เกิดเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองที่มีความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพ จากการจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 1,500 ชุมชน

เมื่อนำตัวชี้วัดจากโครงการพัฒนาด้านข้อมูล สศช. ซึ่งจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2550 มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์และเกณฑ์การคัดเลือกตัวชี้วัด เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดและคัดเลือกตัวชี้วัด ทำให้ได้ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 18 ตัว ดังแสดงในตารางที่ 6.4 -1

ตารางที่ 6.4 -1 ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของ
ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
(1.1) คุ่มครองพื้นที่ป่าให้คงความอุดมสมบูรณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 33 พื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 18 ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ 2.9 ล้านไร่	1. สัดส่วนพื้นที่ป่าต่อพื้นที่ประเทศ	ร้อยละ	เป็นตัวชี้วัดที่ชี้ให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศที่วัดได้เชิงปริมาณ	กรมป่าไม้
	2. ขนาดพื้นที่ป่าชายเลนเทียบกับอดีต	ร้อยละ	เป็นตัวชี้วัดที่ชี้ให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศที่วัดได้ในเชิงปริมาณ	กรมป่าไม้
	3. ขนาดพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามประกาศ	ล้านไร่	เป็นตัวชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่า ในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นป่าที่ห้ามล่าสัตว์ เป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ เขตอุทยาน และวนอุทยาน	กรมป่าไม้
(1.2) พื้นฟูพื้นที่ดินที่มีปัญหา เช่น พื้นที่ดินเปรี้ยว ดินเค็ม และดินขนาดอินทรีย์วัตถุ ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านไร่และลดพื้นที่ที่มีปัญหาการพังทลายไม่ต่ำกว่า 5 ล้านไร่	4. ขนาดพื้นที่ดินที่มีปัญหาที่ได้รับการแก้ไข	ล้านไร่	เพื่อใช้แสดงถึงปัญหาคุณภาพดินของประเทศ เช่น ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินเสื่อมโทรม เป็นต้น	กรมพัฒนาที่ดิน
	5. ขนาดพื้นที่ที่มีปัญหาการพังทลายที่ได้รับการแก้ไข	ล้านไร่	เพื่อใช้แสดงให้เห็นถึงปัญหาการพังทลายของดินทั่วประเทศ	กรมพัฒนาที่ดิน
(2.1) ออกกรรมสิทธิ์ที่ดิน (โฉนด) 10 ล้านไร่ จัดสรรที่ทำกินให้ผู้ไร้ที่ทำกินไม่น้อยกว่า 7 แสนราย	6. ขนาดพื้นที่ที่มีการออกกรรมสิทธิ์ที่ดิน (โฉนด)	ล้านไร่	เพื่อใช้แสดงการจัดสรรกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ไร้ที่ดินทำกินตามหลักเกณฑ์ของกรมที่ดิน	สำนักงานจัดการที่ดินของรัฐ
	7. จำนวนผู้ไร้ที่ทำกินที่ลงทะเบียนไว้ได้รับการจัดสรรที่ทำกิน	แสนราย	เพื่อใช้แสดงการจัดสรรกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ไร้ที่ดินทำกินตามหลักเกณฑ์ของกรมที่ดิน	กรมที่ดิน
(2.2) มีการบริหารจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการ 25 ลุ่มน้ำ และเพิ่มพื้นที่ชลประทานไม่น้อยกว่า 8 แสนไร่	8. สัดส่วนลุ่มน้ำที่มีการจัดทำแผนการจัดการน้ำแบบบูรณาการ	ร้อยละ	เพื่อใช้แสดงการจัดการและจัดสรรน้ำ ให้อยู่ในระดับที่เพียงพอและเหมาะสม โดยความร่วมมือทั้งภาครัฐ ธุรกิจ และประชาชน เพื่อการอนุรักษ์น้ำไว้ใช้อย่างยั่งยืน	กรมทรัพยากรน้ำ
	9. ขนาดพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น	แสนไร่	เพื่อใช้แสดงถึงขนาดพื้นที่ชลประทานทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีเทียบกับเป้าหมายตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	กรมชลประทาน
(2.3) มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ไม่	10. สัดส่วนปริมาณขยะมูลฝอยที่นำ	ร้อยละ	เพื่อใช้แสดงให้เห็นว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำ	กรมควบคุม

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
น้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ของเสียอันตรายจากชุมชนและอุตสาหกรรม ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องร้อยละ 80 ของปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นทั้งหมด มีระบบเรียกคืนซากของเสียอันตรายจากผลิตภัณฑ์ใช้แล้ว โดยผู้ผลิตและผู้นำเข้า	กลับมาใช้ใหม่		ขยะชุมชนกลับมาใช้ใหม่อย่างน้อยเพียงใด	มลพิษ
	11. สัดส่วนของเสียอันตรายจากชุมชนและอุตสาหกรรมที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง	ร้อยละ	เพื่อใช้แสดงความสามารถในการจัดการของเสียอันตราย ซึ่งสะท้อนการปนเปื้อนของมลพิษจากขยะที่มีต่อคุณภาพน้ำ คุณภาพดิน คุณภาพอากาศ และคุณภาพอาหารจากการเกษตร	กรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม
	12. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่มีระบบเรียกคืนซากของเสียอันตราย	จำนวน	เป็นตัวชี้วัดที่ชี้ให้เห็นของเสียอันตรายได้รับการจัดการอย่างถูกต้องโดยความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กรมควบคุมมลพิษ
(2.4) ลดการนำเข้าปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตรให้ไม่เกินปีละ 3.5 ล้านตัน รวมทั้งมีระบบจัดการสารเคมีอย่างครบวงจรตั้งแต่การผลิต การนำเข้า จนถึงการจัดทำลาย	13. ปริมาณการนำเข้าปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตรในแต่ละปี	ล้านตัน	เป็นตัวชี้วัดที่ชี้ให้เห็นถึงผลข้างเคียงด้านสิ่งแวดล้อมที่สามารถเกิดได้จากการผลิตทางการเกษตร และสะท้อนความสามารถในการจัดการสารเคมีอันตรายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
(2.5) ควบคุมรักษาคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำต่าง ๆ และแหล่งน้ำธรรมชาติ ให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้และดี รวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 พื้นพื้คุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก โดยเฉพาะเจ้าพระยา ตอนล่าง ทำจีนตอนล่าง ลำตะคองตอนล่าง และทะเลสาบสงขลา ไม่ให้อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก และควบคุมคุณภาพอากาศทั้งในเขตเมือง ชนบท และเขตอุตสาหกรรม ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	14. สัดส่วนของแหล่งน้ำที่มีคุณภาพอย่างต่ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้	ร้อยละ	แสดงถึงมลภาวะทางน้ำ คุณภาพน้ำเกณฑ์พอใช้นั้นสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรได้ ส่วนการอุปโภคบริโภคต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติก่อน	กรมควบคุมมลพิษ
	15. ร้อยละของจำนวนที่มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM-10) เกินมาตรฐาน	ร้อยละ	แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงของคุณภาพอากาศในแหล่งสำคัญ โดยสะท้อนจากปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กในอากาศ	กรมควบคุมมลพิษ

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล
(3.1) มีระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ระดับประเทศ 1 ระบบ รวมทั้งมีกลไกระเบียบควบคุมการเข้าถึง การใช้ และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม	16 การจัดทำระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพระดับประเทศ	มี/ไม่มี	เป็นตัวชี้วัดที่ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลระดับประเทศ ซึ่งสะท้อนการมีอยู่ของชนิดพรรณไม้พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีความอุดมสมบูรณ์หรือถูกคุกคาม หรืออยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์มากน้อยเพียงใด เนื่องจากความหลากหลายทางชีวภาพเป็นต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมและทุนด้านสังคมที่สำคัญต่อการดำรงชีพ การทำกิน ความอยู่ดีมีสุขของประชากรไทย และความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันระหว่างระบบนิเวศของพืช สัตว์ และมนุษย์	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	17 การมีหลักเกณฑ์ กฎระเบียบด้านการคุ้มครองสิทธิพันธุ์กรรมพืชและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม	มี/ไม่มี	เป็นตัวชี้วัดที่ชี้ให้เห็นถึงการมีระเบียบควบคุม การเข้าถึง การใช้ และการแบ่งปันและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากการพัฒนา	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(3.2) เกิดเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองที่มีความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพ จากการจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 1,500 ชุมชน	18 จำนวนเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองด้านการจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ	จำนวน	เป็นตัวชี้วัดที่ชี้ให้เห็นถึงความเข้มแข็งของภาคประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง โดยวัดจากจำนวนเครือข่ายของชุมชนที่พึ่งตนเองจากความหลากหลายทางชีวภาพ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.4.1 ผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์

จากกรอบแนวคิดของการพัฒนาตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ ซึ่งพิจารณาภายใต้บริบท 3 ประการ คือ (1) การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ (2) การตอบสนองความต้องการและความจำเป็นในการดำรงชีวิต และ (3) การวางรากฐานด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ เมื่อนำเอาตัวชี้วัดและข้อมูลที่ได้พัฒนาขึ้นมาประเมินสถานภาพของการพัฒนาแล้ว สามารถสะท้อนให้เห็นผลการพัฒนาได้ดังนี้

1. ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติชะลอความรุนแรงลง แต่ยังไม่พ้นภาวะวิกฤต จึงจำเป็นต้องมีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่

การประมวลข้อมูลสถานการณ์ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติระหว่างปี 2545-2550 พบว่าพื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มการถูกทำลายในอัตราที่ลดลงกว่าในอดีต สำหรับสถานการณ์ในปี 2550 แม้ว่าไม่มีข้อมูลขนาดพื้นที่ป่าอย่างชัดเจนแต่หลายฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่าพื้นที่ป่ามีแนวโน้มลดลงจากปี 2547 อันเป็นผลมาจากการบุกรุกป่าเพื่อขยายที่ดินทำกิน โดยเฉพาะการบุกรุกเพื่อปลูกยางพาราเกิดขึ้นทั่วประเทศโดยไม่สามารถควบคุมได้ ขณะที่พื้นที่ป่าชายเลนที่เคยมีอัตราการลดลงเป็นอย่างมากจนถึงขั้นวิกฤตแต่ปัจจุบันมีเพิ่มขึ้นและกำลังอยู่ระหว่างการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ทั้งนี้ตัวเลขของขนาดพื้นที่ป่าและป่าชายเลนไม่ได้สะท้อนถึงคุณภาพและความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ซึ่งมีการคาดการณ์ว่าป่าในหลายพื้นที่มีความเสื่อมโทรมมากขึ้น ขณะที่ปัญหาดินที่มีปัญหาด้านการเกษตรกรรมและการพังทลายของดินก็ได้รับการฟื้นฟูและแก้ไขอย่างต่อเนื่อง แต่การดำเนินงานยังจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาและงบประมาณในการดำเนินการอย่างมาก โดยมีรายละเอียดของแต่ละตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าต่อพื้นที่ประเทศ

ระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา ป่าไม้ของประเทศถูกตัดและทำลายเพื่อนำไม้และที่ดินไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จากที่ประเทศไทยเคยมีพื้นที่ป่า 171 ล้านไร่ หรือร้อยละ 53.3 ของพื้นที่ประเทศในปี 2504 พื้นที่ป่าได้ลดปริมาณลงอย่างต่อเนื่องจนเหลือเพียง 81 ล้านไร่ หรือร้อยละ 25.28 ในปี 2541 อย่างไรก็ตาม อัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ในช่วงปี 2534 -2541 น้อยกว่าช่วงปี 2504-2529 แสดงว่าอัตราการทำลายป่าได้ลดน้อยลงมาก ส่วนข้อมูลพื้นที่ป่าไม้อย่างเป็นทางการล่าสุดคือปี 2547 พบว่ามีพื้นที่ป่า 104.7 ล้านไร่ หรือร้อยละ 32.66 ของพื้นที่ประเทศ

สำหรับสถานการณ์พื้นที่ป่าในปี 2550 แม้ว่ายังไม่มีข้อมูลขนาดพื้นที่ป่าอย่างชัดเจน แต่หลายฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่าพื้นที่ป่ามีแนวโน้มลดลง โดยมีสาเหตุหลักจากการบุกรุกป่าเพื่อขยายที่ดินทำกิน โดยเฉพาะการบุกรุกป่าธรรมชาติเพื่อใช้ปลูกยางพาราเกิดขึ้นในทุก

ภูมิภาคของประเทศอันเป็นผลจากการที่ยางพารามีราคาเพิ่มสูงขึ้นมาก สอดคล้องกับข้อมูลการตรวจพบการกระทำผิดด้านการบุกรุกป่าโดยในปี 2550 มีจำนวนคดีที่จับกุมได้ถึง 6,711 คดี ซึ่งคาดว่าจะยังมีพื้นที่ที่ถูกบุกรุกทำลายที่ยังไม่สามารถตรวจสอบได้อยู่อีกมาก นอกจากนี้ สถานการณ์ไฟป่าที่ได้ทวีความรุนแรงในช่วงปลายปี 2549 ถึงต้นปี 2550 ทำให้พื้นที่ป่าถูกไฟป่าทำลายถึง 98,720.50 ไร่ อีกด้วย

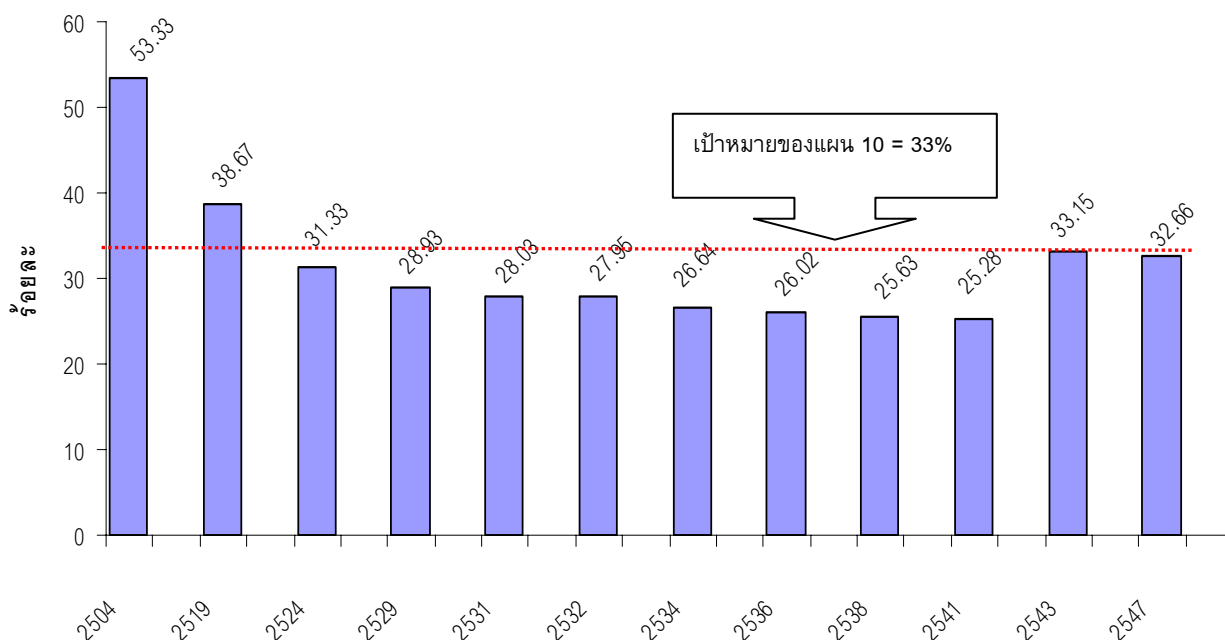
ข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ของป่าไม้ของไทยว่ายังคงถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้มีความพยายามในการดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรป่ามาโดยตลอด สำหรับการดำเนินงานในปี 2550 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ก็ได้มีการดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูป่าอย่างจริงจัง ทั้งการปลูกป่าในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มพื้นที่ป่าในพื้นที่เกษตรกรได้รับสิทธิทำกิน การผลักดันให้มีการออกพระราชบัญญัติป่าชุมชนเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลจัดการทรัพยากรป่าไม้ของท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าให้เท่าทันกับการถูกบุกรุกทำลายย่อมต้องอาศัยทั้งงบประมาณ บุคลากร และระยะเวลาในการดำเนินการอย่างมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้การดำเนินการอนุรักษ์ป่าบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ตารางที่ 6.4 -2 ขนาดพื้นที่ป่าไม้ระหว่างปี 2504 - ปัจจุบัน

ปี พ.ศ.	พื้นที่ป่าไม้ (ล้านไร่)	ร้อยละ
2504 ¹	171.02	53.33
2519 ²	124.01	38.67
2524 ²	100.48	31.33
2529 ²	92.77	28.93
2531 ²	89.88	28.03
2532 ²	89.64	27.95
2534 ²	85.44	26.64
2536 ²	83.45	26.02
2538 ²	82.18	25.63
2541 ²	81.08	25.28
2543 ²	106.32	33.15
2547 ²	104.74	32.66

ที่มา : ¹ เพิ่มศักดิ์, 2534. ² กรมป่าไม้,

รูปที่ 6.4 -1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศในช่วงปี 2504 ถึงปัจจุบัน

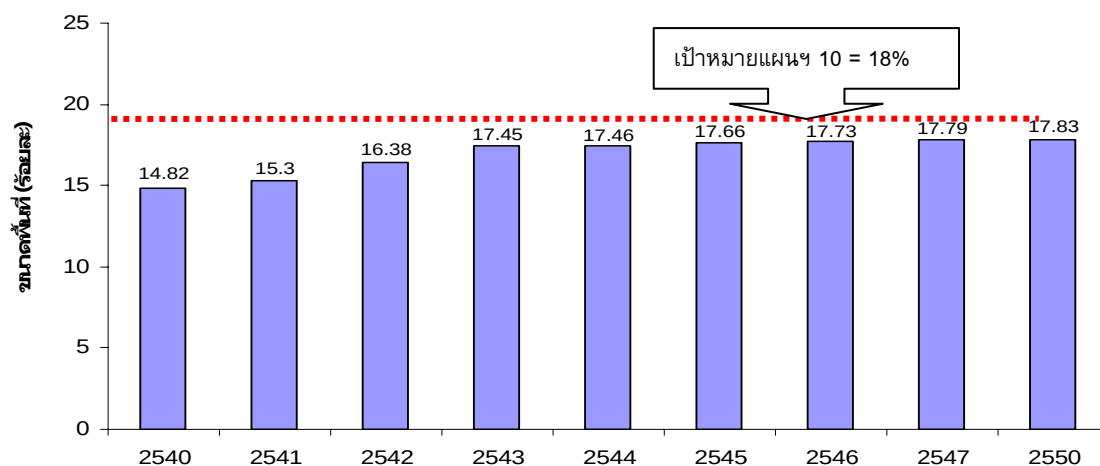

ที่มา : ¹ เพิ่มศักดิ์, 2534. ² กรมป่าไม้,

1.2 ขนาดพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามประกาศต่อพื้นที่ประเทศ

เมื่อพิจารณาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามประกาศของประเทศระหว่างปี 2540 - ปัจจุบัน พบว่าขนาดพื้นที่ ป่าอนุรักษ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา เนื่องจากได้มีการดำเนินงานเพื่อเพิ่มขนาดพื้นที่ป่าอนุรักษ์มาโดยตลอด สำหรับในปี 2550 มีพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นร้อยละ 17.83 ของพื้นที่ประเทศ ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่กำหนดเป้าหมายของการมีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามประกาศไม่น้อยกว่าร้อยละ 18 อยู่ไม่มากนัก เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2550 ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าภูแล่นคาตำบลทิดเหนือ และป่าภูแล่นคาตำบลทิดใต้ ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ หรือ 125,312.50 ไร่ ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลำดับที่ 108 ของประเทศ และยังได้มีการเตรียมการประกาศพื้นที่ป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์อีกหลายบริเวณให้เป็นอุทยานแห่งชาติโดยกำลังอยู่ในขั้นตอนการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา คาดว่าเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ พื้นที่ป่าอนุรักษ์จะมีขนาดเพิ่มขึ้นและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

รูปที่ 6.4-2 ขนาดพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามประกาศต่อพื้นที่ประเทศระหว่างปี 2540 – ปัจจุบัน

1.3 ขนาดพื้นที่ป่าชายเลนเทียบกับอดีต

ในการสำรวจพื้นที่ป่าครั้งแรกของประเทศไทยในปี 2504 พบว่าประเทศไทยมีพื้นที่ป่าชายเลนทั้งสิ้น 2.30 ล้านไร่ ซึ่งขณะนั้นป่าชายเลนที่มีอยู่เป็นป่าที่มีอยู่เดิมตามสภาพธรรมชาติยังไม่ถูกรบกวนจากมนุษย์มากนัก ช่วงระยะเวลา 40 ปี ที่ผ่านมา พบว่าพื้นที่ป่าชายเลนลดลงอย่างต่อเนื่องและเหลือเพียง 1.04 ล้านไร่ ในปี 2539 หรือเหลือเพียงร้อยละ 45 ของพื้นที่ที่เคยมีในปี 2504 เท่านั้น แต่อัตราการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนในช่วงปี 2529-2539 ลดลงน้อยกว่าช่วงปี 2504-2529 อย่างชัดเจน และมีขนาดพื้นที่คงเดิมในช่วงปี 2536-2539 แสดงว่ามีแนวโน้มการปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้เป็นผลมาจากนโยบายภาครัฐที่มุ่งให้ความสำคัญในการแก้ไขและฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งมากขึ้น จึงมีโครงการปลูกป่าชายเลนใหม่และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนที่เสื่อมสภาพของภาครัฐและเอกชนในจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ข้อมูลป่าชายเลน (ป่าชายเลนธรรมชาติและป่าปลูกทดแทน) ที่แปลจากภาพถ่ายดาวเทียมในปี 2547 พบว่าป่าชายเลนมีพื้นที่เพิ่มขึ้นเป็น 1.72 ล้านไร่ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวยังไม่ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องภาคพื้นดิน ประกอบกับยังมีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมรวมอยู่ด้วย จึงยังคงเป็นข้อมูลที่ยังไม่สมบูรณ์สำหรับนำมาใช้ประเมินผลการพัฒนา

อย่างไรก็ตาม ในปี 2550 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งก็ได้มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ราษฎรร่วมกันฟื้นฟูป่าชายเลน โดยมีกิจกรรมหลักคือปลูกป่าชายเลนในพื้นที่สำคัญเร่งด่วน จำนวน 52,000 ไร่ ปลูกเสริมและปรับปรุงสภาพป่าชายเลน จำนวน 368,000 ไร่ นอกจากนี้ยังจัดทำเขตพิทักษ์ป่าเลน รักษา สัตว์น้ำ จำนวน 300,000 ไร่ ซึ่งการดำเนินงาน

ดังกล่าวคาดว่าจะการช่วยเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนและเพิ่มความสามารถกลับสู่ระบบนิเวศชายฝั่งทะเลสามารถเป็นแหล่งทรัพยากรให้กับชุมชนในการนำมาใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมอันจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนชายฝั่งทะเลได้

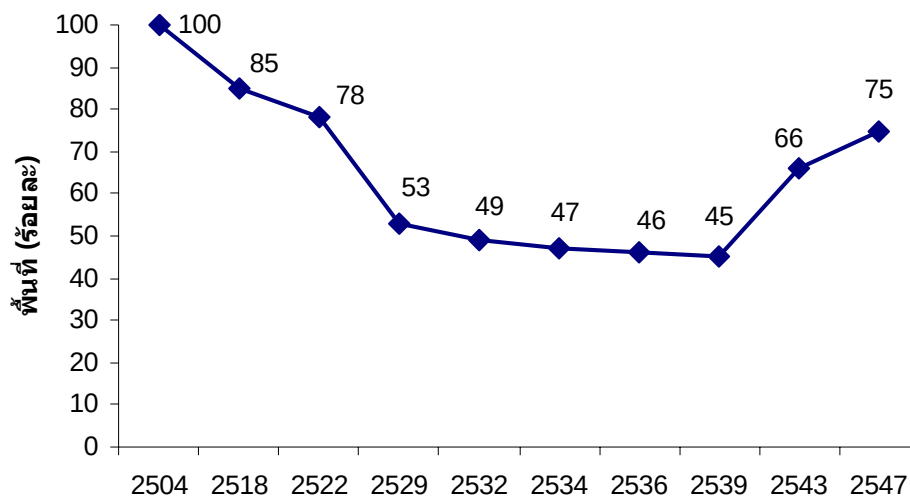
ตารางที่ 6.4 -3 ขนาดพื้นที่ป่าชายเลนระหว่างปี 2504 - ปัจจุบัน

ปี พ.ศ.	ขนาดพื้นที่ป่าชายเลน (ล้านไร่)	ร้อยละเมื่อเทียบกับพื้นที่ที่เคยมีในอดีต (พ.ศ. 2504)
2504	2.30 ¹	100
2518	1.95 ²	85
2522	1.80 ²	78
2529	1.23 ²	53
2532	1.13 ²	49
2534	1.09 ²	47
2536	1.05 ²	46
2539	1.04 ^{2,3}	45
2543	1.52 ²	66
2547	1.72 ²	75

ที่มา : ¹ ช้าง ,2540. ² กรมป่าไม้, 2546. ³ สนิท, 2547

หมายเหตุ : ข้อมูลปี 2547 เป็นข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมซึ่งยังไม่ได้มีการมีการตรวจสอบความถูกต้องภาคพื้นดิน

รูปที่ 6.4 -3 ขนาดพื้นที่ป่าชายเลนระหว่างปี 2504 – ปัจจุบัน

ที่มา : ¹ ชำรง ,2540. ² กรมป่าไม้, 2546. ³ สนิท, 2547

1.4 ขนาดพื้นที่ดินที่มีปัญหาที่ได้รับการแก้ไข

สถานการณ์การแก้ไขปัญหาที่ดินที่มีปัญหาทางการเกษตรกรรม ได้แก่ พื้นที่ดินเค็ม ดินเปรี้ยว และดินขาดอินทรีย์วัตถุ ระหว่างปี 2547-2550 พบว่ากรมพัฒนาที่ดินได้มีการดำเนินการเพื่อฟื้นฟูคุณภาพดินอย่างต่อเนื่องและผลการดำเนินงานมีความก้าวหน้าอย่างเป็นลำดับ เมื่อพิจารณาการดำเนินงานในปี 2550 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 พบว่าขนาดพื้นที่ที่ได้รับการดำเนินการมีประมาณ 17 ล้านไร่ เมื่อนำมาเทียบกับเป้าหมายตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่กำหนดเป้าหมายในการฟื้นฟูดินที่มีปัญหาไม่ต่ำกว่า 10 ล้านไร่เมื่อสิ้นสุดแผนแล้วจะเห็นว่า การดำเนินงานบรรลุเกินเป้าหมายที่ตั้งไว้ถึง 7 ล้านไร่ สาเหตุที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุเกินเป้าหมายที่กำหนดไว้มากตั้งแต่ปีแรกของแผนพัฒนาฯ เกิดจากการกำหนดเป้าหมายโดยอยู่บนฐานข้อมูลการดำเนินงานของปี 2547 ซึ่งขณะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ทราบนโยบายด้านเกษตรอินทรีย์จะได้รับการอนุมัติให้เป็นวาระแห่งชาติ และหลังจากการประกาศใช้นโยบายดังกล่าวจึงทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับใช้ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์อันเป็นวิถีการเกษตรกรรมที่ช่วยแก้ไขปัญหาการขาดอินทรีย์วัตถุในดิน โดยในปี 2550 มีพื้นที่ที่มีการดำเนินการด้านการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ถึง 17,008,140 ไร่

ในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพดิน กรมพัฒนาที่ดินได้มีการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาดินเค็ม ดินเปรี้ยว และดินขาดอินทรีย์วัตถุอย่างต่อเนื่อง สำหรับการดำเนินงานในปี 2550 ได้มีการให้ความรู้แก่เกษตรกรถึงวิธีการเพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่ดินเค็มในจังหวัดต่างๆ ธรรมชาติปลูกไม้โตเร็วใช้น้ำมากในบริเวณพื้นที่รับน้ำเพื่อป้องกันการแพร่กระจายดิน

เค็ม แนะนำการปลูกพืชทนเค็ม ร่วมกับส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชปุ๋ยสดในพื้นที่ดินเค็ม ดำเนินงานโครงการเพื่อปรับปรุงแก้ไขดินเปรี้ยวโดยใช้วิธีการแก้ไขตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ และความรุนแรงของปัญหา รวมทั้งการรณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาใช้ สารอินทรีย์และวัสดุอินทรีย์ทดแทนสารเคมีเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดอินทรีย์วัตถุในดิน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว คาดว่าจะส่งผลให้ ทรัพยากรดินของประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น สามารถใช้ประโยชน์ในการการผลิตของภาคเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

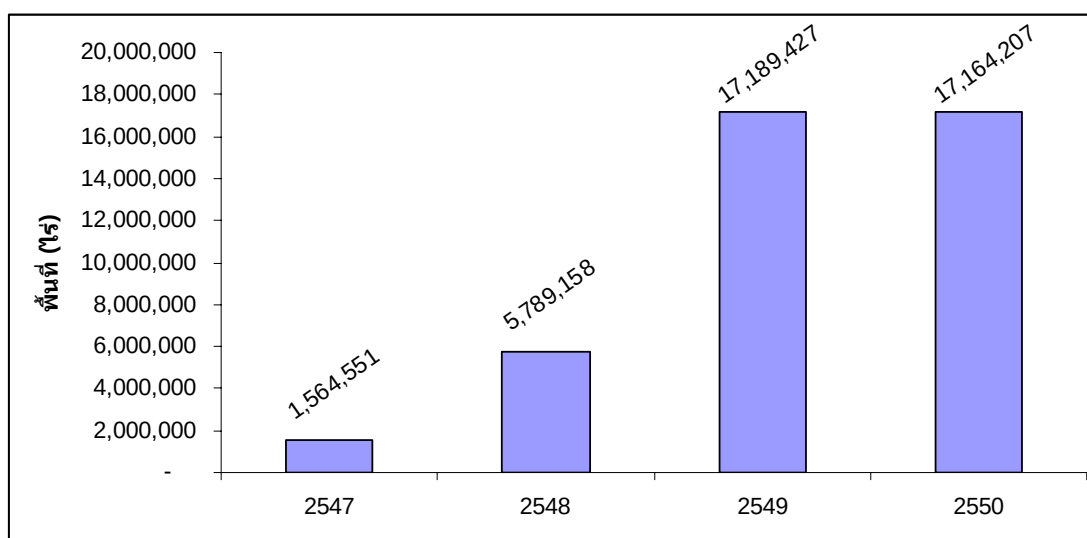
ตารางที่ 6.4 -4 ขนาดพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรที่ได้รับการฟื้นฟูปรับปรุงในช่วงปี 2547-50

หน่วย : ไร่

ขนาดพื้นที่ที่ได้รับการแก้ไข	2547	2548	2549	2550	รวม
พื้นที่ดินเปรี้ยว/ดินกรด	72,944	75,869	79,233	111,872	339,918
พื้นที่ดินเปรี้ยว/ดินเค็มภาคใต้	10,000	9,811	5,360	3,150	28,321
พื้นที่ดินเค็ม	41,097	40,410	40,000	41,045	162,552
พื้นที่ดินขาดอินทรีย์วัตถุ	1,440,510	5,663,068	17,064,834	17,008,140	41,176,552
รวม	1,564,551	5,789,158	17,189,427	17,164,207	41,707,343

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

รูปที่ 6.4 -4 ขนาดพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรที่ได้รับการฟื้นฟูปรับปรุงในช่วงปี 2547-2550

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

1.5 ขนาดพื้นที่ที่มีปัญหาการพังทลายที่ได้รับการแก้ไข

ในส่วนการแก้ไขปัญหาการพังทลายของดินพบว่าได้มีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยระหว่างปี 2547-2550 กรมพัฒนาที่ดินได้มีการดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินกว่าล้านไร่ในแต่ละปี ทำให้ช่วงระยะ 5 ปีมีพื้นที่ที่ได้รับการดำเนินงานเพื่อแก้ไขและป้องกันถึง 4,940,828 ไร่ เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานในช่วงปี 2550 พบว่าได้มีการดำเนินงานเพื่อแก้ไขและป้องกันการพังทลายของดินจำนวน 1,228,232 ไร่ โดยกรมฯ มีการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินทั้งวิธีพืชและวิธีกล ซึ่งในพื้นที่ลุ่มและพื้นที่ดอนก็ได้ทำการปรับปรุงแปลงนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการกักเก็บน้ำในดิน สำหรับพื้นที่สูงได้มีการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำทั้งในชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม การดำเนินงานดังกล่าวคาดว่าจะช่วยแก้ไขและป้องกันปัญหาการชะล้างพังทลายของดินได้เป็นอย่างดี อันจะช่วยคงความอุดมสมบูรณ์ของหน้าดินสำหรับใช้ประโยชน์ต่อการเกษตรกรรมในระยะยาว

เมื่อพิจารณาสถานภาพของการดำเนินงานในปี 2550 เทียบกับเป้าหมายในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่กำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาการพังทลายของดินไว้ที่ 5 ล้านไร่ เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ นั่นคือในแต่ละปีต้องดำเนินงานแก้ไขปัญหาการพังทลายของดินจำนวน 1 ล้านไร่แล้ว แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหามุ่งบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ตามแผนพัฒนาฯ คือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรสำหรับการใช้ในการดำเนินงานอย่างเพียงพอต่อเนื่องด้วย

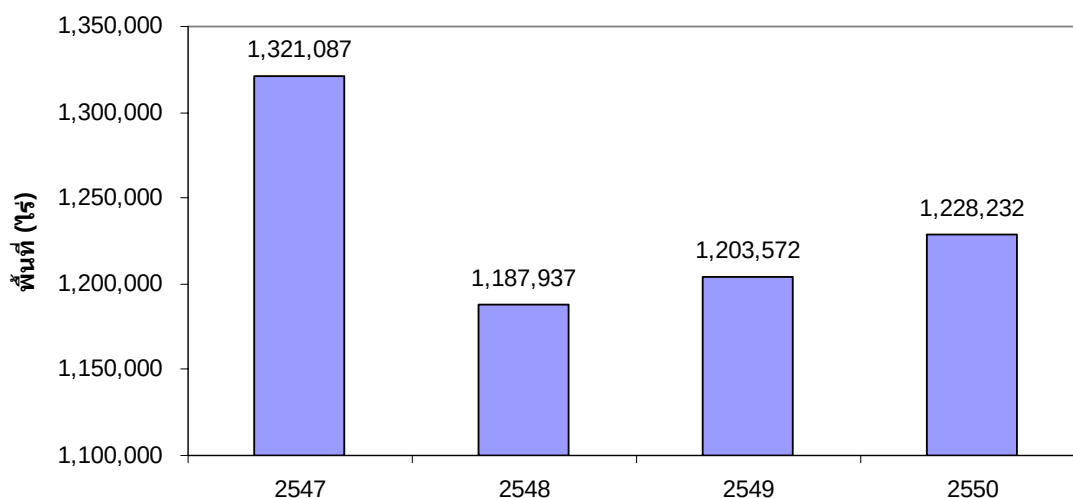
ตารางที่ 6.4 -5 ขนาดพื้นที่ที่มีปัญหาการพังทลายที่ได้รับการแก้ไขในช่วงปี 2547 – 2550

หน่วย : ไร่

ขนาดพื้นที่ที่ได้รับการแก้ไข	2547	2548	2549	2550
พื้นที่ที่มีปัญหาด้านการชะล้างพังทลายของดิน	1,321,087	1,187,937	1,203,572	1,228,232

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

รูปที่ 6.4 -5 ขนาดพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการพังทลายที่ได้รับการแก้ไขในช่วงปี 2547 – 2550

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

2. การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการดำรงชีวิตของประชาชนยังดำเนินการได้ช้า คุณภาพสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้น ขณะที่สารเคมี ทางการเกษตรยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไข

การประมวลข้อมูลสถานการณ์การดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นในการดำรงชีวิตของประชาชนระหว่างปี 2545 – 2550 พบว่า มีจำนวนครัวเรือนไร้ที่ดินที่ได้รับการจัดสรรที่ดินสำหรับใช้ทำกินเพิ่มขึ้นในทุกปีแต่ผลการดำเนินงานดังกล่าวยังคงห่างไกลเป้าหมายที่กำหนดไว้มาก เนื่องจากการมีข้อจำกัดด้านกระบวนการตรวจสอบการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ต้องอาศัยระยะเวลา ขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีข้อมูลสถานการณ์ของเกษตรกรที่ไร้ที่ดินที่ชัดเจน ประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและจัดสรรที่ดินยังคงมีความซับซ้อนและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน สำหรับการออกกรรมสิทธิ์ที่ดินแม้ว่าจะมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานแต่ก็ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากไม่สามารถเดินสำรวจได้เพราะเจ้าของที่ดินไม่อยู่ในพื้นที่ ที่ดินถูกจำนองหรือถูกยึดโดยนายทุนต่างถิ่น การเกิดกรณีพิพาทกับประชาชนทั้งกรณีบุกรุกที่สาธารณะและการประกาศพื้นที่ป่าสงวนทับที่ทำกินที่แจ้งการถือครองมาก่อน ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาในการพิสูจน์สิทธิ ทำให้ประชาชนจำนวนไม่น้อย ต้องเสียสิทธิการได้โฉนดที่ดิน ในด้านการบริหารจัดการน้ำพบว่าเพื่อการเกษตรกรรมพบว่าขนาดพื้นที่ชลประทานได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอันจะส่งผลให้เกษตรกรมีน้ำไว้ใช้ประโยชน์มากขึ้น

สำหรับสถานการณ์การนำเอาขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่แม้ว่ายังไม่บรรลุตามเป้าหมายแต่มีแนวโน้มดีขึ้นกว่าเดิม ขณะที่ขีดความสามารถในการบำบัดของเสียอันตรายก็ยังคงต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เช่นกันอันเป็นผลจากการมีกฎระเบียบและการบังคับใช้เกี่ยวกับการบำบัดของเสียจากภาคอุตสาหกรรมยังไม่เพียงพอที่จะทำให้มีการกำจัดของเสียอันตรายได้อย่างปลอดภัย และมีบทลงโทษที่ไม่รุนแรงเพียงพอที่จะหยุดยั้งการลักลอบทิ้งของเสียอันตรายนั่นเอง ขณะที่ระบบเรียกคืนซากของเสียอันตรายจากผลิตภัณฑ์ใช้แล้วโดยผู้ผลิตและผู้นำเข้า แม้ว่าได้เริ่มมีการนำเอาระบบดังกล่าวไปใช้ในบ้างแล้ว แต่ยังเป็นการดำเนินงานในลักษณะของโครงการนำร่อง อย่างไรก็ตาม คาดว่าจะก่อให้เกิดการขยายผลไปสู่การดำเนินงานในผลิตภัณฑ์และผู้ผลิตอื่นมากขึ้น

ในส่วนของรูปแบบการเกษตรกรรมพบว่า การนำเข้าสารเคมีทางการเกษตรยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าระบบการเกษตรของไทยยังเป็นการใช้สารเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตในระยะสั้นโดยไม่คำนึงถึงความยั่งยืนในระยะยาว สถานการณ์ด้านคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำจัดทั่วประเทศพบว่าในปี 2550 คุณภาพเสื่อมโทรมลงเมื่อเทียบกับข้อมูลในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากจำนวนแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ลดลง ขณะที่แหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมเพิ่มขึ้น ส่วนคุณภาพของอากาศในภาพรวมมีแนวโน้มดีขึ้นมาโดยตลอดอันเป็นผลมาจากการกำหนดมาตรการต่างๆ ของภาครัฐอย่างต่อเนื่องซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้ปัญหาคุณภาพอากาศของไทยได้รับการแก้ไขและประสบผลสำเร็จเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยมีสาระสำคัญตามแต่ละตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 จำนวนครัวเรือนไร้ที่ทำกินที่ได้รับการจัดสรรที่ทำกิน

สถานการณ์ด้านการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับครัวเรือนไร้ที่ทำกินเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนระหว่างปี 2547-2550 พบว่ามีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินเพิ่มขึ้นในทุกปี โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทำการคัดเลือกแปลงที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกัน แปลงที่ดินที่มีผู้บุกรุกเต็มแปลงหรือบางส่วน ซึ่งผู้บุกรุกดังกล่าวต้องเป็นผู้ยากจน ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือมีน้อยแต่ไม่เพียงพอ และยอมรับการดำเนินการตามนโยบายแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการตั้งแต่ปี 2547 มาดำเนินการจัดสรรที่ดินให้ตามสภาพเดิมที่ครอบครองอยู่ โดยจัดสรรที่ดินให้ครอบครัวละไม่เกิน 15 ไร่ พร้อมทั้งออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐและเสียค่าตอบแทนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2547

ผลการดำเนินงานซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันพบว่ามีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินจำนวน 34,073 ครัวเรือน คิดเป็นพื้นที่จัดสรรทั้งสิ้น 186,189 ไร่ 2 งาน 167.2 ตารางวา เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานในปี 2550 จะเห็นได้ว่ามีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับการจัดสรรจำนวน 10,166 ครัวเรือน ซึ่งเมื่อนำมาเทียบกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่ได้กำหนดเป้าหมายในการจัดสรรที่ทำกินให้ผู้นิรไร้ที่ทำกินไม่น้อยกว่า 7 แสนรายแล้วจะเห็นว่า

การดำเนินงานยังห่างไกลเป้าหมายที่กำหนดไว้มาก เพราะเมื่อคิดเป็นสัดส่วนของการดำเนินงานแล้วในแต่ละปีควรมีครัวเรือนที่ได้รับการจัดสรรจำนวน 140,000 ครัวเรือน อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ให้เห็นความสำคัญของประเด็นปัญหาดังกล่าวโดยได้มีการกำหนดเป้าหมายในการจัดสรรที่ดินแก่ครัวเรือนที่ไร้ที่ดินทำกินเป็นจำนวนมากในทุกปี ซึ่งจะทำให้ครัวเรือนที่ยากไร้ได้รับการจัดสรรที่ดินสำหรับใช้ในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

สาเหตุที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้เนื่องจากการดำเนินงานเพื่อจัดสรรที่ดินนั้นมีความยากอย่างยิ่งในการปฏิบัติ เนื่องจากการตรวจสอบการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์อย่างละเอียดนั้นจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาอย่างมากและมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีข้อมูลสถานการณ์ปัญหาของเกษตรกรที่ไร้ที่ดินที่ชัดเจน ประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและจัดสรรที่ดินยังมีความซับซ้อน ทั้งหมดล้วนเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานเพื่อจัดสรรที่ดินทำกินแก่ผู้ไร้ที่ดินทำกิน

ตารางที่ 6.4 -6 จำนวนครัวเรือนไร้ที่ดินทำกินที่ได้รับการจัดสรรที่ดินระหว่างปี 2547 – 2550

ปีงบประมาณ	เป้าหมาย (แปลง)	ผลงาน		จำนวนเนื้อที่จัดสรร (ไร่-งาน-วา)
		ครัวเรือน	แปลง	
2547	2,500	3,268	3,829	19,630-1-02.6
2548	9,200	10,118	12,155	57,812-0-63.2
2549	9,200	10,521	13,280	61,713-0-89.7
2550	9,100	10,166	12,075	47,034-0-12.2
รวม	30,000	34,073	41,339	186,189-2-167.2

ที่มา : สำนักจัดการที่ดินของรัฐ กระทรวงมหาดไทย

2.2 การออกกรรมสิทธิ์ที่ดิน

ปัญหาที่ดินทำกินของประชาชนยังคงมีอยู่อย่างมาก เช่น การที่ราษฎรไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองเพื่อการยังชีพและอยู่อาศัย และทั้งที่มีที่ทำกินเป็นของตนเองแต่ไม่มีการออกหลักฐานกรรมสิทธิ์อันแสดงให้เห็นถึงความเป็นเจ้าของโดยชอบด้วยกฎหมายในอันแสดงให้เห็นถึงความเป็นเจ้าของโดยชอบด้วยกฎหมายในอันจะใช้สิทธิในกรรมสิทธิ์ของตน ดังนั้นการที่จะนำสิทธิการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ของตน ดังนั้น การที่จะนำสิทธิการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์การเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หลักทรัพย์ต่าง ๆ ของตนไปเป็นหลักทรัพย์หรือหลักประกันก็ไม่สามารถกระทำได้ และการหลอกล้มในการถือครองสิทธิในที่ดินโดยไม่มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันอย่างทั่วถึงระหว่างคนร่ำรวยกับคนยากจน ดังนั้นการออกกรรมสิทธิ์ที่ดินจึงก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอันจะช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนและสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรของประชาชน ซึ่ง

การออกโฉนดที่ดินแก่ประชาชนที่ผ่านมาได้เน้นในพื้นที่ชนบทห่างไกล กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนที่ไม่มีกำลังทรัพย์เพียงพอที่จะยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายซึ่งมีอัตราค่าใช้จ่ายที่สูงมาก

เนื่องจากข้อมูลขนาดพื้นที่ที่มีการออกโฉนดไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายปี เนื่องจากเอกสารงบประมาณกำหนดให้มีการจัดเก็บข้อมูลตามจำนวนแปลงที่ดินเป็นหลัก ดังนั้นในการประเมินผลการพัฒนาในครั้งนี้จึงได้นำเอาสถิติข้อมูลจำนวนแปลงที่มีการออกโฉนดที่ดินในแต่ละปีมาใช้แทนจำนวนเนื้อที่ โดยสถานการณ์การออกโฉนดที่ดินของประเทศไทยระหว่างปี 2545-2551 พบว่า ช่วงปี 2545-2548 ได้มีการเดินสำรวจและออกโฉนดที่ดินให้ตามจำนวนที่ถือครองและทำประโยชน์ได้จำนวนใกล้เคียงกันคือประมาณ 2.3-2.7 แสนแปลงต่อปี และในปี 2549 สามารถออกโฉนดที่ดินได้มากกว่าปีอื่นๆ คือ 312,914 แปลง เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานในปี 2550 พบว่าสามารถออกโฉนดได้เพียง 145,298 แปลง แม้ว่าได้มีการเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินถึง 330,131 แปลงก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากผลสำเร็จของการออกโฉนดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้กับประชาชนได้น้อยกว่าเป้าหมายเกิดจากหลายสาเหตุประกอบกัน ทั้งเกิดจากการที่ไม่สามารถเดินสำรวจได้เนื่องจากเจ้าของที่ดินไม่อยู่ในพื้นที่ เป็นที่ดินที่ถูกขายฝากหรือจำนองกับนายทุน ถูกยึดโดยนายทุนต่างถิ่น เนื่องจากการเดินสำรวจต้องให้เจ้าของที่ดินที่มีชื่อในเอกสารเป็นผู้นำเดินสำรวจ แต่เมื่อเอกสารไม่อยู่ในมือของเจ้าของที่ดิน จึงกลายเป็นปัญหาที่ไม่สามารถทำการเดินสำรวจได้ นอกจากนี้ ยังเกิดกรณีพิพาทเรื่องที่ดินของรัฐกับประชาชน ซึ่งมีทั้งกรณีบุกรุกที่สาธารณะ หรือกรณีการประกาศพื้นที่ป่าสงวนทับที่ทำกินที่แจ้งการถือครองมาก่อน ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้จำเป็นต้องใช้เวลาในการพิสูจน์สิทธิ การพิสูจน์สิทธิและเดินสำรวจที่ดินติดจำนองกู้เงินอกระบบและที่ดินที่ถูกนายทุนยึด ประเด็นปัญหาเหล่านี้อาจทำให้ประชาชนจำนวนไม่น้อย ต้องเสียสิทธิการได้โฉนดที่ดิน

อย่างไรก็ตาม กรมที่ดินได้วางแผนที่จะเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเพื่อให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยจะออกโฉนดที่ดินในที่ดินที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน น.ค. 3, กสน.5, หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3, น.ส. 3ก, น.ส. 3ข,) และที่ดินไม่มีหลักฐานที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ โดยจะดำเนินการในปีงบประมาณ 2552 – 2554 เป้าหมายปีละประมาณ 200,000 แปลง ซึ่งหากหน่วยงานดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดก็คาดว่าจะสามารถบรรลุตามเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้ อันจะทำให้ประชาชนเจ้าของที่ดินจำนวนมากมีความมั่นคงในการถือครองที่ดิน มีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนในระบบ มีความมั่นคงในการลงทุน สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

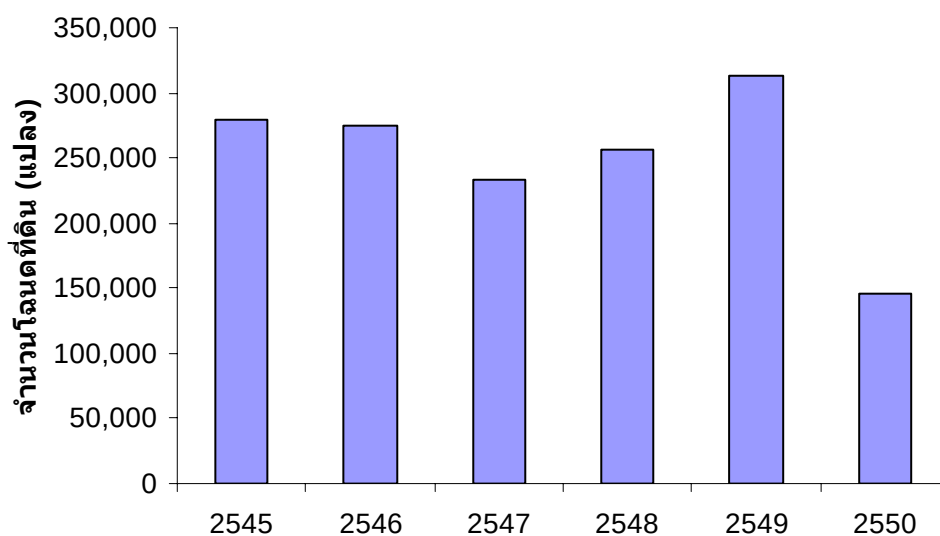
ตารางที่ 6.4 -7 จำนวนโหนดที่ดินที่ประชาชนได้รับระหว่างปี 2545-2550

ปี พ.ศ.	ผลการดำเนินงาน
2545	279,479
2546	274,205
2547	233,591
2548	255,672
2549	312,914
2550	145,298

ที่มา: กรมที่ดิน

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลตามปีงบประมาณ

รูปที่ 6.4 -6 ข้อมูลจำนวนโหนดที่ดินที่ประชาชนได้รับระหว่างปี 2545-2550

ที่มา: กรมที่ดิน

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลตามปีงบประมาณ

2.3 สัดส่วนลุ่มน้ำที่มีการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ

ประเทศไทยมีนโยบายนำแนวคิดการบริหารจัดการน้ำของประเทศ ภายใต้กรอบแนวทางการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับทรัพยากรอื่นๆ ด้วย ทั้งนี้หลักการบริหารจัดการน้ำแบบผสมผสานมีหลักการใหญ่ๆ 2 ประการ ประการแรกคือเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ซึ่งประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจและความ เป็นอยู่ที่ดีของสังคมอย่างทัดเทียมกัน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของระบบนิเวศที่สำคัญ ประการที่สอง การดำเนินการต้องอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและ ร่วมมือในการดำเนินการในทุกระดับ โดยเฉพาะเพื่อสร้างจิตสำนึกและความรู้สึกเป็นเจ้าของต่อ ประชาชนในลุ่มน้ำ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับมอบนโยบายให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยอาศัยหลักการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ โดยให้กรมทรัพยากรน้ำเป็นหน่วยงาน ประสานการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกับหน่วยงานภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม และกระทรวงอื่นๆ อีก 3 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ รวมทั้งองค์กรลุ่มน้ำ ภาค ประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการนำเอาหลักการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการไป ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงและลุ่มน้ำปราจีนบุรีตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา และในปีงบประมาณ 2551 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ขยายพื้นที่ดำเนินการใน พื้นที่ลุ่มน้ำท่าจีนเพิ่มขึ้นอีกพื้นที่หนึ่ง ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานเช่นเดียวกับพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง ปราจีนบุรี และจะขยายผลการดำเนินงานไปยังลุ่มน้ำอื่นๆ ต่อไป

2.4 ขนาดพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น

เนื่องจากสถานการณ์ความต้องการน้ำสำหรับการเกษตรกรรมพบว่ายังมีพื้นที่ เกษตรกรรมเป็นจำนวนมากที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือไม่สามารถเข้าถึง แหล่งน้ำตามธรรมชาติได้โดยง่าย ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่เกษตรกรรมในช่วงภาวะฝนทิ้ง ช่วงในระยะยาว ที่ผ่านมากกรมชลประทานก็ได้มีการดำเนินงานเพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทานอย่างต่อเนื่อง โดยการดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำที่ผ่านมาจนถึงสิ้นปี 2550 พบว่าสามารถสร้างพื้นที่ ชลประทานได้ถึงประมาณ 28 ล้านไร่

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานในช่วงปี 2550 พบว่าสามารถเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ได้ 149,893 ไร่ และเมื่อประเมินผลการพัฒนาโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับ ที่ 10 ที่กำหนดเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน 8 แสนไร่เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ นั่นคือต้อง เพิ่มพื้นที่ชลประทานประมาณ 160,000 ต่อปี แล้วจะเห็นว่าผลการดำเนินงานใกล้เคียงเป้าหมายที่

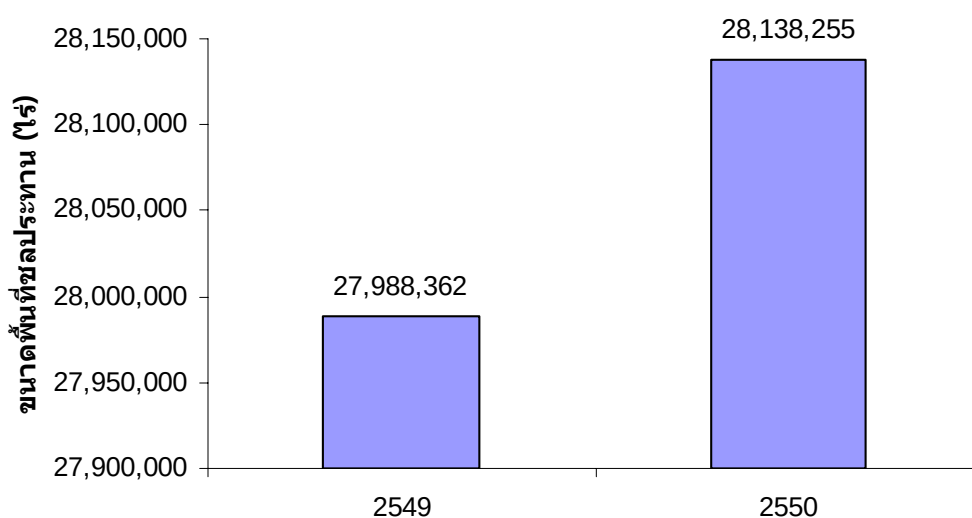
กำหนดไว้มาก คาดว่าเมื่อถึงปีสิ้นสุดของแผนพัฒนาฯ การดำเนินงานจะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด สำหรับการดำเนินงานเพื่อเพิ่มพื้นที่ชลประทานในปี 2550 กรมชลประทานได้มีการพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มขึ้นจำนวน 258 โครงการ ซึ่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำส่วนใหญ่เป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก การดำเนินงานได้ผลส่งผลให้สามารถเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักสำหรับใช้ในการเกษตรกรรม 802 ล้านลูกบาศก์เมตร เกษตรกรจึงมีน้ำไว้ใช้ประโยชน์มากขึ้นซึ่งจะช่วยแก้ไขหรือช่วยบรรเทาภัยแล้งที่เกิดขึ้นได้ การดำเนินงานเพื่อเพิ่มขนาดพื้นที่ชลประทานอย่างต่อเนื่องของกรมชลประทานคาดว่า จะส่งผลให้ประเทศไทยมีพื้นที่ชลประทานสำหรับการเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อันจะช่วยลดความเสียหายต่อพื้นที่เกษตรกรรมโดยเฉพาะในช่วงภาวะฝนทิ้งช่วงในระยะได้

ตารางที่ 6.4 -8 ผลการดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำที่ผ่านมาจนถึงสิ้นปี 2549 และ 2550

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	ขนาดพื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
2549	74,318.16	27,988,362	9,583,854
2550	75,120.78	28,138,255	9,728,449
2549 -2550	+802.62	+149,893	+144,595

ที่มา: กรมชลประทาน

รูปที่ 6.4 -7 ขนาดพื้นที่ชลประทานระหว่างปี 2549 และ 2550

ที่มา: กรมชลประทาน

2.5 สัดส่วนปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่

สถานการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศระหว่างปี 2545-2549 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2545 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณ 14.3 ล้านตันต่อปี และได้เพิ่มขึ้นเป็น 14.85 ในปี 2550 เมื่อพิจารณาสถานการณ์การนำเอามูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ พบว่ามีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้นเล็กน้อย กล่าวคือในปี 2545 มีอัตราการนำกลับมาใช้ใหม่เป็นร้อยละ 18 และได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22 ในปี 2550 ซึ่งกิจกรรมการใช้ประโยชน์มูลฝอยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94) เป็นการคัดแยกซื้อขายขยะรีไซเคิลในชุมชน เช่น การรับซื้อของเก่า โครงการผ้าป่ารีไซเคิล โครงการธนาคารขยะรีไซเคิล เป็นต้น

เมื่อพิจารณาข้อมูลสถานการณ์ในปี 2550 เทียบกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่ได้กำหนดเป้าหมายการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 แล้วจะเห็นได้ว่าผลการพัฒนายังไม่บรรลุตามเป้าหมาย แม้ว่าที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีความพยายามในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา โดยกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปี 2550 ก็ได้มีการดำเนินกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่อย่างต่อเนื่อง การจัดการและแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยตามแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอย นอกจากนี้ ยังได้มีการดำเนินงานเพื่อสร้างตลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยได้มีการกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นทางการทั้งด้านผู้ผลิตและขอบเขตผู้บริโภคหรือหน่วยงานภาครัฐโดยได้มีการขยายผลการดำเนินงานไปยังหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยจำเป็นต้องอาศัยการรณรงค์ให้ความรู้สร้างความตระหนักเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องอาศัยเวลา การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเหมือนดังเช่นที่ผ่านมา คาดว่าย่อมจะส่งผลให้การปัญหาขยะมูลฝอยเป็นไปในทางที่ดีเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 6.4 -9 ปริมาณมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่ระหว่างปี 2545-2550

หน่วย : ล้านตันต่อปี

พ.ศ.	ปริมาณมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น	ปริมาณมูลฝอยที่นำมา กลับมาใช้ใหม่	ร้อยละของปริมาณมูล ฝอยที่นำกลับมาใช้ใหม่
2545	14.30	2.60	18
2546	14.40	2.80	19
2547	14.60	3.10	21
2548	14.30	3.15	22
2549	14.60	3.15	22
2550	14.85	3.30	22

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

หมายเหตุ : * เอกสารสรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2550 โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.6 สัดส่วนของเสียอันตรายจากชุมชนและอุตสาหกรรมที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง

จากการประมาณการของควบคุมมลพิษระหว่างปี 2544-2549 พบว่า ของของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมและชุมชนมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยมีปริมาณของเสียจากอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 75-80 ของของเสียอันตรายทั้งหมดของประเทศ สำหรับขีดความสามารถในการบำบัดของเสียอันตราย พบว่า ในปัจจุบันมีของเสียที่ได้รับการบำบัดมากกว่าในอดีต กล่าวคือ ในปี 2544-2545 มีของเสียที่ได้รับการบำบัดเฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 หลังจากปี 2546 เป็นต้นมาของเสียอันตรายที่ได้รับการกำจัดมีปริมาณเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 37 ส่วนการบำบัดของเสียอันตรายจากชุมชนยังไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้เนื่องจากส่วนใหญ่ยังคงทิ้งรวมไปกับขยะมูลฝอยทั่วไป

สำหรับสถานการณ์ในปี 2550 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 คาดว่าจะมีปริมาณของเสียเกิดขึ้นประมาณ 1.8 ล้านตัน โดยของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากภาคอุตสาหกรรม 1.4 ล้านตัน จากภาคชุมชนประมาณ 0.4 ล้านตัน (รวมมูลฝอยติดเชื้อ 0.037 ล้านตัน) ทั้งนี้ของเสียอันตรายส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 66 ยังคงเกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล¹ สำหรับขีดความสามารถในการบำบัดของเสียอันตรายของปี 2550 คือประมาณร้อยละ 40 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (2550-2554) คือของเสียอันตราย

¹ เป็นข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการ

จากชุมชนและอุตสาหกรรมได้รับการจัดการอย่างถูกต้องร้อยละ 80 ของปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นทั้งหมด

ความสามารถในการบำบัดของเสียอันตรายที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เกิดจากสาเหตุสำคัญหลายประการ กล่าวคือ กฎระเบียบและการบังคับใช้เกี่ยวกับการบำบัดของเสียจากภาคอุตสาหกรรมยังไม่เพียงพอที่จะทำให้มีการกำจัดของเสียอันตรายได้อย่างปลอดภัยและมีบทลงโทษที่ไม่รุนแรงเพียงพอที่จะหยุดยั้งการลักลอบทิ้งของเสียอันตราย ปัญหาการต่อต้านการจัดตั้งสถานที่กำจัดมูลฝอยและของเสียอันตราย อันเกิดจากความเชื่อมั่นของสาธารณชนเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาการขาดบุคลากรและขาดงบประมาณสำหรับใช้ดำเนินงานอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ปัญหาการขาดความรู้ในด้านเทคนิคและกระบวนการในการจัดการของเสียอย่างถูกต้องในระดับพื้นที่ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปี 2550 เป็นเพียงช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เท่านั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีเวลาอีก 3 ปีในการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในปี 2550 นี้ กรมควบคุมมลพิษก็ได้มีการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียในลักษณะต่างๆ ทั้งการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสานที่เน้นการแปรรูปพลังงาน การสร้างระบบ/เครื่องมือบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนโดยเน้นระบบเรียกคืนซากของเสียอันตรายจากผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้ว ในส่วนของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ก็ได้มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดมลพิษของโรงงานโดยจัดทำแผนแม่บทการจัดการกากอุตสาหกรรมและศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถานีรวบรวมและขนถ่ายกากอุตสาหกรรม ซึ่งคาดว่าจะการดำเนินงานดังกล่าวจะส่งผลให้สถานการณ์การจัดการขยะอันตรายของประเทศเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆ

ตารางที่ 6.4 -10 ของเสียอันตรายจากชุมชนและอุตสาหกรรมที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง
ระหว่างปี 2544-2549

หน่วย : ล้านตันต่อปี

พ.ศ.	ปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมดในชุมชน	ปริมาณของเสียในชุมชนที่ได้รับการกำจัด	ปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นในภาคอุตสาหกรรม	ปริมาณของเสียอุตสาหกรรมที่ได้รับการกำจัด
2544	370,000	na	1,310,000	180,000 (14%)
2545	380,000	na	1,401,000	218,900 (16%)
2546	400,000	na	1,045,000	625,000 (44%)
2547	403,000	na	1,405,000	640,000 (46%)
2548	405,000	na	1,409,000	277,000 (20%)
2549	408,000	na	1,424,000	553,000 (39%)

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

2.7 ปริมาณการนำเข้าปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตร

สถานการณ์การนำเข้าปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร พบว่าที่ผ่านมาประเทศไทยมีปริมาณการนำเข้าปุ๋ยเคมีและสารเคมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยในส่วนของปุ๋ยเคมีนั้น ในปี 2543 มีปริมาณการนำเข้า 2.6 ล้านตัน และปริมาณการนำเข้าได้เพิ่มขึ้นเป็น 4.3 ล้านตันในปี 2550 เช่นเดียวกันกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชก็มีปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นมาโดยตลอดเช่นกัน กล่าวคือในปี 2540 มีการนำเข้าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 27,127 ตัน และเพิ่มขึ้นเป็น 116,322 ตันในปี 2550 และเมื่อพิจารณาข้อมูลปริมาณการส่งออกปุ๋ยเคมีและสารกำจัดศัตรูพืชจะเห็นได้ว่าปริมาณการส่งออกมีต่ำกว่าร้อยละ 10 ของปริมาณการนำเข้า แสดงให้เห็นว่าการนำเข้าปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรของไทยเป็นการนำเข้าเพื่อตอบสนองความต้องการใช้ในประเทศเป็นหลัก ขณะที่แนวโน้มของความต้องการในประเทศได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เมื่อประเมินสถานภาพของการพัฒนาในปี 2550 โดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่กำหนดเป้าหมายในการลดการนำเข้าปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรให้ไม่เกินปีละ 3.5 ล้านตันแล้วจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขณะที่ประเทศไทยยังขาดระบบการจัดการสารเคมีทางการเกษตรอย่างครบวงจรที่เป็นรูปธรรมอีกด้วย การนำเข้าสารเคมีทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในอัตราที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน ข้อมูลของสมาคมพิษวิทยาคลินิกแห่งประเทศไทยระบุว่าจำนวนผู้ได้รับสารพิษของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และส่วนใหญ่เกิดจากได้รับสารพิษทางการเกษตรถึงร้อยละ 40 – 50 ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยที่เจ็บป่วยจากสารเคมีและยาฆ่าแมลงมากกว่า 5 พันล้านบาทต่อปี

ปริมาณการนำเข้าปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเกิดจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ การที่รัฐบาลส่งเสริมให้สินค้าทางการเกษตรให้เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศจึงทำให้มีการใช้สารเคมีทางการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตมากขึ้น ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกขาดความอุดมสมบูรณ์เกษตรกรจึงต้องเพิ่มธาตุอาหารให้กับดิน ตลอดจนความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเกษตรกรถึงผลเสียและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว แม้ว่าที่ผ่านมาปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และสารชีวภาพเพื่อควบคุมศัตรูพืชจะได้รับการสนับสนุนในเชิงนโยบาย แต่ในระดับปฏิบัติการกลับมีข้อจำกัดในด้านการขาดความพร้อมของเทคโนโลยีการผลิตกับปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบที่จำเป็นต้องใช้ และการขาดความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพของเกษตรกรเนื่องจากไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่ามีมาตรฐานสารอาหารหรือสารออกฤทธิ์ที่แน่นอนได้

จึงอาจสามารถสรุปได้ว่าการทำการเกษตรของประเทศไทยอยู่ในภาวะเพิ่มผลผลิตในระยะสั้นโดยไม่คำนึงถึงความยั่งยืนในระยะยาว ขณะที่ผู้บริโภคโดยส่วนใหญ่นิยมบริโภคผักผลไม้ที่มีความสวยงามโดยไม่ตระหนักอย่างเพียงพอถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นต่อชีวิตและสุขภาพของตนเองและเกษตรกรผู้เพาะปลูก ตลอดจนผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องน่าวิตกในอนาคตความอุดมสมบูรณ์ของผลผลิตทางการเกษตรจะอยู่ในภาวะถดถอยและความปลอดภัยในการบริโภคผลิตภัณฑ์เกษตรจะลดลงไปเรื่อย ๆ

ตารางที่ 6.4 -11 ปริมาณการนำเข้าปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร

หน่วยปุ๋ยเคมี : ตัน หน่วยสารเคมี : ตันของสารออกฤทธิ์ มูลค่า: ล้านบาท

ปี พ.ศ.	ปุ๋ยเคมีทางการเกษตร		สารเคมีทางการเกษตร		รวมปริมาณการนำเข้า
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	
2540	n.a.	n.a.	27,127	6,398	n.a.
2541	n.a.	n.a.	23,230	6,402	n.a.
2542	n.a.	n.a.	33,969	7,281	n.a.
2543	2,621,705	16,030	31,002	7,307	2,652,707
2544	2,950,421	19,486	37,039	8,761	2,987,460
2545	3,163,955	20,003	39,634	9,116	3,203,589
2546	3,527,104	24,703	50,331	11,341	3,577,435
2547	3,727,791	32,489	86,905	11,135	3,814,696
2549	3,513,738	33,554	80,166	12,897	3,593,904
2550	4,393,245	45,136	116,322	12,025	4,509,567

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

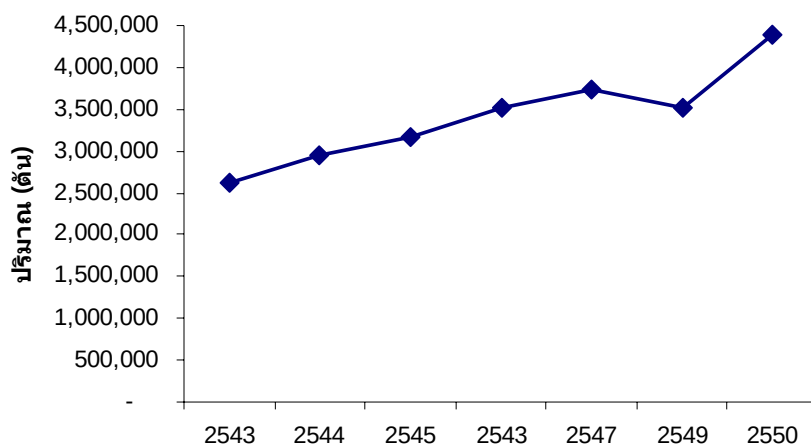
ตารางที่ 6.4 -12 ปริมาณการส่งออกปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตร

หน่วยปุ๋ย : ตัน
หน่วยสารเคมี : ตันของสารออกฤทธิ์
มูลค่า: ล้านบาท

รายการ	2549		2550	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ปุ๋ยอินทรีย์	280,326	2,041	219,832	1,847
สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	14,327	2,500	16,085	2,752

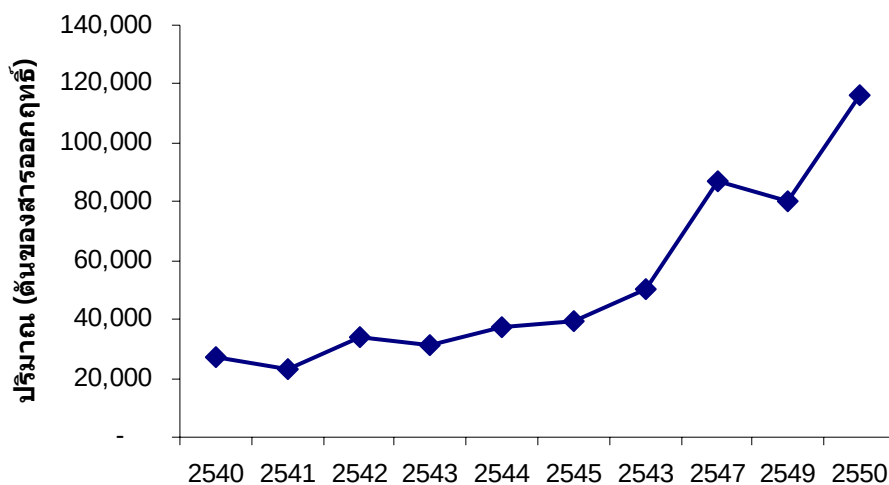
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

รูปที่ 6.4 -8 ปริมาณการนำเข้าปุ๋ยเคมีทางการเกษตร

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

รูปที่ 6.4 -9 ปริมาณการนำเข้าสารกำจัดศัตรูพืช

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.8 สัดส่วนของแหล่งน้ำที่มีคุณภาพอย่างต่ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้

จากการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำจืดทั่วประเทศในปี 2550 พบว่า คุณภาพเสื่อมโทรมลงเมื่อเทียบกับข้อมูลในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา กล่าวคือในปี 2550 จำนวนแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ลดลง และแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมเพิ่มขึ้น ได้แก่ แม่น้ำท่าจีนตอนบน กุยบุรี มูล ลำชี เติบวง เลย นครนายก ระยอง บางปะกง ปราจีนบุรี ปากพนัง ทะเลน้อย ทะเลหลวง และตรัง ขณะที่แม่น้ำลำตะคองตอนล่างบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และเจ้าพระยาตอนล่าง คุณภาพน้ำยังคงอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากมาโดยตลอด ซึ่งของเสียที่ระบายลงแหล่งน้ำเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม โดยร้อยละ 70 มาจากน้ำเสียชุมชน และมาจากน้ำเสียอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมร้อยละ 20 และ 10 ตามลำดับ โดยเฉพาะน้ำทิ้งจากภาคเกษตรกรรม ทั้งทางด้าน การเพาะปลูกและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้น มีความยุ่งยากในการดำเนินการจัดการในการแก้ไข เนื่องจากไม่สามารถระบุแหล่งกำหนดที่มาได้อย่างชัดเจน และเมื่อพิจารณาถึงสถานภาพของการพัฒนาโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่กำหนดเป้าหมายในการควบคุมรักษาคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำต่างๆ และแหล่งน้ำธรรมชาติให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้และดีรวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 แล้วจะเห็นได้ว่ายังไม่บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสถานการณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ไขคุณภาพน้ำให้บรรลุความสำเร็จไม่ใช่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการอย่างครบวงจร ทั้งการใช้กฎระเบียบและการบังคับใช้กับภาคอุตสาหกรรม ความปรับปรุงแบบการเกษตรที่ใช้สารเคมีอันตรายไปเป็นระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร การหันมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาค

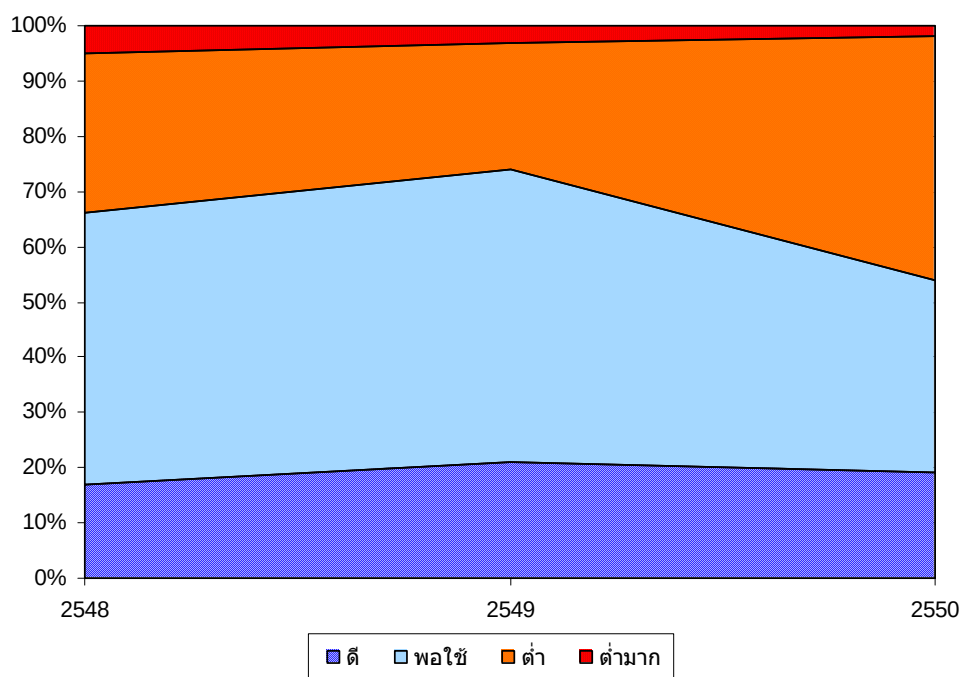
ประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสอดส่องดูแลผู้ที่ละเมิดกฎหมาย จึงจะทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาบรรลุผลได้ในที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสถานการณ์ด้านการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำระยะยาวตั้งแต่อดีตตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมาแล้วจะพบว่าคุณภาพน้ำมีแนวโน้มดีขึ้น

ตารางที่ 6.4 -13 คุณภาพน้ำในแม่น้ำและแหล่งน้ำหนึ่งที่สำคัญ ระหว่างปี 2541-2550

ปี พ.ศ.	สถานภาพคุณภาพน้ำในแม่น้ำและแหล่งน้ำหนึ่งที่สำคัญ แบ่งตามชั้นคุณภาพน้ำ (ร้อยละ)				สัดส่วนแหล่งน้ำที่มีคุณภาพ น้ำอย่างต่ำอยู่ในเกณฑ์ พอใช้
	ดี	พอใช้	ต่ำ	ต่ำมาก	
2548	17	49	29	5	66
2549	21	53	23	3	74
2550	19	35	44	2	54

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ

รูปที่ 6.4 -10 คุณภาพน้ำในแม่น้ำและแหล่งน้ำหนึ่งที่สำคัญ ระหว่างปี 2548 - 2550

2.9 ผู้ละอองขนาดเล็กในเมืองหลักที่เกินค่ามาตรฐาน

จากผลการตรวจวัดผู้ละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอนในเมืองหลักระหว่างปี 2547-2550 ผู้ขนาดเล็กมีค่าเกินกว่าที่มาตรฐานในบางครั้ง โดยพื้นที่ที่มีปัญหาก็เป็นพื้นที่เดิมในทุกปี ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สระบุรี (อำเภอเฉลิมพระเกียรติ) ชลบุรี (แหลมฉบัง) และพระนครศรีอยุธยา สำหรับในพื้นที่กรุงเทพมหานครพบปัญหาผู้ละอองขนาดเล็กในบริเวณริมถนน โดยเฉพาะถนนสายหลักที่มีการจราจรหนาแน่น เช่น ถนนดินแดง ถนนพระราม 4 ถนนพระราม 6 ถนนลาดพร้าว ถนนสุขุมวิท (อ่อนนุช) ถนนราชปรารภ (ย่านประตูนํ้า) ถนนหลายหลวง ถนนเยาวราช (ย่านราชวงศ์) และถนนบำรุงเมือง (แมนส์รี) หากดูแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงพบว่าระหว่างปี 2547-2550 นั้น จำนวนครั้งที่เกินมาตรฐานลดลงอย่างเป็นลำดับ โดยเฉพาะในปี 2550 ปัญหาผู้ละอองขนาดเล็กลดลงอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับช่วง 2 ปีก่อนหน้า ปี (2548) ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่ได้กำหนดมาตรการและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงคุณภาพอากาศอย่างต่อเนื่อง โดยได้ทำการติดตามและเฝ้าระวังมลพิษทางอากาศ ทั้งจากภาคขนส่ง อุตสาหกรรม ก่อสร้าง ตลอดจนการเผาในที่โล่ง ในทุกพื้นที่ครอบคลุมทั่วทุกภาคของประเทศ นอกจากนี้ จากการที่ในช่วงต้นปี 2550 พื้นที่ภาคเหนือตอนบนได้ประสบกับปัญหาหมอกควันอย่างรุนแรงในหลายจังหวัด จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ปัญหาหมอกควันภาคเหนือขึ้น รวมทั้งได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขหมอกควันและไฟป่าปี 2551-2554 เพื่อแก้ไขปัญหาในระยะยาวอีกด้วย การดำเนินงานดังกล่าวคาดว่าจะส่งผลให้ปัญหาคุณภาพอากาศของประเทศไทยได้รับการแก้ไขและประสบผลสำเร็จเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เหมือนดังเช่นที่ผ่านมา

ตารางที่ 6.4 -14 ร้อยละของจำนวนวันที่มีปริมาณผู้ขนาดเล็กเกินมาตรฐานในปี 2548-2550

ปี พ.ศ.	จำนวนวัน		ร้อยละของจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน
	ที่ตรวจวัด	ที่เกินมาตรฐาน	
2548	310	25	8
2549	336	19	6
2550	322	16	5

หมายเหตุ : คำนวณโดยใช้ค่าเฉลี่ยของจำนวนวันที่ตรวจวัดทุกสถานีทั่วประเทศ เทียบกับค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่ตรวจพบว่าเกินมาตรฐานของทุกสถานีทั่วประเทศ โดยใช้ฐานข้อมูลการตรวจวัดของกรมควบคุมมลพิษ

3. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลชีวภาพระดับประเทศ ยังไม่เป็นเอกภาพและขาดการบูรณาการ ในขณะที่จำนวนเครือข่ายด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพมีมากขึ้น

จากการประมวลข้อมูลสถานการณ์การวางรากฐานด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพระหว่างปี 2545 – 2550 พบว่า ที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการจัดทำฐานข้อมูลและองค์ความรู้ความหลากหลายทางชีวภาพจำนวนมาก แต่ฐานข้อมูลยังคงกระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย ตลอดจนองค์กรเอกชน ทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและ โดยยังไม่ได้มีการนำมาพัฒนาขึ้นเป็นระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในภาพรวมของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางในการพัฒนาระบบฐานความหลากหลายทางชีวภาพที่มีการแบ่งหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับหลักสากล และสะดวกต่อการนำไปใช้งาน อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้มีการจัดทำกฎหมายใหม่คือ พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ที่มีผลต่อการกำกับดูแล การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ แต่การดำเนินงานยังเป็นเพียงการดำเนินงานในระยะเริ่มแรก จึงยังไม่สามารถประเมินผลได้ว่ากลไกที่พัฒนาขึ้นจะก่อให้เกิดการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมหรือไม่เพียงใด สำหรับสถานการณ์ด้านการเกิดเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองนั้น แม้ว่าขณะนี้ยังไม่ทราบจำนวนเครือข่ายชุมชนที่ชัดเจนนัก แต่คาดว่าจะมีแนวโน้มของการเกิดชุมชนพึ่งตนเองเพิ่มขึ้น เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรภาคชุมชน ได้มีการผลักดันและรวมกลุ่มการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองและพัฒนาเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดในแต่ละตัวชี้วัดดังนี้

3.1 ระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพระดับประเทศ

สถานการณ์ด้านฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย พบว่าที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในระดับหนึ่งแล้ว อาทิ ฐานข้อมูลของชนิดพันธุ์หายาก ใกล้สูญพันธุ์ และชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นในกลุ่มสัตว์มีกระดูกสันหลัง ได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลา โดยมีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นหน่วยงานกลางในการทำหน้าที่ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง องค์การสวนพฤกษศาสตร์ องค์การสวนสัตว์ สำนักหอพรรณไม้ กรมประมง กรมปศุสัตว์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (BRT)

แม้ว่าผ่านมาประเทศไทยได้มีการจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพมาอย่างยาวนาน แต่ เนื่องจากฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ขณะที่ ศพ. ก็ได้มีความพยายามในการรวบรวมฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร จึงทำให้ฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพยังคงกระจุกกระจายอยู่ตามหน่วยงานดังที่ได้กล่าวข้างต้น รวมทั้งสถาบันการศึกษา ตลอดจนสถาบันวิจัยต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอีกเป็นจำนวนมาก ขณะที่ฐานข้อมูลที่มีอยู่ก็ยังไม่ได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในภาพรวมของประเทศ อย่างไรก็ตาม ก็ได้มีความพยายามในการรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพระดับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป็นฐานข้อมูลระดับประเทศ โดยในปี 2550 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้การดำเนินโครงการเพื่อสำรวจรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพระดับท้องถิ่นโดยได้มีการพัฒนาฐานข้อมูล MIS/GIS ความหลากหลายทางชีวภาพ (พืช/สัตว์/ภูมิปัญญา/ทรัพยากรเด่น) รวมทั้งการศึกษาสำรวจความหลากหลายของพันธุ์พืชที่พบในประเทศไทย ความหลากหลายของเห็ดราไมคอร์ไรซาในระบบนิเวศป่าไม้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเชียงดาว ความหลากหลายของสัตว์ป่า และความหลากหลายทางพันธุกรรมอีกด้วย

เนื่องจากฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพมีความเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย ตลอดจนประชาชนในท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรและงบประมาณในการสนับสนุนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดหน่วยงานหลักในการจัดทำระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะเริ่มตั้งแต่การออกแบบวางระบบจัดการข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดการข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูล โดยให้หน่วยงานดังกล่าวมีหน้าที่ออกแบบวางระบบฐานข้อมูล ดูแลจัดการกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากส่วนงานต่างๆ ทั้งจากท้องถิ่นและส่วนภูมิภาค ประสานการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บริหารจัดการดูแลระบบในภาพรวม การเปิดให้บริการสืบค้นข้อมูล คุ้มครองความปลอดภัยของข้อมูล และกำหนดระดับการเข้าถึงและเกณฑ์การแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ฐานข้อมูลจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้หน่วยงานดังกล่าวยังต้องทำหน้าที่กลั่นกรองข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่มาจากส่วนภูมิภาคและส่วนงานต่างๆ เพื่อนำมาจัดทำฐานข้อมูลกลางของประเทศ โดยอาจมีการพิจารณาดำเนินการจัดทำตามลำดับความสำคัญทางเศรษฐกิจของทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ ระบบการจัดการฐานข้อมูลที่จัดทำขึ้น ต้องมีการแบ่งหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับหลักสากล และสะดวกต่อการนำไปใช้งาน

3.2 การมีหลักเกณฑ์ กฎระเบียบด้านการคุ้มครองสิทธิพันธุ์กรรมพืชและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

การเปลี่ยนแปลงของกติกาคความตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรชีวภาพและทรัพย์สินทางปัญญาในช่วงที่ผ่านมา ประกอบกับปัญหาการฉกฉวยทรัพยากรพันธุ์กรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทำให้เกิดความตื่นตัวของประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาในการพัฒนาระบบกลไกการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับประเทศไทยได้มีการพัฒนาจัดทำกฎหมายใหม่หลายฉบับ กฎหมายที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพ (เน้นด้านพันธุ์พืช สมุนไพร) คือ พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่สำคัญของไทยที่จะมีผลต่อการกำกับดูแล การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสมุนไพรเป็นกฎหมายที่จัดทำขึ้นในช่วงเวลาและสถานการณ์เดียวกันกับกฎหมายแพทยแผนไทย ตามกฎหมายนี้ได้จำแนกพันธุ์พืชออกออกเป็น 4 ประเภท คือ พันธุ์พืชป่า พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น และพืชพันธุ์ใหม่ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชแต่ละประเภทจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย

เงื่อนไขการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่าคือการเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของพืช เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษาทดลอง หรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการค้าจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ โดยให้นำเงินรายได้ตามข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ส่งเข้ากองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช (มาตรา 52) หรือถ้าเป็นการเข้าถึงที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้าจะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชกำหนดขึ้น (มาตรา 53)

สำหรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการที่ภายหลัง พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ พบว่า ปัจจุบัน (2551) มีผู้ให้ความสนใจจดทะเบียนพืชใหม่จำนวน 404 พันธุ์ และได้รับการพิจารณารับรองไปแล้ว 33 พันธุ์ ซึ่งในจำนวนนี้มีกล้วยไม้สกุลหวาย 19 พันธุ์ ข้าว 2 พันธุ์ ข้าวโพด 4 พันธุ์ อ้อย 4 พันธุ์ มะระ 4 พันธุ์ และยังมีที่เหลืออยู่ในขั้นตอนการพิจารณาคำขอรับรอง 190 พันธุ์ การปลูกตรวจสอบ 153 พันธุ์ การโฆษณา 11 พันธุ์ เตรียมรายงานผล 8 พันธุ์ และยกเลิกคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ 9 พันธุ์ สำหรับด้านการแบ่งปันผลประโยชน์นั้น เนื่องจากยังเป็นเพียงการดำเนินงานในระยะเริ่มแรก จึงยังไม่สามารถประเมินผลได้ว่ากลไกที่พัฒนาขึ้นจะก่อให้เกิดการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมหรือไม่เพียงใด

3.3 จำนวนเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองด้านการจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ

จุดเริ่มต้นของเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองโดยองค์กรชุมชนซึ่งได้เริ่มเป็นครั้งแรกประมาณปี 2542 ภายใต้การสนับสนุนของ UNDP มูลนิธิหมู่บ้าน ฯลฯ โดยเริ่มขึ้นที่ตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช (ซึ่งในข้อเท็จจริงชาวบ้านที่นี่ได้ดำเนินการมาก่อนหน้านี้แล้ว) จากนั้นก็ได้มีการกระจายความคิดนี้ออกไปอย่างกว้างขวางโดยสำนักงานกองทุนเพื่อสังคมจนกระทั่งมีองค์กรชุมชนที่มีการจัดทำแผนชีวิตชุมชนในระดับต่างๆ กระจายอยู่ทั่วประเทศ และต่อเนื่องมา คุณภาพของกระบวนการการทำและแผนที่เกิดขึ้นก็มีความแตกต่างกันพอสมควร แต่ก็คงเป็นทิศทางสำคัญของการพัฒนาที่ใช้การทำแผนของชุมชนฐานราก และในปี 2545 องค์กรชุมชนที่ดำเนินงานเรื่องแผนชีวิตชุมชนได้รวมตัวกันเป็นเครือข่ายภายใต้ชื่อ “เครือข่ายแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง 4 ภาค” เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองในภาคของประชาชนบรรลุเป้าหมาย และเป็นการดำเนินงานจากภาคประชาชนอย่างแท้จริง เครือข่ายแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองจึงเกิดจากความพยายามของภาคประชาชนในการกำหนดทิศทาง กำหนดอนาคตและสร้างความเข้มแข็งของตนเอง ชุมชน และสังคม

สำหรับสถานการณ์ด้านการเกิดเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองนั้น แม้ว่าขณะนี้ยังไม่ทราบจำนวนเครือข่ายชุมชนที่ชัดเจนนัก แต่คาดว่าจะมีแนวโน้มของการเกิดชุมชนพึ่งตนเองเพิ่มขึ้นเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรภาคชุมชน ได้มีการผลักดันและรวมกลุ่มการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองและพัฒนาเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่อง สำหรับปี 2550 กลไกการสร้างชุมชนพึ่งตนเองได้มุ่งส่งเสริมการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพที่นำไปสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน โดยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ได้มีการดำเนินโครงการพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนไทยเพื่อมุ่งสู่ธุรกิจบริการสุขภาพเพื่อเป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพของประชาชนโดยเฉพาะตามแนววิถีธรรมชาติและภูมิปัญญาดั้งเดิม ในส่วนของกรมปศุสัตว์ได้สนับสนุนการเลี้ยงสัตว์ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพึ่งพาตนเองที่ผสมผสานองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางสังคมโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ขณะที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยส่งเสริมการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่าย ซึ่งการดำเนินงานจะเป็นกลไกให้เกิดการสร้างเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

6.4.2 บทสรุป

จากการประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า การดำเนินงานเพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ยังไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากนัก เนื่องจากการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าบกและป่าชายเลน การปรับปรุงคุณภาพดิน จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาระยะหนึ่งจึงจะเห็นผลสำเร็จของการดำเนินงาน แต่อย่างไรก็ตาม คาดว่าความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติจะมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้นอันเป็นผลจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นในการดำรงชีวิต พบว่า การดำเนินงานด้านการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการดำรงชีวิตยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากการจัดสรรที่ดินแก่ครัวเรือนไร่ที่ทำกินและการออกเอกสารสิทธิ์ยังห่างไกลเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องเดินทางดำเนินการต่อไปเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรสำหรับใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนได้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย การรักษาคุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ แม้ว่าในระยะสั้นอาจยังไม่เห็นผลสำเร็จอย่างชัดเจนมากนักแต่เมื่อเปรียบเทียบผลสำเร็จของการพัฒนาในช่วงปัจจุบันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตพบว่ามี ความก้าวหน้าในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ขณะที่การใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแม้ว่าภาครัฐได้มีการประกาศให้เกษตรกรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติก็ตาม

ในส่วนของการดำเนินงานเพื่อวางรากฐานด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ แม้ว่าจะยังไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่การดำเนินงานถือได้ว่ามีความคืบหน้าในระดับหนึ่ง กล่าวคือประเทศไทยยังไม่มีระบบฐานข้อมูลทางชีวภาพระดับประเทศที่สอดคล้องกับหลักสากลและสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์ แต่อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็กำลังอยู่ระหว่างการจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพระดับท้องถิ่นซึ่งจะถูกพัฒนาขึ้นเป็นระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศในอนาคตและเป็นที่น่ายินดีที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีความก้าวหน้าในด้านดำเนินงานด้านการคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพบ้างแล้ว โดยได้มีการจัดทำกฎหมายเพื่อคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพ คือ พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญของการคุ้มครองสมุนไพรทั้งในแง่การเข้าถึงการใช้ประโยชน์ และการแบ่งปันผลประโยชน์ และมีการกำกับดูแลให้การเข้าถึงสมุนไพรไม่เป็นไปโดยขาดการควบคุมดังเช่นในอดีต ขณะที่สถานการณ์ด้านการเกิดเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองแม้ว่า

ขณะนี้ยังไม่ทราบจำนวนเครือข่ายชุมชนที่ชัดเจนนัก แต่คาดว่าจะมีแนวโน้มของการเกิดชุมชนพึ่งตนเองเพิ่มขึ้น เนื่องจากหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต่างก็ได้ผลักดันและรวมกลุ่มเพื่อจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองและพัฒนาเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นกลไกให้เกิดการสร้างเครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

6.5

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

สำหรับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 รวมถึงตัวชี้วัดผลสำเร็จของยุทธศาสตร์ดังกล่าว ซึ่งได้จากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. มีสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์

1.1) เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมไทยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2) เพื่อปรับโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการประเทศ เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น มีการกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

1.3) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและจิตสำนึกในสิทธิหน้าที่ของภาคประชาชน และประชาสังคม เพื่อให้สามารถเข้าร่วมในกระบวนการบริหารจัดการประเทศ และสามารถดูแลผลประโยชน์ของภาคส่วนต่างๆ ให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมท้องถิ่นและระดับชาติ รวมทั้งรักษาผลประโยชน์ของประเทศจากข้อตกลงในพันธกรณีระหว่างประเทศ

เป้าหมาย

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศไว้ดังนี้

2.1) ธรรมาภิบาลของประเทศ ทั้งในส่วนภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนเปรียบเทียบกับนานาชาติดีขึ้น โดยมีคะแนนระดับความโปร่งใสไม่น้อยกว่า 5.0 คะแนน ภายในปี 2554

2.2) ประชาชนมีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศเพิ่มขึ้น โดย

(1) ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ

(2) ประชาชนเข้ามาร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการด้านการพัฒนาและการวางแผนของภาครัฐเพิ่มขึ้น

2.3) ลดกำลังคนภาครัฐการให้ได้รับร้อยละ 10 ภายใน 5 ปี เพื่อให้ระบบราชการมีขนาดกะทัดรัด มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และมีขีดสมรรถนะสูงขึ้น สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานทุกส่วนราชการ

2.4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดหารายได้ของตนเอง มีอิสระในการพึ่งตนเองมากขึ้น สามารถเพิ่มบทบาทในการจัดบริการสาธารณะให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

2.5) ให้มีการศึกษาวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธีเพิ่มขึ้นในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ

เมื่อนำตัวชี้วัดจากโครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. ซึ่งจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2550 มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์และเกณฑ์การคัดเลือกตัวชี้วัด เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดและคัดเลือกตัวชี้วัด ทำให้ได้ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ จำนวน 12 ตัว ดังแสดงในตารางที่ 6.5 -1

ตารางที่ 6.5 - 1 ความเชื่อมโยงระหว่างตัวชี้วัดกับเป้าหมายยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	หมายเหตุ/แหล่งข้อมูล
1.1 ธรรมาภิบาลของประเทศทั้งภาครัฐและธุรกิจเอกชนเปรียบเทียบกับนานาชาติดีขึ้น โดยมีคะแนนความโปร่งใสไม่น้อยกว่า 5.0 คะแนน ภายในปี 2554	1. ดัชนีการรับรู้ภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (TI)	คะแนน	สะท้อนมุมมองของนักธุรกิจที่มีต่อความโปร่งใส และความสุจริตของการบริหารจัดการประเทศที่ดี โดยองค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศหรือ Transparency International ได้จัดอันดับประเทศที่มีความโปร่งใสมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด โดยใช้ดัชนีการรับรู้การคอร์รัปชัน หรือ Corruption Perception Index (CPI) เป็นตัวชี้วัด เกณฑ์การวัดนั้นให้เป็นคะแนนจาก 0 ถึง 10 คะแนน โดย 0 คะแนน หมายถึงมีภาพลักษณ์การทุจริตสูงสุดหรือมีความโปร่งใสต่ำสุด ส่วน 10 คะแนน หมายถึงมีภาพลักษณ์การทุจริตน้อยที่สุดหรือมีความโปร่งใสสูงสุด	Transparency International (TI)
	2. อัตราข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการแสนคน	คนต่อแสนคน	เป็นการสะท้อนความโปร่งใสสุจริตหรือการประพฤติมิชอบของข้าราชการว่ามีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของข้าราชการที่มีต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด	สำนักงาน ก.พ.
	3. ดัชนีชี้วัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ดัชนี ปปช.)	คนต่อแสนคน	สะท้อนถึงการควบคุมการทุจริตด้วยการใช้มาตรฐานความโปร่งใสเป็นตัวชี้วัด โดยพิจารณาถึงการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบเพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น การให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการยกยอกเงินทุนต่างๆ เป็นต้น	สำนักงาน ปปช.
1.2 ธรรมาภิบาลของประเทศในภาคธุรกิจเอกชน	4. ร้อยละของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีธรรมาภิบาลของไทยต่อบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด	ร้อยละ	สะท้อนผลการดำเนินงานของภาคธุรกิจเอกชนว่ามีการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาลและโปร่งใสมากน้อยเพียงไร	ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	หมายเหตุ/แหล่งข้อมูล
	5. ร้อยละของธรรมาภิบาลภาคเอกชน (IMD)	ร้อยละ	สะท้อนภาพลักษณ์ด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาคธุรกิจเอกชนในประเทศไทย ธรรมาภิบาลภาคเอกชนที่ดีอยู่บนรากฐาน ต่อไปนี้ 1. Accountability ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารทำเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้น โดยกรรมการเป็นผู้ตรวจสอบการทำงาน และความถูกต้องของบัญชี 2. Transparency โปร่งใส เปิดเผยข้อมูล โครงสร้างของกรรมการเป็นอิสระจากผู้บริหาร ระบบบัญชีถูกต้องชัดเจนทันการณ์ หลีกเลี่ยงการถือหุ้นไขว้ 3. Equitability Treatment เสมอภาค ปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเท่าเทียมกัน สิทธิของผู้ถือหุ้นรายย่อย (Minority Shareholder's Rights) ในการออกเสียง และการเข้าถึงข้อมูล 4. Responsibility สำนึกในหน้าที่ 5. Creation of Long Term Value สร้างมูลค่าเพิ่มให้กิจการในระยะยาว 6. Promotion of Best Practice, Ethics and Code of Conduct ส่งเสริมการปฏิบัติอันเป็นเลิศ จรรยาบรรณ และแนวปฏิบัติที่ดี 7. Social Awareness มีจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	International Institute for Management Development: IMD
2. ประชาชนมีศักยภาพที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการประเทศเพิ่มขึ้น โดย (2.1) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อแก้ในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทย	6. ร้อยละผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งประเทศ	ร้อยละ	การใช้สิทธิเลือกตั้งสะท้อนความสำนึกในหน้าที่ และความตื่นตัวในการดูแลรักษาสิทธิของตนเองตามรัฐธรรมนูญ และเข้าร่วมมีบทบาทในการบริหารจัดการประเทศในทางการเมืองการปกครอง	สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
	7. อัตราเรื่องร้องเรียนและ	คนต่อ	การยื่นเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ต่อองค์กรอิสระภายใต้	● สนง.คกก.สิทธิ

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	หมายเหตุ/แหล่งข้อมูล
	ยุทธศาสตร์องค์กรอิสระ และ กกก.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการต่อ ปชก. อายุ 18 ปี ขึ้นไปแสนคน (ศาลปกครอง กก.สิทธิมนุษยชน ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และ กก.ข้อมูลข่าวสารฯ)	แสนคน	รัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการสะท้อนความตื่นตัวในการปกป้องสิทธิของตนเอง และปกป้องประโยชน์ของส่วนรวม	มนุษยชน ● สนง.ศาลปกครอง ● สนง.ข้อมูลข่าวสารทางราชการ ● สนง.ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
(2.2) ประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการการพัฒนาและการวางแผนภาครัฐเพิ่มขึ้น	8. จำนวนคณะกรรมการระดับชาติที่มีประชาชนและภาคประชาสังคมเข้าร่วมเป็นกรรมการ	อัตราส่วน	การเข้าร่วมเป็นกรรมการในโครงการพัฒนาต่างๆ ของประชาชน/ประชาสังคม ซึ่งสะท้อนถึงสิทธิหน้าที่ และการมีบทบาทร่วมในการบริหารจัดการประเทศ รวมถึงมีความตื่นตัวในการเข้าร่วมปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของชุมชนด้วยตนเอง	● กกก.สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ● กกก.เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ● กกก.ว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ● กกก.พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
3. ลดกำลังคนภาครัฐการให้ได้รับร้อยละ 10 ภายใน 5 ปี เพื่อให้ระบบราชการมีขนาดกะทัดรัด มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และมีขีดสมรรถนะสูงขึ้น สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานทุกส่วนราชการ	9. จำนวนบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐลดลง	ร้อยละ	สะท้อนการพัฒนาส่วนราชการไทยในด้านโครงสร้าง และคุณภาพบริการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยลดทรัพยากร (คน และงบประมาณ) ให้น้อยลง	สำนักงาน ก.พ.

เป้าหมายของยุทธศาสตร์	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วย	คำอธิบายตัวชี้วัด	หมายเหตุ/แหล่งข้อมูล
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถหารายได้ของตนเอง มีอิสระในการพึ่งตนเองมากขึ้น เพิ่มบทบาทในการจัดบริการสาธารณะให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล	10. ร้อยละรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้ของรัฐบาล	ร้อยละ	สะท้อนความสามารถในการพึ่งตนเองได้ของ อปท. ในการบริหารจัดการท้องถิ่น และมีอำนาจการตัดสินใจด้วยตนเอง อันเป็นการตอบสนองต่อพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542	สกถ. กระทรวงมหาดไทย
	11. ร้อยละของภารกิจที่ถ่ายโอนสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ	สะท้อนถึงระดับที่หน่วยงานส่วนกลาง ถ่ายโอนอำนาจภารกิจ (งาน เงิน คน) ลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามนโยบายของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (DLA)
5. ให้มีการศึกษาวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธีเพิ่มขึ้นในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	12. จำนวนการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธี	ร้อยละ	สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อใช้เป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาประชาชน สถาบันฯ และองค์กรต่างๆ ให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปใช้ประโยชน์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	สถาบันพระปกเกล้า

6.5.1. ผลการพัฒนาด้านยุทธศาสตร์

จากกรอบแนวคิดของการพัฒนาตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ ซึ่งพิจารณาภายใต้แนวทางการพัฒนา 7 แนวทาง คือ (1) การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย (2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ (3) สร้างภาคราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เน้นการอำนวยความสะดวกแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา (4) การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง (5) ส่งเสริมภาคเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และเป็นบรรษัทภิบาลมากขึ้น (6) การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอนกระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา (7) การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพ เมื่อนำเอาตัวชี้วัดและข้อมูลที่ได้พัฒนาขึ้นมาประเมินสถานภาพของการพัฒนาแล้ว สามารถสะท้อนให้เห็นผลการพัฒนาประเทศได้ดังนี้

ธรรมาภิบาลของประเทศในปี 2550 ทั้งภาครัฐและธุรกิจเอกชนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ สะท้อนได้จาก คะแนนความโปร่งใสนานาชาติ (TI : ดัชนีภาพลักษณ์การรับรู้เรื่องคอร์รัปชัน) ลดลงเล็กน้อยเป็น 3.3 คะแนนในปี 2550 จาก 3.6 คะแนนในปี 2549 ในส่วนอัตราการดีการทุจริตในวงราชการของข้าราชการไทยได้ลดลงเหลือ 138 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2549 จาก 155 คดีในปี 2548 ร้อยละของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีธรรมาภิบาลของไทยต่อบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมดในปี 2550 ยังไม่มีข้อมูลสถิติ แต่ในปี 2549 มีผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 71 จากเดิมร้อยละ 69 ในปี 2548 ส่วนร้อยละของธรรมาภิบาลภาคเอกชน (IMD) ในปี 2549 ลดลงเล็กน้อยเหลือร้อยละ 31.70 จากร้อยละ 30.90 ในปี 2548 และผลการจัดอันดับในปี 2550 พบว่า ประเทศไทย อยู่ในอันดับที่ 33 จาก 55 ประเทศ ซึ่งต่ำกว่าปี 2549 ถึง 4 อันดับ **ประชาชนในปี 2550 มีศักยภาพที่จะเข้าร่วมจัดการประเทศเพิ่มขึ้น** สะท้อนจากการเลือกตั้งวันที่ 23 ธันวาคม 2550 มีผู้มาใช้สิทธิ ร้อยละ 74.49 ซึ่งสูงกว่าสมัยก่อนหน้า (6 มกราคม 2548 ผู้มาใช้สิทธิ ร้อยละ 72.55) ขณะที่ความตระหนักในหน้าที่และเอาใจใส่ต่อเรื่องของส่วนรวมจากสถิติการออกเสียงลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 พบว่า มีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงร้อยละ 57.61 ของผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งประเทศ นอกจากนี้ ประชาชนได้มีความเอาใจใส่และเข้าร่วมในกระบวนการตรวจสอบความโปร่งใสของนักการเมืองร่วมกับสื่อมวลชนอย่างกว้างขวาง ขณะที่ภาครัฐกว่าร้อยละ 60 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม พัฒนาการของระบอบประชาธิปไตยพบว่า การเมืองและการบริหารปกครองของรัฐบาลขาดเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การเมืองภาคพลเมืองมีความเข้มแข็งขึ้นโดยลำดับ ส่วนการรับเรื่องร้องเรียนของประชาชนต่อองค์กรอิสระและคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร 4 องค์กร พบว่า อัตราการร้องเรียนต่อศาล

ปกครองต่อประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไปแสนคนในปี 2550 ลดลงเหลือ 751 เรื่องจาก 788 เรื่องในปี พ.ศ. 2549 อัตราการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ เพิ่มขึ้น 85 เรื่องในปี 2550 จาก 69 เรื่องในปี 2549 อัตราเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินฯ ลดลงเหลือ 239 เรื่องในปี 2550 จาก 580 เรื่องในปี 2549 และอัตราเรื่องร้องเรียนฯ ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังไม่มีการรายงานผลในปี 2550 จากที่มีอยู่ในอัตรา 22 เรื่องในปี 2549 ภาคราชการและรัฐวิสาหกิจมีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลเป็นที่น่าพอใจ เห็นการอำนวยความสะดวกแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนามากขึ้น สะท้อนได้จากประสิทธิภาพในการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐเพิ่มขึ้น โดยประชาชนมีความพึงพอใจในบริการที่สูงขึ้น รวมถึงการกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้น ต่อเนื่อง สะท้อนได้จาก จำนวนบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐลดลงอย่างต่อเนื่องจาก ในปี 2550 รัฐบาลได้จัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 25.17 ของรายได้รัฐบาล โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2549 ซึ่งได้รับร้อยละ 24.05 นอกจากนี้ ในช่วงปี 2547-2550 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดทำมาตรฐานการบริหาร/การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม 48 มาตรฐาน มีการดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาลและระเบียบการบริหารงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณในการติดตามผลการบริหารงบประมาณแก่ 75 จังหวัด จัดสรรให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ 877 แห่ง และจัดสรรให้ทุก อบต. ใน 877 อำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่งผลให้ อบต. มีความโปร่งใส และเรียนรู้บทบาทในการบริหารจัดการด้วยตนเองตามหลักการกระจายอำนาจมากขึ้น วัฒนธรรมประชาธิปไตยมีพัฒนาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมไทย ในด้านความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของพลเมืองไทยมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2550 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธี จำนวน 40 เรื่อง มากกว่าปี 2549 ซึ่งมีเพียง 32 เรื่อง และภาครัฐเห็นความสำคัญในการตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านสิทธิและหน้าที่ระหว่างรัฐกับประชาชนมากขึ้นเป็นลำดับ โดยมีผลการพัฒนาตามแต่ละตัวชี้วัด ดังนี้

1. คะแนนความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐ

ดัชนีภาพลักษณ์การรับรู้เรื่องคอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index : CPI) เป็นการวัดความโปร่งใสในการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐและเอกชน ซึ่งนอกจากสะท้อนให้เห็นถึงความทั่วถึงในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนแล้ว ยังเป็นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้อีกทางหนึ่ง ในปี 2550 มีคะแนนความโปร่งใสเท่ากับ 3.3 (จากคะแนนเต็ม 10) ลดลงจาก 3.6 ในปี 2549 (ตารางที่ 6.5-2) ทั้งนี้ในปี 2550 รัฐบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาคราชการ” โดยกำหนดเป็น 7 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติในการบริหารราชการแผ่นดิน

ได้แก่ (1) การสร้างผู้นำและรูปแบบองค์กรแห่งสุจริตธรรม (2) การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์วัฒนธรรม ค่านิยม และการพัฒนาข้าราชการ (3) การให้คำปรึกษาแนะนำและการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล (4) การปรับปรุงระบบบริหารงานบุคคลให้เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม (5) การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล (6) การวัดผลและตรวจสอบด้านจริยธรรม และ (7) การวางระบบสนับสนุนและปัจจัยพื้นฐานด้านจริยธรรมและธรรมาภิบาล นอกจากนี้ ยังวางรากฐานดำเนินการในเรื่องนี้ให้ยั่งยืนต่อไปโดยการยกย่องพระราชบัญญัติการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาครัฐ พ.ศ. ... เสนอสมานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว

เมื่อพิจารณาผลการจัดอันดับของนานาชาติจากจำนวน 180 ประเทศในปี 2550 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 84 (เคยอยู่อันดับที่ 32 จากทั้งสิ้น 39 อันดับในปี 2538) และอยู่ในอันดับที่ 10 (3.3 คะแนน) เมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชียในปีเดียวกัน โดยประเทศในเอเชียที่มีคะแนนความโปร่งใสสูงที่สุด 9 อันดับแรกคือ สิงคโปร์ (9.3) ฮองกง (8.3) ญี่ปุ่น (7.5) ไต้หวัน (5.7) มาเลเซีย (5.1) เกาหลีใต้ (5.1) ภูฏาน (5.0) จีน (3.5) และ อินเดีย (3.5)

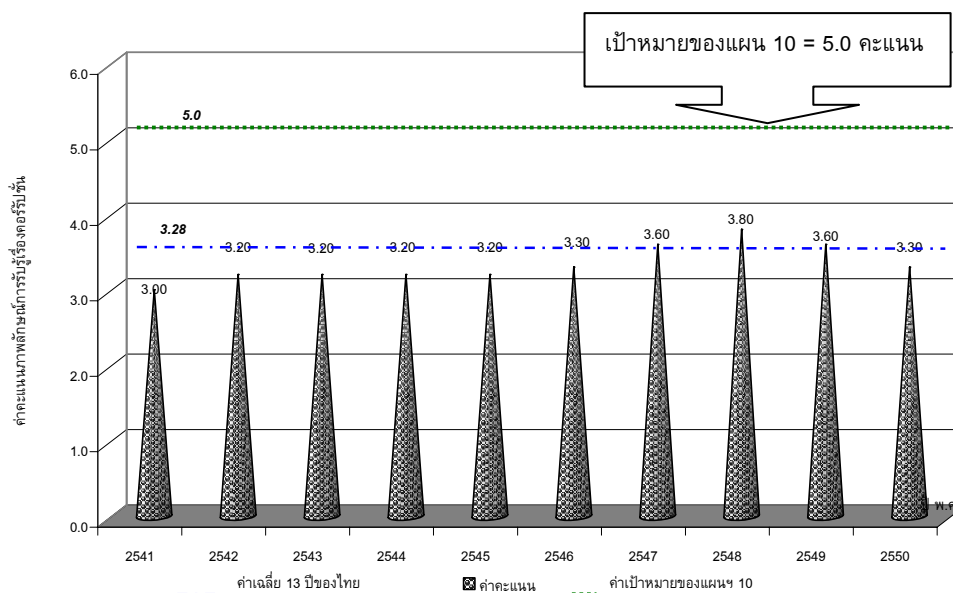
เมื่อพิจารณาเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ซึ่งกำหนดให้ธรรมาภิบาลของประเทศทั้งภาครัฐและธุรกิจเอกชนเปรียบเทียบกับนานาชาติดีขึ้น โดยมีคะแนนความโปร่งใสไม่น้อยกว่า 5.0 คะแนน ภายในปี 2554 พบว่า แม้ค่าคะแนนที่ได้ในปี 2550 เป็นเป้าหมายที่ไม่ไกลจากค่าเป้าหมายของแผนฯ 10 มากนัก แต่หากพิจารณาสถิติในรอบ 13 ปี (พ.ศ. 2538-2550) จะพบว่าประเทศไทยได้อันดับคะแนนความโปร่งใสดีที่สุดที่อันดับ 32 เมื่อปี พ.ศ. 2538 และได้อันดับแย่ที่สุดที่อันดับ 84 ในปีปัจจุบัน (พ.ศ. 2550) และเมื่อพิจารณาสถิติแนวโน้มในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ประเทศไทยมีอันดับและค่าคะแนนความโปร่งใสกระเตื้องขึ้นจนถึงระยะกลางแผนฯ 9 แต่กลับถดถอยลงเรื่อยๆ ในช่วงท้ายของระยะแผนฯ 9 ตราบถึงปีแรกของระยะแผนฯ 10 (ตารางที่ 6.5-2) และเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งชั้นที่สำคัญในภูมิภาค พบว่า ประเทศไทยยังไม่สามารถไต่อันดับขึ้นไปอยู่เหนือประเทศคู่แข่งชั้นได้ ซ้ำกลับครองระดับคะแนนอยู่เท่าเดิมระหว่างเกาหลีใต้และฟิลิปปินส์ โดยมีคะแนนในช่วงระหว่าง 3.0-3.8 คะแนน ตลอดระยะ 5 ปีของแผนฯ 9 จนถึงปีแรกของแผนฯ 10 (ตารางที่ 6.5-3) ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญและยึดถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการด้านความโปร่งใสทั้งในภาครัฐและเอกชนให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นโดยลำดับ

ตารางที่ 6.5 - 2 คะแนนความโปร่งใสของประเทศไทย พ.ศ. 2538-2550

ปี พ.ศ./ค.ศ.	ค่าคะแนน	อันดับที่ได้	อันดับทั้งหมด
พ.ศ. 2538 (ค.ศ.1995)	2.79	32	39
พ.ศ. 2539 (ค.ศ.1996)	3.33	37	54
พ.ศ. 2540 (ค.ศ.1997)	3.06	39	52
พ.ศ. 2541 (ค.ศ.1998)	3.00	61	85
พ.ศ. 2542 (ค.ศ.1999)	3.20	68	99
พ.ศ. 2543 (ค.ศ.2000)	3.20	60	90
พ.ศ. 2544 (ค.ศ.2001)	3.20	61	91
พ.ศ. 2545 (ค.ศ.2002)	3.20	64	102
พ.ศ. 2546 (ค.ศ.2003)	3.30	70	133
พ.ศ. 2547 (ค.ศ.2004)	3.60	64	145
พ.ศ. 2548 (ค.ศ.2005)	3.80	59	158
พ.ศ. 2549 (ค.ศ.2006)	3.60	63	163
พ.ศ. 2550 (ค.ศ.2007)	3.30	84	179
ค่าเฉลี่ย 13 ปี	3.28	--	--
ค่าเป้าหมายของแผนฯ 10	5.00	ภายในสิ้นปีงบประมาณ 2554	

ที่มา : Transparency International, 2007. www.transparency.org

รูปที่ 6.5-1 กราฟคะแนนความโปร่งใสของประเทศไทย (TI) ระหว่างปี 2545-2550

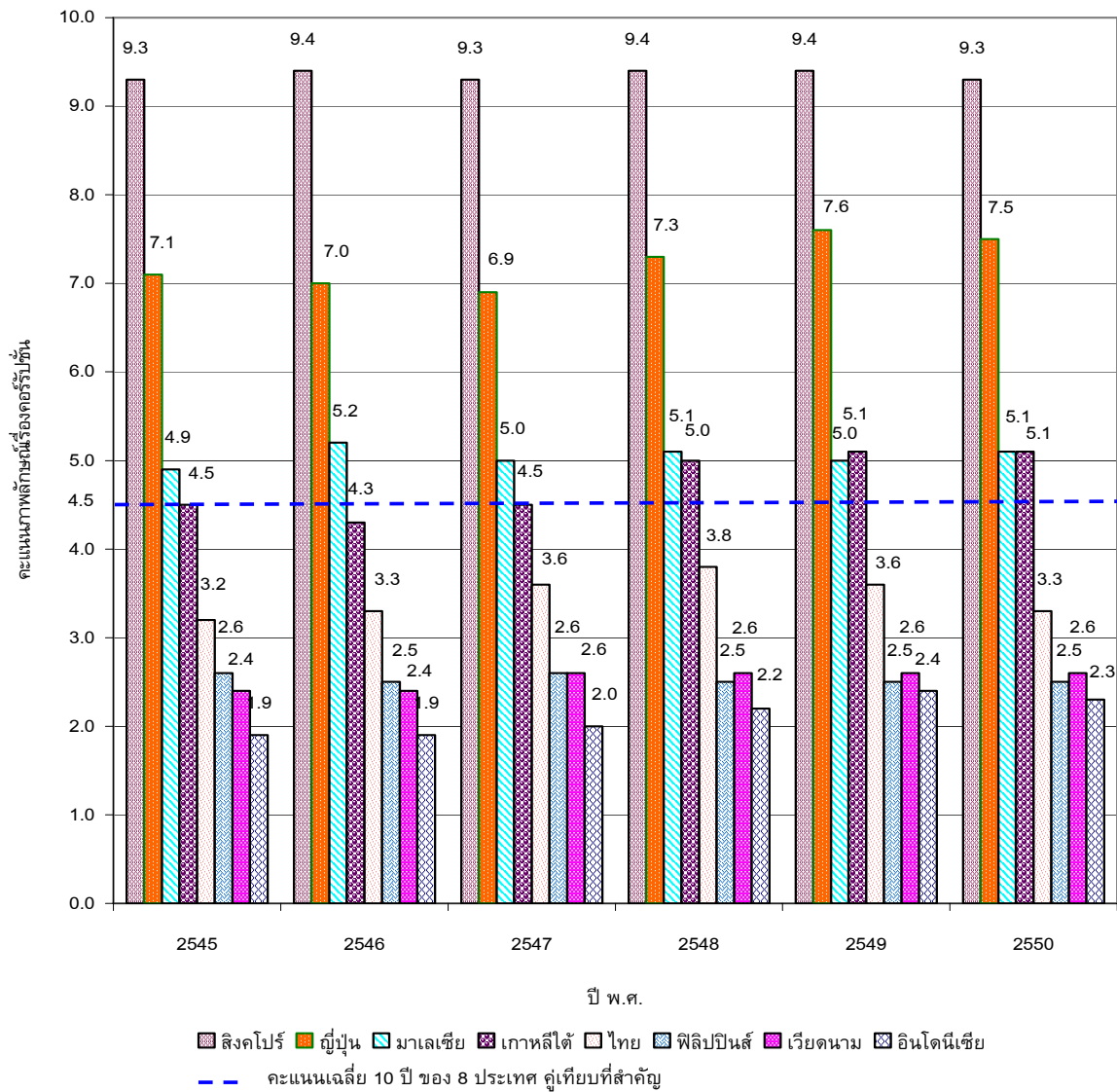
ที่มา : Transparency International, 2007.

ตารางที่ 6.5 - 3 คะแนนความโปร่งใสของ 8 ประเทศในกลุ่มอาเซียน

ปี	คะแนนรายประเทศ	คะแนนเฉลี่ย 8 ประเทศ ^a
พ.ศ. 2541 (ค.ศ.1998)	สิงคโปร์ 9.1 ญี่ปุ่น 5.8 มาเลเซีย 5.3 เกาหลีใต้ 4.2 ไทย 3.0 ฟิลิปปินส์ 3.3 เวียดนาม 2.5 และ อินโดนีเซีย 2.0	4.4
พ.ศ. 2542 (ค.ศ.1999)	สิงคโปร์ 9.1 ญี่ปุ่น 6.0 มาเลเซีย 5.2 เกาหลีใต้ 3.8 ไทย 3.2 ฟิลิปปินส์ 3.6 เวียดนาม 2.6 และ อินโดนีเซีย 1.7	4.4
พ.ศ. 2543 (พ.ศ. 2000)	สิงคโปร์ 9.1 ญี่ปุ่น 6.4 มาเลเซีย 4.8 เกาหลีใต้ 4.0 ไทย 3.2 ฟิลิปปินส์ 2.8 เวียดนาม 2.5 และ อินโดนีเซีย 1.7	4.3
พ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001)	สิงคโปร์ 9.2 ญี่ปุ่น 7.1 มาเลเซีย 5.0 เกาหลีใต้ 4.2 ไทย 3.2 ฟิลิปปินส์ 2.9 เวียดนาม 2.6 และ อินโดนีเซีย 1.9	4.5
พ.ศ. 2545 (ค.ศ. 2002)	สิงคโปร์ 9.3 ญี่ปุ่น 7.1 มาเลเซีย 4.9 เกาหลีใต้ 4.5 ไทย 3.2 ฟิลิปปินส์ 2.6 เวียดนาม 2.4 และ อินโดนีเซีย 1.9	4.5
พ.ศ. 2546 (ค.ศ. 2003)	สิงคโปร์ 9.4 ญี่ปุ่น 7.0 มาเลเซีย 5.2 เกาหลีใต้ 4.3 ไทย 3.3 ฟิลิปปินส์ 2.5 เวียดนาม 2.4 และ อินโดนีเซีย 1.9	4.5
พ.ศ. 2547 (ค.ศ. 2004)	สิงคโปร์ 9.3 ญี่ปุ่น 6.9 มาเลเซีย 5.0 เกาหลีใต้ 4.5 ไทย 3.6 ฟิลิปปินส์ 2.6 เวียดนาม 2.6 และ อินโดนีเซีย 2.0	4.6
พ.ศ. 2548 (ค.ศ. 2005)	สิงคโปร์ 9.4 ญี่ปุ่น 7.3 มาเลเซีย 5.1 เกาหลีใต้ 5.0 ไทย 3.8 ฟิลิปปินส์ 2.5 เวียดนาม 2.6 อินโดนีเซีย 2.2	4.7
พ.ศ. 2549 (ค.ศ. 2006)	สิงคโปร์ 9.4 ญี่ปุ่น 7.6 มาเลเซีย 5.0 เกาหลีใต้ 5.1 ไทย 3.6 ฟิลิปปินส์ 2.5 เวียดนาม 2.6 อินโดนีเซีย 2.4	4.8
พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007)	สิงคโปร์ 9.3 ญี่ปุ่น 7.5 มาเลเซีย 5.1 เกาหลีใต้ 5.1 ไทย 3.3 ฟิลิปปินส์ 2.5 เวียดนาม 2.6 อินโดนีเซีย 2.3	4.7
คะแนนเฉลี่ย 10 ปี ของ 8 ประเทศคู่เทียบที่สำคัญ		4.5

ที่มา : Transparency International, 2007.

รูปที่ 6.5-2 กราฟคะแนนความโปร่งใสของประเทศไทย เทียบกับนานาชาติระหว่างปี 2545- 2550

ที่มา : Transparency International, 2007.

2. อัตราข้าราชการไทยถูกลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการแสนคน

การลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดและถูกสอบสวนทางวินัย ทั้งที่ได้รับโทษถูกภาคทัณฑ์ ลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน ปลดออก และไล่ออก ได้ลดลงเหลือ 138 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2549 จาก 155 คดีในปี 2548 และแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง โดยลดจาก 232 คดีในปี 2545 เหลือเพียง 138 คดีในปี 2549 ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเข้มแข็งขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการตรวจสอบจากภาคประชาชน ส่งผลให้มีข้าราชการกระทำความผิดลดลงอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่า แม้สถิติการกระทำผิดในแวดวงราชการได้ลดลง แต่เมื่อพิจารณาจากข่าวสารและสถานการณ์บ้านเมืองในรอบปี 2550 กลับมีเรื่องของททุจริตและประพฤติมิชอบในแวดวงนักการเมืองระดับชาติเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็น “การทุจริตระดับนโยบาย” ที่ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนมีการตรวจสอบและเผยแพร่ข่าวสารนี้ในวงกว้าง ทั้งยังมีความพยายามในกระบวนการตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ และกระบวนการตุลาการเพื่อที่จะเอาผิดนักการเมือง ซึ่งการทุจริตในระดับนโยบายนี้แม้เพียงกรณีเดียว ก็อาจก่อผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและธรรมาภิบาลของประเทศได้มากกว่าการทุจริตของข้าราชการทั่วประเทศรวมกันตลอด 5 ปีก็เป็นได้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในหลายกรณี ทั้งนี้ ความพยายามของหน่วยงานอิสระ องค์กรทางตุลาการ ภาคประชาสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เพิ่มความพยายามที่จะตรวจสอบและเอาผิดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มแข็งขึ้นเรื่อยๆ

ตารางที่ 6.5-4 อัตราข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการแสนคน ระหว่างปี 2545- 2549

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
อัตราข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการแสนคน	231.72	255.96	227.52	154.51	137.77	n.a.

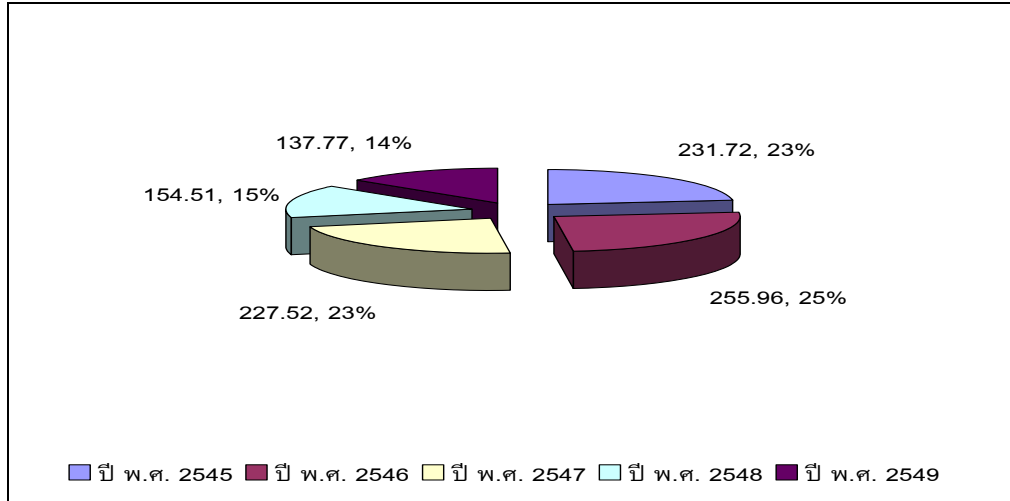
ที่มา : ข้อมูลปี 2545-2548 ได้จากตัวชี้วัดของดัชนีชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย (สศช., 2549)

ข้อมูลปี 2549 ได้จาก สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช. 2551)

ด้านการทุจริตในระดับท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2550 ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร พบว่า มีผู้กระทำผิดถูกลงโทษทางวินัย จำนวน 92 ราย (ข้าราชการสามัญ 78 ราย ข้าราชการครู 14 ราย) ส่วนใหญ่เป็นนายช่างโยธา เจ้าหน้าที่ปกครอง และเจ้าพนักงานปกครอง มูลความผิด เช่น การร่วมมือกับเจ้าของอาคารโดยสร้างผิดแบบ การรื้ออาคารเก่า การบกพร่องต่อหน้าที่ ละทิ้งหน้าที่ ปลอมแปลงลายมือชื่อผู้บังคับบัญชา และด้านทะเบียนราษฎร การสำแดงเท็จการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษา และเงินผ้าป่าการกุศล เป็นต้น ส่วน

ลูกจ้างประจำของ กทม. มีผู้กระทำผิดถูกลงโทษมากถึง 502 คน แต่สถิติโดยรวมทั้งข้าราชการและลูกจ้าง มีจำนวนลดลงกว่าปี 2549

รูปที่ 6.5-3 แสดงอัตราข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการแสนคน ระหว่างปี 2545- 2549

ที่มา : ข้อมูลปี 2545-2548 ได้จากตัวชี้วัดของดัชนีชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย (สศช., 2549)
ข้อมูลปี 2549 ได้จาก สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช. 2551)

3. ร้อยละของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีธรรมาภิบาลของไทยต่อบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด

ธรรมาภิบาลในองค์กรเอกชน นับเป็นวัฒนธรรมร่วมที่ช่วยพัฒนาสังคมทั้งระบบให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพโดยยึดถือหลัก 6 ประการ คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเปิดเผยโปร่งใส ความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ ความชอบธรรมและยุติธรรม (หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า) ความมีคุณภาพและประสิทธิภาพรวมถึง ความมีคุณธรรมและจริยธรรม

"บรรษัทภิบาล" คือกลไกสำคัญในการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีของภาคเอกชนมีการผลักดันเป็นรูปธรรม ภาคเอกชนให้ความร่วมมือมากขึ้น จากปัญหาความอ่อนแอในการบริหารจัดการธุรกิจภาคเอกชนซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ ในปี 2540 รัฐบาลเห็นความจำเป็นที่ต้องสร้างบรรษัทภิบาลขึ้นในสังคมไทย โดยเป้าหมาย ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนสถาบันตัวกลางและองค์กรกำกับดูแล และได้ประกาศให้ปี 2545 เป็นปีเริ่มต้นแห่งการรณรงค์การมีบรรษัทภิบาลที่ดี พร้อมทั้งผลักดันการสร้างบรรษัทภิบาลในสังคมไทยให้มีความก้าวหน้าเป็นลำดับ โดยดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ทั้งมาตรการกำกับ

ควบคู่กับมาตรการจูงใจไปพร้อมกัน อาทิ มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริษัทภิบาลแห่งชาติ เป็นกลไกระดับชาติขึ้นมาดูแล การจัดตั้งศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนเพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารบริษัทจดทะเบียน การกำหนดให้บริษัทที่จะเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนต้องมีกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจการบริหารงาน และผลักดันให้แก้ไขกฎหมายบริษัทมหาชนเพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ไม่ให้ได้รับความเสียหายจากการบริหารงานของบริษัทและกรรมการ ในส่วนมาตรการจูงใจและส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ได้แก่นับสนุนให้บริษัทจดทะเบียนมีการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ (Governance Rating) โดยกำหนดสิทธิประโยชน์ อาทิ ลดหย่อนค่าธรรมเนียม ลดระยะเวลาในการรวมทุนให้กับบริษัทที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับที่ดี โดยปัจจุบันมีบริษัทจดทะเบียนให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการการจัดอันดับบริษัทภิบาลเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

ร้อยละของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีธรรมาภิบาลของไทยต่อบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมดในปี 2550 ยังไม่มีข้อมูลสถิติ เนื่องจากการดำเนินงานของหน่วยงานรับผิดชอบได้หยุดชะงักไป อย่างไรก็ตาม ในปี 2549 มีผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 71 จากเดิมร้อยละ 69 ในปี 2548 และแนวโน้มตลอด 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) ประเทศไทยมีการเพิ่มขึ้นของบรรษัทภิบาลอย่างต่อเนื่อง

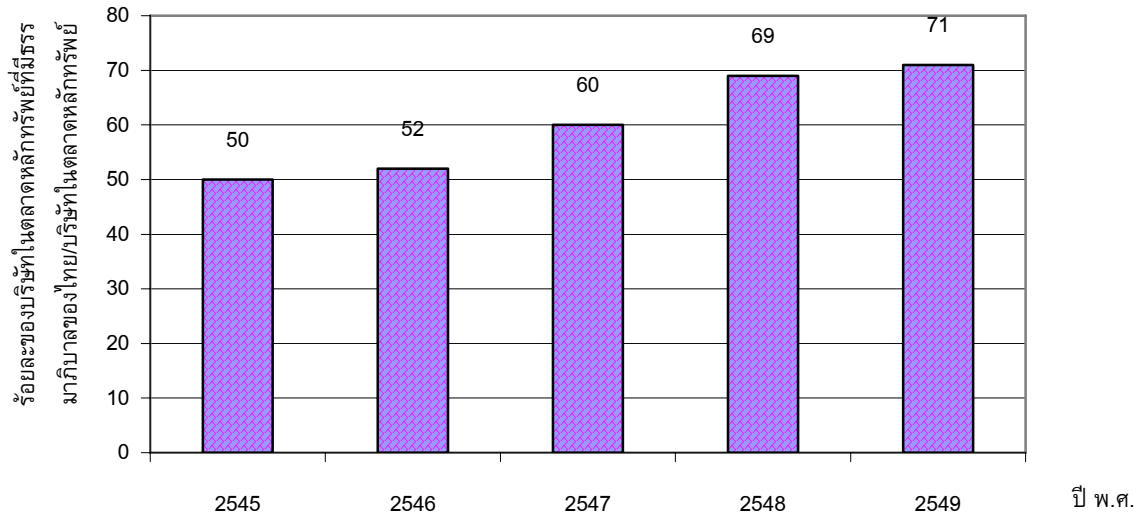
ตารางที่ 6.5-5 ร้อยละของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีธรรมาภิบาลของไทยต่อบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด ระหว่างปี 2545-2549

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ร้อยละของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีธรรมาภิบาลของไทยต่อบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด	50.00	52.00	60.00	69.00	71.00	n.a.

ที่มา : ข้อมูลและตัวชี้วัดของดัชนีชี้วัดความยั่งยืนเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย (สศช.) และ Thai Institute of Directors Association Office (IoD)

หมายเหตุ : ทาง IoD (Thai Institute of Directors Association Office) ไม่มีการประเมินในช่วงปี 2550 จึงไม่มีสถิติปี 2550

รูปที่ 6.5-4 กราฟแสดงร้อยละของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีธรรมาภิบาลของไทยต่อบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด ระหว่างปี 2545- 2549

ที่มา : ข้อมูลและตัวชี้วัดของดัชนีชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย (สศช.) และ Thai Institute of Directors Association Office (IoD)

หมายเหตุ : ทาง IoD (Thai Institute of Directors Association Office) ไม่มีการประเมินในช่วงปี 2550 จึงไม่มีสถิติปี 2550

โดยที่สถาบันพัฒนาการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์มีการจัดอันดับประเทศที่ประสบความสำเร็จในการแข่งขันเป็นประจำทุกปี โดยประเมินจาก 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านเศรษฐกิจ 2) ประสิทธิภาพของภาครัฐ 3) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และ 4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ร้อยละของธรรมาภิบาลภาคเอกชน (IMD) ในปี 2549 ลดลงเล็กน้อยเหลือร้อยละ 30.70 จากร้อยละ 30.90 ในปี 2548 (ตารางที่ 6.5-5) และผลการจัดอันดับในปี 2550 พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 33 จาก 55 ประเทศ ซึ่งต่ำกว่าปีที่ผ่านมา 4 อันดับ แม้ว่าในเรื่องปัจจัยสภาพเศรษฐกิจ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับฯ ให้อยู่ในอันดับที่ 15 สูงกว่าในปีที่ผ่านมา ปัจจัยหลักที่ไทยอ่อนแอมากที่สุดคือด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ (ได้ลำดับที่ 49) และโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี (ได้ลำดับที่ 48) ซึ่งตกต่ำจากปีที่แล้ว ดังนั้น การเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน มีปัจจัยหลักที่ต้องเร่งดำเนินการ ได้แก่ (1) การเพิ่มเงินลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเอกชน (2) การสร้างบุคลากรวิจัย ปัจจุบันไทยมีบุคลากรวิจัยประมาณ 4 หมื่นคนถ้าคิดแบบทำงานเต็มเวลา หรือเท่ากับ 5.9 คนต่อประชากร 10,000 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าญี่ปุ่น 12

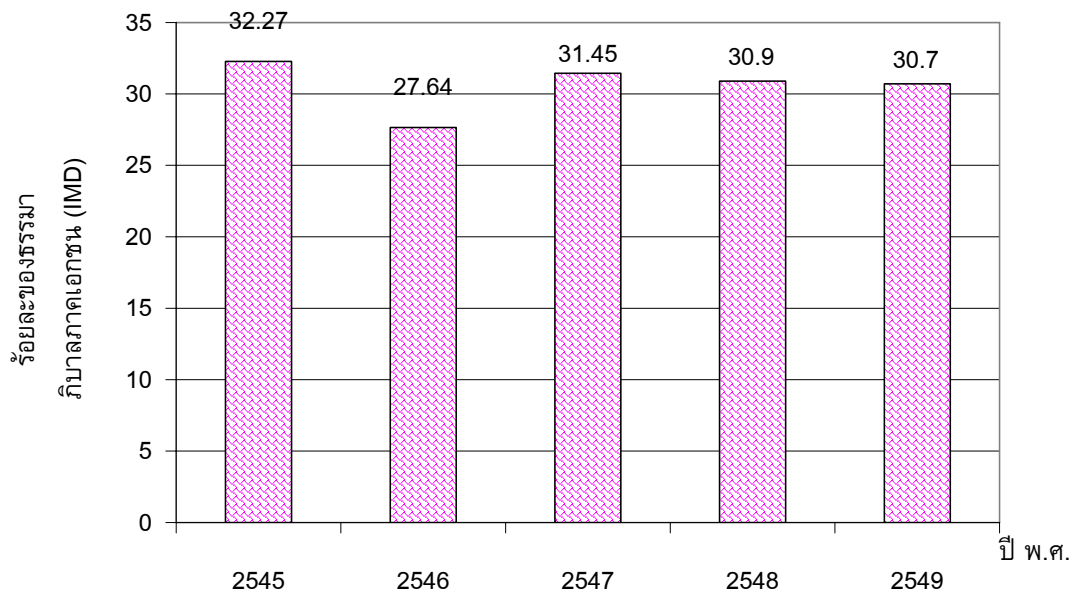
เท่า (3) กระตุ้นให้เยาวชนสนใจด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับเยาวชนในรูปแบบต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น โครงการค่ายวิทยาศาสตร์ถาวร ค่ายเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (4) ส่งเสริมให้มีการจดสิทธิบัตร โดยสนับสนุนให้ภาคการผลิตและนักวิจัยตระหนักใน重要性ของสิทธิบัตร สนใจที่จะสร้างผลงานที่มีคุณค่าเพื่อจดสิทธิบัตรและใช้ประโยชน์จากสิทธิบัตรที่มีอยู่ให้มากขึ้น และ (5) เพิ่มผลงานตีพิมพ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยส่งเสริมให้นักวิจัยไทยตีพิมพ์ผลงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในวารสารทั้งในและต่างประเทศ กำหนดให้ผลงานตีพิมพ์เป็นดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานที่สำคัญของหน่วยงาน สร้างแรงจูงใจโดยการให้รางวัลสำหรับนักวิจัยหรือสถาบันที่มีการตีพิมพ์ผลงาน

ตารางที่ 6.5-6 ร้อยละของธรรมชาติภาคเอกชน (IMD) ระหว่างปี 2545- 2549

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ร้อยละของธรรมชาติภาคเอกชน (IMD)	32.27	27.64	31.45	30.90	30.70	n.a.

ที่มา : โครงการพัฒนาฐานข้อมูลของ สศช. มีนาคม 2551

รูปที่ 6.5-5 กราฟแสดงร้อยละของธรรมชาติภาคเอกชน (IMD) ระหว่างปี 2545- 2549

ที่มา : โครงการพัฒนาฐานข้อมูลของ สศช. มีนาคม 2551

อย่างไรก็ดี อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยที่ลดลง เป็นสัญญาณเตือนให้ไทยต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน โดยก้าวเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge — Based Economy/Society) เช่นเดียวกับนานาอารยประเทศ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่ไทยต้องดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน

4. ร้อยละผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเพิ่มขึ้นทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่นในช่วงเวลากว่า 70 ปีของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนตื่นตัวและเข้ามามีสิทธิในการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น โดยในระดับประเทศอัตราผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 29.51 ในปี 2491 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำที่สุดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 61.3 ในการเลือกตั้งปี 2539 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับเก่า หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 สัดส่วนดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 70.6 ในปี 2544 และร้อยละ 72.6 ในปี 2548 ซึ่งนับเป็นอัตราที่สูงที่สุดตลอดช่วงที่ผ่านมา ในส่วนการเมืองระดับท้องถิ่นก็มีทิศทางเดียวกัน โดยมีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับต่างๆ อาทิ เลือกผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกสภา อบต./สภาตำบล มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสัดส่วนผู้ที่มีสิทธิและไปใช้สิทธิร้อยละ 80.0 ของผู้มีสิทธิทั้งหมดในปี 2540 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 97.2 ในปี 2545 ร้อยละ 98.2 ในปี 2546 และร้อยละ 98.3 ในปี 2547

เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งประเทศในปี 2550 แสดงถึงความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของประชาชนชาวไทย และความใส่ใจต่อเรื่องของส่วนรวม (นโยบายสาธารณะ) จากสถิติการมาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสมัยการเลือกตั้งวันที่ 23 ธันวาคม 2550 มีผู้มาใช้สิทธิ ร้อยละ 74.49 ซึ่งสูงกว่าสมัยก่อนหน้า (6 มกราคม 2548 ผู้มาใช้สิทธิ ร้อยละ 72.55) และเมื่อพิจารณาความตระหนักในหน้าที่และเอาใจใส่ต่อเรื่องของส่วนรวมจากสถิติการออกเสียงลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 พบว่ามีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงร้อยละ 57.61 ของผู้มีสิทธิออกเสียงทั่วประเทศ

ตารางที่ 6.5-7 สถิติการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ ช่วงปี 45-50

วันเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง		บัตรเสีย		บัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6 ม.ค. 48	44,572,101	32,337,611	72.55	1,938,590	5.99	741,276	2.29
23 ธ.ค. 50	44,002,593	32,775,868	74.49	837,775	2.56	1,499,707	4.58

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กก.ต.), ตุลาคม 2551.

ตารางที่ 6.5-8 สถิติการไปใช้สิทธิลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ทั่วประเทศ

วัน ออกเสียง	ผู้มีสิทธิ ออกเสียง	ผู้มีสิทธิออกเสียง		บัตรที่นับเป็นคะแนน		บัตรที่ไม่นับเป็นคะแนน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
19 ส.ค. 50	45,092,955	25,978,954	57.61	25,474,747	98.06	504,207	1.94

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กก.ต.), ตุลาคม 2551.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี นับเป็นตัวสะท้อนความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมของประชาชนไทยว่ามีมากน้อยหรือไม่ โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติ พบว่า ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมามีผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อยมาก โดยเฉพาะการเลือกตั้งใน 4 ครั้ง คือ ปี 2544 ปี 2548 ปี 2549 และปี 2550 ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเข้ามาในอัตราเพิ่มที่น้อยมาก คือ ร้อยละ 9.2 10.3 11.3 และ 11.7 ตามลำดับ ในขณะที่การเลือกตั้งวุฒิสภามีผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยการเลือกตั้งวุฒิสภาครั้งแรกในปี 2543 ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเข้ามาร้อยละ 10.5 ปี 2549 ร้อยละ 10.5 และปี 2549 ร้อยละ 23.5 เพิ่มจากปี 2543 ถึง 2 เท่า ซึ่งบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษที่ท้าทาย (MDG Plus) ของสหประชาชาติ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ในปี 2548 มีผู้ชายได้รับเลือกตั้ง 210,218 คน ผู้หญิงได้ร การปกครอง และการบริหารในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นที่มีผู้หญิงเพียงร้อยละ 5.88 แต่นับเป็นพัฒนาการที่ดีของสังคมไทย

กล่าวโดยรวมได้ว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทย และมีความร่วมมือในการบริหารจัดการประเทศร่วมกับภาครัฐในระดับที่น่าพอใจ

5. อัตราเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ต่อองค์กรอิสระและคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการต่อประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไปแสนคน

จากสถิติผลการรับเรื่องร้องเรียนของประชาชนต่อองค์กรอิสระและคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร 4 องค์กร ได้แก่ ศาลปกครอง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ พบว่า อัตราการร้องเรียนต่อศาลปกครองต่อประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไปแสนคนในปี 2550 ลดลงเหลือ 751 เรื่องจาก 788 เรื่องในปี พ.ศ. 2549 อัตราการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ เพิ่มขึ้น 85 เรื่องในปี 2550 จาก 69 เรื่องในปี 2549 อัตราเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินฯ ลดลงเหลือ 239 เรื่องในปี 2550 จาก 580 เรื่องในปี 2549 และอัตราเรื่องร้องเรียนฯ ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังไม่มีการรายงานผลในปี 2550 จากที่มีอยู่ในอัตรา 22 เรื่องในปี 2549 (ตารางที่ 6.5-9)

ตารางที่ 6.5-9 แสดงอัตราเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ต่อองค์กรอิสระ และ คกก.ข้อมูลข่าวสารของ
ทางราชการต่อประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไปแสนคน

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
● จำนวนประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไป (คน)	978,435	966,835	927,239	896,128	897,675	916,696
● ศาลปกครอง ¹ (อัตราต่อแสนคน)	533.40	570.00	545.06	687.07	787.48	751.29
จำนวนคดี (เรื่อง)	5,219	5,511	5,054	6,157	7,069	6,887
● คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ² (อัตราต่อแสนคน)	34.75	85.64	74.52	83.16	68.62	85.20
จำนวนเรื่องร้องเรียน (เรื่อง)	340	828	691	745	616	781
● ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ³ (อัตราต่อแสนคน)	136.65	236.23	243.63	300.96	579.50	239.34
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (เรื่อง)	1,337	2,283	2,259	2,697	5,202	2,194
เรื่องระหว่างดำเนินการที่ยกมาจากรายการก่อน	448	1,124	1,822	1,023	1,363	2,973
รวมเรื่องทั้งหมดเพื่อดำเนินการตามหน้าที่	1,785	3,407	4,081	3,720	6,565	5,167
เรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	661	1,585	3,058	2,357	3,592	3,272
เรื่องที่ดำเนินการแล้วเสร็จคิดเป็นร้อยละ	37.03	46.52	74.93	63.36	54.71	63.32
● คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ ราชการ ⁴ (อัตราต่อแสนคน)	13.92	17.10	15.06	19.90	22.43	n.a.

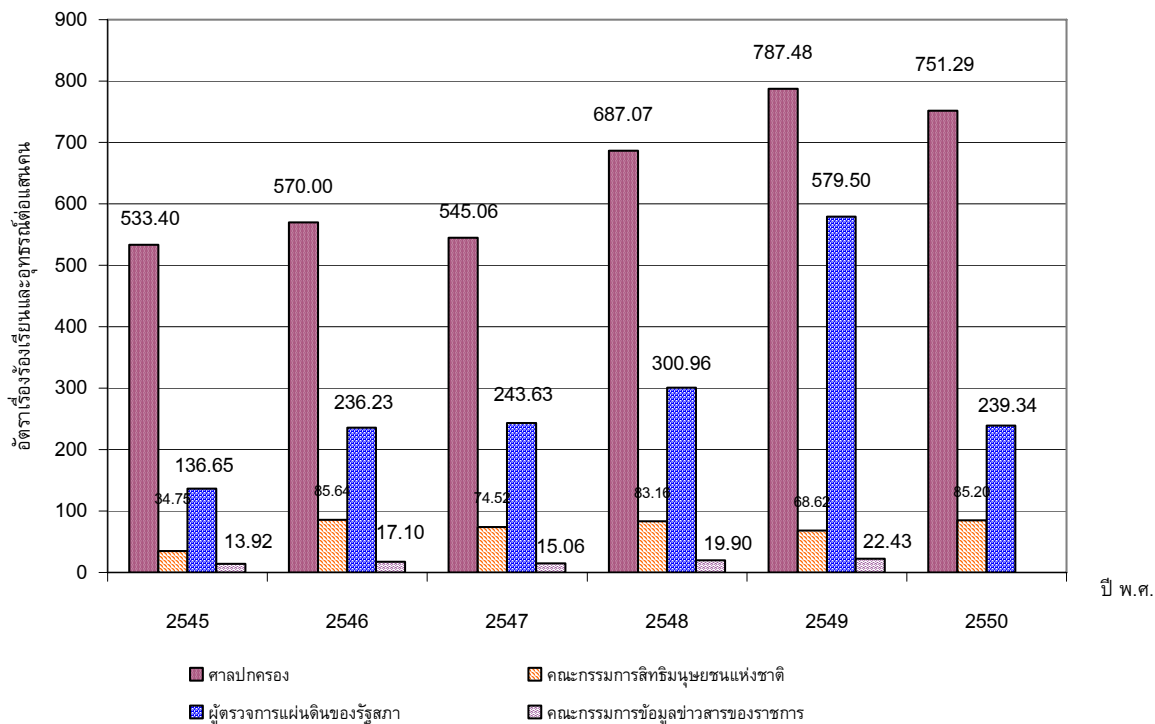
ที่มา : 1 = ศูนย์ข้อมูลการบริหารสำนักนโยบายและแผน สำนักงานศาลปกครอง ตุลาคม 2551

2 = สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาคม 2551 (เฉพาะเรื่องร้องเรียนภายในประเทศ
76 จังหวัด)

3 = สำนักผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาคม 2551

4 = สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตุลาคม 2551

รูปที่ 6.5-6 แสดงอัตราเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ต่อองค์กรอิสระ และ คกก.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการต่อประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไปแสนคน

- ที่มา :
- 1 = ศูนย์ข้อมูลการบริหารสำนักนโยบายและแผน สำนักงานศาลปกครอง ตุลาคม 2551
 - 2 = สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาคม 2551 (เฉพาะเรื่องร้องเรียนภายในประเทศ 76 จังหวัด)
 - 3 = สำนักผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาคม 2551
 - 4 = สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตุลาคม 2551

จากสถิติการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสะท้อนให้เห็น ทั้งนี้ การละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาครัฐในกรณีที่เกิดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานรัฐกับประชาชนโดย ร้องเรียนผ่านศาลปกครอง และการร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อให้มี การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และมีความโปร่งใสมากขึ้น เนื่องจากปัญหาด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็น อุปสรรคและปัจจัยบั่นทอนการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมไทย และกระตุ้นการบรรลุเป้าหมายการ พัฒนาตามยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

6. จำนวนบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐลดลง

ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศพัฒนาแล้วทุกประเทศต่างทุ่มเททรัพยากรเพื่อการปฏิรูปการบริหารกิจการบ้านเมืองเป็นภารกิจที่สำคัญ เนื่องจากสาเหตุที่ภาครัฐไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่รวดเร็ว รุนแรง เปิดกว้างและมีการแข่งขันสูงขึ้น เศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำ เกิดภาระหนี้ท่วมทับเนื่องจากความอ่อนแอโครงสร้างของภาครัฐและทำให้สังคมเสื่อมศรัทธาในภาครัฐทั้งในเรื่องการบริหารและการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยทุกประเทศมีแนวทางการปรับปรุงการบริหารกิจการบ้านเมืองที่เหมือนกันอยู่ 3 ประการ คือ 1) การบริหารมุ่งประชาชน ได้แก่ การปรับปรุงงานบริการให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และรายงานผลงานให้สาธารณะทราบ มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและในกระบวนการทำงาน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางราชการ ร่วมแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการทำงาน 2) การปรับเปลี่ยนบทบาทภาครัฐ ได้แก่ การเน้นงานในหน้าที่หลักของภาครัฐ ซึ่งได้แก่การกำหนดนโยบายที่มองการณ์ไกล มีการบังคับใช้กฎหมายที่ให้ความเสมอภาค เป็นธรรม โดยกระจายงานให้บริการแก่ราชการส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และองค์กรบริหารอิสระมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ 3) การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับความประหยัด ความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารจะได้รับความคล่องตัวในการบริหารงานมากขึ้น และต้องรับผิดชอบต่อผลงานโดยตรง แทนการยึดมั่นในการทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ วิธีการแบบในอดีต

ตารางที่ 6.5-10 จำนวนบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐลดลง ระหว่างปี 2545- 2549

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
จำนวนบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ (คน)	n.a.	n.a.	935,474	1,221,262	1,258,919.0	n.a.
อัตราการลดลงหรือเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	n.a.	n.a.	n.a.	31.0	3.0	n.a.

ที่มา : โครงการพัฒนาฐานข้อมูล ของ สศช. มีนาคม 2551

7. ร้อยละรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้ของรัฐบาล

ตลอดช่วงระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก้าวหน้ามากขึ้นในด้านการกิจ แต่ด้านอำนาจทางการคลังและบุคลากรยังมีข้อจำกัด การกระจายอำนาจภารกิจและความรับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ขณะที่การกระจายอำนาจทางการคลังที่ยังไม่

ก้าวหน้ามากขึ้น โดยสามารถจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 23.50 ในปี 2548

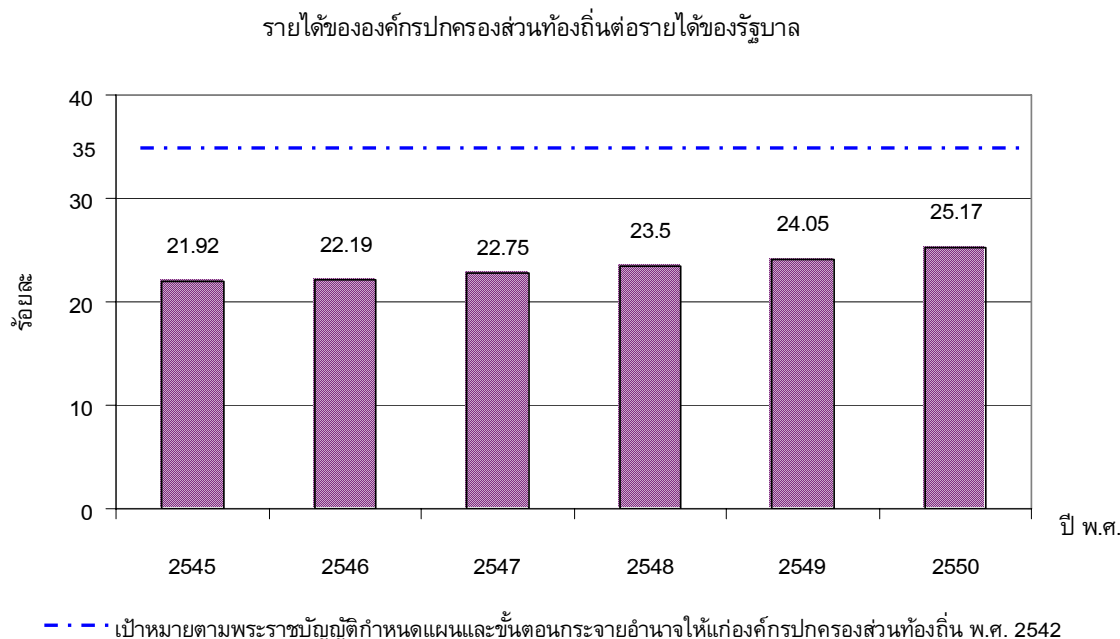
ในปี 2550 รัฐบาลได้จัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 25.17 ของรายได้รัฐบาล โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2549 ซึ่งได้รับจัดสรรรายได้ร้อยละ 24.05 ต่อรายได้รัฐบาล ซึ่งสะท้อนถึงเจตนารมณ์ของราชการส่วนกลางและรัฐบาลที่มุ่งกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถหารายได้ของตนเอง มีอิสระในการพึ่งตนเองมากขึ้น ทั้งเป็นการเพิ่มบทบาทในการจัดบริการสาธารณะให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล อย่างไรก็ดี เมื่อเทียบกับเป้าหมายตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้จัดสรรรายได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ภายในปี 2549 นับว่ายังห่างจากเป้าหมายที่กำหนดอยู่มาก อย่างไรก็ดี มีข้อน่าสังเกตอยู่ว่า รายได้ของ อปท. ต้องมาจาก 6 ส่วนด้วยกันคือ รายได้ที่ อปท. จัดเก็บเอง รัฐบาลจัดเก็บเพิ่มเติมให้ รัฐบาลจัดเก็บแล้วแบ่งให้ อปท. รัฐบาลจัดเก็บแล้วมอบให้ท้องถิ่น รายได้อื่นๆ และที่สำคัญคือเงินอุดหนุนรัฐบาล ดังนั้น ร้อยละ 35 ดังกล่าวนี้นจึงไม่ใช่เฉพาะเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเท่านั้น

ตารางที่ 6.5-11 ร้อยละรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้ของรัฐบาล ปี 2545- 2550

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549*	2550*
รายได้ของท้องถิ่น (ล้านบาท)	176,155	184,066	241,947	282,000	n.a.	n.a.
รายได้ของรัฐบาล (ล้านบาท)	803,651	829,496	1,063,600	1,200,000	1,360,000	1,444,993
รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้ของรัฐบาล (ร้อยละ)	21.92	22.19	22.75	23.50	24.05	25.17
เป้าหมายตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รัฐบาลต้องจัดสรรรายได้ให้ อปท. ร้อยละ 35 ของรายได้รัฐบาลภายในปี 2549						

ที่มา : คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกถ.)

รูปที่ 6.5-7 แสดงร้อยละรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้ของรัฐบาลระหว่างปี 2545- 2549

ที่มา : คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกถ.)

8. ร้อยละของภารกิจที่ถ่ายโอนสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตลอดช่วงระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้ก้าวหน้าเป็นลำดับ โดยสามารถดำเนินการถ่ายโอนภารกิจบางประเภทของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปแล้ว 180 ภารกิจ คิดเป็นร้อยละ 73.5 ของภารกิจเป้าหมาย และมีการถ่ายโอนบุคลากรไปแล้ว จำนวน 4,559 ราย แต่ถือว่าเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับบุคลากรของหน่วยงานเจ้าของภารกิจเดิม โดยมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก อาทิ ความไม่สมัครใจและไม่มีมาตรการจูงใจที่เพียงพอ

ในช่วงปี 2547-2550 หน่วยงานเกี่ยวข้องสามารถจัดทำมาตรฐานการบริหาร/การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม 48 มาตรฐานแบ่งเป็น มาตรฐานด้านโครงสร้างพื้นฐาน 13 มาตรฐาน ด้านคุณภาพชีวิต 13 มาตรฐาน ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และรักษาความสงบเรียบร้อย 11 มาตรฐาน ด้านการลงทุน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม 11 มาตรฐาน ส่วนการดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาลและระเบียบการบริหารงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณในการติดตามผลการบริหารงบประมาณแก่ 75 จังหวัด จัดสรรให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ 877

แห่ง และจัดสรรให้ทุก อบท.ใน 877 อำเภอ/กิ่งอำเภอ รวมถึงสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมีการออกตรวจติดตามปีละครั้ง และสำนักงานท้องถิ่นอำเภอ/กิ่งอำเภอมีการออกตรวจติดตามปีละ 2 ครั้งต่อ อบท. 1 แห่ง ส่งผลให้ อบท. มีความโปร่งใส และเรียนรู้บทบาทในการบริหารจัดการด้วยตนเองตามหลักการกระจายอำนาจมากขึ้น

ตารางที่ 6.5-12 ร้อยละของภารกิจที่ถ่ายโอนสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545-2550

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ร้อยละของภารกิจที่ถ่ายโอนสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
ร้อยละของงานที่ถ่ายโอนแล้ว	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
ร้อยละของรายได้ของท้องถิ่นต่อรายได้ของรัฐบาล	21.92	22.19	22.75	23.50	24.05	25.17
ร้อยละของบุคลากรที่ถ่ายโอนแล้ว	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

9. การศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธี

ในปี 2550 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธี จำนวน 40 เรื่อง (มากกว่าปี 2549 ซึ่งมีจำนวน 32 เรื่อง) โดยเป็นแผนงานด้านการส่งเสริมงานวิชาการรัฐสภาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานทั้งด้านระบบการทำงาน และการพัฒนาบุคลากรของรัฐสภา การสร้างความรู้ด้านการเมืองการปกครองและการพัฒนาประชาธิปไตยสู่ประชาชนและองค์กรต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนัก ความศรัทธา และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทุกภาคส่วนมากขึ้น อันนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเพื่อความยั่งยืนของประชาธิปไตย รวมถึง การพัฒนาบุคลากรทางการเมือง การบริหารการปกครอง ทั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง หลักสูตรประกาศนียบัตร หลักสูตรวุฒิปัตร์ และหลักสูตรสัมฤทธิ์บัตร นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย และพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ถือเป็นการเรียนรู้เรื่องราวบนเส้นทางพัฒนาประชาธิปไตยและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของสังคมไทยอย่างแท้จริง

ตารางที่ 6.5-13 จำนวนการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธี

ตัวชี้วัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
จำนวนการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธี (เรื่อง)	58	81	86	50	32	40
ด้านรัฐธรรมนูญ	3	3	3	3	2	6
ด้านการริเริ่มนโยบายสาธารณะ	3	6	2	3	1	3
ด้านการพัฒนาสถาบันทางการเมือง	7	9	11	13	5	3
ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ระดับชาติ/ท้องถิ่น)	14	10	14	12	11	13
ด้านประสิทธิภาพการทำงาน	6	10	13	1	4	1
ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	6	3	8	8	1	3
ด้านสันติวิธีและเสริมสร้างความสมานฉันท์	1	7	6	5	2	3
ด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	10	11	14	3	5	7
ด้านการวิจัยเกี่ยวกับสถาบันพระปกเกล้า	8	22	15	2	1	1

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า ตุลาคม 2551

ข้อมูลปี 2546-2547 เป็นยอดรวมงานศึกษาวิจัยที่เป็นเงินนอกงบประมาณด้วยแล้ว

6.5.2. บทสรุป

จากการประเมินการดำเนินงานในยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ พบว่า **ธรรมาภิบาลของประเทศในปี 2550 ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจ** สะท้อนได้จากดัชนีภาพลักษณ์การรับรู้เรื่องคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) ซึ่งเป็นคะแนนความโปร่งใสทางชาติ ลดลงเล็กน้อยเป็น 3.3 คะแนนในปี 2550 จาก 3.6 คะแนนในปี 2549 จากค่าคะแนนเต็ม 10 ในส่วนอัตราคดีการทุจริตในวงราชการของข้าราชการไทยได้ลดลงเหลือ 138 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2549 จาก 155 คดีในปี 2548 ร้อยละของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีธรรมาภิบาลของไทยต่อบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมดในปี 2550 ยังไม่มีข้อมูลสถิติ แต่ในปี 2549 มีผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 71 จากเดิมร้อยละ 69 ในปี 2548 ส่วนร้อยละของธรรมาภิบาลภาคเอกชน (IMD) ในปี 2549 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นร้อยละ 31.70 จากร้อยละ 30.90 ในปี 2548 และผลการจัดอันดับในปี 2550 พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 33 จาก 55 ประเทศ ซึ่งต่ำลงกว่าปี 2549 ถึง 4 อันดับ

ประชาชนชาวไทยในปี 2550 มีศักยภาพที่จะเข้าร่วมจัดการประเทศเพิ่มขึ้น สะท้อนจากการเลือกตั้งวันที่ 23 ธันวาคม 2550 มีผู้มาใช้สิทธิ ร้อยละ 75 ซึ่งสูงกว่าสมัยก่อนหน้า (6 มกราคม 2548 ผู้มาใช้สิทธิ ร้อยละ 73) ขณะที่ความตระหนักในหน้าที่และเอาใจใส่ต่อเรื่องส่วนรวมจากสถิติการออกเสียงลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2550 พบว่า มีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงร้อยละ 58 ของผู้มีสิทธิออกเสียงทั่วประเทศ ทั้งนี้ ประชาชนได้มีความเอาใจใส่และเข้าร่วมในกระบวนการการตรวจสอบความโปร่งใสของนักการเมืองร่วมกับสื่อมวลชนอย่างกว้างขวาง ขณะที่ภาครัฐกว่าร้อยละ 60 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น อย่างไรก็ดี พัฒนาการของระบอบประชาธิปไตย พบว่า การเมืองและการบริหารปกครองของรัฐบาลขาดเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การเมืองภาคพลเมืองมีความเข้มแข็งขึ้นโดยลำดับ

การดำเนินการเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชนของหน่วยงานราชการมีประสิทธิภาพมากขึ้น สะท้อนจากการรับเรื่องร้องเรียนของประชาชนต่อองค์กรอิสระและคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร 4 องค์กร พบว่า อัตราการร้องเรียนต่อศาลปกครองต่อประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไปแสนคนในปี 2550 ลดลงเหลือ 751 เรื่องจาก 788 เรื่องในปี พ.ศ. 2549 อัตราการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ เพิ่มขึ้น 85 เรื่องในปี 2550 จาก 69 เรื่องในปี 2549 อัตราการร้องเรียนต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินฯ ลดลงเหลือ 239 เรื่องในปี 2550 จาก 580 เรื่องในปี 2549 และอัตราเรื่องร้องเรียนฯ ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังไม่มีการรายงานผลในปี 2550 จากที่มีอยู่ในอัตรา 22 เรื่องในปี 2549

ภาคราชการและรัฐวิสาหกิจมีประสิทธิภาพการดำเนินงานและธรรมาภิบาลเป็นที่น่าพอใจ เห็นการอำนวยความสะดวกแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนามากขึ้น สะท้อนได้จากประสิทธิภาพในการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐเพิ่มขึ้น โดยประชาชนมีความพึงพอใจในบริการที่สูงขึ้น มีการปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอนกระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในหลายเรื่องหลายฉบับ เพื่อเพิ่มความสะดวกคล่องตัวในการให้บริการประชาชนและสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา

การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนสามารถดำเนินการได้ต่ำกว่าแผน กล่าวคือ จำนวนบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐเพิ่มขึ้นเป็น 1.26 ล้านคนในปี 2549 จาก 1.22 ล้านคนในปี 2548 อีกทั้งรัฐบาลได้จัดสรรรายได้ในปี 2550 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 25 ของรายได้รัฐบาล โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2549 ซึ่งได้รับร้อยละ 24 แต่ถือว่ายังต่ำกว่าเป้าหมายตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ภายในปี 2549 ด้านการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ในช่วงปี 2547-2550 หน่วยงานเกี่ยวข้องสามารถจัดทำมาตรฐานการบริหาร/การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม 48 มาตรฐานแบ่งเป็น มาตรฐานด้านโครงสร้างพื้นฐาน 13 มาตรฐาน ด้านคุณภาพชีวิต 13 มาตรฐาน ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และรักษาความสงบเรียบร้อย 11 มาตรฐาน ด้านการลงทุน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม 11 มาตรฐาน ส่วนการดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาลและระเบียบการบริหารงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณในการติดตามผลการบริหารงบประมาณแก่ 75 จังหวัด จัดสรรให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ 877 แห่ง และจัดสรรให้ทุก อบต.ใน 877 อำเภอ/กิ่งอำเภอ รวมถึงสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมีการออกตรวจติดตามปีละครั้ง และสำนักงานท้องถิ่นอำเภอ/กิ่งอำเภอมีการออกตรวจติดตามปีละ 2 ครั้งต่อ อบต. 1 แห่ง ส่งผลให้ อบต. มีความโปร่งใสและเรียนรู้บทบาทในการบริหารจัดการด้วยตนเองตามหลักการกระจายอำนาจมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมยังขาดกลไกเชิงจูงใจและส่งเสริมที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการบริหารจัดการตนเองเชิงคุณภาพได้มากขึ้น

วัฒนธรรมประชาธิปไตยมีพัฒนาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมไทย โดยความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของพลเมืองไทยมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2550 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธี จำนวน 40 เรื่อง มากกว่าปี 2549 ซึ่งมีเพียง 32 เรื่อง และภาครัฐได้เห็นความสำคัญในการตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านสิทธิและหน้าที่ระหว่างรัฐกับประชาชนมากขึ้นเป็นลำดับ

บทที่ 7

กรอบการติดตามประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

7.1 กรอบการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคหรือเครื่องมือ (บทที่ 2) ที่ใช้ในการประเมินผล เพื่อ นำไปสู่กระบวนการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องอันจะทำให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น ที่ผ่านมามีเทคนิคหรือเครื่องมือต่างๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินผลอยู่หลากหลาย วิธี เช่น Context Input Process Product หรือ CIPP Model และ วงจรเดมมิง หรือวงจร PDCA เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หลักการบริหารแผนกลยุทธ์ (PDCA) นับเป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยม สำหรับใช้บริหารแผนกลยุทธ์และการจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่หนุนส่งกันเป็นวัฏจักรทำให้เกิด กระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คณะผู้วิจัยจึงได้นำเอาเทคนิคดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ระบบการติดตามประเมินผลการพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

ขั้นตอนของวงจร PDCA ประกอบด้วย (รูปที่ 7-1)

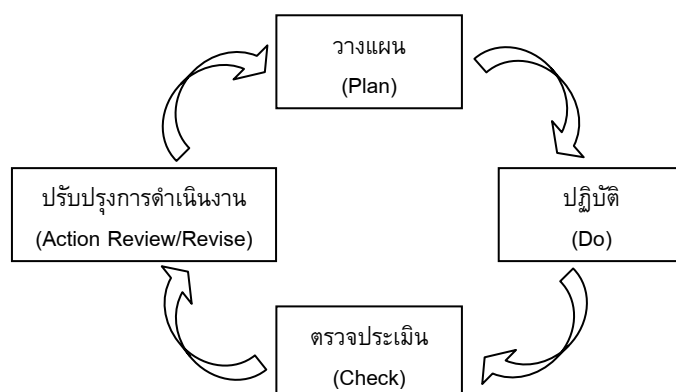
P (Plan) คือการวางแผนหรือการกำหนดกรอบที่ต้องการให้เกิดการพัฒนาปรับปรุง ฯลฯ พร้อมกับกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงให้บรรลุ ตามเป้าหมาย

D (Do) คือการลงมือปฏิบัติตามกรอบหรือทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจไว้หรือไม่ด้วย

C (Check) คือการตรวจสอบหรือการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การดำเนินงาน ขั้นตอนนี้ทำให้ทราบว่า การปฏิบัติในขั้น Do บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบหรือประเมินผลนี้จะป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาปรับปรุงใน ขั้นตอนต่อไป

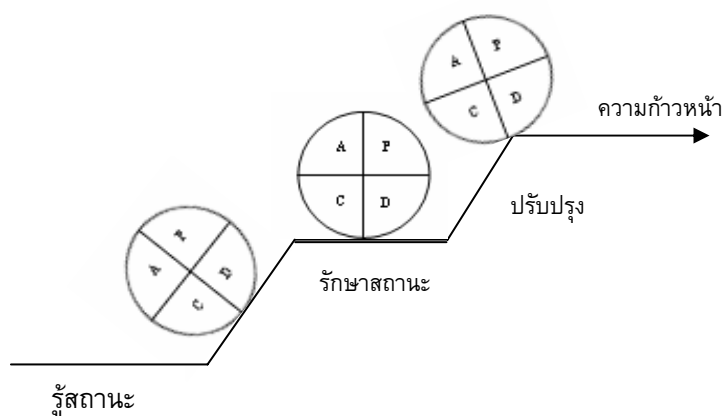
A (Action Review/Revise) คือการดำเนินงานให้เหมาะสมโดยพิจารณาผลที่ได้จากการ ตรวจสอบหรือประเมินผล ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนหรือไม่เป็นไปตามแผนที่ วางไว้ หากเป็นกรณีแรกก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำเป็นมาตรฐาน พร้อมทั้ง หาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก แต่หากเป็นกรณีที่สองซึ่งผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตาม

แผนที่วางไว้ ก็ควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไรเพื่อนำไปสู่การบรรลุผล

รูปที่ 7-1 วงจร PDCA

วงจร PDCA สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ทุกครั้งที่วงจรหมุนครบรอบก็จะเป็นแรงส่งให้หมุนในรอบต่อไป วิธีการใหม่ที่ทำให้เกิดการปรับปรุงก็จะถูกจัดทำเป็นมาตรฐานการทำงาน ซึ่งจะทำให้การทำงานมีการพัฒนาอย่างไม่สิ้นสุดเพื่อก้าวไปสู่การปรับปรุงที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจนนำไปสู่การบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ (รูปที่ 7-2)

รูปที่ 7-2 การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA

จากหลักการข้างต้น ทำให้วงจร PDCA สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยใช้เป็นกรอบเพื่อสร้างกลไกในการติดตามประเมินผลทั้ง 4 ขั้นตอนของวงจรเต็มมิ่ง ได้ดังนี้

1) ขั้นการวางแผน โดยคำนึงว่าจะต้องเตรียมการอะไรบ้างในการขับเคลื่อนแผนฯ 10 ซึ่งหมายถึง ก่อนการขับเคลื่อนแต่ละยุทธศาสตร์ จะต้องกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน และกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ ซึ่งหมายถึง การถอดประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญออกมาเป็นลำดับ และระบุแนวทางพัฒนาที่สำคัญตามลำดับ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ให้ชัดเจน เพื่อจะใช้เป็นกรอบทิศทางในการขับเคลื่อนแผนฯ 10 ไปได้ร่วมกันระหว่างภาคีการพัฒนา การเตรียมการนี้ ยังรวมถึงการระบุภาคีผู้รับผิดชอบ การเตรียมข้อมูลและการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูล การสร้างข้อตกลงเพื่อรับเป้าหมายและตัวชี้วัด และการเตรียมการรายงานผลเมื่อสิ้นปีงบประมาณ เป็นต้น

2) ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ โดยพิจารณาว่าการนำแผนฯ 10 ไปปฏิบัติในแต่ละปี ขั้นตอนนี้มีประเด็นสำคัญว่าต้องมีการตรวจสอบระหว่างทางด้วยการดำเนินการกำลังมุ่งสู่เป้าหมายที่คาดหวังร่วมกันหรือยัง ซึ่งการศึกษาที่เป็นรูปธรรมในโครงการนี้ คือการวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยและทรัพยากรนำเข้าของภาคีการพัฒนา ซึ่งหมายถึงการศึกษาระบบการแปลงแผน การจัดสรรงบประมาณเพื่องานที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์แผนฯ 10 และการติดตามแผนหลักที่ สศช.ให้ความสนใจ นอกจากนี้ ควรพิจารณาว่ามีปัจจัยสนับสนุนใดบ้างที่จะก่อให้เกิดการขับเคลื่อนแผนฯ และยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เวทีการประชุมเพื่อถอดบทเรียนกระบวนการแปลงแผนระหว่างภาคีการพัฒนา เป็นต้น

3) ขั้นการตรวจสอบประเมินผล ขั้นตอนนี้หมายถึง การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 นั้นเอง โดยในการศึกษานี้ อาศัยการติดตามประเมินผลผ่านโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ การติดตามความก้าวหน้าของแผนหลักที่ สศช. ให้ความสนใจ และการจัดทำดัชนีพร้อมทั้งอ่านผลการพัฒนาประเทศในปีแรกของการดำเนินงานตามแผนฯ 10 ทั้งนี้เพื่อจะค้นหาปัจจัยความสำเร็จ รายงานความก้าวหน้าของการมุ่งบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 และเรียนรู้ความล้มเหลวเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และเฝ้าระวังในรอบปีต่อไป

4) ขั้นการทบทวน โดยพิจารณาว่าเมื่อได้ติดตามและประเมินผลการพัฒนาในแต่ละปีแล้ว มีขั้นตอนใดหรือเรื่องใดที่จะต้องพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงาน ในการศึกษานี้ มุ่งที่จะถอดบทเรียนความสำเร็จ ความล้มเหลว และแนวทาง-ข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และการดำเนินการล่วงหน้าเพื่อให้วงจรเต็มมิ่งของแผนฯ 10 ขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การวางระบบการติดตามประเมินผลไว้เป็นระยะที่เหมาะสม เช่น การประเมินผลใหญ่ระยะครึ่งแผนฯ (ปีที่ 3) และระยะสิ้นสุดแผนฯ (ปีที่ 5) การกำหนดกลไกหรือมาตรการสนับสนุนการปรับปรุงการดำเนินงานดังกล่าว เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการบางคณะ หรือการมีมติคณะรัฐมนตรีในช่วงเวลาที่เหมาะสมของการขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการทบทวนระบบโดยรวม เพื่อสรุปปัจจัยความสำเร็จ (KSF) และความล้มเหลวเพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้กับการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ที่มีประสิทธิภาพได้มากขึ้นต่อไป

ประเภทของการติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผล เป็นกระบวนการวิเคราะห์เงื่อนไขและสถานการณ์การดำเนินงานขององค์กร ทั้งก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และผลลัพธ์ของการพัฒนา ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนนั้น สามารถแบ่งการประเมินผลออกเป็น 3 ประเภทหรือ 3 ระยะ ได้แก่

(1.1) การประเมินผลก่อนการดำเนินงาน (Pre-Evaluation) มีประเด็นในการประเมินที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประเด็น คือ

- ความสอดคล้อง และเชื่อมโยงระหว่างแผนกลยุทธ์ที่กำหนดกับเป้าหมายที่ต้องการให้สำเร็จ (If-Then-Causality)
- ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า (Input) และวิธีการปฏิบัติตามแผน (Process) ว่ามีความพร้อม ความเหมาะสมหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำแผนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการตรวจสอบระบบนำส่ง (Delivery System Investigation)

(1.2) การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานตามแผน (Formative On going-Evaluation) ส่วนราชการต่าง ๆ จะต้องมีการกำหนด Milestone ในแผนทุกระดับเพื่อวัดความก้าวหน้า (Work Measurement) การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานตามแผนจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบความเที่ยงตรงของแผนว่า ยังคงมีความสอดคล้องกับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งในด้านของปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการทำงาน (Activity Process) ทั้งนี้ เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจปรับปรุง/พัฒนาแผน หรือเรียกว่า การประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (Evaluation for Fine Tuning) ทั้งนี้ ผลการประเมินจะต้องตอบคำถามให้ได้ว่าระบบการนำส่ง (Delivery System) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ และจะต้องพัฒนา/ปรับปรุงอะไร อย่างไรหรือไม่

(1.3) การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (Summative Post) เมื่อการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ในระดับต่าง ๆ เสร็จสิ้นลง ตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิบัติตามแผนคือ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนคือ การประเมินผลความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนดนั่นเอง เช่น ถ้าเป็นระดับกระทรวง ก็หมายถึงการประเมินผลความสำเร็จตามเป้าหมายการบริการสาธารณะ ถ้าเป็นระดับกรม ก็หมายถึงการประเมินผลความสำเร็จของผลผลิต (Output) ที่กำหนด ทั้งนี้ ต้องประกอบด้วยตัวชี้วัด อาทิ ด้านงบประมาณได้กำหนดตัวชี้วัดไว้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านปริมาณ 2) ด้านคุณภาพ 3) ด้านระยะเวลาและ 4) ด้านต้นทุน/ค่าใช้จ่ายในการผลิต เป็นต้น ดังนั้น ในการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ในการวัด (Benchmark) ในทุกตัวชี้วัด ทั้งนี้ เพื่อผลการประเมินจะได้มาอย่างเป็นรูปธรรม (เชิงปริมาณ) นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญมากที่สุดในระบบการประเมินผลคือ การนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจส่วนใหญ่จะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

- ตัดสินใจเพื่อเร่งรัด ชะลอ และยกเลิกการดำเนินงาน (Re-Development Decision)
- ตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (Fine-Tuning Decision)

จากวงจร PDCA ทำให้สามารถจัดแบ่งขั้นตอนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผนฯ 10 ได้เป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนการกำหนดกรอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 อยู่ในขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติและการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ขั้นตอนการติดตามประเมินผลแผนฯ รายปี และการรายงานผลการพัฒนาประเทศอยู่ในขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ขณะที่ การทบทวนผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 และการปรับปรุงการดำเนินงานในรอบใหม่อยู่ในขั้นตอนการปรับปรุงการดำเนินงาน (Action Review) ณ สิ้นปีงบประมาณ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามหลักการของ PDCA จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลแบบครบวงจร เพื่อวางหรือกำหนดแนวทางการดำเนินการติดตามประเมินผลการพัฒนาตามแผนฯ 10 ให้ครอบคลุมระยะของแผนฯ และครอบคลุมองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหลักประกันว่าแผนฯ 10 จะเกิดการขับเคลื่อนและดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายยุทธศาสตร์ของแผนฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในช่วงระยะเริ่มต้นแผนฯ และตลอดระยะเวลาใช้แผนชาติฉบับนี้ โดยมีกรอบแนวทางการประเมินผลใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) การประเมินกระบวนการแปลงแผน (process evaluation) สามารถทำการประเมินผลตั้งแต่การเตรียมการดำเนินงานตามแผนฯ และระหว่างกรดำเนินงานตามแผนฯ โดยมีปัจจัยและองค์ประกอบที่จะต้องเตรียมการและดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ ตัวชี้วัดกระบวนการแปลงแผน องค์ประกอบสำคัญของการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ และรูปแบบ กลไก และแนวทางการติดตามประเมินผลกระบวนการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

(2) การประเมินผลผลิต (output evaluation) เป็นการติดตามประเมินผลความสำเร็จเชิงผลลัพธ์ ในการศึกษาให้มีความสำคัญกับระบบดัชนีชี้วัดการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นรายยุทธศาสตร์ โดยมีกรอบแนวทางในการจัดทำดัชนีที่เหมาะสมจะใช้วัดผลสำเร็จที่เกิดขึ้นทันทีหลังการดำเนินงานแต่ละรอบปี และลำดับความสำคัญของดัชนีที่เหมาะสมในแต่ละปี ซึ่งสัมพันธ์กับเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของยุทธศาสตร์แผนฯ 10 เป็นสำคัญ

(3) การประเมินผลลัพธ์ (outcome evaluation) เป็นการวางระบบการติดตามผลในระยะปีที่ 3-4-5 ของการดำเนินงานตามแผนฯ 10 เนื่องจากต้องอาศัยระยะเวลาที่จะสามารถบ่งชี้ความสำเร็จในการดำเนินงานที่เกิดมูลค่าเพิ่มและคุณค่าภายหลังการดำเนินงานที่ชัดเจนมากขึ้น จึงควรทำการประเมินในช่วงปีที่ 3 ถึงปีที่ 5 หลังการแปลงแผนฯ 10 สู่การปฏิบัติแล้ว ในการศึกษาจะให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ (outcome indicator) และการประเมินผลการพัฒนาเชิงคุณภาพมากขึ้นกว่าการประเมินผลแค่เชิงปริมาณ ซึ่งจะเกิดความชัดเจนอย่างแท้จริงว่าสามารถบรรลุยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้มากน้อยเพียงใด เนื่องจากดัชนีชี้วัดกลุ่มนี้สามารถสะท้อนผลการพัฒนาในภาพรวม และสะท้อนผลการพัฒนาเชิงคุณภาพได้มากขึ้น

(4) การประเมินผลกระทบการพัฒนา (impact evaluation) การติดตามประเมินผลในขั้นตอนนี้ สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่การดำเนินงานรอบปีที่ 2 เสร็จสิ้น เพื่อพิจารณาความเชื่อมโยงของผลการพัฒนาว่าก่อให้เกิดผลกระทบอย่างไรบ้างต่อแนวทางการพัฒนาที่คาดหวังให้เกิดขึ้น

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเกิดขึ้นในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2550-2554) ของแผนฯ การสร้างพลังขับเคลื่อนระหว่างหน่วยงานส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงระหว่างภาคีการพัฒนาอื่นๆ จำเป็นต้องมีกลไกมาทำหน้าที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผนฯ 10 อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเงื่อนไข ข้อจำกัดที่ว่าหน่วยงานราชการมีภาระงานประจำตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายการจัดตั้งกระทรวงนั้นๆ อยู่จำนวนมาก และต้องรายงานผลระดับกระทรวงต่อหน่วยงานและองค์กรต่างๆ หลายครั้ง เช่น ต้องรายงานต่อสำนักงบประมาณ (สงป.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และการรายงานผลต่อรัฐมนตรีตามนโยบายรัฐบาล เป็นต้น

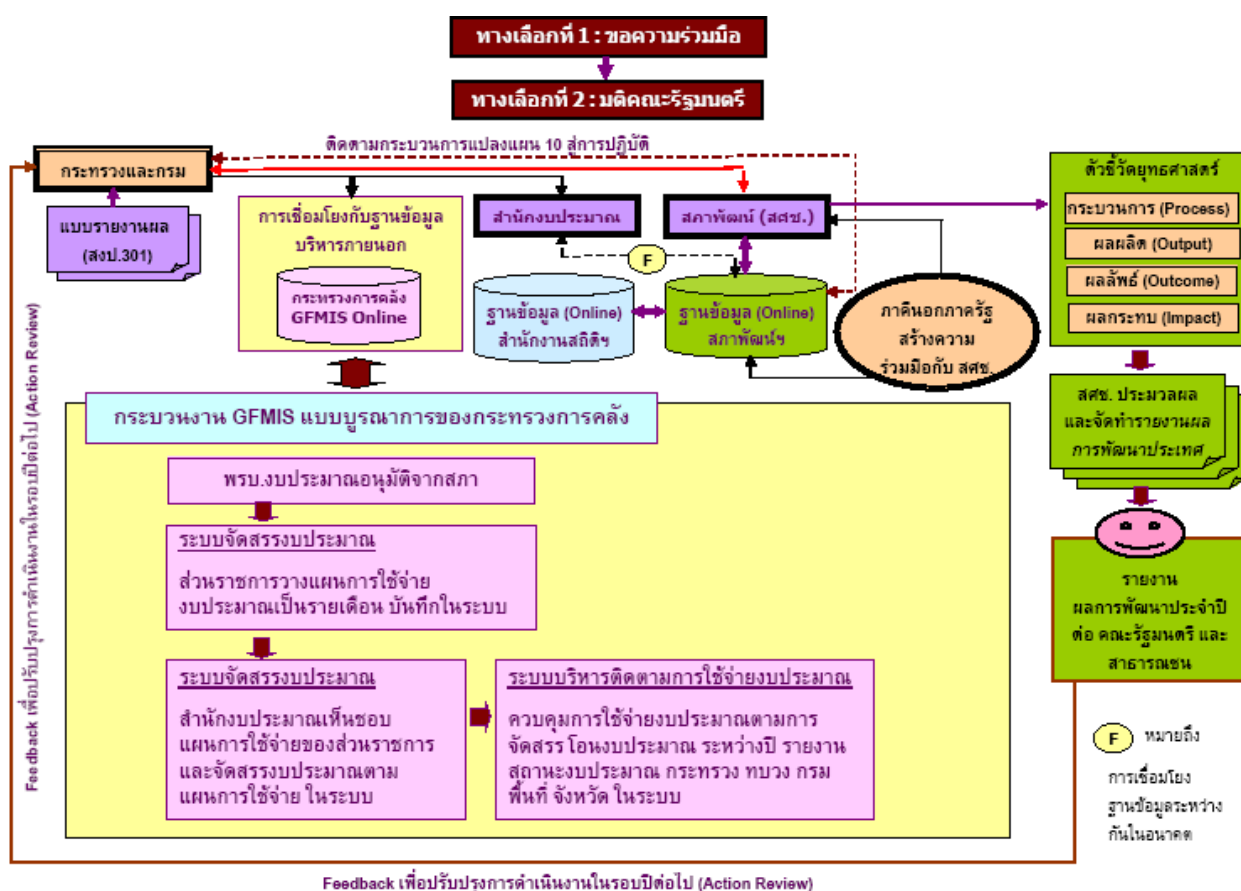
อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุผลและหลักการที่จะต้องมีการติดตามผลการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ชาติอย่างสม่ำเสมอภายใต้ข้อจำกัดและเงื่อนไขข้างต้น ดังนั้น จึงควรมีกลไกที่สามารถลดภาระงานของหน่วยงานราชการแต่คงไว้ซึ่งการติดตามประเมินผลความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติได้ด้วย

กลไกการรายงานเพื่อการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จึงมีขึ้นเพื่อให้หน่วยงานระดับกระทรวงรายงานผลการดำเนินงานในระดับยุทธศาสตร์ของระดับกระทรวงต่อสำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปีละ 1 ครั้ง โดยมี 2 ทางเลือก ได้แก่

ทางเลือกที่ 1 ผลักดันกลไกการรายงานผลนี้แบบ “ขอความร่วมมือ”

ทางเลือกที่ 2 ผลักดันกลไกการรายงานผลนี้แบบ “มติคณะรัฐมนตรี”

กรอบการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนวทางดำเนินงานโดยที่กระทรวง/กรมมีการจัดทำงบประมาณประจำปีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสำนักงบประมาณและยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ตามกระบวนการบริหารระบบงบประมาณแบบบูรณาการ (GFMS) ของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง และต้องรายงานผลการดำเนินงานก่อนสิ้นปีงบประมาณต่อสำนักงบประมาณผ่านแบบฟอร์มรายงานผล (สงป.301) เป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว ดังนั้น ศสช. จึงเสนอแนะแนวทางการรายงานผลที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ของแผนชาติ โดยบูรณาการแบบฟอร์มการรายงานผลตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เข้ากับแบบรายงานผล สงป.301 ของสำนักงบประมาณ โดยขอความร่วมมือให้กระทรวง/กรม จัดทำแบบรายงานผล สงป.301 จำนวน 2 ฉบับ เพื่อบริการสำนักงบประมาณ จำนวน 1 ชุด และ ศสช. อีกจำนวน 1 ชุดพร้อมเอกสารแนบ (หากมี) ดังรูปที่ 7-3

รูปที่ 7-3 แสดงกรอบการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จากการศึกษาครั้งนี้

7.2 วัตถุประสงค์ของการติดตามประเมินผล

- 1) เพื่อทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานที่ทำไปแล้วว่าบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของแผนฯ หรือไม่
- 2) ทราบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงาน เช่น ปัญหาด้านการเงิน บุคลากร ด้านเทคนิค และด้านอื่นๆ
- 3) ทราบประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 4) สามารถทบทวนถึงผลสำเร็จของการดำเนินงานและผลกระทบต่างๆ ของงานที่ได้จัดทำไป เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนงานในอนาคต

7.3 ความสำคัญของการติดตามประเมินผล

- 1) ช่วยให้สามารถใช้ทรัพยากรเป็นประโยชน์อย่างเต็มที่
- 2) ช่วยให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผนและเวลา
- 3) ช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้น
- 4) ช่วยควบคุมคุณภาพของงาน
- 5) ช่วยยืนยันและให้หลักฐานในความมีประสิทธิภาพของโครงการ
- 6) ผลการประเมินเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจครั้งต่อไป
- 7) ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

7.4 แนวทางการติดตามประเมินผล

แนวทางการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 นี้ ประมวลได้จากการติดตามกระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของ 20 กระทรวง (บทที่ 4) รวมถึงการติดตามโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 (Flagship Project) (บทที่ 5) และการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศในปีแรกด้วยตัวชี้วัด (บทที่ 6) ทำให้ได้กรอบแนวทางการติดตามผลในระยะ 5 ปีของการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในแต่ละระยะ ดังตารางที่ 7-1

ตารางที่ 7 -1 แนวทางการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ฉบับที่ 10

ลำดับ	กรอบการติดตามประเมินผล	แนวทางติดตามประเมินผล	แนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม	กลไก / มาตรการ
1.	การติดตามประเมินผลปีแรก • รายงานการติดตามประเมินผลประจำปี	- เน้นการติดตามปัจจัยป้อนเข้า (input) เช่น งบประมาณ และแผนงาน/โครงการ ที่ตอบสนองต่อแผนฯ 10 - ติดตามผลผลิตบางส่วนที่เห็นผลเร็ว เช่น การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การคลัง และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น	<u>แนวทางการประเมิน</u> 1) ประเมินปัจจัยนำเข้า โดย - วิเคราะห์งบประมาณเป็นรายยุทธศาสตร์ - ประเมินกระบวนการแปลงแผนของ 20 กระทรวง และหน่วยงานเจ้าภาพหลัก 2) ประเมินประสิทธิภาพ โดย - ติดตามผลการดำเนินงานผ่านโครงการสำคัญที่รองรับยุทธศาสตร์ (Flagship Project) - การใช้งบประมาณ และ/หรือระยะเวลาในการดำเนินโครงการต่ำกว่าหรือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานของโครงการ	- มีเวทีเจรจาระหว่าง 20 กระทรวงเพื่อแชร์เป้าหมายของแผนฯ 10 แต่ละยุทธศาสตร์ แต่ละเป้าหมายหลักให้ชัดเจนร่วมกัน - มีเวทีหารือระหว่าง 20 กระทรวง เพื่อกำหนดตัวชี้วัดของแต่ละกระทรวงเจ้าภาพ ให้ชัดเจนร่วมกัน - พัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่าง สศช. กับ (ทางเลือก) 1) เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของสำนักงานงบประมาณ 2) เชื่อมโยงเครือข่ายกับ 20 กระทรวง
2.	การติดตามประเมินผลปีที่ 2 • รายงานการติดตามประเมินผลประจำปี	- เน้นติดตามปัจจัยป้อนเข้า (input) ในส่วนของแนวทางการพัฒนาตามแผนฯ 10 ที่ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจังในปีแรก เช่น การจัดสรรงบประมาณ และความร่วมมือระหว่างกันของกลุ่มเจ้าภาพร่วม - เน้นการติดตามผลผลิต (output) และผลกระทบ (impact) ที่คาดว่าจะเกิดผลเร็ว - วิเคราะห์แนวโน้ม และโอกาส เพื่อนำไป	<u>แนวทางการประเมิน</u> 1) ประเมินประสิทธิผล โดยเปรียบเทียบผลที่ได้กับวัตถุประสงค์ของโครงการ - ปริมาณของผลผลิตที่ได้รับจากโครงการ - คุณภาพของผลผลิตที่ได้รับจากโครงการ	- มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานเจ้าภาพรอง โดยอาศัยประสบการณ์จากหน่วยงานเจ้าภาพหลัก - ติดตาม Flagship Project ในส่วนของแนวทางพัฒนาที่เพิ่มเข้ามาใหม่ในปีที่ 2 - นำร่องกิจกรรมต้นแบบของการจัดทำโครงการเชิงยุทธศาสตร์ให้กับกระทรวงที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในประเด็นพัฒนานั้น รวมถึงหน่วยงานระดับภูมิภาค และท้องถิ่น

ลำดับ	กรอบการติดตามประเมินผล	แนวทางติดตามประเมินผล	แนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม	กลไก / มาตรการ
		เป็นแนวทางในการเริ่มต้นพัฒนาและยกร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 11	2) ประเมินประสิทธิภาพ โดยเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และการประหยัดทรัพยากรหรือค่าใช้จ่าย ในประเด็น • การใช้งบประมาณ และ/หรือระยะเวลาในการดำเนินโครงการต่ำกว่าหรือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานของโครงการ	
3.	การติดตามประเมินผลปีที่ 3 • รายงานการติดตามประเมินผล 3 ปี (ระยะครึ่งแผนฯ)	• มุ่งเน้นการติดตามประเมินผลในส่วนของผลผลิต (output) ทั้งหมด พร้อมทั้งส่วนที่เป็นผลกระทบ (impact) และผลลัพธ์ (outcome) บางส่วน • สรุปผลระยะครึ่งแผน วิเคราะห์แนวโน้มและโอกาส เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการเริ่มต้นพัฒนาและยกร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 11	• คำนึงว่าผลผลิต (output) อะไรบ้างเป็นไปตามตัวชี้วัดหรือไม่ และภายหลังจากการดำเนินโครงการแล้วเสร็จมีผลลัพธ์ (outcome) อะไรได้เกิดขึ้น แล้วบ้าง ซึ่งจะสะท้อนความสำเร็จหรือล้มเหลวของยุทธศาสตร์การพัฒนา • มีการรับเป้าหมาย และตัวชี้วัดในส่วนที่บรรลุเป้าหมายแล้ว เพื่อให้ท้าทายยิ่งขึ้น • ทบทวนตัวชี้วัด และเป้าหมายของแนวทางพัฒนาที่ได้นำเข้าทรัพยากร (input) ตั้งแต่ปีที่ 2 และ 3 แล้ว แต่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย <u>กรอบและวิธีการประเมินและรายงานผล</u> - วัตถุประสงค์ของการประเมินผล	• มีคณะกรรมการร่วมระหว่าง 20 กระทรวง เพื่อการติดตามประเมินผลและรายงานผลร่วมกัน • มีเวทีหารือระหว่าง กพร. สำนักงานประมาณ และสศช. เพื่อปรับปรุงระบบการรายงานผลที่ไม่ซ้ำซ้อน และหลายครั้งต่อปีให้กระชับและเป็นหนึ่งเดียวกันมากขึ้นเพื่อลดภาระงานของ 20 กระทรวง • สนับสนุน ส่งเสริม และนำร่องต้นแบบของการประเมินผลด้วยตนเอง (self-assessment) ให้เข้าอยู่ในระบบการรายงานผลของ 20 กระทรวง

ลำดับ	กรอบการติดตามประเมินผล	แนวทางติดตามประเมินผล	แนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม	กลไก / มาตรการ
			- ข้อมูลที่ต้องการชี้วัด - แหล่งข้อมูล เครื่องมือ - วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล - วิธีการวิเคราะห์ - เกณฑ์ในการประเมิน รายงานการประเมินผลโครงการ ควรประกอบด้วย <u>บทที่ 1</u> ความเป็นมาของโครงการ <u>บทที่ 2</u> ข้อมูลเบื้องต้นก่อนดำเนินโครงการ <u>บทที่ 3</u> ระเบียบวิธีการประเมิน <u>บทที่ 4</u> ผลการวิเคราะห์ข้อมูล <u>บทที่ 5</u> สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ <u>ภาคผนวก</u> เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	
4.	การติดตามประเมินผลปีที่ 4 ● รายงานการติดตามประเมินผลประจำปี	● มุ่งเน้นการติดตามประเมินผลในส่วนของผลผลิต (output) ทั้งหมด พร้อมทั้งส่วนที่เป็นผลกระทบ (impact) และผลลัพธ์ (outcome) ในส่วนที่เหลือ ● นำผลการประเมินไปสะท้อนสถานภาพการพัฒนาและระบุผลสำเร็จเชิงปริมาณไว้ในร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 เพื่อการเชื่อมโยง ต่อยอด และขยายผลไว้ในยุทธศาสตร์ของร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 11	คำนึงว่า โครงการที่จะประสบความสำเร็จหรือบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ ต้องมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกันระหว่างบริบทปัจจัยเบื้องต้น การดำเนินงาน และผลที่ได้รับ ทั้งนี้ ความเหมาะสมของผลที่ได้รับจะประเมินได้จากตัวชี้วัดที่สำคัญคือ ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของผลที่ได้รับ และผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินโครงการ	● จัดทำโครงการประเมินความยั่งยืนของโครงการและการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนและภาคีการพัฒนา (ปีแรก) จากการพัฒนามตามยุทธศาสตร์ของแผนฯ ที่ได้ดำเนินการไปตลอด 4 ปี

ลำดับ	กรอบการติดตามประเมินผล	แนวทางติดตามประเมินผล	แนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม	กลไก / มาตรการ
		ต่อไป		
5.	การติดตามประเมินผลปีที่ 5 • รายงานการติดตามประเมินผลประจำปี • รายงานการติดตามประเมินผล 5 ปี (สิ้นสุด แผนฯ 10) (Summative Post Evaluation)	• มุ่งเน้นการติดตามประเมินผลในส่วนของผลผลิต (output) ทั้งหมด ร่วมกับส่วนที่เป็นผลกระทบ (impact) และผลลัพธ์ (outcome) ที่ได้ทั้งหมด • สรุปบทเรียน ประมวลปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 รวมทั้งกำหนดแนวทางการปรับปรุงเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางพัฒนาในส่วนที่ไม่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะแนวทางพัฒนาที่มีความเป็นคุณภาพสูง	<u>แนวทางประเมินผลกระทบ และผลลัพธ์</u> • ประเมินว่าก่อให้เกิดผลกระทบใดบ้าง ทั้งผลกระทบ ต่อ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร พื้นที่ ต่าง บริบท ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพหรือทางชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์และต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชน	• จัดทำโครงการประเมินความยั่งยืนของโครงการและการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนและภาคีการพัฒนา (ปีที่ 2) เพื่อประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนฯ ที่ได้ดำเนินการไปตลอดระยะ 5 ปีของแผนฯ

อย่างไรก็ดี กรอบแนวทางการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ดังข้างต้นนี้ สศช. มีนโยบาย แนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนของการติดตามประเมินผล โดยมุ่งพัฒนาฐานข้อมูล สถิติ และตัวชี้วัดร่วมกันกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ การพัฒนาบุคลากรของ สศช. ด้านการติดตามประเมินผล การสาธิตและนำร่องการติดตามและรายงานผลเชิงยุทธศาสตร์แก่กระทรวง กรม และหน่วยงานในภูมิภาคและท้องถิ่นเป็นระยะ รวมถึงริเริ่มการส่งเสริมกลไกใหม่เพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนและการติดตามประเมินผลร่วมกันระหว่างหน่วยงานติดตามประเมินผลระดับชาติ ได้แก่ สำนักงานประมาณ สำนักงาน ก.พ.ร. และ สศช. กับหน่วยงานดำเนินการทั้ง 20 กระทรวง และภาคีการพัฒนาภาคส่วนอื่นๆ เพื่อให้เกิดเอกภาพในการติดตามผลและเกิดการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติจริงต่อไป

ภาคผนวก ก

สรุปงบประมาณรายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
ประจำปีงบประมาณ 2550

ตารางที่ ก-1 สรุปงบประมาณรายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ประจำปีงบประมาณ 2550

รายการงบประมาณรายจ่าย	งบประมาณ (ล้านบาท)*	
	ไม่รวม งบบุคลากร*	รวม งบบุคลากร*
1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้	127,703.8019	342,042.1061
(1) แผนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคณะให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม	67,409.3385	225,845.8889
(2) แผนการอนุรักษ์สืบทอดประเพณี วัฒนธรรมที่ดึกดำบรรพ์และพัฒนาภูมิปัญญา	2,599.4751	4,179.6839
(3) แผนการเสริมสร้างสุขภาพของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน	15,851.5639	63,229.9696
(4) แผนเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม	41,440.5985	48,279.6294
(5) แผนการเตรียมความพร้อมแก่สังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า	402.8259	506.9343
2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานประเทศ	9,241.5287	17,443.6393
(1) แผนขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท	9,241.5287	17,443.6393
3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	277,791.3530	311,138.1793
(1) แผนปรับโครงสร้างภาคเกษตร	19,300.8382	30,637.0145
(2) แผนปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม	3,661.0626	5,533.2365
(3) แผนปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า	4,952.6451	7,110.1311
(4) แผนบริหารการเงิน การคลัง	6,226.9339	13,855.5226
(5) แผนต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	5,744.98572	8,876.7721
(6) แผนพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม	11,849.7978	11,512.3166
(7) แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์	65,020.2772	72,067.8526
(8) แผนใช้พลังงานทดแทน	1,022.0054	1,310.4558
(9) แผนสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน	408.2523	570.1519
(10) แผนเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน	291.5068	351.6776
(11) แผนบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ	159,313.048	159,313.048
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	33,266.1759	43,392.636
(1) แผนสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	9,477.7548	16,024.4614
(2) แผนคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	278.2865	299.0799

รายการงบประมาณรายจ่าย	งบประมาณ (ล้านบาท)*	
	ไม่รวม งบบุคลากร*	รวม งบบุคลากร*
(3) แผนบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ	22,700.8583	26,092.8641
(4) แผนควบคุมมลพิษจากขยะ น้ำเสีย ฟุ้งละออง ก๊าซ กลิ่น และเสียง	809.2763	976.2306
5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ	220,895.1519	317,165.1961
(1) แผนรักษาความมั่นคงของรัฐ	61,240.8502	125,812.8149
(2) แผนส่งเสริมธรรมาภิบาล	19,747.12644	50,685.663
(3) แผนกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น	139,907.1753	140,666.7182
งบประมาณรวม	668,898.0115	1,031,181.757

หมายเหตุ * ไม่รวมงบประมาณรายจ่ายของสถาบันศึกษาของรัฐจำนวน 78 แห่ง

ตารางที่ ก-2 งบประมาณของยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ประจำปี พ.ศ. 2550

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
1. แผนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม		16115.5348	6451.5634	42465.924	2376.3163	67409.3385	225845.8889
ผลผลิตที่ 1 : นโยบายและแผนงานด้านการศึกษา	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	252.4986	1.5480	283.4912	23.0238	560.5616	878.2653
ผลผลิตที่ 2 : หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับบริการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	21.3954	32.4435	-	1,038.9053	1092.7442	1,105.5085
ผลผลิตที่ 3 : ผู้ได้รับการส่งเสริม และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	18.7833	9.1252	76.8524	-	104.7609	153.7999
ผลผลิตที่ 4 : ผู้ได้รับการบริการการเรียนรู้ตามอัธยาศัย	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	780.1187	15.0561	1,352.8253	-	2148.0001	4,124.5271
ผลผลิตที่ 5 : ผู้ได้รับการบริการศึกษานอกระบบ	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	366.1555	93.4570	-	54.8000	514.4125	635.5154
ผลผลิตที่ 6 : มาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	115.3923	0.4500	-	93.0000	208.8423	298.0308
ผลผลิตที่ 7 : นักเรียนโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการอุดหนุน	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	52.6074	-	14,211.0633	-	14263.6707	14,360.2125
โครงการที่ 1 : โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	5.5000	-	-	-	5.5000	5.5000
ผลผลิตที่ 8 : นโยบายและแผนการศึกษา	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	25.3870	5.6520	0.0380	24.7500	55.8270	125.4810
ผลผลิตที่ 9 : ผลงานวิจัยเพื่อสร้างสรค์องค์ความรู้	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	0.8750	-	34.4130	-	35.2880	35.2880
ผลผลิตที่ 10 : โครงการคุณธรรมนำความรู้	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	-	80.0000	80.0000	80.0000

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 11 : ผู้จบการศึกษาก่อนประถมศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	376.7001	-	914.8660	-	1291.5661	19,813.2498
ผลผลิตที่ 12 : ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	7,408.5119	3,672.3407	12,589.6061	35.3201	23705.7788	135,466.5867
ผลผลิตที่ 13 : ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	301.8769	48.6600	3,087.3208	-	3437.8577	20,117.1352
ผลผลิตที่ 14 : เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและ การพัฒนาสมรรถภาพ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	178.4380	250.7800	319.2650	-	748.4830	1,319.2648
ผลผลิตที่ 15 : เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	69.5628	190.1454	656.4306	6.1460	922.2848	1,493.0522
โครงการที่ 2 : โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	1,226.7307	30.0000	-	39.2672	1295.9979	1,295.9979
โครงการที่ 3 : โครงการกระจายอำนาจและสร้างความ เข้มแข็งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	434.7093	-	144.0450	3.2000	581.9543	581.9543
โครงการที่ 4 : โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	287.4293	13.9519	0.2000	-	301.5812	301.5812
ผลผลิตที่ 16 : นโยบายและแผนด้านการศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-	44.6750	213.0000	36.9000	294.5750	383.9958
ผลผลิตที่ 17 : มาตรฐานการพัฒนาอุดมศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	39.6900	-	954.8270	38.0000	1032.5170	1,148.5459
ผลผลิตที่ 18 : ผู้ได้รับทุนตามโครงการทุนพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	1,764.1700	13.5000	1777.6700	1,777.6700

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 19 : ผู้ได้รับบริการการศึกษาในวิทยาลัยชุมชน	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	248.7006	99.7010	9.1340	-	357.5356	419.9000
ผลผลิตที่ 20 : หน่วยงานในสังกัดกระทรวงได้รับบริการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	12.0000	790.0000	802.0000	802.0000
ผลผลิตที่ 21 : ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	1,550.7341	596.8969	2,597.3649	15.0000	4759.9959	8,049.9747
ผลผลิตที่ 22 : ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	1,093.6302	503.2118	50.2500	-	1647.0920	4,323.0756
ผลผลิตที่ 23 : ผู้รับบริการการฝึกอบรมและพัฒนาวิชาชีพระยะสั้น	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	571.5154	79.1765	9.9100	6.1000	666.7019	1,426.9481
โครงการที่ 5 : โครงการความร่วมมือเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวะ	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	14.1000	-	-	-	14.1000	14.1000
โครงการที่ 6 : โครงการจัดการองค์ความรู้ในการสร้างผู้ประกอบการ	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	41.7550	-	-	-	41.7550	41.7560
โครงการที่ 7 : หลักสูตร สื่อ นวัตกรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับการวิจัยและพัฒนา	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	186.0668	-	186.0668	186.0668
โครงการที่ 8 : มาตรฐานการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เอกสาร คู่มือ และสื่อด้านการวัดและประเมินผลที่ได้รับการพัฒนาและเผยแพร่	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	61.4834	-	61.4834	61.4834
ผลผลิตที่ 24 : ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์	โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	184.4135	-	184.4135	184.4135

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 25 : ต้นแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่ขยายผลใช้ในวงกว้างได้	โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	22.2140	-	22.2140	22.2140
ผลผลิตที่ 26 : ผู้ประกอบการวิชาชีพที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพและได้รับการยกย่อง	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	118.5393	-	118.5393	118.5393
ผลผลิตที่ 27 : ผู้ประกอบการวิชาชีพที่มีจริยธรรมคุณธรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพและมีจิตวิญญาณในการประกอบวิชาชีพ	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ			92.7605	-	92.7605	92.7605
ผลผลิตที่ 28 : ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมกับสถานภาพและได้รับการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	130.7575	-	130.7575	130.7575
ผลผลิตที่ 29 : บุคลากรได้รับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	36.8468	-	36.8468	36.8468
ผลผลิตที่ 30 : ระบบทดสอบมาตรฐานการศึกษา	สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	197.0535	-	197.0535	197.0535
โครงการที่ 9 โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	84.0872	34.6500			118.7372	118.7372
	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนฯ กรมพัฒนาสังคมฯ	46.6100	-	-	-	46.6100	46.6100

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 31 : นักเรียนจบการศึกษาระดับพื้นฐานด้านการกีฬา	สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	144.4664	234.8850	128.7530	5.9246	514.0290	568.6674
ผลผลิตที่ 32 : นักศึกษาจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้านการกีฬา	สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	123.9836	431.3278	38.4230	8.8114	602.5458	987.8408
ผลผลิตที่ 33 : งานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา และวิทยาศาสตร์สุขภาพ	สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	17.4357	0.1322	14.4987	16.6579	48.7245	79.0223
ผลผลิตที่ 34 : การให้บริการสังคม	สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	19.3506	-	-	26.6100	45.9606	47.7321
ผลผลิตที่ 35 : ศูนย์บริการองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	28.0655	15.0000	15.3000	20.4000	78.7655	99.1515
ผลผลิตที่ 36 : การเสริมสร้างให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	40.0000	-	40.0000	40.0000
ผลผลิตที่ 37 : การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	337.4199	-	337.4199	337.4199
ผลผลิตที่ 38 : ต้นแบบแหล่งเรียนรู้รูปแบบใหม่ในด้านต่างๆ	สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	1,019.6380	-	1019.6380	1,019.6380
ผลผลิตที่ 39 : องค์ความรู้ใหม่ในด้านเศรษฐกิจและสังคม	สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) สำนัก	-	-	532.1535	-	532.1535	532.1535

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
	นายกรัฐมนตรี						
ผลผลิตที่ 40 : แรงงานใหม่มีฝีมือและศักยภาพควบคู่ นิตยอุตสาหกรรม	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวง แรงงาน	168.7383	48.2974	28.5300	-	245.5657	359.8642
2. แผนการอนุรักษ์สืบทอดประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและพัฒนาภูมิปัญญา		640.8082	1126.717	710.0299	121.92	2599.4751	4179.6839
ผลผลิตที่ 41 : ระบบบริหารจัดการด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณภาพ	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	225.5574	34.7608	4.5920	-	264.9102	799.5610
ผลผลิตที่ 42 : ประชาชนคนไทยมีค่านิยม จิตสำนึก และ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	37.2000	-	-	10.0000	47.2000	49.5362
ผลผลิตที่ 43 : ความสัมพันธ์กับต่างประเทศได้รับการ พัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรม	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	0.3000	-	-	15.0000	15.3000	19.5521
ผลผลิตที่ 44 : ศาสนสถานได้รับการอนุรักษ์การสนอง งานพระราชพิธี พระราชกุศล และรัฐพิธี	กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม	11.5562	-	74.0880	-	85.6442	93.5956
ผลผลิตที่ 45 : ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้เรื่อง ศาสนาและธรรมาภิบาล	กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม	8.1028	-	370.9960	9.8100	388.9088	405.0883
ผลผลิตที่ 46 : ประชาชนกลุ่มเป้าหมายยอมรับซึ่งกันและ กัน	กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม	0.9410	-	12.0000	-	12.9410	15.3242
ผลผลิตที่ 47 : มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติได้รับ การอนุรักษ์	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	47.7594	448.4977	-	-	496.2571	621.4917
ผลผลิตที่ 48 : ศิลปวัฒนธรรมได้รับการสืบทอด สร้างสรรค์ และเผยแพร่	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	56.3964	12.7263	0.6565	10.3100	80.0892	270.5192
ผลผลิตที่ 49 : แหล่งศิลปวัฒนธรรมได้รับการพัฒนาเพื่อ การท่องเที่ยว	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	-	102.3212	-	-	102.3212	102.3212
ผลผลิตที่ 50 : แหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่ได้รับ	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	95.1392	251.9610	-	-	347.1002	574.6095

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
การพัฒนา							
ผลผลิตที่ 51 : ผู้สำเร็จการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม	กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม	21.9303	248.4500	25.8787	5.8000	302.0590	656.9529
ผลผลิตที่ 54 : ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจในอัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม	สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม	42.4204	-	98.8000	5.0000	146.2204	180.4244
ผลผลิตที่ 52 : แหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายทางวัฒนธรรม ได้รับการพัฒนา	สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม	38.3585	27.0000	-	-	65.3585	115.5275
ผลผลิตที่ 53 : ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและนำทุนทางวัฒนธรรมไปเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ	สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม	15.6710	-	34.5760	56.0000	106.2470	121.0481
ผลผลิตที่ 54 : ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยได้รับการถ่ายทอดและพัฒนา	สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม	13.5143	-	10.0000	-	23.5143	29.8152
ผลผลิตที่ 55 : ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยได้รับการเพิ่มคุณค่าและมูลค่า	สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม	25.9613	1.0000	-	10.0000	36.9613	45.8741
ผลผลิตที่ 56 : สารสนเทศที่พร้อมให้บริการ	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) กระทรวงวัฒนธรรม	-	-	28.6342	-	28.6342	28.6342
ผลผลิตที่ 57 : องค์ความรู้ที่พร้อมให้บริการ	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) กระทรวงวัฒนธรรม	-	-	24.8085	-	24.8085	24.8085
โครงการที่ 10 : โครงการเทศกาลวิถีชีวิตชาวน้ำโขง	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) กระทรวงวัฒนธรรม	-	-	25.0000	-	25.0000	25.0000
3. แผนการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน		7942.5070	2297.2286	3986.1275	1625.7008	15851.5639	63229.9696
ผลผลิตที่ 58 : ประชาชนในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าได้รับการบริการสุขภาพที่มี	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	136.4380	-	-	-	136.4380	22,275.0460

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
คุณภาพมาตรฐาน							
ผลผลิตที่ 59 : สถานบริการด้านสุขภาพและระบบ เครือข่ายการส่งต่อในทุกระดับได้รับการ พัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐาน	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	25.4861	1,308.4681	-	-	1333.9542	1,333.9542
	กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	6.6690	8.7500	-	-	15.4190	15.4190
ผลผลิตที่ 60 : ประชาชนได้รับบริการนอกระบบประกัน สุขภาพถ้วนหน้า	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	2,663.3961	-	111.0000	1,269.8010	4044.1971	18,803.9551
ผลผลิตที่ 61 : ประชาชนได้รับการเฝ้าระวังโรคและภัย สุขภาพ	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	175.2770	-	-	-	175.2770	175.2770
ผลผลิตที่ 62 : ประชาชนได้รับการคุ้มครองในการบริโภค ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพที่ปลอดภัย	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	88.6048	-	-	-	88.6048	88.6048
ผลผลิตที่ 63 : บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ได้รับการพัฒนาและเพิ่มสมรรถนะ	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	31.5091	-	28.0000	1.5000	61.0091	65.3971
ผลผลิตที่ 64 : บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ได้รับการผลิตให้มีจำนวนและคุณภาพใน การปฏิบัติงาน	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	164.6385	46.8849	307.0848	-	518.6082	1,199.0962
ผลผลิตที่ 65 : การพัฒนา นโยบายและการบริหารจัดการ ด้านสุขภาพ	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	444.1043	30.0000	106.5985	10.0000	590.7028	3,595.4560
ผลผลิตที่ 66 : ประชาชนได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและ การดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	76.2320	-	-	-	76.2320	76.2320
ผลผลิตที่ 67 : ภาษีเครือข่ายสุขภาพมีความเข้มแข็ง	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	66.5870	-	-	-	66.5870	66.5870
ผลผลิตที่ 68 : องค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก การแพทย์พื้นบ้าน	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	5.7650	24.7000	-	-	30.4650	30.4650

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
และสมุนไพรมีได้รับการพัฒนาและถ่ายทอดสู่ชุมชน							
โครงการที่ 11 : โครงการพัฒนาอาจารย์	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	-	-	110.0100	-	110.0100	110.0100
โครงการที่ 12 : โครงการผลิตแพทย์เพื่อชาวชนบท	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	-	254.8952	798.6480	-	1053.5432	1,053.5432
โครงการที่ 13 : โครงการพัฒนาศักยภาพโรงพยาบาลหัวหิน	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	7.2380	157.6730	-	-	164.9110	164.9110
ผลผลิตที่ 69 : ประชาชนได้รับการบริการเฉพาะทางนอก ระบบประกันสุขภาพ	กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	351.3713	-	48.4380	64.1940	464.0033	1,351.8174
ผลผลิตที่ 70 : องค์ความรู้ด้านสุขภาพได้รับการศึกษา วิจัยและถ่ายทอด	กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	272.4582	-	66.9316	96.2900	435.6798	1,745.8278
ผลผลิตที่ 71 : องค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพที่มีการ วิจัย พัฒนาและประยุกต์ใช้ให้สอดคล้อง กับปัญหาและความต้องการของประเทศ	กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข	98.9719	4.2250	-	61.2822	164.4791	332.8219
ผลผลิตที่ 72 : ทรัพยากรด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพได้รับการ บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข	182.9963	-	-	-	182.9963	257.7735
ผลผลิตที่ 73 : ประชาชนได้รับการป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ	กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข	777.2595	21.3449	155.0201	-	953.6245	1,771.4025
ผลผลิตที่ 74 : ประชาชนได้รับความรู้เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค ภัยสุขภาพ และมี พฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม	กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข	127.2257	-	-	-	127.2257	145.0284
ผลผลิตที่ 75 : ระบบเฝ้าระวังโรค และภัยสุขภาพที่มี	กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข	200.5839	16.9000	-	-	217.4839	635.8476

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ประสิทธิภาพ							
ผลผลิตที่ 76 : องค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรที่มีการวิจัย พัฒนา หรือการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปใช้ ประโยชน์	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข	63.2786	5.5500	-	9.8750	78.7036	127.2150
ผลผลิตที่ 77 : ประชาชน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับการแจ้งเตือนภัยด้านสุขภาพจากข้อมูลทางห้องปฏิบัติการ	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	80.6815	10.0985	-	4.0000	94.7800	175.9634
ผลผลิตที่ 78 : ห้องปฏิบัติการได้รับการพัฒนาและรับรองตามมาตรฐานที่กำหนด	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	30.0000	0.5500	0.6000	2.9359	34.0859	47.3405
ผลผลิตที่ 79 : องค์ความรู้/เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากการวิจัยและพัฒนา	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	98.6179	58.0000	10.0000	-	166.6179	224.5239
ผลผลิตที่ 80 : ชุมชนได้รับข้อมูลเพื่อการแจ้งเตือนภัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	30.0000	112.2793	-	-	142.2793	239.7111
ผลผลิตที่ 81 : สถานบริการสุขภาพภาครัฐได้รับการประเมินคุณภาพมาตรฐานบริการสุขภาพ	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	5.1723	-	-	0.3120	5.4843	33.5807
ผลผลิตที่ 82 : ผลงานการส่งเสริมพัฒนาและควบคุมกำกับคุณภาพมาตรฐานด้านมาตรฐานบริการสุขภาพในสถานบริการสุขภาพของรัฐและเอกชน	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	36.4785	9.6136	-	-	46.0921	74.5845
ผลผลิตที่ 83 : ผลงานการส่งเสริมพัฒนาและควบคุมกำกับคุณภาพมาตรฐานด้านอาคาร	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	12.1877	2.5390	-	-	14.7267	90.1985

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
สถานที่ในสถานบริการสุขภาพของรัฐ							
ผลผลิตที่ 84 : ผลงานการส่งเสริมพัฒนาและควบคุมกำกับคุณภาพมาตรฐานด้านวิศวกรรม การแพทย์ในสถานบริการสุขภาพของรัฐ	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	20.9917	22.2060	-	-	43.1977	157.7467
ผลผลิตที่ 85 : ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองด้านบริการสุขภาพ	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	8.6227	-	-	-	8.6227	15.7029
ผลผลิตที่ 86 : องค์ความรู้และเทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนาาระบบบริการสุขภาพ ธุรกิจบริการสุขภาพ และระบบบริการสุขภาพภาคประชาชน	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	26.3824	2.4820	-	9.3607	38.2251	116.1923
ผลผลิตที่ 87 : ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสุขภาพ เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพประชาชน	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	29.6784	4.9280	-	-	34.6064	64.6435
ผลผลิตที่ 88 : องค์การภาคีเครือข่ายสร้างสุขภาพได้รับการส่งเสริมพัฒนา และสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการจัดการด้านสุขภาพ	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	35.4463	3.7400	12.0000	-	51.1863	70.1580
ผลผลิตที่ 89 : องค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านสุขภาพจิตได้รับการวิจัย พัฒนา ถ่ายทอดและประยุกต์ใช้สู่เครือข่ายและประชาชน	กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข	53.5440	-	11.0987	-	64.6427	385.8092
ผลผลิตที่ 90 : กลไกการบริหารจัดการด้านสุขภาพจิตขององค์กรและเครือข่ายได้รับการพัฒนา	กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข	10.1210	-	25.1950	-	35.3160	72.8304
ผลผลิตที่ 91 : ประชาชนได้รับการบริการเฉพาะทางด้าน	กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข	419.5350	5.3125	-	55.0380	479.8855	1,302.9609

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
สุขภาพจิต							
ผลผลิตที่ 92 : องค์ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมได้รับการศึกษาวิจัย	กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	161.1068	85.7607	0.8600	-	247.7275	589.4304
ผลผลิตที่ 93 : ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพ	กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	61.4400	-	-	-	61.4400	77.5541
ผลผลิตที่ 94 : ประชาชนและภาคีเครือข่ายได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม	กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	303.8227	-	37.4700	-	341.2927	899.3578
ผลผลิตที่ 95 : ประชาชนได้รับการคุ้มครองในการบริโภคผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพที่ปลอดภัย	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข	361.2192	-	-	3.8956	365.1148	541.2584
ผลผลิตที่ 102 : ประชาชนได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข	78.1121	-	-	-	78.1121	86.4961
ผลผลิตที่ 96 : การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพ	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข	-	-	81.4262	-	81.4262	81.4262
ผลผลิตที่ 97 : ประชาชนผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพเข้าถึงบริการสุขภาพและได้รับการคุ้มครองสิทธิ	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข	-	-	815.3347	-	815.3347	815.3347
ผลผลิตที่ 98 : นโยบาย แผน และงานด้านการกีฬา	สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	38.4275	48.2539	-	17.0000	103.6814	164.1859
ผลผลิตที่ 99 : ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางการกีฬา	สำนักงานพัฒนาการกีฬานันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	33.7781	26.5526	287.5900	1.0000	348.9207	380.4006

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 100 : ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	9.9363	4.187	35.3000	-	49.4233	66.7240
ผลผลิตที่ 101 : ผลงานด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา	สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	7.9073	19.7323	1.3000	-	28.9396	41.0919
ผลผลิตที่ 102 : มาตรฐานทางการกีฬา	สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	4.9225	0.1581	9.0000	4.0000	18.0806	23.7840
ผลผลิตที่ 103 : บุคลากรด้านกีฬาและนันทนาการได้รับการพัฒนา	สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	8.5518	1.4440	110.5600	14.8164	135.3722	142.4964
ผลผลิตที่ 104 : การป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	-	-	-	0.4000	0.4000	0.4000
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	3.7330	-	-	-	3.7330	3.7330
	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	6.0000	-	-	-	6.0000	6.0000
โครงการที่ 14 : โครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยศึกษาและบำบัดโรคมะเร็ง	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	816.6619	-	816.6619	816.6619
4. แผนงบประมาณเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม		5346.8354	1429.0612	23435.5239	11229.178	41440.5985	48279.6294
ผลผลิตที่ 105 : ประชากรเป้าหมายที่ได้รับการสวัสดิการสังคม	สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมฯ	94.9446	48.8364	154.5582	-	298.3392	704.3572
	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	687.7133	192.4307	511.6081	1.6000	1393.3521	1,985.0331

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
โครงการที่ 15 : โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์	สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมฯ	59.5572	-	-	4.3300	63.8872	63.8872
	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	74.6861	7.6949	3.0000	2.0000	87.3810	89.2103
	สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	6.2700	-	-	-	6.2700	6.2700
	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนฯ กรมพัฒนาสังคมฯ	7.1500	-	-	1.1250	8.2750	8.2750
ผลผลิตที่ 106 : ประชากรได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม	สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมฯ	272.5063	10.5570	-	48.6540	331.7173	477.3130
ผลผลิตที่ 107 : เครือข่ายที่ได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพ	สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมฯ	62.9406	-	152.3000	8.9131	224.1537	227.0356
	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	59.6800	21.1124	-	-	80.7924	251.1412
	สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	17.6657	1.0940	5.4650	-	24.2247	45.8771
	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนฯ กรมพัฒนาสังคมฯ	33.1405	-	10.5000	-	43.6405	57.4397
ผลผลิตที่ 108 : การแก้ปัญหาเอดส์	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	10.9553	-	32.9000	-	43.8553	51.2496
ผลผลิตที่ 109 : ประชากรเป้าหมายที่ได้รับการส่งเสริม	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	443.3867	263.6689	16.3544	13.4035	736.8135	1,222.4736

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
และพัฒนาศักยภาพในการพึ่งตนเอง	กระทรวงพัฒนาสังคมฯ						
	สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	9.0000	-	-	2.0000	11.0000	11.0000
	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนฯ กรมพัฒนาสังคมฯ	21.7927	-	22.3320	13.6640	57.7887	110.0455
ผลผลิตที่ 110 : ประชากรเป้าหมายที่ได้รับการส่งเสริมความรู้และพัฒนาอาชีพ	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	285.5826	40.5597	71.0000	-	397.1423	474.5116
โครงการที่ 16 : โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	20.95000	4.0000	-	-	24.9500	24.9500
	กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย	380.7682	83.4050	-	-	464.1732	566.2095
ผลผลิตที่ 111 : ประชากรเป้าหมายที่ได้รับการส่งเสริมความเสมอภาค การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ	สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	24.7385	10.7930	-	11.2000	46.7315	64.2847
	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนฯ	60.8377	22.9000	6.7500	-	90.4877	142.8156
โครงการที่ 17 : โครงการพัฒนาความมั่นคงที่อยู่อาศัยคนจนในชุมชนแออัดโครงการบ้านมั่นคง	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	-	-	1,275.6000	-	1275.6000	1,275.6000
ผลผลิตที่ 112 : ประชาชนได้รับการบำบัดทุกข์	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	55.3671	35.9000	-	10,146.4030	10237.6701	11,510.3018
ผลผลิตที่ 113 : การเสริมสร้างและปลูกฝังวิถีชีวิตของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	390.1750	-	-	-	390.1750	902.5323
ผลผลิตที่ 114 : โฉนดที่ดินที่ออกให้แก่ประชาชน	กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย	148.3070	114.2036	-	-	262.5106	666.4795
ผลผลิตที่ 115 : ชุมชนได้รับการพัฒนา และมีความพร้อมด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย	351.9328	110.0000	-	18.7000	480.6328	961.6619

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 116 : งานด้านช่างที่ให้บริการ	กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย	113.9766	345.3031	-	14.9880	474.2677	910.6877
ผลผลิตที่ 117 : มาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเกี่ยวกับอาคารและการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการบังคับใช้	กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย	17.5670	7.0594	-	28.8000	53.4264	73.1642
ผลผลิตที่ 118 : ผู้เสพและผู้ติดตามเสพติดได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพในระบบบังคับบัญชา	กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม	420.1060	-	2.0000	-	422.1060	579.5768
ผลผลิตที่ 119 : ผู้ต้องขังติดยาเสพติดได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ	กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม	7.4620	-	-	-	7.4620	7.4620
ผลผลิตที่ 120 : ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและเครือข่ายการค้ายาเสพติดได้รับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม	83.5779	11.0100	132.8000	176.0526	403.4405	470.9295
ผลผลิตที่ 121 : กลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้รับการป้องกันไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม	278.1709	7.7297	391.8358	585.0509	1262.7873	1,433.1689
ผลผลิตที่ 122 : ผู้บริโภคได้รับการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในสิทธิด้านต่างๆ	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานนายกรัฐมนตรี	8.6820	9.4995	-	22.6356	40.8171	44.6281
ผลผลิตที่ 123 : ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองสิทธิในด้านต่างๆ	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานนายกรัฐมนตรี	24.5687	-	-	41.5000	66.0687	94.0171
ผลผลิตที่ 124 : การป้องกันยาเสพติด	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	-	-	-	1.2700	1.2700	1.2700
	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	-	-	-	6.0000	6.0000	6.0000
	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	17.0000	-	-	-	17.0000	17.0000

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	5.1905	-	-	-	5.1905	5.1905
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	-	-	-	5.1152	5.1152	5.1152
ผลผลิตที่ 125 : การปราบปรามยาเสพติด	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	-	-	-	19.0000	19.0000	19.0000
	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	139.9500	2.5000	-	0.2800	142.7300	142.7300
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	14.3137	-	-	7.0000	21.3137	21.3137
	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	-	-	-	2.0640	2.0640	2.0640
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	-	-	-	2.0640	2.0640	2.0640
ผลผลิตที่ 126 : การบำบัด รักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	1.0000	-	-	-	1.0000	1.0000
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	1.9870	-	-	-	1.9870	1.9870
	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	-	-	-	4.6291	4.6291	4.6291
ผลผลิตที่ 127 : ข้อเสนอแนะนโยบาย แผนและยุทธศาสตร์ การคุ้มครองทางสังคมสำหรับแรงงานนอกระบบและแรงงานภาคเกษตร	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	4.0353	-	-	3.9000	7.9353	10.5023
ผลผลิตที่ 128 : ข้อเสนอ แผนยุทธศาสตร์ และระบบบริหารแรงงาน	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	107.6656	32.6898	-	20.3000	160.6554	240.5940
ผลผลิตที่ 129 : แรงงานได้รับการคุ้มครองสิทธิตามมาตรฐานแรงงาน	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน	137.8705	24.2951	-	4.6000	166.7656	374.8890
ผลผลิตที่ 130 : สถานประกอบกิจการมีระบบบริหารจัดการด้านแรงงานสัมพันธ์และสวัสดิการแรงงาน	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน	77.7187	10.7790	1.6000	5.0000	95.0977	211.0807
ผลผลิตที่ 131 : ผู้ประกันตนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายประกันสังคม	สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน	19.2182	-	20,644.9204	-	20664.1386	21,054.2859

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 132 : ลูกจ้างได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเงินทดแทน	สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน	5.2236	-	-	-	5.2236	120.4089
ผลผลิตที่ 133 : ประชาชน ผู้เสพ และผู้ติดยาเสพติดได้รับการป้องกัน บำบัด รักษา และฟื้นฟูจากปัญหาเสพติด	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	34.8200	-	-	-	34.8200	34.8200
	กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	120.8728	10.0000	-	9.0000	139.8728	311.6824
	กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข	91.3600	-	-	-	91.3600	127.8256
ผลผลิตที่ 134 : ประชาชน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลที่สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	29.0000	-	-	-	29.0000	41.6657
ผลผลิตที่ 135 : ระบบรายงานข้อมูลผู้บำบัดรักษาเสพติดได้รับการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	5.4505	1.0400	-	-	6.4905	10.9861
5. การเตรียมความพร้อมแก้สังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า		233.4954	25.3408	83.5470	60.4427	402.8259	506.9343
ผลผลิตที่ 136 : ประชากรเป้าหมายที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเพื่อเป็นครอบครัวเข้มแข็ง	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	110.2017	24.4478	-	-	134.6495	177.2200
	สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	68.8062	0.8930	35.8900	3.7477	109.3369	131.6089
ผลผลิตที่ 137 : ผู้สูงอายุที่ได้รับโอกาสใช้ความรู้และประสบการณ์ในการทำประโยชน์และสร้างรายได้	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	8.1007	-	-	-	8.1007	8.1007
ผลผลิตที่ 138 : ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมให้เข้าถึงหลักประกันทางสังคม	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนฯ กรมพัฒนาสังคมฯ	32.9770	-	47.6570	4.5000	85.1340	100.5532

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 139 : แผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนกรีตคุณภาพ	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	7.3623	-	-	47.2950	54.6573	75.6621
ผลผลิตที่ 140 : ข้อเสนอแนะนโยบาย แผนและยุทธศาสตร์การสร้างหลักประกันทางสังคมขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุ	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	6.0475	-	-	4.9000	10.9475	13.7894
งบประมาณรวม*		30,279.1808	11,329.9110	70,681.1523	15,413.5578	127,703.8019	342,042.1061

หมายเหตุ * ไม่รวมงบประมาณสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 78 แห่ง
 ** ไม่รวมงบบุคลากร
 *** รวมงบบุคลากร

ตารางที่ ก-3 งบประมาณของยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ประจำปี 2550

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงิน อุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
1. แผนจัดความยากจนและพัฒนาชนบท		5145.1980	1063.6410	1427.389	1605.3007	9241.5287	17443.6393
ผลผลิตที่ 1 : ชุมชนท้องถิ่นได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเอง	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงพัฒนาสังคมฯ	-	-	718.0000	-	718.000	718.0000
ผลผลิตที่ 2 : การแก้ไขปัญหาความยากจนระดับอำเภอ	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	102.2220	-	-	-	102.2220	102.2220
ผลผลิตที่ 3 : ข้อมูลพื้นฐานชุมชนที่ได้รับการพัฒนาเป็นสารสนเทศเพื่อการจัดการชุมชน	กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	283.0248	15.0000	-	-	298.0248	942.7407
ผลผลิตที่ 4 : ชุมชนที่ได้รับการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการและแก้ไขปัญหาความยากจน	กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	277.2576	60.0000	-	-	337.2576	981.9725
ผลผลิตที่ 5 : กลุ่มและครัวเรือนยากจนที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อยกระดับรายได้	กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	373.0276	-	-	-	373.0276	1,017.7425
ผลผลิตที่ 6 : ที่ดินของรัฐที่จัดให้แก่ประชาชนที่ยากจน	กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย	34.1100	215.1655	-	-	249.2755	310.3548
ผลผลิตที่ 7 : เสริมสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดความยากจน	กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	21.6060	1.4800	-	-	23.0860	23.0860
โครงการที่ 1 : โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (โครงการที่ 3 : โครงการแปลงสวนยางเป็นทุน)	กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง	27.0450	-	-	-	27.0450	27.0450
	กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	21.5000	-	-	-	21.5000	21.5000
	กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	20.0000	5.0000	-	-	25.0000	25.0000
	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	13.8888	1.5600	-	-	15.4488	21.7656

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงิน อุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
	สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	106.2990	-	-	-	106.2990	128.3370
ผลผลิตที่ 8 : แผนและยุทธศาสตร์การจัดความ ยากจนและพัฒนาชนบท	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี	1.8933	-	-	3.4560	5.3493	26.2778
ผลผลิตที่ 9 : ระบบการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนที่ เหมาะสม กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพ	สำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็น ทุน (องค์การมหาชน) สำนัก นายกรัฐมนตรี	-	-	360.6110	-	360.6110	360.6110
ผลผลิตที่ 10 : การปฏิบัติการฝนหลวงและบริการด้าน การบิน	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	387.5872	333.8250	-	5.7400	727.1522	881.1277
ผลผลิตที่ 11 : เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพ	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	9.7186	0.2380	60.0000	225.0000	294.9566	300.1387
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	144.8217	-	-	-	144.8217	283.7295
	กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	118.9139	2.0000	-	-	120.9139	163.7548
	กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	139.2207	4.0302	-	0.1500	143.4009	356.7133
	กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	146.8590	105.3180	-	-	252.1770	296.0989
	กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	77.7367	-	-	-	77.7367	173.9557
	กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	594.3550	-	-	3.0000	597.3550	3,158.1228
	สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	119.0469	48.9800	-	-	168.0269	180.7888

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงิน อุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์						
ผลผลิตที่ 12 : สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการ ตรวจสอบบัญชี	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	210.6994	56.7785	6.9388	13.8800	288.2967	624.8298
ผลผลิตที่ 13 : วิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร ได้รับการพัฒนาความรู้ด้านบริหาร จัดการทางการเงินการบัญชี	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	36.6963	-	-	-	36.6963	49.4187
ผลผลิตที่ 14 : ข้อมูลสารสนเทศทางการเงินการบัญชี ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ เผยแพร่	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	2.7326	-	-	3.3100	6.0426	9.6258
ผลผลิตที่ 15 : สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการจัด ทะเบียนจัดตั้งและส่งเสริม	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	401.9134	21.8260	281.6692	1,338.2635	2043.6721	3,325.4174
ผลผลิตที่ 16 : สมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่ม เกษตรกรได้รับการพัฒนา	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	77.6084	-	-	-	77.6084	81.4170
ผลผลิตที่ 17 : เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ความรู้	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	10.8100	-	-	-	10.8100	10.8100
ผลผลิตที่ 18 : เกษตรกรได้รับการจัดสรรที่ดิน	สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	620.7466	102.0830	-	-	722.8296	1,388.8740
ผลผลิตที่ 19 : สภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับ การฟื้นฟู	สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	8.7950	-	-	-	8.7950	8.7950
ผลผลิตที่ 20 : โครงการเงินกู้ OECF เพื่อฟื้นฟู สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมในเขตปฏิรูป ที่ดิน	สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	5.2350	0.0710	-	0.4250	5.7310	8.9180
ผลผลิตที่ 21 : ประชาชนยากจนในพื้นที่ได้รับบริการ	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	72.4243	15.9820	-	-	88.4063	234.7872

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงิน อุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
(ด้านแรงงาน)							
ผลผลิตที่ 22 : ประชาชนได้รับการส่งเสริมอาชีพและ การมีงานทำ	กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน	252.4624	27.9273	0.1700	5.5500	286.1097	429.7130
ผลผลิตที่ 23 : ประชาชนได้รับการแนะแนวอาชีพ	กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน	70.5518	-	-	-	70.5518	153.6146
ผลผลิตที่ 24 : คนหางานได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและ คุ้มครองคนหางาน	กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน	52.3081	1.3110	-	6.5262	60.1453	102.6162
ผลผลิตที่ 25 : ประชาชนได้รับการบริการข้อมูลข่าวสาร ตลาดแรงงาน	กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน	30.4616	41.9430	-	-	72.4046	141.0691
ผลผลิตที่ 26 : แรงงานมีฝีมือเพื่อเพิ่มโอกาสในการ ประกอบอาชีพ	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน	141.6193	3.1225	-	-	144.7418	242.6484
โครงการที่ 2 : โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการ พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	90.0000	-	-	-	90.0000	90.0000
โครงการที่ 3 : โครงการอาชีวะเพื่อแก้ปัญหาความ ยากจน	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	40.0000	-	-	-	40.0000	40.0000
งบประมาณรวม*		5145.198	1063.641	1427.389	1605.3007	9241.5287	17443.6393

หมายเหตุ * ไม่รวมงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 78 แห่ง

** ไม่รวมงบบุคลากร

*** รวมงบบุคลากร

ตารางที่ ก-4 งบประมาณของยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและยั่งยืน ประจำปี 2550

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
1. แผนการปรับโครงสร้างภาคเกษตร		6,367.7026	9,691.6746	672.3990	2,569.0620	19,300.8382	30,637.0145
ผลผลิตที่ 1 : อำนวยการและบริหารจัดการด้าน การเกษตร	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	276.7052	60.9926	363.8947	28.5000	730.0925	1,148.3673
ผลผลิตที่ 2 : การผลิตสินค้าเกษตรได้รับการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพ	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	168.3636	34.4546	0.5000	2.0000	205.3182	358.1063
	กรมประมง กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	107.6398	105.0000	-	-	212.6398	412.3924
	กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	12.8012	11.1535	-	-	23.9547	23.9547
	กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวง เกษตรและสหกรณ์	454.1374	14.4225	-	5.5000	474.0599	1,032.9554
	กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	20.0614	0.8650	113.8800	4.2200	139.0264	139.0264
ผลผลิตที่ 3 : การจัดการน้ำชลประทาน	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	731.047	7,003.2561	0.3530	77.8030	7,812.4591	12,105.0153
ผลผลิตที่ 4 : การสนับสนุนโครงการพัฒนาอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	19.1188	213.2497	-	-	232.3685	394.5107
ผลผลิตที่ 5 : สินค้าเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐาน	กรมประมง กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	367.9332	25.3199	0.9500	6.0840	400.2871	946.6793
	กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและ	258.9727	3.9200	-	3.6000	266.4927	616.3095

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
	สหกรณ์						
	กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	356.0297	1.7712	-	-	357.8009	733.3775
	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและ อาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	31.7760	0.3292	-	42.2300	74.3352	86.9530
ผลผลิตที่ 6 : การพัฒนาการผลิตปศุสัตว์	กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	500.9835	22.2510	-	0.1000	523.3345	1,381.8110
ผลผลิตที่ 7 : การพัฒนาสุขภาพสัตว์	กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	901.2050	200.3125	6.3323	2,265.1600	3,373.0098	4,097.2216
ผลผลิตที่ 8 : เขตการผลิตสินค้าเกษตร	กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	160.3212	47.6788	1.0680	15.5000	224.568	307.7861
ผลผลิตที่ 9 : ทรัพยากรที่ดินและน้ำได้รับการ อนุรักษ์และฟื้นฟู	กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	710.0330	1,851.7350	-	5.5000	2,567.268	3,177.8294
ผลผลิตที่ 10 : ผลงานวิจัยด้านพืชและ เทคโนโลยีการเกษตร	กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	583.9934	23.3748	16.3250	12.4519	636.1451	1,621.1014
ผลผลิตที่ 11 : พันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต	กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	182.3992	-	-	-	182.3992	337.8745
โครงการที่ 1 : โครงการจัดงานมหกรรมพืชสวนโลก	กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	41.3000	-	-	15.4200	56.72	56.7200
ผลผลิตที่ 12 : มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและ อาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์	33.5565	9.0703	-	35.6900	78.3168	97.8386

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 13 : หน่วยงานตรวจสอบรับรองทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับการรับรองจาก มอ. กช.	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	14.1993	2.5501	0.1000	32.8700	49.7194	66.8873
ผลผลิตที่ 14 : ยุทธศาสตร์ มาตรการและแผนการเกษตรและสหกรณ์	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	47.8017	-	-	10.2176	58.0193	134.3431
ผลผลิตที่ 15 : ข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตร	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	110.8591	33.0810	-	1.5847	145.5248	272.4966
ผลผลิตที่ 16 : รายงานการติดตามประเมินผลงาน	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	34.2386	6.0000	-	2.7148	42.9534	102.0576
ผลผลิตที่ 17 : การผลิตข้าวได้รับการส่งเสริมและพัฒนา	กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	242.2261	20.8868	0.1823	1.9160	265.2112	816.5858
ผลผลิตที่ 18 : ประชากรพื้นที่สูงได้รับการพัฒนาและมีรายได้พอเพียง	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	168.8137	-	168.8137	168.8137
2. แผนการปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม		1015.0019	389.3902	687.6885	1568.982	3,661.0626	5533.2365
ผลผลิตที่ 19 : นโยบาย แผนยุทธศาสตร์และการอำนวยความสะดวก	สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	23.5324	1.0204	438.4971	172.5099	635.5598	697.9811
ผลผลิตที่ 20 : การรับรองระบบงานด้านการมาตรฐาน	สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	1.2017	-	0.2223	6.0000	7.4240	13.5082
ผลผลิตที่ 21 : นโยบายด้านอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ	สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	11.2115	-	-	-	11.2115	22.1056
ผลผลิตที่ 22 : การส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรม	สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	100.9237	15.2079	-	18.3900	134.5216	448.1889

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 23 : การกำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรมและวัตถุอันตราย	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	66.7754	25.4940	10.0000	38.1000	140.3694	283.8921
ผลผลิตที่ 24 : การพัฒนาระดับการบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในสถานประกอบการ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	10.3901	-	-	73.5000	83.8901	120.2644
ผลผลิตที่ 25 : การให้คำปรึกษาและบริการข้อมูลด้านธุรกิจอุตสาหกรรม	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	5.2517	28.0000	-	-	33.2517	46.2976
ผลผลิตที่ 26 : การบริการจดทะเบียนเครื่องจักร	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	5.0569	-	-	-	5.0569	18.7964
โครงการที่ 2 : โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	-	-	-	7.1000	7.1000	7.1000
ผลผลิตที่ 27 : วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในการประกอบธุรกิจ	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	23.5414	36.3200	75.0800	237.6337	372.5751	479.4974
ผลผลิตที่ 28 : ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการพัฒนา	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	25.7235	-	-	242.8062	268.5297	385.3616
ผลผลิตที่ 29 : วิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมและพัฒนา	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	2.9994	-	-	21.3638	24.3632	37.9857
ผลผลิตที่ 30 : วิสาหกิจได้รับการบริการข้อมูลสารสนเทศอุตสาหกรรม	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	2.8604	-	-	18.8705	21.7309	35.0969
โครงการที่ 3 : โครงการจัดสร้างศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าหัตถอุตสาหกรรมเขรามิกส์ จ. ลำปาง	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	-	30.0000	-	-	30.0000	30.0000

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 31 : การบริหารจัดการด้านแร่	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม	22.2596	6.5380	-	46.3000	75.0976	203.7480
ผลผลิตที่ 32 : การพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานและการส่งเสริมการผลิต	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม	12.1866	1.8289	0.7902	27.0000	41.8057	96.4079
ผลผลิตที่ 33 : การกำกับดูแลอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย	สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม	16.0993	4.2897	4.4114	-	24.8004	61.6127
ผลผลิตที่ 34 : การส่งเสริมอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย	สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม	12.1476	2.2945	-	50.5000	64.9421	78.9198
ผลผลิตที่ 35 : มาตรฐานที่กำหนดและร่วมกำหนด	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	10.1191	1.9620	-	20.8930	32.9741	78.2978
ผลผลิตที่ 36 : ผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	12.1693	129.4560	88.8550	26.0901	256.5704	314.316
ผลผลิตที่ 37 : องค์กร/บุคลากรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านการมาตรฐาน	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	8.3412	1.3000	-	88.1232	97.7644	110.2009
ผลผลิตที่ 38 : การปฏิบัติตามพันธกรณีและประสานความร่วมมือเกี่ยวกับการมาตรฐานระดับสากล ภูมิภาคและทวีป	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	1.5853	-	10.6158	2.7621	14.9632	24.1511
ผลผลิตที่ 39 : ผู้ให้บริการข้อสารสนเทศการมาตรฐาน	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	3.8024	32.5000	-	35.9000	72.2024	80.3588

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 40 : การจัดทำนโยบาย แผนและมาตรการด้านอุตสาหกรรม	สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	26.6440	-	15.9167	88.5000	131.0607	161.2591
ผลผลิตที่ 41 : การบริการข้อสารสนเทศด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม	สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	42.8370	2.1640	42.0000	-	87.0010	101.9822
ผลผลิตที่ 42 : การลงทุนในประเทศที่ได้รับการส่งเสริม	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม	109.8634	-	-	220.5000	330.3634	403.4044
ผลผลิตที่ 43 : การให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม	3.5500	17.0570	-	9.1500	29.7570	128.1920
ผลผลิตที่ 44 : การเชื่อมโยงอุตสาหกรรม	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม	18.6910	2.3040	-	13.4880	34.4830	34.4830
ผลผลิตที่ 45 : การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม	-	-	-	12.0000	12.0000	12.0000
ผลผลิตที่ 46 : แรงงานมีฝีมือและศักยภาพรองรับการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน	318.8037	21.1949	1.3000	43.0650	384.3636	705.2395
ผลผลิตที่ 47 : สถานประกอบการมีระบบบริหารจัดการมาตรฐานแรงงาน	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน	116.4343	30.4589	-	48.4365	195.3297	312.5874
3. แผนงบประมาณ : ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า		2578.0792	262.5909	1442.2097	669.7653	4,952.6451	7,110.1311
ผลผลิตที่ 48 : การบริหารจัดการด้านการพาณิชย์	สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์	170.4371	55.0490	-	28.5391	254.0252	499.7714
โครงการที่ 4 : โครงการการรุกและรักษาตลาดภูมิภาคในต่างประเทศ	สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์	-	-	-	180.0000	180.0000	180.0000
โครงการที่ 5 : โครงการเพิ่มสมรรถนะการบริหารจัดการเศรษฐกิจการค้าจังหวัด	สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์	-	-	-	100.9900	100.9900	100.9900
ผลผลิตที่ 49 : การบริหารจัดการสินค้าเกษตร	กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวง	13.3814	-	1.2000	1.7298	16.3112	64.9885

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
เป้าหมาย	พาณิชย์						
ผลผลิตที่ 50 : การส่งเสริมและปกป้องทางการค้า	กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์	31.4603	8.5000	1.2000	10.8783	52.0386	201.8378
ผลผลิตที่ 51 : การรักษาระดับราคาสินค้าเกษตร	กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์	82.5943	4.0000	114.6640	15.0000	216.2583	338.9162
ผลผลิตที่ 52 : โครงการตลาดกลางสินค้าเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์	-	20.0000	-	-	20.0000	20.0000
ผลผลิตที่ 53 : การพัฒนาระบบโลจิสติกส์	กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์	114.1848	15.3430	0.1350	1.0000	130.6628	241.9533
ผลผลิตที่ 54 : กำกับการแข่งขันทางการค้า	กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์	14.9313	3.0000	-	0.1680	18.0993	45.3855
ผลผลิตที่ 55 : ธุรกิจประกันภัยได้รับการกำกับดูแล	กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์	29.3060	-	0.4500	5.4000	35.1560	95.2035
ผลผลิตที่ 56 : ประชาชนได้รับความคุ้มครองจากการประกันภัย	กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์	46.5848	9.8310	-	6.0000	62.4158	157.8676
ผลผลิตที่ 57 : ทรัพย์สินทางปัญญาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเชิงพาณิชย์	กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	13.3371	2.6850	-	-	16.0221	17.8309
ผลผลิตที่ 58 : ทรัพย์สินทางปัญญาได้รับการคุ้มครองสิทธิ	กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	33.7800	7.1800	0.5000	3.2000	44.6600	108.6573
ผลผลิตที่ 59 : ทรัพย์สินทางปัญญาได้รับการปกป้องสิทธิและป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา	กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	7.9392	0.2250	2.0000	-	10.1642	20.0234
โครงการที่ 6 : โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน	กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	11.5000	-	0.5000	-	12.0000	13.0071
ผลผลิตที่ 60 : การส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์	32.2360	1.7000	-	22.2888	56.2248	98.1882

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 61 : การจดทะเบียนและบริการข้อมูลธุรกิจ	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์	90.9597	32.3000	-	4.0000	127.2597	250.6966
ผลผลิตที่ 62 : การกำกับดูแลธุรกิจ	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์	21.5696	-	-	-	21.5696	66.7709
ผลผลิตที่ 63 : ผู้ประกอบการด้านการค้าระหว่างประเทศได้รับการเพิ่มศักยภาพ	กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์	90.9710	2.0000	2.8000	38.3658	134.1368	180.7293
ผลผลิตที่ 64 : การส่งเสริมการส่งออก	กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์	802.9707	1.2320	0.2000	93.7675	898.1702	966.5134
ผลผลิตที่ 65 : การดำเนินงานด้านการตลาดในต่างประเทศได้รับการส่งเสริม	กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์	519.8226	7.8575	-	-	527.6801	1,065.1240
ผลผลิตที่ 66 : ผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพได้รับการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมทางด้านการตลาดสู่ระดับสากล	ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงพาณิชย์	-	-	206.5126	-	206.5126	206.5126
ผลผลิตที่ 67 : การยกระดับคุณภาพ มาตรฐาน การส่งเสริม สนับสนุน และการให้บริการด้านอัญมณีและเครื่องประดับอย่างครบวงจร ตั้งแต่วัตถุดิบ การออกแบบ และการตลาด	สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ(องค์การมหาชน) กระทรวงพาณิชย์	-	-	80.0939	-	80.0939	80.0939
ผลผลิตที่ 68 : นโยบาย แผน และงานด้านการท่องเที่ยว	สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	45.6758	36.8577	0.3800	70.7270	153.6405	214.5550
ผลผลิตที่ 69 : ระบบและข้อมูลด้านสารสนเทศ	สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	5.6848	10.8000	-	0.4000	16.8848	20.4688
ผลผลิตที่ 70 : มาตรฐานบริการท่องเที่ยว	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวง	5.2698	-	8.0148	21.0000	34.2846	47.5226

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
	การท่องเที่ยวและกีฬา						
ผลผลิตที่ 71 : มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา	1.9888	-	28.0000	16.0000	45.9888	58.1506
ผลผลิตที่ 72 : การอนุญาตการประกอบธุรกิจนำ เที่ยวและมัคคุเทศก์	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา	1.8480	0.6597	26.5080	16.0000	45.0157	56.6498
ผลผลิตที่ 73 : อุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่ได้รับการ สนับสนุน ทั้งภาคการผลิต ภาค บริการ และกิจการที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา	3.2936	-	0.0320	9.5560	12.8816	15.9339
ผลผลิตที่ 74 : นักท่องเที่ยวได้รับการบริการด้านการ อำนวยความสะดวกและความ ปลอดภัย	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา	208.8335	39.9730	-	11.2550	260.0615	484.7709
ผลผลิตที่ 75 : การจัดประชุม การท่องเที่ยวเพื่อเป็น รางวัล และการจัดนิทรรศการ นานาชาติในประเทศไทย	สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและ นิทรรศการ (องค์การมหาชน) สำนัก นายกรัฐมนตรี	-	-	480.0335	-	480.0335	480.0335
ผลผลิตที่ 76 : การบริหารจัดการพื้นที่พิเศษเพื่อการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การ มหาชน) สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	81.8990	-	81.8990	81.8990
ผลผลิตที่ 77 : การสร้างมาตรฐานเพื่อพัฒนาการ ท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษ	องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การ มหาชน) สำนักนายกรัฐมนตรี			405.5869	-	405.5869	405.5869
โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวทหาร	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	-	-	-	10.0000	10.0000	10.0000
ผลผลิตที่ 78 : แรงงานมีฝีมือและศักยภาพรองรับ การแข่งขันภาคบริการ	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวง แรงงาน	78.3000	-	-	-	78.3000	78.3000

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 79 : ธุรกิจบริการด้านสุขภาพและ ผลิตภัณฑ์สุขภาพได้รับการส่งเสริม ให้แข่งขันได้ในต่างประเทศ	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	22.7372	-	1.5000	3.5000	27.7372	30.2770
ผลผลิตที่ 80 : ธุรกิจบริการสุขภาพได้รับการส่งเสริม	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือก กระทรวง สาธารณสุข	8.4720	-	-	-	8.4720	9.2046
ผลผลิตที่ 81 : องค์ความรู้และผลิตภัณฑ์จากการ วิจัยและพัฒนา	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวง สาธารณสุข	50.0000	-	-	-	50.0000	65.5809
ผลผลิตที่ 82 : สมุนไพรมีคุณภาพและความ ปลอดภัย	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวง สาธารณสุข	5.0000	-	-	-	5.0000	10.7680
ผลผลิตที่ 83 : ธุรกิจบริการสุขภาพได้รับการส่งเสริม พัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่ กำหนด	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวง สาธารณสุข	13.0098	3.3980	-	-	16.4078	19.3682
4. แผนงบประมาณ : บริหารการเงิน การคลัง		2,777.8750	1,809.1169	895.3963	744.5457	6,226.9339	13,855.5226
ผลผลิตที่ 84 : การบริหารที่ราชพัสดุ	กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง	90.4793	4.0000	-	81.0000	175.4793	438.0543
ผลผลิตที่ 85 : เหยียญที่ผลิตได้	กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง	18.6105	19.6000	-	-	38.2105	165.1893
ผลผลิตที่ 86 : ทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดินได้รับการ ดูแลเชิงอนุรักษ์	กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง	3.5375	-	-	-	3.5375	21.0882
ผลผลิตที่ 87 : ราคาประเมินอสังหาริมทรัพย์	กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง	36.8723	-	-	-	36.8723	81.1303
ผลผลิตที่ 88 : การบริหารการเงินการคลังภาครัฐ	กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง	81.9656	66.5085	-	36.2000	184.6741	541.5830
ผลผลิตที่ 89 : การจัดเก็บภาษีศุลกากร	กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง	350.3977	538.7310	1.1216	2.3677	892.618	2,047.6567
ผลผลิตที่ 90 : การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี	กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง	10.9931	-	-	-	10.9931	123.1765

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
บุคลากร							
ผลผลิตที่ 91 : ป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดทางศุลกากร	กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง	49.1433	-	-	-	49.1433	241.5028
ผลผลิตที่ 92 : การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต	กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง	277.9805	93.3022	6.0000	425.0000	802.2827	1,754.9559
ผลผลิตที่ 93 : รายได้ภาษีอากร	กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง	1,801.2836	1,025.9059	-	79.6000	2,906.7895	7,179.4460
ผลผลิตที่ 94 : การบริหารจัดการหนี้สาธารณะ	สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง	13.2898	-	-	13.3510	26.6408	60.5569
ผลผลิตที่ 95 : นโยบาย มาตรการด้านการคลัง การเงิน และเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง	43.3218	61.0693	-	107.0270	211.4181	312.9080
ผลผลิตที่ 96 : การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการ ช่วยเหลือทางการเงิน	สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจ กับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) กระทรวงการคลัง	-	-	888.2747	-	888.2747	888.2747
5. แผนงบประมาณ : ต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ		2,238.1012	380.4399	871.1034	2,255.3412	5,744.9857	8,876.7721
ผลผลิตที่ 97 : มาตรการ ข้อเสนอด้านการพาณิชย์	สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์	99.0630	8.2210	-	66.8000	174.0840	328.5347
ผลผลิตที่ 98 : การเจรจาขยายตลาดและปกป้อง ผลประโยชน์ทางการค้า	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์	35.8822	11.6570	54.7250	190.6660	292.9302	357.7221
ผลผลิตที่ 99 : กลุ่มเป้าหมายได้รับการเสริมสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ ด้านความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าและ พันธกรณีการค้าระหว่างประเทศ	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์	11.5641	0.5695	-	-	12.1336	21.2338
ผลผลิตที่ 100 : งานการทูตเชิงรุกโดยเฉพาะใน ภูมิภาคใหม่ๆ และดำเนิน ความสัมพันธ์ทางการทูตที่สนองการ	สำนักปลัดกระทรวงต่างประเทศ	9.6400	0.4400	2.5500	409.4359	422.0659	483.6165

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์							
ผลผลิตที่ 101 : กำหมายระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือในการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติและสนับสนุนการดำเนินนโยบายต่างประเทศเชิงรุก	สำนักปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	3.2147	0.5050	0.05212	139.5000	143.2718	158.7405
ผลผลิตที่ 102 : ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและอนุภูมิภาคเอเชีย และมหาอำนาจในด้านความมั่นคง ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และสังคมในกรอบทวิภาคี และพหุภาคีขยายตัวเพิ่มทุกมิติ	สำนักปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	2.6448	0.0790	34.2741	250.7870	287.7849	302.0035
ผลผลิตที่ 103 : บทบาทและการมีส่วนร่วมของไทยในเวทีพหุภาคีระดับต่างๆ ในทุกมิติ เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ รวมทั้งการผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการประชุมระหว่างประเทศ	สำนักปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	12.2747	0.3115	672.6052	141.1000	826.2914	896.5255
ผลผลิตที่ 104 : ผลงานการประสานส่วนราชการในต่างประเทศด้านการสนับสนุนการดำเนินยุทธศาสตร์ ด้านการแข่งขันของประเทศรวมทั้งการแสวงหาตลาดเชิงรุกและการรักษาผลประโยชน์ของไทยในด้านการค้า	สำนักปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	1,555.0987	323.2970	5.2110	338.2062	2,221.8129	4,426.8985

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมี ประสิทธิภาพ							
ผลผลิตที่ 105 : คนไทยมีความเข้าใจและตื่นตัวต่อ การดำเนินนโยบายต่างประเทศของ รัฐบาล/ต่างประเทศมีความเข้าใจที่ ถูกต้องเกี่ยวกับภาพลักษณ์ และ สนับสนุนการดำเนินนโยบาย ต่างประเทศของไทย	สำนักปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	4.0153	0.1950	-	78.4560	82.6663	98.2490
ผลผลิตที่ 106 : ชุมชนไทยเข้มแข็ง ผลประโยชน์ และสิทธิของคนไทยได้รับความ คุ้มครอง	สำนักปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	38.3125	0.2940	20.0000	24.6000	83.2065	109.0628
โครงการที่ 8 : โครงการสนับสนุนภารกิจ ต่างประเทศแบบบูรณาการ	สำนักปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	-	-	-	300.000	300.0000	300.0000
ผลผลิตที่ 107 : ข้าราชการและต่อต้านข้าราชการใน ต่างประเทศ	สำนักข้าราชการแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี	46.2807	4.5000	-	-	50.7807	98.1987
ผลผลิตที่ 108 : การสร้างความร่วมมือด้านความ มั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตร ประเทศ	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	9.2473	-	-	25.5000	34.7473	35.9201
	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	6.5548	-	-	66.4852	73.0400	73.0400
	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	101.1812	16.0000	-	10.0000	127.1812	240.4812
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	45.8230	-	-	85.0000	130.8230	216.0550
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	57.0818	8.8679	-	6.1625	72.1122	141.2582

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 109 : การเกษตรด้านต่างประเทศได้รับการส่งเสริมสนับสนุน	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	100.1682	5.5030	57.4860	82.2384	245.3956	304.7560
ผลผลิตที่ 110 : การดำเนินการกิจด้านแรงงานกับนานาประเทศ	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	3.4423	-	24.2000	28.3540	55.9963	60.9712
ผลผลิตที่ 111 : แรงงานไทยในต่างแดนได้รับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	96.6119	-	-	12.0500	174.0840	223.5048
6. แผนงบประมาณ : พัฒนาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม		211.1694	90.9336	11,197.3004	350.3944	11,849.7978	11,512.3166
ผลผลิตที่ 112 : การสนับสนุนการวิจัย	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	604.7443	-	604.7443	6.4.7443
ผลผลิตที่ 113 : การสร้างผลงานวิจัยและนักวิจัยที่มีคุณภาพ	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	595.2557	-	595.2557	595.2557
ผลผลิตที่ 114 : การให้บริการเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2.4038	32.0000	3.2000	98.2400	135.8438	143.7688
ผลผลิตที่ 115 : เรืองนวัตกรรมที่ได้รับการพัฒนาและสนับสนุนไปสู่เชิงพาณิชย์	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	178.0042	-	178.0042	178.0042
ผลผลิตที่ 116 : คำปรึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยี	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	13.6211	1.9000	7.5700	98.2426	121.3337	150.7901
ผลผลิตที่ 117 : การพัฒนาระบบมาตรฐานวิทยาแห่งชาติ	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	190.8295	-	190.8295	190.8295
ผลผลิตที่ 118 : การให้บริการแสงซินโครตรอน	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	339.8974	-	339.8974	339.8974
ผลผลิตที่ 119 : ข้อเสนอแนะด้านนโยบายและแผนและเทคโนโลยี	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	24.7706	-	5.0380	49.7000	79.5086	120.1130

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
โครงการที่ 9 : โครงการสนับสนุนนักเรียนทุนรัฐบาล ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	-	-	907.3128	-	907.3128	907.3128
โครงการที่ 10 : โครงการสนับสนุนนักเรียนทุน รัฐบาลด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ระยะที่ 3	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	-	-	585.9400	-	585.94	585.9400
โครงการที่ 11 : โครงการเงินกู้ JBIC (OECF) เพื่อ พัฒนาระบบมาตรวิทยาแห่งชาติ	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	-	-	-	-	0	-
โครงการที่ 12 : โครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยดาราศาสตร์ แห่งชาติ	สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	-	-	79.8951	-	79.8951	79.8951
ผลผลิตที่ 120 : สินค้าได้รับการตรวจสอบ สอบ เทียบคุณภาพ	กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	31.0503	24.9679	-	36.8375	92.8557	150.3796
ผลผลิตที่ 121 : ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการพัฒนา และรับรองความสามารถ	กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	13.7000	4.3920	0.1320	9.7250	27.949	46.9522
ผลผลิตที่ 122 : การวิจัย พัฒนา และถ่ายทอด เทคโนโลยี	กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	36.9695	12.8168	19.0851	30.7662	99.6376	134.8773
ผลผลิตที่ 123 : กำลังคนทางวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีได้รับการพัฒนา	กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	13.5854	4.6520	-	1.3409	19.5783	29.2186
ผลผลิตที่ 124 : การบริการสารสนเทศหอสมุด วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	18.0206	0.7539	0.3725	18.4042	37.5512	54.0177
ผลผลิตที่ 125 : กรอบนโยบายและแผนทาง เทคโนโลยีนวัตกรรม	สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	36.4174	8.0950	47.0000	6.6380	98.1504	127.4126
ผลผลิตที่ 126 : กำกับดูแลความปลอดภัยจากการใช้ พลังงานปรมาณู	สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	14.5107	1.3560	-	0.5000	16.3667	38.5082

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 127 : การวิจัยและพัฒนา	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	1,912.0448	-	1,912.0448	1,912.0448
ผลผลิตที่ 128 : การถ่ายทอดเทคโนโลยี	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	406.0250	-	406.025	406.0250
ผลผลิตที่ 129 : การพัฒนากำลังคนด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	384.5891	-	384.5891	384.5891
ผลผลิตที่ 130 : การให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	211.7606	-	211.7606	211.7606
ผลผลิตที่ 131 : การให้ข้อเสนอแนะด้านนโยบายการ วางแผน	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	104.5479	-	104.5479	104.5479
โครงการที่ 13 : โครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ ประเทศไทย	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	417.2217	-	417.2217	417.2217
โครงการที่ 14 : โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับเด็กและเยาวชน	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	66.4337	-	66.4337	66.4337
ผลผลิตที่ 132 : การบริการข้อมูลดาวเทียมและภูมิ สารสนเทศ	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและ ภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	-	-	482.6858	-	482.6858	482.6858

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี						
ผลผลิตที่ 133 : การพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและ ภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	65.8069	-	65.8069	65.8069
ผลผลิตที่ 134 : การจัดทำและพัฒนาภูมิสารสนเทศ	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและ ภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	124.6188	-	124.6188	124.6188
โครงการที่ 15 : โครงการดาวเทียม THEOS	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและ ภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	1,907.8891	-	1,907.8891	1,907.8891
ผลผลิตที่ 135 : วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีนิวเคลียร์	สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	209.0331	-	209.0331	209.0331
ผลผลิตที่ 136 : การบริหารเทคโนโลยีนิวเคลียร์	สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	189.9470	-	189.9470	189.9470
โครงการที่ 16 : โครงการติดตั้งระบบไฟฟ้าแรงสูง ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ อังครักษ์	สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	88.1798	-	88.1798	88.1798
โครงการที่ 17 : โครงการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะ วิสาหกิจ	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	100.0000	-	100.0000	100.0000
	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	6.1200	-	-	-	6.1200	6.1200

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 137 : ผลงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	7.5612	-	7.5612	7.5612
ผลผลิตที่ 138 : ผลงานวิจัยเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	49.4400	-	49.4400	49.4400
โครงการที่ 18 : ผู้มีความสามารถพิเศษทาง วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และ เทคโนโลยีได้รับการพัฒนาส่งเสริม	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ	-	-	905.2393	-	905.2393	905.2393
7. แผนงบประมาณ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์		1,760.0573	61,016.5708	570.6117	1,673.0374	65,020.2772	72,067.8526
ผลผลิตที่ 139 : นโยบายและแผนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	111.4998	-	27.8620	23.8000	163.1618	191.2337
ผลผลิตที่ 140 : ระบบ/ฐานข้อมูล โครงสร้างพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร	สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	81.9829	11.3360	124.6416	22.4300	240.3905	259.5715
ผลผลิตที่ 141 : การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร	สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	103.3570	11.6725	-	42.5800	157.6095	176.7905
ผลผลิตที่ 142 : ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์	สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวง ICT	-	-	347.4628	-	347.4628	347.4628
ผลผลิตที่ 143 : การพัฒนาตลาดซอฟต์แวร์ด้วยการ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดย่อม (SMEs) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวง ICT	-	-	43.4065	-	43.4065	43.4065
ผลผลิตที่ 144 : โครงการศูนย์กลางการพัฒนา	สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม	-	-	3.1130	-	3.1130	3.1130

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
เทคโนโลยีกิตติแห่งชาติ	ซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวง ICT						
ผลผลิตที่ 145 : การบริหารจัดการ นโยบาย แผน และมาตรการด้านการคมนาคม ขนส่ง	สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม	29.6520	3.7992	0.2500	17.2500	50.9512	128.5833
ผลผลิตที่ 146 : การให้บริการข้อมูลสารสนเทศด้าน การคมนาคมขนส่ง	สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม	27.7742	15.1450	-	115.7679	158.6871	177.0286
ผลผลิตที่ 147 : พัฒนาท่าเรือโลจิสติกส์	กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กระทรวงคมนาคม	-	10.8090	-	-	10.8090	10.8090
ผลผลิตที่ 148 : การพัฒนาท่าเรือ	กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กระทรวงคมนาคม	7.2200	250.9960	-	-	258.2160	263.0577
ผลผลิตที่ 149 : การพัฒนาเขื่อน	กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กระทรวงคมนาคม	10.6400	1,254.2120	-	-	1264.8520	1,278.9942
ผลผลิตที่ 150 : การบำรุงรักษาระบบโครงสร้าง พื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางน้ำ	กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กระทรวงคมนาคม	20.7600	956.7010	-	-	977.4610	1,150.4165
ผลผลิตที่ 151 : การกำกับดูแลขนส่งทางน้ำและ พาณิชยนาวี	กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กระทรวงคมนาคม	71.3420	148.1020	8.0583	-	227.5023	436.3065
ผลผลิตที่ 152 : การพัฒนาบุคลากรด้านพาณิชยนาวี	กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กระทรวงคมนาคม	17.0760	409.7619	-	-	426.8379	452.0300
ผลผลิตที่ 153 : การจัดระบบการขนส่งทางถนน	กรมการขนส่งทางบก กระทรวง คมนาคม	115.5104	109.0272	-	16.0500	240.5876	537.8092
ผลผลิตที่ 154 : การกำกับดูแลและส่งเสริมสวัสดิ ภาพการขนส่งทางถนน	กรมการขนส่งทางบก กระทรวง คมนาคม	153.3840	95.1600	-	-	248.5440	555.8209

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 155 : การบริการด้านทะเบียนรถและใบอนุญาตขับรถและผู้ประจำรถ	กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม	156.6414	70.7953	-	10.6000	238.0367	800.1692
โครงการที่ 19 : โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงานขนส่งสาขา	กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม	-	93.7200	-	-	93.7200	93.7200
ผลผลิตที่ 156 : ท่าอากาศยานที่ปรับปรุง พัฒนา และก่อสร้าง	กรมการขนส่งทางอากาศ กระทรวงคมนาคม	113.9722	403.0150	-	-	516.9872	625.7875
ผลผลิตที่ 157 : การกำกับดูแล ส่งเสริม และพัฒนาด้านการขนส่งทางอากาศ	กรมการขนส่งทางอากาศ กระทรวงคมนาคม	38.6939	35.6990	15.4690	8.9805	98.8424	178.7584
โครงการที่ 20 : โครงการเร่งรัดขยายทางสายประธานให้เป็น 4 ช่องทางจราจร (ระยะที่ 2)	กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม	-	4,724.4470	-	-	4724.4470	4,724.4470
โครงการที่ 21 : โครงการแก้ปัญหาการจราจรในพื้นที่ กทม. ปริมณฑล และเมืองหลัก	กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม	-	4,829.0940	-	-	4829.0940	4,829.0940
โครงการที่ 22 : โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง จังหวัดนครพนม	กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม	-	31.0000	-	-	31.0000	31.0000
ผลผลิตที่ 158 : ทางหลวงได้รับการพัฒนา	กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม	133.9272	18,533.7360	0.3485	393.0000	19061.0117	20,249.0473
ผลผลิตที่ 159 : ทางหลวงได้รับการบำรุงรักษา	กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม	167.3709	11,088.0770	-	-	11255.4479	13,496.4838
ผลผลิตที่ 160 : ทางหลวงได้รับการดูแล และแก้ไข ปัญหาในเรื่องความปลอดภัย	กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม	138.3612	1,144.8400	-	-	1283.2012	1,848.4999
ผลผลิตที่ 161 : การพัฒนาระบบโครงข่ายทางหลวง	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	75.2962	9,104.2617	-	-	9179.5579	9,630.2911
ผลผลิตที่ 162 : การบำรุงรักษาระบบโครงข่ายทาง	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	51.3112	5,329.7600	-	-	5381.0712	5,752.2068

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 163 : การพัฒนาบุคลากรด้านช่างให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	33.4554	-	-	-	33.4554	103.8026
ผลผลิตที่ 164 : โครงการขยายทางหลวงเพื่อการ ท่องเที่ยว	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	0.1564	934.6775	-	-	934.8339	934.8339
ผลผลิตที่ 165 : โครงการขยายทางหลวงเพื่อการเชื่อมต่อ ระบบขนส่ง	กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	4.2698	1,406.5032	-	-	1410.7730	1,443.1765
ผลผลิตที่ 166 : นโยบายและแผนการขนส่งและ จราจร	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและ จราจร กระทรวงคมนาคม	34.6668	10.2233	-	928.9350	973.8251	1,034.2261
ผลผลิตที่ 167 : แผนและยุทธศาสตร์การปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจให้ขยายตัว อย่างสมดุล	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี	7.7964	-	-	93.6440	101.4404	225.9346
ผลผลิตที่ 168 : แรงงานมีฝีมือและศักยภาพรองรับ การแข่งขันภาคการขนส่ง	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวง แรงงาน	53.9400	-	-	-	53.9400	53.9400
8. แผนงบประมาณ : ใช้พลังงานทดแทน		124.6666	465.8188	0.0000	431.5200	1,022.0054	1,310.4558
ผลผลิตที่ 169 : การบูรณาการแผนชุมชนกับแผน ด้านพลังงาน	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน	42.6357	23.8310	-	93.7500	160.2167	246.9907
ผลผลิตที่ 170 : บริหารจัดการแผนพลังงาน	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน	32.5570	4.2810	-	59.1000	95.9380	149.4829
ผลผลิตที่ 171 : พลังงานทดแทนที่ผลิตได้	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์ พลังงาน กระทรวงพลังงาน	43.8014	281.4700	-	278.6700	603.9414	746.0846
โครงการที่ 23 : โครงการไฟฟ้าพลังน้ำระดับหมู่บ้าน	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์ พลังงาน กระทรวงพลังงาน	0.7561	14.5100	-	-	15.2661	16.3818
โครงการที่ 24 : โครงการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ แม่กะโน	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์ พลังงาน กระทรวงพลังงาน	1.8572	10.3799	-	-	12.2371	13.8613

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
โครงการที่ 25 : โครงการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำคลองทุ่งเพล	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน	1.2020	48.5318	-	-	49.7338	51.3580
โครงการที่ 26 : โครงการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำลุ่มน้ำน่านตอนบน	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน	1.8572	82.8151	-	-	84.6723	86.2965
9. แผนงบประมาณ : สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน		141.9429	82.1210	19.9158	164.2726	408.2523	570.1519
ผลผลิตที่ 172 : การส่งเสริม สนับสนุนการลงทุนสำรวจและผลิตเชื้อเพลิงธรรมชาติ	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน	27.7911	11.5600	-	52.2000	91.5511	127.5297
ผลผลิตที่ 173 : การบริหารสัญญาการสำรวจและผลิตเชื้อเพลิงธรรมชาติ	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน	12.8326	1.2700	-	7.2400	21.3426	46.5210
ผลผลิตที่ 174 : การอนุญาต กำกับ ดูแลธุรกิจพลังงาน	กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน	86.2396	68.1300	-	78.6900	233.0596	306.1858
ผลผลิตที่ 175 : ข้อเสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรการเพื่อการบริหารจัดการด้านพลังงาน	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน	15.0796	1.1610	-	26.1426	42.3832	69.9996
ผลผลิตที่ 176 : การบริหารจัดการกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง	สถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) กระทรวงพลังงาน	-	-	19.9158	-	19.9158	19.9158
10. แผนงบประมาณ : เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน		13.3515	1.3910	0.9893	275.7750	291.5068	351.6776
ผลผลิตที่ 177 : ผลการอนุรักษ์พลังงาน	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน	13.3515	1.3910	0.9893	275.7750	291.5068	351.6776
11. แผนงบประมาณ : บริหารจัดการหนี้ภาครัฐ		0.0000	0.0000	0.0000	159,313.0480	159,313.0480	159,313.0480
ผลผลิตที่ 178 : การบริหารการชำระหนี้ของรัฐบาล	สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง	-	-	-	159,313.048	159,313.048	159,313.048

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
งบประมาณรวม*		17,227.9476	74,190.0477	16,357.6141	170,015.743	277,791.353	311,138.179

หมายเหตุ * ไม่รวมงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 78 แห่ง
 ** ไม่รวมงบบุคลากร
 *** รวมงบบุคลากร

ตารางที่ ก-5 งบประมาณของยุทธศาสตร์การพัฒนามูลฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2550

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
1. แผนงบประมาณ สร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ		4567.6862	3177.5038	135.6848	1596.8800	9477.7548	16024.4614
โครงการที่ 1 : โครงการสำรวจจัดทำแนวเขตและ ฐานข้อมูลทรัพยากรที่ดินของรัฐ	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพย์ฯ	-	-	-	50.0000	50.0000	50.0000
ผลผลิตที่ 1 : การบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพย์ฯ	232.9096	6.0000	1.4250	169.5310	409.8656	763.5297
ผลผลิตที่ 2 : การพัฒนาบุคลากรและระบบข้อมูล สารสนเทศ	กรมควบคุมมลพิษ กระทรวง ทรัพย์ฯ	19.8535	0.9950	-	5.0000	25.8485	37.4951
ผลผลิตที่ 3 : พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งเพื่อการอนุรักษ์	กรมทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง กระทรวงทรัพย์ฯ	354.9192	202.9342	1.3778	170.1555	729.3867	956.2771
ผลผลิตที่ 4 : การอนุรักษ์และจัดการการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรณี	กรมทรัพยากรธรณี กระทรวง ทรัพย์ฯ	4.0000	16.1540	-	109.3500	129.5040	194.1310
ผลผลิตที่ 5 : การให้บริการความรู้ด้านธรณีวิทยาและ ทรัพยากรธรณี	กรมทรัพยากรธรณี กระทรวง ทรัพย์ฯ	77.3000	41.7910	2.0000	75.0730	196.1640	312.6880
ผลผลิตที่ 6 : พื้นที่ป่าเพื่อการจัดการและใช้ประโยชน์ อย่างยั่งยืน	กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพย์ฯ	168.3618	317.2686	-	5.0000	490.6304	490.6304
ผลผลิตที่ 7 : การพัฒนาการป่าไม้	กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพย์ฯ	176.5308	46.2622	31.5000	16.6814	270.9744	1,741.2184
โครงการที่ 2 : โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องใน วโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ พันธุ์พืช กระทรวงทรัพย์ฯ	19.7352	751.0448	-	-	770.7800	770.7800

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
โครงการที่ 3 : โครงการแผนการป้องกันและควบคุมโรคในสัตว์ปีกธรรมชาติ (โรคไข้หวัดนก)	กรมอุทยานฯ กระทรวงทรัพยากรฯ	43.5800	-	-	-	43.5800	43.5800
โครงการที่ 4 : โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันรักษาป่า	กรมอุทยานฯ กระทรวงทรัพยากรฯ	-	-	-	375.2250	375.2250	375.2250
ผลผลิตที่ 8 : พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์	กรมอุทยานฯ กระทรวงทรัพยากรฯ	2,498.6965	1,521.6200	19.3100	44.1798	4083.8063	7,372.0974
ผลผลิตที่ 9 : การบริการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	กรมอุทยานฯ กระทรวงทรัพยากรฯ	149.3655	-	-	-	149.3655	149.3655
ผลผลิตที่ 10 : นโยบาย แผน และมาตรการด้านทรัพยากรน้ำบาดาล	สผ. กระทรวงทรัพยากรฯ	53.9446	7.1604	11.0000	71.6000	143.7050	225.0853
ผลผลิตที่ 11 : การบริหารจัดการระดับอำเภอในการสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	8.2653-	-	-	0.5680	0.5680	8.8333
ผลผลิตที่ 12 : ที่ดินของรัฐที่ได้รับการบริหารจัดการ	กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย	14.3338	7.0360	-	-	21.3698	71.3533
ผลผลิตที่ 13 : ผังเมืองที่จัดทำ	กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย	136.2054	14.7160	0.0205	269.0302	419.9721	571.8511
ผลผลิตที่ 14 : ที่ดินได้รับการจัดรูปเพื่อพัฒนา	กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย	8.1802	0.1550	-	21.0000	29.3352	36.3961
ผลผลิตที่ 15 : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนและเสริมสร้างด้านการผังเมือง	กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย	105.8671	1.7732	-	15.4050	123.0453	299.5241
ผลผลิตที่ 16 : โครงการระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ (GIS) เพื่อการบริหาร	กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย	-	20.7409	-	197.5811	218.3220	218.3220
ผลผลิตที่ 17 : การจัดการให้เกิดผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ	กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	503.9030	221.8525	69.0515	1.5000	796.3070	1,336.0786

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
2. แผนคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ		117.3037	17.6068	3.8210	139.5550	278.2865	299.0799
ผลผลิตที่ 18 : ข้อมูลพื้นฐานความหลากหลายทางชีวภาพระดับท้องถิ่น	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรฯ	-	-	-	83.6000	83.6000	83.6000
ผลผลิตที่ 19 : ข้อมูลฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรฯ	35.3263	3.5137	-	36.5550	75.3950	92.4967
ผลผลิตที่ 20 : การวิจัยเพื่อการจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรฯ	38.4453	11.4481	1.8900	0.4000	52.1834	52.1834
ผลผลิตที่ 21 : ฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์	กรมอุทยานฯ กระทรวงทรัพยากรฯ	41.4060	2.6000	-	-	44.0060	44.0060
ผลผลิตที่ 22 : กลไกการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	สผ. กระทรวงทรัพยากรฯ	2.1261	0.0450	1.9310	19.0000	23.1021	26.7938
3. แผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ		457.6368	21584.0945	13.3000	645.8270	22700.8583	26092.8641
ผลผลิตที่ 23 : การเสนอแนะนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ	กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรฯ	37.2717	49.0000	13.1000	181.8700	281.2417	431.8874
ผลผลิตที่ 24 : การบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำ	กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรฯ	92.9697	682.5700	-	10.5000	786.0397	1,147.8133
ผลผลิตที่ 25 : การเสริมสร้างขีดความสามารถและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรฯ	22.3627	-	-	71.6000	93.9627	184.3538
ผลผลิตที่ 26 : การเสนอแนะนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำบาดาล	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรฯ	3.6514	-	-	83.3500	87.0014	114.5590
ผลผลิตที่ 27 : การบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำบาดาล	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรฯ	50.0364	187.7400	-	256.3470	494.1234	836.7939

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 28 : การเสริมสร้างขีดความสามารถและส่งเสริม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำบาดาล	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรฯ	1.8257	-	-	35.0600	36.8857	50.2314
ผลผลิตที่ 29 : ระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชนที่จัดทำ	กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย	6.8939	1,351.3000	-	-	1358.1939	1,365.8641
ผลผลิตที่ 30 : โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริม แม่น้ำและทะเลทั่วประเทศ	กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย	5.8196	280.110	-	-	285.9296	301.3739
ผลผลิตที่ 31 : แผนและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน	สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี	0.7097	-	-	7.1000	7.8097	11.5376
ผลผลิตที่ 32 : การจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	119.6498	8,603.1840	0.2000	-	8723.0338	10,560.5807
ผลผลิตที่ 33 : การป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	87.6889	2,392	-	-	2479.6889	2,844.7792
โครงการที่ 5 : โครงการคลองสียัด	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	0.9816	225.6439	-	-	226.6255	240.2997
โครงการที่ 6 : โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปัสกอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	7.4422	301.5366	-	-	308.9788	367.5264
โครงการที่ 7 : โครงการเขื่อนคลองท่าด่านอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ จังหวัดนครนายก	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	2.6865	459.0404	-	-	461.7269	495.4700
โครงการที่ 8 : โครงการประแสร์	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	1.6113	513.0316	-	-	514.6429	529.8385
โครงการที่ 9 : โครงการฝายท่าระมัว	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตร	0.0090	35.3084	-	-	35.3174	35.3174

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
	และสหกรณ์						
โครงการที่ 10 : โครงการเชื่อมแควน้อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	7.9584	1,423.5100	-	-	1431.4684	1,446.9965
โครงการที่ 11 : โครงการทำแซะ	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	2.0970	147.6389	-	-	149.7359	166.4305
โครงการที่ 12 : โครงการกักคอกหมา จังหวัดลำปาง	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	4.3771	229.8411	-	-	234.2182	245.2581
โครงการที่ 13 : โครงการระบายน้ำบริเวณสนามบินสุวรรณภูมิ	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1.5942	4,702.6396	-	-	4704.2338	4,715.9527
4. แผนการควบคุมมลพิษจากขยะ น้ำเสีย ฝุ่นละออง ก๊าซ กลิ่น และเสียง		462.6818	39.4752	15.0860	292.0333	809.2763	976.2306
ผลผลิตที่ 34 : การกำกับ ดูแล แหล่งกำเนิดมลพิษ จัดการอุบัติภัยฉุกเฉิน และติดตามคุณภาพสิ่งแวดล้อม	กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากร	103.7922	24.0639	0.1900	2.5000	130.5461	159.2571
ผลผลิตที่ 35 : มาตรฐาน มาตรการ ข้อเสนอแนะ แผนในการจัดการมลพิษ และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากร	193.9893	2.4983	1.2160	72.7573	270.4609	322.0335
ผลผลิตที่ 36 : การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ป้องกัน และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากร	155.9109	7.6130	8.8800	202.6760	375.0799	451.8298
ผลผลิตที่ 37 : การให้บริการสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากร	8.9894	5.3000	4.8000	14.1000	33.1894	43.1102
งบประมาณรวม*		5,605.3085	24,818.6803	167.8918	2,674.2953	33,266.1759	43,392.6360

หมายเหตุ * ไม่รวมงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 78 แห่ง

** ไม่รวมงบบุคลากร

*** รวมงบบุคลากร

ตารางที่ ก-6 งบประมาณของยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ ประจำปี 2550

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
1. แผนงบประมาณ : รักษาความมั่นคงของรัฐ		11116.4891	5450.6399	2281.9486	42391.7726	61240.8502	125812.8149
ผลผลิตที่ 1 : การถวายความปลอดภัย การถวายพระเกียรติ และปฏิบัติตามพระราชประสงค์	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	-	-	-	6.9000	6.9000	6.9000
ผลผลิตที่ 2 : การบริหารจัดการการป้องกันประเทศ	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	287.1663	311.3800	2.6500	282.8856	884.0819	2,434.2447
ผลผลิตที่ 3 : การวิจัยและพัฒนาการทางทหาร การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	-	-	120.000	471.4265	591.4265	591.4265
ผลผลิตที่ 4 : การวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	-	-	-	31.7000	31.7000	31.7000
ผลผลิตที่ 5 : การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	-	-	1,188.1564	-	1188.1564	1,188.1564
ผลผลิตที่ 6 : การถวายความปลอดภัย ถวายพระเกียรติ และปฏิบัติตามพระราชประสงค์	กรมราชองครักษ์ กระทรวงกลาโหม	93.7672	89.2380	-	76.1678	259.1730	424.6000
	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	-	-	-	240.0000	240.0000	240.0000
	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	-	-	-	195.0000	195.0000	195.0000
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	-	-	-	15.0000	15.0000	15.0000
ผลผลิตที่ 7 : การควบคุม บังคับบัญชา และบริหารจัดการ	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	634.0213	30.7055	84.5535	2,757.5136	3506.7939	8,021.3445
ผลผลิตที่ 8 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการช่วยเหลือประชาชน	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	-	774.0000	-	434.9690	1208.9690	1,208.9690

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	-	-	-	75.0000	75.0000	75.0000
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	-	-	-	75.0000	75.0000	75.0000
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	-	-	-	22.5690	22.5690	22.5690
ผลผลิตที่ 9 : การรักษาความมั่นคงแห่งรัฐใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	-	-	-	50.0000	50.0000	50.0000
	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	-	-	-	2,639.2486	2639.2486	2,639.24
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	-	-	-	693.2160	693.2160	693.2160
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	-	-	-	300.0000	300.0000	300.0000
ผลผลิตที่ 10 : การฝึกกำลังป้องกันประเทศ	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	-	-	-	14.3920	14.3920	14.3920
ผลผลิตที่ 11 : การพัฒนาความพร้อมรบของกองทัพ	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	-	-	-	92.4710	92.4710	92.4710
ผลผลิตที่ 12 : การบริการรักษาพยาบาล	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	191.1300	193.8943	57.2455	-	442.2698	2,171.1198
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	68.7354	-	15.0000	-	83.7354	529.8194
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	68.9786	6.0000	17.2680	-	92.2466	402.3037
ผลผลิตที่ 13 : การป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	12.3500	-	-	-	12.3500	12.3500
ผลผลิตที่ 14 : การเตรียมกำลังและการใช้กำลังในการป้องกันประเทศ และการรักษาความมั่นคงภายใน โดยกำลังกองทัพบก	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	4,556.0738	456.8030	44.5000	13,732.4662	18789.8430	51,353.9970
ผลผลิตที่ 15 : การเตรียมกำลังและการใช้กำลังในการป้องกันประเทศ และการรักษาความมั่นคงภายใน โดยกำลังกองทัพอากาศ	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	1,814.1739	349.7608	32.0290	7,468.4288	9664.3925	20,679.0625

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 16 : การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	กองทัพเรือ กระทรวงกลาโหม	-	-	-	3.0500	3.0500	3.0500
ผลผลิตที่ 17 : การเตรียมกำลังและการใช้กำลังในการป้องกันประเทศ และการรักษาความมั่นคงภายใน โดยกำลังกองทัพอากาศ	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	1,501.8757	147.8845	140.7135	9,693.7982	11484.2719	20,542.0729
ผลผลิตที่ 18 : คนต่างด้าวได้รับการจัดระบบการทำงาน	กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน	32.4052	3.0000	-	-	35.4052	124.0932
ผลผลิตที่ 19 : ข้าราชการพลเรือนและประกาศเตือนภัยธรรมชาติ	กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศฯ	311.1295	421.8820	9.6842	5.0000	747.6957	982.1808
โครงการที่ 1 : โครงการเสริมสร้างความยุติธรรมและความเข้มแข็งในการพัฒนา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	-	-	-	15.0000	15.0000	15.0000
โครงการที่ 2 : โครงการเสริมสร้างความยุติธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม	7.2450	-	-	-	7.2450	7.2450
โครงการที่ 3 : โครงการศูนย์ต้อนรับผู้ร่วมสร้างสันติสุขในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม	10.0000	-	-	-	10.0000	10.0000
ผลผลิตที่ 20 : อำนวยการและสนับสนุนการบริหารราชการด้านความมั่นคงของรัฐ	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	64.7340	-	5.6830	4.0000	74.4170	89.9040
ผลผลิตที่ 21 : เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ประชาชนและชุมชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	519.0788	13.6269	3.0000	1,807.7950	2343.5007	3,380.6708
ผลผลิตที่ 22 : เสริมสร้างความมั่นคงและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	152.0074	59.7759	419.6350	18.6120	650.0303	976.3632
ผลผลิตที่ 23 : ประชาชนได้รับการซ่อมแผนช่วยเหลือ	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	142.7619	208.3000	123.6035	15.6569	490.3223	1,067.9142

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
บรรเทา และฟื้นฟูสาธารณภัย	กระทรวงมหาดไทย						
ผลผลิตที่ 24 : นโยบายและแผนตามพันธกิจของรัฐบาล ด้านการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	22.1499	-	-	1.5000	23.6499	30.4820
ผลผลิตที่ 25 : ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่สู่สาธารณะ	กรมประชาสัมพันธ์ สำนัก นายกรัฐมนตรี	443.0432	286.0236	0.8270	5.0000	734.8938	1,300.4418
ผลผลิตที่ 26 : การบริหารจัดการของรัฐบาลด้านความ มั่นคง	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	-	2,094.765 4	17.4000	825.8561	2938.0215	2,938.0215
โครงการที่ 4 : โครงการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	-	141.5392	141.5392	141.5392
ผลผลิตที่ 27 : ส่งเสริมและเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี	0.1000	-	-	-	0.1000	0.1000
ผลผลิตที่ 28 : การบูรณาการงาน 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี	-	-	-	-	0.0000	45.0000
ผลผลิตที่ 29 : ข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรอง	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี	40.6848	2.3000	-	2.4000	45.3848	294.8471
ผลผลิตที่ 30 : ความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี	2.3342	1.3000	-	-	3.6342	29.6332
ผลผลิตที่ 31 : ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี	-	-	-	69.5000	69.5000	69.5000
ผลผลิตที่ 32 : ส่งเสริมและเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์	สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	-	0.5000	0.5000	0.5000
ผลผลิตที่ 33 : นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนแม่บท	สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	13.1053	-	-	29.7111	42.8164	90.4368

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
มาตรการ และแนวทางด้านความมั่นคง แห่งชาติ	สำนักนายกรัฐมนตรี						
ผลผลิตที่ 34 : ศูนย์บริหารวิกฤตแห่งชาติ	สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	-	25.0000	25.0000	25.0000
ผลผลิตที่ 35 : ความร่วมมือกับประชาคมโลกในการ ป้องกันแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายสากล และอาชญากรรมข้ามชาติ	สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	-	52.0000	52.0000	52.0000
ผลผลิตที่ 36 : บุคคล เป้าหมาย ได้รับการกำหนดสถานะ และการคุ้มครองสิทธิ	สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	-	1.5000	1.5000	1.5000
ผลผลิตที่ 37 : ประชาชนในเขตจังหวัดชายแดน โดยเฉพาะชายแดนภาคใต้ได้รับการ บริการสุขภาพตามปัญหาของพื้นที่	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	17.2020	-	-	-	17.2020	17.2020
โครงการที่ 5 : โครงการพัฒนาการศึกษาในจังหวัด ชายแดนภาคใต้	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	22.6950	-	-	-	22.6950	22.6950
	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	87.5407	-	-	-	87.5407	87.5407
2. แผนงบประมาณ : ส่งเสริมธรรมาภิบาล		10825.7415	3297.9939	1942.7862	3680.6048	19747.1264	50685.6630
โครงการที่ 6 : โครงการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน อิเล็กทรอนิกส์แบบพกพา (Smart Card)	สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	650.0000	-	-	-	650.0000	650.0000
โครงการที่ 7 : โครงการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e- Government)	สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	-	-	-	464.5000	464.5000	464.5000
ผลผลิตที่ 38 : ข้อมูลสถิติ	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	191.1001	17.1350	0.8594	3.9600	213.0545	592.3929

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
	กระทรวง ICT						
โครงการที่ 8 : โครงการสำมะโนอุตสาหกรรม พ.ศ. 2550	สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง ICT	120.6611	-	-	-	120.6611	120.6611
โครงการที่ 9 : โครงการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศแห่งชาติ	สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง ICT	62.4526	102.1011	-	41.2060	205.7597	205.7597
โครงการที่ 10 : โครงการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของ ประชากร พ.ศ. 2548-2549	สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง ICT	0.5815	-	-	-	0.5815	0.5815
โครงการที่ 11 : โครงการสำรวจข้อมูลเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2548- 2551	สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง ICT	24.4178	-	-	-	24.4178	24.4178
โครงการที่ 12 : โครงการสำรวจเพื่อติดตามภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (โดยใช้ ตัวอย่างซ้ำ) พ.ศ. 2548-2550	สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง ICT	8.0611	-	-	-	8.0611	8.0611
ผลผลิตที่ 39 : ผู้ที่ได้รับการอบรมด้านสถิติการ ประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์และ อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง ICT	1.6500	-	-	-	1.6500	3.6170
ผลผลิตที่ 40 : จัดทำนโยบายและสนับสนุนการบริหาร จัดการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง ยุติธรรม	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	138.5329	12.7509	60.8000	107.2608	319.3446	411.9248
โครงการที่ 13 : โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารกระทรวง ยุติธรรม	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	-	180.0000	-	-	180.0000	180.0000
ผลผลิตที่ 41 : ผู้กระทำความผิดได้รับการสืบเสาะและพินิจ	กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม	150.0389	5.8006	3.1000	2.2500	161.1895	587.0223

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ควบคุมสอดส่อง และแก้ไขฟื้นฟู							
ผลผลิตที่ 42 : ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อยหรือภายหลังการควบคุมความประพฤติได้รับการติดตาม ดูแล และสงเคราะห์	กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม	-	-	2.9000	-	2.9000	2.9000
โครงการที่ 14 : โครงการเครือข่ายยุติธรรมชุมชน	กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม	34.5718	-	-	-	34.5718	34.5718
ผลผลิตที่ 43 : ประชาชนได้รับความรู้และมีส่วนร่วมด้านสิทธิเสรีภาพ	กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม	48.1917	1.5144	-	-	49.7061	62.6985
ผลผลิตที่ 44 : ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและช่วยเหลือทางกฎหมาย	กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม	34.1020	2.7205	10.0495	138.5000	185.3720	214.2093
ผลผลิตที่ 45 : ประชาชนเข้าถึงหลักประกันตามหลักการสิทธิมนุษยชนสากล	กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม	5.3280	0.9140	-	11.6500	17.8920	24.1211
ผลผลิตที่ 46 : การบังคับคดี	กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม	140.4132	5.2000	-	-	145.6132	560.8112
ผลผลิตที่ 47 : การวางทรัพย์	กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม	6.0131	-	-	-	6.0131	52.1009
ผลผลิตที่ 48 : ผู้เยาว์ในคดีครอบครัวได้รับการสืบเสาะพินิจ และกำกับการปกครอง	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน กระทรวงยุติธรรม	7.5480	-	-	-	7.5480	87.6325
ผลผลิตที่ 49 : เด็กและเยาวชนในคดีอาญาได้รับการสืบเสาะพินิจและควบคุมดูแลในสถานแรกรับ	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน กระทรวงยุติธรรม	210.5910	11.5636	-	4.7304	226.8850	523.1973
ผลผลิตที่ 50 : เด็กและเยาวชนได้รับการควบคุมดูแลบำบัดแก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัย	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน กระทรวงยุติธรรม	151.8003	196.6655	-	17.5139	365.9797	516.9865
ผลผลิตที่ 51 : ผู้ต้องขังได้รับการควบคุมดูแล	กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม	3,607.9228	727.7110	0.0900	-	4335.7238	7,032.1877
ผลผลิตที่ 52 : ผู้ต้องขังได้รับการแก้ไขฟื้นฟู และพัฒนา นิสัย	กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม	42.5895	61.3905	3.2520	-	107.2320	107.2320

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 53 : คดีพิเศษได้รับการสอบสวน	กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม	229.9263	32.0456	-	56.0000	317.9719	689.9232
ผลผลิตที่ 54 : นโยบาย แนวทาง มาตรการเพื่อสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรม	สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม	41.3532	8.1700	10.9573	14.8252	75.3057	97.2398
ผลผลิตที่ 55 : มาตรฐานงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้รับการกำหนด	สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม	45.2351	4.2450	-	-	49.4801	66.8712
ผลผลิตที่ 56 : ผลการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ด้านนิติวิทยาศาสตร์	สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม	52.9167	10.9455	-	-	63.8622	85.5590
โครงการที่ 15 : โครงการจัดตั้งศูนย์ติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนาม	สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม	13.3730	-	-	-	13.3730	13.3730
ผลผลิตที่ 57 : ราชการบริหารส่วนกลางและจังหวัดมีการบริหารจัดการที่ทันสมัย	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	841.0845	378.4590	14.4000	773.5068	2007.4503	3,132.7613
ผลผลิตที่ 58 : การพัฒนาการให้บริการทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนและข้อมูลสารสนเทศ	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	1,581.8933	282.0900	24.1200	-	1888.1033	2,909.4330
ผลผลิตที่ 59 : อำเภอเป็นศูนย์กลางการบริการประชาชน	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	758.4552	462.7010	0.5000	877.0000	2098.6562	2,2394.2576
ผลผลิตที่ 60 : งานด้านทะเบียนและรังวัดที่ดินที่บริการแก่ประชาชน	กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย	378.1043	71.9690	-	-	450.0733	2,903.8120
ผลผลิตที่ 61 : การกำกับดูแล การคลัง การบัญชี การพัสดุ และการตรวจสอบภายใน	กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง	127.2985	244.8000	-	44.3090	416.4075	632.3810
ผลผลิตที่ 62 : งานบริการ การพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีประสิทธิภาพ	สำนักปลัดกระทรวงต่างประเทศ	290.0673	1.0485	150.0000	17.0000	458.1158	555.8207

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
โครงการที่ 16 : โครงการปรับปรุงวังสราญรมย์	สำนักปลัดกระทรวงต่างประเทศ	-	103.0140	-	-	103.0140	103.0140
ผลผลิตที่ 63 : การพัฒนาติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติราชการ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	40.7181	-	20.0000	46.8855	107.6036	202.2848
ผลผลิตที่ 64 : นโยบายและแผนตามพันธกิจรัฐบาลด้าน การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	3.3913	-	-	38.8600	42.2513	57.1186
ผลผลิตที่ 65 : นโยบายและแผนตามพันธกิจด้านการ ตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	10.8998	-	-	26.9000	37.7998	52.5816
ผลผลิตที่ 66 : การบริหารจัดการของรัฐบาล	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	164.9710	22.9358	-	102.0810	289.9878	523.5947
ผลผลิตที่ 67 : การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในระบอบประชาธิปไตย	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	23.8039	0.5414	370.0000	20.0000	414.3453	429.5745
ผลผลิตที่ 68 : การบริหารจัดการการสื่อสารของรัฐบาลสู่ สาธารณะชน	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	16.7835	0.5200	20.0000	-	37.3035	51.9108
ผลผลิตที่ 69 : การปฏิรูปราชการสนองงานคณะรัฐมนตรี แนวใหม่	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	84.6299	-	2.3000	93.5560	180.4859	268.3008
ผลผลิตที่ 70 : การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	7.4080	-	-	286.0000	293.4080	309.4532
ผลผลิตที่ 71 : การพัฒนากฎหมาย	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	150.0000	-	150.0000	150.0000
ผลผลิตที่ 72 : นโยบาย และยุทธศาสตร์การจัดสรร งบประมาณ	สำนักงบประมาณ สำนัก นายกรัฐมนตรี	6.0964	-	1.6000	12.6000	20.2964	61.9984
ผลผลิตที่ 73 : การจัดทำและบริหารจัดการงบประมาณ	สำนักงบประมาณ สำนัก นายกรัฐมนตรี	47.4106	181.7470	4.8000	58.0000	291.9576	549.2412

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
ผลผลิตที่ 74 : การติดตามประเมินผล	สำนักงบประมาณ สำนัก นายกรัฐมนตรี	4.0628	-	1.6000	24.0000	29.6628	70.3243
ผลผลิตที่ 75 : ร่างกฎหมายและให้คำปรึกษาทาง กฎหมาย	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักนายกรัฐมนตรี	74.9724	25.5637	0.1650	9.3080	110.0091	211.3502
ผลผลิตที่ 76 : พัฒนानักกฎหมายภาครัฐ	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักนายกรัฐมนตรี	43.4843	-	-	-	43.4843	48.0356
ผลผลิตที่ 77 : การพัฒนาระบบบริหารบุคคลภาครัฐไปสู่ ระบบที่เป็นสากลและมีประสิทธิภาพ	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี	31.5994	1.0468	-	65.000	97.6462	183.9292
ผลผลิตที่ 78 : บุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนาสมรรถนะ อย่างเป็นระบบ สามารถปฏิบัติงาน ราชการได้อย่างมืออาชีพ	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี	125.3218	127.4985	-	60.0000	312.8203	405.9698
ผลผลิตที่ 79 : บุคลากรภาครัฐมีวัฒนธรรมและค่านิยมใน การทำงานที่มุ่งเน้นประโยชน์ประชาชน และประเทศชาติ	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี	19.0000	-	-	-	19.0000	19.0000
ผลผลิตที่ 80 : การดำเนินการเรื่องวินัย อุทธรณ์ และร้อง ทุกข์ที่รวดเร็วและเป็นธรรม	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี	1.00774	0.0580	-	15.0000	16.0657	38.3684
ผลผลิตที่ 81 : การเสริมสร้างและการบริหารจัดการ ทรัพยากรบุคคลในต่างประเทศ	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี	36.0138	-	-	-	36.0138	64.9514
ผลผลิตที่ 82 : ภาครัฐมีกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับความต้องการและสอดคล้อง กับภารกิจภาครัฐ/นโยบายการพัฒนา ประเทศ	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี	34.5000	0.4280	1,091.2930	20.0000	1146.2210	1,146.2210
ผลผลิตที่ 83 : แผนและยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคง	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ	0.7915	-	-	21.9000	22.6915	27.1364

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
และส่งเสริมธรรมาภิบาล	เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี						
ผลผลิตที่ 84 : หน่วยงานภาครัฐได้รับการพัฒนาคุณภาพ การให้บริการจนเป็นที่ยอมรับ	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี	0.0650	-	-	24.7300	24.7950	27.7070
ผลผลิตที่ 85 : องค์กรและบุคลากรภาครัฐได้รับการ พัฒนาเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ของภาครัฐ	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี	27.7355	0.5000	-	173.5722	201.8077	276.6006
ผลผลิตที่ 86 : การพัฒนาระบบราชการ	กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม	-	-	-	5.0000	5.0000	5.0000
	กองทัพบก กระทรวงกลาโหม	12.1000	10.2000	-	2.5000	24.8000	24.8000
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	-	2.0000	-	-	2.0000	2.0000
	กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม	0.5000	-	-	0.5000	1.0000	1.0000
โครงการที่ 17 : โครงการพัฒนากฎหมาย	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	12.2000	-	-	-	12.2000	12.0000
3. แผนงบประมาณ : กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น		477.7967	37.5286	139374.0000	17.85000	139,907.1753	140,666.7182
ผลผลิตที่ 87 : มาตรฐานและระบบการบริหารงานบุคคล ส่วนท้องถิ่น	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	3.5110	-	-	7.0000	10.5110	21.0470
ผลผลิตที่ 88 : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการ ส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการ ประชาสังคม	กรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	414.2809	37.5286	-	-	451.8095	1,188.2777
ผลผลิตที่ 89 : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส ในการบริหารและการให้บริการสาธารณะ	กรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	40.3893	-	-	-	40.3893	40.3893
ผลผลิตที่ 90 : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงิน	กรมส่งเสริมการปกครองส่วน	-	-	120,919.812	-	120919.8125	120,919.8125

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
อุดหนุนเพื่อสนับสนุนการบริการสาธารณะ	ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย			5			
โครงการที่ 18 : โครงการสนับสนุนแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม	กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	-	-	2,395.1985	-	2395.1985	2,395.1985
โครงการที่ 19 : โครงการแก้ไขการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคเทศบาลนครนครราชสีมา	กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	-	-	259.8690	-	259.8690	259.8690
ผลผลิตที่ 91 : โครงสร้างพื้นฐานที่จัดทำเพื่อการคมนาคม	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	300.0000	-	300.0000	300.0000
ผลผลิตที่ 92 : บริการด้านคุณภาพชีวิตที่ประชาชนได้รับ	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	1,191.4209	-	1191.4209	1,191.4209
ผลผลิตที่ 93 : แหล่งท่องเที่ยวและบริการด้านการท่องเที่ยวที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	670.1677	-	670.1677	670.1677
ผลผลิตที่ 94 : นักเรียนในพื้นที่ได้รับการศึกษา	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	7,905.0542	-	7905.0542	7,905.0542
โครงการที่ 20 : โครงการก่อสร้างถนนสายหลักเพื่อแก้ปัญหาจราจร	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	20.0000	-	20.0000	20.0000
โครงการที่ 21 : โครงการก่อสร้างถนนสายรองของกรุงเทพมหานครเพิ่มเติม	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	4.0000	-	4.0000	4.0000
โครงการที่ 22 : โครงการถนนพราณก-พุทธมณฑลสาย 4	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	21.1050	-	21.1050	21.1050
โครงการที่ 23 : โครงการก่อสร้างแนวป้องกันน้ำท่วมริมแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองบางกอกน้อย	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	60.0000	-	60.0000	60.0000
โครงการที่ 24 : โครงการก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. คลองทวีพัฒนา	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	2.0000	-	2.0000	2.0000

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
โครงการที่ 25 : โครงการสนับสนุนวิทยาลัยวิทยาลัยชุมชน	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	36.7400	-	36.7400	36.7400
โครงการที่ 26 : โครงการบำบัดน้ำเสียคลองเตย	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	10.0000	-	10.0000	10.0000
โครงการที่ 27 : โครงการผลิตแพทย์เพิ่มของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามความต้องการของกระทรวงสาธารณสุข	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	91.4000	-	91.4000	91.4000
โครงการที่ 28 : โครงการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์โรงพยาบาลราชพิพัฒน์	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	95.6800	-	95.6800	95.6800
โครงการที่ 29 : โครงการค่าตอบแทนเงินเพิ่มเติมสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของผู้ปฏิบัติงานด้านการสาธารณสุข	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	230.1000	-	230.1000	230.1000
โครงการที่ 30 : โครงการพัฒนาระบบเครือข่ายบริการของ Excellence Center ตามแผนการลงทุนเสริมสร้างสาธารณสุขแห่งชาติ (พ.ศ. 2549-2552)	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	115.1900	-	115.1900	115.1900
โครงการที่ 31 : โครงการระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานครส่วนต่อขยายพหลโยธิน ตอนที่ 1 จากหมอชิต-มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	959.0400	-	959.0400	959.0400
โครงการที่ 32 : โครงการระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานครส่วนต่อขยายพหลโยธิน ตอนที่ 2 จาก	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	825.3600	-	825.3600	825.3600

แผนงบประมาณ/ผลผลิต/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณรายจ่าย : ล้านบาท*					
		งบ ดำเนินงาน	งบลงทุน	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม**	รวม***
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์-สะพานใหม่							
โครงการที่ 33 : โครงการระบบขนส่งมวลชน กรุงเทพมหานครส่วนต่อขยายสุขุมวิท ตอนที่ 2 จากสุดเขตกรุงเทพมหานคร บริเวณซอยสุขุมวิท 107-สำโรง	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	650.8000	-	650.8000	650.8000
โครงการที่ 34 : โครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่ม ประสิทธิภาพการทำงานของสำนัก ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย	-	-	1,007.2222	-	1007.2222	1,007.2222
ผลผลิตที่ 95 : แหล่งท่องเที่ยวและบริการด้านการ ท่องเที่ยวที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา	เมืองพัทยา กระทรวงมหาดไทย	-	-	188.0000	-	188.0000	188.0000
ผลผลิตที่ 96 : โครงสร้างพื้นฐานที่จัดทำเพื่อการคมนาคม	เมืองพัทยา กระทรวงมหาดไทย	-	-	874.4049	-	874.4049	874.4049
ผลผลิตที่ 97 : บริการด้านคุณภาพชีวิตที่ประชาชนได้รับ	เมืองพัทยา กระทรวงมหาดไทย	-	-	278.5500	-	278.5500	278.5500
ผลผลิตที่ 98 : นักเรียนในพื้นที่เมืองพัทยาได้รับ การศึกษา	เมืองพัทยา กระทรวงมหาดไทย	-	-	262.8851	-	262.8851	262.8851
ผลผลิตที่ 99 : นโยบายและแผนตามพันธกิจของรัฐบาล ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	19.6155	-	-	10.8500	30.4655	43.0042
งบประมาณรวม*		22,420.02734	8,786.1624	143,598.7348	46,090.2274	220,895.1519	317,165.1961

หมายเหตุ * ไม่รวมงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 78 แห่ง

** ไม่รวมงบบุคลากร

*** รวมงบบุคลากร

ภาคผนวก ข

ผลการศึกษากการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ

ตารางที่ ข-1 ความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

กระทรวง	แนวทางการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10				
	โดยการมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	โดยการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ก่อนการจัดทำ/ปรับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง	โดยพิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวงและส่วนราชการของกระทรวงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
กลาโหม	กระทรวงฯ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	ไม่ได้มีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อการจัดทำแผน / ยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ เนื่องจากภารกิจของกระทรวง เป็นภารกิจที่มีความเฉพาะเจาะจงเกี่ยวข้องกับความมั่นคง จึงใช้แผน / นโยบายด้านความมั่นคงเป็นหลัก	เมื่อมีการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กระทรวงฯ ได้มีการเวียนให้หน่วยงานในสังกัดรับทราบ แต่ไม่มีการเชิญประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ	ภารกิจของกระทรวงฯ เป็นภารกิจที่มีความเฉพาะเจาะจงเกี่ยวข้องกับความมั่นคง จึงใช้แผน / นโยบายด้านความมั่นคงเป็นหลัก	--
การคลัง	กระทรวงฯ ส่งผู้แทนเข้าร่วมในเวทีพิจารณาร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	ในปีงบประมาณ 2550 กระทรวงฯ ไม่ได้มีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	--	ภารกิจของกระทรวงฯ มุ่งสร้างเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศ และมีการดำเนินงานบางประเด็นที่ตอบสนองต่อชุมชนท้องถิ่น เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย (กรมธนารักษ์) และการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน อาทิ ให้ออมเงินดอกเบี้ยต่ำ (ธกส. ธอส. และ ธ.ออมสิน) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10	กระทรวงฯ ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานระหว่างกระทรวง การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง มีแต่เฉพาะเวทีผู้บริหารทุกระดับภายในกระทรวงฯ เท่านั้น

กระทรวง	แนวทางการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10				
	โดยการมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	โดยการทบทวน แผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ก่อนการจัดทำ/ปรับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง	โดยพิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวงและส่วนราชการของกระทรวงกับแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10
การต่างประเทศ	กระทรวงฯ มีข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	มีการทบทวนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 เพื่อการจัดทำแผน / ยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ	- ในระดับผู้บริหารมีการสรุปแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ให้ผู้บริหารเพื่อสร้างความเข้าใจ - ในระดับเจ้าหน้าที่ ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจโดยตรง แต่มีการแจกเอกสารแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ให้กับหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงฯ	มีการพิจารณาความสอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงฯ	-
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กระทรวงมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง ศึกษา ยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	- ในระดับผู้บริหารมีการสรุปแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ให้ผู้บริหารเพื่อสร้างความเข้าใจ - ในระดับเจ้าหน้าที่ ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจโดยตรง แต่มีการแจกเอกสารแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ให้กับหน่วยงานในสังกัดของกระทรวง	แผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งเกี่ยวข้องกับภารกิจหลักของกระทรวง 2 ประการ ได้แก่ การพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	
การท่องเที่ยวและกีฬา	กระทรวงมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 โดยเข้าร่วมประชุมทั้งในส่วนกลางและระดับภูมิภาค	กระทรวงมีการทบทวนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ก่อนจัดทำยุทธศาสตร์กระทรวง	กระทรวงจัดทำสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 และส่งให้กับ ผอ. ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเน้นเรื่องการพัฒนาคน (ตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 1 ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10) โดยต้องการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกีฬาของประเทศ	

กระทรวง	แนวทางการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10				
	โดยการมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	โดยการทบทวน แผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ก่อนการจัดทำ/ปรับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง	โดยพิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวงและส่วนราชการของกระทรวงกับแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10
เกษตร และ สหกรณ์	- มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 - คำเป้าหมายของกระทรวงฯ ระบุไว้ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	มีการทบทวนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ	มีการทำความเข้าใจกับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวงฯ และมีการเข้าร่วมเวทีการประชุมของสภาพัฒน์ทุกครั้ง	- ยุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งชุมชน การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร การพัฒนาสินค้าเกษตร - ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุล การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการเกษตร การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการ	
คมนาคม	- กระทรวงมีส่วนร่วมพิจารณาการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 - ในเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 มีการนำเอายุทธศาสตร์ของกระทรวงคมนาคมไปปรับใช้ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	กระทรวงฯ ไม่มีการทบทวนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 เนื่องจากกระทรวงฯ มีแผนแม่บทด้านการจราจรและขนส่งที่ระบุภารกิจหน้าที่เฉพาะของกระทรวงอยู่แล้ว	-	กระทรวงฯ พิจารณาความสอดคล้องกับแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 แล้ว พบว่า ไม่มีภารกิจด้านการพัฒนาการจราจรและขนส่งเป็นการเฉพาะและอย่างชัดเจน	กระทรวงฯ ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจต่อแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 เนื่องจากกระยะการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เกิดขึ้นก่อนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ประกาศใช้
ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 คำเป้าหมายของกระทรวงฯ ระบุไว้ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	เป้าหมายของกระทรวงฯ ระบุไว้ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ดังนั้นเมื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงได้มีการทบทวนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ด้วย	เป้าหมายกระทรวงที่ระบุไว้ในแผนฯ ฉบับที่ 10 เป็นเป้าหมายผลผลิตของหน่วยงานระดับกรมของกระทรวงเช่นกัน เช่น กรมทรัพยากรน้ำ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมควบคุมมลพิษ เป็นต้น	เป็นกระทรวงหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากร	-

กระทรวง	แนวทางการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10				
	โดยการมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	โดยการทบทวน แผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ก่อนการจัดทำ/ปรับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง	โดยพิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวงและส่วนราชการของกระทรวงกับแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กระทรวงมีส่วนร่วมในการประชุมการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	กระทรวงทบทวนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 พบว่า กล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศน้อยมาก	มีการสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 เป็นเอกสารส่งให้หน่วยงาน และบุคลากรในกระทรวง	มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนพัฒนา ฉบับที่ 10 น้อยมาก โดยเกี่ยวข้องเฉพาะในยุทธศาสตร์ที่ 3 ประเด็นการใช้เทคโนโลยีให้อยู่ในศีลธรรมอันดี	
พลังงาน	กระทรวงฯ ถือว่าแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 เป็นแผนชาติที่ระบุหน้าที่ภารกิจของกระทรวงไว้โดยตรงและอย่างชัดเจน จึงนำมาเป็นกรอบการพัฒนา เพื่อให้มีการขับเคลื่อนด้านการพัฒนาและบริหารจัดการพลังงานของชาติ	กระทรวงฯ มีการทบทวนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ไว้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	กระทรวงฯ มีการทำความเข้าใจกับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ในด้านพลังงาน	--
พาณิชย์	ทาง สศช. มีการจัดทำประชุมภาคีทุกภาคส่วนเพื่อพิจารณาร่างแผนฯ 10 ในทุกภูมิภาค และทางกระทรวงฯ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นทุกครั้ง	กระทรวงฯ ไม่มีการทบทวนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 แต่มีการนำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์กระทรวง ดังนั้น จึงเป็นการแปลงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 โดยอ้อม	--	ยุทธศาสตร์กระทรวงมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ในประเด็นของการยึดคนเป็นศูนย์กลาง เศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งตนเองของเศรษฐกิจชุมชน และการส่งเสริมความเป็นธรรมทางสังคม	กระทรวงไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง และการจัดทำแผนปฏิรูปราชการประจำปีงบประมาณ 50
มหาดไทย	กระทรวงฯ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 โดยมีผู้แทนจากกระทรวงเข้าร่วม	กระทรวงฯ มีการทบทวนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงและระดับกรม	กระทรวงฯ มีการทบทวนและถ่ายทอดให้หน่วยงานทุกระดับของกระทรวงทราบ	ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและชุมชน การเสริมสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขการพัฒนาเมืองและชุมชนนอชช การบูรณาการและแก้ปัญหาความยากจนทุกระดับ	--

กระทรวง	แนวทางการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10				
	โดยการมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	โดยการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ก่อนการจัดทำ/ปรับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง	โดยพิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวงและส่วนราชการของกระทรวงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
		ไม่มีเวทีเฉพาะ แต่เป็นการ review ยุทธศาสตร์กระทรวงรายปี		การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก - ยุทธศาสตร์การพัฒนาฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การเสริมสร้างการอำนวยความสะดวก การมีส่วนร่วมและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ - ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาล เช่น การเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารจัดการจังหวัดอย่างบูรณาการ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของ อปท. เสริมสร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยและความสมานฉันท์ เป็นต้น	
ยุติธรรม	กระทรวงฯ ได้เข้าร่วมในเวทีจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	กระทรวงฯ ใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ในการทบทวนภารกิจเพื่อนำมาจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงฯ พ.ศ. 2548-2551 และใช้แผนพัฒนาฉบับที่ 10 เป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงพ.ศ. 2552-2555	กระทรวงฯ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการกับทุกหน่วยงานทั้งภายในกระทรวงและภาคีหลักที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงแต่ละฉบับ	มีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างเครือข่ายยุติธรรมชุมชน และแผนการตั้งหน่วยงานใหม่ในการตรวจสอบการประพฤติ มีขอบในวงราชการของข้าราชการระดับ 8 ลงมา (กำลังร่างแผน)	--
แรงงาน	บุคลากรสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ให้สัมภาษณ์ไม่ได้รับรู้เรื่องการมีส่วนร่วม เนื่องจากส่วนงานอื่นของกระทรวงเข้าไปมี	มีการทบทวนแผนพัฒนาฉบับที่ 10 มาเป็นกรอบในการจัดทำแผนแม่บทด้านแรงงาน และพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธ	สำนักได้ติดต่อกับทุกส่วนราชการของกระทรวงในการสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่ได้รับรู้ถึงกรอบของ	ยุทธศาสตร์การพัฒนาคน การพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพและมาตรฐานและคุณภาพชีวิตของแรงงาน	--

กระทรวง	แนวทางการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10				
	โดยการมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	โดยการทบทวน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ก่อนการจัดทำ/ปรับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง	โดยพิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวงและส่วนราชการของกระทรวงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
	ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	ศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาสมรรถนะและทักษะแรงงาน	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่สอดคล้องกับภารกิจของส่วนราชการของกระทรวง และเป็นพี่เลี้ยงให้กับส่วนราชการของกระทรวงในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์/ แผนปฏิบัติการราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง		
วัฒนธรรม	กระทรวงฯ เข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	มีการทบทวนและปรับยุทธศาสตร์กระทรวงทุกปี โดยในปีงบประมาณ 2550 ได้ทบทวนและนำเอาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นส่วนหนึ่งในการปรับยุทธศาสตร์ของกระทรวง	มีการถ่ายทอดความเข้าใจเกี่ยวกับแผน ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการของกระทรวงเพื่อเป็นแม่แบบให้หน่วยงานในกระทรวงนำไปปรับใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กระทรวงฯ	ยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรม มีภารกิจและแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยเฉพาะ <u>ยุทธศาสตร์ที่ 1</u> (การพัฒนาดนและสังคม) <u>ยุทธศาสตร์ที่ 2</u> (ชุมชนเข้มแข็ง) และ <u>ยุทธศาสตร์ที่ 5</u> (ธรรมาภิบาล)	--
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กระทรวงฯ เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยมีผู้แทนจากกระทรวงฯ เข้าร่วม	กระทรวงฯ มีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงและระดับกรม	กระทรวงฯ มีการทบทวนและสร้างความเข้าใจต่อแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานภายในกระทรวงฯ ในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ	ภารกิจกระทรวงฯ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 3 ของแผนฯ 10 เรื่องการพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
ศึกษาธิการ	กระทรวงมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	มีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อใช้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนอื่นๆ ของกระทรวง	ยุทธศาสตร์การพัฒนาดนและสังคมมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจกระทรวง	กระทรวงได้ใช้ร่างของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดกรอบแผนยุทธศาสตร์กระทรวง โดยให้ความสำคัญกับประเด็น “สังคมอยู่เย็น	

กระทรวง	แนวทางการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10				
	โดยการมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	โดยการทบทวน แผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ก่อนการจัดทำ/ปรับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง	โดยพิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวงและส่วนราชการของกระทรวงกับแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10
				เป็นสุขร่วมกันภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" จากแนวคิดดังกล่าว กระทรวงได้นำเป้าหมายของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ที่สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงมาปรับใช้	
สาธารณสุข	กระทรวงเข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	มีการทบทวนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 เพื่อใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการปี 2551 และแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) แผนยุทธศาสตร์สุขภาพพอเพียง	มีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับแนวทางการนำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ไปปฏิบัติ แต่ไม่ได้นำไปใช้	มีกระบวนการที่เชื่อมโยงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 กับแผนของกระทรวงสาธารณสุข	
อุตสาหกรรม	- กระทรวงมีโอกาสเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 - ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนในการเข้าร่วมประชุม 2 ครั้ง คือ กรอบความคิดในการจัดทำแผน และแนวคิดในการจัดทำแผนปฏิบัติการของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	มีทบทวนแผนพัฒนาฉบับที่ 10 มาเป็นกรอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง	มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรในกระทรวงรับทราบเกี่ยวกับรายละเอียดของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	
สำนักนายกรัฐมนตรี	ผู้แทนกระทรวงตอบว่า มีผู้แทนกระทรวงจากส่วนงานอื่นได้เข้าร่วมในเวทีพิจารณาร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 และเข้า	-	-	กระทรวงไม่ได้พิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวงกับแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 แต่เมื่อมีการสัมมนาและได้รับฟังยุทธศาสตร์และ	กระทรวงไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10ระหว่าง

กระทรวง	แนวทางการสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10				
	โดยการมีส่วนร่วมในการร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	โดยการทบทวน แผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ก่อนการจัดทำ/ปรับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 กับหน่วยงานทุกระดับของกระทรวง	โดยพิจารณาความสอดคล้องตามภารกิจของกระทรวงและส่วนราชการของกระทรวงกับแผนพัฒนา ฉบับที่ 10	ไม่มีกระบวนการสร้างความเข้าใจแผนพัฒนา ฉบับที่ 10
	ร่วมในเวทีพิจารณาร่างตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10			หัวใจของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 กระทรวงฯ ตอบได้ว่า มีความสอดคล้องโดยอ้อมจากการปฏิบัติงานตามคำสั่งคณะรัฐมนตรี และเทียบกับงานประสานงานในรอบปีงบประมาณ 2550 ที่ผ่านมา เช่น กรณีการร่วมจัดงานเฉลิมพระเกียรติ (ตอบสนองต่อความสมานฉันท์ของคนในชาติ) การร่วมมือในการประชาสัมพันธ์และน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น	หน่วยงานภายในกระทรวง

ตารางที่ ข-2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติของกระทรวงต่าง ๆ

กระทรวง	การมีส่วนร่วมจัดทำแผนของ ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ		รายละเอียดการมี/ไม่มีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ
	มี	ไม่มี	
กลาโหม	✓		ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง โดยมี 1. คณะทำงาน ประกอบด้วยตัวแทนบุคลากรจากฝ่ายแผน ฝ่ายงบประมาณ และทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวง 2. คณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และ 1 ปี มีรองปลัดกระทรวงฯ เป็นประธาน และผู้แทนจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเข้าร่วมในการจัดทำแผนฯ กระทรวง
การคลัง	✓		ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง โดย 1. ในปีงบประมาณ 2550 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการรายปีของกระทรวงฯ มีเวทียกร่างแผนเฉพาะหน่วยงานทุกกรมในสังกัดกระทรวงฯ เข้าร่วม อย่างไรก็ดี กระทรวงไม่มีการทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อประกอบการจัดทำแผนกระทรวงฯ แต่อย่างใด 2. แต่ละกรมในกระทรวงฯ มีการกิจที่ดำเนินการตอบสนองหรือสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยอ้อม
การต่างประเทศ	✓		ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ (กรม/กอง/สอท./สกฎ.) มีส่วนร่วมในการให้ input ในการร่างแผนฯ ตั้งแต่เริ่มต้น โดยส่งยุทธศาสตร์ของกรมฯ ยุทธศาสตร์ไทยต่อประเทศที่ สอท./สกฎ. ตั้งอยู่ และส่งข้อเสนอโครงการที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ ให้กระทรวงฯ พิจารณาจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดินและแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงฯ
การพัฒนาสังคม และความมั่นคง ของมนุษย์	✓		- แผนระดับกระทรวงให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรจากทุกหน่วยงานในกระทรวง โดยแต่ละกรมจะส่งผู้แทนของตนมาเข้าร่วมในการจัดทำแผนฯ กระทรวง - ในการเขียนโครงการเพื่อของบประมาณ ข้าราชการผู้ปฏิบัติจะเป็นผู้เขียนรายละเอียดของโครงการเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยแบบการเขียนโครงการประกอบด้วยรายละเอียด ประกอบด้วย ชื่อโครงการ ความเชื่อมโยงกับนโยบายของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เป้าประสงค์กระทรวง เป้าหมายการให้บริการของกระทรวง หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดโครงการ ผลผลิตโครงการ ผลลัพธ์ของโครงการ ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณจำแนกรายปี โครงการที่เกี่ยวข้องและผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ และ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
การท่องเที่ยวและ กีฬา	✓		ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรจากหน่วยงานภายในกระทรวง โดยจะคัดเลือกตัวแทนจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และมีภาคีจากภาคส่วนที่สำคัญ เช่น ททท. และสมาคมด้านธุรกิจท่องเที่ยว และการโรงแรม เป็นต้น โดยเข้าร่วมในบางเวที
เกษตรและ สหกรณ์	✓		มีการระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนจากบุคลากรในกระทรวง และกระทรวงตระหนักว่าการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการปรับโครงสร้างการผลิตของภาคการเกษตร เป็นภารกิจโดยตรงของกระทรวงฯ
คมนาคม		✓	กระทรวงฯ มีการจำกัดภารกิจของตนภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาด้านการจราจรและขนส่ง โดยมีทัศนะว่าประเด็นตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นภารกิจนอกอำนาจหน้าที่ และไม่ได้ให้ความสำคัญต่องาน/โครงการเชิงยุทธศาสตร์

กระทรวง	การมีส่วนร่วมจัดทำแผนของ		รายละเอียดการมี/ไม่มีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ
	มี	ไม่มี	
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	✓		กระทรวงถือว่าเป้าหมายและยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ระบุอยู่ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นภารกิจโดยตรง และต้องดำเนินการโดยกระทรวงเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้ง ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในชั้นยกร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เอง เป็นการจัดทำโดยกระทรวงเพื่อนำไปบรรจุไว้ในแผนฯ 10 เกือบทั้งสิ้น
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	✓		- ในกระบวนการจัดทำแผนมีการระดมความคิดเห็นจากบุคลากรของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวง มีการระดมสมองทั้งในส่วน of รายละเอียดของแผน การจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อของงบประมาณ - ในการจัดทำโครงการ เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการคิด เขียน และปฏิบัติโครงการ โดยการระดมสมอง และแบ่งกลุ่มแสดงความคิดเห็น
พลังงาน	✓		กระทรวงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในองค์กร ในการจัดทำแผนฯ และการปฏิบัติ โดยในการจัดทำแผนจะมีการประชุมระดมความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับ กระทรวงมีการแชร์เป้าหมายร่วมกับหน่วยงานเจ้าภาพอื่น เช่น กฟผ. กระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงอุตสาหกรรม โดยมีการตั้งคณะกรรมการร่วม มีรองนายกฯ เป็นประธาน คณะกรรมการร่วมนี้ ประกอบด้วยรัฐมนตรีจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องจำนวน 15 คน เป็นกรรมการร่วม
พาณิชย์	✓		มีการประชุมระดมความคิดเห็นจากบุคลากรระดับต่างๆ ในกระทรวง และกรมต่างๆ รับยุทธศาสตร์และเป้าหมายของกระทรวงไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เช่น การปรับปรุงคุณภาพการให้บริการของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การขยายเครือข่ายของวิสาหกิจขนาดย่อมกับการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น
มหาดไทย	✓		การจัดทำยุทธศาสตร์กระทรวงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภายใน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของกระทรวงทุกระดับจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องพิจารณาความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ โดยนำความต้องการดังกล่าวมาใช้ประกอบในการจัดทำคำของบประมาณ เริ่มจากให้กรมทำงบประมาณกรม จากนั้นส่งมาที่ระดับกระทรวงเพื่อจัดทำงบประมาณกระทรวง ผู้ใช้งบประมาณในการปฏิบัติงานคือเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ กระทรวง โดยระดับบน ได้แก่ ระดับกระทรวงจะเป็นผู้กำหนดยุทธศาสตร์ และแบบฟอร์มต่าง ๆ และอธิบายให้ระดับล่างหรือระดับปฏิบัติเข้าใจ และเสนอความต้องการขึ้นมา กระทรวงจัดเวทีการมีส่วนร่วมเป็นระยะ ๆ โดยจัดในทุกระดับของกระทรวงเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับมีความเข้าใจในแผน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ (การทำงานแบบ Top – Down และ Bottom – Up)
ยุติธรรม	✓		กระทรวงให้ความสำคัญกับงานโครงการระดับยุทธศาสตร์เป็นอย่างมาก แม้ไม่มีงบประมาณรองรับ ก็พยายามที่จะทำงานยุทธศาสตร์ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยอาศัยงบประมาณจากงานปกติ เช่น การพัฒนาศูนย์อำนวยการระดับชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และงานวิจัยด้านเศรษฐกิจเชิงยุติธรรมเพื่อลดภาระคดีที่เข้าสู่ระบบศาล เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดและนโยบายที่จะลดความเป็นเอกเทศของกรมต่างๆ โดยปรับปรุงให้กระทรวงเป็นนิติบุคคลเพียงหน่วยกลางหน่วยเดียว โดยยุบสภาพนิติบุคคลของทุกกรมลง เป็นต้น
แรงงาน	✓		- การจัดทำแผนแม่บทด้านแรงงานมีการประชุมระดมความคิดเห็นจากระดับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จาก กรม/ส่วนราชการในสังกัดกระทรวง ทั้งจาก ส่วนกลางและจังหวัด ในการให้ความคิดเห็นศักยภาพของกระทรวงในการให้บริการกับกลุ่มเป้าหมาย และการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการรับบริการจากกระทรวงและส่วนราชการของกระทรวง - บุคลากรของส่วนราชการของกระทรวงได้นำผลผลิต/โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี

กระทรวง	การมีส่วนร่วมจัดทำแผนของ		รายละเอียดการมี/ไม่มีส่วนร่วมของผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ
	ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ		
	มี	ไม่มี	
วัฒนธรรม	✓		กระทรวงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในองค์กร ในการจัดทำแผนฯ และการปฏิบัติ โดยในการจัดทำแผนจะมีการประชุมระดมความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ได้แก่ 1) การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ครั้ง 2) การประชุมผู้บริหารระดับอธิบดี จำนวน 2 ครั้ง 3) การประชุมเจ้าหน้าที่ระดับ 9 จำนวน 1 ครั้ง และ 4) การประชุมเจ้าหน้าที่ระดับ 1-8 จำนวน 1 ครั้ง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	✓		บุคลากรของส่วนราชการของกระทรวงได้นำผลผลิต/โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี
ศึกษาธิการ	✓		แผนยุทธศาสตร์ระดับกระทรวง ใช้วิธีการเชิญผู้แทนที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานในกระทรวงมาระดมความคิดเห็น เพื่อเสนอว่าแผนของกระทรวงควรเป็นอย่างไร แผนระดับกระทรวงจะไม่มีการเชิญบุคคลภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง กลไกในการจัดทำแผนปฏิบัติงานตามภารกิจของกระทรวง ได้แก่ การตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน การประชุมผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานภายในกระทรวง และหน่วยงานในสังกัดของกระทรวง
สาธารณสุข	✓		ทุกหน่วยงานในกระทรวงมีการเข้าร่วมในเวทีจัดทำแผนฯ ของกระทรวง โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์สุขภาพพอเพียง และเป้าหมายของแผนกระทรวงด้านการพัฒนาคน (ด้านสุขภาพอนามัย) เป็นภารกิจหลักที่ตรงและกระทรวงรับเข้าเป็นเป้าหมายที่ต้องดำเนินการอย่างชัดเจนร่วมกัน
อุตสาหกรรม	✓		- ระดับผู้บริหารกระทรวง ในการจัดทำแผนฯ ของกระทรวงจะมีการส่งจดหมายเวียนเพื่อแจ้งให้ทราบ และเชิญเข้าร่วมประชุม - ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ จะเกี่ยวข้องเฉพาะผู้ที่มีส่วนในการจัดทำแผน ผู้ที่ไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับแผนฯ จะไม่ค่อยรู้รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม จะมีการแจ้งรายละเอียดให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับทราบว่าขณะนี้กระทรวงกำลังทำอะไร มีแผนอะไรบ้าง มีความพยายามในการเชื่อมโยงทุกหน่วยงานในกระทรวง
สำนักนายกรัฐมนตรี		✓	แม้ว่าสำนักนายกฯ ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมในเวทียกร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และเวทีพิจารณาร่างตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 แต่ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง กระทรวงไม่มีการทบทวนยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 มาเป็นยุทธศาสตร์และเป้าหมายของแผนกระทรวงโดยตรง หากแต่เป็นดำเนินการตามคำสั่งและนโยบายของคณะรัฐมนตรีและแผนการบริหารราชการแผ่นดินเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ภารกิจของกรมอื่นๆ ภายใต้สังกัดสำนักนายกฯ ได้ตอบสนองต่อแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยตรงในบางหน่วยงาน (เช่น สภาพัฒนาฯ และสำนักงานงบประมาณ) และมีภารกิจตามกฎหมายของบางหน่วยงานที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยอ้อม เช่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และกรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ตารางที่ ข-3 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ จากระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ

กระทรวง	วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ จากระดับนโยบาย สู่การปฏิบัติ			
	แผนแม่บท หรือ แผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่องของ กระทรวง	กลไกในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ		เทคนิค / เครื่องมือ ที่ใช้
		คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	มีคำสั่งจากผู้บริหาร	
กลาโหม	ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศปี 2546 (ทบทวนปี 2551)	มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ หรือแผนเฉพาะเรื่อง เน้นการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคม		- มีการระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภายในและภาคีหุ้นส่วน - การวิเคราะห์ SWOT - การระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ
การคลัง	- ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง - ยุทธศาสตร์เฉพาะของกรมบางกรม ได้แก่ กรมบัญชีกลาง และกรมสรรพากร	- มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์กระทรวง โดย รัฐมนตรีว่าการ กท.การคลัง เป็นประธาน (เป็นกลไกปกติ) - คณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง มี ผอ.สนง.เศรษฐกิจการคลัง เป็นประธาน	-	- มีแผนยุทธศาสตร์กระทรวง และยุทธศาสตร์ระดับกรมเป็นบางกรม ได้แก่ กรมบัญชีกลาง และกรมสรรพากร - กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงฯ ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมผ่านการจัดทำเวทีคลังสัญจร 4 ครั้ง - นโยบายการคลังที่สำคัญและมีผลต่อเศรษฐกิจทันทีคือมาตรการกึ่งการคลัง (Quasi-Fiscal Measures)
การต่างประเทศ	ปัจจุบันไม่มี	มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อการจัดทำแผนกระทรวง		
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	ปัจจุบันไม่มี	มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อการจัดทำแผนฯ กระทรวง		- มีการใช้ SWOT analysis ของ พม. - ประชุมผู้บริหารระดับสูง (อธิบดีและรัฐมนตรี) เพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ - ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ (รองอธิบดี และ ผอ.กอง) - ประชุมผู้บริหารระดับสูงเพื่อวางทิศทางยุทธศาสตร์ - สัมมนาการจัดวางทิศทางเชิงกลยุทธ์ - ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ - ประชุมประชาพิจารณ์ยุทธศาสตร์โดยภาคี 4 ภาค

กระทรวง	วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ จากระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ			
	แผนแม่บท หรือ แผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่องของ กระทรวง	กลไกในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ		เทคนิค / เครื่องมือ ที่ใช้
		คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	มีคำสั่งจากผู้บริหาร	
การท่องเที่ยวและกีฬา	แผนการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550 – 2554)	มีคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ของกระทรวง		- มีการวิเคราะห์ SWOT เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และการวางแผนสู่การแก้ไข - การระดมความคิดเห็นของภาคีหุ้นส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนต่าง ๆ จากทั่วประเทศ ทั้งก่อนการจัดทำแผนฯ ระหว่างการจัดทำแผนฯ และหลังการจัดทำแผนฯ
เกษตรและสหกรณ์	แผนพัฒนาการเกษตร (พ.ศ. 2550 – 2554)	มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์		- การวิเคราะห์ SWOT เพื่อศึกษาสถานการณ์ ด้านการเกษตร - การประชุมระดมความคิดเห็นจากภาคีทุกภาคส่วน
คมนาคม	- แผนหลักการขนส่งและจราจร (พ.ศ.2547-2554) - แผนกลยุทธ์ของกระทรวง พ.ศ. 2549 – 2554	มีการตั้งคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง		- มีการวิเคราะห์ SWOT ก่อนการจัดทำแผนฯ - มีการจัดสัมมนาระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มีแผนแม่บทเฉพาะเรื่องทุกด้าน เช่น เรื่องน้ำ เรื่องดิน เป็นต้น	- มีการตั้งคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง - คณะกรรมการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม		การประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	- นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ.2544-2553 (IT 2010) - แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของประเทศ พ.ศ. 2545-2549	- มีการตั้งคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง - คณะกรรมการ ICT แห่งชาติ		- การประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - มีการวิเคราะห์ SWOT
พลังงาน	ยุทธศาสตร์ด้านพลังงาน	- มีการตั้งคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง - คณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ		- มีการวิเคราะห์ SWOT เพื่อพิจารณาสถานการณ์ด้านพลังงาน - การประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - มีคณะกรรมการร่วมด้านพลังงาน โดยรองนายกฯ เป็น

กระทรวง	วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ จากระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ			
	แผนแม่บท หรือ แผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่องของ กระทรวง	กลไกในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ		เทคนิค / เครื่องมือ ที่ใช้
		คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	มีคำสั่งจากผู้บริหาร	
				ประธาน เพื่อกำหนดกรอบและแชร์เป้าหมายร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการที่เป็นรัฐมนตรีจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง 15 ท่าน
พาณิชย์	- ยุทธศาสตร์กระทรวงฯ - ยุทธศาสตร์การค้าระดับจังหวัด	มีการตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ ของกระทรวง ซึ่งเป็นคณะกรรมการภายใน กระทรวง มีปลัดกระทรวงฯ เป็นประธาน และหน่วยงานระดับกรมมีอธิบดีร่วมอยู่ใน คณะกรรมการ		- มีการวิเคราะห์ SWOT เพื่อพิจารณาสถานการณ์ และปัญหา อุปสรรค และนำเสนอรายงานเพื่อปรึกษาหารือกันในระดับ ผู้บริหารกระทรวง - มีการประชุมระดมความคิดเห็น (focus group) จาก หน่วยงานภายใน และภาคที่เกี่ยวข้อง
มหาดไทย	ยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2547-2551	คณะกรรมการจากหน่วยงานภายใน กระทรวง		- การประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การจัดทำแผนฯ กระทรวง และการจัดทำคำเป้าหมายและ ตัวชี้วัด - ในการทำความเข้าใจเรื่อง/ ประเด็นใหม่ๆ ใช้วิธีการประชุม ชี้แจงให้หน่วยงานและบุคลากรรับทราบ
ยุติธรรม	- แผนยุทธศาสตร์กระทรวงฯ 51 - 55 - แผนปฏิบัติราชการกระทรวงฯ/กรม 51 - 54 - แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรม 2552 – 2554 - แผนแม่บทเทคโนโลยีกระบวนการ ยุติธรรม (ฉ.2) - แผนแม่บทสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	คณะกรรมการจากหน่วยงานภายใน กระทรวง		การประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ ภาคีภายนอกในส่วนกลางและระดับจังหวัด

กระทรวง	วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ จากระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ			
	แผนแม่บท หรือ แผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่องของ กระทรวง	กลไกในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ		เทคนิค / เครื่องมือ ที่ใช้
		คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	มีคำสั่งจากผู้บริหาร	
แรงงาน	- แผนพัฒนาแรงงาน พ.ศ. 2550 - แผนแม่บทด้านแรงงาน พ.ศ. 2550 - 2554	- คณะกรรมการจากหน่วยงานภายในกระทรวง - คณะกรรมการกำกับกำกับการจัดทำแผนแม่บท	ไม่ได้มีคำสั่ง เนื่องจาก การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงเป็นภารกิจหลักของหน่วยงาน	- มีการวิเคราะห์ SWOT สถานการณ์ด้านแรงงาน ซึ่งเป็นหนึ่งในหลายเครื่องมือ ที่ศึกษาทั้งศักยภาพการให้บริการขององค์กร และวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก เพื่อให้ทราบถึงปัญหาบริบทด้านแรงงาน ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จึงนำปัญหาดังกล่าวมาแก้ไขในการจัดทำแผนแม่บทแรงงาน 2550 – 2554 - การจัดทำ workshop ผู้บริหารระดับ 7-8 และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงาน องค์กรนายจ้าง ลูกจ้าง ช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2550 - การประชุมระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ทั่วประเทศ - การทำประชาพิจารณ์แผนแม่บทก่อนนำไปประกาศใช้
วัฒนธรรม	แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ	- คณะกรรมการจากหน่วยงานภายในกระทรวง - คณะกรรมการจากองค์กรภาคี		การประชุมระดมความคิดเห็นจากภาคีที่เกี่ยวข้อง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	แผนกลยุทธ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ปี 2547-2556	มีคณะกรรมการแผนยุทธศาสตร์		การประชุมระดมความคิดเห็นจากภาคีทุกภาคส่วน
ศึกษาธิการ	แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545–2559)	มีคณะกรรมการจัดทำแผน		1. แผนยุทธศาสตร์กระทรวงใช้วิธีการระดมความคิดเห็นจากบุคลากรในกระทรวง 2. แผนกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามระยะเวลาของสศช. ใช้วิธีการต่อไปนี้ • การวิเคราะห์ SWOT • การประชุมระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ทั่วประเทศ • มีการทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

กระทรวง	วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการแปลงแผนฯ จากระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ			
	แผนแม่บท หรือ แผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่องของ กระทรวง	กลไกในการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ		เทคนิค / เครื่องมือ ที่ใช้
		คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	มีคำสั่งจากผู้บริหาร	
				ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนรัฐบาล หรือมีแผนระดับชาติฉบับใหม่ที่เกี่ยวกับการศึกษาด้านการศึกษา กระทรวงจะนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวง และการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางสังคม
สาธารณสุข	- แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) - แผนยุทธศาสตร์สุขภาพพอเพียง	มีคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง		- การประชุมระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย - การวิเคราะห์ SWOT
อุตสาหกรรม	- แผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา - แผนแม่บท Productivity	คณะกรรมการจากหน่วยงานภายในกระทรวง	มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการจัดทำแผนฯ	การประชุมระดมความคิดเห็นจากภาคีทุกภาคส่วน
สำนักนายกรัฐมนตรี	ไม่มี	อาศัยกลไกของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และยุทธศาสตร์ของสำนักงบประมาณซึ่งมีการล่อยุทธศาสตร์แผนฯ 10 ไว้แล้ว	-	การประชุม Focus Group ของหน่วยงานภายในสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อการจัดทำแผนปฏิบัติราชการรายปีในการเสนอของบประมาณ

ตารางที่ ข-4 การยอมรับภารกิจของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นงานสำคัญที่ทำอย่างต่อเนื่อง

กระทรวง	การยอมรับภารกิจงานยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นงานสำคัญที่ทำอย่างต่อเนื่อง		
	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนฯ 10	ความสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์แผนฯ 10	การยอมรับเป็นงานสำคัญ
กลาโหม	ภารกิจของกระทรวงเป็นภารกิจที่มีความเฉพาะเจาะจงเกี่ยวข้องกับความมั่นคงจึงใช้แผนนโยบายด้านความมั่นคงเป็นกรอบในการปฏิบัติภารกิจ และไม่ได้ใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ดังนั้นภารกิจของกระทรวงจึงไม่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยตรง		
การคลัง	• การจัดทำโครงการ/แผนงานสำหรับปีงบประมาณ 2550 ของกระทรวงการคลังเป็นการจัดทำไว้ก่อนที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ประกาศใช้ กระทรวงจึงไม่ได้นำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาเป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง • กระทรวงไม่ได้ทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยตรง แต่เมื่อพิจารณาภารกิจและยุทธศาสตร์ของกระทรวงแล้ว พบว่ามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในหลายประเด็น และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง		
การต่างประเทศ	• เพื่อให้นโยบายของกระทรวงฯ สอดคล้องตามแผนฯ ที่ได้วางไว้	-	-
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	• การนำยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้ในกระทรวงเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะและสังคม (ยุทธศาสตร์ที่ 1 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10)	• กระทรวงให้ความสำคัญกับเป้าหมายเกี่ยวกับทุนทางสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 แต่ยังมีปัญหาในการดำเนินงาน • กระทรวงกำลังจัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ คุณภาพชีวิตของคนจะเกิดจากการดำรงอยู่โดยไม่มีความเสี่ยงของ คน ครอบครัว และชุมชน ซึ่งการพิจารณาความเสี่ยง และวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคม กระทรวงได้นำมาจากเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	• หลังจากการจัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงจะเป็นกระทรวงต้นแบบในการดำเนินงานเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ โดยจะมีการแปลงแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปสู่การดำเนินงานในรูปของแผนปฏิบัติการของกระทรวงพัฒนาสังคมฯ และกระทรวงอื่น ๆ นำไปสู่การปฏิบัติในลักษณะของแผนงาน และโครงการต่อไป
การท่องเที่ยวและกีฬา	• ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเน้นเรื่องการพัฒนาคน (ตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 1 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10) โดยต้องการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และกีฬาของประเทศ • กระทรวงแปลงค่าเป้าหมายเชิงคุณภาพของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมกระทรวงให้เป็นตัวชี้วัดที่มีความชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติและติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้		
เกษตรและสหกรณ์	• ยุทธศาสตร์การจัดความยากจนและพัฒนาชนบท • ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างสมดุล	• ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมกระทรวงให้เป็นตัวชี้วัด คือ จำนวนที่เพิ่มขึ้นของพื้นที่ชลประทานใหม่เพิ่มขึ้น 0.13 ล้านไร่	• เพิ่มพื้นที่ชลประทานให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

การยอมรับภารกิจงานยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นงานสำคัญที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง			
กระทรวง	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนฯ 10	ความสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์แผนฯ 10	การยอมรับเป็นงานสำคัญ
	ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (ตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 2 3 และ 4 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10)		
คมนาคม	แผนหรือยุทธศาสตร์ของกระทรวงส่วนใหญ่จะตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 3 (การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน) ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	-	-
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป้าหมาย และภารกิจกระทรวง ตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 4 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	ตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 4 เกือบทั้งหมด	เนื่องจากตัวชี้วัดของกระทรวงเป็นเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ทำให้งานดังกล่าวเป็นงานสำคัญที่ต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กระทรวงทบทวนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 แล้วพบว่า กล่าวถึง ICT เฉพาะในยุทธศาสตร์ที่ 3 ประเด็นการใช้เทคโนโลยีให้อยู่ในศีลธรรมอันดี อย่างไรก็ตาม ถ้าวิเคราะห์ภารกิจ แผนปฏิบัติการราชการ และโครงการของกระทรวง พบว่า มีความสอดคล้อง และสามารถสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10		
พลังงาน	- ยุทธศาสตร์ของกระทรวงพลังงาน ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน ได้แก่ เสริมสร้างความมั่นคง เพื่อประสิทธิภาพ ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ส่งเสริมพลังงานทางเลือก พลังงานสะอาด และ R&D (Research and Development) - Energy Elasticity เฉลี่ย 1 : 1 ในระยะแผนฯ 10 ลดสัดส่วนการใช้พลังงานภาคขนส่งจากร้อยละ 38 เป็น 30 สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนเป็นร้อยละ 8 ของการใช้พลังงานทั้งหมด		
พาณิชย์	- ยุทธศาสตร์กระทรวงมีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในประเด็นของการยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เศรษฐกิจพอเพียง เน้นการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเพิ่มศักยภาพด้านรายได้ของประชาชนอย่างยั่งยืน การพัฒนาด้านโลจิสติกส์ การเพิ่มมูลค่าสินค้าด้านการเกษตร การส่งเสริมการส่งออกให้เป็นกลไกในการพัฒนาประเทศ (ยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10) การพึ่งตนเองของเศรษฐกิจชุมชน เช่น ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้า OTOP (ยุทธศาสตร์ที่ 2 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10) การส่งเสริมความเป็นธรรมทางสังคมในประเด็นของการคุ้มครองผู้บริโภค การปรับปรุงกฎหมายด้านการพาณิชย์ให้มีประสิทธิภาพ สร้างความเป็นธรรมให้ทุกภาคส่วนในสังคม (ยุทธศาสตร์ที่ 5 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10) - ในการเสนอของบประมาณแผนงาน/โครงการต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ดังนั้นในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวง แผนงาน โครงการ จึงต้องอ้างอิงจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10		
มหาดไทย	- กระทรวงเลือกพิจารณาเฉพาะยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง เช่นยุทธศาสตร์ที่ 2 เรื่องชุมชนเข้มแข็งเกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวง กระทรวงจะดึงสาระสำคัญมาใช้ ถ้ายุทธศาสตร์ใดไม่เกี่ยวข้องก็จะไม่นำมาพิจารณา - รัฐบาลสมัยการปฏิบัติใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ผ่านยุทธศาสตร์ค่าของงบประมาณ และลงมาสู่แผนปฏิบัติการปี 2550 และ 2551 ของกระทรวง ดังนั้น ยุทธศาสตร์ของกระทรวงย่อมสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - นอกจากนี้ สมัยการปฏิบัติไม่มีแผน/นโยบายที่กระทรวงสามารถนำมาเป็นกรอบหลัก เช่น แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และรัฐบาลปฏิบัติไม่ได้กำหนดเป้าหมายหรือนโยบายเฉพาะ		

การยอมรับภารกิจงานยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นงานสำคัญที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง			
กระทรวง	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนฯ 10	ความสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์แผนฯ 10	การยอมรับเป็นงานสำคัญ
	กระทรวงจึงต้องนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้ ทำให้ยุทธศาสตร์กระทรวงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 • กรณีที่ยุทธศาสตร์/ เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีความเกี่ยวข้องกับการกิจของกระทรวงเมื่อกระทรวงนำมาปรับใช้จะมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวางกรอบแผนงาน/โครงการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระทรวง		
ยุติธรรม	• ยุทธศาสตร์เสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ • เป้าหมายด้านธรรมาภิบาล • มีการดำเนินการกิจที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 อย่างต่อเนื่อง		
แรงงาน	• ภารกิจของกระทรวงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาคน ยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็ง และยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	• การพัฒนาทักษะแรงงาน การพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ • เสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน โดยการสร้างหลักประกันชีวิตสวัสดิการสังคม การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน โดยการส่งเสริมภาคการผลิตและบริการ และการจ้างงานในท้องถิ่นและพื้นที่ห่างไกล สร้างระบบพมเพาะวิสาหกิจชุมชน • การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรทั้งในระบบและการฝึกอบรมให้มีความเก่ง/ความชำนาญ สอดคล้องกับความต้องการที่จะยกระดับอุตสาหกรรมรายสาขา การปรับโครงสร้างการบริการให้เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการ	• มีการดำเนินการกิจที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 อย่างต่อเนื่อง
วัฒนธรรม	• ยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรม มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์ที่ 1 (การพัฒนาคนและสังคม) ยุทธศาสตร์ที่ 2 (ชุมชนเข้มแข็ง) และยุทธศาสตร์ที่ 5 (ธรรมาภิบาล)	• กระทรวงเห็นด้วยกับเป้าหมายการสร้างสังคมให้สันติสุขและแนวคิดการพัฒนาและใช้ทุนทางสังคม จึงถือเป็นภารกิจบังคับที่ทุกหน่วยงานในกระทรวงจะต้องมีส่วนในการสร้างสังคมสันติสุขโดยยึดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นแนวทางในการทำงาน และมีความคิดที่ชัดเจนในการนำมิติทางวัฒนธรรมไปใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสังคมให้มี	• กระทรวงจัดสรรงบประมาณ ประมาณร้อยละ 50 ของงบประมาณทั้งหมดเป็นงบพัฒนา เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านยุทธศาสตร์สู่ประชาชนในรูปแบบโครงการต่าง ๆ

การยอมรับภารกิจงานยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นงานสำคัญที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง			
กระทรวง	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนฯ 10	ความสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์แผนฯ 10	การยอมรับเป็นงานสำคัญ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่สอดคล้องกับภารกิจกระทรวง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	- จำนวนบุคลากรด้านการวิจัย ต่อประชากร 10,000 คน และแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การเร่งสร้างกำลังคนที่มีศักยภาพในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการจัดการองค์ความรู้ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - การสร้างความเข้มแข็งของทุนทางเศรษฐกิจให้บรรลุผลเพื่อให้โครงสร้างการผลิตมีความสมดุล แข่งขันได้ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการใช้พลังงานมีประสิทธิภาพ และมีแหล่งพลังงานทดแทนมากขึ้น	มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 อย่างต่อเนื่อง
ศึกษาธิการ	ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่สอดคล้องกับภารกิจกระทรวง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ	- เป้าหมายจากยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ได้แก่ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับชั้นสูงกว่าร้อยละ 55 - เป้าหมายจากยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ ได้แก่ ธรรมาภิบาลของประเทศทั้งในส่วนภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน เปรียบเทียบกับนานาชาติดีขึ้น โดยมีคะแนนระดับความโปร่งใสไม่น้อยกว่า 5.0 คะแนน ภายในปี 2554	มีแผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
สาธารณสุข	- สชช. นำข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสาธารณสุขของกระทรวงไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขของประเทศ - แผนปฏิบัติการกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2550 มียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ	- การปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนางานด้านสาธารณสุข - การดำเนินงานเกี่ยวกับ 5 โรคสำคัญ	การดำเนินงานตามภารกิจของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

การยอมรับภารกิจงานยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นงานสำคัญที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง			
กระทรวง	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนฯ 10	ความสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์แผนฯ 10	การยอมรับเป็นงานสำคัญ
	ฉบับที่ 10 ในเรื่องของการพัฒนาคน ตามยุทธศาสตร์ที่ 1		
อุตสาหกรรม	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน	เป้าหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมแปรรูป	ภารกิจของกระทรวงมีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
สำนักนายกรัฐมนตรี	ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ	เป้าหมายเกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริต/คอร์รัปชันในวงราชการ ที่สำนักนายฯ ประสานความร่วมมือกับภาคีเจ้าภาพหลัก	ดำเนินการติดตามผลการบริหารจัดการประเทศแบบธรรมาภิบาล เป็นงานต่อเนื่อง และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาลสู่ประชาชนทุกภาคส่วนผ่านการประชาสัมพันธ์ (กรมประชาสัมพันธ์)

ตารางที่ ข-5 การมีระบบติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์อย่างเป็นระบบ

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี		
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	
กลาโหม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	รายงานการติดตามประเมินผล การดำเนินงาน	ผู้บังคับบัญชา	รายงานการติดตามประเมินผล การดำเนินงาน	ผู้บังคับบัญชา	รายงานการติดตามประเมินผล การดำเนินงาน	ผู้บังคับบัญชา	รายงานการติดตามประเมินผล การดำเนินงาน	ผู้บังคับบัญชา	การรายงานการติดตามประเมินผลพิจารณาจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ 1. ปัจจัยภายใน ติดตามประเมินผลตามการสั่งการของรัฐมนตรี หรือผู้บังคับบัญชา ปัจจุบันรายงานผลทุก 3 เดือน 2. ปัจจัยภายนอก กำหนดโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการติดตามประเมินผลการดำเนินการของกระทรวง เช่น ก.พ.ร. สสช. สำนักงบประมาณ เป็นต้น
							รายงานการติดตามประเมินผล การดำเนินงานของกระทรวง	ก.พ.ร.	รายงานการติดตามประเมินผล การดำเนินงานของกระทรวง	ก.พ.ร.	รายงานการติดตามประเมินผล การดำเนินงานของกระทรวง	ก.พ.ร.	
การคลัง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ รายงานผลตัวชี้วัดงบประมาณ	ก.พ.ร. สำนักงบประมาณ	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ รายงานผลตัวชี้วัดงบประมาณ	ก.พ.ร. สำนักงบประมาณ	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ รายงานผลตัวชี้วัดงบประมาณ	ก.พ.ร. สำนักงบประมาณ	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ รายงานผลตัวชี้วัดงบประมาณ	ก.พ.ร. สำนักงบประมาณ	การรายงานผลมีการรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดทำเอกสาร
การ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ประเมินผล การดำเนิน	ก.พ.ร.	ประเมินผล การดำเนิน	ก.พ.ร.	ประเมินผล การดำเนิน	ก.พ.ร.	ประเมินผล การดำเนิน	ก.พ.ร.	การรายงานผลมีการรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการ

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี		
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	
ต่างประเทศ					โครงการต่าง ๆ (ตัวชี้วัด) ตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงฯ	สำนักงบประมาณ	โครงการต่าง ๆ (ตัวชี้วัด) ตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงฯ	สำนักงบประมาณ	โครงการต่าง ๆ (ตัวชี้วัด) ตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงฯ	สำนักงบประมาณ	โครงการต่าง ๆ (ตัวชี้วัด) ตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงฯ	สำนักงบประมาณ	จัดทำเอกสาร
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	- การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกระทรวง จะมีผู้ตรวจราชการกระทรวง ลงตรวจและประเมินการดำเนินงานในพื้นที่ - ไม่มีการรายงานการติดตามประเมินผลผ่านระบบสารสนเทศ
											รายงานผลตัวชี้วัดงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	
											รายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ	สศช.	
การท่องเที่ยวและกีฬา	รายงานผลในการประชุมสำนักปลัดกระทรวงฯ	สำนักปลัดฯ	รายงานผลในการประชุมผู้บริหารกระทรวง	ผู้บริหารกระทรวง	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	มีการรายงานผลผ่าน 2 ช่องทาง คือ การรายงานผลการดำเนินงานผ่าน website และ เอกสารรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของกระทรวง

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี		
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	
เกษตรและสหกรณ์	ไม่มี	ไม่มี	รายงานการดำเนินงาน	รมต.	การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ การดำเนินงานทุกโครงการ	สำนักงานก.พ.ร.	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	การรายงานผลมีการรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดทำเอกสาร
คมนาคม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ รายงานผลตัวชี้วัดงบประมาณ	ก.พ.ร. สำนักงานก.พ.ร.	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ รายงานผลตัวชี้วัดงบประมาณ	ก.พ.ร. สำนักงานก.พ.ร.	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ รายงานผลตัวชี้วัดงบประมาณ	ก.พ.ร. สำนักงานก.พ.ร.	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ รายงานผลตัวชี้วัดงบประมาณ	ก.พ.ร. สำนักงานก.พ.ร.	การรายงานผลมีการรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดทำเอกสาร
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	การติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ	สำนักงานก.พ.ร.	การติดตามผลใช้จ่ายงบประมาณ ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน	สำนักงานก.พ.ร. ก.พ.ร.	การติดตามผลใช้จ่ายงบประมาณ ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน	สำนักงานก.พ.ร. ก.พ.ร.	การติดตามผลใช้จ่ายงบประมาณ ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน	สำนักงานก.พ.ร. ก.พ.ร.	การรายงานผลมีการรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดทำเอกสาร

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี		
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	
							รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร.		รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร.		รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร.		
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	รายงานผลการดำเนินงานทุกโครงการ	การประชุมผู้บริหาร	รายงานผลการดำเนินงานทุกโครงการ	การประชุมผู้บริหาร	รายงานผลการดำเนินงานเฉพาะบางโครงการหรือบางตัวชี้วัดที่มีปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน	การประชุมผู้บริหาร ก.พ.ร. (30 ก.ค.)	รายงานผลการดำเนินงานตาม Action Plan เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินโครงการบรรลุเป้าหมายหรือไม่	การประชุมผู้บริหาร ก.พ.ร. (30 ก.ย.)	การรายงานการติดตามประเมินผลแก่หน่วยงานนอกกระทรวง มีการรายงานต่อ 1. สตช. รายงานแผนงานหรือโครงการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ 2. ก.พ.ร. รายงานคำรับรองการปฏิบัติราชการ 3. สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงให้ คร.ม. ทราบ 4. สำนักงบประมาณ รายงานการใช้งบประมาณ 5. การรายงานผลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดทำเอกสาร
พลังงาน	ติดตามผลการดำเนินงานระดับ	ที่ประชุมผู้บริหารกระทรวง	การติดตามผลการใช้จ่ายงบ	สำนักงบประมาณ	การติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	การติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	การติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	การติดตามผลการดำเนินงานระดับกรม	ที่ประชุมผู้บริหารกระทรวง	การรายงานผลมีการรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดทำเอกสาร

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี		
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	
	กรมติดตามผลการดำเนินงานระดับกระทรวงเกี่ยวกับงบประมาณและการดำเนินงาน	ที่ประชุมผู้บริหารกระทรวง	ประมาณผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน		ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน		ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน		ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร.	ก.พ.ร.	การติดตามผลการดำเนินงานระดับกระทรวงเกี่ยวกับงบประมาณและการดำเนินงาน		
พาณิชย์	รายงานผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ	ปลัดกระทรวงพาณิชย์	ไม่มี	ไม่มี	รายงานผลการจัดสรรงบประมาณ รายงานผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ	สำนักงบประมาณ ก.พ.ร.	รายงานผลการจัดสรรงบประมาณ รายงานผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ	สำนักงบประมาณ ก.พ.ร.	รายงานผลการจัดสรรงบประมาณ รายงานผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ	สำนักงบประมาณ ก.พ.ร.	รายงานผลการจัดสรรงบประมาณ รายงานผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ	สำนักงบประมาณ ก.พ.ร.	การรายงานผลมีการรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดทำเอกสาร
มหาดไทย	เพื่อรายงานผลประเด็น	ทุกระดับในหน่วยงาน	การรายงานเรื่องงบประมาณ	ทุกระดับในหน่วยงาน	รายงานผลการดำเนินงานของกระทรวง	สศช. ช่วงแผนฯ 8 - 9	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	ไม่มี	ไม่มี	การรายงานผลการดำเนินงานทุกเรื่อง และทุก	ทุกระดับในหน่วยงานจนถึง	ก.พ.ร. เป็นผู้กำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานของกระทรวง ส่วนสำนักงบประมาณจะติดตาม

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี		
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	
	ที่มี ความสำคัญ เร่งด่วน หรือ ประเด็น ที่มีการ ให้ความสนใจ เช่น ปัญหา เสพติด	จนถึง รัฐมนตรี	การ รายงาน ผล การ ทำงาน ของทุก หน่วย งาน	จนถึง รัฐมนตรี		(แผนฯ 10 ยังไม่ มีคำสั่งให้ รายงาน)					หน่วยงานของ กระทรวง	รัฐมนตรี	เรื่องการใช้งบประมาณ ดังนั้น กระทรวงใช้ตัวชี้วัด ของ ก.พ.ร. เป็นหลักใน การติดตามประเมินผล เพราะตรงกับความต้องการของผู้บังคับบัญชา และไม่ได้ใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มากำหนด ตัวชี้วัด
											รายงาน ผลคำรับรอง ปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	- การลงข้อมูลเกี่ยวกับการ ติดตามประเมินผลใน website ขึ้นอยู่กับแต่ละ หน่วยงานว่าจะพิจารณา นำเสนอ - กระทรวงจัดทำเอกสาร เผยแพร่ผลการดำเนินงาน ประจำปีของกระทรวง
ยุติธรรม	ไม่มี	ไม่มี	ติดตาม ผลการ ดำเนินงาน ติดตาม ผลการ เบิกจ่าย เงินงบ ประมาณ	สำนัก นโยบาย และยุทธ ศาสตร์	รายงานผล การดำเนินงาน รายงานผล การเบิกจ่าย เงินงบ ประมาณ	ก.พ.ร.	ไม่มี	ไม่มี	ติดตามผล การดำเนินงาน ติดตามผล การเบิกจ่าย เงินงบ ประมาณ	สำนัก นโยบาย และยุทธ ศาสตร์	รายงานผล การดำเนินงาน แผน ปฏิบัติ ราชการ ประจำปี	ปลัด กระทรวงฯ ก.พ.ร.	การรายงานผลมีการรายงาน ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการ จัดทำเอกสาร

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี		
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	
แรงงาน	ไม่มี	ไม่มี	รายงานผลความก้าวหน้าตามแผนงานและแผนงบประมาณ (รายงานเขียว เหลือง แดง)	การประชุมผู้บริหาร	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	- มีระบบการรายงานผล intranet ของกระทรวง - รายงานผลการใช้งบประมาณด้วยระบบ GFMS กับสำนักงบประมาณ - มีการรายงานผลในรูปของเอกสารเพื่อยืนยันผลการรายงานที่รายงานในระบบ intranet - หนังสือรายงานประจำปีของกระทรวง
วัฒนธรรม	ไม่มี	ไม่มี	ติดตามผลการดำเนินงานระดับกรม	การประชุมผู้บริหาร	การติดตามผล	สำนักงบประมาณ	การติดตามผล	สำนักงบประมาณ	การติดตามผล	สำนักงบประมาณ	การติดตามผล	สำนักงบประมาณ	การรายงานผลมีการรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดทำเอกสาร
					การใช้จ่ายงบประมาณ		การใช้จ่ายงบประมาณ		การใช้จ่ายงบประมาณ		การใช้จ่ายงบประมาณ		
			ติดตามผลการดำเนินงานระดับกรม		ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน	ค.ร.ม.	ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน	ค.ร.ม.	ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน	ค.ร.ม.	ผลการดำเนินงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน	ค.ร.ม.	

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี		
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	
			กระทรวงเกี่ยวกับงบประมาณและการดำเนินงาน				รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร.	ก.พ.ร.			รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของ ก.พ.ร.	ก.พ.ร.	
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	การรายงานเรื่องงบประมาณการรายงานผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานในการประชุมประจำเดือนของกระทรวง	กระทรวง	รายงานตามแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	กระทรวง กพร. สำนักงบประมาณ	รายงานตามแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	กระทรวง ก.พ.ร. สำนักงบประมาณ	รายงานตามแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวง	กระทรวง ก.พ.ร. สำนักงบประมาณ	รายงานงบประมาณประจำเดือน - ตามเป้าหมายของหน่วยงานบริการ - การรายงานผลมีการรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดทำเอกสาร
ศึกษาธิการ	รายงานผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานในกระทรวง	ที่ประชุมการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของ	รายงานผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานในกระทรวง	ที่ประชุมผู้บริหารกระทรวง	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลการรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	การรายงานผลมีการรายงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดทำเอกสาร
					รายงานผลการดำเนินงานตามงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	รายงานผลการดำเนินงานตามงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	รายงานผลการดำเนินงานตามงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	รายงานผลการดำเนินงานตามงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี		
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	
		กระทรวงประกอบด้วยรัฐมนตรีและผู้บริหารจากทุกหน่วยงาน									รายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ	สศช.	
											รายงานผลการดำเนินงานตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	สลด.	
สาธารณสุข	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	ไม่มี	ไม่มี	รายงานผลคำรับรองปฏิบัติราชการ	ก.พ.ร.	ในการติดตามประเมินผล มีการกำหนดตัวชี้วัดของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ของกระทรวงอย่างชัดเจน (รายละเอียดปรากฏในแผนติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ตามยุทธศาสตร์และนโยบายสำคัญของกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2550)
											รายงานผลการดำเนินงานประจำปีในรูปแบบของ Year End Report	ผู้บริหาร	
											การรายงานผลตัวชี้วัด	สำนักงบประมาณ	

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม	
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี			
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ		
											งบประมาณ			
อุตสาหกรรม	ไม่มี	ไม่มี	รายงานผลการดำเนินงานภายในกระทรวง	ผู้บริหารกระทรวง	รายงานผลการดำเนินงานภายในกระทรวง	ผู้บริหารกระทรวง	รายงานผลการดำเนินงานภายในกระทรวง	ผู้บริหารกระทรวง	รายงานผลการดำเนินงานภายในกระทรวง	ผู้บริหารกระทรวง	รายงานผลการดำเนินงานภายในกระทรวง	ผู้บริหารกระทรวง	การรายงานการติดตามประเมินผลแก่หน่วยงานต่าง ๆ รายงานทั้งในรูปของเอกสาร และรายงานผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	
					ผลการดำเนินงานตามภารกิจกระทรวง	ก.พ.ร.	ผลการดำเนินงานตามภารกิจกระทรวง	ก.พ.ร.	ผลการดำเนินงานตามภารกิจกระทรวง	ก.พ.ร.	ผลการดำเนินงานตามภารกิจกระทรวง	ก.พ.ร.		
					รายงานผลการดำเนินงานตามงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	รายงานผลการดำเนินงานตามงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	รายงานผลการดำเนินงานตามงบประมาณ	สำนักงบประมาณ	รายงานผลการดำเนินงานตามงบประมาณ	สำนักงบประมาณ		
							รายงานผลการดำเนินงานของกระทรวง		ค.ร.ม.		รายงานผลการดำเนินงานของกระทรวง			ค.ร.ม.
							การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ		สศช.		การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ			สศช.

กระทรวง	ระยะเวลาการรายงานการติดตามประเมินผล												ข้อมูลเพิ่มเติม
	รายสัปดาห์		รายงาน 1 เดือน		รายงาน 3 เดือน		รายงาน 6 เดือน		รายงาน 9 เดือน		รายงาน 1 ปี		
	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	วัตถุประสงค์	รายงานต่อ	
สำนักนายกรัฐมนตรี	รายงานการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	รมต.ต้นสังกัด	รายงานการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	รมต.ต้นสังกัด	รายงานการติดตามประเมินผลการทำงาน	รมต.ผู้บริหารกรม	รายงานการติดตามประเมินผลการทำงาน	รมต.ผู้บริหารกรม	รายงานการติดตามประเมินผลการทำงาน	รมต.ผู้บริหารกรม	รายงานการติดตามประเมินผลการทำงาน	รมต.ผู้บริหารกรม	การรายงานการติดตามประเมินผลพิจารณาจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ 1. ปัจจัยภายใน ติดตามประเมินผลตามการสั่งการของรัฐมนตรี หรือผู้บริหารกรม 2. ปัจจัยภายนอก กำหนดโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการติดตามประเมินผลการดำเนินการของกระทรวง เช่น ก.พ.ร. สทศ. สำนักงบประมาณ

ภาคผนวก ค

ผลการศึกษาภาพรวมการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
สู่การปฏิบัติของภาคเอกชน

ตารางที่ ค-1 ผลการดำเนินงานแปลงแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติของภาคีหุ้นส่วนในปี 2550

ภาคีหุ้นส่วน	แผนที่องค์กรกำหนดใช้	แผนนโยบายที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนฯ ขององค์กร	สรุปการนำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 มาใช้จัดทำแผนฯ ขององค์กร	ความสอดคล้องของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 กับการกิจขององค์กร	การนำแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ
ภาคเอกชน					
1. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	- เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศโดยเน้นการเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีและบุคลากร - การพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ - เสริมสร้างศักยภาพด้านเทคโนโลยีให้ดีขึ้น - เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรในภาค อุตสาหกรรมให้ดีขึ้น - เชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมือระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ รวมถึงสภาอุตสาหกรรมจังหวัดทั้งหมดเพื่อประโยชน์โดยรวมและมูลค่าเพิ่มในภาคอุตสาหกรรม - พัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก - พัฒนาระบบมาตรฐานสากล	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญกับหลักการ แนวคิดปรัชญา และวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ 8 -10 อย่างต่อเนื่องทั้งในการเข้าร่วมเป็นภาคีหุ้นส่วนยกร่างแผนชาติ และการเชื่อมโยงเข้ากับแผนกลยุทธ์ขององค์กร โดยเฉพาะการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานของสภาอุตสาหกรรมฯ โดยพิจารณาว่าอุตสาหกรรมต้องแข่งขันได้และต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยเน้นความยั่งยืนในการพัฒนา	- แผนกลยุทธ์ภาคอุตสาหกรรมของสภาอุตสาหกรรมฯ มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของแผนฯ 10 โดยตรง - แผนการบริหารองค์กรขององค์กรอุตสาหกรรมในเครือข่ายให้ความสำคัญและเชื่อมโยงวัตถุประสงค์และหลักการของแผนฯ 10	<u>หลักการและแนวคิดพื้นฐานของแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ที่ตรงกับหลักการและแนวคิดพื้นฐานขององค์กร ได้แก่</u> - การมุ่งสร้างโอกาสการเรียนรู้ และสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน - การให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของชุมชน โดยเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพื่อให้เป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตตามหลักการธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม (CSR) - เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่า (Value Creation) - เพื่อสร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนให้เป็นธรรม	- การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน - การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข - การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง - การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน - การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย - การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเศรษฐกิจภาคการผลิต - การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม - ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้มีความเข้มแข็ง - การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอนกระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการ

ภาคีหุ้นส่วน	แผนที่องค์กรกำหนดใช้	แผนนโยบายที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนฯ ขององค์กร	สรุปการนำแผนพัฒนาฉบับที่ 10 มาใช้จัดทำแผนฯ ขององค์กร	ความสอดคล้องของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 กับการกิจขององค์กร	การนำแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ
	และ Logistics • การขยายการลงทุนของอุตสาหกรรมไทยทั้งในและต่างประเทศ • ขยายความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ อย่างต่อเนื่อง • ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และข่าวสาร				จัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา
2. หอการค้าไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	• แผนการบริหารองค์กร ภายใต้การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของชาติ และสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยร่วมมือกับภาครัฐอย่างใกล้ชิด	• รัฐธรรมนูญ • แผนชาติ • ทิศทางการพัฒนาของธุรกิจภายในประเทศและต่างประเทศ	• ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งด้านเศรษฐกิจ เสนอให้ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ ในการเพิ่มมูลค่าของกระบวนการผลิตโดยเน้นการแปรรูป ด้านสังคม คือ การส่งเสริมจริยธรรม และธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ	• ยุทธศาสตร์การพัฒนาคอน เน้น การส่งเสริมความสัมพันธ์และการทำงาน ของคณะกรรมการร่วม 3 สถาบัน และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ และแก้ไขปัญหาให้แก่สมาชิก เสริมสร้างกิจกรรมต่างๆ ให้หอการค้าจังหวัด สมาคมการค้า ได้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงเป็นประจำ • ยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็ง โดยผนึกกำลังและร่วมสร้างประโยชน์ให้กับสมาชิกที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค • ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันธุรกิจในระดับสากล ผลักดันและพัฒนาในเรื่อง พลังงาน โลจิสติกส์ ค้าส่ง ค้าปลีก และการ	ด้านองค์กร : เป็นศูนย์รวมของภาคธุรกิจเอกชน เพื่อแสดงบทบาทและจุดยืนที่เด่นชัดในประเด็นทางเศรษฐกิจ และสร้างผลงานให้เป็นที่ยอมรับ ด้านสมาชิก : ผนึกกำลังและร่วมสร้างประโยชน์ให้กับสมาชิกที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศทั้งในส่วนกลาง และภูมิภาค ด้านพัฒนาศักยภาพธุรกิจ : เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในระดับสากล

ภาคีหุ้นส่วน	แผนที่องค์กรกำหนดใช้	แผนนโยบายที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนฯ ขององค์กร	สรุปการนำแผนพัฒนาฉบับที่ 10 มาใช้จัดทำแผนฯ ขององค์กร	ความสอดคล้องของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 กับการกิจขององค์กร	การนำแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ
				เพิ่มผลผลิต ทำงานใกล้ชิดกับผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำการค้าระหว่างประเทศ สร้างความสัมพันธ์พิเศษกับประเทศกลุ่มเป้าหมาย และสร้างเครือข่ายกับหอการค้าประเทศต่างๆ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาล โดยเสนอให้ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่เพื่อเพิ่มมูลค่ากระบวนการผลิตโดยเน้นการแปรรูปด้านสังคมเน้นส่งเสริมจริยธรรมธรรมาภิบาล	
3. สมาคมส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย (สสวท.)	แผนพัฒนารัฐกิจขององค์กร	- รัฐธรรมนูญ - แผนชาติ - ประเด็นของคณะกรรมการ - ทิศทางการพัฒนาของรัฐกิจภายในประเทศและต่างประเทศ	- คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา - ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม - เสริมสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ในการพัฒนารัฐกิจวิสาหกิจ	- ยุทธศาสตร์การพัฒนาคอน เพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อหายุทธศาสตร์ในการพัฒนาสมาคมฯ - ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน เพื่อบริการการทำแผนธุรกิจเพื่อขอกู้จากสถาบันการเงิน และออกจดหมายแจ้งการขอรับเงินกู้จากธนาคาร SMEs เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก	<u>มิตรภาพเฟื่องฟู</u> --สนับสนุน ส่งเสริมให้มีการประชุมในแต่ละพื้นที่ หรือเขตต่างๆ มากขึ้น <u>เชิดชูวิชาการ</u> - ให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการด้านการผลิต การตลาด การเงิน การบริหารงาน กฎหมายระเบียบปฏิบัติ การส่งเสริมธุรกิจแก่สมาชิกและ SMEs ทั่วไป <u>บริการสมาชิก</u> - เป็นแกนกลางประสานความต้องการระหว่างสมาชิก เพื่อร่วมกันทำธุรกิจ และร่วมแก้ไข

ภาคีหุ้นส่วน	แผนที่องค์กรกำหนดใช้	แผน/นโยบายที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนฯ ขององค์กร	สรุปการนำแผนพัฒนาฉบับที่ 10 มาใช้จัดทำแผนฯ ขององค์กร	ความสอดคล้องของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 กับการกิจขององค์กร	การนำแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ
					ปัญหาธุรกิจ - ปรับปรุงทะเบียนสมาชิกของสมาคม ฯ เพื่อให้เป็นสากล และสะดวกในการเรียกใช้ <u>ธุรกิจเชื่อมโยง</u> - ส่งเสริมการมองหาโอกาสและสู่ทางการค้า และการร่วมลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ - เป็นแกนกลางในการประสานเชื่อมโยงในกลุ่มสมาชิกทั่วประเทศ รวมทั้งประสานในการรับช่วงการผลิต
4. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	● แผนยุทธศาสตร์องค์กร เป็นแผนวิสาหกิจ 5 ปี ● แผนปฏิบัติการ 1 ปี	● นโยบายกระทรวงพลังงาน (เลือกเฉพาะประเด็นที่ทาง ปตท. เกี่ยวข้องมาเป็นภารกิจขององค์กร) ● นโยบายของคณะกรรมการบริษัท ● ทิศทางการพัฒนาของธุรกิจภายในประเทศและต่างประเทศ	● ยุทธศาสตร์องค์กรหรือแผนวิสาหกิจองค์กรระยะ 5 ปีและแผนการปฏิบัติระยะ 1 ปี มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างเพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิตและบริการ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและยั่งยืนของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	1. หลักการและแนวคิดพื้นฐานของแผนฯ 10 ที่ตรงกับหลักการและแนวคิดพื้นฐานขององค์กร ได้แก่ ● การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ● การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ● การพัฒนาที่ยืดคนเป็นศูนย์กลาง 2. วัตถุประสงค์ของแผนฯ 10 ที่สอดคล้องกับการกิจขององค์กร ● เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และระบบบริหารความเสี่ยงให้กับภาคการเงิน การคลัง พลังงาน ตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดแรงงาน และการลงทุน ● เพื่อสร้างระบบการแข่งขันด้าน	● ยุทธศาสตร์ขององค์กรมีการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาประยุกต์ใช้ตามยุทธศาสตร์กระทรวงพลังงาน โดยเน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ปตท. จึงมีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้กระทรวงพลังงาน และรายงานผลการใช้งบประมาณให้กับกระทรวงการคลัง ● ในปี 2550 มีโครงการสำคัญที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนฯ 10 จำนวน 3 โครงการ คือ โครงการก่อสร้างระบบท่อ

ภาคีหุ้นส่วน	แผนที่องค์กรกำหนดใช้	แผนนโยบายที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนฯ ขององค์กร	สรุปการนำแผนพัฒนาฉบับที่ 10 มาใช้จัดทำแผนฯ ขององค์กร	ความสอดคล้องของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 กับภารกิจขององค์กร	การนำแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ
				การค้าและการลงทุนให้เป็นธรรมและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งสร้างกลไกในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ประชาชนในทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรม	ส่งก๊าซฯ โครงการก่อสร้างโรงแยกก๊าซฯ และโครงการสถานีก๊าซ NGV (CNG)
5. บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	- แผนพัฒนาองค์กรระยะ 5 ปี - แผนพัฒนาองค์กรประจำปี	- รัฐธรรมนูญ - แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 - นโยบายกระทรวงพลังงาน - ทิศทางของธุรกิจภายในประเทศและต่างประเทศ	- การสนับสนุนสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) - การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานทั้งในโรงกลั่น สถานีบริการ และสำนักงาน - ส่งเสริม วัฒนธรรมบรรษัทภิบาล (CG) ในองค์กรและเครือข่ายธุรกิจคู่ค้า	- หลักการและแนวคิดพื้นฐานของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีความสอดคล้องและตรงกับหลักการและแนวคิดพื้นฐานขององค์กร ได้แก่ - การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน - การบริหารจัดการที่เป็นธรรม (CG) - การพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง - วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สอดคล้องกับภารกิจขององค์กร - เพื่อสร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนให้เป็นธรรม และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งสร้างกลไกในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ประชาชนในทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรม - เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน และขยายบทบาทและขีดความสามารถ	บริษัทบางจาก ได้เน้นการส่งเสริมวัฒนธรรมบรรษัทภิบาลและธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม (CG) ในองค์กร จึงมุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิต

ภาคีหุ้นส่วน	แผนที่องค์กรกำหนดใช้	แผนนโยบายที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนฯ ขององค์กร	สรุปการนำแผนพัฒนาฉบับที่ 10 มาใช้จัดทำแผนฯ ขององค์กร	ความสอดคล้องของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 กับการกิจขององค์กร	การนำแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ
				ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควบคู่กับการเสริมสร้างกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	
ภาคชุมชน					
6. สมาคม สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	- ที่ผ่านมา สมาคมไม่มีการจัดทำแผน แต่มีแผนการจัดทำในอนาคต - สมาคมไม่ได้รับงบประมาณประจำปีจากสำนักงบประมาณร้อยละ 6 ของรายได้ของเทศบาลนั้นๆ จากเทศบาลแต่ละแห่งที่เป็นสมาชิกอยู่ทั่วประเทศ มาใช้บริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมต่างๆ - ตามที่สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ร่วมกับ สหพันธ์เทศบาลแห่งประเทศไทยแคนาดา (FCM) จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ “กลยุทธ์ในการเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็ง ส.ท.ท.” เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2548 ที่ผ่าน มา วิสัยทัศน์ซึ่งได้จากการทำยุทธศาสตร์ในครั้งนั้น คือ	กลยุทธ์ที่สมาคมฯ ใช้บริหารจัดการองค์กร (คราวละ 2 ปี ตามวาระของนายกสมาคมฯ) เป็นเพียงวัตถุประสงค์และพันธกิจ ที่เสนอไว้ในที่ประชุมผู้บริหารสมาคมฯ และนำขึ้นเผยแพร่ทาง website และเอกสารเผยแพร่ของสมาคมฯ โดยไม่มีแผนกลยุทธ์เป็นของสมาคมฯ	- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ 2550 - สมาคมฯ มีกฎหมายเฉพาะของตนเอง คือ ข้อบังคับสมาคม สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2547 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2549 (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2550) - นโยบายรัฐบาล - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 - นโยบายจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย - ปัญหาของสมาชิกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	- ส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างเทศบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบอื่นๆ ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมสันนิบาตเทศบาล ฯ - ส่งเสริมความร่วมมือและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเทศบาลกับองค์กรชุมชน องค์กรภาคเอกชน รัฐบาลกิจและองค์กรของรัฐบาล ส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างเทศบาลในประเทศไทยและกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศ - ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเมืองท้องถิ่นของเทศบาล - ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการและการจัดบริการ สาธารณะของเทศบาล - เป็นองค์กรตัวแทนของเทศบาลทั่ว	- การสร้างโอกาสการเรียนรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องที่ขับเคลื่อนด้วยการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา เสริมสร้างบริการสุขภาพอย่างสมดุล ระหว่างการส่งเสริม การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ และสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน - การเพิ่มศักยภาพของชุมชนเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจคุณภาพชีวิต และอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน นำไปสู่การพึ่งตนเองและลดปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ

ภาคีหุ้นส่วน	แผนที่องค์กรกำหนดใช้	แผน/นโยบายที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนฯ ขององค์กร	สรุปการนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มาใช้จัดทำแผนฯ ขององค์กร	ความสอดคล้องของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 กับการกิจขององค์กร	การนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่การปฏิบัติ
	"ส.ท.ท. คือ แกนนำในการพัฒนาเทศบาลในประเทศไทย"			ประเทศ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองร่วมกับรัฐบาล รัฐสภาและองค์กรทางการเมืองในระดับชาติ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการออกกฎหมาย ระเบียบ ฯลฯ ว่าด้วยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองท้องถิ่น ● ดำเนินกิจการใด ๆ อันอาจเป็นรายได้ของสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	
7. เครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปลูกป่าชายเลน ตำบลบางกระเจ้า จังหวัดสมุทรสาคร	● แผนพัฒนาชุมชน (ภายใต้แผนพัฒนาเทศบาล) ● แผนพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ระยะ 3 ปี	● รัฐธรรมนูญ ● นโยบายรัฐบาล ● นโยบายจังหวัด ● นโยบายของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ● แผนพัฒนาเทศบาล ● พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535	● คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ● ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ● มุ่งให้การเรียนรู้และสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ 10 ผ่านเวทีประชาคมในหลายกิจกรรม ● ภาคชุมชนให้ความสำคัญกับการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ● ยังขาดการให้ความสำคัญกับระบบการติดตามประเมินผล	● ยุทธศาสตร์การพัฒนาคน โดยสามารถพัฒนาระบบคิดของชุมชนเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ เช่น ปรับบทบาทการประกอบอาชีพจากการเป็น "นักล่า" มาเป็น "นักเลี้ยง" (หอย ปู ปลา กุ้ง) ● ยุทธศาสตร์การพัฒนามนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ โดยฟื้นฟูพื้นที่ที่ถูกกัดเซาะชายฝั่งกลับคืนมา และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนได้ ● ยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็ง โดยมีเครือข่ายที่เข้มแข็งมากขึ้นเรื่อยๆ	● ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยการพัฒนางบจียสนับสนุนการปรับโครงสร้างภาคเกษตรเนื่องจากต้องอิงอยู่กับฐานทรัพยากรในท้องถิ่น จึงเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และยุทธศาสตร์การพัฒนาคน (การเรียนรู้ตลอดชีวิต) เป็นประเด็นหลัก

ตารางที่ ค-2 โครงการสำคัญของภาคีหุ้นส่วนที่ตอบสนองต่อแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

ภาคีหุ้นส่วน	โครงการสำคัญ	วัตถุประสงค์/ กิจกรรมสำคัญ	เป้าหมายที่กำหนด	เป้าหมายที่ทำได้ในปี 2550	ปัญหาอุปสรรค
ภาคเอกชน					
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานในสถานประกอบการ (QWL)	- เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานในสถานประกอบการ - เพื่อสร้างมาตรฐานคุณภาพชีวิตคนทำงานในสถานประกอบการให้เป็นที่ยอมรับและมีความเหมาะสมกับคนไทย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่แพร่หลายและยั่งยืน - เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพและใจของคนทำงานในสถานประกอบการโดยเน้นการบูรณาการ การเชื่อมโยงมี “คน” เป็นศูนย์กลาง และให้มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง - เพื่อศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินโครงการ	อยู่ระหว่างการนำเสนอโครงการ	อยู่ระหว่างการนำเสนอโครงการ	อยู่ระหว่างการนำเสนอโครงการ
	การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง	- เพื่อเป็นแบบอย่างของการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของสภาอุตสาหกรรมจังหวัดให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น - เพื่อส่งเสริมสภาอุตสาหกรรมจังหวัดให้สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมท้องถิ่นเพิ่มขึ้น - เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้สภาอุตสาหกรรมจังหวัดที่มุ่งมั่นดำเนินกิจกรรมและนำเสนอผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง	ไม่ได้ระบุไว้ในเอกสาร	ไม่ได้ระบุไว้ในเอกสาร	ไม่ได้ระบุไว้ในเอกสาร
	โครงการอนุรักษ์พลังงานแบบมีส่วนร่วมในโรงงานควบคุม	- เพื่อพัฒนาและส่งเสริมบทบาทของบุคลากรในโรงงานควบคุมให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอนุรักษ์พลังงานในโรงงานได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน - เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการอนุรักษ์พลังงานทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ แก่ทีมงานอนุรักษ์พลังงาน ให้คำปรึกษาในการกำหนดมาตรการอนุรักษ์พลังงานร่วมกับทีมงานในโรงงาน การแก้ไขปัญหา/อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน	177 โรงงาน	177 โรงงาน	ไม่มี

ภาคีหุ้นส่วน	โครงการสำคัญ	วัตถุประสงค์/ กิจกรรมสำคัญ	เป้าหมายที่กำหนด	เป้าหมายที่ทำได้ในปี 2550	ปัญหาอุปสรรค
		- ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินโครงการฯ เพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงการดำเนินงาน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการขยายผลโครงการฯ ต่อไป - จัดทำเอกสารกรณีตัวอย่าง (เฉพาะจุด) การอนุรักษ์พลังงานและจัดทำวีดิทัศน์แสดงผลการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อนำไปเผยแพร่เป็นแนวทางการอนุรักษ์พลังงานต่อไป			
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	• โครงการพัฒนาและส่งเสริมตลาดในธุรกิจน้ำมัน	• พัฒนาและส่งเสริมทั้งตลาดค้าปลีก (การพัฒนาสถานีบริการเดิม สร้างสถานีบริการใหม่ พัฒนารัฐกิจเสริม) ตลาดพาณิชย์ (ตลาดน้ำมันหล่อลื่น ตลาดลูกค้าอุตสาหกรรม/ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ตลาดก๊าซหุงต้ม ตลาดน้ำมันทดแทน) และการพัฒนาเครือข่ายคลังและระบบขนส่ง	• ดำเนินการให้แล้วเสร็จ และได้ผลตามเป้าหมาย	• อยู่ระหว่างดำเนินการ	• ไม่มี
	• โครงการพัฒนารัฐกิจปิโตรเคมี	• พัฒนารัฐกิจปิโตรเคมี ทั้งการจัดซื้อที่ดินเพื่อพัฒนาโครงการที่ มาบตาพุด การศึกษาและจัดทำ Master Plan และแนวทางการขยายรัฐกิจปิโตรเคมี	• จัดซื้อที่ดินให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา	• ดำเนินการจัดซื้อแล้ว	• ไม่มี
	• โครงการเพื่อการวิจัย	• พัฒนาและวิจัยเพื่อสนับสนุนแผนการดำเนินงาน ของ ปตท. และบริษัทในเครือ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้งด้านน้ำมัน ปิโตรเคมี และพลังงานทดแทน	• ดำเนินการวิจัยให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนที่กำหนด	• อยู่ระหว่างดำเนินการ	• ไม่มี
	• โครงการพัฒนาระบบการบุคคล	• พัฒนาระบบ กระบวนการบริหาร และพัฒนาระบบการบุคคล สำหรับผู้บริหารระดับฝ่ายขึ้นไปของ ปตท. และบริษัทในเครือให้มีความพร้อมสำหรับภารกิจ และทิศทางการดำเนินธุรกิจในอนาคต	• ดำเนินการพัฒนาระบบให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนที่กำหนด	• ดำเนินการแล้วเสร็จ	• ไม่มี
บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	• โครงการรับซื้อน้ำมันพืชใช้แล้ว เพื่อผลิตเป็นไบโอดีเซล	• เพื่อลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพของคนไทย จากน้ำมันพืชใช้แล้วที่ถูกทิ้งสู่สาธารณะก่อปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม หรือบางส่วนมีการนำไปพอกสีและขายต่อในราคาถูกเพื่อนำไปใช้ซ้ำ ซึ่งเป็นสินค้าที่มีการเสื่อมสภาพทางกายภาพและเคมี ผู้บริโภคอาหารที่ปรุงด้วยน้ำมันพืชดังกล่าวต่อเนื่องเป็นเวลานานจะก่อปัญหาต่อสุขภาพและมีแนวโน้มเป็นโรคมะเร็งได้	• สร้างความตระหนัก รู้ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน และพ่อค้าแม่ค้า	- ไม่ได้ระบุไว้ในเอกสาร - ราคาต้องสามารถแข่งขันกับเอกชนรายย่อยที่เข้าไปรับซื้อถึงตลาดได้	

ภาคีหุ้นส่วน	โครงการสำคัญ	วัตถุประสงค์/ กิจกรรมสำคัญ	เป้าหมายที่กำหนด	เป้าหมายที่ทำได้ในปี 2550	ปัญหาอุปสรรค
		- เพื่อช่วยทำให้มีวัตถุดิบในการผลิตไบโอดีเซลมากขึ้น อันจะนำไปสู่การขยายสถานบริการจำหน่ายไบโอดีเซลได้ตามเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยลดการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง ลดการขาดดุลการค้าและประหยัดเงินตราต่างประเทศ - เป็นกิจกรรม CSR เพื่อสร้างจิตสำนึกอาสาสมัครและพนักงาน บางจากสามารถทำประโยชน์ให้กับประชาชน			
	โครงการประกวดบอร์ดนิทรรศการและพิธีกรผู้แนะนำ “พี่ไปโอ-น้องแก๊สซี”	- เพื่อร่วมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในฐานะที่ทรงเป็นพระบิดาแห่งพลังงานทดแทนของประเทศ - เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในด้านพลังงานทดแทน โดยเฉพาะไบโอดีเซล และน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ซึ่งสามารถผลิตได้ในประเทศให้แก่เยาวชน และโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ - สนับสนุนให้โรงเรียน ครู ครอบครั้ว และนักเรียนได้ร่วมคิดและเรียนรู้ เพื่อร่วมกันพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น - ส่งเสริมความกล้าแสดงออกให้นักเรียน เยาวชนไทย	จำนวนโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ที่เข้าร่วมโครงการ - ปี 2550 มีโรงเรียนเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 300 แห่ง - ปี 2551 มีโรงเรียนเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 450-500 แห่ง	- ปี 2550 มีโรงเรียนเข้าร่วม 384 แห่ง - ปี 2551 ความคืบหน้าอยู่ในระยะเพิ่งเริ่มรับสมัคร	- การสื่อสารถึงโรงเรียนทั่วประเทศมีอุปสรรคด้านระยะทางที่ห่างไกลและขาดช่องทางสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั่วถึง - โรงเรียนมีกิจกรรมจากหน่วยงานต่างๆ เข้าไปจำนวนมากจึงเพิ่มภาระงานจากงานประจำ
ภาคชุมชน					
สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	โครงการแข่งขันกีฬาสานสัมพันธ์เทศบาลประจำปี 2550 เทศบาล	- เพื่อให้ประชาชนและเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการออกกำลังกาย โดยใช้กีฬาเป็นสื่อในการพัฒนาร่างกายและจิตใจ - เพื่อเป็นการฝึกให้ประชาชนและเยาวชนมีระเบียบวินัย เคารพกฎกติกา และเป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา	- สามารถผลักดันให้นักกีฬามีการขยายตัวและตื่นตัว - ประชาชนและเยาวชนเล็งเห็นคุณค่าการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	ด้านปริมาณ ประชาชนและเยาวชน อำเภอวาริชภูมิ และอำเภอใกล้เคียง	-

ภาคีหุ้นส่วน	โครงการสำคัญ	วัตถุประสงค์/ กิจกรรมสำคัญ	เป้าหมายที่กำหนด	เป้าหมายที่ทำได้ในปี 2550	ปัญหาอุปสรรค
		3. เพื่อเป็นการพัฒนากีฬาในหมู่บ้าน อำเภอ ให้มีมาตรฐานและสถิติที่ดีขึ้น เพื่อเข้าสู่ระดับประเทศต่อไป 4. เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน และเยาวชนให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ	หลักเลียงสารเสพติด 3. เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนและเยาวชนในชุมชน	<u>ด้านคุณภาพ</u> ประชาชนและเยาวชนมีโอกาสเข้าร่วมแข่งขันกีฬา เพื่อส่งเสริมพัฒนามวยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และเห็นคุณค่าของการเล่นกีฬาได้ดียิ่งขึ้น	
	โครงการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลวาริชภูมิ	1. เพื่อเป็นสิริมงคลในการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลวาริชภูมิ เป็นทางการ 2. เพื่อประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน	1. เกิดความเป็นสิริมงคล และผู้ปกครองนักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในการบริการด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลวาริชภูมิ 2. ประชาชนทราบถึงบริการงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลวาริชภูมิ	1. ทำบุญเลี้ยงพระเพื่อเป็นสิริมงคลและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ 2. ประชาสัมพันธ์และทำพิธีเปิดให้บริการ	-
เครือข่าย ชุมชนอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และปลูกป่า ชายเลน	● กิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2550	● เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในวโรกสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา ● เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา สวงรักษา 80 ล้านชีวิตความหลากหลายของสัตว์น้ำสู่สาธารณะชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่โครงการ ● เสริมบทบาทและสร้างศักยภาพของชุมชนในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่งอย่างเป็นรูปธรรม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ● สร้างจิตสำนึกการเฝ้าระวังในการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	● ภาวการณ์ร่วมมือร่วมใจในการสงวนรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่งเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ● ชุมชนและผู้นำท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจ และมีบทบาทร่วมในการวางแผนจัดการทรัพยากรชายฝั่งให้เกิดรูปแบบการจัดการอย่างเป็นรูปธรรม	● ได้ภาคีและเครือข่ายการสงวนรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่ง ● ชุมชนและผู้นำท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจ และมีบทบาทร่วมในการวางแผนจัดการทรัพยากรชายฝั่งโดยเกิดรูปแบบการจัดการอย่างเป็นรูปธรรม	-
	● กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง	● สร้างแนวรั้วไม้ไผ่เพื่อชะลอคลื่น ทั้งช่วยดักดินตะกอน ทำให้ได้ที่งอกริมทะเลเพื่อเป็นพื้นที่สาธารณะเพิ่มขึ้น ● ปลูกป่าชายเลนลงในพื้นที่งอกสาธารณะเพื่อเพิ่มความ	● ลดการกัดเซาะชายฝั่ง ● ปลูกป่าชายเลน 20 ไร่ต่อปี (เป้าหมายรวม 5 ปี ประมาณ 100	● เกิดกิ่งออกชายฝั่งประมาณ 100 ไร่เศษ ● ปลูกป่าเพิ่มได้ 11 ไร่	● ต้องขยายแนวร่วมและเครือข่าย

ภาคีหุ้นส่วน	โครงการสำคัญ	วัตถุประสงค์/ กิจกรรมสำคัญ	เป้าหมายที่กำหนด	เป้าหมายที่ทำได้ในปี 2550	ปัญหาอุปสรรค
		หลากหลายทางชีวภาพและฟื้นฟูแหล่งทำกินของชาวประมงชายฝั่ง สร้างจิตสำนึกของชุมชนและเครือข่ายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ไร่เศษ) ผู้เข้าร่วมปลูกป่า 300 คน	ผู้เข้าร่วมปลูกป่า 500 คน	เพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้พื้นที่ป่าที่ได้รับการฟื้นฟูบรรลุเป้าหมายรวม (100 ไร่เศษ)
	กิจกรรมฟื้นฟูคุณภาพแม่น้ำท่าจีน	- เพื่อลดปัญหาน้ำทิ้งจากภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคครัวเรือน และภาคธุรกิจบริการ - เพื่อขยายแนวร่วมในการฟื้นฟูคุณภาพน้ำตลอดสายน้ำ (ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ)	- ปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ได้ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด - พัฒนาเครือข่าย 6 อบต. ลุ่มน้ำท่าจีนให้เข้มแข็ง	ยังไม่บรรลุเป้าหมาย	ยังไม่สามารถแก้ปัญหาน้ำเสียได้เนื่องจากกลุ่มตั้งอยู่ในพื้นที่ปลายน้ำ และยังไม่สามารถขยายเครือข่ายได้ตลอดลำน้ำท่าจีน
	กิจกรรมอบรมเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมประจำหมู่บ้าน (ทสม.)	- อบรมให้ความรู้และเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนในการเข้าร่วมดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่แบบมีส่วนร่วม - ให้เกิดการรวมตัวเพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างยั่งยืน และด้วยตนเอง	- แกนนำทั้งตำบล 60 คน - พัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน (กลุ่มผลิตกะปิ) ที่คำนึงถึงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืน	แกนนำจากชุมชนบั้งกระเจ้า 13 คน	ต้องขยายผลสู่กลุ่มเป้าหมายให้หลากหลายมากขึ้น เช่น การเสริมสร้างกลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมเยาวชน (ทสย.)

ภาคีหุ้นส่วน	โครงการสำคัญ	วัตถุประสงค์/ กิจกรรมสำคัญ	เป้าหมายที่กำหนด	เป้าหมายที่ทำได้ในปี 2550	ปัญหาอุปสรรค
					• แกนนำส่วน ใหญ่เป็น ผู้หญิงและเป็น อสม. อยู่ด้วย

บรรณานุกรม

- กนกศักดิ์ แก้วเทพ. “การพัฒนาประเทศจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-8 บทวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์”ใน ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, กาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ **วิถีใหม่แห่งการพัฒนาวิถีวิทยาศาสตร์ศึกษาสังคมไทย**. โครงการตำราลำดับที่ 43 คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543
- กุลธน ธนาพงศธร. การบริหารงานบุคคล. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539
- กฤษ เพิ่มทันจิตต์. “อิทธิพลขององค์การระหว่างประเทศ และรัฐบาลต่างประเทศที่มีต่อนโยบายเศรษฐกิจของไทย : กรณีศึกษาว่าด้วยธนาคารโลก” ในรังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ และสมบูรณ์ ศิริประชัย **ทฤษฎีพึ่งพากับสังคมเศรษฐกิจไทย**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2528
- กล้า ทองขาว. **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ**. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา) คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2534
- จุมพล หนีมพานิช. **การวิเคราะห์นโยบาย ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2547
- จุมพล หนีมพานิช. **กระบวนการพัฒนาทางเลือกสาธารณะ**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. **การบริหารการพัฒนาชนบทเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน**. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2543
- ชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ. **กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**. เอกสารประกอบการบรรยาย “การอบรมเศรษฐศาสตร์สำหรับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (รุ่นที่ 16) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นิตยา กมลวันทนนิศา. “ยุทธศาสตร์การจัดการบริหารที่ดีในแผนฯ 9” **วารสารเศรษฐกิจและสังคม ปีที่ 40 ฉบับที่ 4 กันยายน – ตุลาคม 2546**
- กองบรรณาธิการ Positioning Sufficiency Economy **เศรษฐกิจพอเพียง** กรุงเทพฯ บริษัทไทยเดย์ ดีอท คอม จำกัด (มหาชน) โครงการ Positioning Books, 2550
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. **นิเวศเศรษฐศาสตร์และนิเวศวิทยาการเมือง**. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543
- วรเดช จันทรศร. **การนำนโยบายไปปฏิบัติ**. สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปพระราชการ. 2540

วรเดช จันทรศร. การพัฒนาทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรไทย 2545-2546

วิวัฒน์ชัย อุตถากร. “การพัฒนาเศรษฐกิจไทยเพื่อความยั่งยืน” วารสารสุขุโขทัยธรรมมาธิราช
2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2539. หน้า 25 – 37

สมพงษ์ สุวรรณจิตกุล. STRATEGY MAPS แผนที่ยุทธศาสตร์ แปลงสินทรัพย์ที่สัมผัส
ไม่ได้ออกมาเป็นความมั่งคั่ง ที่จับต้องได้. พฤษจิกายน 2548

มูลนิธิสิ่งแวดล้อมไทย. รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ : โครงการแผนแม่บทเพื่อ
พัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร. กุมภาพันธ์ 2549

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. โครงการศึกษาเพื่อ
พัฒนาตัวชี้วัด “ครอบครัวอยู่ดีมีสุข”. กรกฎาคม 2545

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา กับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, คู่มือ
การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา . เมษายน
2550

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม, แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 . กรุงเทพฯ
2549

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม,
รายละเอียดโครงการภายใต้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2542 – 2549 .
เมษายน 2542

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ร่วมกับสถาบันคีนันแห่งเอเชีย. รายงานการศึกษาขั้นต้น : โครงการ
พัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย. ธันวาคม 2546

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ร่วมกับสถาบันคีนันแห่งเอเชีย. รายงานการศึกษาขั้นกลาง :
โครงการพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย. มิถุนายน 2547

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ร่วมกับสถาบันคีนันแห่งเอเชีย. รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ :
โครงการพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย. สิงหาคม 2547

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานการติดตาม
ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9
(พ.ศ. 2545 – 2549) ของกระทรวงต่าง ๆ ในระยะครึ่งแผน ฯ. มิถุนายน 2547

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เอกสารประกอบการสัมมนา
ระดมความคิดเห็นระดับภาค เรื่อง แนวคิดและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ
ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 , 2548

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554**, (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ), 2549

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **รายงานสถานการณ์ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย**, (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ), 2550

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **รายงานการติดตามประเมินผล การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)**, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **โครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช. รายงานฉบับสุดท้าย เล่มที่ 2 รายงานการพัฒนาตัวชี้วัดสำหรับการประเมินยุทธศาสตร์**, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. **การพัฒนาตัวชี้วัดภาวะสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548

สำนักงานประมาณ. **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 6 คู่มือลงรหัสงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ : สำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2550

สำนักงาน ก.พ.ร. **คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550** กรุงเทพฯ

สภาร่างรัฐธรรมนูญ. **ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550**. กรกฎาคม 2550

สุวิมล ติรภานันท์. **การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543

ศุภชัย ยาวะประภา. 2538. **นโยบายสาธารณะ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. **รายงานการศึกษาเบื้องต้นฉบับปรับปรุง : โครงการพัฒนาฐานข้อมูล สศช.** มีนาคม 2550

สถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **รายงานฉบับสมบูรณ์ : โครงการประเมินผล การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ไทย**.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์. **ประมวลสาระชุดวิชา
ปัญหาเฉพาะเชิงนโยบายสาธารณะ หน่วยที่ 1-8.** (กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช), 2546

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์. **ประมวลสาระชุดวิชา
ปัญหาเฉพาะเชิงนโยบายสาธารณะ หน่วยที่ 9-15.** (กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช), 2546

ฐานข้อมูลเว็บไซต์

<http://203.155.220.230/agenda21/introagenda21.htm>. (23 สิงหาคม 2550)

<http://www.metrostrategy.nsw.gov.au/dev/uploads/paper/introduction/index.html> (23
สิงหาคม 2550)

http://mppm7.kolnet4u.com/logo_nida1.gif (23 สิงหาคม 2550)

<http://www.nesdb.go.th/default.aspx?tabid=72>. (23 สิงหาคม 2550)

http://www.nccc.go.th/constitution/document/constitution_draft.pdf (23 สิงหาคม 2550)

http://www.rtaf.mi.th/news/no5/gov_masterplan.pdf (23 สิงหาคม 2550)

<http://www.balancedscorecard.org> (17 กันยายน 2550)

<http://www.faa.gov> (17 กันยายน 2550)

http://www.pdamobiz.com/forum/post_message_form.asp?mode=new&FID=32 (20 กันยายน 2550)

<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=dnt&group=1> (21 กันยายน 2550)

<http://www.masci.or.th/TH/service/Pages/bsc.aspx> (21 กันยายน 2550)

http://www.vinfen.org/main.cfm?sa_id=1&sc_id=1 (2 ตุลาคม 2550)

http://www.ago.go.th/interest_law/Law/b/b05.html (4 ตุลาคม 2550)

http://www.ifets.info/journals/5_2/eseryel.html (7 ตุลาคม 2550)

<http://www.socsoc.go.th> (7 ตุลาคม 2550)

<http://www.unescobkk.org> (7 ตุลาคม 2550)

<http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=329> แผนบริหารราชการแผ่นดิน 2551 – 2554
(31 กรกฎาคม 2551)

http://www.sri.cmu.ac.th/form/plan48_51.pdf แผนบริหารราชการแผ่นดิน 2548 -2551
(1 สิงหาคม 2551)